POLYAENI

STRATEGICON

LIBRI OCTO.

RECENSUIT, AUCTIORES EDIDIT,

INDICIBUS INSTRUXIT

EDUARDUS WOELFFLIN.

LIPSIAE.

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.

MDCCCLX.

LIPSIAE TYPIS B. G. TEUBNERI.

VIRO CLARISSIMO

FRIDERICO HAASE,

PROFESSORI VRATISLAVIENSI

D. D. D.

EDITOR.

LIPSIAE TYPIS B. G. TEUBNERI.

VIRO CLARISSIMO

FRIDERICO HAASE,

PROFESSORI VRATISLAVIENSI

D. D. D.

EDITOR.

PRAEFATIO.

Polyaenum qui adhuc ediderunt, nec otiosis esse nec bonis codicibus uti licuit. Nam cum Casaubonus codicem pessimum nactus quasi gloriabundus recensendi laborem paucorum admodum fuisse dierum monuerit, Sam. Mursinna Maasvicii editionem innumerabilibus vitiis typographicis auxerit, correcta tantum hic illic versione latina, Adam. Koraïs denique suam πάρεργον καὶ ἀληθῶς αὐτοσχέδιον esse professus sit, unus restat Pancratius Maasvicius ille, ipse quoque 'ab otio non melius instructus,' qui nisi nimium Casaubono se addixisset, ex codice Florentino et Cantabrigiensi fructus multo laetiores percepturus erat, quam re vera percepit. Post Maasvicium et vel ipsius aetate multi extiterunt, qui novam Polyaeni editionem pararent quidem, ab inceptis vero desisterent, Isaacus Vossius, Joh. G. Graevius, Lamb. Bosius, Sam. Battier, professor Basiliensis, Chr. Frid. Matthaei, J. Conr. Orelli, G. Arm. Blume, ita ut plerique philologi nostro scriptore haud facile parabili nec satis emendato plane abstinere tutissimum habeant: paucos[1]) deprehendas, qui ut Cl. B. G. Niebuhr hos libros bonae frugis plenos adhuc neglectos iacere aegre ferant. Hanc provinciam tamdiu vacuam relictam ut ego, seminarii regii Gottingensis ante hos septem annos sodalis, in me recipere auderem, factum est exhortatione et consilio *Caroli Frid. Hermanni*, praeceptoris dilectissimi, cuius numquam ex animo meo discedet memoria. Mox cum V. Cl. *Fridericum Haase* professorem Vratis-

1) Bibliotheca critica Wyttenbachii, Amstel. 1779 sq. vol. I. fasc. 4. pg. 111. Niebuhr, Kleine Schriften 1, 454: 'Polyaenus, ein Schriftsteller, welcher einen Schatz von Nachrichten, die nur auf Anordnung warten, erhalten hat.'

laviensem, iam dudum idem consilium agitare cognoscerem, tantum abfuit ut is me ab opere incepto revocaret, ut vel perpetrandi maxime auctor atque suasor mihi existeret. Faxit Deus Optimus Maximus, ut illi propediem Polyaenum pleno apparatu critico itemque commentariis historicis instructum et reliquos scriptores militares tantopere exoptatos in vulgus emittere contingat.

Sed priusquam de codicibus a me collatis universaque huius editionis ratione accuratius dicam, pauca praefari iuvat de ipso Polyaeno, qui fuerit, quae scripserit, qua dignus sit fide, quomodo denique eius libri a posteris habiti ad nos pervenerint.

Fuit igitur Polyaenus natione Macedo, rhetor[2]) et causidicus, vixitque Romae imperantibus M. Antonino et L. Vero. Quo tempore cum statim post imperii auspicia bellum Parthicum exardesceret, Polyaenus utpote aetate iam provectus non valuit quidem ipse militiae labores sustinere; ne vero rerum gerendarum plane expers esset, antequam Verus adversus Parthos proficisceretur, id est anno p. Chr. 162[3]), ad imperatores quasi subsidia rei militaris, *τῆς στρατηγικῆς ἐπιστήμης ἐφόδια*, haec qualiacumque sunt scripsit Strategica, sive ut vulgo dicuntur Strategemata, multo labore ex historicis collecta et in brevius coartata, nongenta numero, octo libris comprehensa: nam auctor ipse dupliciter inscripsit, proprie et in fronte totius operis titulo latius patente *Στρατηγικά*[4]), in prooemiis et in summariis singulorum librorum a parte potiore *Στρατηγήματα*. Quare falluntur, qui vitio verterunt, quod multa inessent minime strategemata dicenda, apophthegmata, artis imperatoriae praecepta, prudentiae civilis exempla, fortiter facta, iniuriae, periuria[5]).

Licueritne Polyaeno, quod quidem in votis fuerat, historiam belli Parthici uberiore disputatione complecti quam qua in Strategicis usus est, nec aliunde notum, nec Suidas prodidit haec ad

2) *Πολύαινος Μακεδών, ῥήτωρ* Suidas. Reliqua ipsius Polyaeni testimonio firmata vide in indice nostro s. v. Polyaenus.

3) Cf. Iulius Capitolinus Antonino philosopho 8, Vero 7. Polyaenus pg. 215, 11.

4) Cf. Polyaenus pg. 19, 3. 47, 22. 88, 9. 96, 15. 222, 24. adnot. crit. ad pg. 3, 1. Leo imperator excerpta ex nostro libro inscripsit *στρατηγικαὶ παραινέσεις* et cap. 20 princ. profitetur *ἐκ πολλῶν παλαιῶν καὶ στρατηγικῶν συνταγμάτων ἀναλεξάμενοι.*

5) Cf. praef. libri septimi.

eum referens: *Περὶ Θηβῶν· τακτικὰ βιβλία γ´* (*καὶ ἄλλα*).[6] Quae vero apud Stobaeum florileg. 43, 53 et 55 ed. Mein. proferuntur *Ἐκ τοῦ Πολυαίνου ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ τῶν Μακεδόνων*, haud immerito nostro Polyaeno vindicaveris, uni Macedoni ex multis cognominibus; neque minus Stobaeus 43, 41 Polyaenum citans *ἐν τῷ ὑπὲρ τοῦ συνεδρίου* idem illud opus significare mihi videtur.

De fide et auctoritate Polyaeni varie iudicaverunt viri docti[7], partim iniquius, alii nimium Polyaeno tribuentes. Quid multa? Auctor est admodum negligens, usus tamen multis optimisque historicis nunc deperditis.

Quod quo melius cognoscatur, primum videndum, quomodo descripti sint octo Strategicorum libri. Scilicet orsus Polyaenus a Baccho, Pane, Hercule, Heraclidarum temporibus tribus libris omnem historiam graecam percurrit, quarto (123, 5) transit ad reges Macedoniae et successores Alexandri Magni, quinto tangit res Siciliae, insulas et colonias graecas, libri sexti maior pars strategemata continet populorum nominibus inscripta, quae ad unum certum aliquem ducem referri non poterant, septimo persequitur *τῶν βαρβάρων γνώμας* (245, 3), Medica, Persica, Aegyptia, Thracia, Scythica, Celtica, octavo denique historiam Romanam et mulieres absolvit. Inde apparet, Polyaenum in universum quidem satis aptam argumenti descriptionem excogitavisse, sed singula ita omnem ordinem respuunt[8], ut quae ad bellum Peloponnesium pertinent, disiecta sint per tres priores libros, libri quinti et sexti multa capita recidant ad tempora initio operis perlustrata, de Therone Agrigentinorum tyranno, de Ambraciotis[9] binis locis

---

6) Haec duo vocabula adhaeserunt vulgo ex fine notae praecedentis, sed utique delenda sunt. Ceterum Koraïs *Τακτικὰ* Strategemata nostra intelligi vult, correcto *η´* pro *γ´*.

7) Mannert, Geschichte der Nachfolger Alexanders 377. Sainte Croix, Examen critique des historiens d'Alexandre, sec. edit. p. 127 sqq. G. Schneider ad Xenoph. Hellen. 1, 6, 20 sq. p. 53 edit. sec. Blume, observationes in Polyaenum 3 sqq. Niebuhr, Kleine Schriften 1, 454, Vorträge über alte Geschichte, herausg. v. Marcus Niebuhr, vol. 3. pg. 8. 156. Droysen, Geschichte des Hellenismus 1, 685, Geschichte Alexanders 385. Rehdantz, Iphicratis, Chabriae, Timothei vitae 9.

8) Cf. A. Gutschmied in Philologo XI. 149.

9) Cf. 1, 28, 1 et 6, 5, 1; 6, 17 et 6, 33 (pg. 214).

narratum sit, et quae similia sunt socordiae genera. Quod nec laudandum nec tantopere mirandum. Quippe Polyaenus, negotiis forensibus obrutus, hosce libros ingruente bello Parthico raptim haud dubie intra paucos menses conscripsit neque tam id spectavit, ut opus conderet omni parte absolutum, quam ut undique strategemata colligeret, quae duces belli Parthici aut imitarentur aut documento sibi haberent. Res ipsa ferebat, ut omnis quasi cardo rerum in ipsis strategematis eorumque eventu, ducum vero, temporum, locorum accurata notatio haud in magno momento posita esset.

Itaque distinxit quidem Aristidem (scil. Atheniensem) et Aristidem Eleatam, Clearchum (Spartanum, ducem Cyri) et Clearchum tyrannum Heracleae, Demetrium (Poliorceten) et Demetrium Phalereum, Philippum (Amyntae filium) et Philippum Demetrii filium, Alexandrum (Magnum), Alexandrum Pheraeum, Alexandrum φρούραρχον, Alexandrum Lysimachi filium et Alexandrum Thessalum, plures Antiochos: sed idem, historiae Romanae parum curiosus, libro octavo simpliciter proposuit Gaium (i. e. Atilium Regulum), Quintum, Titum; confudit Archidamum Agesilai filium et Zeuxidami f., Antigonum Gonatam et Demetrii filium, Eumenem regem Pergami et Cardianum, Seleucum Nicatora et Callinicum, Dionysium maiorem et minorem, Mithridatem satrapam Artaxerxis et Mithridatem Magnum, Artabazum ducem Xerxis et Artaxerxis Ochi satrapam, plures Fabios, Scipionem maiorem et minorem, Artemisiam Xerxis sociam et Mausoli uxorem.

Gravius est peccatum, ubi Polyaenus non cognomines duos coniunxit, sed duces plane diversis nominibus confudit. Quamquam magnopere cavendum, ne Polyaeno obiciamus, quae vel a librariis commissa sunt vel iam a veteribus historicis vario modo tradita erant. Sic ex. gr. 2, 10, §. 5. Cleandridae tribuuntur, quae auctore Plutarcho apophthegm. Reg. et Imperat. Lysand. 2 ad Lysandrum, 2, 1, §. 4 Agesilao, quae eodem auctore apophthegm. Lacon. ad Agidem, Iphicrati 3, 9, 4 et 30, quae testibus Xenoph. Anab. 2, 2, 20 et Aristot. Oeconom. 2, 5 ad Clearchum et Hippiam, Eurylocho 6, 13, quae auctoritate Pausaniae 10, 37, 7 et Frontini 3, 7, 6 ad Solonem vel Clisthenem referenda erant: quae Polyaeni negligentiae imputari non ausim pro certo affirmare. Suspicio quidem non abest, quia similia exempla in promptu

sunt. Nam quod libri octavi capiti 25 Ῥωμαῖοι inscripto[10]) subiunguntur §. 2 et 3, quae potius Ῥώμη et Οὐετηρία, vel Τρωάδες et Ῥωμαῖαι inscribendae erant, id vix librariis imputari poterit: Polyaeno certe relinquendum, quod 8, 23, 24 Caesaris strategematis Pompeii strategema immiscuit, quod 7, 34 Herodotum leviter inspiciens Aryandem posuit pro Amasi ab Aryande misso, quod 7, 28, 1 iterum Arsamen habet pro eodem Amasi[11]), quod 8, 23, 3 Rhodanum, τραχὺν ποταμὸν, confudit (?) cum Arari, leniter fluente, quod 8, 28 Cyro Tomyridis, Persis Massagetarum partes imposuit, ne repetam quae iam priores editores observaverunt, ex. gr. ad 1, 34, 1. 1, 40, 9. 7, 25. Fuchs ad 5, 11. Quae cum ita sint, vix erit quem mirum habeant historicorum discrepantiae in commentario critico adnotatae ex. gr. ad 137, 27. 332, 11. 324, 25. 331, 27.

Neque tamen Polyaenus satis habuit nomina propria confudisse, sed reliqua quoque plus uno loco invertit, turbavit, detorsit. Quos errores per genera dispertire longum est: sufficiet speciminis loco paucos proposuisse ex iis capitibus, quae ex Thucydide, Xenophonte, Diodoro, Plutarcho descripta sunt. Habes igitur apud

	Polyaenum	Thucyd. Xen. Diod. Plut.
34, 4	Ἀλκιβιάδης	οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων
39, 5	αὐτόμολον πέμπει φράσοντα	ἔπεμψέ τινας τῶν ἑταίρων φάσκοντας
40, 23	παῖδας μὲν, πολεμίους δὲ	παῖδας μὲν, ἄνδρας δὲ
43, 5	πολλαὶ (νῆες) μὲν ἀνερράγησαν, πολλαὶ δὲ κατέδυσαν.	ἃς μὲν τιτρώσκων, ὧν δὲ τοὺς ταρσοὺς παρασύρων
43, 26	ἄμφω δ' ἐσώθη (scil. τὰ σκάφη)	ἡ ναῦς διέφυγε
43, 21	ἑσπέρας προιούσης	ἐπεὶ ἤδη μέσον ἡμέρας ἦν
44, 19	ἀκοντιστὰς	σφενδονῆται
313, 7	κτείνας ἄνδρας ἑπτακισχιλίους ἑπτακοσίους ἑβδομήκοντα ἑπτὰ	πολλοὺς ἀποκτείνας, οὐ μὴν ὡς ἔνιοι μυθολογοῦσιν, ἑπτὰ καὶ ἑβδομήκοντα καὶ ἑπτακοσίους πρὸς ἑπτακισχιλίοις

10) Vid. quoque summarium libri octavi.
11) Ἀρσάμης 7, 28, 2 Δατάμης potius esse videtur.

317, 23	*παραχρῆμα αὐτή τε ἀπέθνησκε καὶ ὁ νύμφιος αὐτῇ συναπέθνησκε*	*ὁ Γαλάτης ἑσπέρας ἀπέθανεν· ἡ δὲ Κάμμα διενεγκοῦσα τὴν νύκτα . . . κατέστρεψεν.*
319, 18	*τὴν τοῦ Πύθου γυναῖκα Πυθόπολιν*	*τὴν Πύθεω γυναῖκα* et infra *ποταμοῦ, ὃν Πυθοπολίτην ὠνόμαζον.*
333, 2	*γυνὴ Σελεύκου*	*Σελεύκου ἐρωμένη*
333, 26	*Μιλησία γυνὴ συνεβούλευσε.*	*γνώμῃ νοῦν ἔχοντος ἀνδρὸς ἐγράφη προβούλευμα.*

Adde quod Polyaenus eorundem illorum historicorum narrationes, quas plerumque circumcidere solet, interdum etiam ampliavit et in maius auxit, paucis quibusdam suo arbitrio adiectis, praesertim ubi sollemnia describuntur; (cf. pg. 39, 21. 40, 20. 21. 317, 12) quod male conglutinavit, quae vel multorum annorum spatio dirimuntur (17, 24) vel nullo plane sententiae vinculo inter se continentur (41, 18); quod denique multa strategemata bis et paulum diverso modo, ex diversis scilicet scriptoribus, retulit[12]). Sic 8, 71 et 7, 49 eandem historiam narrat secundum Herodotum 4, 145 sq. et Plutarchum de mul. virt. 8; 7, 6, 1 et 7, 45, 2 idem strategema ex Ctesia (vel Nicolao Damasceno, qui Ctesiam secutus est) et eodem Plut. de mul. virt. 5 refert. Cf. praeterea 2, 3, 1 et 2, 4, 3 de liberatis Thebis, Iphicr. §. 5, 6 et 42, 46 et 50, 49 et 54, de Timotheo 3, 10, 6 et 12, 13 et 17, de Dionysio 5, 2, 14 et 15, de capta Babylone 7, 6, 5 et 8, de Caesare 8, 23, 15 et 22.

Iam postquam tot errores eosque satis graves Polyaeno obiciendi iniqua mihi necessitas imposita est, ne deciperem qui hoc scriptore uti vellent, superest ut paucula in eius laudem vel potius ad eum excusandum addam: primum hoc, eadem fere vituperanda esse in iis scriptoribus, qui ei aequales fuerunt, Aeliano, Frontino, Floro, aliis, ita ut saeculo imputari possint; deinde Polyaeno minime id consilii propositum fuisse, ut opus conderet historiae veteris cognitione conspicuum (cfr. supra pg. VIII); denique Polyaenum, liberum ab omni partium studio, clarorum imperatorum gloriam neque consulto imminuisse, neque praeter

---

12) Negligentiori etiam accidit Aeliano, quod et ad scriptionis genus et ad orationis conformationem pertinet, haud ita dispari, ut eadem ex iisdem auctoribus bis narraret, ex. gr. var. hist. 12, 4 et 14, 34. 12, 5 et 14, 35. 12, 6 et 14, 36. Cf. etiam Koen, praef. ad Gregor. Corinth. pg. XXXI.

modum laudibus extulisse. Una tenebatur opinione praeiudicata, orta ex ipsius operis consilio, ea scilicet ut, cum veteres auctores excuteret, omnem historiam ad strategematum rationem revocaret, reges et imperatores generosos vafros et versutos fingeret, strategemata deprehendere sibi videretur, quae proprie non erant strategemata. Ut prudens ac sciens res corrumperet perverseque interpretaretur, nulla ei causa erat; itaque, si discesseris ab iis, quae per negligentiam peccata sunt, omnis Polyaeni fides atque auctoritas pendet ex iis scriptoribus, quos excerpsit, quorum nomina tamen ne uno quidem loco prodidit[13]).

De fontibus Polyaeni in animo fuit accuratius disserere, tum quia nemo adhuc fecit[14]), tum quia mihi agi videbatur de re admodum gravi, et fecissem profecto, nisi praefatio in tantam molem excrevisset, quantam sensi honestissimo bibliopolae minus gratam fore.

Proficisci debuit disputatio ab iis scriptoribus, qui aetatem tulerunt (cf. pg. 358—360), Herodoto, Thucydide, Xenophonte, Polybio, Diodoro, Plutarcho. Horum loca singula in comparationem voca: mox videbis, quam fideliter aliorum sequatur auctoritatem, quam raro suo utatur iudicio (cf. 284, 24. 180, 26. 144, 2. 121, 9), quibus maxime delectetur, quae minus ei placeant, quae sint Polyaeni stili propria, qualia negligentiae eius tribui debeant. Videbis etiam multum abesse, ut Polyaenus strategemata belli Persici ex uno Herodoto, belli Peloponnesii ex uno Thucydide, posteriorum temporum usque ad pugnam Mantineensem ex Xenophontis Hellenicis excerpserit, immo ne per singula quidem bella singulos elegisse, quos potissimos duces prae ceteris sequeretur. Nam reperies verbi causa Themistoclis strategemata 1, 30, 1. 2 secundum Herodotum narrata; noli vero putare reliqua quoque ex eodem auctore descripta esse: nam §. 7 fluxit quidem ex eodem Herodoto, §. 3 et 4 tamen ex Plutarcho, §. 8 ex Thucydide, §. 6 ex deperdito aliquo historiarum scriptore desumpta reperies itemque 1, 31. Ita neque uni debet, quae de

13) Cfr. φασὶν 86, 6. 140, 26. ὁμολογεῖται 302, 22. [λέγεται] 131, 22.

14) Cf. Fr. Haase in commentar. litter. mens. Januar. 1838 n. 23.

Themistocle retulit, neque deinceps leguntur, quae ex Herodoto descripsit, neque omnino singulae singulorum capitum narrationes temporum ordine dispositae sunt. Maxima igitur opus est cautione et circumspectione in re tam incerta et vaga. Ubi vero complura exempla sese ita excipiunt, ut continuam annorum seriem impleant, ex. gr. in Antigono §. 4—15, quae deinceps ad annos 321—316 a. Chr. pertinent, merito suspiceris id non Polyaeni cura factum esse, sed unum aliquem latere veterem historicum, cuius ille vestigia presserit. Eum esse (ut immoremur in exemplo supra proposito) non Diodorum ipsum, sed scriptorem a Diodoro quoque compilatum, *Hieronymum Cardianum*, multis de causis verisimillimum fit [15]). Quin ultra progrediar. Antigoni dolum (4, 6, 11) dolo Eumenes repulit: narrant in singulis mirifice conspirantes Diodorus 19, 37. 38, Nepos Eum. 8. 9, ipse Polyaenus, necessario alio capite 4, 8, 4, sed ita, ut haec duo strategemata artissime cohaerere facile perspicias. Jam quemnam iterum in Eumenianis subesse auctorem credideris, nisi eundem Hieronymum, Eumenis amicum et popularem, qui rebus gerendis interfuit, auctorem a posteris diligenter lectitatum, quem in his rebus communem esse fontem Diodori, Nepotis et Plutarchi dudum intellexerunt viri docti.

De *Ctesia*, *Ephoro*, *Timaeo*, *Phylarcho* nullus dubitationi locus relinquitur, quippe quorum fragmenta ipsorum nomine nobis servata ad verbum fere cum Polyaeno congruant. Et cum semel demonstratum sit, Polyaenum in illorum fines excurrisse, statuendum est eum non paucula quaedam abstulisse, sed praeda onustum redisse. Itaque coniectura ultra progrediens ex Phylarcho repetiit Droysen Polyaeni 4, 6, 1. 8, 52 et 59 (Gesch. d. Hellenismus II. 371. 432. 391); ex Ctesia Pol. 7, 12 Hemsterhusius ad Lucianum 3, 394 ed. Bipont. ad Ephorum retulit libri primi capita 6. 7. 9. 10. 12, secundi 12. 37 Meier Marx, Ephori fragm.

---

15) Cf. Brückner, de vita et scriptis Hieronymi Cardiani in Zeitschr. f. Alt. Wissensch. 1842, pg. 252—272, qui tamen Polyaenum praetermittit. Praeter Brücknerum cf. Heeren de fontibus Plutarchi 69, Wichers de fontibus et auctoritate Corn. Nepotis 79, Hisely de font. et auct. Corn. Nepotis 102, Lieberkühn, de auctore vitarum, quae sub nomine Corn. Nepotis feruntur 171, Haug, Quellen Plutarchs 70. 71.

ȝ. 130, ad eundem retulerim cum alia quaedam tum pleraque ɩ historia Dionysii tyranni (pg. 177 sq.) propter dissensum Tiaei[16]. Praeterea adhibuisse videtur *Aristagorae* Aegyptiaca[17], *inonis* Persica[18], *Heraclidis* Persica[19], *Megasthenis* Indica[20], *'icolai Damasceni* historias, quorum frustula quaedam apud ios scriptores servata et cum Polyaeno comparata coniecturae lem faciunt.

Tertium denique genus est eorum, quorum nulla quidem ıpersunt fragmenta, quae cum Polyaeno concinant, sed quos ısdem res persecutos esse novimus, quas Polyaenus quoque atgit. Monstravit igitur *Xanthum* G. F. Creuzer in hist. graec. agm. (= Polyaen. 7, 2), *Charonem Lampsacenum* idem l. c.)4. 121 (= Pol. 6, 24. 7, 6, 3 ?), *Theopompum* Gutschmied Philogo XI. 149 (= Pol. 3, 11, 5 : cf. adnot. crit. ad 115, 25), *Banem Sinopensem* Guhl Ephesiac. p. 149. 150, et Droysen Hellen. 391 (= Pol. 6, 49. 50. 8, 59), alios alii, vel minore, vel nulla .ane veritatis specie, quorum numerum adaugere haud ita dif;ile est. Sed in aperto simul, in quam lubricum devenerimus ısquisitionis campum.

Quae cum ita sint, noluimus in conspectu auctoritatum concturis indulgere parum utilibus lectori, nisi subtilis et copiosa ;cesserit disputatio. Diductis litteris significavi, quae quasi firissima sunt huius quaestionis fundamenta; coniectura tantum :tuntur, sed probabili, quibus signum interrogationis apposui; ıcis inclusi, quae quidem ad Polyaenum proxime accedant, sed

---

16) Cf. ex. gr. Diod. Sic. 14, 54 *ἤθροισαν μὲν πεζῶν ὑπὲρ τὰς ιάκοντα μυρι'δας, ἱππεῖς δὲ τετρακισχιλίους, καθάπερ φησὶν φορος ... Τίμαιος μὲν γὰρ τὰς δυνάμεις οὐ πλείους φησὶν ναι δέκα μυριάδων*, et Polyaenum 178, 1 *Καρχηδονίων ἐπιόνον χειρὶ μυριάδων τριάκοντα.* Dionis filius apud Timaeum ditur *Ἀρεταῖος*, (Plut. vita Dionis 31) apud Polyaenum *Ἱππαρῖος* etc.

17) v. Gutschmied Philologo X. 691 sq. XI. 149.

18) Ad hunc referenda iudico maximam partem Persica libri II et VIII, quae neque ex Herodoto neque ex Ctesia petita esse ›ssunt. Sunt autem multa admodum, praesertim quae ad Dataen pertinent.

19) Cf. adnot. crit. ad 141, 16 et S. Croix, examen p. 376.

20) Cf. Schwanbeck, Megasthenis Indicorum fragm. 1846. ȝ. 52 sq.

vel ex communi quodam fonte fluxerunt vel aeque bene fluxisse possunt.

Historiam Romanam quod vix triginta libri octavi capitibus absolvit, Fabricium movit, ut Polyaenum neque Frontini strategematicon libris usum esse neque adeo linguam latinam calluisse iudicaret. Sed ut mittamus causarum patronum linguae latinae ignarum, ipse *Suetonius* locuples testis erit, Polyaenum latinos quoque auctores, licet rarius, evolvisse: nam Suetonio adeo se addixit, ut sedecim Caesaris et sex Augusti strategemata vel eodem ordine retulerit, quo ille retulit. Quo comperto nolim ego negare ei *Frontini* opus ad manus fuisse, praesertim collatis iis locis, quos pg. 358 s. v. Frontinus apposui primos. Sed si discesseris a Suetonio et Frontino, vix quisquam est inter scriptores Romanos, quo usum esse Polyaenum aliquo iure contendas. Sallustii certe, Caesaris, Livii, Taciti nec vola nec vestigium. Rutilium Rufum fortasse agnoscere tibi videberis in iis, quae ad bellum Numantinum pertinent, pg. 293, 10 sq. 294, 8 sq. nisi potius fluxerunt ex Scipionis vita a Plutarcho conscripta, quem pariter atque Appianum multa Rutilio Rufo debere satis constat.

Nunc iam dicendi genus, quo usus est Polyaenus, paucis illustremus: magna hic quoque est controversia inter viros doctos. Nam ex quo Casaubonus auctorem nostrum 'elegantem' dixit, complures hanc ipsam 'elegantiam' usque ad nostra tempora Polyaeno laudi tribuerunt: quas laudes Reiskius[21]) aspernatus addit, vites quoque potuisse spinas dare, si Antoninorum tempora talem ferre potuerint. Neque tamen crediderim, quae Reiskii et aliorum est sententia, nos Polyaeni libros habere contaminatos et excerptos, cum et argumentum ipsum requirat orationem pressam et astrictam (quae apud Frontinum multo etiam est astrictior), et multa strategemata tam accurate cum Plutarcho aliisque historiarum scriptoribus consentiant, ut vix possint excerpta esse ex pleniore opere. Et Polyaenus ipse, dum historiam belli Parthici

---

21) ad Constantinum Porphyrogen. de caerimoniis p. 467 (vol. II. pg. 523 edit. Bonnensis). Idem pg. 406: 'Quem nos habemus Polyaenum ex eius commentariis cum insutis suis commentis nugax aliquis Graeculus consarcinavit'. Cf. Zeitschr. f. Alterth.-Wiss. 1834. pg. 975.

διὰ μακροτέρων συγγράψαι (215, 16) pollicetur, istam strategematum breviloquentiam et tenuitatem ipse tuetur.

Sed pariter imminuenda illa elegantiae laus. Immo longe recedit Polyaenus a copia et ubertate veterum et vel suae aetatis scriptorum. Mox eum deprehendes per asyndeta incedentem, mox participia mirum in modum cumulantem; circumscriptos verborum ambitus frustra quaeras. Nec sane exilis haec et abrupta oratio surgit, ubi quasi febri correpta, quae dudum elapsa sunt, praesentia fingit. Nulla varietas: oratio similis atque eadem semper: eadem fere descriptio omnium capitum, ut primum duces, exercitus, loca pugnae memorentur et eventus strategematum artificiis rhetoricis, praesertim antithetis et lusibus verborum exornentur. Huius loci esse arbitrabar pauca quaedam singulatim proponere quae sunt Polyaeni propria, quaeque diligenter observata et inter se comparata ad verba recte constituenda critico haud levi adiumento esse possunt.

Meminerimus igitur Polyaenum vocabulis propriis uti et, lectores minime variatione delectantem, nimium repetendo fere abuti. Cf. 25, 3 sq. ἤγειρον, ἐγερεῖσθαι, ἐγείρωσι, ἐγείρωσι, ἠγέρθη; 45, 3 sq. διαβαίνειν, διάβασιν, διαβαίνειν, διαβάντων, διέβησαν. Ita, quae duces imperant, milites exsequuntur, saepissime invenies hoc modo expressa ἐσήμηνε ἀλαλάξαι. Οἱ μὲν ἠλάλαξαν 7, 14, διαβαίνειν ἔταξεν. Αἱ μὲν δὴ διέβαινον 6, 26 sq. ἣν ἐπὶ Κωλιάδος πλεύσητε .... οἱ μὲν δὴ ἐπέπλεον 17, 2 sq. Qui mos cum sit fere praecepti grammatici instar, damnavi 17, 31 lectionem ἦλθον post ἥκειν, 123, 13 ἐφάνησαν post ἐπιφανῆναι, 177, 7 ἐπέπεμψαν post πέμψαι, correxi 257, 31 praecedente ἐμβῆναι ἐνέβησαν pro ἐπέβησαν. Raro discessit Polyaenus ab hac sua lege, ut 89, 6. 7 ἐξαναστάντες et ἐπανέστησαν, ubi alterum est ex ipsius Polyaeni consuetudine, prius ex Thucydide descriptum, vel 256, 6. 8 σωθῆναι Πέρσας et οἱ Πέρσαι διεσώθησαν (pro ἐσώθησαν), 264, 15 τὰ σκευοφόρα λύειν et τὰ σκευοφόρα διέλυσαν (pro ἔλυσαν), 302, 20 κατὰ νώτου φανέντων post ἐπιφανέντας, fortasse propter hiatum: quem quidem si re vera ubique evitare voluit, a librariis certe destitutus est.

Nec tantum, quae eodem strategemate bis dicenda erant, iisdem verbis expressa sunt, sed Polyaenum quoque sibi constantem invenies, ubi similia strategemata in posterioribus libris re-

currunt. Scilicet praesto sunt Polyaeno nostro certae quaedam locutiones et formulae, paucae illae et artis finibus circumscriptae, quas totidem in usum vocat, ut critico in paucis aliis scriptoribus meliore iure ad constantem usum loquendi provocare liceat. Quamquam cavi, ne omnia vel invitis codicibus ad unam legem exigendo Polyaeno vim inferrem, sed intacta potius reliqui, quae aut bis sese offerebant, aut uno tantum loco bonis codicibus firmata Polyaeno imputari, vel denique ex vetustiore aliquo historico descripta videri poterant. Si exemplis opus est, cfr. quae collegimus ad 31, 10 de *εἰ* particula, ad 35, 9 de *ἀναμένειν*, ad 67, 30 de *ἐφ' ᾧ τε*, ad 97, 13 de *ταξιάρχης*, ad 106, 8 de *μεταμφιάζειν*, ad 160, 21. 193, 8 de *ἐξ ἀπονοίας* et *ἐξαπίνης*, ad 160, 21 de *ἐπιφαίνεσθαι* et *ἐκφαίνεσθαι*, ad 179, 12 de voce *ἐπιβαίνειν* etc. Imprimis autem eaedem dictiones repetuntur per historiolas sese excipientes vel certe sibi proximas. Sic legitur ex. gr. *πέρι* substantivo postpositum quinquies deinceps 16, 1. 6. 15. 28. 20, 9, quater tantum per reliquos libros: *ἐν τῷ τέως* 32, 12 et 21, *πέρας ἔσχεν* 149, 4 et 150, 16, *τοὺς ἐφηδομένους* 180, 9 et 14, rariores alias apud Polyaenum locutiones vel adeo rarissimae. Quae res documento est, Polyaenum strategemata deinceps conscripsisse, id quod alii quoque loci demonstrant, ut *εὐνοῦχον ἄλλον* 24, 26 coll. 24, 14, *Ἀντίγονος οὗτος* 146, 16 (si recte emendavit Casaubonus pro *οἷς*) scil. *ὁ πρῶτος* 146, 11. Et haec quidem omnia ad aequabilitatem orationis.

Ne vero exsanguis et languida esset, vario modo efficere studuit Polyaenus. Saepe utitur praesenti historico, ut lectorem quasi in ipsum bellorum tumultum rapiat, adamat etiam praesens pro futuro cum post verba *ἐπαγγέλλεσθαι*, *ἀπειλεῖν* (ad 22, 23), tum in formula *ἔπεμψε ἀγγέλλοντας*, perperam tentata a novissimo editore (ad 11, 10). Item, ubi nuntii afferuntur, mandata deferuntur, edicta proponuntur, epistolae recitantur, incredibile fere est quantum se addixerit orationi rectae, ipsos nuntios, praecones loquentes faciens: quod Polyaeno adeo placuisse videtur ut, ubi apud Herodotum, Plutarchum orationem obliquam invenisset, suo arbitrio alteram induceret. Id factum esse vides ex. gr. 14, 17. 20. 17, 2. 48, 6. 49, 5. 72, 26. 119, 19. 317, 10. 335, 1. Hac de causa recipiendum erat *φείδεσθε* 306, 9, *ὁμολόγησον* 175, 13, *ἐπιτρέπω* 184, 22, emendandum *ἕπεσθε* 64, 3, *ἐπίθεσθε* 315,

, commendandum κηρύξω et ὁπλίσασθε 13, 20, ἀθροίζεσθε 97, 5, ıendum tamen meliorum librorum auctoritate ὡς 27, 3, ὅτι 48, 2, uae coniunctiones saepius inveniuntur, ubi praecedens verbum dicendi participii formam induit. Hinc etiam intelligitur, Ἰωνίαν ἀπόστησον 20, 2 nihil esse nisi Herodoteum βουλόμενος σημῆναι ἀποστῆναι, minime vero ipsius Histiaei verba, ut quidam volunt; lemque error est Vossii, qui verba Καῖσαρ Κικέρωνι θαρρεῖν· ροσδέχου βοήθειαν 300, 13 ex ipsa Caesaris epistola graece cripta desumpta arbitrabatur. Praeterea ad nervos orationis faiunt defectus verbi εἶναι et asyndeta; utrumque Polyaeno usitaissimum. Seclusi igitur (ἐστιν) 11, 12; delevi ἦν 61, 14, ἐστε 15, 5; editorum additamenta ἔσται 66, 8, ἦν 140, 17, εἴη 297, 4 [22]). Asyndetorum permagna copia [23]); sed parum inde lucri d rem criticam.

Miraberis fortasse, non minus quaesitum esse et frequentaum a Polyaeno contrarium polysyndeti [24]) genus; et magis etiam, a utrumque in vicem succedere, ut tota capita ex meris polysynetis et asyndetis constent. Pro dii, quaenam elegantia! Tu vide, uam sit nimio elegantiae studio inelegans factum Iphicratis llud strategema 100, 22, ubi deinceps habes quatuor genetivos bsolutos triplici καὶ iunctos, enuntiatum per parenthesin ineriectum, octo participia ἀσύνδετα, quatuor verba finita ter epetito καὶ copulata. Alibi capitis alicuius enuntiata particula ἐ quinquies vel sexies deinceps posita inter se connectere solet [25]). taque qui in formis verborum Atticos plerumque sequitur, in ligendis multos aequalium fere aequat, in copulandis et comrehensione complectendis plane ineptus est et rusticus.

De ornatu orationis noli quaerere. Ad fucum pertinent oxyıora, qualia sunt 199, 22 ὡς εἶδον τὰς ναῦς ἀφανεῖς· lusus ver-

---

22) Similiter ἔφη vel λέγων saepius omissa vidi in codicibus Polyaeni.

23) Cfr. asyndeta substantivorum 21, 2. 222, 13. 252, 1. in verbis finitis 309, 7, praesertim imitationem illam dicti Caesariani Veni, vidi, vici 24, 9 ἐπείσθησαν, ἐπέβησαν, ἐναυμάχησαν, ἐνίκησαν, homoeoteleuta simul et allitteratione ἐπ et ἐν bifariam coniuncta. Plena enuntiata ἀσυνδέτως leguntur 322, 11—14.

24) Καὶ quater repetitur 328, 13 sq. καὶ πάλιν quater 228, 6, καὶ sexies 150, 10.

25) Cf. 42, 28 sq. 102, 6 sq. 196, 13 sq.

borum veluti 336, 4 ἔπεσεν ἐμπεσούσης κεραμίδος, 323, προβαλομένη, συλλαβοῦσα, προσβαλοῦσα, λαβεῖν, ἀπολι vel 91, 14 sq. μέλλειν, μέλλων, ἔμελλον, μέλλουσι, 253, 7 ἔταξεν, τάξαι προσέταξε, iisdem vocabulis repetitis pauli versa significatione: denique ἀντίθετα illa, quibus finem s gematum exornare solet, ex. gr. 165, 18 αὐτίκα δὴ οἳ μὲν κοντες ἔφευγον, οἳ δὲ φεύγοντες ἐδίωκον, 200, 1 καὶ ἦν τοὺς μὲν νικήσαντας ἡττημένους, τοὺς δὲ ἡττημένους σαντας, quibus similia restituenda sunt loco lacunoso 148,

Haec ut redolent scholas rhetorum[26]), quorum e n ipse fuit Polyaenus, ita longe abhorrent ab urbanitate et e tia veterum. Sed in aliis operibus propiusne ad illam serit (ut Aeliani libros philosophicos praestitisse iis perl qui inscribuntur 'variae historiae') ego quidem non ausin dicare.

Hi igitur strategematum libri, ad Antoninum et Verum ab imperatoribus Romanis magno honore habiti et quasi h tate per manus traditi, denique Roma Byzantium novam ir sedem delati esse videntur, ita ut vel exeunte saeculo no Chr. Leo sextus, philosophus, Tacticorum auctor, Polya sive Polyaeni excerpta manu indefessa versaverit, saeculo d medio Constantinus Porphyrogenitus[27]) Polyaenum et Syr inter praecipuos et maxime necessarios bibliothecae regiae commemoraverit. Usi quoque strategicis nostris et reliqu lyaeni libris Stobaeus, Suidas, et Anonymus de Incredibilib pg. 323 paradoxogr. Westerm.[28])

Byzantio anno 1453 capto *Michael Apostolius*[29]), ips zantius, notissimus proverbiorum scriptor, cum Romam, c Cretam profugisset, ludimagistri officio describendisque c bus graecis victum quaeritans Polyaenum quoque, exempla quo fortasse Constantinopoli advecto usus, sua manu desci qui codex bibliothecae Venetae S. Marci illatus est. Eius *Arsenius*, Monembasiae episcopus (†Venetiis 1535) una cum

26) Cfr. Markland ad Maxim. Tyr. p. 674 b.
27) de caerimoniis vol. I pg. 467 edit. Bonnensis.
28) Vid. ad Polyaenum I, cp. 2.
29) Cf. Ern. de Leutsch in praef. paroemiographorum (corum vol. II. Gotting. 1852.

rbiis iam a patre evulgatis vastam farraginem ab illo relictam lidit, Ἰωνιὰν inscriptam, apophthegmata pleraque ex multis riptoribus corrasa, quorum duo ex Polyaeni Alexandro 4, 3, 2 25 petita sunt[30]. Iamque in eo erat, ut Polyaenum typis lgandum curaret, cum consilium morte praeventi ad irritum cidit. Scribit enim in praefatione ad Manuelis Philae editionem τίχοι ἰαμβικοὶ περὶ τῆς τῶν ζώων ἰδιότητος) Venetiis anno 533 emissam et Carolo quinto imperatori dedicatam:

Οὕτω σε τανῦν ἑστιῶ τὸν κράτιστον
νηκτοῖς, πετεινοῖς, κτήνεσιν, ἑρπυστοῖς τε.
Αὖθις δέ σοι τράπεζαν, εἰ δοίης, θήσω,
εἰς ἐκτύπωσιν πορισμὸν τὸν ἀρκοῦντα,
λαμπροῖς στρατηγήμασι τοῦ Πολυαίνου,
οἷς κεῖνος εἱστίασε τὼ βασιλῆε
πάλαι, τὸν Οὐῆρόν τε καὶ Ἀντωνῖνον.

Itaque cum cetera Polyaeni opera per mediam aetatem interlissent, eius strategemata saltem excidio erepta Venetiis tamιam reviviscere coeperunt. Hinc enim plurimi Polyaeni codices r Europam propagati sunt, et referunt quidem, quod fortasse ireris, cum eorum duo sint genera, utriusque stirpis libri orinem ad eandem illam urbem.

Polyaeni codicum duo sunt genera. Unum, mame mutilum, corruptissimum, verum si externam speem consideres admodum politum et limatum, ad quod pertinent m alii libri tum ille, quo uno magno aere comparato Casaubos anno 1588 in paranda editione principe se usum esse in praeione scribit. Qui omnes mirum est quantopere inter se conntiant, nec vero minus certum, quod argumentis haud infirmis mprobari potest, omnes non tantum ex uno eodemque codice, rum etiam maximam partem ab uno eodemque librario descrips esse. Scilicet *Andreas Darmarius*, natione Graecus, cum tria profugus Venetias se contulisset describendisque codicibus aecis vitam sustentaret, omnem fere Germaniam aliasque terras ragravit, viris doctis libros suos emendos offerens. Sic Pisto- eum Polyaeni codicem vendidit, qui nunc est

30) Cf. Arsenii Violetum, apophthegm. Alexandri 27. 28.

1) cod. Monac. graec. 187, (266) chartaceus, in folio minore, cum correctionibus quibusdam marginalibus partim ipsius Darmarii, partim Ign. Hardtii, cuiusque haec est subscriptio: *ὑπὸ Ἀνδρέου Δαρμαρίου τοῦ Ἐπιδαυρίου, υἱοῦ Γεωργίου ἐν τῷ ἔτει αφο.* (1570) Folio primo inscriptum est manu Ignatii Hardtii bibliothecarii; 'Collatio facta cum editione Lugdunensi et lectiones variantes missae professori Matthaei Wittenbergensi novam paraturo editionem'. Quae collatio adhuc asservatur inter Hardtii schedas fascic. IX, 3. Item in bibliotheca Escurialensi asservantur triginta quinque Darmarii codices, quorum unus, anno 1574 scriptus,

2) Escurial. Ω. IV. 21 chartaceus continet Polyaeni strategemata. In fine leguntur haec: *ὑπὸ Ἀνδρέου Δαρμαρίου υἱοῦ Γεωργίου εἴληφε τέρμα σὺν θεῷ ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου Λαυρεντίου τοῦ Σκοριαλίου ἐκ τῆς βασιλικῆς βιβλιοθήκης δαπάνῃ καὶ ἀναλώματι τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου κυρίου Ἀντωνίου Αὐγουστίνου Ἐπισκόπου Λέρδου.* (Ἰλέρδης?)[31]) Tertius est

3) codex Casauboni, quem unde sibi comparaverit diserte quidem non exposuit, emisse autem illum a Darmario facile intelligitur, cum et ubique conspiret cum codicibus supra memoratis, et Casaubonus ipse Darmarium sibi libros manu scriptos vendidisse compluribus locis testetur[32]).

Hi igitur codices, tres numero, pro uno sunt habendi; nec hi tres solum, sed adnumerandi praeterea

4) cod. Escurial. T. II. 20 chartaceus in folio, *Ἰακώβου Διασσωρίνου κυρίου τῆς Δωρίδος* et

5) cod. Parisinus gr. 1774, chartaceus, continens Aeliani variam historiam, Aeliani Tactica, Onosandri Strategica, Polyaeni strategemata, Xenophontis librum de re publica Lacedaemoniorum, denique sententias ex Euripide aliisque decerptas; uterque saeculi XVI exeuntis, aut ab eodem Darmario exaratus aut ex Darmarii exemplari aliquo descriptus. Codicem Parisinum 1774 leviter inspectum plane eiusdem originis cum Darmarii

---

31) Cf. E. Miller, catalogue des manuscrits grecs de la bibliothèque de l'Escurial. Paris 1848. praef. pg. XIX. XXIV et XXV.

32) Cf. Casaubonus ad Suetonium Divo Iulio cp. 31 et ad Aeneam Poliorcet. cp. 29 pg. 220 Orelli.

libris esse cognovi, itemque Escur. T. II. 20, cuius capita selecta, benevole intercedente *Iulio Kuehnio* Berolinensi, nunc professore Madritensi, in usum meum contulit iuvenis philologiae studiosus.

Iam Casaubonus ipse codicis sui scripturam ab editione discrepantem in margine et in adnotationibus plerumque enotaverat, sed parum accurate, ut mos erat illis temporibus, modo praefixis litteris *γρ.* (scil. *γράφεται* in codice) et coniecturis absque illis litteris margini appictis, modo, licet rarius, inversa ratione[33]), quae res posteriores editores saepe in errorem induxit. Quae cum ita essent, ipse, ut de Darmarii lectionibus certo constaret, codicem Monacensem 187 contuli, missis quidem quae Ign. Hardtius, cuius manus facile agnoscitur, ex Casauboni editione passim in margine correxit.

Hi omnes Darmarii codices longissime a ceteris distant. Ut paucis defungar, deficiunt Darmarii libri pg. 332, 6 in verbis *οὐκ ὀλίγους Αἰτωλῶν ἀπέκτειναν*; singula capita plerumque inscripta sunt *περὶ Διονύσου*, *περὶ Ἡρακλέους*, *περὶ Ἀθηναίων καὶ Πελοποννησίων πολέμου*, *περὶ Πιττακοῦ καὶ Φρύνοντος μονομαχούντων* aut titulis plane carent, cum in alterius generis libris scriptum sit *Διόνυσος*, *Ἡρακλῆς*, *Κόδρος*, *Πιττακὸς*; in Darmarianis hoc legitur in Polyaenum epigramma:

Ἑλλαδικῶν χαρίτων τὸ[34]) *κλέος ὤλεσεν αἴων*
Βαρβαρικῆς ἐφόδου συχνὰ ἐπερχομένης.
Ἔμπης ἐν βιβλίοις κεῖται πάνθ᾽ ὅσσα ἐρέξαν
Ῥωμαίων υἱεῖς καὶ Δαναοὶ μάκαρες.
Πάντα δὲ ἐν ταύτῃ τῇ δέλτῳ ὄλβιε δήεις
Ἔργματα Ῥωμαίων καὶ Δαναῶν καματούς.

Porro conspiciuntur in illis septuaginta fere locis lacunae complurium plerumque vocabulorum, ortae ex vicinitate sive duorum verborum in eandem terminationem exeuntium sive unius eiusdemque bis positi, ita ut oculus librarii a priore omissis interiacentibus ad posterius aberraret, quas reliqui libri omnes ex-

---

33) Cf. Omissa et Commissa ad 1, 40, 9: 'in margine lege *γρ. καλούμενος*, et ita saepe *γρ.* restitues, ubi non emendatio proponitur, sed varia lectio annotatur'.

34) Adde [*καλὸν*] vel tale quid.

plent[35]); et praeter illas lacunas omnibus Darmarii codicibus communes ideoque ex libri illius, unde descripti sunt, misera condicione repetendas unusquisque fere Darmarii liber habet paucas quasdam lacunas peculiares ipsius socordia in describendo admissas. Accedit denique gravissimum. Scilicet Darmarius, graeci sermonis haud imperitus, pro parte virili correxit quae sibi minus graeca, corrupta, lacera videbantur, saepius, praesertim libro primo, verba Polyaeni aut melius collocasse sibi visus est aut invitus transposuit[36]), nominibus propriis hic illic articulum praefixit, verba composita pro simplicibus substituit, additis *καὶ*, *δὲ*, *οὖν*, *γὰρ* similibusque vocabulis abruptam illam orationem, qua utitur Polyaenus, lenivit et ut mollius flueret effecit, vel hanc ob causam, quo magis codices suos empturis commendaret; itaque factum est, ut externa species facile fallat tironem, cum tamen eum, qui vulnera graviora sanare velit, ubique derelinquat. Si qua occurrunt emendatius scripta, quae in ceteris codicibus leviter corrupta leguntur, ea omnia ad ipsum potius Darmarium quam ad auctoritatem libri ab eo descripti referenda videntur.

Erunt fortasse, qui statuere malint non ipsum Darmarium Polyaenum recensuisse[37]), sed codicem potius ab eo descriptum iam talem recensionem passum esse; neque magnopere refragor, dummodo concedant ea Polyaenum esse depravatum, non emendatum. Et potest sane utrumque factum esse. Potest Darmarius ex Graecia longe diversum aliquem ab Apostoliano codicem secum

---

35) Sic lacunas hauserunt 6, 23. 25 *ὑπὲρ τὸν ποταμὸν* et *παρὰ τὸν ποταμὸν*, 11, 13. 14 *ἐπὶ τὸν Ἰσθμὸν* et *ἐπὶ τὸν Ἰσθμὸν*, 16, 22 *ᾄδοντες* et *ἀλαλάζοντες*, 22, 6. 9 *τὰς σκηνὰς* et *τὰς σκηνὰς*, 25, 18. 19 *ἑκατὸν* et *ἑκατὸν*, 31, 22. 24 *ἀπέπλευσεν* et *ἐπέπλευσεν*. Praeterea exciderunt 14, 4 *τῶν σκοπῶν σημηνάντων*, 31, 21 *ἀποβιβάσας*, 31, 22 *ἄλλους* ante *ἀλλαχῇ*, 35, 17. 18 *πολεμίους . . . ναυμαχίαν*, 38, 9 *ῥᾷστα*, 45, 1 *γιγνομένους* etc. quae infra singulatim enotare longum erat.

36) Commemoravi in adnotatione critica prope quadraginta locos libri primi, qui a Darmario verbis transpositis corrupti nec a quoquam adhuc editore emendati sunt. Inde a libro secundo talia ut leviora adnotare desii.

37) Neque enim agitur de calami lapsibus, ubi primo statim exemplo legitur *οἴνῳ ἰαίνων* pro *οἴνου γεύων*, *ἐδουλώσατο* pro *ἐχειρώσατο*, 69, 15 *κελεύσας* pro *προστάξας*, 89, 16 *ὑπέσχετο* pro *ἐσπείσατο*, 101, 6 *ψύχος* pro *κρύος* etc.

attulisse, potest vero etiam codice usus esse alterius stirpis, qui librariorum socordia a libro Apostolii iam multum desciverat, quemque interpolando multo foediorem reddidit. Hoc utut est, tenendum Darmarium esse hominem incertum et levem[38]), eamque levitatem Polyaenus quoque expertus est. Praesto illi fuit — et debuit utique praesto esse — cum codicem nunc Monacensem 187 exararet, alius Polyaeni codex melioris generis, ex quo tres lectiones variantes in margine protulit, scil. 1, 17 *Μυρταῖος*, γρ. *ἐν ἄλλῳ Τυρταῖος*, 2, 11 *Σαρνακίδας*, *ἐν ἄλλῳ Φαρακίδας*, 5, 11 *Ἰμίλκων*, *ἐν ἄλλῳ Ἀμίλκας*; sed labori ita pepercit, ut nihil praeterea ex eo emendaverit aut expleverit.

Venio ad alterius generis codices, et primum quidem eos recensebo, quibus olim usi sunt viri docti. Quadraginta igitur annis ante Casauboni editionem, anno 1549, prodiit Basiliae typis Ioannis Oporini

6) Polyaenus in sermonem latinum conversus opera Iusti Vulteii. Is, annos tunc natus vix viginti[39]), codice usus est bonae notae nunc deperdito, Darmarii libros tantum praestantia praecellente, ut iam Casaubonus multa, quae in codice suo corrupta erant, ex Vulteii versione latina emendaverit. Ubi vero ille codex ipse iam procul dubio corruptus erat, Vulteius noluit corruptam vel sibi ipsi quidem obscuram codicis lectionem anxie et ad verbum latinam reddere[40]), sed eiiciendo, liberius convertendo, aliud ex coniectura substituendo ita sese plerumque expedivit, ut lectori primo quidem obtutu satisfecisse videatur. In talibus locis quod critici nonnulli tantum auctoritatis Vulteio tribuerunt, ut codicum graecorum vestigia relinquenda et ex versione latina verba Polyaeni restituenda esse iudicarent, magnopere a vero

38) Cf. Ebert, Handschriftenkunde, vol. I. 104. 150.

39) Cf. J. Phil. Kuchenbecker, vita Hermanni Vulteii JCti, Giessae 1731 append. II. Basiliae edidit Heraclidem quoque et Aelianum latine conversos.

40) En errores quidam et artificia Vulteii. 7, 26 *ἠρύσαντο custodivit* (pro *hausit*), 8, 16 *θυγατέρα ἐποιήσατο adoptavit*, 15, 18 *φθάσαντες superantes*, 38, 30 *ὅτι μὴ nam*, 40, 20 *ὅτι μὴ μία ut ne una quidem*, 89, 12 *Πισσούθνον* non intellectum omisit, 93, 13 *ἐλαφροὶ omni studio*, 93, 14 *ἐνοχλεῖτε caedite*, 93, 19 *λαθόντες parta victoria*, 114, 9 *ναυμαχῶν exercitum ducens*, 133, 4 *φεύγουσι suis*, 147, 7 *τοῦ ζῆν clam*, 169, 19 *τὸν λοβὸν particulam*.

aberraverunt, id quod nunc manifestum est, eum codices collatos habeamus, qui Vulteianum bonitate vel superent. Itaque Casaubono et ipsi Maasvicio illa versio utilissima fuit; nobis parvi erit momenti, nisi quod ex ea saepius Vulteio primo emendationis laudem deberi perspicitur, quotiens quae in suo pariter ac nostris codicibus corrupta erant, sagaci coniectura in integrum restituit. Mihi quidem persuasum est, illum Vulteii codicem nihil fere proprii habuisse, quod non ex nostris quoque codicibus nuperrime collatis cognosci possit.

Secutus est Vulteium Casaubonus. Cuius de codice Darmariano cum iam supra narratum sit, id tantum restat, ut alterius codicis vel aliorum codicum a Casaubono adhibitorum mentionem faciamus. Ac citantur quidem saepissime in Casauboni notis ad calcem editionis suae adiectis praeter corruptum illum suum.

7) quidam, alii, multi, plerique, meliores codices. Qui quinam fuerint, obscurum adhuc fuit viris doctis[41]), et mirum eos habuit, cur Casaubonus in praefatione unum tantum codicem, corruptum illum suum commemoraverit. Sed omnia plana. Nimirum Casaubonus in praefatione, quae vera erat *prae*fatio et statim initio operis prelo submissa, unius tantum codicis et Vulteii mentionem iniecit: mox, dum typothetae in graecis detinentur, unum pluresve Polyaeni codices utendos accepit, unum certe beneficio Jacobi Bongarsii[42]), fortasse lectionibus marginalibus ex alio codice petitis obsitum: quos codices, cum adnotationum appendicem adiiceret, passim in partes vocavit. Ita ex. gr. cum plagulae graecae ex officina prodirent, 4, 7, 2 ex Vulteio supplevit τὸ *βιβλίον*, recte ad sententiam quidem, postea in adnotationibus ex libris mscr. *τὰ γραμματεῖα*, quod nostri quoque exhibent. Pariter in adnotationibus ad 5, 12 bis probat 'lectionem librorum *postea* repertorum'. Quid, quod Darmarianus codex, quo usus est, deficiebat ni fallor 8, 59 in verbis *οὐκ ὀλίγους Αἰτωλῶν ἀπέκτειναν*, neque tamen minus editio producta est usque ad 8, 71, puto ope codicis Bongarsiani.

Dolendum quidem hunc codicem et reliquos, si qui fuerunt, sero in manus Casauboni pervenisse ideoque maximam partem in

---

41) Cf. Maasvicius ad Pol. 7, 6, 6. Blume observat. pg. 26. 27.
42) Cf. Casaubonus ad Aeneam Poliorc. cp. 27.

adnotatis demum hic illic in usum conversos esse: nam in universum aestimanti Casauboni editio, qualem nobis reliquit, Darmarii recensione nititur. Hanc tot hiatibus mendisque inquinatam ut primus purgaret atque emendaret, amplius centum annis post Casauboni editionem anno 1691 contigit *Pancratio Maasvicio*, vel licuit potius purgare: plus enim doctissimo Casaubono tribuit quam melioribus subsidiis, quibus instructus erat, et 'sicubi ab illo abeundum erat, quanta id fieri potuit factum est modestia'. Codices igitur, quorum collationibus usus est, hi duo sunt:

8) codex Florentinus,

9) codex Cantabrigiensis ex bibliotheca collegii Trinitatis, hic et ille iam ante Maasvicii editionem a plurimis viris eruditis studiose usurpati[43]). Quos, etsi Casaubonianos codices aliquanto superant, tamen ne nuperrimus quidem Polyaeni editor, Adamantius Koraïs, eo honore habuit, quo digni sunt: equidem raro iis usus sum, tum quod prior parum accurate collatus est, posterior in capite decimo libri sexti deficit, tum quod his rursus meliores codices adhibere mihi contigit, Florentino similem eundemque praestantiorem Monacensem 401, Cantabrigiensi similem Parisinum 1686, de quibus statim dicam.

In bibliotheca imperiali Parisina asservantur hi Polyaeni codices:

10) codex Paris. gr. 1688, chartaceus in folio, nitide scriptus, sed admodum mendosus, quia librarius non solum codicem suum saepius male legisse videtur, sed etiam multa ex libidine mutavit[44]), aut iam mutata invenit. Margini trecentis fere locis discrepantia alius codicis adscripta est, simillimi Darmariani. Neque tamen plane negligendum putavi: nonnulla enim (coniectura emendata?) margini adscripta invenies vere egregia et vel nullis praeterea testibus vel paucissimis tantum comprobata.

11) codex Par. gr. 1687, chartaceus, cuius haec est sub-

---

43) Vide plura in praefatione Maasvicii.

44) Ex. gr. pg. 48, 11 nostrae editionis *πλείονος* pro *μείζονος*, 51, 29 *ἔλυσε τὴν μάχην* pro *ἔπαυσε τὴν στάσιν*, 54, 8 *μέχρι* pro *μέσης*, 63, 17 *φυλάττοντες* pro *φρουροῦντες*, 66, 11 *ἔσωσεν* pro *ἔφυγεν*, 66, 20 *καταπαιομένης* pro *καταπεπρησμένης* 67, 5 *ἱερὸν* pro *ἑορτὴ*, 81, 30 *ᾤχετο* pro *ἐπανῆλθε*, 88, 9 *δυνάμεως* pro *ἐπιστήμης*.

scriptio: ταύτην δὲ βίβλον Οὐαλεριανὸς Φορολιβιεὺς ο 'Α
νου 'Ενετίησι ἐν τῷ τοῦ ἁγίου 'Αντωνίου μοναστηρίῳ ἔγρ
ἔτει τοῦ κυρίου ἡμῶν 'Ιησοῦ Χριστοῦ ͵αφη (1540) ὀγδόη
μηνὸς Νοβεμβρίου ἱσταμένη. Hunc optimis libris adnume
non dubito. Confirmat enim non solum plurimas codicis P
1686 lectiones, sed idem multas quoque easque optimas cum
nacensi 401 communes habet, ita ut recte inter hos duos co
quasi medius dici possit. Contuli libri primi cap. 13 sqq. et
secundi cap. primum; vellem profecto etiam reliqua.

Maxima auctoritate inter Parisinos esse dicebatur

12) codex Paris. gr. 1686 chartaceus, saec. XVI, cuius
lationem Seebodei cura accepit Guil. Arminius Blume (in Pol
num observationes criticae, 1824. pg. 54) et a Blumio rursus
dericus Haase (narratio de militarium scriptorum editione i
tuenda pg. 12. 13). Ipse totum contuli. Continet foliis 122
praeter Polyaeni στρατηγικά, nisi quod ante summarium
primi capita quaedam ex Polybii libro decimo 19—23. 27 cons
billata sunt. Praeterea notanda per strategemata, quae pas
inter versum et in margine conspicitur, secunda manus, d
illa et emendatrix, philologi fortasse saeculi XVI. vel XVII.

Omnium codicum, qui Polyaeni strategemata continent, q
que accuratius examinare mihi contigit optimus est

13) Monacensis gr. 401, chartaceus in folio maximo
culi, XV strategemata complectens fol. 1—189. Is multis l
solus veram lectionem servavit, ideoque Polyaeni editori in
libro fundamentum artis criticae exercendae ponendum erat. Qu
quam melius actum esset de crisi Polyaenea, si illum codi
haberemus, ex quo Monacensis descriptus est. Nam librarius sa
per negligentiam peccavit, ita ut critico ubique altero codice b
opus sit ad evitandos quos ille in describendo commisit erro
Is mihi fuit Parisinus 1686 et vere his duobus plurima conti
arbitror, quae ex alterius generis libris ad emendanda Poly
strategemata repeti possunt. Innumerae fere sunt lectiones m
ginales huic codici adscriptae, quorum longe maior pars codi
Darmarianum, minor manum viri docti prodit.

Denique commemorandi

14) codex Escurial. T. I. 12. chartaceus, foliorum
saeculi XVI.

15. 16) codices Veneti duo ex bibliotheca S. Marci, membranacei saeculi XV, ab humanissimo et doctissimo *Antonio Pasini* mea gratia inspecti. Horum vetustior, continens folia 144 hanc habet subscriptionem: *Μηχαῆλος Ἀποστόλης Βυζάντιος μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς αὐτοῦ πατρίδος πενίᾳ συζῶν μισθῷ ἐν Κρήτῃ καὶ τόδε τὸ βιβλίον ἐξέγραψεν.* Alter dicatus Antonio Marsilio foliis 1—141 continet Arrianum de rebus gestis Alexandri Magni, 142—258 Polyaeni strategemata et a priore tam parum differt, ut ex eo descriptus esse videri possit. Immo prior ille, ut est omnium quos novimus antiquissimus, ita non solum alterius Veneti, sed fortasse aliorum quoque codicum, ex. gr. Parisini 1687 Venetiis scripti parens habendus erit, ad quam tamen coniecturam confirmandam accurata illius codicis collatione opus esset. Ex qua quantum spei ad emendationem Polyaeni affulgeat, facile ex iis intelligitur, quae modo de codicibus huius auctoris exposui.

Hi sunt fere alterius generis libri, qui adhuc in notitiam meam pervenerunt. Carent quidem omnes innumeris illis Darmarii vitiis, sed saeculo XVI plerique scripti Polyaeni strategemata exhibent non modo multis iam corruptelis depravata, sed mutila libro V. VI. VIII. Desiderantur enim in omnibus et vel in antiquissimo Veneto libri V capita 48 et 49, libri VI caput 26 usque ad 44, libro VIII finis capitis 71. Praeterea in nominibus propriis parum constantiae, σσ et ττ promiscue variant, σ et σσ, λ et λλ, αι et ε, ει, ι, η, ῃ, υ etc. vel in melioribus codicibus sexcenties confusa sunt et permixta, hiatus raro elisione vocalium aut transpositione vocabulorum vitatus, ν ἐφελκυστικὸν saepissime omissum, ut taceam de gravioribus corruptelis. Harum multae ex uncialium scriptura repetendae sunt, multae etiam ad itacismum, ad scripturam et compendia saeculi XIV referendae, veluti frequens permutatio litterarum β, κ et μ, ter scriptum πορθεῖν pro πολιορκεῖν[45]. Saepissime denique numeri corrupti leguntur[46], ut-

45) Cf. ad 161, 16. *Πολυχόστος* pro *Πολυσπέρχοντος* 147, 20, *χαρῖνος* pro *χαριζόμενος* 187, 21, *ἐπιμελίαν* pro *ἐπὶ μίαν* 198, 19, *περιτειχίσας* pro *περιστήσας* 203, 20 etc.

46) Numeri corrupti 38, 26. 43, 12. 66, 15. 80, 7. 89, 4. 25. 111, 5. 141, 31. 172, 21. 176, 5. 185, 1. 201, 18. 233, 20. 21. 254, 12. 267, 16. 286, 15. 299, 8. 313, 7. Adde Vulteium 22, 19 *τριακοσίους triginta*, 136, 20 *πεντακόσιοι quinquaginta*, 164, 28 *πεντακισχίλιοι sexcenti*, nisi invitus potius peccavit.

pote iam in illo codice, unde nostri fluxerunt, non numer
sed litteris exarati. In alio scriptore tales codices vix bon
ceres, in Polyaeno Darmarianis certe meliores sunt et opt
vel hanc ob causam laudandi, quod nullis fere grammaticor
librariorum glossematis doctisque interpolationibus inc
sunt[47]). Ad pristinum nitorem scriptori reddendum qu
desit etiamnunc luculenter nos docet

17) codex Paris. graec. Supplem. 485, tum alia h
corum fragmenta, tum pag. 6 Polyaeni strategemata 4, 3, 2
6, 3 continens, recens quidem, sed ex codice praestantissi
scripta, cui codici narratio de pugna Alexandri contra]
facta praeclaras aliquot emendationes debet.

Possem alios quoque hic recensere Polyaeni codices, :
nes, de quibus fama percrebruit, enumerare operae pretium
ex. gr. codicem Pricaei, de quo vide Maasvicium in praef. :
lyaenum, vel codicem Harleianum 5637, continentem vari
tiones in Polyaeni strategetica, notas in eundem forsan al
Dilhero collectas, varias lectiones alia manu, et iterum alia
aut nimis remota investigare non licet, aut nulli sunt illi Pc
codices, ut *Bernensis mathem. graec.* 97, qui fol. 112 [b] sq
ipsum Polyaenum, sed *στρατηγικὰς παραινέσεις* Leonis i
toris continet [48]), vel *Fermati codex* Pseudoheronis *πα*
λῶν ἐκ τῶν στρατηγικῶν παρατάξεων, de quo cf. Sam. Mur
praefationem ad Polyaeni editionem Berolini emissam ann
et Fr. Haasei narrat. pg. 14. 15, vel denique *Basiliensis Batt*
idem ut videtur cum Basiliensi A. N. II. 14, easdem illas *π*
βολὰς anonymas et multa alia similis argumenti complecte

Fluxerunt quidem haec Leonis et Pseudoheronis op
ex Polyaeno et insunt quaedam, quae vel ad lacunam illa
sexti explendam pertinent, praesertim ex Hannibale excerp
patet ex his speciminibus:

---

47) Glossemata, si recte vidi, haec sunt: *χουμίτρας* :
καὶ ἅμα αὐγῆς (?) 298, 29, *βαλεῖν* 300, 11, *ἐταράχθησαν* 3
haec tria in uno eodemque capite. *Τίνες δόλῳ ἐχρήσαντο* 4.
δόναι 101, 12, *ἄνδρων* 130, 10 nonnullos tantum codices
derunt.

48) Scripsit hoc de codice Arm. Köchly in progr. Turic

49) Zuverlässige Nachrichten, Leipzig 1757, pars 110, p

cod. Bernensis pg. 125. 126. Ὁ Ἀννίβας ἐν Κάνναις ἐπολέμει Ῥωμαίοις. Τὴν γοῦν μεταξὺ τῶν στρατοπέδων ἀμφοῖν δι' ὅλης νυκτὸς ἀρότρῳ διατεμὼν γῆν ὕφαμμον οὖσαν ἀκριβῶς τε τὴν ὥραν ἐπιτηρήσας, καθ' ὃ [ὁ?] ἄνεμος ὡς ἐκ συνθήματος ἔπνει κατὰ τὸν θέρους καιρὸν, τότε δὴ πλείστῃ σπουδῇ τοῖς Ῥωμαίοις προσέμιξε καὶ τὴν αὐτῶν ἄρδην ἀπώλεσε στρατιὰν, ἅτε δὴ τοῦ ἀνέμου τὴν ἀνεγειρομένην ἐπιπροσθοῦντος (ἐπιπροσωθοῦντος?) κόνιν ταῖς αὐτῶν ὄψεσι καὶ μὴ ἀποβλέψαι συγχωροῦντος τὸ σύνολον. (= Pol. 6, 38, 4).

cod. Basiliensis Παρεκβολαί: πῶς ἄν τις βοήθειαν εὕρῃ ἀπὸ ἀνέμου: Ὅτι Ἀννίβας περὶ τὰς Κάννας ὑπάρχων καὶ βουλόμενος τοὺς Ῥωμαίους (τοῖς Ῥωμαίοις?) πολεμῆσαι, ἰδὼν τὸν τόπον ἀμμώδην, σκοπήσας ἐπιτήδειον ἄνεμον κατὰ πρόσωπον φυσῶντα τῶν πολεμίων, προσήγαγε τὴν φάλαγγα· οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τὴν ἄμμον ἐμπίπτουσαν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν οὐχ ὑπομένοντες ἐς φυγὴν ἐτρέποντο.

Ibid. πῶς ἄν τις πολεμίου [εὔνοιαν?] ἐπισπάσηται: Ὅτι Ἀννίβας ἐν τῷ πολέμῳ φονευθέντα Φλάυον στρατηγὸν τῶν Ῥωμαίων τινῶν συμβουλευόντων τὸ σῶμα αὐτοῦ καθυβρίσαι, οὐ συνεχώρησε τοῦτο γενέσθαι, ἀλλὰ τὸν ἄνδρα ὡς ἀγαθὸν στρατηγὸν ἐπαινέσας καὶ ἐντίμως ἐνταφιάσας, πρὸς τὴν Ῥώμην ἀπέπεμψεν· ὅθεν καὶ πολλὴν εὔνοιαν καὶ ἀγάπην ἕνεκα τούτου παρὰ Ῥωμαίοις ἐκτήσατο. (= Pol. 6, 38, 1).

Auctores vero horum opusculorum non ipsis Strategicis nostris usi sunt, sed potius, adhibito fortasse hic illic Polyaeno, opusculo quodam inedito, cui titulus est Ὑποθέσεις ἐκ τῶν στρατηγικῶν πράξεων. Continet has ὑποθέσεις, i. e. strategemata ex integro Polyaeni exemplari excerpta

18) codex Parisinus graecus 2522, quem, utilissimum ad emendandum et ad supplendum Polyaenum, primus in lucem protraxit Maiseroy, cours de tactique, vol. II. pg. 426 sq. post eum consuluerunt St. Croix, examen critique des historiens d'Alexandre, sec. edit. 1810 pg. 127 adnot. novissime Frid. Haase, alii. Sunt igitur in universum 353 strategemata, novo ordine disposita, alia ipsis Polyaeni verbis narrata, alia (eorumque maior pars) in angustum deducta et paululum immutata, ita ut eius testimonio nonnisi omni cautionis genere adhibito uti liceat: magnopere scilicet cavendum ne, quod epitomator ultro mutavit

vel emendasse sibi videbatur, in ipso Polyaeno reponamus. Sed vel sic is codex facile primum locum obtinet, quippe saepenumero ex eo solo vera scriptura cognoscitur, saepius Monacensis vel Parisini 1686 auctoritatem firmat. Praeterea is unus quindecim nobis strategemata servavit, quae in Polyaeni codicibus perierunt, 5, 48. 6, 27, 1. 2. 36. 38, 1—9. 41, 1. 2: nam decimum sextum, 3, 12, 1 a strategicis alienum ex Plutarchi vita Phocionis 23 adsutum videtur.

Unum denique strategema, 6, 38, 10 suppeditavit nobis

19) codex Vindobonensis, continens strategemata navalia duodecim edita a Seyboldo in Polyaeni interpretatione germanica, praef. vol. II. pg. XIV—XXX.

Haec habui, quae de libris manu scriptis monerem.

Restat, ut quas curas viri docti praeter Vulteium, Casaubonum, Maasvicium in Polyaenum contulerint, temporum ordine enumerem.

Heringae observationum criticarum liber singularis, Leovardiae 1749, pg. 120—130.

Pierson ad Moerin, Lugd. Batav. 1759.

Koen ad Gregorium Corinthium, Lugd. Bat. 1766.

M. G. Fr. Kronbiegel[50]), de dictionis Polyaeneae virtutibus et vitiis. Lips. 1770.

Seybold in adnotationibus ad versionem Polyaeni germanicam Francof. ad Moen. 1793. 1794. Nostro saeculo

Adamantius Koraïs, qui editionem Parisinam anni 1809 (1810) *Παρέργων ἑλληνικῆς βιβλιοθήκης* vol. I. curavit, sexcenta fere loca Polyaeni correxit, propemodum ducenta coniecturis temptavit, plura temere, sed multa quoque prospera fortuna, quippe quibus nunc accedat codicum nostrorum auctoritas. Codicibus Parisinis non usus est editor Parisinus; Maasvicianos et Casaubonianos eodem fere loco habuit, summo Vulteii versionem latinam. Huius libri censuram fecit

R. M. P. in 'Jenaische allg. Literaturzeitung' 1810. No. 185. 187. 188, quem appellavi censorem Ienensem.

---

50) J. Fr. Kaempffii dissertatio de Polyaeno nulla est. Is scilicet in disputatione publica adversarii partes contra Kronbiegelium susceperat.

Guil. Arm. Blume, in Polyaenum observationes criticae, Sundiae 1824; inspiciendae quoque eiusdem adnotationes ad versionem germanicam Polyaeni, fasc. 1. 2. Stuttg. 1833 et 1837, quam ad finem perduxit

Carolus Fuchs, fasc. 3 et 4. Stuttg. 1855.

Theodorus Malina, de dictione Polyaenea. Berolini 1854.

Fr. Car. Hertlein, Beiträge zur Kritik des Polyaen. Wertheim a. M. 1854, qui libellus prae ceteris utilis mihi fuit.

His subsidiis instructo mihi quod plura etiam ad emendandum Polyaenum conferre licuit, debeo VV. DD. *Augusto Baumeister*, *C. Fr. Hermann*, *A. Patakis*, *H. Sauppe*, *F. G. Schneidewin*, *Carolo Sintenis*, quorum emendationes vel coniecturas suis locis adnotatas reperies, imprimis vero litteris officiosis et doctissimis *F. Caroli Hertlein*, denique praeceptori dilectissimo, *C. Ludovico Roth*, professori Basiliensi. Ita factum est, ut mihi ipsi pauca superessent ex coniectura certa refingenda; cuius tamen fortunae me numquam poenituit. Iucundius enim mihi fuit, emendationes ex optimis codicibus erutas proponere quam virorum doctorum inventa, iucundius etiam, coniecturis nomina illorum praefigere quam meum. Si vero sunt, qui de emendationibus a me receptis accuratiorem disputationem desiderent, meminerint in adnotatione critica brevitati serviendum fuisse.

ADNOTATIO CRITICA.

INDEX NOTARUM.

S = cod. Paris. graec. Supplem. 485, continens Polyaenum 4, 3, 22 et 4, 6, 3.
H = cod. ὑποθέσεων Paris. graec. 2522.
M = cod. Monacensis graec. 401.
P = cod. Paris. graec. 1686.
m, p = lectiones a manu secunda sive inter versum sive in margine codicum MP adscriptae.
P_1 = cod. Parisinus graec. 1687.
P_2 = cod. Paris. graec. 1688.
F = cod. Florentinus.
C = cod. Cantabrigiensis.
D = codices Darmariani, quantum praesumitur ex consensu codicis Casauboni et Monac. gr. 187.
δ = solus Monacensis gr. 187.
V = Iusti Vulteii versio latina.
Vind. = cod. Vindobonensis.
L = Libri mscr. Polyaeni vel omnes vel certe MPD: quibus ubi auctoritas codicis H accedit, singulatim enotatum est.
Cas. = Casaubonus.
Maasv. = Maasvicius.
K = Koraïs.
E = Editores omnes.
W = Woelfflin.

Uncis [ ] inclusa desunt in codicibus, ( ) inclusa exstant, sed delenda videntur.

Ubi nihil praeter corruptam librorum scripturam adnotatum invenies, emendatio in ordinem verborum recepta Casauboni est. Exhibui per librum I et II potiorem lectionem codicum M, P, D et specimina codicum P_1 et P_2; inde a libro III graviores tantum discrepantias priorum illorum adnotandas duxi, atque in universum deleta fere dimidia parte brevitati studui. Codicum F et C, utpote iam apud Maasvicium collatorum auctoritatem raro adscripsi;

saepius V a Polyaeni editoribus hic illic correctum, ubique codicem H nondum editum in auxilium vocavi.

LIBER PRIMUS.

Pg. 2. Ἕλνης E — Θεμιστοκλῆς η MP; Θεμ. ζ DE: cf. ad 24, 5 — Post Cleonem MP male inserunt Θεόδωρος α —

3. Πολυαίνου στρατηγικὰ MPP$_1$ FC et Anon. de incredib. 11, pg. 323 Mythogr. Westerm. φησὶ Πολύαινος ἐν τοῖς στρατηγικοῖς; ἐκ τῶν Πολυαίνου στρατητικῶν (sic) πράξεων H; Πολυαίνου στρατηγημάτων ἐκ τῶν αὐτοῦ βιβλίων ποιηθέντων D; Πολυαίνου στρατηγημάτων E. Unus cod. Harl. 5637 Musei Britannici habet στρατηγητικά, unde conicias στρατηγηματικά. Cf. Front. strategematicon praef. lib. I et IV, et supra pg. VI.

3, 4 αἰεὶ] Cf. Κορασιβίη 6, 13, Πανδαίην 8, 17, Μενέλεων 12, 28 sq. 156, 6 sq. νηῶν 118, 16, κάρτα 141, 7, μάρις et μάριας 141, 20 sqq. καπέτιες 141, 30 sq. χρᾶσθαι 199, 6, Λάαρχος 318, 27, Φερετίμα 323, 16, quas formas Polyaenus ex vetustiore aliquo historiarum scriptore descripsisse censendus est. Dubitari tamen potest de αἰεὶ et Ὀδυσσῆα 4, 24 in ipsius Polyaeni praefatione obviis. Contra νηὸς 90, 27, πηδέω similia 119, 21, Μηνεγέτας 124, 31, Μνησίδαμος 197, 19, σφέας 250, 5, μοῦνον 257, 30, Πλαταιέων pro Πλαταιῶν, librariorum editorumve incuria inducta, ex optimis nunc codicibus correxi. — 6 ἔχων πάτριον DE — 9 μου M; μοι PDE: cf. 285, 23. 287, 20. 217, 28 — 18 ὅπλων MP ut 172, 14 τοῖς ὅπλων ἄρχουσιν; ὁπλιτῶν Dm E — 21 περιγενέσθαι Dm. —

4, 7 melius χρῆσθαι K — 9 post ἀποκινδυνευτέον PVC tituli loco Τίνες δόλῳ ἐχρήσαντο — 21 πολλὰ om. VFK — 23 ὡς δεινοῦ K: cf. 40, 27. 29. 178, 25. 211, 15 et ad 259, 22 — 24 Ὀδυσσῆα L; Ὀδυσσέα K tacite — 32 μύθοις] μύθοισι Strabo 1, 17, Stobaeus 54, 48; formula βούλῃ καὶ μύθοισι ap. Hom. Il. 4, 323. Locos Homeri a Polyaeno infra laudatos vide in indice s. v. Homerus. —

5, 6 ἐποίησεν M, Hom. Od. 8, 493; ποίησεν PD — 23 τῇ σκηνῇ M. marg. pr. manu et D; τὴν σκηνὴν MP — 26 τὰ del. K — 29 παρ' ἑκάστῳ MP; παρ' ἑκάστων D; περὶ ἑκάστου K — 31 ἀπὸ Δ. MP; ἀπὸ τοῦ Δ. DE —

6, 4 νευροῖσι D — ἦν om. D — 6 τυμπάνοις MV; τυμπάνοις οἷς PD — οἴνῳ τ. π. ἰαίνων DE — 7 ὅσα W coll. 62, 8. 150, 11. 169, 18. 219, 15; ὅσα δὲ LE — 8 δὲ del. K; δὴ Hertlein — 9 ἐδουλώσατο PDE — 11 κατελάβετο P; κατέλαβε τὸ MDE — 12 τῶν δὲ κ. ἡ μὲν κλ. DE — 13 Κονδάσβη M; Κονδάσκη PDE — 14 τῆς δὲ αὐτοῦ γ. ὑπομνήματα L; tacite corr. K — 15 πυκναὶ] πιεῖν K; concinnius esset ὗλαι (pro ἠδεῖαι) πυκναὶ vel tale quid: cf. 139, 12. 301, 27 — 23 οἱ Βάκτριοι DE — 27 τῶν γυν. vel ὡς γυν. K — 29 ἐμβαίνοντες W coll. 299, 31; ἐπιβαίνοντες LE; *appropinquantes* V: cf. ad 179, 12 —

7, 3 κτείνων DK — 7 [καὶ] κέρας Westermann — 10 φόβον]

caedem i. e. φόνον V = ἦν] ἦν K — γὰρ post ἦν inserunt DE Διονύσῳ LK — 13 ἐσήμηνε MP; ἐσήμαινε D et Anon. de incred 11; ἐσήμανε K. Usitatior est apud Polyaenum aoristi forma ἐ μηνα, rarior altera, sed optimis codicibus HM confirmata: cf. 124, 30 — 13 [τῇ] Anon. K — 16 ἦχον . . . ἐνεποίησεν] δόξαν Hertlein coll. 9, 20. 17, 26. 62, 18. 66, 20. 300, 19. 303, 1, quae men omnia ad *oculorum* ludibrium pertinent. De forma ἦχος 94, 5. 103, 18. 201, 25 — 19 τοὺς ante νυκτ. om. DE — 20 Πανὶ Πανικοὺς Anon. VK; usus Polyaeni Πανικὰ potius commenda Cf. indicem hist. s. v. —

8, 1 δ' ὡς DE — 2 ἀπέκτεινε DE — 5 ἦν ἡ φ. DE — 6 ἐ βαλλεν M, ἐνέβαλεν PD; ἔβαλλεν K — 8 καταδ. τε καὶ π. DE 9 Τροίαν L; Προῦσαν H: cf. Diod. 4, 32. Apollod. 2, 5, 9 — 13 διώξας DE — 19 τξε'] *trecentos vicos* auctore Megasthene Plin h. 7, 2, 29 coll. 6, 20, 76 — 20 ἀποφέρειν Hertlein — 21 ἤδη ὁ τας Cas. μὴ διδόντας MP; μὴ δόντας D; διδόντας K — 22 κα πτορῦσα scripsi ex coni. incerta Hertleinii; κατανοοῦσα L; κα ναγκάζουσα Cas. καταπονοῦσα Jac. Gronov. καταπολεμο Schneidewin — 25 ἐν τῷ π. DE — 28 μέσην τὴν Β. DE. —

9, 3 ἦν ἀχρ. DE — 5 ὁδὸν ἐπαν. DE — 8 ἀπεκείρετο K e *abradere solebat;* ἀπεκείρατο L — 10 δὲ M; om. PDE — 11 ἀδ 'Ομ. DE — 12 ὄπιθεν Hom. Iliad. 2, 542; ὄπισθεν L — 21 γεν. DE — 23 λαβὼν τὸ π. Π. DE —

10, 8 ἐτέτηκτο MP; ἐτήκετο DE; κατετέτηκτο Paus. 4, 3, 5 13 'Ηρακλείδαις K: cf. 123, 9. 276, 16 — 14 ξένια *dona hospit* V; ξενίαν L: cf. infra versus 19 — 17 θέντας K; τιθέντας vel θέντες L: ceterum καὶ παρὰ τὴν ὁδὸν τιθ. DE — 22 ἔχει M; ἐ PC; ἔσχεν DE — 23 τῇ τοῦ K. σοφίᾳ DE — 25. 26 Ἄλνης DE; Ἐλ VFC. Ἄλεος coni. Maasv. coll. Paus. 8, 4, 8; Ἀλήτης Odofr. Mülle

11, 9 'Ρεῖον ter MP — 10 ἀγγελοῦντας K. At amat Pol. p sens pro futuro, ut 13, 28. 24, 27. 38, 17, ubi item K ἀγγελοῦ et προαγορεύσοντα correxit: in posterioribus tamen libris cau praesens retinuit, ut 58, 13. 71, 24. 128, 27. 206, 8. 258, 3. 275, 318, 29. cf. ex. gr. Plut. vit. Niciae 26 ἔπεμψέ τινας φάσκοντα 11 τῷ δοκεῖν K; τοῦ δ. Hertlein — 12 (ἐστιν) om. M — 19 ὀρ Pierson p. 223; ὀρείων L; ὀρέων Cobet — 20 εἰς μ. πρ. DE — ἠρέθησαν, *oppressi, victi sunt* Hertlein; ἠρέθησαν M; ἠρέθι PP_2; ἤρισαν Dm; ἔδεισαν K — 30 ἔστ' ἂν Cas. εὖτ' ἂν L —

12, 9 καταλαβομένων M; καταβαλομένων P; καταβαλλομέ D — 15 τῶν om. HM — 19 τὰς K addidit, etsi non necessari om. L — ὁρῶν K, ut 58, 28. 138, 9. 16. 24. 289, 6: cf. quoque ad 3 — 20 λύχνους DE — 26 δὲ [τοῦ] ἐν Hertlein — 27 Πολυξε Dan. a Lennep ap. Heringam obs. 120 ex Paus. 3, 19, 9; Φιλι vel Φιλιξὼ L; Φιλοζώη Cas. K: cf. Tzetz. ad Lycophr. 911—28 Μενέλαον et Μενέλαος DE —

13, 1 αἱρουμένων D — 5 (μάλιστα) contra usum Polyaeni: D. K prius μάλιστα suspectum habuit; cf. tamen 263, 1 μάλι πολεμιωτάτην et Herod. post Moer. p. 460 μάλιστα πλουσιώτα

· 7 ἔπεμπον MD; om. PP₁F; ἀφῆκαν C — 14 καὶ γὰρ π. VK — ἀντεπεξήεσαν H; ἀντεπεξίεσαν L — 18 ἀριστώντων ἠρίστων ›st ἀντανεπαύοντο cod. Fermati — 20 ὁπλίσασθαι PCFDm; me- ɪs ὁπλίσασθε et κηρύξω H; ὁπλίζεσθαι MP₁ — κήρυξ ἐκήρυξεν contra usum Polyaeni — 22 εὐμαρῶς MP; εὐχερῶς H; εὖ μάλ' , unde Koen p. 218 εὖ μαλ' ὡς. — 25 Μεσηνίοις etc. constanter PP₁; Μεσσηνίοις DE — 28 ἀγγελοῦντα K — 29 παρεφύλαττον et sic Polyaenus ubique; παρεφυλάττοντο L. Videri poterat ol. saepius medium et activum promiscue posuisse, sed pleraque ɪius generis librariis imputanda esse et meliores nostri codices vincunt, ut 61, 16. 82, 30. 246, 4. 265, 27 et constans loquendi sus, ut nostro loco, corruptelam prodit cl. 162, 17. 203, 17. 224, 1. Rariores medii formae notandae ἀπαντᾶσθαι, de quo cf. ad 7, 20, ὁρᾶσθαι, si genuina est lectio, 156, 3. 293, 21. ἐργολα- εῖσθαι 241, 26. ἀπειλεῖσθαι 272, 25.

14, 1 εἰς ἀναχώρησιν del. Hertlein et post ἀνέζευξε addit ὡς ναχωρήσων — 6 ἐμβάλλει K — οἱ δὲ περὶ K — 12 ἐξεύρισκε coni. — 14 οἱ Λ. δὲ DE — 16 παρήγγελλεν K — 17 στρατεύετε K; ;ρατεύητε L — 20 τὸ φεύγειν ... τοῦ μένειν Plut. HM; τοῦ φ. ὸ μ. PP₁; μὴ τοῦ φ. τὸ μ. DE — 27 τὰς] aut del. aut in τινὰς ɪutandum censet Hertlein —

15, 11 οἱ Πελοποννήσιοι MP₁; οἱ πολέμιοι PDE — 12 παρ. ἦν E — 17 ἐπανατεινάμενος MD; ἀνατεινάμενος PE — 21 γὰρ M P₁; οὐκ FC; γὰρ οὐκ DE — 22 προΐασιν Blume; προϊᾶσιν LE - 24 μὲν οὖν DE — 26 malim κατεστήσαντο coll. 16, 11. 233, 284, 23 et Juliano or. I. 16 D τιμὰς καταστῆσαι: ἀνέδησαν vel νῆψαν τὰς coni. Hertlein —

16, 1 Κελαινῶν schol. ad Aristoph. Acharn. 146, Pac. 890. — 4 εύξας ἀπάτην W; τεύξαν ἀπάτην MP₁V, τάξαν ἀπ. P; τάξιν πάτῃ DE. cf. Hom. Od. 8, 276 τεῦξε δόλον — φόρον, *praedam* C. . Roth; φρόνον V; φόνον L. Aliter Naber et Schmidt in Z. A. Viss. 1855, 519 — 7 δεύτερος ἰὼν Mp V; δεύτερον ἰὼν P; δεύτε- ον ἄγων Dm; cf. schol. ad Aristoph. Acharn. 146 ἀδικεῖν αὐτὸν εύτερον ἥκοντα Pac. 890 ἀδικεῖς δεύτερος παραγενόμενος — 12 πατούρια Maasvicius, ἀπατηρίαν MPP₁FC; ἀπατουρίαν D — 7 ἔστω ἡ ζημία coni. Cas. at cf. 82, 25 — 23 κατὰ κράτος ut solet uctor P Dm; ἀνὰ κρ. Mp vel P pr. m. supra scr. —

17, 3 μὴ] τὶ P₁ — 5 ἔπλεον P₁ — 7 στεφάνοις P — 17 εἰς Ἀτ- κὴν DE — 20 ἀπηντᾶτο L; ἀπήντα K: forma media legitur quo- ue 192, 8. 278, 9. activa fere vicies. — 25 μεγ. καὶ καλὴν K — ιαλλ. ὅπλοις DE — 26 ἡ Ἀθηνᾶ M; Ἀθηνᾶ vulgo. Cum articulo 1, 19. 64, 29. 65, 5. 240, 1. 277, 1. 326, 8. 331, 27. 332, 3. omisso rt. 241, 20 — 27 κατάγοι M; κατάγει PDE — 28 κατέσχεν MP um genet. ut 155, 30. 175, 23; ἐκράτησεν Dm. Cf. Schweighaeuser d Appianum p. 120 sq. — 31 ἦλθον M —

18, 1 δημ. βουλ. DE — 4 ἀκούσειαν M; V ut supra *exaudire* - 6 καὶ τὰ ὅπλα ἀρ. DE — 9 τεχν. τοῦ Πεισιστράτου κ. M — ἐπὶ ἦν D: cf. 93, 22. 254, 8. 335, 27. — 28 τὸ στρατήγημα τῶν φ. MPP₁

genet. obiect. τὸ κατὰ τῶν φ. στρ. DE, quod ex 19, 3. 4 corruptu videtur, ubi codex Casauboni habuisse videtur κατὰ τῶν φ. —

19, 3 κατάγοι] φέροι καὶ ἄγοι coni. Cas. probante Berglero — 4 λαμβάνοιεν D; λαμβάνειεν M; λαμβάνοι P — 5 ἕξοι W; ἕξει vel ἕ L; ἕξων K — οὐδ' ἂν omisso οὐκ K — 8 ἐν τῷ ἱερῷ ϑ. π. DE — 13 [ταῖς σπονδαῖς] W; similiter V et K: om. MD; σπονδαῖς po οἱ δὲ habent PP$_1$ FC — 17 τῆς ἐπιϑ. μετ. DE — 19 ϑ. τοὺς ἀδ. — 21 καὶ μετ. DK — 25 Μιλήσιος MP; ὁ Μιλ. Dm E: cf. 19, 2. 16. 39, 16 etc. — 28 ἀποκείρας D —

20, 4 καὶ καταβὰς D — 6 τὴν Ἰωνίαν ἀπ. DE — 8 ἐμονομάχ P — 9 ἴσα ὅπλα DE — 12 Λεσβίοις M egregie et simile quid vol P$_1$; δεσμίοις ceteri E, nisi quod K δεσμοῖς. — 13 τῷ τε λίνῳ E — 16 ἐπιπλεῖν τοῖς Maasvicius; ἐπὶ πλείστοις M; ἐπιπλεῖν PD; ἐπ χειρέειν τοῖσι νησιώτῃσι Herodotus — 21 οἴει Koen p. 49 ex V for tasse *Quid, inquit, credis illos aliud optare;* Διὶ P; τῷ Διὶ M; δὴ D νησιώτας δὲ τί δοκέεις εὔχεσϑαι ἄλλο Herodotus — 21 τὸν ἡ DE — 22 τοῦ Βίαντος DE — Κροῖσον ἔπεισεν DE — 27 καὶ om PP$_1$ —

21, 1 ἐκκλ. καὶ εὐϑ. DE — 3 τῶν ἵππων M — τριηρῶν K ubi que scripsit: cf. ad 12, 19 — 5 οὗτος K — 6 ὥστε μοι εἴ τί μοι M — 7 χρήσασϑαι P$_1$ — 9 οὖν PP$_1$m; γοῦν MD — 12 Συρ. τυρ. ἐγένετ DE: cf. 29, 5 — 17 ἰδέαν MPP$_1$ V; ἰδίαν D — 18 ἀμφιάσας M ἀμφιέσας ceteri E: cf. 235, 23. 333, 4. et ad 106, 8 — 21 ὑπὸ τὰ μυρίνας D; ὑπὸ ταῖς μυρρίναις K — 25 ἔϑυσεν MPP$_1$; ἔϑυεν D — ος vix sanum est: ὡς P; *ita* V — ἅμα pro ἄφνω D; ἅμα, ἄφν K —

22, 1 ὑπήκουσαν MPP$_1$; ὑπείκουσαν D: praefero tamen ὑπε κουσιν, quod coni. Valkenarius ap. Wyttenb. ad Julian. p. 203 e Lips. *concesserunt* V; ἀπῴκησαν Hertlein — ὑποβαλόντες MP$_1$; ὑπε λαβόντες PDm — 4 Καρχηδονίοις D; Χαλκηδονίοις ceteri — ὄπισϑεν παραγγείλας coni. K — 12 διέφϑειρον P — 19 τὴν del. — 20 ἂν del. K — 23 κινδυνεύσεσϑαι P$_1$ et K: praesens infiniti pro futuro 15, 9. 40, 2. 152, 11. 28 et 29; cf. quoque 24, 28. 39, 7 ad 11, 10 — 28 τὴν M; om. ceteri E —

23, 4 ἀποκτ. καϑεύδοντας DE — 5 τυρ. Σελ. ἐγένετο DE — 11 οἱ πολ. μὲν PP$_1$; οἱ γοῦν π. H — 12 κωλύσοντες Koen p. 31 col 195, 30; κωλύοντες L — 19 εὐγενῶν HM ut coni. Cas.; συγγενῶ PP$_1$ D: cf. Niebuhr hist. rom. I. not. 821 — 20 ἐπεδίδου M: cf. 5 30 — πολλαῖς ἡμέραις H — 21 τιμήσας προεδρίᾳ Valkenarius i Stephani thes. l. gr. VI. 1687 A; τιμῆς καὶ προεδρίας H; τιμῇ προεδρίας L — 23 ἀπεπέμπετο DE —

24, 2 ἐστὶν ante ἔφη inserunt Cas. K — 4 καὶ ἡ νίκη Pierson p. 43 καὶ ἡνίκα MP; ἡνίκα δὲ D — 5 Τοῦ etc.] Novum hic incipere strate gema cum res ipsa, tum πίναξ libri primi (Θεμιστοκλῆς η) docet qui in E leguntur numeri uncis inclusos addidi. — 14 sq. Σίκιννο et Σίκιννον MP$_1$ et Plutarchus; Συκ. PD — εὐνοῦχος] εὐνοῦ τῷ Θεμιστοκλεῖ Plut. Them. 12; οἰκέτης, παιδαγωγός, *servus* vo catur apud Plut. Them. 12. Diod. 11, 19. Clem. Alex. Paed. 1, 7

Corn. Nep. Them. 4. Pol. igitur aut corrupto Plut. codice usus est aut male respexit verba Plut. c. 16 τινὰ τῶν βασιλικῶν εὐνούχων. Ne vero nostrum locum emendare coneris, cf. 24, 26 εὐνοῦχον ἄλλον. — τῶν παίδων Seybold; τοῖν παίδοιν L: cf. Valken. ad Herod. 8, 75 — 16 δῆθεν Dm; δὴ ceteri — 17 ὁ βασ. DE — 18 συνέτριψεν M; συνέστρεψεν ceteri — 21 βουλεύονται HPD; βούλονται M — 26 Ἀρνάκην Plutarchus — 27 προαγορεύοντα MP₁; προσαγ. vulgo; προαγορεύσοντα K —

25, 1 φυγὼν HMP; φθάσας D — 3 ἤγειρον K; ἤγειραν L — 4 ὁ Θεμ. DE — 5 οὗτος MD, quod retinui coll. 95, 3; om. PP₁ et del. Hertlein coll. 255, 15. Xenoph. anab. 6, 1, 8 Cyrop. 8, 1, 20 — εἰς Λακεδαίμονα post ἀφίκετο E — 6 ἐγείρεσθαι coni. K — 7 ἔφη ante τοὺς addunt E — 15 Ἀθῆναι MP₁; Ἀθηναῖοι PDm — 17 ἀργυρείων Hertlein, item 34, 26 — 20 πραχθὲν D — 23 κατέστησεν DmK; κατεσκεύασε coni. K — 24 χρησάμενος E — 29 τοὺς τοίχους HMP; τοῦ τείχους D; τοὺς λίθους m, ut est ap. Herod. 8, 22 et Plut. Them. 9 —

26, 1 βασ. ὑπόπτους αὐτοὺς ἐποιήσατο D; βασ. ὑπ. αὐτοὺς ἐλογίσατο cod. Fermati — 8 πεισθεὶς αὐτὸν DE Thucydides — 9 σωθείημεν K — (οὖν) om. DE; οὐκ coni. Maasvicius — 11 διὰ τάχους ἄν. DE — 15 δὴ ἐπιόντος Koen p. 185; διέποντος L; διαβάντος E — 17 καθέντες K — 19 καταθώμεθα K — 20 ἄραντες K; αἴροντες L; αἴρονται Blume — 28 στενότητι HMV; σεμνότητι PP₁ D —

27, 2 τοὺς om. P — 3 ὡς om. C — βρ. καὶ ἀστρ. DE — 4 τὰ αὐτὰ M, unde fort. scrib. ταῦτα — ἄστρον] ἀέρος m — 5 διοσημιῶν K: an διοσημειῶν? — 6 προειδότες D — 7 οἱ δὲ πολ. DE — 9 πολεμίαν coni. K — νυκτ. διαπ. DE — 10 αἴρῃ τὸ HMP; ἄρῃ τὸ K, quod praefero; αἴρητο τὸ vulgo: cf. ad 97, 26 — 12 τὸ om. M — 14 προήκαντο D; προσήκαντο MP — 16 Ἑλλήνων] *Atheniensibus* V — 18 μηδιζόντων] μᾶλλον βαδιζόντων Dm — 30 ἐξαπ. σχ. DE —

28, 1 φίλον MP₁; προσεδέξαντο τοὺς Ἀθηναίους ὡς φίλους Diodorus: cf. tamen ad 209, 13 — 2 ἐφάνησαν Ἕλληνες DE — 3 καὶ om. MPP₁ C — 5 πολλὰ αἰχμ. καὶ βαρβ. D — 6 εἶχε vel εἷλε M; πολλοὺς τῶν βαρβάρων αἰχμαλώτους λαβόντες Plutarchus: cf. ad 256, 24 — 8 κάνδυς, στρεπτὰ V *vestes, torques;* κάνδυστρεπτὰ PP₁; καὶ δύστρεπτα MD — 11 τοῖς συμμ. πρ. DE — 19 θεῖν DV *excurrerent;* θεῖναι MP — 28 τὶ H; τὸ LE —

29, 2 ἦν PP₁; ἂν H; εἰ vulgo: μείνωμεν edebatur ante K — 5 μέχρι DE — 9 οἱ HM; αἱ PDE — 10 παρασχεῖν HP — 11 συμβαίνῃ MPδ; συμβαίῃ E; συμβῇ H — 13 δηώσων ἐνέβαλε MPP₁; ἐνέβαλε δηῶσαι Dm; ἐνέβαλε δηώσων K — 14 προϊδόμενος MP₁; προειδόμενος PDE — 15 αὐτοῦ Hertlein — 17 προελθὼν D — 22 ἐν πρ. γόναιον DE — 24 εἰσιὼν καὶ ἐξιὼν D — 25 τοῦτον MP —

30, 2 ἐπεισήγαγεν M — 7 § 1. 2 hoc ordine MP₁ V; P § 2 in marg. habet; § 2 ante § 1 DE — 10 τιθέντες PDm — 13 καρτεροῦ MP₁; κρατεροῦ PDm E. Καρτεροὶ dicuntur apud Polyaenum colles, muri, urbes 56, 22. 140, 3. 146, 18. 167, 25.; milites, exercitus,

proelia modo καρτερά, modo κρατερά. Cf. ad 83, 14 — 15 περιτείχιζον MP_1; περιετείχισαν PDE, et transpositis verbis τὸν λόφον π. DE — ἤγειραν DK — 24 διεσώθησαν DE — 25 ὥφ. καὶ μᾶλλον κωλ. DE — 26 πόλεμον PP_1; τῶν πολεμίων coni. K; ὡς κατὰ νῶτον μὴ δυναμένων τῶν πολεμίων ἐπιτίθεσθαι H —

31, 10 ἐπιφανείη Aug. Baumeister et Hertlein; ἐπιφανῇ LE. Hic est unus locus, ubi coniunctivus post εἰ contra librorum auctoritatem, favente tamen Thucydide 4, 120, corrigendus erat: nam 29, 2. 249, 27 ἢν pro εἰ, 194, 9 indicativus, 255, 17 optativus pro coniunctivo ex optimis libris restitutus est. Cf. quoque ad 192, 15. 16. 272, 26. Ceterum inverso ordine σκάφος ἐπιφανῇ DE — ἄλλη] at V, i. e. ἀλλ' ἢ — 22 καὶ χιλίους L — 23 ὑπηνύγαζεν ἕως Koen p. 32 coll. 251, 21. 283, 28; ἐπηνύγαζεν ὡς L — 28 Ὀλυμπίειον Hertlein — ὁμαλὸν DE: cf. ad 167, 5 —

32, 13 συνέβη κωλυθῆναι τοὺς πολεμίους ἐν τῷ τέως, ἕως ἀπὸ Θάψου ἢ δυν. etc. H — (ἢ) om. MPP_1 — 20 τοῦ MP_1; om. PDE — 22 τῶν] τόπων K, *loco firmiore* V, quod commendatur locis 95, 14 103, 28. 116, 29. 132, 24. 210, 25. 325, 20; sed similiter variant τόποι στενοὶ et τὰ στενὰ 31, 13. 93, 15. 105, 14. 115, 17 et 54, 17. 22 105, 16. 125, 21. 29. Cf. quoque 211, 3. 275, 9. — ὀχυροτέρων H — 23 ἀναχώρησιν H — 27 ὡς αὐτὸς εἴη ὁ τὸν ἄνδρα πεφονευκὼς H —

33, 1 ὃ] ᾧ Seybold K — 7 ἐγκ. καὶ τὰς DE — 9 ἀνεσκεδάννυντο DE: cf. 43, 22 — 10 οὐκ ὀλ. σωμ. εἷλον DE — 13 πολ. τῶν Ἀ. τῶν Λακ. DE — 18 ἀντανάσχῃ Cas. ἀνάσχῃ $HMPP_1$; ἀνάσχοι D Cf. v. 21 αἴροντος et ἀνταῖραι, 231, 20. 21 πυρσοὺς ἀνέσχον et ἀντανέσχον, 13, 17. 18. 23, 9. 11. 40, 8. 9. 299, 2. 3 — 20 ἀφορῶντες ἐς τὴν ἀκρόπολιν H; ἀγρυπνοῦντες ἐς τὴν ἀκρ. L; aliter E — 21 κατῇρεν DmE: cf. 113, 6 — 27 αὐτὸν MPP_1V; αὐτῶν DE —

34, 1 διελόντας Thucyd. Diod. 13, 4 — 8 καταλιπόντας D e P_1 rec. manu; καταλιπὼν ceteri — 13 ἐξῄεσαν ἐπὶ Κατάνης H πορευόμενοι ἐπὶ Κατάνης Thucyd. omisso τὴν: cf. tamen 26, 4 41, 14. 257, 13 — 14 προελθόντες Hertlein, quod probo — 15 Συμέθρῳ vel συμμέθρῳ L — 17 προσέπλευσεν ἐν dittogr. L; πρ. μὲν coni. Maasvicius — κενῇ καὶ] καὶ νικᾷ H — 24 Ἀθηναίοις Cas αὐτοῖς L — 30 παρετάττετο Συρ. E ex V *aciem instruebat*; πολεμῶν Συρ. H; significavi lacunam —

35, 3 Fort. κατὰ προσώπου; cf. tamen 14, 7. 135, 26. 264, 11 284, 1 sq. 289, 11: κατὰ νώτου saepissime, nusquam κατὰ νῶτον — ἀνῆψε etc. suppl. Cas. ex V *incensa filice fumoque et igni in Syracusiorum oculos delato;* melius fort. ἐμπεσόντος coll. 157, 5: ὕλην ἐμπρήσας H — 7 ἔφευγεν MPP_1; ἔφυγεν ceteri — 9 μείνας] leg suspicor ἀναμείνας (abwarten) coll. 33, 5. 39, 8. 49, 9. 254, 7 *noctu manens* V, quod coll. v. 11 falsum esse intelligitur. — νῆσαι καὶ πῦρ DE — 13 παραφραγμένην M — 15 περὶ] ἐπὶ coni. K; πολιορκῶν H — 17 ἀποχωρήσοντας Blume, Patakis: ἀποχωροῦντας H ἀποχωρήσαντας L — 26 ἐπὶ proposuit K; περὶ L; πρὸς H: cf 88, 20 —

36, 1 πρὸς τῇ γῇ καθωρμισμένας Diodorus; προσορμίζουσας DE — 2 ἀνεῖλκε (V *retrahebat*) Blume et codices quidam Casauboni; ἐφεῖλκε D; ἐπέβαλλε· σιδηρᾶς χεῖρας καὶ ταύτας (scil. naves) ἀποσπᾶν ἀπὸ γῆς ἐπειρᾶτο Diodorus — 3 ἀνέκοπτον DE — Φαρναβάζοι PP_1; an Φαρναβάζειοι? cf. 60, 18 — 9 περιαγαγὼν K; περιάγων L — 10 καινὰ] καὶ τὰ Koen p. 310 — 12 στρατιῶται] *Spartiatae* V — 23 τὸ Blume, quod dubitanter recepi; οἳ L; om. K; σφίσιν αὐτοῖς pro οἳ εἰσαῦθις Hertlein — ἀσφαλῶς DE — 28 ἀποληφθέντες Koen p. 213; *intercepti* V; ἀπολειφθέντες L; ὑπολειφθεῖσιν Plut. Cim. 16. — 29 ἐσήμανεν HMP_1; ἐσήμαινεν PP_1 supra scr. D; ἐκέλευσε σημαίνειν Plutarchus: ceterum transpositis verbis σημ. ἔφοδον DE: cf. ad 124, 30. —

37, 5 Καρύας Heringa; Κᾶρας vel Κάρας LE: cf. Xenophon Hellen. 6, 5, 25. 7, 1, 28 — 7 τῷ om. M — 12 ὁπηνίκα M; πηνίκα ceteri E — 13 προσεβάλομεν DE — 14 ἀλλ' ὅτε DE — 28 τὴν ἀρχὴν τοῦ π. DE —

38, 5 μεταβαλομένων K; μεταβαλλομένων L — 7 ἀντανήγετο DK — 13 [δούλων] censor Jenensis; [οἰκετῶν] Sauppe — 17 ἀγγέλλοντα W; ἀγγέλλοντα τὰ L; ἀγγελοῦντα K — 21 συν. ἀποφ. DE — 22 τὸ ὁπλιτικὸν W; τὸ πλιτικὸν P_1; τὸ πολιτικὸν ceteri; τῶν πολιτικῶν K — κατεπείγει DK — 26 ἑξακοσίων MP_1: χ̄ P; ἑξακισχιλίων DE —

39, 2 ἔδοξεν K; ἔδοξαν L — 6 πάντα σοὶ Car. Lud. Roth; πάντες οἳ L; οἳ καὶ πρότερον εἰώθεσαν κρύφα τῷ Νικίᾳ διαλέγεσθαι; transposuit K οἵ μέχρι νῦν πάντα μηνύοντες — 8 ἕω Maasvicius; ἕως MPP_1; ἕως ὄρθρου DE: cf. ad 35, 9. Polyaenus saepius ἀρχομένης ἕω, πρὸ τῆς ἕω, similia — 16 ἐν τῇ Μιτ. DE — 19 οἰχ. ττ. DE — 21 καὶ παιωνίζοντας DE — 24 ἠσ. Ἐτ. DE — 29 συγκαταλύσειν H Plutarchus; συγκαταλύειν L —

40, 2 συμπράσσειν om. H — 5 πολλοὺς κτ. DE — 8 οἱ Ἀθηναῖοι DE — 10 μὲν οὖν ἀποπλ. DE — 14 ὑπεσήμανεν HM; ὑπεσήμαινεν ceteri E — 16 ἐκβ. ὧν οἱ μὲν DE; ἐκβ. καὶ οἱ μὲν H — ἐπεπαύσαντο H — 19 αἱροῦσιν αἰχμαλ. L; αἱρ. οὖν ἄνδρας αἰχμ. as. E; αἰχμάλωτος de navibus usurpatum 71, 5. 113, 21. 148, 17 - 22 παρήγγελλεν K Patakis; παρήγγειλεν L; ἐκέλευε Plut. Lysand. 8 et ἔλεγε in apophth. Lacon. s. v. Lys. 4 — 27 πολεμίους δὲ] τοὺς δὲ ἄνδρας Plut. ll. cc. Ael. v. h. 7, 12. Dio Chrysost. or. 4, p. 640 C. — 25 κρυπτόμενοι om. δ — φόβῳ D; om. ceteri: locus suspectus — 29 αὐτοὺς DE — προσῆκον Koen; προσῆκεν L —

41, 2 (πόλει) del. Patakis et Hertlein — 3 οἱ μὲν οὖν DE — 8 τῶν Λακ. DE — συμφέρει *conducit* V — 17 ἡγόρευσε K — 21 ...λης τῆς ἡμ. DE: cf. 307, 5 —

42, 2 sq. Θρασύλος P_1 semel; Θρασύλλος L — 10 Ἀναξίλαν vel Ἀναξίλαον Wesseling ad Diod. 13, 66; ἀναξίαν MPP_1; ναξίαν οἱ omisso priore οἱ Dm. Cf. Xenoph. Hellen. 1, 3, 18. Plut. Alcib. 31 - 18 sq. Κόνων H; L plerumque Κώνων — καταλιπόμενος P — 23 προαισθανόμενοι PD —

43, 1 διεσπασμένων PP_1; πολὺ τῶν ἄλλων ἀπεσπάσθησαν Dio-

dorus; τὴν σύνταξιν λυσάντων H; διεσπαρμένων MD — 10 ο οἱ ceteri; ὃ K — 12 δεκασθέντες K Patakis (ι = δέκα); ασ τες P; βιασθέντες ceteri — 18 post ταχυναυτούσας addiderim H ναῦς; om. MPP$_1$; τῶν νεῶν DE — 20 ἐξειργασμένους D] 21 προσιούσης K: cf. 280, 6 — 23 πῦρ ἀνέκαιον] *cum alii i incenderent* V; πυρὰν ἔκαιον L — δεῖπνον παρεσκεύαζον K; π ἀνεσκεύαζον L dittogr. Cf. 60, 3 et H ἡνίκα ἴδη ἀσχολουμέ πρὸς ἀναγκαίας χρείας τοὺς πολεμίους: Xenoph. τυχόντες ἐν ι ἀριστοποιούμενοι — καὶ del K —

44, 2 σκοπῶν MPP$_1$ — 2 τριήρη D; τριήρει MPP$_1$; ὁμοίαι ἐκείνου ἑτέραν κατασκευάσας H — στρατηγὸν MV — 6 εὐθέα ἐπὶ Patakis — 10 Τισσαφέρνην DE — 12 ἠγόρευσε K; ἀγόρευο ἀγορεῦσαι PP$_1$; ἀγορεύσας D — μὲν del. K; at alterum meml excidit — τῆς σκευῆς] τῶν σκευῶν Xen. — 13 [κατακαῦσαι] * ex Xen. adde fere [συγκατακαῦσαι δὲ καὶ τὰς σκηνὰς]; Cas. sı καταλείπειν, K καῦσαι — συμβαίνῃ DE — 14 καὶ] ἢ K — 2: ταλαβόντων M — 23 ἦν post Ἕλλησιν habent DE — 24 ἔφοδοι W coll. Xenoph. ὁρᾷ ἔφοδον ἐπὶ τὸν λόφον; ἔφοδον ὄντα L; εὐ ὄντα K; εὐέφοδον ὄντα Blume; ἔφοδον εἶναι ἐπὶ Cobet; ἔφ οὖσαν ἐπὶ Patakis — 27 τοῦτο] scil. ὄρος coll. Xenoph. τοῦτον

45, 1 γενομένους K — 2 malim διήγαγε cum K — 3 πειρ. δ DE — 7 bene ἀντικαθημένους H et coni. K, ut paulo superius gitur. Cf. 55, 13. 65, 12 et ad 100, 22 — 9 ἐμβαλόντων M. pr. ut videtur, et C; ἐμβαλλόντων M sec. m. corr. PP$_1$ D —

LIBER SECUNDUS.

46 Γοργίας L ut quoque 67, 11 sqq. Γοργίδας recte 47,] Ἰσάδας Maasv. K: cf. ad 68, 25 — Εὐρυπῶν K in adnot. Εὐρυ similia L —

47, 6 ὑφ' ὑμῖν Hertlein — 8 ἀπῄει Xen. Hellen. 4, 6, 13; π ῄει L — 9 ἐβούλοντο C; ἐβουλεύοντο L — 10 ἀπέτρεψεν K takis; ἐπέτρεψεν M; ἐπέστρεψεν PP$_1$; ὑπέστρεψεν D: cf. 5 160, 2 — 12 φοβηθήσοιντο K — 19 ἡσυχῇ HMPP$_1$; ἡσυχεῖ προτειναμένους HPP$_1$; προτειναμένοις MD — 20 προσερεισαμέ P$_2$ marg. προσερεισαμένους P$_1$; προερυσαμένους MP; προερ μένοις D; *affigant* V.

48, 2 ὅτι MD; ὡς H; om. PP$_1$ et malim abesse. — 4 ἐμ Plutarchus; ἐμπέσει M; ἀθυμήσῃ H; ἐμπέσοι PP$_1$ DE — 8 πρ θεν Plut. H P$_1$D; προσῆλθεν MP — 10 πλέον DE — § 4. 5. DE hoc ordine leguntur: 5. 6. 4 — 14 παρήγγελλεν K — 15 Ἀ ναίους HL: malim tamen Θηβαίους cum Xen. Hell. 4, 3, 20, co Fermati παρεκβολῶν et Wessel. ad Diod. 12, 34: similiter 54 M Ἀθήνας pro Θήβας. 'Quidam codd. Βοιωτούς; vera lectio Ἀ ναίους καὶ Βοιωτούς.' Casaub. — 16 φεύγουσιν MPD; συμ γουσιν HP$_1$; *confugiunt* V — τὸν νεὼν L; τὸν νεὼν τῆς Ἀθηνᾶς

Plut. Ages. 19 — 19 ἀναμαχουμένοις Hertlein — 20 ἐποίησε Patakis — 25 εἰπὼν PP_1m; εἶπε MD — 26 ταῦτα MP_1; τάδε PDm —

49, 4 οἱ μὲν διακριθέντες K cum Cas. — 8 τρίτοι CK — 16 Τισαφέρνης PE — 17 μῆνας L; εἰς τρεῖς μῆνας coni. Casaubonus: cf. 242, 26 — 21 ἢν ὀρ. K: cf. 65, 17 — 21 καὶ MPP_1; δὲ D — 22 λέγων om. PP_1 —

50, 1 ἐπὶ τὰς Σ. CK — 2 μὲν $HMPP_1$δ; μὲν γὰρ vulgo — 4 ἠγγέλη MPP_1; ἠγγέλει δ; ἠγγέλθη E: cf. 298, 24. — 7 ἐνέβαλε $HMPP_1$; εἰσέβαλε DE contra usum Polyaeni — 19 πάσας τὰς . . . πρεσβείας D — 20. 23 Θεσπείαις et Θεσπείας MPP_1; Θεσπιαῖς et Θεσπιὰς K: cf. ad 67, 25 et Eustath. ad Iliad. 2, 498. — 23 ταύτῃ MPP_1; ταύτην DK — 24 ἡμέρᾳ μιᾷ Schneider ad Xen. Hell. 5, 4, 48; ἡμέρας δύο M; ἡμέραις δύο PP_1; om. Dm. Δυοῖν ἡμερῶν (ἡμέραιν Valken. ad Herod. 9, 15) ὁδὸν ἐν μιᾷ ἀνύσας (κατανύσας Valk.) K — 25 ἔρημον M; ἐρήμην PP_1DE : cf. 186, 5. 187, 25. 31. 254, 25 et 101, 29. 151, 29 — 27 [Θηβαῖοι] W; δὲ E; om. L — 28 κατελάβοντο Dindorf in Steph. thes. II. 748 B; κατέλαβον τὸν L — καλούμενον m; καλέσας L; ὃν καλοῦσι K : cf. 9, 17. 274, 18 —

51, 1 Γραίας Wessel. ad Anton. Itin. p. 327, quocum cf. Schneid. ad Xen. Hell. 5, 4, 50 et Steph. Byz. s. v. Τάναγρα: Ῥέας L — 2 προχωρεῖν Heringa, *procedere* V; προσχωρεῖν L — 4 Θηβαίων Hertlein : cf. ad 80, 8 — 9 καὶ διαλιπόντων MPP_1 : an καὶ δὴ λ.? — 11 ἐπεὶ δὲ C; ἐπειδὴ MPP_1D — 16 Ἰσσωρίας Meursius; Ἐσορίας vel Ἐσωρίας L; Ὀρθείας Cas. — 18 ἔν τε τῷ πολέμῳ καὶ στάσει K mutata interpunctione — 20 ὃν MPD; om. P_1 — 21 πολλῷ] Confert Abresch πολλῷ τῷ ὀφθαλμῷ βλέπειν : φαιδρῷ K; ἁπλῷ Roth. Cf. 287, 16. 303, 25 — 27 οἱ Casaubonus; οἷς L : cf. 48, 17 —

52, 3 πέμπων coni. K — 5 ἐκέλευσε HMP; ἐκέλευε DmE — 9 Φωκαέας Heringa; Φωκέας LE nisi quod P_1 Φωκέων; sed 52, 12. 14 M Φωκαέων et 52, 16 MPCD Φωκαέων. Cf. tamen Front. 3, 11, 2 : *Agesilaus cum Phocenses (Phocaeenses?) obsideret.* Nomen gentile pro urbis nomine 173, 26. — 19 καὶ M; om. PP_1D; ἀλλ' K — 20 ἐξέταττε MPP_1; ἔταττε D — 24 ἀνέμιξεν P_2 marg. ἀνέμειvεν L — 25 ἐπέπαυντο K — 26 τούτοις K — 31 ἀπορρεόντων coni. Hertlein — ἀφανῶς MPP_1; ἐμφανῶς DE —

53, 9 ἔφυγον D — 11 μόνον HM; μόνων PP_1DE — 22 μεταβάσεις MP_1 — 25 ἦν ἄρα MP; ἄρα ἦν FK; ἦν D — 28 ἐς MPP_1; ἐπὶ D — 30 ἐνέμεινεν P_1; ἐνέμενεν reliqui — 32 ὀλίγου του, δι' οὗ Hertlein speciose —

54, 1 ὁ del. Hertl. — 2 κατ' L; οὐκ E : cf. 92, 3. 179, 2 — 6 πρὸς τοὺς Β. DE — 11 δὲ MP_1; om. PDE — 12. αὐτῶν νεκροὺς MPP_1δ; τοὺς αὐτ. ν. E — 19 τάξεις MPD; τάξας P corr. (fort. prima manu) P_1m. Cf. 198, 18. Herod. 6, 111 et Hertlein ad Xen. Anab. 4, 8, 11 — 21 τὰς Ἀθήνας M — 29 μεταβαλλόμενος L : corr. K et Patakis —

55, 3 Λαμψακηνοῖς Hertlein idemque παρὰ pro ἄρα commendat; Λαμψακηνοὶ LE : ὡς ἄρα legitur 38, 18. 48, 18. 55, 17. 99, 20.

183, 17. 297, 23 — *πάντας* Cas. — *μεταλλεύειν κελεύουσι* M na — 6 *σῶσαι* MPP_1; *σῶσαι δὲ* DE — 14 [*τοῦ*] K — 24 *αὐτὸ* *αὐτοὺς* PP_1D — 26 *ἐπέστησεν* MPP_1; *ὑπέστησεν* D — *Θηβ* *τοὺς* DE — 29 *ἑξακόσιοι* PP_1 om. — 32 *προΐασιν* Blume; *προϊ* LE —

56, 2 *τὸ* HMP; *τοῦ* DE — 3 *μαχουμένων* MPP_1; *μαχησομέ* DmE. Futurum atticum *μαχοῦμαι* legitur 24, 24. 49, 25. 98 110, 15. 270, 15. 299, 23, *μαχέσομαι* nusquam apud Polyaer De aoristo cf. ad 199, 28 — 6 *τῶν* om. M — 7 *ἀποθανεῖν* M; *θνήσκειν* PP_1DE : cf. 14, 24. 67, 15. 85, 20. 278, 19. 324, 29 *ἀπέτρεψεν* C; *ἀπέστρεψεν* MPP_1D — 12 *πολιορκούντων* *oppu toribus* V; *πολιορκηθέντων* L — 17 *βαρβάρους* $HMPP_1D$; *βα ρων* CK — 18 *μόνους* MPP_1D; *γυμνοὺς* (recte) *μόνους* H; de — 26 *παρασχόντων* K Patakis; *κατασχόντων* L —

57, 1 *πολεμίων* HL; *πολιτῶν* coni. K — 2 *αὐτὸν* Hertl *αὐτὸν* LE — *διαλέξεται* coni. K — 4 *σπονδῶν* HMD; *σποδῶν* V : cf. 220, 27 — 5 *πολλῶν* HL (*πόλεων* P_1); *πολιτῶν* coni. K 10 *τῶν δὲ π.* E — 11 *σφενδονώντων* MPP_2; *σφενδονούντων* cf. ad 119, 21 — 16 *διαβάντες* Hertlein — 20 *ἐστρατοπέδευεν* *ἐστρατοπέδευσεν* MDE — 29 *συνάγοντος* coni. K; *συναγαγόντ* — 30 *αὐτῷ* L; *αὐτὸν* E — *μὴ* MP; *μὲν μὴ* vulgo —

58, 1 [*ἂν*] K; ceterum non opus — 2 *δέ τι* Patakis — *ἀπ πεῖν* i. e. *derelicturum* L; *perditurum* V; *ἀπολέσαι* E — 11 *διει μένην* Schneider ad Xen. Anab. 2, 4, 22 K et Hertlein coll. Ach Tatio 4, 12 *εἰς γὰρ αὐτὴν διεῖργεν στενωπὸς τὸ μὴ πᾶσαν νῆ γενέσθαι* : *διειργόμενος* L. Cf. quoque Thucyd. 6, 1 — 12 *μὴ νῆ* MP; *μὴ νῆσος* Casaub. et Darmarius in marg. *δ*; *μηνίδος δ* — *τοῦ ἰσθμοῦ* K — 22 *προσιούσης* PP_2V; *προιούσης* MD — 23 *δι παίσατο* K; *διεξεπέσατο* MP; *διεσπάσατο* Dm — 28 *οἰνωθέ* MP; *σωθέντες* Dm; *σινωθέντες* Iac. Gronovius; *συθέντες* Herir *συνθέοντες* K; *λαθόντες* Blume — 32 *Θράκειον* PK — *τύπον*

59, 11 *ὑπὸ* om. PP_2 — 14 *οἰκτείρειν* DE — 15 *δὴ* om. E — *ὡς ἐπιθησομένους* D; *ὡς ὠθησομένους* M; *ὡς θησομένους* 20 *ἔστ' ἂν* Koen ad Greg. Cor. p. 224; *ὅταν* L — 25 *κελεύσας* — 26 *ὁπλιτῶν* Koen p. 60; *πολιτῶν* LE

60, 5 *τῶν* om. DmK — 18 *ἀλλήλους* PP_2D; *ἀλλήλοις* M, q coll. 297, 15 restituendum erat; *ἀλλήλων* H — *Κλεάρχιοι* L : cor tamen *Κλεάρχειοι*. Infra vel invitis libris scripsi *Ἰφικράτειοι* 18. 109, 23, *Λυσιμάχειοι* 226, 28, *Μεμνόνειοι* 211, 4; faventi *Θιβρώνειοι* 74, 23, *Φιλίππειοι* 127, 24, *Εὐμενείων* 150, 9, *Σε κειοι* et *Ἀντιγόνειοι* 160, 14. 15, *Ἀριστομάχειοι* 209, 24, *Ἀγα κλεῖοι* 238, 27 — 28 *Φοιβιάδας* PP_2; *Φοιβιάδης* MDE; 60, 31 *βιάδην* L; 61, 3. 11 *Φοιβιάδαν* MPP_2; *Φοιβιάδην* DE : sed 67, 26 ubique *Φοιβίδας* restituendum videtur. — 31 *φιλεῖν* om.

61, 2 *συνέθεντο* PP_2 — 5 *ἀναστρέψουσαι* DmE — *πυλω* DE — 7 *ὑπεξῆλθον* M; *ὑπῆλθον* P; *ἐπῆλθον* D; *ἀπῆλθον* 12 *ἀπέκτειναν* DE — 13 §2 in DE post 62, 2 legitur. — 14 *ἔνθα ἡ μάχη* M; at cf. 147, 22 — 25 melius *συντεταμένοις* Hert

cf. 129, 15 — 27 ὑπερέβαλλεν P et Darmarius sup. scr. in δ; ὑπερέβαλεν MP₂; ἐνέβαλλεν δ; ἐνέβαλεν E — 28 ἐμβαλόντος Hertlein; ἐμβαλόντες LE —

62, 1 θάρρος DE — 4 Λακεδαιμονίαν PP₂ : cf. 63, 23 et ad 80, 8 — 9 ἔφη om. M — 14 καταβάλλοντες H; καταβαλόντες MP; καταλαβόντες D — 18 διαμάχοιτο D; διαμάχοιντο MP; ὡς οὐδέποτε κλέψαι βούλοιτο H; διαμαχοῖτο censor Ienensis et Hertlein; διαμαχήσοιτο vel διαμαχέσοιτο coni. K. Cf. ad 56, 3 — ἀπροσδοκήτοις? *inopinantes et dormientes obruit* V — 25 παρεσκεύασεν H; παρεσκεύαζεν L — 30 πρόθεσιν D — 31 ἐκέλευσεν εἰς coni. K —

63, 1 τὸν Ἡρακλέους ἱερέα DE — προσυγκείμενον K; προσκείμενον L. — 6 σὺν τοῖς ἡγεμόσιν K — εἶδον τὰς M; ἰδόντες P; ἰδόντες τὰς D; εἶδον μὲν τὰς K ex coni. Cas. — 15 μέλλων H; μέλλον MP; μέλλοι DE — παριέναι Hertlein coll. 63, 21 et 100, 30; παρεῖναι LE — 16 κατεκοίμισεν H; κατεκοίμησεν L — 18 ἕως HPP₂; ἡ ἕω MD; ἡ ἕως E : cf. 31, 23. 34, 10. 36, 9. 39, 8. 50, 15 etc. — 21 κατῆλθεν H — 23 [τὴν] K ex emend. Cas. cf. 62, 4 — 25 συντόνως Cas. K — 27 ἐκπεσόντες K — 30 ἀπέβαλον PP₂; ἀπέβαλλον MD —

64, 3 ἕπεσθε Koen p. 198; ἕπεσθαι L; ἐπέσθωσαν E — διὰ τὸ πλῆθος Patàkis — 5 τῷ Ἐπαμινώνδα M; τὸν Ἐπ. P; τοῦ Ἐπ. D : cf. 14, 15. 174, 5 — 8 πολλῶν .... γενομένης om. D; νυκτὸς γεν. om. M — 9 [ἡ] add. Hertlein — πρὸ τοῦ τέλους K — 10 ἀφείλετο MD; om. PE : cf. Lucian. Tox. 55 εἰ μὴ νὺξ τὸ ἔργον ἀφείλετο — 11 οὖν MPD; δὴ vulgo — μοίρας L — 17 δειπνήσαντας K — ἀναπαύσασθαι M — 19 ἀναπαύεσθαι PP₂D — 23 γενναιότερον K — 25 [ἑξακισχιλίους] i. e. ϛʹ ex Diodoro 15, 52; om. LE — 31 εἰσαγαγὼν coni. K —

65, 15 χλωρῶν et αὔων K in Addendis — 16 [θέντας ὑφάψαι] suppl. Blume coll. 94, 14. 335, 3; θέντας ἀνάπτειν K ex coni. Cas. — 18 ἐπὶ] κατὰ coni. Blume — 20 τὸ om. DK — ὁ om. M — 26 τὸν ἵππαρχον K — 26 μετὰ ἱππέων χιλίων ἑξακοσίων HMP; μ. τῶν ἱ. χιλίους ἑξακοσίους DE; ἄγοντα pro μετὰ coni. Blume — 29 ἐπισκοτῶν Pierson ad Moer. p. 162 coll. 94, 16. 150, 7; ἀποσκοτώσας H; ἐπισκήπτων L; ἐπισκήπτοντα K — 31 λήξαντος MP₂; λήξαντες P; καταλήξαντος DE —

66, 1 πρὸς αὐτοὺς (αὐτὸν δ) ὁρμῆσαι Λακεδαιμονίους MP; πρὸς Λακ. ὁρμῆσαι H; προθύμως ὁρμῆσαι ἐπὶ Λακ. E : cf. 66, 9 — 5 οὕτω δὴ ἦν τὴν τῶν πολ. κεφαλὴν, τὸ Λακωνικὸν τοῦτο K — 6 ἢν μὲν MP₂ marg. ἤν τε PD — 8 ἀκρ. [ἔσται] K; idem coni. ἀκρ. οἴχεται. — 13 πόλεις Car. Sintenis coll. Front. strat. 3, 8, 2 *duo oppida simul oppugnaturus*; ἀκροπόλεις HLE : cf. infra v. 17. 20. 24. Pariter Cantabrigiensis 179, 31 habet ἀκροπόλεως pro πόλεως. — 15 τέσσαρας] δʹ P, *quatuor* Frontinus; τετρακισχιλίους HMD — 18 ἡττῆσθαι Roth; ᾑρῆσθαι H — 19 ἀνάψας M; ἅψας HPDE — 21 οἱ δὲ ὡς ἤδη γεγενημένης καταπλ. H — 29 περιεβάλετο MP; περιεβάλλετο Dm — 30 τε τοὺς coni. K —

67, 5 Καδμείας MP; Καδμίας vulgo : cf. 60, 29 — 11 Γοργίδας

Cas. coll. 47, 17; *Γοργίας* L constanter et summarium libri II. — 15 *φ. ἂν ἢ* L — 18 *στενοπόριον* MP; *στενοπορία* D — 24 *ἱππέων*] *equitum* V; *ἵππων* LE — 25 *Θεσπίας* M; *Θεσπείας* D; *Θεσπίδας* PP$_2$ — *ἀφ' ὧν* **] *ἀφ' ὧν ἔφευγον* M; *ἀφ' ὧν ἔφευγεν* D; *ἀφ' ὧν τὸ μὲν ἔφευγον* P; *ἀφ' ὧν τὸ μὲν ἐγεγόνει* P$_2$; *ἀφ' ὧν οἱ μὲν ἔπεσον ἢ τοὺς μὲν ἐφόνευον* Darmarius in marg. cod. *δ*. Equidem talia fere scripsisse Polyaenum existimo: *ἀφ' ὧν τοὺς μὲν ἐζώγρησαν, τοὺς δὲ διέφθειραν* coll. 11, 4. 78, 9. 101, 3. 212, 11. 257, 19 — 28 *Δερκυλλίδας* MPP$_2$; *Δερκυλίδας* HD — 29 *Μειδίᾳ* H; *Μηδίᾳ* PP$_2$; *μηδὲ μία* MD — 30 *ἐφ' ᾧ τε* H, ut solet auctor 40, 9. 49, 17. 71, 18. 256, 24. 265, 19. 322, 1; *ἐφ' ᾧ* LE — *ταχὺ*] *τοῦ τείχους* coni. K; *βραχὺ* Patakis. Cf. 28, 21. 130, 6 : usitatius Polyaeno *ἔξω τοῦ τείχους*. —

68, 4 *σε νῦν ἔφη* H — 6 *εἰσέρχομαι· τοῦτο γὰρ ποιῆσαι οὐκ ὤμοσα* H — 8 *ἀπὸ τῆς Ἰ.* DE — 10 *ἀνὰ* P$_2$, ut 96, 25. 201, 3; *κατὰ* M; om. PD — 11 *δοκοίη* m; *δοίη* L — 12 *τριήρων* M; *τριηρῶν* PP$_2$; *τριῶν* D — 16 *προῄδει* MP$_2$; *προίδη* P; *προείδη* D — *γενησόμενον* K — 19 *διεσκευασμένους* H; *διασκευασμένους* MP; *διασκευασαμένους* D — 23 *προπαρεσκευάσθαι* K; *προπαρασκευᾶσθαι* L — 25 *Ἰσίδας* MPP$_2$DV Plut. Ages. 34; *Ἰσάδας* Maasv. K, Aelian. v. h. 6, 3 — 29 *ἔπεισεν* Hertlein coll. 173, 32 —

69, 5 *καὶ ὡς γ.* Hertlein — 11 *προαισθόμενοι* HP$_2$; *προαισθανόμενοι* reliqui — *δι' αὐτομόλου* H — 15 *προστάξας* HMP; *κελεύσας* DmE — 16 *συγκείμενον* (ut 72, 23. 97, 19. 226, 25. 269, 6. 271, 8. 272, 2) coni. K vel *προσυγκείμενον*, quod malim : cf. ad 63, 1. 201, 7. 218, 1 et 252, 13. Recte *προκεῖσθαι* legitur 267, 6. 270, 5 — 17 *κηρύγματος* Hertlein; *συνθήματος* W — 25 *εἰς τὰ σκηνώματα τῶν ἐναντίων* H — 28 *τῷ* D; *τοῦ* MPP$_2$ — 29 *διεσπάσθαι* H; *διασπᾶσθαι* LE — 30 *πλείονα* P$_2$; *πλεῖον* MP; *πλείω* DE —

70, 4 *ἐν* del. Hertlein coll. 26, 27 — 9 *μόνων* Patakis; *μόνα* Hertlein — 11 *ὑπῆγον* H — 13 *τῷ φόβῳ* H — 18 *διῆγεν* M; *διήγαγεν* P$_2$ marg. — 21 *βουλόμενοι καὶ* punctis notata sunt in Cant. et margini adscr. *κυκλουμένη καὶ (ἢ?) κεκλεισμένη* : *καὶ κυκλοῦσθαι βουλόμενοι, ἵνα κεκλεισμένη ἦν αὐτοῖς* etc. Blume — 26 *οἳ* om. MP : fort. *οἳ ἐσώθησαν* — 29 *ὅπου... τότε*] Leo Tact. 20, 162 *ἔνθα* omisso *τότε*; Plut. Lys. 7 et apophth. reg. Lys. 2 *ὅπου ... ἐκεῖ* —

71, 5 *καταπλέοντος* vel *παραπλέοντος* coni. Cas.; *καταπλέοντας* MP$_2$; *καταπλέοντες* PD. Cf. Front. strat. 1, 4, 12. — 7 *γνωρίσαντες* K coni. — 9 *ἐκώλυσαν* LV; *ἐκωλύθησαν* edebatur ante K — 13 *ὑπὸ* K; *ἐπὶ* L : cf. 107, 16. 155, 22. 156, 10 — *προσωρμίσατο* coni. K — 21 *Εὐρυπῶν* K in Addendis; *Εὐρυτίων* HLE — 25 *ὡς Λακ. παύσονται* H — *ἐὰν τοὺς* HMP; *ἐάν τε τοὺς δ*; *ἐάν γε τοὺς* E — 26 *ἐξελάσωσι* H — *Ἄγιν ἀνῃρηκότας* C. Fr. Hermann, Staatsalterth. § 32, 1; *Αἴγιναν ᾑρηκότας* L. Erravit Od. Müller in Aeginet. p. 50. 51. — 27 *δὴ* HM*δ*; *δὲ* PE —

72, 1 [*δούλους*] Blume et Hertlein coll. Meursio de regno Laced. cap. 15 : cf. supra 38, 13 — 4 *συνετ. κατ' αὐτῶν ὥστε* H — 5 *παρετ. πρὸς ἀλλήλους* — 9 *ἠδυνήθησαν* MP$_1$; *ἠδύναντο* PDE; *ἦν πολέ-*

μου νόμῳ κρατῆσαι οὐκ ἴσχυον H — 11 μηνυθέντος Cas. ex coniectura; μηνυθέντας M; μηνυθέντες HPDE — Κιναδόνα H bis — 16 ἀπορρήτον H; ἀπορρήτων L — ἀφίκετο H; ἀφίκτο (ἀφῖκτο) D; ἀφίκοντο MPP$_1$ — 22 Παρθενίαις Ephorus ap. Strab. 6, 427; Παρθενίοις L — 25 μέλλειν αἴροντες PP$_1$ —

73, 6 ἄγγελλε M; ἄγγελε PD — λύειν K; λύεσθαι Athenaeus 10, 75; κωλύειν L bis — 11 ὀπίσω ἐπείσω δεδ. M, si recte legi — 18 ἕλεσι p et Wessel. ad Anton. Itin. p. 726; Ἕλλησι L; ἐν τοῖς ἕλεσι Blumius delevit — 23 ἔφευγον MP; ἔφυγον DE — 26 ὁ] τὸ MP, quod probo deleto ἦν : cf. 111, 24 — 28 ἔσται M et P$_2$ marg. *sciens fore* V, et ante K iam Heringa p. 123; ἔστι PD; ἦν P$_2$ —

74, 7 εἴσω τείχους MP; εἴσω τοῦ τείχους DE : cf. 89, 12. 92, 17. 189, 22. 202, 3. 211, 32. 246, 27. 273, 8 — 12 ἔχω M; ἔχωσι P; ἔχουσι D; ἔχομεν K ex V *habemus* — 13 [πρὸς] Cas. : cf. 323, 25 — 18 σύνθημα H — 19 συνθοῖντο vel συνθεῖντο coni. K — 22 ἔσχον τὴν φρουρὰν H — προσβάλλοντες D — 23 Θιβρωναῖοι H; Θιβρώνιοι LE : cf. ad 60, 18 — 24 ἀγαγὼν] fort. ἀναγαγὼν : H εἰς τὸ φρούριον ἀγαγὼν πάλιν —

75, 2 κομισθείη D — 3 Ἡριππίδας Xen. Plut. Ἠριππίδας LE — 22 ὑπεξελθόντες VD — 26 γενομένου MP; γινομένου D —

76, 11 τῶν πολιτῶν et mox ἑκάστη τῶν φυλακῶν Hertlein — 17 οἱ πολ. coni. K — τοὺς ante σαλπ. om. M — 29 ἀναγωγὴν D; ἀγωγὴν MP —

77, 8 (τοὺς) PD; om. M — 17 χρήματα H — 19 ὑποκρινάμενος K; ὑποκρινόμενος L; ὑπεκρίνατο· οἱ καὶ προσεδέξαντο H — 20 δικαίας HMP; δικαίαν D — 20 [ᾔτησε τραυματίας] W ex H : ὅτι ἐάν τις τραυματίας τινὰς τῶν οἰκείων πείσῃ δέξασθαι, δύναται κατασχεῖν πόλεως : cf. 9, 21. 253, 18. 336, 29. V *ut quatuor ex suis aegrotantes reciperet*, ex coni. haud dubie, unde K [ᾔτησεν ἀρρώστους] — 28 χλανίδα] *chlamyde* V —

78, 4 προσαγόντων P; προσαγαγόντων MD — 5 παραρήξας D; παρρήξας MP — 7 προσβαλόντων MD — 12 κατέλειπε K Patakis; κατέλιπε L — 16 εἴ τινες Maasv. ἐστὶν ἐς MP; εἰ D — ἀνεωγυῖαν M; ἂν PD — 18 ὅτι Μάγας φρυκτωροὺς κατασχὼν προσέταξεν αὐτοῖς H — 21 Χῖ L; Χειμῷ Cas. Δέλτα Blume : προῆλθε τῆς χώρας καὶ πολλὴν λείαν συνῆξεν (sic) H — 29 Κρατεροῦ M; κρατερὸς PD : an Κρατέρου? — φρουρῶν M; φρίττων PDm; φυλάττων E —

79, 4 Ἔδεσσαν] sic nummi, Polyb. Strabo, Ptolem. Ἔδεσαν D; Αἴδεσαν MP — 6 σάρισσα etc. duplici σ DE — 10 τὰς σαρίσσας K; τῶν σαρισσῶν S. Arcerius ad Aeliani Tactica — 13 ἀνθέλκοντες ἔστησαν Roth; ἀνθέλκοντες ἦσαν MD; ἀνθέλκοντες P; ἀνθεῖλκον αὐτὰς K : cf. 257, 26 — περιελθόντες coni. K —

80, 6 κατέλεξε Cas. ex V *delegit*; κατέλιπε L — 7 ἑξήκοντα (i. e. ξ') Heringa; ζ' L — 8 Ἀστακίων W; Ἀστακιῶν coni. Maasv. in Addendis; rectius Ἀστακηνῶν : Ἀστακῶν L; Ἄστακον K : cf. 62, 4. 63, 23. 84, 15. 112, 6. 164, 10 — 9 Ἀστάκου K contra L, Strab. 10, 459. Paus. 5, 12, 7 — 16 παρέτεινεν MP, ut 106, 29 : ἐξέτεινεν

DE — 18 ἐπειδὴ δὲ M — 22 Λακεδαιμόνιος] Ἀνδάνιος coni. Maasv. — 23 ῥοπῆς K, *inclinatione* V : cf. 99, 3 — 29 Μεσηνίων etc. : MP plerumque; duplici σ DE —

81, 6 Ἀριστομένου D — 8 κρημνοὺς τοὺς ἐν coni. K — 11 ἀλώπεκος εἰσιούσης PD — κειμένων om. MV — 13 ἑλκόμενος M; δακνόμενος PDE : Paus. 4, 18, 6 ἐφείλκετο ὑπ' αὐτῆς — συνεξέδυ αὐτὸ D; συνεξέδυ αὐτῇ vulg. — 14 παραιρῶν K; παραίρων L — 15 καὶ τὸ ** συνεξέθεεν W coll. Paus. 4, 18, 6 τὰ μὲν δὴ πλεῖα θεούσῃ συνέθει; καὶ τὸ συνεξέθον M; καὶ τὸ συνεξέθεον P; om. DE. Supple λοιπὸν vel tale quid. — 15 διεξελθὼν MP; προελθὼν DE — 16 ἐς μάχην MP; ἐς τὴν μ. DE. Sic Polyaenus quindecim locis ἐς μάχην, semel 116, 28 ἐς μὲν τὴν μάχην, ubi respondent ἐς δὲ τὰς προκαταλήψεις : usitatius πρὸς μάχην quam πρὸς τὴν μάχην; ubique ἐν τῇ μάχῃ et ἐν ταῖς μάχαις; bis ἐπὶ μάχην (39, 4. 268, 2), saepissime ἐπὶ τὴν μάχην et ἐπὶ τὰς μάχας. — 17 αὐτοῖς K — 19 πάλιν ante ἀριστεύοντα om. MD : cf. 228, 6 — 24 Λακεδαιμονίων MP; Λ. ὧν DE — [τούτων κοιμωμένων] addidi ex H, cum excidisse videantur propter similitudinem verborum τῷ παρακειμένῳ — 26 καταλύσας P — 30 ἀνεσώθη P; διεσώθη MD —

82, 2 πίλους περιεθηκάτην Hemsterh. ad Lucian. II. 338 ed. Bipont. — 3 προσιούσης Cm — 12 ὁ om. D — 19 σταθεὶς δ'; σταθῇ Cas. K — 30 διασώσασθε MPD; διασώσατε P supra scr. pr. manu FC —

83, 5 Κρανῶνι] duplici ν nummi — 8 ταύτης τῆς MD; τοιαύτης τε P — 14 ἰσχυροτέραν D; ὀχυροτέραν MP contra usum Polyaeni: ὀχυρὰ enim et ἐχυρὰ dicit loca natura munita, oppida, castella, moenia, ἰσχυροὺς exercitus, milites, proelia, vulnera ita ut hoc ad animantia pertineat, illud ad inanima. Cf. ad 30, 13 — 16 τὰ τέλη Pierson. ad Moer. 166; ἀτελῆ LE — 20 συλλογία L (συλλογέα F) — 22 Ἰτωνίων C. Fr. Hermann; ταινίων PP_2m; ξενίων $MDEP_2$ marg. νεοινίων Blume —

84, 4 φυλάξας] ex praecedente φυλάξειαν corruptum videtur; malim παραφυλάξας coll. 12, 17. 78, 6. 100, 27. 128, 27. 191, 2. 198, 9. 232, 1. 287, 21 — 7 ἀραμένους M; ἀρομένους P; αἱρουμένους Dm; αἱρομένους K ex coni. Cas. — 13 συνεισπεσόντες coni. Hertlein : cf. 104, 14. 216, 13 — 20 ἀπομαξάμενοι] διὰ κηροῦ addit H — 23 συνθέμενος M; συνθεμένοις PDm —

85, 9 τὸν] an τινὰ? — τοῦ τόπου coni. Hertlein — ἐπὶ γῆς HP; ἐπὶ γῆν M; ἐπὶ τῆς γῆς DE — 16 ὑπὸ τῶν Β. DE — 17 ἀποικοδομήσας K : at cf. 270, 13 — 18 (καὶ πατέρας) om. H — 19 τῆς] μετὰ H — 20 ὡς om. P — 21 ἀπεχώρησεν (V *discessit*) Maasv. in Addendis — 23 καὶ HMP; κἂν DE — 24 πεζοὺς καὶ πετροβόλους μηχανὰς προῆγε H : Pol. scripsisset μηχανήματα — 26 ἠκροβολίζοντο K — 29 βάλλοντες HP; ἐμβάλλοντες MD —

86, 1 ἐσήμαινεν VD — 2 οἱ δὲ HP; οἱ μὲν δὲ D; οἱ μὲν δὴ C; οἱ M — 5 ταύτῃ H et Reiske ad Const. Porphyrog. de caerim. p. 12 b: αὐτῇ MPE; om. D —

LIBER TERTIUS.

87 βιβλίῳ M; om. E — Ἰφικράτης ξα MD —

88, 6 δεῖ τῆς πολιτικῆς διὰ στρατηγίας M — 11 καὶ] δεῖ Hertlein — 12 χρὴ καὶ MD; καὶ χρὴ P : cf. 121, 9. 300, 1 — 15 Λακωνικῆς L — 17 ἤεσαν Blume et coni. K; ἴεσαν L — μακρᾶς D; μακρὰν MP : οὐ μακρὰν *haud procul* 13, 30. 128, 29. 178, 14 — 20 ἀποστρέψας MP; ἐπιστρέψας DE; ἀναχθεὶς H —

89, 3 λοχμῶδες M et Thucyd. λοχῶδες HPD — ἐνελόχισεν K; ἐνελόχησεν L — 4 ψιλοὺς H; φίλους L — τριακοσίους HL; τετρακοσίους Heringa ex Thucyd. — 6 αὐτοί? V *ipsi* — 6 ἐξαναστάντες] cf. 73, 21. 102, 23. 118, 13 et Thucyd. usitatius est Polyaeno ἐπαναστάντες. — 12 ἔξω τείχους MP; ἔξω τοῦ τ. DE : cf. ad 74, 7 — 16 ἐσπείσατο MP Thucyd. ὑπέσχετο D — 22 ἑκόντα p; ἕκαστον L; ἐθελοντὴν Diodorus — στρατεύεσθαι m; ὁρατεύεσθαι vel ὁρετεύεσθαι L; στρατεύειν Diod. — 24 μὴ M; om. PD — 25 χιλίων m; ,α P; χιλίοις MD — τετρακισχιλίοις m Diod. πεντακοσίοις vel φ' L —

90, 1 Σκύρῳ Hemsterh. Ruhnk. Wessel. laudati ap. Blumium observ. p. 45, item Koen ad Greg. Cor. 237; Κύρῳ L; Κύῤῥῳ K — 3 Ἀθήνηθεν HP; Ἀθήναθεν M — 7 τῷ M corr. pr. manu bis; τὸ PD — 13 ἐπὶ MP; ἀνὰ D — 17 καταλιπουσῶν MP; καταλειπουσῶν D — 19 πενταναΐαν MP; πεντασίαν Dm; πεντεναΐαν Wessel. ad Diod. 14, 103. Cf. Lobeck Phryn. 432 — ἐνέβαλλε MP; ἐνέβαλε DE — 23 τὰς πλείστας coni. K — 27 νηὼς PD —

91, 2 Κείρραν etc. MP constanter — 3 Κιρραίαν D — 17 προσβάλλειν Cas. ex V *impressionem facient*; προσβάλλουσι M; προβάλλουσι PD — [ἔνδον ὁρμουσῶν] Thucydides — 25 Ἀθηναίων M; Ἀθηνῶν PD : cf. 92, 8 — 26 malim λαβὼν : H βαλὼν — 27 κόλπου m; κόπρου L : ὅτι δύναταί τις ἀποφυγεῖν τῶν ἐμφανῶν, ἡνίκα οἰκετικὸν ἢ ἀγροίκην (sic) ἐσθῆτα βαλὼν καὶ ἀχρειώσας (χρίσας) ἑαυτὸν κόφινον ἤτοι (ἤ τι leg.) τοιοῦτον λάβοι H —

92, 1 μετὰ MP; ἐπὶ Dm — 6 ἱππεύσας M; ἱππεύσας PDE : cf. 82, 9: τοὺς ἱππεῖς Hertlein — τοὺς Βοιωτοὺς W; τὰς Βοιωτίας MP; τὴν Βοιωτίαν DE — 8 Θηβαίων MP; Θηβῶν DE — 9 (ἑσπέρας) VF; om. MPD et videri possit dittographia vocis ἡμέρας — 17 ἔξω τοῦ τείχους DE : cf. ad 74, 7 — 18 διῆλθεν M; διεξῆλθεν P DE — 23 ἐλάμβανεν MP; ἀνελάμβανεν DE; ἀντελάμβανεν Blume — 30 καὶ ante ὤχρ. del. Patakis —

93, 7 συνάψωμεν H; συνάπτωμεν MK; συνάπτομεν PD : cf. 96, 4. 163, 16. 185, 25. 308, 20, 21 — 9 ἐθάῤῥησαν DE — 11 τοὺς om. M — 12 σχέδην Koen ad Greg. Cor. 198; *pedetentim* V; σχέδη MP; σχεδὸν Dm — 15 ἢ M bis; ἢ PD — 19 λαθόντες, absolute pro λ. ἑαυτούς, ut Xenoph. Athen. resp. 1, 19, Plato Theaet. 164 c — 21 πολεμίαν K cum F — 22 ἠθροίζετο H : sed cf. 246, 4 — 25 ἀκινδυνότερον M; ἀκινδυνώτερον PDE — 26 ἐνέβαλλεν PD — 29 ὄνον ante Toupium ad Suid. I. 438 Heringa 125 coll. Xenoph.

Anab. 2, 2, 10; *νόμον* L; *ἵππον* Aen. Tact. 27 — 29 Post *ὅπλα* K addidit coll. 173, 9 [*μισθὸν λήψεται*], Blume [*αὐτὸν ἕξειν*]; sed nihil deesse confirmat Aen. Tact. l. c. *ὁ κήρυξ ἀνήγγειλε τὸν μηνύσαντα τὸν ἀφέντα τὸν ἵππον, δι' ὃν καὶ θορυβηθῆναι.* —

94, 12 Inverso ordine § 8. 7 DE — 13 *μηχανησόμενος* V *ut latere posset; μηχανησάμενος* L; *μηχανώμενος* K — *δὲ τὸ* DE — 16 *ἐπεσκότησε* Pierson 162; *ἐπεσκότισε* L — 18 *καὶ* post *καλὰ* M; om. PDE — 20 *πολλοῖς* m et Hertlein; *πολεμίοις* MPDE — *ἐγίνετο* coni. K — 22 *προβαλέσθαι* P; *προβάλλεσθαι* MD — 23 *κλ. ἐπὶ δόρυ* K — 27 *ἢ τὴν χώραν* DE —

95, 1 *ἐσπούδαζε* DE — 5 *ὡς καὶ τῶν* M — 10 *χιλιάρχοις καὶ ταξιάρχοις ἔδωκεν εἶναι* D — 21 *προσέβαλλον* Patakis — 27 *προεξέλυε* ex Leone Tactico 20, 167 *ἀλλὰ καὶ συντηρεῖν σε δεῖ τὸν χρόνον ἐν τῇ συστάσει καὶ προεκλύειν τοὺς πολεμίους; προσεξέλυε* L —

96, 8 *κατακεκρυμμένα ἔχοντας* Patakis coll. 247, 23 — 12 *ἐνεδύσατο* MD — 25 *ἐκέλευε* K; *ἐκέλευσε* L; *μίαν στιβάδα ποιεῖν προσέτασσεν* H —

97, 5 *ὑποσημήναντο* Dm; *ὑποσημῆναι τὸ* K — malim *ἀθροίζεσθε* — 6 *μοι* Roth; *οἱ* MPD; om. C — 9 *τοῦ προσπεσεῖν* coni. K, quod adamat Polyaenus; sine articulo 103, 4. 203, 13. 302, 21 — 13 *ταξιάρχους* K, nec usus est Pol. praeter hunc locum formis in *άρχης* nisi tribus locis 108, 8. 157, 17. 316, 26. *Ταξίαρχοι* 36, 10. 94, 32. 216, 20 — 16 *διαπραξόμενος* MC; *διαπραξάμενος* PD; *ὡς δι' αὐτοῦ προδοσίαν τοῖς πολεμίοις διαπράξασθαι, ὅπερ καὶ ἀποστεῖλαι ἐσκήψατο* H — *δέοντα δῶρα . δόντας δὲ ἤδη* PD; *δέον δῶρα* K — 17 *δὴ* M et sic solet auctor; om. PDE : cf. 6, 28. 17, 4. 98, 6 etc. — 18 *Ἑρμῆν* M; *Ἑρμῇ* PE — 26 *ἐπιλίπη* Patakis : cf. 27, 10 — 29 *διέδωκεν* Hertlein coll. 167, 6. 180, 12; *ἔδωκεν* HL —

98, 4 *μεταπέμψασθαι σκ.* D; *μεταπεμψάμενος* Blume ex V *auxilium accersens* — 7 *νεανίσκοι* K; *νεανοικοι* M corr. pr. manu(?) — 11 *ὁδὸν* MD; *ἀνοδίαν* P; *ἄνοδον καὶ* Ahlwardt ap. Blumium in praef. observ. — *εὐρωστοτάτους* K; *εὐρωστάτους* L : cf. 207, 3 — 13 *ἁμαρτεῖν* K — 15 *προυμπεσὼν* PK; *προσπεσὼν* Dm — 19 *ἡσθημένοι* Dm; *ἠσθόμενοι* MP — 20 *ᾧ* Patakis — 22 *γένοιντο* MPD; *γε τοῦτο* K; *γε αὐτοὶ* Patakis : cf. 254, 5 — *συνήεσαν* K; *συνίεσαν* L —

99, 16 *ἐπαύσαντο τῇ . . . ἀρετῇ* W; *ἐπαύσαντο ἡ . . . ἀρετὴ* MD; *ἐπαύσατο ἡ . . . ἀρ.* P; *ἔπαυσεν ἡ . . . ἀρ.* K; *οὕτως ἔπεισε τοὺς Ἀθηναίους τῆς παραλόγου παύσασθαι ὁρμῆς* H : cf. 119, 24 — *παρὰ τοῦ στρ.* K — 17 [*ὥστε*] ante *μὴ* add. Rehdantz in vita Iphicr. etc. p. 101; [*τῷ*] K : sed cf. Thucyd. 1, 49. 5, 25 — 20 *Ἔμβατον* coni. K coll. Thucyd. 3, 29 — 23 *παυσάμενος* DmE — 26 *ψιθυρίσαντος* m; *ψηφίσαντος* L; *φήσαντος* Cas. K — 32 *ἢ*] Rehdantz l. c. p. 72 mavult *καὶ* —

100, 5 *διένεμεν* M; *διένειμεν* PD — 9 *πρὸ* [*δὲ*] *τῆς* K — 10 *ἐπηγγέλλετο* Roth; *ἐπήγγελε τῷ* Mp; *ἐπηγγέλλετο τῷ* PDm — 11 *τὸ* MP; *τῷ* C; *αὖ* Dm — 16 Malim cum V *ad pericula ἐς τοὺς κινδύ-*

ους : cf. 305, 2 et ad 169, 7 — 18 ψευδενέδρας coni. K; ψευδοενέδρας LE — 21 ἐκπλήττοιντο H; ἐκπλήσοιτο MP; ἐκπλήσσοντο δ — 22 Ἱερὸν ὄρος] cf. Front. strat. 1, 4, 7; Demosth. Halon. p. 87, c. Aristocr. p. 655 — ἀντικαθημένων W; ἀντικαθιμένων M; ἀντικαθισταμένων PDE : cf. 45, 7 — 25 ἐφ' ἑνὸς Hertlein : cf. 116, 20 et ad 54, 19 — 28 ἀνηνεμίαν] καὶ νηνεμίαν DK — 29 περιὼν L; περιιὼν Hertlein —

101, 2 ἀφυλάκτως L — 4 [περὶ] χειμ. E — 6 διὰ [δὲ] K — κρύος] ψύχος Dm — 12 (διδόναι) PVFC; om. MD : cf. 112, 1 et 20 — 13 ἀοίκητα D; ἀνοίκητα vulgo; ἀνίκητα MP — 14 ἵνα ὡς ἐλ. PFCV: cf. infra v. 16 τάχιστα — 15 ἐς] ἐπὶ M — ὅπως Hertlein — 17 πρ. καὶ διὰ M — 18 αὐτοῖς K : cf. ad 313, 24 — 20 μεταβάλλειν L; ἀναζευγνύειν E — 23 ἐς om. P : Σαμίων πρέσβεις K —

102, 1 ἐξῄεσαν M; διεξῄεσαν PK; διεξίεσαν vulgo — 3 λείαν om. M — 6 δὲ M; om. PDE — 11 ἀφελόμενος K ut 116, 7; ἀνελόμενος L — 19 Lacunam vidit Roth. Rehdantz p. 81 κεφαλίδος coll. Leone Tact. 20, 196 τοῖς σχοινίοις προσδήσας ἀπὸ ἑκάστου δρόμωνος ἐκκρεμάσας — ἐξῆπτεν PVFC; ἐποίει MD — 20 ἀνείλκυσεν] εἵλκυσεν M; καὶ οὕτως τὸν λεγόμενον πελαγολιμένα ποιήσας Leo Tact. — 31 καὶ delendum putat K — τοὺς om. PDm —

103, 3 καθαλόμενος P; καθαλλόμενος MD — 4 αὐτὸν Dmp; αὐτὸς MP — 12 ἐπὶ HMP; ἐπὶ τὴν DE — 13 διεσπασμένοις HMP; διεσπαρμένοις DE — 15 ἀνέσωσεν Patakis — 23 τῇ δυνάμει Hertlein — ὅσα ἔστι Hertlein — 24 ἔρημα Heringa p. 126; ἠρέμα LE — 27 φυλακὴν Schneider ad Xen. Hellen. 4, 4, 9; φυγὴν L — 28 φοβηθέντων in MP post τόπων repetitum delevi cum Dm — 31 Ἀναξίβιον Hp; Ἀξίβιον MPD —

104, 2 ἐγένοντο HM; ἐγίγνοντο PDE — 6 ἣν MP; ὧν DE; non esse dittographiam praepositionis ἐν docet 131, 23 — 8 ἐςδέχεσθαι Schneider — 11 ἔπεσεν M : cf. v. 14 συνέπεσεν — 12 [τοὺς πολ. Οἱ μὲν] add. Cas. K — 15 πύλην Schneider — 20 μέλλοντας H — 24 φυγόντων Patakis — 25 δὲ om. PDE — 28 δειπνοποιησαμένους Cp; δεῖπνον ποιησαμένους MPD : sed v. 32 recte δειπνοποιήσασθαι, item 106, 31. 25. — 29 δύναντος M ut 187, 8, Aelian. var. hist. 4, 1 ἡλίου δύναντος, Paus. 2, 11, 7 μετὰ ἥλιον δύναντα; δύνοντος PDE —

105, 1 διὰ νυκτὸς M; διὰ τῆς ν. PDE : cf. 104, 30. 32. 240, 24. — 3 ἡμέρᾳ μιᾷ K; ἡμέρα μία L — (καὶ) del. K — 6 φρούραρχος coni. Hertlein — 9 κατ' ὀλίγους K, ut 54, 2. 92, 3. 179, 2 — 11 καὶ τὰ P — 17 διεξιέναι et μέσον PD — 21 ἐν Θρᾴκῃ Oudendorp ad Front. strat. 1, 5, 24 coll. Polyaeno 93, 26 — 27 ἡσύχαζεν K — 28 ἐς MD; ὡς P — 30 διεξελθὼν C — 32 τοῦ del. censet K —

106, 8 μετημφίεσε MP; μετημφίασε HDE, ut 21, 18 et 333, 5; sed infra v. 11 ἠμφιεσμένοι — 12 στολὴν Dm — 13 κατασκευασάμενοι L — 18 Ἰφικράτειοι censor Ienensis; Ἰφικράτιοι L : cf. ad 60, 18 — 21 καταληφθέντων M; καταλειφθέντων PD — 25 [αὐτὴν] K; κατά τιν' ὥραν Roth : ad rem cf. 205, 7 sq. 13, 16 sq. —

107, 8 μετ' αὐτοῦ Cm : cf. supra 105, 17, Leo Tact. 20, 23 ὅ[illegible] σθεν ἐν τῇ οὐραγίᾳ ἔτασσε, Front. strat. 1, 6, 3 *retinuit*. — 14 Κ[illegible] νίππον] cf. Xen. Hellen. 6, 2, 36 et Diod. 15, 47 — 15 ἐν δέκα co[illegible] K coll. Xen. Hell. 6, 2, 33 — πυρσωρῶν Schneider ad Xen. l.[illegible] πυρσούρων L — 20 Ἄκη PFC; Νάκη MD; Θράκη coni. Maasvicj[illegible] — 22 αἰτίους MDp; ἐνάντίους PFC; ὑπαιτίους Gutschmied; [illegible] ἐναιτίους? cf. tamen 261, 29 — 24 τὰ del. Roth, aut mox καὶ [illegible] τῶν —

108, 8 τριηραρχῶν HL; τριηράρχων K in adnot. cf. ad 97, [illegible] et 224, 26 — 12 καὶ τοῖς . . . προσελθοῦσι MFC; καὶ τοῖς . . . π[illegible] ελθοῦσι P; καὶ τοὺς . . . προσελθόντας HD; καὶ om. V — 18 [illegible] δυσαμένους Patakis — τε τῆς K — 21 μηνυσάντων Patakis, Her[illegible] lein : cf. 65, 19 sq. — 24 Ὀδρύσαι C. Dindorf, item 109, 7 —[illegible] ἔφυγον CK — 31 ὃν K; ἦν L —

109, 5 προστάταις D : sed cf. 79, 7. 137, 21 — ἑκάστῳ Pataki[illegible] Hertlein coll. V; ἕκαστος L — 7 δεδεμένων MPδ; δεδεμένον [illegible] τὼ χεῖρε δεδεμένον K ut 73, 11 — 14 ἀφιέναι Roth; ἀφεῖναι L — 15 ὁπλισαμένους Hertlein — 17 καθεῖναι coni. K — 23 Ἰφικράτ[illegible] L : cf. ad 60, 18 — 28 Τιμόθεος ἐν MPVCD — 30 ἀλλασσομένο[illegible] K; ἀπαλλασσομένους defendunt Rehdantz (*permutare cum notio[illegible] tradendi*) et Blume (*a se dimittere, wieder abliefern*). Cum vero e[illegible] usu Polyaeni nihil significet nisi *discedere*, id quod et sequenti[illegible] declarant, Patakis et Hertlein rectius inserunt [ἀποδιδόναι] — 31 καὶ del. K —

110, 4 ὡμολογημένην F; ὡμολογουμένην M; ὁμολογουμένη[illegible] PD — 13 ἠγόρευσε coni. K — 14 ἀνέμεινεν C; ὅτι Τιμ. μετὰ σκο[illegible] δῆς ἐποίει τὰς . . . ἐπιδρομὰς etc. H — 19 Νικολόχου Blume co[illegible] 112, 28 et Xen. Hellen. 5, 1, 6 et 5, 4, 65; Νικομάχου LE — να[illegible] αρχοῦντος K et Schneider ad Xen. Hell. 5, 4, 65; ναυμαχοῦντος[illegible] — ἑορτὴ σκίρρα M; ἑορτῆς κεῖρα P; ἑορτῆς καιρὸς Dm — 10 μυ[illegible] ρίνη H; μυθρίνην MP; μυρσίνην Dm — 21 ἀναχθεὶς M; ἀχθ[illegible] MP — 23 οἱ γὰρ στρ. K — 23 [τὸ] Hertlein — 25 ἀφώριζε τόπ[illegible] H; ἀφωρίζετο τὸν τόπον M — 31 εἰ μὲν κρατοίη m; οἱ μὲν κρ[illegible] τοῦντες L; εἰ μὲν κρατοῖεν, τὸ E —

111, 4 εἴκοσι M; ἐκ PDE — 6 τριηράρχαις D — 7 τὰς κινήσε[illegible] coni. W coll. 37, 31. 58, 30. 65, 27 — 9 ἀκμαίοις K; ἀκμαῖος L — 11 Ὀλυνθίαν Mp Darm. marg. δ; Ὀλυμπίαν PD — 18 ἐστρατοπ[illegible] δευσεν M : cf. 57, 20 — 24 προὔπεμψε K —

112, 2 τῶν ἄλλων L; τοὺς ἄλλους E — ἀποδιδόμενος MD — 8 ἐπιτηδείων K, quod usus Polyaeni commendat 33, 25. 64, [illegible] 196, 17. 263, 15. 267, 4. 268, 19. 303, 14 et Aristot. Oecon. 2, [illegible] τῶν δὲ ἐπιτηδείων ἐπεὶ σπάνις ἦν ἐν τῷ στρατοπέδῳ διὰ το[illegible] ἀφικομένους; πολιορκιῶν L, quod ex praecedente πολιορκῶν co[illegible] ruptum esse patet; πολιορκητῶν Ahlwardt ap. Blumium, παρ[illegible] σκευῶν Cas. πωλουμένων Blume — 10 ἔλαιον ἢ οἶνον L — 13 το[illegible] ἐν λόχοις m; τοὺς ἐν λόφοις M; τοῖς ἐν λόφοις P; ἐν τοῖς λόφο[illegible] DE. Aristot. l. c. οἱ μὲν οὖν ταξίαρχαι τε καὶ λοχαγοὶ ἀγορ[illegible] ζοντες ἀθρόα διεδίδοσαν τοῖς στρατιώταις — 13 δὴ MP; δὲ DE —

ὺν αὐτοῖς K ex V *secum ipsi apportarent* — 15 μόνοις ἀναλίσκε-ει τοῖς στρατιώταις coni. K — 20. 23 τριῶν [ἡμερῶν] et δύο ερῶν] K σαφηνείας ἕνεκα — 27 Νικομάχῳ coni. K : cf. ad , 19 —

113, 13 ἐπίθειντο M; ἐπίθοιντο pE; ἐπείθοντο PD — 15 ἔχει ἔχοι PD — 17 προσβάλωσι K — 20 ἐπέτρεψεν L — 21 τὰς K ite, τοὺς L : cf. ad 40, 19 — 22 μηνίσκου Blume; μηδικοῦ L; ·οειδοῦς mp et Cas. ut 113, 19. 114, 21, addita tamen voce σχῆμα ἀπέπλει vel ἀνέπλει Hertlein — 26 πεντεδραχμίας Blume; ·τε δραχμὰς L — 27 τετάρτην μοῖραν C; τετάρτη μοῖρα MPD supra scr. τετάρτην); τεταρτημόριον E — 28 πλ. δ' εὐπ. E —

114, 2 ἀντανίστασαν K — 4 ἱστοῦ Cas. ἴσου MD; ἱστῶν P — ιερρήγνυε MP; τὰς διφθέρας ῥηγνύων Dm; τὰς διφθέρας διερ-·νυεν E. Kor. ‘τίνας διφθέρας λέγει; οὐκ ἔρρωται τὸ χωρίον’, .re putabam olim latere διαφθείρας in διφθέρας — 10 ναυμα-· K; συμμαχῶν L — 11 [τὰς ἄλλας] Blume ex V *iubens ut reli-e etc.* — 17 Λακεδαιμονίους C fort. etiam V — 22 ἐντὸς τοῦ ·τοῦ Schneider ad Xen. Hellen. 5, 4, 66 (melius τοῦ κυρτοῦ ἐν- coll. 58, 5) — 23 πρὸς MD; ἐς Pm — 28 παρήγγελλεν K — 30 ιβαλόντες P et voluit Heringa 125; συμβάλλοντες MDE — ·κα MPDV et Leo Tact. 20, 217; σάρκας solus F et K —

115, 2 ἐπεὶ δὲ κατ' αὐτὴν L : emendavit ἐπὶ δέκα Casaub. ·την Maasv. Cf. Plut. vita Phoc. 6 — 3 ὅτι ἐν μιᾷ L — τῶν C; τῶν λθ' D et supra scr. in M pr. m. τῶν θ' Meursius; τῶν γάλων K, Plut. l. c. (probat Rinck, Relig. d. Hellenen 2, 353); · Ἀθήναζε Sauppe — 6 [οἱ δὲ περὶ Χαβρίαν] add. Maasv. — Ἅλαδε Sauppe; γολλάδα MD; γολλάδαι P; Ἅλαδε C marg. et ursius — 9 ἐπαναχθῆναι K; ἔτι ἀναχθῆναι L — 10 αὐτὸς ἰχθη Hertlein; αὐτὰς ἀναχθῆναι LE — 11 καὶ Cas.; ἐπὶ L; Maasv. ἔπειτα Sauppe — τῶν δυοῖν Pm; τῶν νεῶν MD; ταῖν ·ῖν K — ἐρέμενος L; ἠρόμενος p : cf. 42, 4. 189, 13 — 22 ὡς ἂν .. K — κωλυθησόμενος et κολασθησόμενος Patakis — 25 Θα- | Θάκῳ (Θακῷ) speciose Gutschmied in Philologo XI, 148 na Theopompo usurpata, unde hoc strategema et alia huius ·i ad res Aegyptiacas spectantia Theopompo vindicavit; Ταχὼς lit apud Corn. Nepotem, Diod. Plut. Aelian. Athenaeum; Ταὼς Aristot. Oecon. 2, 25; Τεὼς ap. Euseb. chron. — 28 ἔχοι MF; ι PD — ὧν MP; οὐ D — [ἐκ] add. K — 31 ὅσα ἔδωκαν Hert-ι; ὡς ἔδωκαν M; ὡς δέδωκαν PD; ἃ δεδώκασιν p; ἃ ἔδω-· K —

116, 1 Σελλασίαν Heringa; Ἑλλάδα L; Ἕλος Cas. Πελλάναν posuit Rehdantz — 8 καὶ om. M — 11 προσαγαγὼν K; πρὸς γωγὴν L — 17 (τοὺς) D; om. MP — 22 ἐδίδαξεν p; ἐβάδιζεν — [καὶ τὰς ναῦς] Wessel. ad Diod. 15, 92 — 24 ἔχων L — 27 Hertlein; δι' L; del. K — 25 ἐκέλευε K tacite — 31 ἐποίει K; εῖ L —

117, 1 προσπελάσας M — 3 ἀπωτέρω, ut 262, 3 K tacite; ἀπο-ω L — 4 πόλεως VFCp; γῆς MD; om. P — ἀνεβιβάσατο Hert-

lein coll. 71, 6 — 16 τῆς χώρας L : cf. 112, 21 — 17 ἔλαβο ἔλαβεν L; ἤλαυνον Patakis — 20 τριηράρχαις D vulgo — 25 lius αὐτὰς K — 27 [ταῖς] K — διδόντες K; διαδόντες L — 32 εξελθόντες H —

118, 1 αὐτῶν om. M — 3 δὲ HMP; om. CK — 6 τὰς PF; MD — ὑπὲρ Maasv. — 7 κατελάμβανεν] corruptela libros in orta ex sequente κατελάμβανεν : παρέβαλε vel παρελάμβανε — 8 μόνας ἀρτίους] κώπας, ἀρτίως Maasv. καταδήσας Rotl κατὰ μόνας — 13 ἐπιπρόσθησιν vel προστέθησιν coni. K - ἔσφαλλον P; ἔσφαλον MD — 17 ἴσως ὑπαρχούσῃ Darm. marg. 18 ἐγένετο M — 20 παρετήθει M; πατηθῇ PD — 21 ἐξαιροῦ Patakis ex V *sublata puppi;* ἐξαιρουμένης L — 23 praestat κ δραμὼν cum Hertl. cf. 129, 4 — 29 καίειν K —

119, 3 νομίσαντες coni. K — 9—13 addidi ex solo cod. H illata videntur ex Plut. vita Phoc. 23. Item πίναξ libri tertii Φωκίων α — 19 ὁ om. K — 21 ἀνεπήδων K; ἀνεπήδουν L. et Polyaenus constanter utitur forma πηδάω 60, 25. 132, 19. 11. 321, 1 et Plutarchus, quem in Phocione descripsit, habet πηδώντων. Similes formas ionicas σφενδονώντων 57, 11, οἰστρ τες 145, 16, ἀκονοῦντας 295, 12 ex codicibus correxi. Cf. ad — 23 ἔτος Plut. μέρος L — ἔσομαι Plut. ἐκεῖ ἔσομαι Cas. - μετεβάλοντο P corr.; μετεβάλλοντο MD — 28 περιστήσας? ει 203, 20 —

120, 2 ἀφιέναι H; προσαφιέναι L — 6 (ἐν) χειμῶνος ὑπερ mavult K — 15 ἀποσπάσας E — [καὶ] W — 16 ἄποπτον K 159, 22 —

121, 9 δεύτερον] Plut. Sertor. 1 ἑάλω δὲ Ἴλιον . . . τρίτοι Χαριδήμου — 11 Δημ. ὁ Φαλ. vulgo — 16 Διοκλῆς MD — 17, ἔθετο Cas. ex V *insidias paravit;* συνέθεντο L — 19 δόσιν ει οἱ δὲ K — 20 ἐμέτρουν H —

LIBER QUARTUS.

122 Ἀντίγονος κα] leguntur infra strat. viginti —

123, 3 ἴδιον, *separatim ab aliis* V — 4 ἡμετέρων Mδ; ὑμετ PE : cf. 3, 6 — 8 Variant L hic et infra inter Γάλαυρος, Γαύλ Τάλαυρος, Ταύλαρος corruptelis ex similitudine vocis Ταυλαι prognatis : schol. Pers. sat. 1, 99 *Calandrus* — 12 αὐτοῖς Hei — 12 πέρεβοίας P —

124, 2 Δόκιμον K coll. 147, 5; vulgo δόκιμον : ὅτι Φ. τὸν στρατηγὸν ἀπεχειροτόνησε τῆς ἀρχῆς H — 4 τὰ τῶν Μακεδ H — 7 Στρατοκλῆς ut Aeschines adv. Ctes. § 143; Λυσικλῆς 1 16, 88 — 12 συνεσπασμένην] oppos. φάλαγγα διεσπασμένης 9; συνεσπειραμένην K — 13 πεφυλαγμένους Patakis — 20 κ μαθὼν Hertlein; καὶ μαθὼν LE : cf. 97, 1. 123, 4. 139, 17 et 25 ἀγγελοῦσι P; ἀγγέλλουσι MD — 29 δόντων Patakis — 3

ἕνας M; σημήνας PE; om. D : usitatior apud Polyaenum haec forma; illam ex optimis codicibus restitui 36, 29. 40, 14. 252, 27 : cf. 211, 32. 237, 8. 18. 14, 4 —

125, 2 προῆλθεν Patakis — 3 [καὶ] προσμ. K — 4 στρατιῶται MPδ; συστρατιῶται FCE : cf. 165, 26. 303, 25. 304, 5. 305, 1. Sed praepositio delenda erat in σύστασιν 202, 16, συστησάμενοι 234, 3, συμφεύγουσι 48, 16, συμπέμψας 151, 10 — 8 ἐπέρριψεν K in addend. et Patakis; ἀπέρριψεν L — 10 ἀνῆγεν L : cf. 124, 10 — 25 ἀναβάλοιτο MP; ἀναβάλλοιτο C; ἀνεβάλλετο Dm — [διῄει] K — 30 ἐρημίας ante K Seybold; ἠρεμίας L — ἀσφαλῶς διεξεπαίσατο coni. Hertlein —

126, 7 ἀναλαμβάνοντας MP supra scr. pr. m. ἀναλαβόντας PD — 8 ὁδεύειν Patakis ex V — 9 σαρίσσας DE — 11 τινὰς τῶν Ἀλευαδῶν ἔξω οἰκίας Aug. Baumeister; τοὺς τῶν Ἀλ. ἐξοικίας L; τοὺς ἐκ τῆς τῶν Ἀλ. οἰκίας K — 12 καθέλοι MP; καθέλῃ DE — 13 συνῄεσαν K; συνίεσαν L — 18 παρήγγελτο K; παρηγγέλλετο L — 20 τὸ σημεῖον M — 21 οὕτω Σαρνούσιοι M; οὕτως Ἀρούντιοι PD — 25 προβαλλομένοις MP; περιλαβομένοις D —

127, 4 διεξεπαίσατο Wesseling ad Diod. 17, 28; διεξεπέσατο MP; διεξιππεύσατο Dm : cf. 58, 23. 197, 1 — 10 Ὀρβηλίων Wesseling ad Diod. 20, 19; Ἀρβηλίων L — 14 αὐτοὺς L — 22 sq. Φαρκηδόνα Wesseling ad Diod. 18, 62, O. Müller, Dor. 1, 23; Φαλκιδόνα etc. L — Θεσσαλονίκης D — 24 Φιλίππιοι MP — 28 ἔρημα p; ἤρεμα L —

128, 4 Πελληναίων L — 14. 20 Φερὰς, Φεραῖς W dubitanter; Κάρας et Κάραις L; Καρδίαν Blume. Cf. Diod. 16, 37. 52. 20, 110. Demosth. Olynth. 1, 13 — ἐχυρὸν MP; ὀχυρὸν DE — 19 κτυπούμενοι οἷς ἂν L — 22 εὐτρέπιζον PDE : cf. 185, 11. 256, 5 — 27 πέμψαντος M — 30 ἤγγελον] cf. 50, 4 —

129, 3 καταδραμὼν Hertlein, ut etiam 118, 23 — 5 Νεάπολιν IV constanter — 7 ἄριστα Mp; ἀρίστας PD — τὰς H, ut 112, 30. 55, 22; om. L — 8 ἀλκῇ H — 12 ἐπανήχθη H; ἐπηνέχθη M; ἐπηνέχθη PD — 15 συντεταμένως coni. K; συντεταγμένως L; συντεταγμένων Cas. — 20 ὑπεράγεσθαι D; ὑπεραγαγέσθαι MP; ὑφέλκεσθαι H — 23 στρατηγοῖς L et Plut. apophth. Alex. 10; male στρατιώταις Arsenius — 27 περιβαλεῖν W coll. 130, 4; μεταβαλεῖν L; καταβαλεῖν addito [πρὸς] post χῶμα K — χοῦ P; χοῦν MD —

130, 2 τὸ χῶμα Heringa; τὰ χωρία L; τὰ χώματα K : cf. 129, 27 et 165, 15 — 4 πολιορκία M : an Τύρου πολιορκία? — 6 προσελθόντες L — 8 ἀνακαλεῖται Mp; ἀνακαλεῖσθαι P; ἀνακαλέσαι D — [Ὁ δὲ] διὰ E — 9 ἐγκλίναντας P et ἡττημένοις M, quod placet — 10 (ἀνδρῶν) om. M — 16 ταῖς χερσὶ MD — 22 ἐκυδροῦντο K; ἐκυδιοῦντο M; ἐκυδριοῦντο PDm — 23 ἀμαχεὶ MP et coni. Darm. in marg. δ; ἀμαχὶ D; ἀμαχητὶ H — 24 ἀναστάντες ῥοιζηδὸν H — 25 τῇ φάλαγγι Freinsheim ad Curt. 4, 16 — 27 Ἀρβύλοις L; 133, 23 et 137, 27 recte Ἀρβήλοις — 29 τῶν ζώων H —

131, 5 σφίσιν Wyttenbach ad Plut. de sera num. vind. p. 41; φασὶν LE; πᾶσιν Roth. Saepissime apud Polyaenum σφᾶς αὐτοὺς

et σφῶν αὐτῶν — 9 οἱ] cf. 93, 13 Xen. Cyrop. 6, 2, 35; ὦ K — 1 μηδὲν ME; οὐδὲν PDE — Ante δύνασθε L addunt νῦν; E αὐτοὶ ego malui delere ut ex dittogr. ortum — 21 Π. τ. [ἧκεν] ἡ νίκη; τ. Roth — 22 [λέγεται] K: cf. supra notam 13 ad pg. XI — 28 Πῶρος VK; τῷ Πώρῳ L — 29 ἐγίνετο K coll. Arriano de exped. Alex.5, 10; ἐγένετο L — Prius καὶ et ἐπὶ om. M — 32 διαβῆναι MP; αποβῆναι DE —

132, 6 κατέστρεφε Blume et Patakis; κατέστρεψε L — 9 δ Patakis; δὲ L; γὲ K — 14 καταγόμους K; καταγνοὺς L — 20 γι νόμενον K; γινόμενον L — 24 αὐτὸς MV; αὐτῆς PD —

133, 1 ἔχει Cas. K — 3 ἔφυγον coni. K — 4 φεύγουσι δι Patakis — (αὐτοὺς) del. censet K — δόρυ K; ὕδωρ PD; τὸ ὕδω M — 21 ἀγαγὼν M; ἀναγαγὼν PDmE — 27 περιέλθοι P; περιέλθ MD — 29 συνέχων L; διέσπασεν ἔχων Roth —

134, 8 γράμματα Mp; πράγματα PD — 10 πάντες MV; πάν τας PD — 11 ἔγραψαν H; ἐνέγραψαν L — 13 ἕκαστος MP favent H τὰ ἑκάστου διαβούλια ἔμαθεν; ἕκαστοι DE — 17 utrumque καὶ om. M — 19 συντεθεῖσθαι K; συντίθεσθαι L — 24 ἡ ἔξοδος Roth coll. 135, 6; ἡ διέξοδος L; καὶ διέξοδος K — προσήει L —

135, 3 δὲ del. K — οἱ D; om. MP — 6 ὁδὸν M — 9 μετώπ SH; τόπῳ L — τὸ ἥμισυ S; om. LE — 10 ἐν om. SH — 11 ἐλε φροὺς S; ἐλέφαντας HLE: et adnotarat iam Maiseroy, cours d tactique 1, 253 sq. nullos Alexandro in ipsa pugna fuisse elephan tos. — 12 ἐπικάμπιον SH; ἐπικαμπίων L — 13 ἀντιπαράξας S — 16 μέσα L; τὰ S — 18 ἐοικότως S; ἐοίκασι M — 21 τὴν S; εἰς τὴ LE — ἐλάσειν βουλ. ὑπερκεράσας τοὺς πολεμίους S — 22 φυλά σων ὁ Πῶρος S, contra usum Polyaeni — 23 ἀντιπαρῆγε SM; ἀντι παρήγγειλε PD — 24 διεσπᾶτο τὰ πολλὰ τῆς τάξεως, τῶν τε Μα S; διέσπα κατὰ πολλὰ τὴν τάξιν. Τῶν Μακ. LE — 26 προσώπ S: cf. ad 35, 3 — 26 ἐπιστρέφων .... οἱ περὶ] μένειν. οἱ δὲ περὶ — 29 τελειοτάτην S — μεθ' ἣν etc.] μεθ' ἣν βασιλεῦσι δίκη Ἀλέξανδρος ἦν S. In codd. Pol. haec ad initium § 23 retracta leguntur: Μεθ' ἣν βασιλεὺς Ἰνδικῆς Ἀλέξανδρος Θεσσαλῶν etc. item in M, nisi quod Ἰνδικῆς omissum est. Ἔτι ὁ βασιλεὺς Ἀ Θεσσαλῶν etc. Dm —

136, 8 καλοῦσιν] L; καλοῦσι δὲ E — 14 Βακτρίοις K, ut 6, — 15 Ὑρκανοῖς M; Ὑρκανίοις PDE — 16 πεποικιλμένην PmCl πεποιημένην MVF — 20 ἐντὸς MPD Aelian. et Athen. l. c. ἐν τῷ Fm; ἐκτὸς coni. K — 24 περιβέβλητο F; probat Pierson 154 28 ἐφεστήκεσαν Athenaeus; ἀφεστήκεσαν L; περιεστώτων Ae lianus —

137, 1 διεσκευασμένον ante K Pierson 218, Koen 157, Aeli nus et Athen. διεσκεδασμένον L — 5 Περσῶν] πασῶν M; πάντ E — 9 τε om. M — 12 βαλόντες K; βάλλοντες L — ἐπὶ κράνο coni. K — 15 ἀλαλάξαντες MF; ἀλαλάζοντες PD — 20 στρατι K; στρατείαν (agmen?) L — 21 προστάταις PD — 26 προήεσαν προίεσαν L — 27 Φρασαόρτης] Ἀριοβαρζάνης Diod. 17, 68, Cu

us 5, 3, 12; cf. Arrian. 3, 18 — 29 *Σουσιάδας πέτρας* Diod. 17, 68; usidas pylas Curt. 5, 3, *Περσίδες πύλαι* Arrian. 3, 18, 2 —

138, 4 *τριάκοντα*] *triginta* Curt. 5, 3, 23; *σταδ. τριακοσίους* iod. 17, 68 — 5 *ἐβάλλετο* MP; *ἐβάλετο* DE — 6 *γενήσοιτο* K — 7 *ἐκφανέντας*] usitatius Polyaeno *ἐπιφανέντας*; M *φανέντας* — 3 *ἀποληφθέντες* K; *ἀπολειφθέντες* L — 29 *στρατιὰν* H; *στρα-*:*ίαν* L —

139, 2 *ἐκέλευσεν* M; *διήγγειλεν* H; *ἐκέλευεν* PD — *ἀνειπεῖν* , quae vox praeconis esse solet: cf. 119, 17. 156, 1. 187, 6. 248, 19 ; ad 250, 26 — 4 *ἐπετάχυναν* coni. K; *ἐπετάχυνον* F; *ἀπετάχυνον* [; *ἐτάχυνον* PD — 11 [*μόνοις*] K — 13 *κρημνοὺς* Maasv. *καρ-οὺς* L — 30 *στρατιᾶς* M; *στρατείας* PD — 32 *αὐτὸς* MP — *τύ-ην* MV; *τέχνην* PD —

140, 1 *Καθαίους* M; *Καλθαίους* PD — 2 *καὶ τὴν πόλιν* M — *Σάλγαλα* L — * *] *ἵνα* PCF; *εἶλε* F marg. om. MD — 6 (*διὰ*) ıclusit K — *Ἰνδικῆς* M, ut 6, 10. 8, 16, 17. 134, 14. 135, 30; *Ἰν-ίας* PDE — 13 *καὶ* M; om. PDE — 17 *ἦν* post *ἐλπὶς* add. E — 20 *ναζευγνύντας* p; *ἀναζευγνύντες* L — 21 *αὐτοὺς* Cas. *αὐτοῖς* —

141, 1 *πυραμήνων* et *κριθαμήνων* L, sed infra passim littera — 2 *τετρακόσιαι ἀρτάβαι* coni. K; *τετρακοσίας ἀρτάβας* LE — [*καὶ τῶν τρίτων τετρακόσιαι*] *atque itidem de tertia quadrin-entae* V ex coniectura, ut numerum millenarium expleret: om. L - 11 *ἐξ ἀλφίτων* Patakis et Malina thes. 2; *ἐν ἀλφίτῳ* LE; *ἐπ' λφίτῳ* Roth — *εἰς κυκεῶνα* omisso *ὡς* K — 16 *ἵπποι τριάκοντα* eerant in codice Casauboni, *ἵπποι ... τετρακόσιοι* desunt in *δ*. Si-ilia refert Athenaeus 4, 145 E ex libro secundo Persicorum He-ıclidis Cumaei: *ἔστι μὲν γὰρ τῷ βασιλεῖ χίλια ἱερεῖα τῆς ἡμέρας ατακοπτόμενα. Τούτων δ' εἰσὶ καὶ ἵπποι καὶ κάμηλοι καὶ βόες αἰ ὄνοι καὶ ἔλαφοι καὶ τὰ πλεῖστα πρόβατα· πολλοὶ δὲ καὶ ὄρνιθες ναλίσκονται, οἵ τε στρουθοὶ οἱ Ἀράβιοι καὶ χῆνες καὶ ἀλεκτρυό-ες.* Quae si ex eodem fonte hausta sunt, exciderunt apud Polyae-um cameli et asini; nam computatis trecentis et quadringentis ribus, centum bubus, triginta equis, totidem damis (iidem viden-ır Polyaeni *δορκάδες* et Athenaei *ἔλαφοι*), nondum complentur *ίλια* illa *ἱερεῖα*. Neque abest suspicio, excidisse re vera nonnulla, ım praesertim supra quoque v. 8 et 13 desiderentur quaedam in ɔdicibus. Mirum denique agnos primo loco, agnas septimo post ves positas esse. — 20 *δὲ* M; om. PDE: cf. 141, 2. 142, 3 — 22 *ρομμύων* DE — 25 *μύρου* W; *ἱεροῦ* LE. Notum *μύρα πίνειν*, et *νροποιοὶ* regis Persarum una cum *ὀψοποιοῖς*, *χυτρεψοῖς*, *γαλα-τουργοῖς*, *ποτηματοποιοῖς* et *οἰνοθηταῖς* commemorantur ap. then. 13, 608 A — 26 *ἐκ σιδίων* M; *ἐκίδων* PDmE — *γλυκέων* ɔni. K; *γλυκέως* M; *γλυκέος* PDE — 26 *κυκεῶνος* Dm; *κοκκεῶνος* PV — 27 *μύρου* W; *κηροῦ* LE — *ἐκ κυμίνου* VF; *ἐκκηδομένου* m — 28 *μελαίνης* D; *μελίνης* P; *μελεύης* M: *μελιτίνης*? — *ἀνή-ον* V; *κνήθον* L; *κνήκον* Cas. K: cf. 142, 4. 16. — 29 *μναῖ* Roth; *νᾶς* LE — 30 *διαρίνου* Heringa coll. Hesychio: '*διάρινον τὸ*

σίνηπι'; διὰ ῥινὸς M; διαρρινὸς PDmE — σησάμων K; σισάμων L — 31 δέκα] δύο Dm —

142, 2 τὰς ἀβυρτάκας M; τοὺς ἀβ. P; τοὺς ἀβυρτάκους D — 6 σησαμίνου K; σισαμίνου L — 7 τερμίνθων p; τῶν κλίνθων MPD; *olei terchinthini* V — 7 ἀπὸ ἀκανθίου M; ἀκανθίνου PDE, ut Ctesias ap. Athen. 2, 74. pg. 67 — 16 διαδίδωσιν C. L. Roth, ut 142, 19. 28. 30 — κνήκου K; κνίκου L — 18 δεῖπνον MD; τόπον P; an τὸ δεῖπνον? — 19 διαδίδωσι δὲ MpP$_2$ marg.; δὲ δι' ἃ δίδωσι P; δὲ διὰ δόσιν D — 21 δευτέρων Maasv. ut 141, 3.8; δὲ ἑτέρων MP; ἑτέρων D — 28 τοῖς στρατιώταις? in M στρατιαῖς corr. ex στρατιῶις — 29 ἀναλίσκει διαδίδωσι L; illud del. K, Patakis, Melina —

143, 6 ἀσωτία HP, ut 293, 22; ἀσωτεία vulgo — ἀνανδρίαν καὶ μαλακίαν H — 10 Τετραχωριτῶν M; Τετραχωρητῶν ceteri; sed infra v. 14 Τετραχωρῖται L — 12 ἐσήμηνεν P corr.; ἐσήμαινεν M; ἐσήμαινεν D — 17 ἠβούλετο DE contra usum Polyaeni: cf. 47, 9. 101, 5. 207, 14. 225, 10. 265, 15. 273, 23. Item ubique legitur ἔμελλον, excepto 58, 5; contra δύνασθαι augmentum temporale praefert. — 19 ἐπήγαγεν M; ἀνήγαγεν coni. Roth — αὐτὴν L — 23 * *] excidit fere ἐπανῆλθε πρὸς — καὶ om. E — 28 εἶλας MP hic et 143, 30. 144, 11; ἴλας vulgo — 30 προέταξε Patakis; προσέταξε L — ἑκάστης εἴλης coni. W coll. 56, 18 — καὶ om. M, sed idem ζυγὸν καὶ ἀλ. versu 30 —

144, 1 ἔφευγον MP; ἔφυγον DE — 2 Ἀγησίλαος] cf. 52, 17 sq. — 8 Περσῶν Freinsheim ad Curt. 3, 13, 9; πεζῶν L — 9 ἔφυγον CK — 15 αὖθις Hertlein; αὐτοὶ aut deleri aut in αὐτίκα mutari vult K — 22 καὶ βασιλεῖ censor Ienensis et Patakis; βασ. καὶ L; καὶ del. K — 26 βασιλικῶς Plut. et V; βασιλικῷ L: cf. 158, 20 — κεκοσμημένην codices quidam Casauboni — 28 μακρὰν? cf. 185, 6 et 204, 11 —

145, 6 προεδιδάσκετο Patakis et Hertlein; προσεδίδασκεν LE — 7 τίνες εἶεν Fm; om. MPD: cf. 175, 28. 180, 4 — 8 οἱ καὶ PFm; καὶ οἱ MCD; εἰ καὶ K addito [οἱ πρεσβεύοντες] post εἶεν — 10 [πάντας] H et coni. Cas. — ἐξέπλησσεν, quod Cas. coni. confirmant Leo Tact. 20, 219 ἵνα ἐν ταῖς ἐρωτήσεσιν καὶ συντυχίαις ἐκπλήσσῃς αὐτοὺς ὡς πάνυ μνημονικὸς καὶ πολύπειρος, et H ἵνα ἀπομνημονεύων ταῦτα πάντας ἐκπλήσσῃς ὡς πολυμνήμων: ἐξεποίησεν L — 12 ἐπήγαγεν M; ἐπῆγεν SPDE — 16 οἰστρῶντες SPDm; οἰστροῦντες M: cf. ad 119, 21 — 18 τοὺς Ἰνδοὺς S — 21 βληθῆναι corr. Hardtius in cod. δ; κληθῆναι p; κλιθῆναι L; *lapidaretur* (καταλευσθῆναι) V Cas. K: cf. 145, 26 — 24 Ἀντίγονος V; Ἀντίπατρος LE — 26 βαλεῖν M; καλεῖν PD —

146, 4 παρίεσαν K; παρῄεσαν L — 5 ὧν προλέγειν MFC *edicere*; ὧν λέγειν PDE — 9 προελθὼν L — 11 [εἰ μὲν δύναμιν εἶχε] addidi ex H ὅτι Ἀντίγονος εἰ μὲν εἶχεν μείζονα δύναμιν; om. M; lacunam habent ante αὐτοὺς PF; ἔχων χεῖρα post ἰσχυροτέραν inserunt DE: Roth, codicis folium circumcisum sive ambustum fuisse statuens, has notavit lacunas 146, 11 * * αὐτὸς ἰσχ. 13 * *

βιαίου κινδ. 16 Ἀντίγονος ** οἷς περὶ, 19 Φρυγίαν ** (deest verbum). Ἀντίγονος, 21 ἦρχεν ** οὐ πρὸς ὁτιοῦν, 23 ** κοινοπραγίᾳ; pag. 147, 3 ** ὡς, 7 ἐδίωκε ** τοῦ ζῆν, 14 ** κατέλαβε. Cf. quoque 159, 13. 16. 19 — αὐτὸς] οὗτος V *idem hic A. primus* — 13 φιλοκινδύνους] H εἰ δὲ ἀσθενεστέραν, νέους καὶ φιλοκινδύνους τὰς ἐπιθέσεις προετρέπετο; βιαίου κινδύνου L — 14 ἀγενῶς MP; aliis locis ἀγεννῶς — 16 Ἀντίγονος K; Ἀντίγονος οἷς L; Ἀντ. οὗτος Cas. *idem hic* V ut 146, 11. De confusis Antigono Gonnata et Demetrii filio cf. ind. histor. et praef. pg. VIII — 17 οἱ Μακεδόνες DE — 20 δὲ καὶ μὴ D — 21 Τοιοῦτό τι οὖν] οὐ πρὸς ὁτιοῦν L —

147, 1 ἐσπείσατο καὶ ἀνεχώρησεν Ἀντίγονος L — 6 αὔλῳ L — 7 κρύβδην K ex V *clam*; τοῦ ζῆν L. Malim ** τοῦ ζῆν coll. 56, 2. 146, 14 — δ' MP; om. DE — 8 φριμαξαμένων P; φριξαμένων ceteri; φρυαξαμένων K ut 41, 24 — 14 [καὶ] W ex V *ducebat eosque obruit*; δὲ ante τῶν E — ἔσπευσεν M; ἔσπευδεν PDmE — 19 Ἀντίγονος νῆας ἔχων .... ἐναυμάχησε HD — 20 Πολυσπέρχοντος H et C marg. Πολυχόστου et similia L — 22 τῶν ναυτῶν MC; τῶν αὐτῶν PD; τῶν αὐτοῦ E — 24 δὲ M; om. PDE — 27 αὖθις] αὐτῆς coni. K; εὐθὺς Patakis; τὰς καταλειφθείσας ναῦς διὰ τῆς νυκτὸς ἑτοιμάσας H — 32 **] suppl. [ἐπιπλεῦσαι] W; [ἥκειν] K; ἐκάλεσε pro ἐκέλευσε Cas. —

148, 1 χιλίους οὓς Cas. K — 9 ἐσήμανε M — 12 βαλλόντων M; βαλόντων ceteri — 12 [τῶν δὲ ἐπιπλεόντων] K; τῶν μὲν ἔξωθεν, τῶν δὲ ἀπὸ τῶν νεῶν ἐπιθεμένων H — 13 **] suppl. [τοὺς ἡττημένους, ἡττᾶσθαι δὲ]; κρατεῖσθαι omisso μὲν K: cf. supra pg. XVIII — 20 προσπελάζοντα M; προσπελάζοντος PD — 24 ὀρθίου πάγου M; ὀρθίου μάγου vel Ὀρθιουμάγου PDm; Ὀρθόπαγος Plut. Sulla 17 — 31 ἐμάχοντο. ἀμφιβόλου τῆς νίκης οὔσης DE —

149, 1 πλέονας MP hoc uno loco; πλείονας DE — 2 παρακατέσχε] Diod. 19, 32 παρακατασχὼν τὸν κήρυκα; παρέσχε L, in P litterae κατ sec. manu supra scriptae sunt; κατέσχε E, quod Polyaeni stilo magis convenit: cf. 25, 8. 10. 152, 16. 177, 10. 15 — 6 Μηδίας P Diod. et 151, 4; Μηδείας MD — 11 πλῆθον K; μεστὸν ἁλμυρίδος Plut. Eum. 16; πλῆθος L — 14 τεμέσθαι K; ἐπεμ θαι P; ἕπεσθαι MD: cf. 146, 1. 2 — 16 πέμψαντας L — 19 [πυρὰ] K — 20 κατάδηλος K — 30 περιβαλὼν coni. K — εἶδε τὴν E —

150, 4 *praelium committebat* V — 9 ἑπομένην coni. K; ἀπομένην M; ἀπομένειν PDE contra stilum Pol. — 11 ἄλλα ὅσα L: cf. ad 6, 7 — 12 στρατιᾶς L — 14 ἑαυτῶν P; αὐτῶν M; αὐτὴν δ — 17 [καὶ] coni. K — 24 ἐπεὶ δὲ L — 25 ἐκήρυξαν L — 26 μετεβάλοντο; μετεβάλλοντο L —

151, 2 Ἀντιγόνῳ ante παρέδωκαν ins. E — 4 vulgo Μηδείας — 4 sq. Πύθωνα D et Diod. rectius, puto — 6 ἀπιστεῖν P_2 marg. Diod. 19, 46 προσποιηθεὶς δὲ ἀπιστεῖν τοῖς διαβάλλουσι; πίστιν L — 9 χιλίους K; καὶ χιλίους L — 10 πέμψαι K; πέμψας MP; συμπέμψας D; συμπέμψαι vulgo — 13 καὶ ἑλὼν K — 18 Σιβυρτίῳ Diod. 19, 48; Σιγυρτίῳ vel Συγ. L — 19 *Arabiae* V — 21 [κατὰ] add. W — 25 Φοινίκην om. M —

152, 4 (ἐγίνετο) K; ἐγένετο P: malim abesse cum in MD (ἐγίνετο) ἐπεὶ δὲ desint — 8 ἐνὶ Heringa; ἐν Maasv. ex FC; ἐν MPD; del. K; supra v. 1 Patakis ἐν ἑκάστῳ: cf. 335, 9. 10. 25, 19. 23 — μὲν] μόνοι K — 10 δὴ P; δὲ MD — 11 ἀποκτενεῖν K: fort. ἀπειλεῖ W. Aoristus post ἀπειλεῖν 58, 14. 231, 13 — 18 τούτους] τοὺς αὐτοῦ Cas. an τοὺς ὁμήρους? — 28 πραΰνειν K — 29 πέμπειν M marg. pr. m. D; πέμψειν PK —

153, 3 ἀπεκρύπτοντο Dmp; ἀπέκρυπτον MP — 5 Μελίτας MPδ; Μελώτας E: Μελάντας? Μέλτας? — 12 Ἀπολλωδώρου M hic et supra constanter — 16 προσυνέταξεν FK — 17 ἐσδραμεῖν Hertlein; ἐκδραμεῖν LE; ἐνδραμεῖν Patakis — 17 κεκονιμένον P, marg. Hemsterh. ad Lucian. ed. Bipont. 1, 416 coll. Pol. 125, 3; κεκονιαμένον L: an κεκονισμένον? — 25 ἔχοντος Gronov. ad Liv. 22, 45; ἔχοντες L; [ὂν, συνιδεῖν οὐκ] ins. K ante ἔχοντες — 30 ἀποχωρήσοντα L —

154, 2 ἐδέξαντο M; ἐξεδέξαντο PDE; εἰσεδέξαντο Hertlein coll. 104, 8 — 5 οὐκ ἔχων p; οὐχ ἑλὼν L — 6 δὴ om. M — 10 ἀλλὰ K — 14 λαθεῖν HP_2 marg. et Cas. ex libris; μαθεῖν L — ὅπου HM; ὅποι PDmE: ἀποβαίνειν ἐς, ἐπὶ cum accusat. 89, 28. 188, 20. 211, 19. cf. 225, 10 — 21 κἀκεῖσε H — 25 Πελλήνην Wessel. ad Diod. 20, 102; Παλήνην L — ἑτέρους δ' ἀλλαχοῦ post πύλας add. H —

155, 2 ὑφορμῆσαι MP; ἐφορμῆσαι D — 3 Νικάνωρα MP — 15 στρατοπεδεύων Heringa; στρατόπεδον L — 16 ἥκων mp et σύμμαχος Pm — 17 τοῦ om. D — 20 παντὶ τῷ ναυτικῷ P, sed παντὶ sec. m. ex πάντων corr. πάντων τῶν ναυτικῶν MD — 28 Πτολεμαϊκὰς W coll. Plut. Demetr. 8 ἁπάντων ὡς Πτολεμαϊκὰς τὰς ναῦς ὑποδέχεσθαι παρασκευαζομένων; πολεμικὰς LE: dicendum erat πολεμίας. Cf. ad 287, 6 — 30 εὐθὺ Patakis — 31 Σουνιόθεν M; συνι θεν vel συνηθὲν reliqui —

156, 3 ἐρώμενοι MV: cf. 176, 16; ἀκροώμενοι Hertlein — Δημ. οὐ πρ. L — 5 ἑκατὸν ἑβδομήκοντα MVp et H (ρο) coll. Diod. 20, 48; ἑκατὸν ὀγδοήκοντα PD et Plut. Demetr. 16 — 6 Μενέλαος H — 9 οὐκ om. M — 10 ὑπὸ κρημνοὺς λιμενίζοντας H — 20 συνέφευγεν MP — 22 προῆλθε HL; προσῆλθε K — κατὰ HMPδ; μετὰ vulgo — 23 μαθόντες H; λαθόντες LE — 27 προδιδόντες FD; προδόντες MP — 32 Λυκαίων MD —

157, 3 ὕλην Mp; πύλην PD — 5 ἀμφὶ τὸν Δημ. D — 17 ἐπήγγελλεν K — 17 ἔδωκε M — 23 στερνοβριθεῖς p; στενοβριθεῖς L; εὐράστους H — 24 ἀντίους ἔστησε F; αὐτοὺς ἐστ. M; ἀντίαν ἐστ. P; ἀντέστησε DE —

158, 4 ἀποκειμένην PD — 6 ἀλλὰ μὴν [καὶ] W coll. 34, 26. 48, 7. 50, 21. 158, 25; ἀλλὰ μὴν L; μάλιστα δὲ E — 7 Τευτάμου p, ut Plut. Demetr. 13, Diod. 18, 59 ex Hieronymo Cardiano, quem Polyaenus sequitur; Τευταμάτου LE — 11 εἰ μὴ Vmp; εἰ μὲν MPδ; εἰ μὲν additis κοινὴν σωτηρίαν, εἰ δὲ μὴ post πεισθείημεν Cas. ex coni. — 12 ὁ βασ. σκηνῆς ἐν μέσῳ στρ. τεθείσης προκ. ἐν θρόνῳ χρυσῷ σκῆπτρον ἔχων Cas. ex libidine — 13 καθήμενος M — 19 καὶ P; om. Mδ — 25 ἐν W; καὶ ἐν L; εἶναι ἐν E —

159, 2 ἐκείνους τοὺς ἡγεμόνας K — 3 Τεύταμος p; Τευτάμης C; Τευταμάτης MPD — 12 κυρίως W ex Diod. 19, 23 ὅτι τὸ μὲν Ἀλεξάνδρου παιδίον Ὀλυμπιὰς παράλαβοῦσα κεκόμισται καὶ τὴν Μακεδονίας βασιλείαν κυρίως, ἀναιρεθέντος Κασάνδρου; βιαίως L; βεβαίως K — Μακεδονίαν E — 13 [τὴν βασιλείαν ἀναιρεθέντος] W ex Diodoro; ἴσως τεθνηκότος p; ἀναιρεθέντος post Κασσάνδρου add. E — 16 [βασιλέας] ante ἀνηγόρευον add. E: cf. Aesch. Sept. 636 κἀπικηρυχθεὶς χθονί, scil. βασιλεὺς — 18 χειμάσσουσαν MP; χειμάσασαν H; χειμάζουσαν DE — 19 Εὐμένης et αὐτῷ L novam hic incipientes §; Πευκέστης et Εὐμένει E. Excidit fere [γὰρ Πευκέστης] — 23 Ante K edebatur διιστάντας contra L, fort. ex Diod. 19, 38 συνέταξε νυκτὸς πῦρ κάειν διιστάντας ὡς ἂν εἴκοσι πήχεις, ubi διαστάντας a Dindorfio emendatum Polyaeni nunc auctoritate firmatur: cf. 84, 31 — ὅσον] ὡς ἂν Diod. — 24 καῦσαι ... καίειν] non sollicitanda in Polyaeno; κόψαι Heringa; κομίσαι Schneidewin; ποιεῖν pro καίειν Diod. et V *ignes facerent* — 26 ὥστε W ex Diod. l. c. ὥστε δοκεῖν εἶναι ἀληθινὴν στρατοπεδείαν; ὡς LE —

160, 4 φυλάττειν] Plut. Eumen. 9 φράξασθαι, quod editores propter Polyaenum in φυλάξασθαι mutaverunt — 9 προσήει M; προήει P; vulgo προίει — 10 ἐς MP; δεῖν m; δεῖν εἰς E: cf. 39, 2. 160, 12 — ὑπερβάλλεσθαι M; ὑπερβαλέσθαι PDE — 12 ἐν ὅπλοις Cas. K, at Pol. constanter ἐν τοῖς ὅπλοις — 14 Σελεύκιοι MD — προῆλθον Patakis; προσῆλθον LE — 15 Ἀντιγόνιοι M — 19 μεγαλοφρονῶν M ut 99, 11; μέγα φρονῶν PDE usitatius — 20 δὲ hoc loco collocavi; post Δημ. habent MD, ante τῶν E; om. P — νὺξ ἦν Pm; ξυνῆν M — 21 ἐξ ἀπονοίας Polyaeno frequentissimum proposuit Cas. ἐξ ἐπινοίας L; ἐξαπιναίως E, qua forma Pol. non usus est. Cf. ad 193, 8 — 21 κατεργασαμένῳ L — 22 ὑπήκουσαν coni. K — 24 ἀνακοινούμενοι coni. K — 25 ἐντυχόντες FC; τυχόντες MPD —

161, 5 ἀντιπαρεσκευασμένῃ Hertlein; ἀντιπαρεσκευασμένην LE — ἐθάρρησαν L — 8 προτάξας *praeposuit* V; προστάξας L — 10 μαίνεσθαι L — 15 προστιθέμενοι Hertlein — 16 ἐπολιόρκει W ex V *oppugnabat*; ἐπόρθει LE; ἐπόθει Hemsterh. ad Lucian. 3, 385 Bip. Eadem corruptela ex codicibus sanata 166, 17. 167, 25, ex coniectura 230, 5: recte πορθεῖν 10, 26 — 23 προίει L — [οἱ] K in adnot. et Patakis; *vulgus* V —

162, 3 φεύγων K ex coni. Cas. — 5 τυγχάνοι M — 6 εἴλης W coll. 143, 28. 30. 144, 11; ἤδη L; ἴλης Maasv. — 11 Περδίκκας HPV; Περδίκας MD — ζωγρεῖν L — 17 προσοῖντο Roth; H ἀγγεῖλαι ὡς οἱ πολέμιοι λύτρα μὴ προσίονται ἀλλ' ἐψηφίσαντο etc. — ψηφίσειαν Maasv. ψηφίσει MD; ψηφίσι P — 24 οὗτος K — 26 ἀντεφόρτιζεν L — 26 § 1. 2 inverso ordine DE — 30 ἐναυμάχει K —

163, 1 εἶλε] εἰς L; ἐζώγρησε H — 9 παρὰ p V *ab amicis*; περὶ L — 14 ἐνηγκαλίσατο Valken. ad Eur. Hippol. p. 319 a — ἄλλων L, nisi quod in P supra scr. pr. m. ἄλλως; V *aliter*: probo, sed de-

leto τῶν post περὶ, ut corr. K — 18 διαλεξόμενος p; διαλεγόμενος L — 23 ἀνωχυρώσατο vel ὀχυρώσατο L — 24 ἀδεῶς] δὲ ὡς K — 25 θάνατον M; θάνατον τὸν PD; θάνατον οἱ E: cf. 183, 27 —

164, 5 πιστεύσας L — 11 ἀποσχὼν H; *cum abesset* V; ἐπισχὼν L (in M tamen α supra scr.); ἀπέχων K — 12 ἀποκρύψας HM; ἀπογράψας P; ὑπογράψας D; ὑποκρύψας K, quo vocabulo Pol. nusquam usus est — 13 ἐνέπρησεν ὕλας κειμένας H — 15 αἳ καταφανεῖς ἦσαν H; καταφρονήσασαν vel καταφρόνησαν L; καταφανεῖς οὔσας ingeniose coniecerat Hertlein — 20 τὰς δὲ πύλας omisso καὶ H: cf. 68, 5. 156, 7. 211, 32 sq. 213, 22 — 28 *sexcenti* V —

165, 2 ἐγένοντο M — ἔχων L; αὐτῷ χαρισάμενος codd. quidam Cas. et K — 4 Αὐτολέοντος L ut Plut. Pyrrh. 9: Αὐδολέων Diod. 20, 19, Tzetz. Chil. 6, 472, nummi. Cf. Eckhel T. 2. p. 60 — 8 Ἀστυκοῦ PD et probat Tafel in Pauly Realencycl. s. v. *in Aristibo* V; Ἀστιβοῦ M; Ἀρίσβου coni. Maasv. coll. Strab. p. 590 med. — 7 ἔλουεν L — 9 κατὰ M; παρὰ PD: cf. 205, 11. 331, 27 — 11 φυγῇ Cas. φυγεῖν δ; ἴσως φυγὴν Darm. marg. δ — Δαρδανέων p; Σαρδανέων P; Σαρδέων M; Σαρδιέων E — 22 προύτρεπε CK — 27 ἀναλαβὼν H; *armatura recepta* V; λαβὼν LE: cf. 162, 9. 167, 21 —

166, 5 Δίων H constanter, Δίνων hoc loco L, sed v. 14 Δίωνος M marg. pr. m. et PCD; v. 9 ὁδὸν PDm pro ὁ Δίων — 6 Περσικὴν HE; καὶ Περσικὴν L — 9 καὶ inclusit K — 14 ἐπιφανεὶς H; ἐκφανεὶς LE. Cum frequentissimum sit apud Pol. ἐπιφαίνεσθαι *subito apparere*, praetuli hoc loco ἐπιφανεὶς et 212, 6 ἐπεφάνη contra M ἐφάνη; nec suspicione carent ἐκφανέντας 138, 17 et ἐξεφάνησαν 156, 15 — 17 ἐπολιόρκει H; *oppugnabat* V; ἐπόρθει LE — 19 Τήρης? — 20 ἀργυροπάστοις Koen 454, ut χρυσοπάστοις 320, 16; ἀργυροπάρτοις LE — 28 ὅθεν Blume, quod parum placet; ὥστε L; ὅτε E — καὶ αὐτὸν τὰ τῶν Ἀρμ. ὄρη E — 29 Ἀρσάμης H, nummi, unde Arsamosata; Ἀρσάβης LE: cf. Maasv. ad h. l. et 268, 9 —

167, 3 ἡ M; om. PDE — τέλος σὲ τρ. K — 5 ἐν ὁμαλεῖ W coll. 31, 29; ἣν ὁμαλεῖ L; ἐν ὁμαλῷ m; ἡ ἣν ὁμαλὴ K — 5 στρατοπεδευούσης m; *exercitu castra metante* V; στρατοπεδεύουσα P; στρατοπεδεύουσιν M; στρατοπέδευον D — 6 [δὲ] E; om. L — 7 πεπτώκοι MP; πεπτώκει DE — 10 καὶ Διονύσιον E — 13 εὑρῆσθαι MP; vulgo εὑρέσθαι — 14 πεπτωκὸς transposuit K post σῶμα: pro δὲ πεπτωκὸς (invito me editum est πεπτ. δὲ) Koen 213 ἐν τοῖς πεπτωκόσι — 15 δεσμίοις Koen 213 et K — 25 ἐπολιόρκει H; ἐπόρθει LE —

168, 1 ὡς L; τοῖς edebatur ante K — ἐργαζομένους W; ὀργιζομένους L; ὑπορυττομένοις E — 6 καταβάλλειν K; χῶμα ἐκχέειν H; χροῦν παρέβαλε παρὰ τὰ στόμια τῶν ὀρυγμάτων Polyb. — 8 ὁρῶντες M; ἰδόντες PDE — 9 ὑπορώρυκτο K — 12 κατωδύραντο PE — 27 ἐπισυρόμενον HPD; ἐπισυρόμενος M; ἐπισυρόμενα K; *attracta* V — 31 τοῦ HM; μὲν τοῦ PD; μόνον τοῦ K —

169, 1 ἔφυγον H; ἔφευγον LE — 2 οἱ HL; del. putat K —

7 *πρὸς τὸν κίνδυνον* W coll. 27, 7. 93, 31. 97, 21. 162, 14. 192, 17. 305, 2; *πρὸ τοῦ κινδύνου* LE — 8 *ἱερεῖα*] *victimam* V — 9 *βραβεύοντος* Gronov. *βραδεύοντος* M; *κραδεύοντος* P; vulgo *πράττοντος* — 15 *ὑπέσχε* K ex V *supposuit*; *ὑπέσχετο* L; *manum suppositurus* Front. strat. 1, 11, 14 — 16 *λοβὸν* W; *τόπον* L; *τὸ ἧπαρ* K — 16 *ἀπομαξόμενον* Patakis — 17 *ἐπεξιὼν* MP; *ἐδιδιεξιὼν* DE — 22 *εἰσελθόντες* M; *ἐλθόντες* PDE — 25 *Γαλάτας* Heringa 128; *πολίτας Γαλάτας* dittogr. L, ut 311, 9 *χώραν ἀρχὴν*; *πολεμίους* pro *πολίτας* p; *πλείστους Γαλ.* E — 26 *Φιλίππου* MPV; om. E —

170, 5 *προίηται* W; *προίεται* L; *προιείη* E — 7 *κραυγῆς* PD —

LIBER QUINTUS.

171 *βιβλίῳ* MV; om. PE — *Διονύσιος κα* MP; *Δ. κβ* CE: cf. ad 177, 14 — *Χίλιος*] cf. ad 204, 3 — *Φιλόμηδος* MP; *Φιλόδημος* VC —

172, 5 *τοιαῦτα* Patakis; *haec* V — 7 *πρυτανεύετε* M supra scr. *πρυτανεύεται* PD — 8 *διατάσσετε* M; *διατάσσεται* PD — 11 *ὑπολαμβάνετε* M; *ὑπολαμβάνεται* PD — 15 *ὡς* propter sequens *ὅπως* Patakis — *στρατηγησάντων* CK — 20 *ἀπὸ σ΄ ταλάντων* Cas. coni. *ἀποσταλέντων* L; *ἀπὸ τ΄ ταλάντων* Cobet — 22 *ὁσίως ἂν ἔχον* Hertlein, Fuchs; *ὁσίαν ἀνίσχων* L; *ἀνῆκον* K — 24 *ἱδρύσασθαι* MP_2 marg.; *ἰδιώσασθαι* PD —

173, 1 *γενέσθαι* M; *ἂν γενέσθαι* PD; *ἂν γένηται* speciose K — 9 *κηρύξοντα* Hertlein; *μηνύσοντα* LE — *μηνύσῃ* K tacite; *μηνύσει* L — 10 *τοῦ* proposuit K; *τῶν* L; *τὸν ... λίθον καὶ σίδηρον* K editio — 29 *Σικανοὶ* M; *Σικυώνιοι* PD — 32 *ἔπεισεν* K; *ἐποίησεν* L —

174, 1 *οἰκημάτων* FK — *σῖτος ὑόμενος* Cas. ex Front. 3, 4, 6 *σῖτος μενος* M; *σιτούμενος* M corr. PD — 2 *τὰς* M; om. PDE — 4 *τῷ Φαλάριδι* PDE — 7 *Ἰνήσσης* coni. Ortelius; *Σινουέσσης* C. L. Roth coll. Steph. Byz. *Σινόεσσα πόλις Σικελίας*; fuit quoque Teuta regina Issae — 9 *μνηστευσομένους* K — 20 *τὴν κόμην* L — *καταχεάμενος* K ex V *respersit*; *καταχεόμενος* L — 21 *χρήσασθαι* M; *χρῆσθαι* PDE — 26 *ὑπηρετοῦντος* Cas. — 27 *γραμματεύων* M; *γραμματέων* PDm — 28 [*τῷ*] K — 30 *αὐτῶν* W; *ἑαυτῶν* L; *οὖν αὐτῶν* E —

175, 3 *καὶ* ante *παρὰ* E — 8 *ἐσπούδασε* Patakis — 11 *διδάξειν* K — 13 *ὁμολόγησαι* D — *ἔτι* om. M — 21 *ἀπέπλει* K; *ἠγγέλλει* MP; *ἠγγέλη* P — *κατὰ* L: cf. 59, 23. 270, 20; saepius medium — *Ἑρμοκράτης*] erat Dionysii *prioris* pater; recte *Τιμοκράτης* Plut. Dio 21. 26 — 24 *ἀκροπόλεως* M pr. m. corr. et P; *ἀκρόπολιν* MD; *τῆς ἀκροπόλεως* K: cf. ad 17, 28 — 26 *πυθέσθαι* M —

176, 4 *ὥρας* M; *χώρας* PD — 5 *ἑπτακισχιλίους* (i. e. ͵ζ) Cas. ζ΄ (*ἑπτὰ*) LV — 7 *προιδόντες* PD; *προδόντες* M — *παραδοῖεν* Hertlein; *προδοῖεν* LE — 14 *ἂν* post *ὧν* L; del. K — 23 **] *ὑπὸ* inse-

runt E; sed exciderunt fortasse plura: *τοὺς στρατιώτας θαρρεῖν παρεκελεύσατο. Περισκοπήσας οὖν τὸν λιμένα ἔχοντα κατὰ θάτερον μέρος τόπον ὁμαλὸν* etc. H — *ὑπὸ τῇ περιεχούσῃ ἄκρᾳ* Hertlein — 25 *φαλαγγώσαντες* HMp; *φαραγγώσαντες* PD — 27 *ἀποβαλὼν* L; *ὑπερβαλὼν* H omissis *ὑπὲρ τὴν ἄκραν ἐπιπλεύσας* — 28 *τῷ* om. H — 30 *οὐρίου* Cas. K — 31 *Μοτύλην* C; *ὁμοτύλην* MPD — 32 *διεσώσατο* H —

177, 1 [*ἐκπεσὼν*] vel [*ἐξελασθεὶς*] suppl. Cas. sed excidit potius partic. praes. pass. cum propter sequens *κατέχων*, tum propter similitudinem, quae intercedit inter terminationem *μενος* et *Δίωνος*, ex. gr. *πιεζόμενος* vel *πολιορκούμενος* coll. 177, 20 et 267, 2 — 2 *κατέχων* MP; *κατασχὼν* DE — 7 *ἐπέπεμψαν* M — 8 *ἐξέλυσαν* M; *ἐξέχυσαν* PD — 9 *τοῦ* M; om. PD — *ἀφέντος* Cas. — 11 *βοῆς καὶ ὁρμῆς* PDE — 14 *Διονύσιος* etc.] LE tanquam novum strategema exhibent, cum tamen in summario 21 tantum numerentur Dionysii strategemata — 15 *τῶν* MP; om. DE — *ἀνέπεμψε* coni. K; *ἀπέπεμψε* Patakis; *ἀντέπεμψε* LE — 19 (*αἱ*) M; om. PDE — 20 *εὑρόντες ἐκκλησίαν* MFC; *εὑρόντας ἐκκλησίαν* PD; *λαβόντες ἐν ἐκκλησίᾳ* K — 21 *ἠξίουν* M; *ἠξίω* Pm — 22 *γυναῖκες ὧν* L — 25 *Ἱππαρίνου* coni. Maasv. coll. 186, 3. 4. 11 et sic Plut. Dion 31, Theopomp. ap. Athen. lib. 10, 436 a; sed videtur Pol. hic alium auctorem secutus esse — 24 *δὲ* om. M — 27 *μὲν* Patakis; *δὲ* LE —

178, 2 *τὴν* om. M — 3 *κατέσκαψε* K; cf. 185, 7 — 6 *φρουρὰς καὶ φυλακὰς* Cas. — 7 *κατέλειπον* K; *κατέλιπον* L — 8 *διεσκάσθη* Patakis — 12 *συνέθετο* M; *οὐ συνέθετο* PD — 17 *ἐμπόδιζον* D; *ἐπόριζον* Cas. — 27 *ἀναγορεύει* Hertlein; *ἀπαγορεύει* LE; *ἀγορεύει* coni. K — 31 *ποιήσουσιν* L — 32 *διελύθησαν* coni. K, quod commendat 179, 1; *διερέθησαν* M —

179, 1 *ἐπεὶ δὲ* CK: cf. 178, 17 — 6 *τριηράρχων* M; *τριηραρχῶν* PD — 7 *ποῖ* Hertlein; *ποῦ* LE — 13 *ὑπηρετικοῦ* W, quia *ἐπιβαίνειν* plus viginti locis cum genetivo iunctum legitur; *ὑπηρετικῷ* LE. Male dativus legebatur 6, 29. 191, 26 — 22 *αἳ μὲν*] V *quae*; *οἱ μὲν* L — 23 *ἐπιβολὴν* MF; *ἐπιβουλὴν* M supra scr. PD — 24 *ἐπέλαβεν* — 25 *ἐραστῶν τῶν συνόντων* coni. K — 31 *προάγων* L — 32 [*τότε*] *τούτοις* K; *οὕτως* Roth —

180, 2 *ἐκέλευεν* K; *ἐκέλευσεν* PD; om. M — 6 *τὶ* C. L. Roth; *τὸ* LE — *ἀπολωλὼς* W dubitanter; *λεκὼς* MP; *λεκὸς* D; *ἀπολελεκὼς* coni. Maasv. *ἀποθανὼν* E — 8 *πρᾶγμα* M — 9 [*Διονύσιος*] W; om. L; *ὁ δὲ* E — 20 *ἀπηλλάχθαι* MP; *ἀπαλλαχθῆναι* vulgo — 27 *τούτοις* V *praeter haec*, ut 168, 29; *τοῦτο* L; *τούτῳ* K — 29 *μετὰ τοῦ χρ.* K — 32 *αὐτοῖς* K —

181, 7 *χρυσοῦ* K; *χρυσίου* L — 11 *κηρύξαι* MP; *κηρύξας* D; *κηρύττειν* E — 12 *τι* om. M — 13 *καὶ* ante *ἀποδιδόναι* E — *ἀνακομίζειν* Patakis, *reportare* V — 14 *θανάτου* M — 21 ** *αὐτῷ*] *αὐτῶν* L, quod ferri nequit; *αὐτοῖς, αὐτῷ* Cas. K; [*ἐκείνοις*] *αὐτῷ* vel [*τοῖς δεσπόταις*] *αὐτῷ* W — 26 *ἐπέπλευσεν* L — 27 *ἀργυρίου* K; *ἀργύρου* L; *χρυσίον τε καὶ ἀργυρίον* Aristot. Oecon. 2, 21

— 30 ἀναφέρειν Aristot. l. c. ἀναφέρων MF; διαφέρων PD; ἀφαιρῶν Cas. — 31. 32 ἡμίση MP; ἡμίσεα D —

182, 2 σιταρχίαν L — 6 Εὔηνὸς Patakis; Εὔφημος et Εὐρύφημος Metapontini inter Pythagorae discipulos commemorantur a Iambl. de vita Pyth. c. 36 — 7 τοῖς φοιτῶσι MF; προσφοιτῶσι PD; τοῖς προσφοιτῶσι K — 11 διακομιζόμενος MV — 15 δ' M; om. PD — 17 τὸν MC; om. PD — 19 Lege Πάρῳ; L Παρίῳ — 22 πιστὸς L — 28 μένοντα M; μενοῦντα PDE —

183, 6 βούλοιτο m, βούλοιντο L — 8 συν. δὲ Διον. M — 15 ἐξεμέσομεν coni. K: cf. ad 93, 7 — 16 Δεινοκράτη CK — 18 εἰ pro καὶ L — 19 Ἑλλέπορος Polyb. 1, 6, 2; Ἔλωρις Diod. 14, 104 — 20 Ἰταλιωτῶν MFC — 21 ὅρκους K; ὄλβους L — [ἔλαβον καὶ] ἔδωκαν K — 28 ἐντελεῖς L: cf. 216, 21. 317, 12 — 31 Nota ἑστίαν pro ἑστίασιν, ut 96, 12 et 184, 1 —

184, 2 περιβαλόμενος K; περιβαλλόμενος L — 10 Ὀφέλλαν Diod. alii — 17 ἐπαγαγὼν M; ἐπαναγαγὼν PD — 22 ἐπιτρέπω H; ἐπιτρέπων LE — 30 τούτῳ τῷ στρατηγήματι H —

185, 1 δισχιλίους (β) Cas. δύο vel β' L — 7 Ταυρομενίαν E — 11 [ἔφη] non necessarium propter sequens λέγων — 23 πολεμουμένη] *quae oppugnabatur* V: cf. ad 161, 16 — βοηθοῖεν K tacite; βοηθεῖεν L — 24 Τιμολεόντειον Roth; Τιμολεόντιον LE; *Timoleonteum* Nepos — 25 διατάξωμεν MP; διατάξομεν DE: cf. ad 93, 7 — 28 ἐπεὶ V *cum*, ἐπὶ L — 29 δὲ pro μὲν L —

186, 7 τὰς MP; om. DE — 11 τούτων K ex V *per eas*; τούτου L — 15 μετὰ PDm, suspectum; καὶ M — 16 Λάμις W coll. Thucyd. 6, 4 κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον καὶ Λάμις ἐκ Μεγάρων ἀποικίαν ἄγων ἐς Σικελίαν ἀφίκετο; Πλαταιεῖς LE — 17 ἀγαγὼν L, ut 242, 12; ἀναγαγόντες E — 17 προσβάλλειν L; supple fere παρεσκευάζετο: προσβάλλουσιν E — 19 ἐκεῖνος L — 24 καταληφθέντες M; καταλειφθέντες PD — 25 συνῴκησαν coni. K: cf. 186, 18 et 27 —

187, 2 [οὐδὲν] W coll. 21, 24. 259, 22. 321, 16; [οὐχ] E — 13 Τρώτιλον Maasv. ex Thucyd. 6, 4; Τρώιλον L; Τρωγίλιον K — 18 ὅσους H; οὓς LE — 21 χαριζόμενος coni. Maasv. χαρῖνος L — 23 τὴν ὠφέλειαν Koen 182; τὴν πολιὰν MP; πολιὰν D; τὴν εὐπορίαν K: cf. 246, 22. 258, 17. 270, 6 — 29 ἐταράχθησαν MC — 30 ῥάχαις L — κοματίνων L —

188, 10 τὰ om. M — 11 ὡς H; om. L — 15 ἐμβάλωμεν M; ἐμβάλλωμεν PDE — 21 καιόντων [καὶ] W; καὶ θ τῶν L; καὶ γῇ E — παρακαθίσας D; προκαθίσας HMP; cf. 136, 28 —

189, 2 λαβὼν ναύτου σκευὴν Pierson 22; λαβὼν αὐτοῦ σκεύη L — 4 ἐπανήγαγε K; ἐπανῆγε L — 5 ἀναλαβὼν M; ἀπολαβὼν PDE — ἀπέπλευσεν coni. K — 8 Καρχηδόνιος W coll. 189, 17. 25; Καρχηδονίοις L; σὺν Καρχηδονίοις E — ἀνακομιζόμενος Patakis coll. 189, 25; ἀνακομιζομένοις L — 9 ὁ τυρ. K — 10 συνῆψαν Hertlein; συνῆγον L; συνῆπτον coni. K — 14 μέλλοντας F (?); μένοντας ceteri — 17 ΚαρχηδονίουςL — 25 Καρχηδόνιος p; Καρχηδονίοις L; σὺν Καρχ. E — 26 εἰς del. K — 27 συνθέμενος H; συντιθέμενος L — 29 λαμπτῆρα M supra scr. et D; λαμπτῆρας

HMP; λαμπτῆρος et πεφραγμένου Oudend. ad Front. strat. 1, 1, 2 —

190, 3 σπουδάζων L — 7 ἡ M; om. PDE — 8 κυκλώσονται K; κυκλωθήσονται L — 12 ἀνεσκαμμένην m; ἀνεστραμμένην MP — 15 ἐστρατοπέδευεν HP; ἐστρατοπέδευσεν MDE — 17 συνέβαλλεν H — 19 ἔφυγον H — 24 πολεμίων W; στρατιωτῶν M; πολιτῶν M corr. pr. m. PDE: eadem corruptela 306, 9; cf. quoque ad 169, 25 — ἀνακάεσθαι MP; ἀνακαίεσθαι D; ἀνακαλεῖσθαι E; πυρὰ ἀνακαίεσθαι coni. K. Cf. Front. strat. 3, 10, 5 *incensam suam civitatem existimaverunt.* — μεταβαλόμενοι K; μεταβαλλόμενοι L — 26 φυγόντων C. L. Roth; φευγόντων LE —

191, 2 καίειν om. E — 4 βίαιος K; βιαίως L — 6 πόλιν L: vicies quinquies fere apud Pol. legitur πύλας et πύλην ἀνοίγειν, nusquam πόλιν — 10 Ἰμίλκων δ; ἐν ἄλλῳ Ἀμίλκας Darm. marg. δ — Καρχηδόνιος W; Καρχηδονίων LE: cf. ad 189, 8 — 13 ἐπιτιθέμενος K — 14 ἐξέπαισε Koen 188 — 22 ἀνέδειξεν M contra usum Polyaeni: cf. 51, 10. 83, 19. 212, 24. 225, 1. 292, 2. 318, 22. 323, 12; et 319, 9 scripsit ἀπέφηναν βασιλέα, cum apud Plutarchum invenisset ἀνέδειξαν — 23 αὐτῶν L, quod defendi potest; τοὺς τοῦ ἀδελφοῦ φονεῖς καὶ αὐτοῦ ἐκείνου ἐπιβούλους H — 26 ἑκάστου M; ἑκάστους PD; ἑκάστοις E — ἐλαφρῷ H omisso tamen τῷ; ἐλαφρῶς L —

192, 2 τύχης K; νίκης L — 10 στεφανοῦται PF; στεφανοῦνται MD — 13 στεφάνοις M et codd. quidam Casauboni; om. PD — τῶν om. K — 14 τε ἐκ τῶν codd. quidam Cas. — 18 Μίλαρχον et 24 Μίλαρκος L — 20 [ὡμολόγησε .... ἐφ' ᾧ τε] codd. quidam Cas. nisi potius intelligit Plut. Timol. 34 ὁ δὲ Μαμ. ἑαυτὸν Τιμολέοντι παρέδωκεν ἐπὶ τῷ δίκην ὑποσχεῖν ἐν Συρακουσίοις μὴ κατηγοροῦντος Τιμολέοντος: ὡς MPD — 25 fort. προαγαγὼν ut 84, 1 — κατηγορήσω K; κατηγορῆσαι L —

193, 3 πεντακισμυρίους] Diod. 16, 78. Plut. Timol. 25 septuaginta milia — ἐκτεταμένους PD — 4 χειμέριον καὶ πνεῦμα om. E — 8 ἐξαπίνης] descriptum ex eo auctore, quem hic ob oculos habuit Polyaenus. Alias ἐξαιφνῆς — 13 παρέπεμπε K — 14 ἐπιλιπόντοντος (sic) M; ἐπιλείποντος PDmE — 15 εἰ μὲν M; ἦν μὲν PDE — 16 προσάγῃ K — τῇ νηὶ et [ταῖς add. K] σιτηγοῖς Patakis et Hertlein; LE mutatis locis σιτηγοῖς et τῇ νηὶ — 17 προσβάλλοιτο K; προσβάλοιτο L — 18 πειρῷτο M; πειρῶντο PDE — 25 fort. τροφίμων; πωλουμένων Thucyd. 7, 39 — 27 τὴν M; om. PDE — 29 ὡς ἡσσημένους Thucyd. 7, 40 et malim perfectum passivi, quae rarior forma saepius negligentia librariorum vel praesenti vel aoristo cessit: cf. ex. gr. 66. 18. 69, 29. 106, 13. 110, 4. 126, 18. 130, 9. 134, 9. — 30 τε καὶ E —

194, 9 κολάσομεν P; κολάσωμεν MD — 10 ποιήσωμεν M — 18 [ληστρικὸν] W; τῶν ληστῶν E ex V; om. L — τὴν ἀδελφὴν om. E — 21 ἀλλὰ M; οὐ ἀλλὰ PD; οὐκ, ἀλλὰ E — 25 τῶν νεανίσκων Patakis — 26 τῷ ν. τῷ Θρασ. PDE — 27 ὡς Dm; ὧν MP — 30 Μεσσήνιος etc. E — 31 Συρακουσίων K; Συρακουσίῳ L —

195, 2 *συνίστη* MD; *συνίστει* P; *συνίστα* E — 4 *ἐξήτει* M; *ἐζήτει* PD — 13 *διελθὼν* M; *διεξελθὼν* PDE — 16 *ταῦτα* pro *πάντα* D — 19 *δίκαια λέγοντος* P corr. pr. m. ut videtur; *διαλέγοντος* MD — *δύο* E —

196, 1 *καὶ μαχίμην* m; *καὶ μάχιμον* p; *καὶ μάχην* L; *κατὰ μάχην* Gronov, K: cf. 299, 9. 302, 12 — 2 posterius *τῶν* del. censet Roth — 5 [*τοὺς*] K — 8 *περιίππευσεν* M; *παρίππευσεν* PDE; *περικυκλώσας* H — *ἔπεμψεν*] videntur pauca deesse — 16 *τοῦ* HM; om. PDE — 18 *καὶ ἦν ἑσπέρα* W; *καὶ ἐν ἑσπέρᾳ* L; *ἐν ἑσπέρᾳ* K, contra usum Polyaeni: cf. 15, 13 — 24 *ὑπεναντίῳ* M; *ὑπεναντίων* PD — 32 *νυκτὸς* HPD; *νύκτωρ* M —

197, 1 *διεξεπαίσατο* coni. K coll. 127, 4; *διεξιππάσατο* L — 2 *αὐτὸς σύνθημα* omissis mediis L; *αὐτὸς δοὺς τὸ σύνθημα* Cas. K; *μὲν γὰρ .... ἠπίστατο* addidi ex H — 6 *Ἀθηνῶν* K; *Ἀθηναίων* L — 7 *περὶ τὸν Λουδίαν* Droysen Hellenism. 1, 586 — 13 *Ἱππάκρου* vel *Ἱππάκρους* L — 16 *συνέπραττε νύκτωρ* M; *συνέπραττεν ὕδωρ* PD — *ἀνοίξαντες* W ex Pol. usu; *διορύξαντες* L; *διοίξαντες* Roth. — 17 [*τῶν*] K — 18 *Μνησίδημος* M; *Μνησίδαμος* PD. Supra v. 13 *Μνησιδήμου* LE recte; erant enim *στρατιῶται Ἀττικοί* — 27 *αἰκίας* K; *ἀδικίας* HL — *ἔχων*] *προφέρων* B. Niebuhr, Vorles. über alte Gesch. 3, 453 — 28 *καὶ τῷ βωμῷ* H — 29 *ἦσαν καὶ τῶν Μακ. τινες οἷς* H — 30 *παθεῖν* H; om. LE —

198, 1 *κατῆγεν* H; *καθῆκεν* L; *καθεῖκεν* K; *παρῆν καταπλέων εἰς τὴν Ῥόδον* Polyb. 13, 4, 3: cf. 207, 26 — 2 *ἦλθον* HM; *ἦλθε* PD; *ἥκω* E — 5 *συντίθεται* H; *συντίθενται* LE — 11 *ὁ δὲ* Patakis ex V *ille coniecto igne*; *τὸ δὲ* LE — 16. 18 *Ῥωμαῖοι* et *Ῥωμαίους* H — 19 *ἐπὶ μίαν ναῦν* Hp; *ἐπὶ μελίαν ναῦν* MP; *τάξας ἐπὶ μίαν τὰς ναῦς* K — 20 *καὶ χρόνον* H; *χρόνον* L; *χρόνον τ'* E — 26 *τὸ* HMP; om. DE —

199, 3 *τοῦ* K; *τοὺς* L — 2 *καταχρήμασι* L — 3 *στρατιώτας τινὰς* W, aut excidit numerus — 6 *χρᾶσθαι* L ionice: cf. ad 3, 4 — 7 *ὑπὸ μάλης* Pierson, ut 69, 2. 126, 18. 226, 21; *ὑπὸ μάλην* L — 11 *μὲν* del. Cas. K — 17 *προσβαλὼν τῶν στρ. εἰς τὰς ναῦς φυγόντων ἀνεχώρησεν. ὅτε δὲ τρίτον ἔγνω προσβαλεῖν, σημ.* etc. K — 19 *προσβάλλων* W; *προσβαλὼν* L — 20 *ὑπὸ* Hertlein — 20 *τὰς* p om. L — 28 *ἦ μὴν μαχέσασθαι* W; *ἦ μὴν μαχήσασθαι* p; *μονομαχέσασθαι* M; *μονομαχήσασθαι* PD; *ἀναμαχήσεσθαι* K. De formula *ἦ μὴν* post verba iurandi cf. 25, 6. 38, 27. 265, 11; de aoristo *ἐμαχεσάμην* 199, 24. 279, 26. 305, 24: *ἐμαχησάμην* apud Polyaenum legere non memini. De futuro cf. ad 56, 3 — 29 *ὡς*] *ἀνδρείως* vel *γενναίως* Hertlein —

200, 9 *τὰς μὲν αὐτάνδρους ἔλαβε τῶν*, omissa in LE, addidi ex H, quae non ex 200, 21. 22 petita esse existimo propterea quod § 2 huius capitis in H deest — 10 *δὲ κατέδυσεν* H; *δέκα κατέδυσεν* LE — 14 *δεδοικότες* M; *δεδιότες* PDE — Malim [*σύνδυο*] *ζεύξας* coll. 263, 17. 115, 11; *binas coniunxit* V — 18 *ἐπέπλευσαν* K: *adnavigabant* V; *ἔπλευσαν* L — 19 *τοῖς ἐν.* K — 27 *παρίσας* V *περισὰς* M; *περισσὰς* PDE; *κρείσσω* H —

201, 4 θαλαμηρᾶς L — 5 θρανίτιδας H; θρανίδας L — ἀνυφαίρειν H — 7 προσυγκείμενον M; προσκείμενον P; προκείμενον D — 18 τρεῖς (i. e. γ) W et Hertlein; ἢ L; om. K — 23 ὑποσημαίνοι D — 31 τῆς πολιορκίας om. M —

202, 3 τείχους MP; τοῦ τείχους HDE contra usum Polyaeni — 7 φυγεῖν H — 20 fort. ἀναλαβόντες —

203, 3 Θέογνις] *Theagenes* Front. strat. 4, 1, 8 — 7 καὶ τῶν κουφῶν Heringa; καὶ τῶν κορυφῶν LE; καὶ τῶν κορυφαίων *(equites ac duces)* V; κατὰ κορυφὴν coni. E: cf. 47, 15. 105, 8. — ἄλλο] ἄκρον Hertlein in symbolis crit. ad Aen. Tact. p. 26 — 11 εὐθὺς K — 13 [τοῦ] φιλον. sed cf. ad 97, 9 — 17 φυλάττετε K; φυλάττεσθαι insolenter L — 20 περιστήσας H; περιτειχίσας LE: cf. 80, 1. 89, 14. 119, 29. 225, 7. 225, 26 — 22 [Οὕτω δὴ συνέβη τοὺς ἄνευ ὅπλων] W; [τοὺς δ' ἄνευ ὅπλων] K — 23 γνωριζομένους Roth — [ὡς] K; idem del. ὄντας — 29 οἱ δὲ στρ. E —

204, 3 Potius Χίλεος ex Herod. 9, 9; Χείλεως· Plut. Themist. 6: Αἴλιος Dm — 6 [τοὺς] E; [τοὺς ἄλλους] C. L. Roth — 7 προσιέσθαι L — ἄλλων MP; om. D; λοιπῶν Cas. — 11 μακρὰ MP, ut 144, 28; μάκρὰν ut 185, 6 D, rectius fortasse, cum οὐ μακρὰν, ἐς μακρὰν similia apud Polyaenum sint frequentissima — 26 κεκομισμένην H; κεκοσμημένην L — εἶδε HPm; ἴδε MD — 27 κατῆλθεν H — 28 ἀσμένως H; μὲν ὡς L; ὁμοίως K: cf. 52, 13 —

205, 4 ἀναγκαζομένοις Patakis et Hertlein; ἀνακομιζομένοις LE — 5 ποιουμένοις Cas. K — 13 [καὶ οἱ πολέμιοι τοῦτο] W; [ὃ] συνιδόντες [οἱ πολέμιοι] K; Ἀθηναῖοι δὲ p. Codex H sic: ἐπειδὴ ἐπὶ πολὺ παρετάθη ὁ καιρὸς καὶ οὐ συνέβαλον, σημεῖον ἄρας τοῦ ἀριστοποιῆσαι ἀνήχθη πρὸς τὸν λιμένα. Τὸ αὐτὸ δὲ καὶ οἱ πολέμιοι ἐποίησαν. ὁ δὲ ἄφνω προσπεσὼν, ἀριστοποιουμένους εὑρὼν ἐνίκησεν — 15 ἐπὶ τὰ κ. τοὺς ἐπιβάντας ἐπιπλεύσαντες L — 21 κατέσκαπτε K: cf. tamen 190, 7 — 22 ἀπεχαράκου χωννυμένας. αὐτὸς δὲ κ. κατ. Cas. — 23 ἐπιτιθέμενοι H; ἐπιθέμενοι L — ἢ οἱ om. H — 26 ἔγγυθεν ὄντων καὶ τὰ σημεῖα H; — 27 παραφυλαττομένων H —

206, 1 συνεχώρει, et supra ἐκώλυε H; συνεχῶς L — 3 προσῄεσαν K; προίεσαν L; προσήεσαν H — 4 [ὄντας] Hertlein — 8 καθῆκεν H; καθίστη M; καθίστει P — 10 καὶ H; οὐ L; om. E — 11 ἀναχωρήσασαν H — 12 προσελθόντες L — 19 ὑπιέναι K; ὑπεῖναι L; *subire* V; ὑπεισιέναι Patakis — 24 ἔπεμπεν HP; ἔπεμψεν MD — 26 αὐτοὺς φθάνοντες Pierson; αὐτοῖς φθονοῦντες LE —

207, 3 εὐρωστοτάτους W; εὐρώστους M; εὐρώστως P: cf. 98, 11 — 4 ὧν αὐταῖς pD; ὧν ναύταις P; ὧν τοῖς ναύταις M — 5 ἐσχάτην Hertlein — ἐξέπλευσε PDm; ἐξέπλησε M; ἐξέπαισε Koen 188 — 8 ὅτε Fp; ὥστε MPD — μηκέτι K; μὴ L — οἷός τε ἦν] ἕως τε PFCD; om. M — 10 Τελμισσὸν DE — 11 ναύαρχος L — 14 γυναῖκας μουσουργοὺς Patakis — 12. 16 Ἀντιπατρίδας K; priore loco Cas. quoque cum in D invenisset ἀντὶ πατρίδος — 17 ανεκόμιζον K — 20 οἱ τὰς K — 25 ναυμαχίαν L; μιᾷ νηὶ H — ὑπὸ δύο

τριήρων διωκόμενος H; om. L — 26 εἰς τὸν λιμένα H — 30 ἐκβαλὼν ἐκ τοῦ πλαγίου H —

208, 4 Συρακουσίων K; Συρακούσιον L — 14 ἦρξε coni. K — 18 ἐπέπλει coni. K; ἐπιπλεῖ LE — 25 Ἀρχ. Ἡρακ. K; Ἀρχ. ἦν Ἡρ. L — 27 τρόπιος K; τροπίας L — 28 ἐνήδρευσεν M; ἐνήδρευε PDE —

209, 10 post Λακωνικὴν H addit καὶ ἰδίους μετασχηματίσας στρατιώτας — 12 [ἐπὶ] Cas. et P (?); om. MFCD: *qui portui praeerant* V — 13 malim φιλίαν coll. 28, 1. 31, 7. 218, 25; πόλιν φίλην 39, 26. 52, 31 — 16 Ἀριστοκράτης Cas. in adnot. Ἀριστοκλῆς L — 23 [τὰς] K — 24 Ἀριστομάχειοι D; Ἀριστομάχιοι HMP: cf. ad 60, 18 —

210, 11 ἐπιτιθέμενος MVF; ἐπιθέμενος PDE — 12 πόλεων K; πολεμίων L; μαθεῖν τὴν ὀχυρότητα τῶν τειχῶν τῆς τῶν πολεμίων πόλεως καὶ τῶν λοιπῶν H — 13 τὰ πλήθη Cas. in adnot. τῷ πλήθει L: cf. 273, 1 —

211, 1 ὡπλίζοντο MPδ; ὁπλίζοιντο E — 8 Ἀριστόνικον Böhnecke Forschungen etc. 650: cf. Arrian. 3, 2, 4 — ἐπολιόρκει K ex V — 9 βοηθῆσαι p; φοβηθῆναι L; K sic: πρὸς αὐτὸν Μέμνονα, ἀξιῶν μὴ .... Ἀριστονύμῳ αὐτὸν etc. — 10. ὁ δὲ ἀπεκρίνατο βοηθήσειν p; om. LE — 15 ἀδύνατον [ὂν] K: cf. 178, 25 — [τῆς] ἐπιούσης ν. K: cf. 41, 20. 211, 12. 255, 15 — 19 ἀνῆραι contra usum Pol. L — 20 ἐπιθέσθαι Roth — 23 [τῆς] Hertlein — 32 σημάνας H: cf. ad 124, 30 — εἴσω τοῦ τείχους contra usum Pol. H —

212, 4 ᾤετο H; ὥστε L; ἐπύθετο K — 6 ἐφάνη M — 7 ἄρτι] ἔτι H — 8 ὄντων H; om. LE — διεσκεδασμένην H — 9 αὐτὸς ἐπιθέμενος H; om. LE — 15 οἱ Κυζ. E — 16 Χάλκας H; Χαλκὸς MP; ὁ Χαλκὸς D — 21 Φιλόμηλος Bongarsius ad Iustin. 8, 1; Φιλόμηδος L — 24 ἥττων FC; ἥττωνα MP — τὴν ... πρόφασιν] cf. 19, 9. 217, 16 — 25 ξενολογήσας ** κρατῶν W; ξενοκρατῶν L; ἐξενολόγει. κρατῶν δὲ E. Admodum certum ξενολογήσας illud, Polyaeno satis usitatum 111, 31. 151, 5. 247, 8; κρατῶν possis absolute accipere pro νικήσας, nisi praestaret supplere τοῦ μαντείου scil. Delphici ex Diod. 16, 27 — 26 ἀνέδην MP; ἀναίδην D — 27 τὴν del. K — 31 [ἄλλων] W et sic Timaeus ap. Athen. 6, 56; [συμ] πρεσβευτῶν Cas. K —

213, 2 τούτους P; τούτοις MD: cf. 13, 26. 27 — 5 συνῆσε vel συνῇδε coni. K; *simul cecinit* V; πάντας ἐφεξῆς ᾄδειν Timaeus l. c. συνῆψε LE — 9 πρῶτον V *primum* (v. 12 ἔπειτα); πρώτους LE — 10 εὐπόροις m; ἐμπόροις LE; oppos. v. 9 πένητας. Cf. 106, 5 — σύνέκρουεν D — 12 καὶ inclusit K — 18 ὡς σκιᾶς δεόμ. ὑπὸ τὰ δ. transposuit Cas. E — 22 συνεφήψαντο K; συνεψηφίσαντο L — 25—29 addidi ex H — 28 Αἰσχίνου] Δεγμένου secundum Strab. 8, 357. Paus. 5, 4, 2 — 29 Aut legendum σφενδόνην, aut suppl. διακινδυνεύοντος vel tale quid —

LIBER SEXTUS.

214 βιβλίῳ MV; om. PE — Πύρρος γ K; Πύρρος β L — Ἀννίβας α LE: at decem servaverunt H et Vindob. Quot praeterea interciderint incertum, sicut etiam numerus strategematum Hamilcaris. LE Ἀμίλκας α — Ἀσδρούβας W; Ἀσαρούβας LE — Μασανάσσας MP; Μασανάσσης E: fort. Μασινισσᾶς — Σολυσὼν L —

215, 3 πολέμοις MV; πολεμίοις PD — 5 μείζονές ἐστε τῶν dittogr. DE — 7 πολέμους V *bella*; πολεμίους L — 8 κατειργάσασθαι M — 12 τύχην L — 14 [περιγίνεσθαι] ut 3, 21 Cas. [κρατεῖν] K — 22 μηδὲν ἐς τὴν ἐπίθεσιν προειδότας L — στρατιώτας ante ἐπὶ desiderat Roth —

216, 2 καθημένοι L — 3 ἐμβεβληκέναι MPV; ἐμβεβηκέναι DE: cf. 95, 5 — 5 δὲ om. M — 6 ἴσως εὐπρεπεὶς Darmarius marg. δ — 8 προσιόντος L; εἰδότος H — 10 ὑπὸ K; ἀπὸ L — 13 συνεισέπεσον Cas. in adnot. K tacite: cf. 84, 13. 104, 14 et Gaisford ad Herod. 9, 102 — 16 πόλεμον MV; πολέμῳ PDE: cf. 3, 5. 16, 25. 89, 9. 98, 28. 165, 29. 298, 3 — 19 malim εὐωχίαν, quod proposuit Hertlein — 22 ἀργυρίου M; ἄργυρον m — 30 ἐπιλέξαιτο L —

217, 4 ἐπιμελομένην W; ἐπιμένειν L; ἐπιμένουσαν Cas. — 6 τῶν L; περὶ τῶν E — 7 συντεταγμένος L — 9 περὶ] ὑπὲρ Patakis coll. 216, 14. 217, 1 — 20 ἀνῆλθε? vel ἐπανῆλθε, ut 218, 5 — 22 τῷ παιδίῳ P; τοῦ παιδίου MD — **] suppl. [ὡς] vel [Ἰάσων γὰρ]: cf. 159, 19 — ἀγγελίαν τοῦ πεπ. E — 23 οἰκίαν V *domum* — τὸ P; τὸν M; γὰρ τὸ D — χάρ[ισμα] W; χαρμι... F; χάριεν C; χαρ... MP; om. E — 24 πορθανὰ M; ποθ να P; πο να D — 32 ἐνέδωκεν M; ἐπέδωκεν FK; ἀπέδωκεν PD; an ἀνέδωκεν? —

218, 1 προσυγκείμενον M; προσεγκείμενον PD — 2 δόντα Cas. K; τὸν δόντα L; scripsissem ἐνδόντα vel ἐπιδόντα coll. 217, 32, nisi obstaret hiatus — τὸν δακτ. M bis, vulgo τὸ δακτ. — 3 ἀντὶ [τούτου] Patakis; αἰτεῖν Cas. K — ἀντὶ et λαβεῖν coniungenda putat C. L. Roth — 4 τοῦ δακτυλίου L — 8 Φεραῖος P; ὁ Φεραῖος E; om. M: cf. pg. 214 et 121, 11 — 11 ἀκατίου HM; Ἀκατίου vel ἀκάτιον vulgo — 21 ἀφυλάκτους ὡς Patakis: cf. 90, 8 — 22 καὶ PC; om. MD — 23 τῷ Πειραιεῖ coni. K —

219, 4 ἐμπιπτόντων L — 13 κατὰ K — προσαγομένης coni. K — 14 καὶ C; om. MPD — 18 προσαρτώμενος M; προσαρτυριώμενος PD; καλὸν .... περιαρτᾶν H — 20 πίλους K; πλείους L: cf. Aen. Tact. 33. 34 — 24 ἐν Cas. om. L — 26 περιπεύων M — 28 M § 3 ante § 2 habet — 30 ἀποχαλινῶσαι Roth; ἀποχαλινοῦσι L; ἀποχαλινώσαντας τοὺς ἵππους ποτίζειν H; ἀποχαλινοῦν Cas. —

220, 2 δὲ M; οὖν H; om. PDE — 4 (τῶν) del. Hertlein — 9 σάρισαν] duplici σ E — 10 περικνημῖσι Plutarchus — 13 ἀκμαίοις τοῖς Hertlein — 17 φρουρὰν M marg. pr. m. φρουρᾶς MPD — 18 ἣν MP; ἃς D — φύλακα MP; φύλακας E: Plut. Arat. 18 Περσαῖον ἐπιστήσας ἄρχοντα τὸν φιλόσοφον, et cap. 23 demum Archelaum

commemorat. — 24 *Αἰγίαν* Plut. — 25 [*καὶ*] K — *παρὰ* K; *παράσχῃ* L; *παρὰ γοῦν* Cas.; *παρεῖχον τούτῳ* et *καταλλάσσειν* C, quod coniecturam redolet — 26 *κατήλλασσον* M; *κατήλασον* P; *κατέλυσεν* D; *κατήντησεν* m — 28 *τοῦ* K; *τῆς* L: cf. 145, 1 et 220, 17 —

221, 2 *πλαγίαν* Plut. *παγίαν* L — *ἢ* MP; *καὶ* Dm — *εὐεπίβατον* MP; *ἐπίβατον* D — 3 *εἶναι*] *ἐστι* K — 5 *ἑξήκοντα* (ξ) Plut. *ἑπτὰ* (ζ) LE — 7 *πράξειν* Hertlein — 11 *τόπῳ* pro *τῷ* Patakis — 12 *κρατερὰ* DE; *καρτερὰ* MP quod recipiendum erat: cf. ad 30, 13 — 17 *τοῦ ἡλίου* M — 28 *ὑπέσχηται* MPF; *ὑπόσχεται* vel *ὑπέσχεται* ceteri; *ὑπέσχετο* E —

222, 1 *ἐμβαλὼν* HMP; *ἐσβαλὼν* vulgo, contra usum Pol. — 2 *πρεσβευόντων ἁπάντων* L — 3 *διεδέξατο* H — 4 *τοῖς* HM; om. PDE — 6 *ἤγγειλαν* et *προσέβαλλεν* H — 8 *πράττοι* HP — 10 *ἀγανακτῆτε* H — 12 *συνεβούλευε* K; *συνεβούλευσε* L — 16 *ὁ Κασσανδρεὺς* Nic. Heinsius; *ὁ Κασσάνδρου* L: cf. 152, 24 et 222, 26 — 17 *προελθὼν* MV *progreditur*; *προσελθὼν* PDE — 28 *γὰρ* om. K — 30 *καὶ γὰρ Ἀντίοχον* E — *τὸν* om. M —

223, 4 *ἑορτὴν* Cas. in adnot. *ἣν* L: cf. 16, 11. 284, 22. 23 — 5 *Εὐρυδίκεια* Maasv. *Εὐρυδικίαν* MP — 6 *πολιτείαν* [*εἶναι*] *ἐγρ.* Patakis — 12 *Καλλιμένη* C. L. Roth — *ἐπέστησεν*] M *ἐπανέστησε* corruptum ex praecedente *ἐπανέστησεν*: malim *ἐπέδωκε αὐτὸν μαγείρῳ* vel *ἐπέτρεψε* — 18 *κατέσχε* K; *κατέλυσε* L; *κατέλαβε* Davis. ad Cic. N. D. 3, 33: cf. 17, 28. 92, 27. 175, 5. 222, 22. 239, 17 — 20 *καὶ* M; om. PDE — 27 *ἐκπέμπει* p; *ἐκπίπτει* L — 28 *φράσαι τῷ κυβερνήτῃ* p — [*καὶ*] W; [*καὶ τὸν*] Cas. — 29 *ἀνέχεσθαι* M —

224, 6 *ἕκαστον* K; *ἑκάστῳ* L — *γένοιτο* MP; om. D; *εἴη* ante K — 8 *ἐπέγραψε* K; *ἐπέτρεψε* vel *ἐπέστρεψε* L — 11 *ἐπιβουλεύοιντο* M contra usum Pol. — 27 *τριηράρχων* M; *τριηραρχῶν* PD — 30 *μὴ καὶ κατὰ* PD —

225, 2 *ἐπιμελείας* Wyttenbach in indice graec. Plut. s. v. *ἐπιμελέας* M; *ἐπιτελείας* PD — 7 *περιστήσας* W; *περιστησάμενος* LE: cf. ad 203, 20 — 19 *παρέρχωνται* Cas. *ἀνέχωνται* coni. K; *παραδέχωνται* Patakis — 19 *Ἀλ. ὁ φρ.* E — 24 *μὲν οὖν τὴν* E — 30 *Θίβρωνι παραδοὺς* Patakis et Hertlein; *θιβρώνιας ἐπάρας δοὺς* M; *θ ἐπάρας δοὺς* P; *Θίβρωνι δοὺς* K —

226, 1 *Ἐλεάτης* MP; om. E — 13 *Ἀλ. ὁ Λυσ.* E — 14 *Ἀμαστρίδος* Palmerius; *μαστρίδου* M; *μηστρίδου* P; *μηστριου* D; *Μηκρίδης* E. Fort. scr. *Ἀμηστρίδος* — 15 *Κωτίλιον* M; *Καντίλιον* PD — 18 *περιβαλόμενος* P; *περιβαλλόμενος* MD — 19 [*τῇ*] K — 25 *τὸ* MP; om. DE — 26 *Κωτίλιον* vel *Καντίλιον* L —

227, 1 *Ἀντικύραθεν* K; *Ἀντικύροθεν* L — 4 *τὴν Κίρραν πόλιν* D — 9 *ἕνα* H; *ἐν* LE — 12 *καταφέροιντο* coni. K — 15 *τὰ ἡμίση* HM; *τὰ ἡμίσεα* DE; *τὸ ἥμισυ* P — 16 *αὐτοὺς* H — 23 *πεποίηνται* MPD; *πεποίητο* vel *ἐπεποίητο* coni. K — 24 *μὴν* K; *μὲν* L: cf. *οὐ μὴν* 7, 13. 23. 22, 17. 85, 9. 101, 17. 110, 29 etc.

228, 10 [*τὴν ἑτέραν*] K — 12 *αὐτῷ* L — 13 *ποίῳ κύκλῳ* K — 19 *αἰσθόμενος* V *re cognita* — 20 *προιδόντες* Hertlein; *παριδόντες*

LE: cf. 117, 13 — 25 *καὶ* [*διὰ*] *τῶν* Cas. K ut Polyb. 1, 50, 9 — 26 *διαπλέοντες* M — 27 *ἐμβάλλοντες* K; *ἐμβαλόντες* L — 27 *τὲ* W; *τινὰ* LE — 31 *ἄκραν τινὰ* Cobet novae lectiones p. 8; *Ἀκραγαντίνων* L; *ἄκρας τινὸς* Cas. K —

229, 4 *αὐτὸν* M — 18 *Γναῖον* p; *γενναῖον* L — 22 **] suppl. *πλησίον* vel *ἐγγὺς* — *παρωρμίσαντο* K; *παρωρμήσαντο* L — [*καὶ*] K — 24 [*ὅρκους*] Patakis; [*πιστὰ*] Hertlein: cf. 32, 18. 183, 21. 197, 14 — 25 *αὐτὸν* M — *μετεμβῆναι* P: at v. 28 *μετέβη* —

230, 4 *ἐπώρυξαν* MP; sed v. 8 *ἀνθυπώρυξαν* — [*ὡς*] Roth — 5 *ἐκπολιορκεῖν* W; *ἐκπορθεῖν* LE: cf. 263, 1 et ad 161, 16 — *δυνάμενοι*] *βουλόμενοι* LK; *οὐ δυνάμενοι* Cas. cf. 238, 8. 273, 17. 285, 12 — 9 *ἐπικαρσίαν* Polyb. — 12 *σαρίσσαις* E — 17 *τρημάτων* K ex Livio 38, 7 *operculumque dolii ferreum et ipsum pluribus locis perforatum; πρισμάτων* L — 20 fort. *διατεταμένον* Hertlein — 21 *φῦσαν ἐνέντες* Fuchs; *φῶς ἐνέντες* L; *φυσῶντες* K Polyb. *flando accenderunt* Livius — *ἐξέκαιον* Hertlein — 25 *Παρνασσὸν* E — *ὑπὸ Θετταλῶν, γυψώσαντες* H; om. L: cf. Herodot. 8, 27 — 27 *καὶ σύνθημα .... γεγυψωμένων* H; om. LE; *προείπας αὐτοῖσι, τὸν ἂν μὴ λευκαθίζοντα ἴδωνται, τοῦτον κτείνειν* Herod. —

231, 2 *ἄλλους*] *ἠπιάλους* Hercher in Philologo 1851: at *ἄλλο τι εἶναι τέρας* Herod. et *ἑτέρους* H — 6 *Ὑάμπολιν* Valken. ad Eurip. Phoen. p. 749 ex Herod. 8, 28; *τὴν πόλιν* LE — 7 *καὶ* ante *γῆν* LE; del. censuit K — *ἐπιβαλόντες* K — 14 sq. [*ἀποδώσειν .... ἐξῆλθον*] W ex Thucyd. 2, 5 — 21 *ἀντανίσχον* H et supra *ἀνέσχον*; *παρανίσχον* Thucyd. — 22 *ἐπιπυρσείας* K in adnot. *ἐπιπυρσίας* LE — *ἀπατήσαντες* HMP; *ἀπαντήσαντες* ante K — 24 *τοῖς ἐναντίοις πυρσοῖς* H; *τοῖς π. ἐ.* L; *τοῖς π.* [*τοῖς*] *ἐν.* K —

232, 3 *βοῆσαι* W coll. Thucyd. *ἐχώρουν πρὸς τὴν βοήν*; *βοηθῆσαι* LE — 4 *προσβοηθούντων* MP; *παραβοηθούντων* FK Thucyd. *βοηθούντων* D — 11 *Ὑσιὰς* Schweighäuser ad Herod. 5, 74, nisi potius ipsum Polyaenum correxit; *Θηβὰς* L; *Ἐρυθρὰς* K; Thucyd. 3, 24 *ἐς Ἐρυθρὰς καὶ Ὑσιὰς* — 14 [*τὰ*] K — 19 *Ἀργείους* L; *αὐτοὺς* coni. Cas. — 22 *διαλυθεῖεν* M; sed v. 17 *λελύσθαι* —

233, 2 *χρησάμενοι*] *αἰτησάμενοι* Thucyd. — *ἄργυρον καὶ χρυσὸν* Cas. K; *ἀργύρου καὶ χρυσοῦ* L — 7 *Λοκροὶ οἱ Ἐπιζεφύριοι* E — 10 *ἐπὶ* Cas. Polyb. *ὑπὸ* L — *ἐπιθέντες* PD; *ἐπιτιθέντες* M; *ὑποθεμένους* Polyb. — 12 *τὸ*] *θεῶν* Hertlein — 13 *ταύτην* Polyb. V *eam*; *αὐτὴν* p; *αὐτῶν* LE. Hertlein *τὴν αὐτὴν γῆν*; C. L. Roth *γῆν τὴν αὐτὴν* — 14 *φορῶσι* Polyb. — 16 *οὐκέτι* V *iam non*; *οὐκ ἐπὶ* L: cf. 272, 5 et ad 179, 13 — 20 *μαθόντες* MP; om. D; *ἀκούσαντες* E — *εἴκοσι* MV; *χ'* P; *ἑξακοσίους* D — 21 *εἴκοσι* MV; *η'* P; *ὄκτω* D — *ταύτας* L —

234, 2 *περὶ* PC; om. MD — 3 *ἡνίκ' ἂν*] *ἡνίκα ἂν* Hertlein; *ἡνίκα* L — *πρῶτον* M; *πρῶτοι* PD — 4 *πρὸς* MP; *ἐξ* D; *ἐς* E — 7 *ἐν* [*τούτοις*] *τοῖς* Patakis — 11 *κοινωνήσαντας* K — 12 [*ταῦτα ἐποίησαν*] K — 18 *συστησάμενοι* D — 21 *ἐξ* K; om. L —

235, 1 *τὰς* pro *τὸ* L — *ὅλων* M; *ὄχλων* PD; *ἀνοχῶν* Cas. *ἀνοχὰς* p — 2 *λείπουσι στρατηγοὶ ιθ, στρατηγήματα κε* M, incertum

prima an sec. manu — 235, 4 usque ad 239, 4 addidi exceptis 238, 8—13 ex H — 5 ἐπ' Roth; ὑπ' H — 17 ἀνακαθιστάμενα Roth; ἀνακαθίσταντα H — 18 Ἀθηναίαις W; Ἀσίαις H — 22 οὗ W; ὃν H — 25 φιλακεῖς H — 28 Ξενίαν proposuit Roth; Θεννίαν hic et infra H, sed primo loco aliud fuisse videtur —

236, 12 Φλαούον Roth; Φλαῦον H, fortasse Decidius Flavus Liv. 27, 14. Plut. Marcell. 26: de nomine emendando nondum mihi constat. Cf. Liv. 22, 7, 5. Plut. vita Fab. 3 med. — 24 sq. pertinent ad pugnam Cannensem —

237, 5 ἐτράποντο Roth — 13 ἀπαγορεύσαντες W; ἀποχωρήσαντες H; παραχωρήσαντες Roth: cf. 21, 32 — 17 προήγαγε coni. W coll. 237, 3 etc. — 23 Ἐρδονίαν W, ut infra v. 25 et 27; ἀνδρονίαν H — 25 αὐτὸν H — 30 cum H infra habeat τόπους, possis etiam scribere ἐς στενοχώρους ἀποκλεισθεὶς τόπους: cf. 43, 15. 53, 28. 56, 4. 124, 9. 227, 19. 230, 25 — 31 φυλασσομένων H —

238, 8—13 ex codice Vindobonensi ap. Seyboldum vol. 2. pg. XXIX. — Ἀνήβας Vind. — [ἑλεῖν] W coll. 256, 17. 273, 18. 285, 12 — 10 σημάδιον] Pol. procul dubio scripsit σημεῖον — 12 ἐγκρύμματα Roth; ἐκρώματα Vind. ἐνέδραν Seybold — 21 παραφυλάξωσι Roth; cf. ad 84, 4 — 22 συντόνως W; συντόμως H — 23 διαφυλάξοντας W; διαφυλάξαντας H — 24 ἐπῆγεν W; ἀπῆγεν H — ἀμίλμα H — 28 θεασάμενος non est Polyaeneum: praeterea locus corruptus — 30 καταχθεὶς εἰς τὴν H —

239, 2 συνέφευγον εἰς μάχην]? συνεσέπεσον? — 5 Συλοσῶν D; Σολυσῶν MPV constanter — 10 στρατηγῶν MP; στρατηγὸν D — τὴν om. M — 12 ἀνάγοι D — 16 τῶν om. M — 18 Ἀλ. ὁ Θετταλὸς vulgo — 25 Ἀλυάτου MP constanter: cf. ad 246, 12 —

240, 15 πέδαις ἔσχεν ἄνακτος M; πέδαις εἶχεν ἄνακτος P; ut nos D — 26 παρεσχισμένοις K; παρασχιζομένοις L — 27 Διόδωρος μὲν MVp; Κόδρος μὲν PD — 28 τῷ p; om. LE —

241, 1 Περδίκκου P; Περδίκου MDE — 8 τις K ex Aeliano; τε L — 18 Ἀκραγαντῖνος coni. K; Ἀκραγαντίνων LE — 20 Ἀθηνᾷ M; Ἀθῆναι P; Ἀθηνᾶς D — 22 διεκέκλεπτο PD; διεκλέπτετο M — 26 ἠργυρολαβεῖτο M — ὁ Θήρωνος E — 28 ἄλλους M; τοὺς ἄλλους PDE —

242, 4. 8 τὰς βόας D — 11 Ἄγνων Thucyd. 4, 102. Diod. 12, 68; Ἁγνων LE — 13 Στρυμῶνι L hoc loco — 14 τίπτ' ἐνεῶς K; genitivum requirit Vater ad Eurip. Rhes. pg. CLIX, ut Ἠϊονέος, Βιστονέος, Σιθονέος, vel Βιστονίης, Σιθονίης — 15 κτίσσαι Vater, censor Ienensis; κτίσαι LE — 16 ὕμμιν censor Ienensis; ὕμμιν LE — ἅπερ MD; sed Darmarius in marg. δ ἴσως ἅτερ — 18 δέ τ' Hertlein; δὲ Dm; δι M; δ' P; δ' ἐν P_2 Vater — 19 τόγε censor Ienensis; τότε LE; τόδε Vater — 21 σῆμα K; σῶμα L —

243, 1 [τὸ] K: cf. 43, 6 — 4 σπείσασθαι Heringa; στήσασθαι L — 8 Ἀμφίρητος MP hoc loco et in summario pg. 214; Ἀμφίρετος DE; Ἀμφάρετος vel Ἀμφήρετος coni. K. Emendatio incerta. — 16 Ἄκανθον MP; Ἄκανθαν δ; Ἀκάνθας ante K —

LIBER SEPTIMUS.

244 Ἀλυάτης MP, sed infra H Ἀλυάττης — Σειρακ Σείλης PV; Θείλης M — Ὀβόρζος MP; vulgo Βόρζος — M; Κελτοὶ PDE —

245, 11 ἀγάλλεται Maasv. ἀγγέλλεται L — ἄριστον ἄπιστον L — 12 ἔστι coni. Heringa — 16 Δηιοκλῆς MVD ter — 18 εἶχον, ἄγοντες Roth; εἶχον ἔχοντες L; ἔχοντες]

246, 1 οὐρὰς MP; φρουρὰς Dm — 2 τύρσην L — 4 δι M; δικάζοιτο P; δικάζοιτο τὸ D — 6 μὲν οἰκεῖν M — 9 κ μενος MP; περιβαλλόμενος D — 12 Ἀλυάττης H; Ἀλυάττ stanter — 19 ἱππικὴν H; om. LE — 22 στρατιωτῶν L — ω τοῖς ἱππεῦσι διπλᾶς ἐδίδου τὰς ἐκ τῆς λείας μοίρας H —

247, 4 Πίγρητα K; Πήγριτα P; Πήγρητα MD — 6 — 8 ἔξω Bursian, probante Gutschmied — * *] suppl. Roth coll. Herod. 2, 154, 4, nec non desideratur locus p βασιλείων [ὧν] K; *ab urbe distabat* V — 26 καὶ τὰς MV PDE —

248, 5 ἔφευγον K ex V *in fugam vertebantur*; ἔφυγον συντόνως W; συντόμως LE — 13 ἀφυλάκτοις K; ἀφυλάκ 15 κατεῖχε coni. K — 18 κατεχόντων PF; κατασχόντων L — 20 ἀποδώσει et κρεμάσει Hertlein — τῶν οἰκείων τὰ coni. K — 21 κρεμάσοι coni. K — 22 ἐπὶ σωτηρίᾳ M; ἐ PDE: cf. 226, 23. 241, 15. 287, 13 — 23 ἀναμένοντες, scr. τας M — 26 αὐτὸς LV; om. E — Μαράζην PD — πεμψε K; κατέπεμπε L —

249, 3 οἱ Λυδοὶ DE — 5 Εὐφράτου [τοῦ] διὰ Hert φυλακῶν K; φυλάκων L — 13 οἱ ἱππεῖς PDE — 13. 14 Κροίσου W; Κροίσου MV; Κροῖσον D; Κροῖσος P; Κροῖσο σῳ codd. Casauboni. Cf. 26, 28. 30, 27. 228, 28 — 15 τῶ καὶ ὁπλιτῶν coni. Hertlein — 27 εἰ τῆς D — 30 τῆς incl ἄλλης Ἀσίας, ut 6, 9 M; Ἀσίας ἄλλης DE —

250, 4 ἐξήγαγε M; ὑπεξήγαγεν PF; ἐπεξήγαγεν D. I 191 διώρυχι ἐσαγαγὼν ἐς τὴν λίμνην ἐοῦσαν ἕλος. Nec p lud ὑπὸ cod. PF propter Zonar. 3, 24 οὐδενὶ τὸ βούλευμ λυψε — 5 σφέας edebatur ante K — τῷ Κύρῳ PDE — ε δὲ Περσῶν H — 9 ὑμῖν H — 12 ξύλων HM; ξύλον P; ξύ 13 ἐπεὶ δὲ HD; ἐπειδὴ MP: cf. 251, 19 — 16 ἔφυγον H γον MPDE — 17 μακρὰ MP; om. DE. Ctesias ap. The gymn. 11 τὰ εἴδωλα τῶν Περσῶν ἐπὶ τοῖς μακροῖς ξύλο τες — 18 τοῖς om. M: at cf. 153, 1 — 18 αὐτοῖς V *ligna co impositisque in ea simulacris;* αὐτὸς LE — 19 φαρετραν ὑπερέχοντας M; ὑπερέχοντες P — περὶ (= ὑπὲρ) MD; π del. Hertlein — 22 ἕτερα M et codices meliores Cas. ἄ ἄλλα δ — προσέβαλλεν P — 23 στρατιὰ M; στρατεία PD — .. προσβολὰς coni. Hertlein — αὐτῶν om. M — 26 ἀν

meliores codices Cas. ἐβόησαν L: cf. ad 139, 2 et 54, 1. 102, 23. 119, 6. 131, 18. 132, 30. 156, 1. 161, 10. 285, 3 — 27 τὰς δὲ π. E — 28 ἔφευγον MPV; ἔφυγον DE —

251, 2 πέμψων Seybold — 14 κατήστρεψεν speciose Hertlein coll. Plut. Timol. 28: cf. tamen 157, 5 — 19 ὑπεξῆγε MP; ἐπεξῆγε D — 21 κατέλιπεν M; κατέλιπον PD — 23 διώκειν L; om. E — 25 καρτερῶς M; κρατερῶς PDE: cf. 53, 6 et ad 30, 13 — 27 ἐσβολὰς FK; ἐμβολὰς MPD — καὶ πρὸς τοὺς προσάγοντας K — ἠφίεσαν W coll. 77, 12. 145, 14. 219, 15; ἐφίεσαν L; ἀφίεσαν Cas. —

252, 2 στρατιᾶς M; στρατείας PD — 9 ἵπποις M corr. ut videtur; ἵππους PD — [τοῦ] ἄστεος K — 10 [ὁ] ἵππος K — 13 προσυγκείμενον coni. K — 19 δὲ M; om. PDE — 22 διήιξε W ex Herod. 4, 134; διήλαξε vel διήλεξε L; διήλασε Heringa 129 — 27 σημάνας M; σημήνας PDE —

253, 2 ἑπτὰ] cum ipse Darius septimus esset. Noli vero corrigere ἕξ: scilicet οἱ ἑπτὰ Πέρσαι sive σατράπαι in proverbium abierant. Cf. Malina, pg. 81 — 3 τὸ H; om. L — τιαρόδεσμον MP; τιαρίδεσμον D; τιαροδέσμιον H — 5 ἅμμα P; ἅμα MD: [τὸ] add. K — 6 (χουμίτρας) ut glossam del. Roth; καὶ τῆς μίτρας codd. Cas. — ἀπτομένοις libri Cas. ἀπτομένοις PD; ἀπτομένης M — 10 an προέγραψε ut 254, 27? — χαριζόμεθα K; χαρίζεσθαι Patakis — 15 εὐπόρει K; εὐπορία L — 26 sq. Καλχηδόνα, Καλχηδόνιοι P; Καρχ. M; Χαλκ. DE. Cf. Eckhel doctr. num. 2. pg. 411 sq.

254, 1 τὴν om. Cas. — 2 τειχοφυλακούντων MP; τειχοφυλακτούντων DE: cf. Lobeck Phryn. 575 — 9 Καλχ. τὰ τ. φυλ. om. M — 11 sq. Σάκαις HMP; Σάκκαις DE — 10 μυρίων (i. e. ι) ζώντων ἁλόντων W; ἰζώντων ἁλόντων M; ἰζόντων ἁλόντων P; ἰζόντων D; ἁλόντων K; πεσόντων H: cf. 289, 2 — 13 (καὶ τὸν κόσμον) PDE; om. HM: cf. infra v. 16. 17 et 268, 30 — 14 προῆγε H — 20 ἀμαχεὶ M; ἀμαχὶ vulgo — 23 Ἀρυάνδου Heringa ex Herodoto, et sic 271, 23 sq. et 323, 26; Ὀρυάνδρου LE: 'Ὀρυάνδης sive Ὀρύανδρος forma iustissima' Gutschmied Philol. XI, 145 — 25 ἐρήμου M; ἐρήμης PDE: cf. ad 50, 25 — 27 προσέγραψε M — 29 μαθόντες M —

255, 1 Σιράκης P; Σειράκης M; om. D, unde vulgo 255, 2 — 256, 14 priori capiti quasi octava § subiunguntur: mox v. 5 Συράκης DE — 3 Ὁμάργης] MPVF; Ὁμάρης D; Ἀμόργης C. Fr. Hermann coll. Ctesia Pers. exc. 3 et interpr. ad Theon. progymn. 9. 10. Ὀμάρτης rex laudatur a Charete Mitylenaeo ap. Athen. 13, 575 b. — 6 διαφθερεῖν K — 11 ἔφη M; ἔδει PD — 17 προλάβοιμεν MP; προλάβωμεν DE — 21 ἐπαγόμεθα L —

256, 5 ἐπιτολὴ τοῦ ἡλίου M; ἐπιτολὴ .... P; ἐπὶ πολὺ D — 12 τοῦτον τὸν M; τοῦτον PD — 23 εἴκοσι] ut Herodot. 3, 160; δέκα Diod. ἑκατὸν Plut. — 24 ἔχειν] an ἑλεῖν? Diod. 1, p. 549 Bekker δέκα Βαβυλῶνας λαβεῖν; Plut. apophth. reg. et imper. s. v. Darius οὐκ ἂν ἐθελῆσαι λαβεῖν ἑκατὸν Βαβυλῶνας. Eadem corruptela

28, 6. — 26 *Ὀρόντης* MP; vulgo *Ἀρταξέρξης* et 257, 6 *Ὀρόντης* § 1 — 30 *λόχος·*] sic distinxi coll. 255, 15 —

257, 3 *διαλ. Τηριβάζῳ απ. εἰσερχ.* M; *δ. Τηρίβαζος ἀπ. εἰσ.* P; ut nos D. Latet fortasse *περὶ ἀπορρήτων*. Cf. 163, 18. 57, 2. 155, 6. 207, 13. 210, 15. 269, 19. 329, 21: *διαλέγεσθαι* cum accus. nusquam inveni — 12 *καὶ* ante *διὰ* L, quod delevi; K post *ὁδοὶ* transposuit — 13 *ἐπὶ Σάρδεις*] genitivus 26, 4. 34, 14. 42, 14. 232, 7. 261, 31 — 22 *ἱππέας* M marg. pr. m. *ὁπλίτας* LE — *συμβαλόντες* δ; *συμβάλλοντες* MP — 30 *μοῦνον* ante K — 31 *ἐνέβησαν* W; *ἐπέβησαν* M; *ἀπέβησαν* PD —

258, 4 *ἐξηγγέλλετο* F; *ἐπηγγέλλετο* MPD — 4 *δὲ* pro *δὴ* M — 5 *ἰσχυροτάτους* L; *ἰσχυρωτάτους* E — 8 malim *παρηγγελμένα* cum Rothio — 12 *ἔφυγε* M; *ἔφευγε* PDE — 15 *διασκευάσας* Piersn 218 — 17 posterius *ἐς* om. M: cf. 283, 18. 336, 7 — 25 *σιτηγοὶ* Mp; *σιτηγαὶ* vulgo — 28 *ἤρετο* ut 272, 23. 285, 20 MP; *εἴρετο* DE — 29 *Ἑλλάδα* HM; *τὴν Ἑλλάδα* PDE — 30 *ὥστε καὶ ὁ* H — *ἀγ. τοῖς Ἑλλ.* HM; *τοῖς Ἑ. ἀ.* PD; [*ὁ*] *τ. Ἑ. ἀ.* K —

259, 1 *τὰ δὲ* M; *τάτε* P; *ταῦτα* Dp — 20 *Κολασσαῖς* D — 22 *δέον* Hertlein; *δέοι* LE: cf. 40, 27. 97, 16. 295, 2 —

260, 1 *ἦ* M; *ἦ δὲ ἄρα* PDE, dittogr. ex 260, 2 — 3 *Κυρίων* L; an *μυρίων*? — 4 *ὀλολύξειν* Patakis — 7 *καὶ γὰρ* Patakis — 25 *παλακίδας* MP; *παλλακίδας* DE — 28 *Ἀγίας* Xen. Anab. 2, 5, 31. 6, 1. *Ἆγις* L — 30 *δήσας* om. M —

261, 5 *παρεσκευασμένος* MP; *παρασκευασάμενος* DE — 7 *μεταβαλόμενοι* K; *μεταβαλλόμενοι* L — 16 *πέμψαι* M — 19 *δὴ* MD — *ἐπιβάλλειν* K; *ἐπιβαλεῖν* L — 24 *προσειπόντες* Patakis — 26 aliis *Γλοῦς* —

262, 3 *ἀνωτέρω*? — *πεζῇ* suspectum Koraio — 4 *κομίσαι* M — 6 *τούτων ὃν οὐχὶ* Patakis — 11 *μηνῶν* pro *ἡμερῶν* M — 12 *ὁδὸν* F; om. MPD — 14 *ἐκέλευε* M — 15 *χώρας* L — 17 *ἀργυρίου* M et Aristot. *ἀργύρου* PDE — 22 *ἐγένοντο* M; *ἐγίνοντο* PD — 26 *δὴ* Cas. K; *δὲ* L — 30 *Σήσαμον* Heringa. Cf. tamen Xen. Ages. 2, 26. Corn. Nep. 13, 1. Philologus IV. 94 —

263, 4 *ἔφη* om. M — 17 *ἄλλας* MP; *ἄλλους* D — *ἐπ' αὐτῶν* Patakis — 21 *ἐπισύροντας* V, Seybold, K; *ἐπισύραντα* L; *ἐφελκόμενος* H — 25 *ἐξηρτημένας* K — 27 *ἡμέραις* coni. K — 31 *ἐν Ἀσπενδίῳ πεδίῳ* meliores codd. Cas. *ἐν Ἀσπενδίῳ*; *ἀσπενδίῳ* PD; *ἐμπεδίῳ* M; *in campo* V. Malim tamen *ἐν Ἀσπένδῳ* —

264, 11 *σκηνώσας* D; *σκηνῶσαι* P; *σκηνῆσαι* M — 15 *ἔλυσαν* coni. K — 16 *καὶ* [*τῇ*] *παρ.* coni. K — 17 *παρεσκευασμένην* M — 18 *διῆγεν* M — 27 *θαρρεῖν* Patakis; *τηρεῖν* LE: cf. 58, 20. 65, 6. 69, 14. 74, 9. 176, 22 — 29 *καὶ* ante *προλαβεῖν* E —

265, 2 *Κεβρήνιοι* Maasv. coll. Strab. 590 — *Σκαιβόαι* MV; *Συκαιβόαι* F; βόαι PD — 7 *λόγος ἦν*] = *ἐλέγετο*. Cobet *οἷος ἦν*: oportuit certe *οἷός τε ἦν* — *κατερῶν* Mp; *καταίρων* PD — 10 *εἰς τὸν οὐρ.* M — 15 *φανερῶς αἰτεῖν ὄκνων* W; *φανερῶσαι τὸν ὄκνον* L — 16 *μὲν* L — 17 *φίλους* K, ut v. 20; *ἵππους* L; *ἴσως φίλους ἢ ἱππεῖς* m; *ὑπηκόους* Roth; *εὐπορωτάτους* Aristot. Oecon. 2,

4 — ἐναντίων M — 18 ὅσα τοιάδε W coll. 28, 9; ὅσα δὴ L; ὅσα δὴ οιαῦτα E — 26 φύλακας M; φυλακὰς vulgo — 27 ὑπηρέτει MP; ὑπηρετεῖτο DE — δὴ αὐτοῖς M; δι' αὐτοῖς P; δι' αὐτῶν D — 28 βούλοντο M; ἐβούλετο PD —

266, 1 Ἡρόφυτον Roth, quod et Arriano anab. 1, 17, 11 restituendum pro Ἡρόπυθος; Προφυτὸν vel Πρόφυτον LE — 5 ἐξῆλθον V egrediebantur; ἐξελθόντες LE — 6 ἔνεδρα δὲ M; ἐνέδραμεν P; ἐνέδραμον D; συνέδραμον. Ἔνεδρα δὲ K — δὲ post Μαυσώλου D — 11 Βόγης Herod. 7, 107; Βόργης LE; Βούτης Plut. Cim. 7 — 18 ἢ L; om E: cum solo M et Herodoto addidi ἢ et τὰ ante γυνὴ et τέκνα — 22 αὐτοῦ Σεύθης Maasv. coni. αὐτοὺς αἴθεις M; αὐτὸς αἴθεις P; αὐτὸς αἱρεθεὶς Dm; αὐτοῦ Αἴθης E — 26 προσπεσὼν L; προπεσὼν ante K — 28 Λυσιμάχειοι K in adnot. et censor Ienensis; Λυσιμάχιοι LE: cf. ad 60, 18 —

267, 2 Ἀδραμύττιον M; Ἀδραμύτιον P; Ἀδραμύτειον DE — 5 καὶ MP; om. DE — 6 Πτελεοῦντι L — 9 ἕως ἂν L — 16 ἐνενήκοντα (Ϙ) H; ἓξ M; ς' PD — 29 ὁμαλῶς PD — 30 οἱ μὲν HL; μὲν E —

268, 3 μὴ τῶν π. L — 9 sq. Ἀρσάμης HMV; Ἀρσάβης PD: cf. ad 166, 29 — 15 αὐτῶν L — 18 προέθηκεν HM; παρέθηκεν PD — 19 ἄφθονον V — 22 καὶ εἰσπ. PDE — 26 ἐπ' MP; ἐς DE — 27 προσαγάγῃ M corr. pr. m. προσαγάγοι MP; προάγοιεν scil. οἱ πολέμιοι Patakis — 30 ἐπεὶ δὲ K; ἐπειδὴ L —

269, 6 ἐνέβαλον M; ἐνέβαλλον PD — 7 οὗτοι M; οὕτω PD — προήγαγεν M — 11 Μιθριδάτῃ ὁ] Μιθριδάτης L; Μιθριδάτῃ p — 12 κτεῖνε p; κτεῖναι L: cf. 256, 18 — 14 ἐπίστευε Patakis — 17 ἔδειξεν MP; ἔδοξεν DE — 22 προῆγεν Hertlein — 26 τινων ὧν M; τινῶν P; τινῶν ἃ D — 27 προσελθόντα M; προελθ. PD —

270, 1 διώξοντας L; διώκοντας E — 8 πολὺ MP; πολλοῦ vulgo — 10 Ἀριβαίου MV; Ἀριββαίου PDE — 21 ὑπεκκείμενα K; ὑποκείμενα L: Pierson v. 19 voluit ὑποτεθειμένων — 22 μετεπέμψαντο K; μετεπέμψατο L —

271, 4 Ἀρτάβαζος V et summarium; Ἀρταβάζης L — 5 Ποτίδαιαν Heringa 130 coll. Herod. 8, 128. Aen. Poliorc. 31, 16; πόλιν M; τὴν πόλιν PD; τινα πόλιν E — 6 Σκιωναῖος F Herod. Σικιωναῖος MP; Σικυώνιος E — 7 προσάψοντες L — 11 ἐκέλευσεν L — 14 Διβικτῷ corruptum: Σιβυρτίῳ coni. Roth — 15 Πλαταιῶν M; Πλατέων PD; Πλαταιέων vulgo — 19 Μαρδώνιος vulgo — 20 ἀπαγγελεῖ Koen —

272, 2 μενεῖ K — 5 οὐκέτι MP; μηκέτι E: cf. 233, 16 — 7 Βρέννδς H; Βρένος MP; Ἀρένος Dm — 20 θεασάμενος H — 26 ἄλλους V; ἀλλήλους L — 28 αὐτῷ δὴ (δὲ m) corruptum; fort. ἀκίβδηλος: eiecit K — σφυρήλατος H; σφυρηλάτης L —

273, 1 προθυμότερον MP; εὐθυμότερον DE — ἀπολειψόμενοι K; ἐπιληψόμενοι L; ληψόμενοι H — 7 ἔβαλε L: ὅτι χρὴ ... σῖτον καὶ κριθὴν τῇ ὄψει τῶν σωρῶν ἐπισχίσει (sic) H — 13 καὶ ante ἄλλους del. K — 19 Παιρισάδης K, Strabo, Corp. Inscr. 2, 2119, Eckhel doctr. num. 2, 361; Παρισάδης L hoc loco et in summario,

nisi quod P *Παρεισάδης* — 21 *ἐξέταττεν* Heringa. 130; *ἐξήταζεν* LE: cf. v. 23 — 22 [*ἐν*] K — 28 *διὰ*] *ἐκ* Hertlein —

274, 12 *Σείλης* MPV; *Χείλης* DmE — 21 *ὁπλίτας τρισχιλίους* vel *γ* L; *ὁπλιτῶν τρεῖς χιλιάδας* E — 26 *Βόρζος* DE: *Οἰόβαζος* vel *Ὀρόβαζος* coni. Roth —

275, 6 *ἐγένετο* Roth — 9 *ὀριοτέρων* MP; *ὀρεινοτέρων* E favente Plutarcho — 12 *μέγας καὶ δείξας* coni. K; possis etiam scribere *μέγας*, [*ὃς*] *δ.* — 20 *κεντρήσας* coni. K — 25 *κτιννύει* MP; *κτείνει* E — 27 *Ἐξάθρης* Plutarchi Crass. 31 cod. C et infra 276, 10 L: hoc loco *Ὀξάθρης* p; *ἐξαρθεὶς* L — 28 [*ἀνεῖλε*] post *Παρθυαῖος* ins. Cas. K —

276, 1 *Ὑρώδην*] sic Plut. Crass. *Ἡρώδην* LE; *Ὀρώδης* Appian. et Dio Cass. — 5 *ὀρέων* MV codd. Eurip. Bacch. 1158 *ὀρῶν* PF Plut. om. D — 6 *μέλαθρον* vel *μέλανθρον* L; *μέλαθρα* Cas. Plut. Cf. Ern. a Leutsch Philol. vol. 12. — 7 *θήραμα* Mp codd. Eurip. Plut. Moralia p. 501, Appian. Parth. *θήραν* PD Plut. — 8 *τοῦ* MP; om. DE — 12 *μὲν* ante *ἡσθεὶς* L; del. Cas. — 23 *λυθέντες* Patakis coll. 227, 4 — [*ἔκειντο*] Koen 197: cf. 227, 4. 308, 10. 310, 19. K *ληφθέντας Κελτοὶ ἐπελθ.* — 28 *τινὰς*] *ῥητὰς* coni. K —

277, 5 *παρεσπονδήθησαν* coni. K — 11 *Τριβάλλοις* H; *Τριβαλοῖς* L — 13 *συμβάλλοντας* H — 15 *ἐπελαύνοντας* Patakis; *admoverit* Front. 2, 4, 20; *ἀπελαύνοντας* L; *ἐλαύνοντας* H; *agerent* V — 20 *Σκυθίδες* coni. K; *Σκυθιάδες* HLE — 23 *ἐπῄεσαν* HMP; *ἐπολησαν* Dm; *ἀπήντησαν* Cas. K —

278, 5 *Περσίδες* P; om. MDE — 8 *σατράπη* MP; *σωκράτη* D; *Οἰβάρῃ* E — 9 *ἀπαντῶσαι* H: cf. ad 17, 20 — 11 *ἢ ὅθεν* H; *ἔωθεν* P; *ἔνθεν* M; *ὅθεν* E — 20 *Τρωϊάδες* MP et summarium; *Παλληνεῖς* E — 24 *Αἰθία* Roth; *Ἀνθία* LE; *Αἴθυλλα* Rutgers. var. lect. p. 547 ex Conone 13, Tzetze et Apollodoro —

279, 3 *Σαλματίδες* MP; *Ἀννίβας* E — 7 *ἀνεῖναι* Mp; *ἀεῖναι* P; *ἀνείη* vulgo — 8 *ἀποδιδόντων* Mp; *ἀποδωσόντων* P; *ἀποδόντων* K — 6 *τριακοσίους ὁμήρους* M Plut. *τετρακοσίους ὁμ.* P; *ὁμ. τριακ.* DE — 10 *ἐν ἱματίῳ* Plut. *ἐνὶ ἱματίῳ* L: cf. 199, 4. 334, 14 — 13 *ξίφη* MP Plut. *τὰ ξίφη* E — 14 *Ἀννίβα* M; *Ἀννίβου* PK: cf. 313, 20. 324, 27. 332, 23 — 15 *ἐμβοήσασαι* M Plut. *ἐκβοήσασαι* PDE; *ἐκβοηθήσασαι* Valken. — 16 *παρέδωκαν* Patakis, Hertlein; *προσέδωκαν* LE — 17 *διαρπάζουσι* pK; *φρουροῦσι* Plut. — 18 *κατέβαλον* Plut.; *κατέλαβον* LE — 10 *διεξεπαίσαντο* K; *διεξεπέσαντο* L; *διεξέπεσον* Plut. cf. 58, 23. 127, 4. 197, 1 — *ἀνδρίαν* MP; *ἀνδρείαν* E: cf. 325, 4. 326, 12 — 20 *δι' αὐτὰς* K; *δὴ αὐτὰς* L; *δὴ αὐταῖς καὶ* propopsuit idem K — 25 *συνεμάχοντο* DE — 24 *κατασχόντες*] *κατάραντες* Plut. et languet propter praecedens *κατασχόντες*; Polyaeno tamen placuit participium repetitum —

280, 3 *προσειπεῖν* Plut. *προσεῖναι* vel *προσῆναι* L — 5 *ἐνδύντες* W ex Plut. et Herod. 4, 146; *ἐνδύονται* L: [*καὶ*] post *ἐνδ.* K; [*δὲ*] ante *ἑσπ.* Cas. ins. — 10 *Ταΰγετον* W; *ταυ τὸν* P; *ταυτὸν*

M; τὰ Ταΰγετα E ex Plut. — 15 Κελταὶ MV Plut. Κελτοὶ PDE: cf. 276, 15 — 16 καὶ del. K — 17 [ἐν μέσῳ] Cas. ex Plut. — 26 ἐπάρχους Wyttenb. ex Plut. qui addit ἐν Ἰβηρίᾳ; ἱππάρχους L —

LIBER OCTAVUS.

281, 1 M et δ indice carent, P deficit in Τόμυρις α — βιβλίῳ om. P; addidi, cum MP$_1$ habeant princ. libb. 2. 3. 4. 5. 6. 7 — Νεμέτωρ P; Νομήτωρ E — Γαῖος V; Γνάϊος F; ... ναῖος P; infra 291, 8 Γάϊος HL — Φάβιος δ] infra Φάβιος γ et Κοΐντος α, et sic K in indice — Δαῦνος PF; Φαῦνος DE — Σεβαστὸς η P — Λαμψάκη W; Φωκαεῖς E: cf. ad 315, 11 — Μιλησίαι E; Ἀκαρνᾶνες E; Κυρηναῖοι E, de quibus vide infra suis locis —

282, 3 συντετελεσμένης MP; συντετελεωμένης E — 4 καὶ M; om. PDE — 7 ἀμελῶ συγγράφειν K; ἀμελῶς συγγράφειν L; ἀμελῶς συγγράφω Cas. — 9 πόλεμον m: cf. 88, 3 — 15 Νεμέτωρ hic et infra MP, ut Diod. Sic. fragm. Νομήτωρ DE — 18 Σολπίαν L — 23 Ῥῶμος, hic et infra MP, ut Dion. Hal. Ῥέμος F —

283, 7 παθόντι MP; παθόντες DE — 12 ἄξει coni. K — 13 Ἱππίου MP, ut Plut. Rom. 14; Ἱππείου E — 26 προσῆλθεν pV; προσῆλθον L —

284, 9 ἀντιπρόσωπον L — 20 οὗς Patakis — 25 οὗτοι K; οὕτω L —

285, 1 προεχώρουν H — μακρῷ χρόνῳ M, ut 286, 8. 336, 9; χρ. μ. PDE, ut 16, 14. 128, 14. 256, 16. 273, 17. 291, 6 — 12 Σέξτον censor Ienensis: at cf. Meinecke praef. Strab. vol. 3. pg. VII et Philol. 12, 621 — 23 ταὐτὸ Cas. —

286, 3 αὐτὸν p Patakis — 11 Βρένου MP: cf. 272, 7 — 15 δέκα] εἴκοσι Plut. quod fort. restituendum — 16 Ἀνίωνα K ex Plut. Ἀννίωνα L — 18 στρατείαν L; στρατηγίαν probat C. Fr. Hermann coll. Plut. ὑποστὰς τὴν στρατηγίαν — 22 κατεάγνοιντο MP; κατεάγοιντο DmE; κατάγνοιντο p; ἀπολισθαίνειν ἢ κατάγνυσθαι Plut. — 25 χρῆσθαι Plut. χρήσασθαι L — 26 ὑποβάλλοντας P Plut. ὑποβαλόντας MD —

287, 6 πολεμικὰ W coll. Plut. et Zonara 7, 12; πολέμια LE: πολεμίοις opponuntur φίλιοι, πολεμικοῖς ἀπόλεμοι — 9 περιελθὼν τὸ βῆμα Plut. — 26 αὐτοῦ M Plut. om. PDE — πρεσβευτὴν W ex Plut. πρεσβύτην LE —

288, 1 ἀποκτείνοντας MP — 11 καὶ τὸ σημ. coni. K — 14 μέμνησθαι MP — 22 ἐκέλευσε H; ἐκέλευε LE — 23 προϊόντας ἐμβάλλειν W; ἐμβάλλειν προσιόντας LE; ἐκέλευσε πόρρωθεν ἱσταμένους τοὺς στρατιώτας ἐθίζεσθαι τῆς αὐτῶν μορφῆς H. Locus corruptus; putabam olim legendum esse ἐμβλέπειν pro ἐμβάλλειν, quod nostro loco non convenit, quia Romani v. 29 demum proelio decertare cupiunt.

289, 3—14 desunt in M — 7 *συνέβαλε* K; *συνέβαινε* : *βαλον* Roth — 16 malim *ὡρμημένοις* cum Rothio — 19 *π* Patakis et Fuchs; *στρατιωτῶν* LE — 23 *προεβάλοντο* M: *βάλλοντο* DE —

290, 2 *τῶν* M; *τῶν τοῦ* PDE — 7 *ἔμαθε* M; *ἔλαθεν* pr. m. *ἔλαβε* PD — 22 *πεῖσαι ἂν τὴν* PDE — 25 *τότε*] *τοι* Cas. — [*συμβάλλειν*] W; [*πολεμεῖν*] Roth — *ὡς Καρ* *ἀπαγορεύουσι* E — 27 *εἶεν* W; *εἶναι* L; *εἴησαν* E: cf. 145 4 — *ἁλώσιμον* L —

291, 6 *τε* P; om. Mδ — 7 *καὶ βασ.* E — 18 *κακῶς* K; — 19 *ἀποτρέψασθαι* L — 22 *ὅπλων* L: cf. Plut. Fab. 14 : *ὅλων ἀναρρίψων κύβον* — 25 *συμβουλεύω* M; *συμβουλὴ* 26 *κατέχοντας* et *ἀφίσταντας* coni. K —

292, 1 *καὶ ἐπὶ τὴν* DE — 2 *τοῦτο … Μέγιστος* del. — 4 *Σκιπίων* MP; *Σκηπίων* E — 8 *καὶ* ante *κατὰ* del. K *σας* MF; om. PD — 14 *Βρέττιος ἦρα ἀνὴρ* W coll. Plut. *ἦρο* *της ἀνὴρ Βρέττιος*; *Ἀβρέντιος ἦρα ἀνὴρ* L; *ἀνὴρ Βρέττιος* — 17. 19 *τὸν Ἀβρέντιον* et *Ἀβρέντιος* L — 28 *ἐν* M; *ἐπὶ* Pl

293, 2 *παρέληται* M; *παρέλκηται* P; *παρέλκεται* D - *πίων* scripsi ubique cum HMP et Plutarcho; *Σκηπίων* D *κλίνας* Gronovius et Appianus; *καινὰς* vel *καὶ τὰς* L; : *νας* K — 13 *χύτρας* M et Plut. *χύτρας χαλκῆς* Appian. Tact. 20, 80; *κύθρας* P; *κιθάρας* D — 17 *ὄρθρους* H; Leo Tact. *ἀριστᾶν ἑστῶτας* Plut. — 20 **] Roth. suppl. [*ἐ* *μὲν στρατιώτας ἐπὶ κλινῶν*] — 21 *κατακειμένους* Pl Wyttenbach Polyaeno reddendum censet; *ἀνακλίνεσθ* *ἀνεπαύετο* Appianus — [*περιιὼν*] *ἑωρᾶτο* K ex V *circumie* *ἀit; περιῄει* Plut. — 26 *τῷ ξύλῳ* HVF Plut. *τῷ κόπῳ* M D; om. P —

294, 2 *χειρὶ* L; om. H Plut. Cf. 14, 28. 26, 17. 269, *Οἴνυσσαν*] *Φοίνισσαν* Cas. Cf. Steph. Byz. s. v. *Καρχηδ* *τρόπολις Λιβύης … ἐκαλεῖτο δὲ Οἰνοῦσσα* — *λαφυραγα* beck Phryn. 383; *φυγαγωγοὶ* LE; *νυμφαγωγοὶ* H cod. *παρεκβολῶν*. Cf. Polyb. 10, 17, 6. 18, 6 — 10 *κάλλος* H: 1 — 12 *ὁ δὲ*] *αὐτὸς* H — *συνεδωρήσατο* HMP; *συνεχαρίσ* — 13 *καὶ* incl. K — 14 *εὐγενῶν* H; an *εὐγενεστάτων*, ut : — 17 [*ἦσαν*] *καὶ* K — 21 *Σόφακα* L plerumque; *Σύφα* *Μασσαισυλίων* Maasv. *Μασσαισυαίων* MP; *Μασσαισυλαίων* *σαισυέων* Dm — 24 *τῷ Σόφακι* PDE — 30 *τολμήσαντας*] — 32 *τοὺς Ῥωμαίους* DE —

295, 3 *ταῦτα* K — 5 *προσήκει* MP — 9 *δ' αὐτοῖς*] *δὲ τ* — 12 *ἀκουῶντας* Mp; *ακουοῦντας* vulgo — 14 *ἅπερ ἐθεάσ* fort. *ἅτε ἐθέασθε* — 19 *Πόρκιος Κάτων* E — 24 *ἤγαγον* K; *ἢ*

296, 4 *Δαῦνος* coniecit K in Addendis; *Φαῦνος* LE 281 — 16 *κατέθηκε* coni. K — 23 *καθέμενος* Patakis — *λοις* Gronovius, *καλῶς* L — *ἐπέπλευσεν* Patakis; *ἀπέπλευσ*

297, 1 *Πινάριος* MP — 8 *ἐν ὑπερδεξίοις* Patakis ex *perioribus locis* — 17 *ὑπονόμων* MPV; *ὑπονόμου* DE — 2

όντι L — 24 δῶρον W ex Plut. φάσκων Ἀρτέμιδος δῶρον τὴν ἔλαφον εἶναι; ἱερὸν L — 24 Ἀρτ. [εἴη] K — προλέγει MP — 25 πολέμοις *bellis* V; πολεμίοις L — 27 ἀποκρυπτόμενος] ἄγγελον ἔκρυπτε Plut. an αὐτούς? —

298, 1 [καὶ] τούτων coni. K — 3 ταύτας K in adnot. — 13 ἐπιδανεῖσαι] αὐτῷ δανεῖσαι coni. K — 14 εἶχεν K — 15 κομίζει Patakis; κομίζειν LE — 16 ὑδρίαν K; ὑδρείαν L — 24 ἠγγέλθη DE — 25 ὀρείων K; ὁρίων L — 28 πλατύνεται coni. K — 29 (καὶ ἅμα αὐγῆς) ut glossema eiiciendum puto: ἅμα αὐγῇ Cas. K — 30 ἄγων Patakis ex V *ducens* —

299, 4 συνεπηχήσαντα L. Dindorf ad Steph. thes. VII, 1223 — 6 [δ'] ἀμαχεὶ K — 8 πεντήκοντα M; ν' PD; τριάκοντα K ex Plut. Caes. 18 — 9 μαχικὸν L — 12 οὐκ ἀπὸ π. Hertlein — 26 Κασόλαυνος MP; Κασόλαυλος vulgo; *Cassivellaunus* Caes. B. G. 5, 11; Κασουελλαυὸς Dio Cass. 40, 2 —

300, 10 προσδήσαντα K; προδήσαντα L — 11 (βαλεῖν) glossema videtur ad ἀκοντίσαι, quod tamen suo loco motum huc retraxerim — 28 ἀντίοι W; αρτιοι L; ἐναντίοι K — 30 ἀποληφθέντας K; ἀπολειφθέντας L —

301, 10 Οὐεργιγγετόριξ Vp — μέσος Seybold ex V *in medio*; μέγας LE — 17 ἀρχαίας p; ἀρχαῖον M; ἀρχαῖος P — γεφ. δὲ διακ. Cas. — σταυρώματα M; στρώματα PD — 19 ἀφῃρημένης K; ἀφῃρημένας L — 23 διαβὰς, ἣν K; διάβασιν P; διαβὰς MD; διέβη m — 24 Γεργοβίην] variant L hic et infra — 25 ἐχυρωτέραν M; ἐχυρωτάτην PDE — ἡ πόλις del. Patakis; P_2 πόλις in marg. habet sec. m. additum —

302, 2 ὑπερέχειεν M; περιέχοιεν PD — 7 αὐτοὺς MP; αὐτὰς D — 11 Ἀλαισίαν PDE — 13 δισχιλίους H — 21 (ἐταράχθησαν) glossema videtur ad ἐξεπλάγησαν; καὶ ἐταρ. Maasv. om. D — 23 malim γενέσθαι, quod K coni. —

303, 10 μεταλαβεῖν MP; μεταβαλεῖν DE — 14. 15 [ὁ] et [Καῖσαρ] Cas. add. coll. 160, 19 — 19 αὐτὸν L — 20 ἀναχωρῶν Patakis; ἀνεχώρουν LE — 25 εὐθαρσεῖ M; ἐνθαρσεῖ PD — 27 εἶπεν MP; ἔφη DE — 28 πολίταις Cas. V; τοῖς πολίταις coni. K — 30 μετεβάλοντο K; μετεβάλλοντο L —

304, 6 καταλείποντες Patakis — 7 οὐκ αἰδεῖσθε K vel καταλιπόντας ... μὴ αἰδεῖσθαι — τὸν τοιοῦτον H; τὸν L; [τοῦτον] τὸν coni. K: cf. 288, 15 — 9 παρεσκευάσθαι K; παρασκευασασθαι PD; παρασκευάζεσθαι M; παρεκελεύον τοῖς στρατιώταις εἶναι παρεσκευασμένοις Leo Tact. 20, 41 — 15 προκαταλαμβάνοιτο DE — 18 πλέον MP; πλέονα E — 21 παρήγγελλεν K; παρήγγειλεν L — 28 ἐστασίαζεν K — 29 ἔλιπεν HMP; ἔλειπεν DE —

305, 6 ἐπεξελθὼν P — 7 τούτῳ M; τοῦτο PDE — 16 μέγα φρονοῦντας H — 20 ἔφυγον PDE — 23 ὡς] ὅπως K — τιμωρίαν MP, contra usum Pol. — ἐβουλεύσατο coni. K — 24 παραμυθησάμενος E — 30 ἡγήσεσθαι Cas. —

306, 1 Δέρδη L — 5 τοῦτο L — 9 φείδεσθε H; φείδεσθαι L — πολιτῶν Hp; πολεμίων LE: cf. Flor. 2, 13, 50. Zonar. 10, 8 —

10 *πολεμίους* L: cf. 191, 11. 212, 24 — 18 *τῶν* om. DE — 20 *τοῦ θύτου* Davisius; *vates* V; *τοιούτου* L —

307, 1 *ἀπολειπομένοις* PDE — 4 *ἐκέλευε* K — *πρὸ τοῦ στρατοῦ λυσιζώνους ἑστάναι καὶ θρηνεῖν δι' ὅλης ἡμέρας, ἐνίοτε δὲ καὶ γυναικῶν στολὴν ἐδίδου φορεῖν* H. Haec ultima cum apud Suet. desint, aliunde assuta esse existimo, ut 119, 3—13 Plut. Phocione — 6 *παρήγγελλεν* K — 10 *τοῖς ἀνδραγαθήσασι* H — 16 sq. *Μοῦρκος* Pet. Wesseling obs. crit. 42 coll. Appiano B. Civ. 4, 82 sq. *Μούκιος* LE, nisi quod P v. 23 *Μάρκιος*; sed praestat fort. *Μούρκιος* — 17 *ἐφορμώντων* M: an *ἐφορμούντων*? — 21 *ἐπικλευσουμένας* MP; *ἐπιπλευσομένας* DE —

308, 5 et 13 *ἠνεῳγμένην* PD: cf. 247, 27 — 10 *ἀρυσάμενοι* MP; *ἀφυσάμενοι* DE: cf. 7, 26 — 16 *ἐκβολαῖς* K ex coni. Maasv. — 17 *Θύμβριδος* vulgo — *οἱ μὲν δὴ Τρῶες* PDE — 20 *πλέωμεν*? — 22. 24 *κατοικίσαι* et *κατῴκισαν* DE — 26 *Τυρρηνοὺς* K; *Τυρρήνην* L —

309, 1 *Οὐετηρία* MP: *Οὐετουρία* vulgo — 5 *εἰ* W; *ἦν* L; *ἦν. εἰ μὲν* E — 10 *κομισθῆναι* L — 12 *Σιράκων* Cas. — 18 Rectius *Iomanes* Plin. n. h. *Γάγγης* p — 20 *Σάκκας* E — 25 *σπείρεσθαι* K; *σπέρεσθαι* M; *σπαρέσθαι* PD — *ἔσμηξα* Heringa —

310, 4 *ἀπορρυψαμένη* Oudend. ad Thom. Mag. s. v. *ῥύπτεσθαι*; *ἀπορυψαμένη* MP; *ἀποκρυψαμένη* vulgo; item v. 9: v. 6 *ἀποκρύψαι* L — 10 *ἀναδεδεμένην* W; *ἀναδεδεμένη* MP; *ἀναδεδημένην* K; *ἀναλελυμένην* Cas. — 11 *Rhodogunem* V; *Ῥοδογούνη* L — 16 *ἐν τῷ Περσικῷ* PD; *τῷ Περσικῷ* M; *τὸ Περσικὸν* H — 18 *μετὰ* H; om. LE — 19 *ἔλαβον* ante *ἔκειντο* inserunt E — *τρυφὴν* HL; *τροφὴν* E —

311, 3 *ἐκεχείρωτο* Mp; *ἐχείρωτο* P; *ἐνεχύρωτο* vulgo — 4 *γενέσθαι* post *Ἀμάσιδος* habent E — 5 *γὲ* K; *δὲ* L — 7 *καὶ* del. K — 9 *ἀρχὴν* MP; *χώραν ἀρχὴν* vulgo — 12 *Ποστούμιον* Plut. *Ποστούμην* L — 13 *ἐξήτουν* P_2 marg. V *postulabant*; *ἐζήτουν* LE — 24 *ἐπελθόντες* Plut. Rom. 29 Cam. 33; *ἐπανελθόντες* L —

312, 2 malim *προῆλθον*, quod K coni. — *Θύμβριν* E — *λουσάμεναι* Plut. V *loturae*; *λουσάμεναι* L — 3 *προύτρεψεν* MPV; *προύπεμψεν* vulgo — 7 *ἀνέπεμψαν* K; *ἀντέπεμψαν* L — 8 *αὐτοῖς* L — 18 *ἀνέσχισεν* coni. K; *ἀπέσχισεν* L; *κατέτρωσεν* Dio Cass. 44, 13 — 28 *ἀλεαινομένη* Fuchs; *ἀλειψομένη* LE —

313, 7 *ἑπτὰ καὶ ἑβδομήκοντα καὶ ἑπτακοσίους πρὸς ἑπτακισχιλίοις* K cum Plut. — 11 *παρὰ τὴν ἔπαλξιν* K; *παρ' ἔπαλξιν* Plut. — 19 *Χιλωνὶς* DE — 23 *φίλανδρον* H; *φιλάνθρωπον* L — 24 *αὐτῇ* K —

314, 1 *Φενεὸν* MP; *Ἀλφειὸν* Fuchs — 11 [*ὁ δυνατώτατος*] W ex Plut. [*εἷς*] Cas. K — 13 *ἐμοὶ διαπράξαι τὸ* W coll. Plut. *εἰ διαπράξαιό μοι τὸ πολλ.* etc. *ἐμοὶ διαπράξαιτο* MP; *εἰ ἐμοὶ διαπράξαιο* E — 18 *Πολυκρίτη* Plut. *Πολυκρήτη* L — 25 *ἀνεῖντο* Hertlein —

315, 3 *αὐτοὶ* MPV Plut. *αὐτὸν* E — 5 *μόλυβδον* M Plut. *μόλιβδον* PDE: item supra v. 1 *μολυβδοῦν* et *μολιβοῦν* — 6 *ἐπιθέσθαι* L — 7 *δὲ* om. PDE — 11 *Λαμψάκη* W coll. Plut. *Φωκαεῖς ἢ Λαμψάκη* M; *Φωκαεῖς* PDE — *συνοικεῖν* Hertlein — 25 *κατακλιθέντες* K;

κατακλεισθέντες L — 26 κατελάβοντο P marg. pr. m. et Plut. κατεβάλοντο PD; om. M a priore οἱ δὲ v. 25 ad alterum v. 27 aberrans — 26 αὐτῶν M —

316, 1 προσηγόρευσαν Plut. — 7 καλὴν οὖσαν] ἄκουσαν Plut. — 19 Λαάνδρῳ MP; Λεάνδρῳ DE Plut.: cf. 318, 22 — 20 παρεκάλει M — 21 μητέρι E — 22 τὸ δὲ διαφθεῖραν M — 26 Συνόριξ M Plut. *Erasinorix* V —

317, 5 βιάσεσθαι Patakis, Hertlein; βιάσασθαι L — 9 συνέθετο Patakis — 11 ποιησόμεθα coni. K — 12 ἐν τέλει K — 16 ἐκέλευσεν M Plut.; ἐκέλευσεν αὐτὸν PDE — 20 πολυτίμητε W ex Plut. πολύτιμε LE —

318, 1 ἡ ἀδελφὴ L — 10 εἰς φρέαρ M Plut. εἰς τὸ φρ. PDE — 15 ἐπεκύλισεν Hertlein coll. Plut. ἐκύλισεν LE — 18 παροινοῦντα Patakis coll. Plut. — 22 Λάαρχος forma Cyrenaica. Müller frgm. hist. graec. 3, 387 — 27 ἐμνηστεύετο Plut. V *in matrimonium petebat*; ἐμνηστεύσατο LE — 28 ἐπίτηδες MP Plut. ἐξεπίτηδες DE —

319, 1 σύνοδος Plut. σύλλογος LE — 7 νεανίσκους PD Plut. νεανίσκων M — 26 ἐδωδίμῳ M; ἐδώδιμον PDE — 27 τοιοῦτο coni. K. —

320, 1 οὔ τί W propter sequens ἔχοιεν; οὔτε MP; οὐ οὔτι E — 15 καὶ τὸ] τὸ δὲ coni. K — 19 γενομένους M; γευσαμένους PDE — 20 ἀντεστρατοπεδεύοντο E: cf. 106, 8. 24 — 21 παραθεῖσα K; παρατιθεῖσα L — 29 ἐδαίσαντο K; ἐδέξαντο L —

321, 2 ἀπέλειπον K — 6 τε pE; τέτε P; τότε M — 9 Φειδίππου Roth coll. Hom. Il. 2, 678; Φιλίππου LE — 20 ἐξήλατο M; ἐξήλετο E; ἐξείλετο P — 23 ἐχαλέπηνε E — 29 γὰρ M; γοῦν PDE, quod magis Polyaeni stilo convenit —

322, 1 ἐβασάνιζεν K — 3 ἀντεῖπεν L — 9 στρατηγήματος coni. K — 12 ὁ MP; om. D — 17 τὸν MV *nuptias perfecit*; πρὸς PDE —

323, 2 κατήγαγον K — 14 ἱκέτιν Cas. K V *supplicem*; ἱκέτειαν L — 17 Βάττου τοῦ Κυρ. DE — Κυρηναίων K; Κυρηναίου vel Κρηναίου L; Κυρηναίης et βασιλεὺς p — 19 Εὐέλθοντα Cas. ex Herod. 4, 162; προελθόντα L — 28 προβαλομένη P; προβαλλομένη MD — 29 λαβοῦσα K —

324, 14 φερόμεναι K — 21 τοῦ om. DE — 22 Ἀρχιδαμία Plut. Pyrrh. 27, Agid. 20 — 16 κινδυνεύσειν coni. K — 27 Κλεάδα] Κλεομένους Droysen; *Cleonymum* commemorat Plut. —

325, 1 αὐτοὺς L — 9 rectius ὁμοπάτριον. Erat tamen filia Achaei, Müller frgm. hist. gr. 3, 707 — 18 ὀχυρότατον MP — 28 κατὰ γῆς Patakis — 30 ὑπὸ K; ἀπὸ L — 31 ὑπ' K; ἀπ' L —

326, 9 τὸν om. DK — 12 ἀνδρείαν E — 18 δολοφονηθέντι W coll. 317, 6; δολοφονευθέντι M; δούλῳ φονευθέντι PD — 26 ἡγεμόνος M — 29 Cf. Eurip. Orest. v. 1597 Kirchhoff —

327, 1 Ἀρτεμισία HMP constanter; Ἀρτεμησία vulgo — 2 Ξέρξῃ] W coll. 328, 1 — 3 τοῖς Πέρσαις οὓς ἤδη Cas. K — 4 ἡ δὲ] excidit fort. ἤδη coll. 32, 15. 90, 27. 157, 30 — 6 ἐπιβαλεῖν L.

— 12 κατεσκεύασε H 13 Δαμασίουμον L : cf. Herod. 8, 87—14 ἀριστεῖον H; ἀριστείων MP — αὐτῇ Hp: om LE — δὲ H; om. L—

328, 8 Φανία M; Τανία PD — 16 (πρὸς) MP; om. DE — 18 ὑπεισελθὼν V *clam ingressus*; ἐπεισελθὼν L — 20 ἐγήματο MP; ἐγείματο DE —

329, 6 Ἰξομάτας] ut Ammian. Marc. 22, 8, 31; *Exomatae* Val. Flacc. 6, 144. 146. 569; *Examatae* vel *Ixamatae* Pomp. Mela 1, 19, 13; Ἰξιβάται Hecataeus apud Steph. Byz. Ἰαζαβάται vel Ἰαζαμάται Ephorus ap. Steph. Byz. Scymn. et Peripl. Anonymi; Ἰαξαμάται Demetrius Callatianus ap. Scymn. 880, Ptolem. geogr. 5, 9, 16, 17 — 11 oportuit Σινδικήν, et supra Σινδῶν — 18 ἐξῄτει P; ἐζήτει vulgo — 25 καθεικότος K; καθήκοντος L — 27 τῶν del. K—

330, 1 Ἀμόργη coni. Roth — 9 [τὴν] K — 11 αὐτοῖς γ. σύμμαχον Patakis — 22 τὸν Σκύθην m; τῶν Σκυθῶν L —

331, 8 ἀπέπλευσε K; ἔπλευσε L — 13 ὑπὸ K; ἀπὸ L — 21 Ἀθηνᾶς] μία τῶν αἰχμαλώτων ἐν τῷ ἱερῷ καθεζομένη τῆς Ἀρτέμιδος Plut. — ἡ ἱέρεια E — τι K; τὴν L — 28 ἡ del. K —

332, 1 ἀπέβλεπεν M; ἐπέβλεπεν PD — 5 ἀπέκτειναν DE — 7 Κύννα Wessel. ad Diod. 19, 52: cf. Athen. 4, 155 A — 10 καὶ del. K — 10 κατέβαλε K; κατέβαλλε L — 19 Στρυμῶνα L — 26 μετεβάλοντο P; μετεβάλλοντο MD —

333, 1 Μύστα H Phylarchus; Πύστα L — 6 τοῖς HL; ταῖς Patakis — 7 ἐξαγορεύσασα H; ἐξηγόραζεν M; ἐξηγόρευεν P — εἴ τις L — 12 Μέλλας Maasv. Σκέλαος LE; an ὁ Μέλας? — 17 ἐκόμιζον K — 19 τῶν βασανιστήρων Roth; τῶν βασανιστηρίων LE; τοῦ βασανιστηρίου coni. K — 23 Μιλησία MP; Μιλησίαι E — 24 πάθος Plut. πένθος L — 26 γυνή] excidit fort. γυμνάς. Cf. Plut. ἐγράφη προβούλευμα τὰς ἀπαγχομένας γυμνὰς ἐκκομίζεσθαι διὰ τῆς ἀγορᾶς et Gellius n. a. 15, 10 *ut nudae efferrentur* —

334, 7 Συμφαῖον L, sed infra recte Νυμφαίου — 10 Καρήνη L; Καρίνη παρθένος . . . ἐκαλεῖτο δὲ Καφένη Plut. — 16 κομίζουσα K; κομίζουσαι M; κομίζουσιν P — 21 κατῴκισαν K — 24 καὶ del. K —

335, 4 ἔπεισεν? — 26 Ἀριστέως] Ἀριστέου Plut. —

336, 8 Ἀκαρνανίδες W; Ἀκαρνᾶνες ME; Ἀρκάδαι P — 11 εὐρώστως ὡς Patakis — 23 Κυρηναῖαι W; Κυρηναῖοι ME — 25 Λυκώπην? — 28 περιέβαλλον W; περιέβαλον LE —

337, 4 ἐπὶ M; ἐπὶ τὴν PE — 7 ἀπὸ K; ὑπὸ L —

CORRIGENDA.

Pg. 2 Θρασύλος.
44, 24 ὄντα del.
46, 1 ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ.
182, 19 Πάρῳ.
ibid. Ἡριππίδας.

Pg. 239, marg. Ex Herod. 1, 21 sq.
278, 24 Αἴθία.
281 Φάβιος.
ibid. Κυνάνη.
323, marg. Ex Herod. 4, 162.

ΠΟΛΥΑΙΝΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΑ.

Τάδε ἔνεστιν ἐν τῷ πρώτῳ τῶν

Πολυαίνου στρατηγημάτων.

ΠΟΛΥΑΙΝΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΑ.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Τὴν μὲν κατὰ Περσῶν καὶ Παρθυαίων νίκην, 1
ἱερώτατοι βασιλεῖς Ἀντωνῖνε καὶ Οὐῆρε, παρὰ τῶν
θεῶν ἕξετε καὶ παρὰ τῆς ὑμετέρας ἀρετῆς καὶ παρὰ
τῆς Ῥωμαίων ἀνδρείας, μεθ' ὧν αἰεὶ, καὶ πάλαι, καὶ
νῦν εἰώθατε νικᾶν τοὺς ὑπάρχοντας πολέμους καὶ
μάχας· ἐγὼ δὲ Μακεδὼν ἀνὴρ, πάτριον ἔχων τὸ κρα-
τεῖν Περσῶν πολεμούντων δύνασθαι, οὐκ ἀσύμβολος
ὑμῖν ἐν τῷ παρόντι καιρῷ γενέσθαι βούλομαι. Ἀλλ', 2
εἰ μὲν ἤκμαζέ μου τὸ σῶμα, καὶ στρατιώτης πρόθυμος
ἂν ἐγενόμην, Μακεδονικῇ ῥώμῃ χρώμενος· ἐπεὶ δέ
μοι προήκουσαν τὴν ἡλικίαν ὁρᾶτε, οὐ μὴν οὐδὲ νῦν
ἀστράτευτος παντάπασιν ἀπολειφθήσομαι, ἀλλὰ τῆς
στρατηγικῆς ἐπιστήμης ἐφόδια ταυτὶ προσφέρω, ὅσα
τῶν πάλαι γέγονε στρατηγήματα, ὑμῖν τε αὐτοῖς πολ-
λὴν ἐμπειρίαν παλαιῶν ἔργων, τοῖς τε ὑπὸ ὑμῶν
πεμπομένοις πολεμάρχοις, ἢ στρατηγοῖς, ἢ μυριάρ-
χοις, ἢ χιλιάρχοις, ἢ ἑξακοσιάρχοις, ἢ ὅσαι ἄλλαι
ὅπλων ἀρχαὶ, διδασκομένοις ἀρχαίων κατορθωμάτων
ἀρετὰς καὶ τέχνας. Ἀνδρεία μὲν γὰρ, ὅστις ἀλκῇ χρη- 3
σάμενος πολεμίων μαχομένων ἐκράτησεν, εὐβουλία
δὲ, ἀμαχεὶ τέχνῃ καὶ δόλῳ περιγίνεσθαι· ὡς ἔστι
πρώτη δεινῶν στρατηγῶν σοφία, κτᾶσθαι τὴν νίκην
ἀκίνδυνον. Ἄριστον δὲ καὶ τὸ ἐν αὐτῇ τῇ παρατάξει

μηχανᾶσθαι, ὅπως ἂν ἡ γνώμη τὸ κρατεῖν ἐσπισπῷ
4 προλαβοῦσα τὸ τέλος τῆς μάχης. Δοκεῖ δέ μοί
ταῦτα συμβουλεύειν καὶ Ὅμηρος· ὅταν γὰρ πολλ
κις ᾄδῃ

.... ἢ δόλῳ ἠὲ βίηφι,

ἄλλως οὐ παραγγέλλει, ἢ τέχναις καὶ στρατηγήμι
χρῆσθαι κατὰ τῶν πολεμίων· εἰ δὲ μεῖον ἐν τούτ
ἔχοις, τηνικάδε τῇ βίᾳ τῶν σωμάτων ἀποκινδυνε
τέον.

5 Πρῶτος μὲν τοίνυν ἐν τοῖς Ἕλλησιν ἀπάτῃ
δόλῳ χρήσασθαι λέγεται Σίσυφος ὁ Αἰόλου· μαρτυ
δὲ Ὅμηρος·

Ἔνθα δὲ Σίσυφος ἔσκεν, ὃ κέρδιστος γένετ' ἀνδρι

6 Δεύτερος δὲ τὸ ἀπατηλὸν ἐζήλωσεν Αὐτόλυκος ὁ Ἑ
μοῦ, κλέπτων· καὶ τοῦτο πάλιν αὖ μαρτυρεῖ Ὅμηρ

Παρνησσόνδ' ἐλθόντα μετ' Αὐτόλυκόν τε καὶ υἱ
Μητρὸς ἑῆς πατέρ' ἐσθλὸν, ὃς ἀνθρώπους ἐκέκα
Κλεπτοσύνῃ θ' ὅρκῳ τε· θεὸς δέ οἱ αὐτὸς ἔδωκ
Ἑρμείας....

7 Ἐγὼ δὲ καὶ Πρωτέα τὸν μεταβαλλόμενον εἰς παν
δαπὰ ζῶα καὶ δένδρα, ἡγοῦμαι ζῶα μὲν πολλὰ
δένδρα οὐκ ἄν ποτε γενέσθαι, τὰς μεταβολὰς δὲ αὐτ
τῶν τεχνασμάτων ἐμυθοποίησεν Ὅμηρος, ὡς δει
8 κρατεῖν ἀπάτῃ ὧν ἂν βούλοιτο. Τόν γε μὴν Ὀδυσ
ἴσμεν καὶ ἀλαζονευόμενον τῇ σοφίᾳ τοῦ δόλου·

Εἴμ' Ὀδυσεὺς Λαερτιάδης, ὃς πᾶσι δόλοισιν
Ἀνθρώποισι μέλω, καί μευ κλέος οὐρανὸν ἵκει.

Οἱ δ' ἥρωες καὶ τὴν νίκην αὐτῷ ἀνῆψαν·

Σῇ δ' ἥλω βουλῇ Πριάμου πόλις εὐρυάγυια.

Καὶ ἀλλαχοῦ ἄλλοι πάλιν αὖ μαρτυροῦσιν ἁλῶναι
Ἴλιον Ὀδυσσέως

Βουλῇ καὶ μύθοις καὶ ἠπεροπηΐδι τέχνῃ.

Τά γε μὴν στρατηγήματα, οἷς κατὰ τῶν πολεμίων 9
ἐχρήσατο, πολλάκις ᾄδει Ὅμηρος·

Αὐτόν μιν πληγῇσιν ἀεικελίῃσι δαμάσσας,

αὐτομολῆσαι δὴ ὡς τοὺς πολεμίους ὑπεκρίνατο. Καὶ
τὸν ἵππον δὲ τὸν δουράτεον,

... τὸν Ἐπειὸς ἐποίησεν σὺν Ἀθήνῃ,

καὶ τοῦτο στρατήγημα Ὀδυσσέως ἦν. Ὀρθῶς δ' ἄν τις 10
καλοῖ καὶ τὸν Οὖτιν, καὶ τὸν οἶνον, καὶ τὸν δαλὸν,
καὶ τὸν κριὸν, στρατηγήματα κατὰ τοῦ Κύκλωπος.
Καὶ ὁ κηρὸς δὲ τοῖς ὠσὶ τῶν ἑταίρων ἐναλειφόμενος,
καὶ αὐτὸς ὀρθὸς ἐν ἱστοπέδῃ δεσμευόμενος, καὶ ταῦτα
ἐκεῖνος ἐστρατήγει κατὰ τῆς ὀλεθρίου μουσικῆς. Τί 11
δ' ἂν φαίης τὴν πήραν τοῦ πτωχοῦ; καὶ ὅσα πρὸς Εὔ-
μαιον, ἢ πρὸς τὴν Πηνελόπην ἐπλάττετο;

Ἴσκε ψεύδεα πολλὰ λέγων ἐτύμοισιν ὁμοῖα.

Καὶ μέντοι καὶ Ἴρῳ παλαῖσαι, καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ με-
ταθεῖναι τὰ ὅπλα τῶν μειρακίων μεθυόντων, ἀπό τε
τῶν θυρῶν τὸ τόξον ἐντεῖναι, ἆρ' οὐχὶ πάντα ταῦτα
ἦν κατὰ πολεμίων στρατηγήματα; Ἀλλὰ ταῦτα μὲν, 12
ἢ ὅσα τοιαῦτα, διδάσκων Ὅμηρος ἀρκείτω. Οἷον δὲ
κἀκεῖνο στρατήγημα Ὀδυσσέως οἱ τραγῳδοὶ ᾄδουσι.
Παλαμήδην ἐνίκησεν Ὀδυσσεὺς ἐν δικαστηρίῳ τῶν
Ἀχαιῶν, ὑποβαλὼν αὐτοῦ τῇ σκηνῇ βαρβαρικὸν χρυ-
σίον, καὶ ὁ σοφώτατος τῶν Ἑλλήνων ἐκεῖνος ἥλω προ-
δοσίας δόλῳ καὶ στρατηγήματι. Ἀλλὰ τὰ μὲν τῶν 13
τραγῳδῶν ἱκανὴ διδάσκειν ἡ σκηνή· ὅσα δὲ τὰ ἀπὸ
τῆς ἱστορίας ἔργα, στρατηγίας ἔχοντα κατὰ πολεμίων
ἢ κατὰ ἐχθρῶν συνεξελεξάμην, καὶ δὴ τούτων με-
μνήσομαι, σύντομον τὴν παρ' ἑκάστῳ μνήμην ποιού-
μενος. Ἔστι δὲ ἡ πᾶσα σύνταξις βιβλία ὀκτὼ, στρατη-
γημάτων ἐννακοσίων, ἔχοντα τὴν ἀρχὴν ἀπὸ Διο-
νύσου.

1. ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

1 *Διόνυσος ἐπ' Ἰνδοὺς ἐλαύνων, ἵνα δέχοιντ πόλεις αὐτὸν, ὅπλοις μὲν φανεροῖς τὴν στρατιὰν ὥπλισεν, ἐσθῆσι δὲ λεπταῖς καὶ νεβρίσι· δόρατ κισσῷ πεπυκασμένα· ὁ θύρσος εἶχεν αἰχμήν· κυμβι καὶ τυμπάνοις ἐσήμαινεν ἀντὶ σάλπιγγος, καὶ ο τοὺς πολεμίους γεύων εἰς ὄρχησιν ἔτρεπεν καὶ ὅσα Βακχικὰ ὄργια. Πάντα δὲ ἦν Διονύσου στρατ ματα, οἷς Ἰνδοὺς καὶ τὴν ἄλλην Ἀσίαν ἐχειρώσατ*

2 *Διόνυσος ἐν Ἰνδικῇ τῆς στρατιᾶς οὐ φερούσ φλογῶδες τοῦ ἀέρος, κατελάβετο τρικόρυφον ὄρο Ἰνδικῆς. Τῶν κορυφῶν κλήζεται δὲ ἡ μὲν Κ σιβίη, ἡ δὲ Κονδάσβη, τὴν δὲ τρίτην αὐτὸς ἐκα Μηρὸν, τῆς αὐτοῦ γενέσεως ὑπόμνημα. Ἐντι πηγαὶ πολλαὶ, ἡδεῖαι, πυκναὶ, θῆραι περισσαὶ, ι ραι ἄφθονοι, χιόνες ἀναψύχουσαι. Ἐν τούτο στρατιὰ διαιτωμένη τοῖς ἐν τῷ πεδίῳ βαρβάροις ι φνης ἐπεφαίνετο, καὶ ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν καὶ ὑπε ξίων ἀκοντίζοντες τοὺς πολεμίους ῥαδίως ἔτρέπι*

3 *Διόνυσος, Ἰνδοὺς ἑλὼν, αὐτούς τε Ἰνδοὺς Ἀμαζόνας ἄγων συμμάχους, εἰς τὴν Βακτρίων βαλεν· ὁρίζει δὲ τὴν Βακτρίαν ποταμὸς Σαράγ Βάκτριοι τὰ ὄρη κατέλαβον τὰ ὑπὲρ τὸν ποτα ὡς Διονύσῳ διαβαίνοντι ἄνωθεν ἐπιθησόμενο δὲ, στρατοπεδεύσας παρὰ τὸν ποταμὸν, τὰς Ἀμαζ καὶ τὰς Βάκχας διαβαίνειν ἔταξεν, ἵνα οἱ Βάκ καταφρονήσαντες γυναικῶν κατέλθοιεν ἀπὸ ὄρων. Αἱ μὲν δὴ διέβαινον, οἱ δὲ κατέβαινον, τῷ ῥεύματι ἐμβαίνοντες ἀνακόπτειν αὐτὰς ἐπειρά*

Cap. 1. §. 1. 2. Ex Megasthenis Indicis.

Αἱ δὲ ἀνεχώρουν ἐπὶ πόδα. Βάκτριοι μέχρι τῆς ὄχθης ἐδίωκον. Τότε Διόνυσος μετὰ τῶν ἀνδρῶν ἐκβοηθήσας, πεπεδημένους τῷ ῥεύματι τοὺς Βακτρίους κτείνας, διέβη τὸν ποταμὸν ἀκινδύνως.

2. ΠΑΝ.

Διονύσου στρατηγὸς ἦν ὁ Πάν· οὗτος πρῶτος τάξιν εὗρεν, ὠνόμασε φάλαγγα, κέρας ἔταξε δεξιὸν καὶ λαιόν. Ταύτῃ τοι ἄρα κερασφόρον τὸν Πᾶνα δημιουργοῦσιν· ἀλλὰ δὴ καὶ πρῶτος οὗτος πολεμίοις φόβον ἐνέβαλε σοφίᾳ καὶ τέχνῃ. Ἦν Διόνυσος ἐν κοιλῇ νάπῃ· ἤγγειλαν οἱ σκοποὶ μυρίαν χεῖρα πολεμίων ἐπέκεινα στρατοπεδεύειν· ἔδεισεν ὁ Διόνυσος, οὐ μὴν ὅ γε Πάν, ἀλλὰ ἐσήμηνε νύκτωρ [τῇ] Διονυσιακῇ στρατιᾷ ἀλαλάξαι μέγιστον. Οἱ μὲν ἠλάλαξαν· ἀντήχησαν δὲ αἱ πέτραι καὶ τὸ κοιλὸν τῆς νάπης ἦχον πολλῷ μείζονος δυνάμεως τοῖς πολεμίοις ἐνεποίησεν. Οἱ μὲν δὴ φόβῳ πληγέντες ἔφευγον. Τοῦ δὲ Πανὸς τὸ στρατήγημα τιμῶντες τὴν Ἠχὼ τῷ Πανὶ φίλην ᾄδομεν, καὶ τοὺς κενοὺς καὶ τοὺς νυκτερινοὺς τῶν στρατευμάτων φόβους Πανὶ κληΐζομεν.

3. ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ἡρακλῆς, ἐξελεῖν βουλόμενος τοῦ Πηλίου τὸ 1
Κενταύρων γένος, οὐ μὴν αὐτὸς ἄρξαι μάχης ἀλλ' ἐκείνους ἐκκαλέσασθαι, κατήγετο παρὰ Φόλῳ· οἴνου δὲ ἀνθοσμίου πίθον ἀνοίξας αὐτός τε καὶ ὅσοι ἀμφ' αὐτὸν ἠρύσαντο. Ἤισθοντο οἱ γείτονες Κένταυροι καὶ συνδραμόντες ἐπὶ τὸ ἄντρον τοῦ Φόλου τὸν οἶνον

Cap. 2. (Descripsit Anonym. de Incredibilibus 11, pg. 323 Mythogr. Westerm.)

ἥρπαζον· Ἡρακλῆς, ὡς ἄδικα δρῶντας ἀμυνόμ
τοὺς ἐπελθόντας ἔκτεινε Κενταύρους.

2 Ἡρακλῆς τὴν ἀλκὴν τοῦ Ἐρυμανθίου συὸς φ
θεὶς δόλῳ τὸν θῆρα εἷλεν. Ὁ μὲν ὑπὸ τῇ φάρ
εὐνάζετο· μεστὴ δὲ χιόνος πολλῆς ἡ φάραγξ ἦν.
λίθους πολλοὺς ἄνωθεν ἐνέβαλλεν, ὥστε ἀγριαι
ὁ σῦς ἐξάλλεται καὶ θυμῷ φερόμενος, τῇ χιόνι ἐ
σών, καταδυόμενος περιπταίων ἁλίσκεται.

3 Ἡρακλῆς πλεύσας ἐπὶ Τροίαν, αὐτὸς μὲν ἀ
πεζομαχήσων, τοῖς δὲ κυβερνήταις προσέταξε
ναῦς ἀνακωχεύειν. Οἱ μὲν οὖν πεζοὶ Τρῶες ἡττι
Οἱ δὲ ἱππεῖς ἐπὶ τὰς ναῦς ἔδραμον· οὐ μὴν αἱ
τὰ σκάφη σαλεύοντα ἄνω θαλάσσης. Ἡρακλῆς
ξας ἔκτεινε πάντας παρὰ τὴν ἠϊόνα, φεύγειν
ἔχοντας διὰ θαλάττης.

4 Ἡρακλῆς ἐν Ἰνδικῇ θυγατέρα ἐποιήσατο, ἣν
λεσε Πανδαίην. Ταύτῃ νείμας μοῖραν τῆς Ἰνδ
πρὸς μεσημβρίαν καθήκουσαν εἰς θάλασσαν, διέ
τοὺς ἀρχομένους εἰς κώμας τξε', προστάξας
ἑκάστην ἡμέραν μίαν κώμην ἀναφέρειν τὸν β
λειον φόρον, ἵνα τοὺς ἤδη δόντας ἔχοι συμμά
ἡ βασιλεύουσα, καταπτοοῦσα ἀεὶ τοὺς δοῦναι ὀ
λοντας.

5 Ἡρακλῆς Μινύαις πολεμῶν, ἦσαν δὲ ἱππομα
ἐν πεδίῳ οἱ Μινύαι δεινοί, μάχην συνάψαι μὴ
ρῶν ποταμὸν ἐπαφῆκεν. Ἦν δὲ ὁ ποταμὸς Κηφι
ὁρίζων ὄρη δύο, Παρνασσὸν καὶ Ἡδύλιον. Τέμ
δὲ τὴν Βοιωτίαν μέσην, πρὶν ἐκβάλλειν εἰς θά
σαν, ἐμπίπτων μεγάλῳ χάσματι ἀφανὴς γίν
Τοῦτο δὲ τὸ χάσμα ὁ Ἡρακλῆς πέτροις μεγάλοις

Cap. 3. §. 4. Ex Megasthenis Indicis.

ριτειχίσας ἀποστρέφει τὸν ποταμὸν εἰς τὸ πεδίον, ἔνθα Μινύαι καθιππάζοντο, καὶ δὴ τοῦ πεδίου λιμνάσαντος, τοῖς Μινύαις ἀχρεῖον ἦν τὸ ἱππικόν. Ἡρακλῆς κρατήσας ἀποτειχίζει τὸ χάσμα καὶ ὁ Κηφισσὸς ἐπὶ τὴν ἀρχαίαν ἐπανέρχεται ὁδόν.

4. ΘΗΣΕΥΣ.

Θησεὺς ἐν ταῖς μάχαις τὰ πρόσθεν τῆς κεφαλῆς ἀπεκείρετο, τῶν τριχῶν τὴν ἀντίληψιν ἀφαιρούμενος. Μετὰ Θησέα, ὅσοι Ἕλληνες οὕτως ἐκείροντο. Ἡ κουρὰ δὲ Θησηῒς ἐκληΐζετο. Ζηλοῦσι τὴν κουρὰν μάλιστα δὴ Ἑλλήνων Ἄβαντες. Μαρτυρεῖ ᾄδων Ὅμηρος, Ἄβαντες..... ὄπιθεν κομόωντες.

5. ΔΗΜΟΦΩΝ.

Δημοφῶν παρὰ Διομήδους τὸ Παλλάδιον παρακαταθήκην λαβὼν ἐφύλαττεν. Ἀγαμέμνονος ἀπαιτοῦντος τὸ μὲν ἀληθινὸν ἔδωκεν ἀνδρὶ Ἀθηναίῳ, καλουμένῳ Βουζύγῃ, κομίζειν Ἀθήναζε· ἴσον δὲ καὶ ὅμοιον ἄλλο κατασκευάσας εἶχεν ἐπὶ τῆς σκηνῆς. Ἀγαμέμνονος δὲ σὺν πολλῇ χειρὶ ἐπελθόντος ἀπεμάχετο ἐπὶ μακρὸν, δόξαν ἐμποιῶν ὡς ὑπὲρ τοῦ ἀληθινοῦ προκινδυνεύοι. Πολλῶν δὲ τραυματιῶν γενομένων οἱ μὲν ἀμφὶ Δημοφῶντα ὑπεῖξαν, Ἀγαμέμνων δὲ τὸ παραπεποιημένον Παλλάδιον λαβὼν, ἐξαπατηθεὶς ᾤχετο.

6. ΚΡΕΣΦΟΝΤΗΣ.

Κρεσφόντης καὶ Τήμενος καὶ οἱ Ἀριστοδήμου παῖδες τὴν Πελοπόννησον ἐνέμοντο. Ἔδοξε τριχῇ

Cap. 4. **Ex Plutarchi vita Thes. 5.**

νεῖμαι τὴν χώραν, Σπάρτην, Ἄργος, Μεσήνην. Κρεσφόντης βουλόμενος τῆς Μεσήνης ὡς ἀρίστης κρατῆσαι, γνώμην ἀγορεύει· "Λαχὼν ὁ πρῶτος καὶ ὁ δεύτερος ἑλέσθω Σπάρτην ἢ Ἄργος, Μεσήνη δ' ἔστω τοῦ τρίτου". Ἐπείσθησαν καὶ τοὺς κλήρους καθῆκαν, οἱ μὲν ἐκ λίθου λευκῆς, ἐς κάλπιν ὕδωρ ἔχουσαν, Κρεσφόντης δὲ βώλου λευκῆς ὁμοίας λίθῳ. Ἡ μὲν δὴ βῶλος αὐτίκα ἐτέτηκτο· οἱ δὲ τῆς λίθου κλῆροι προελθόντες ἔδωκαν Ἄργος Τημένῳ, Σπάρτην τοῖς Ἀριστοδήμου παισί. Κρεσφόντης Μεσήνην τέχνῃ λαβὼν τύχῃ λαβεῖν ἔδοξεν.

7. ΚΥΨΕΛΟΣ.

Κύψελος Ἀρκαδίας ἦρχεν. Ἡρακλεῖδαι στρατεύουσιν ἐπ' Ἀρκάδας. Χρησμὸς ἦν, ξένια παρ' Ἀρκάδων εἰ λάβοιεν, σπένδεσθαι. Κύψελος ὥρᾳ θέρους προσέταξε τοῖς γεωργοῖς, τὴν ὀπώραν ἀφελόντας, θέντας παρὰ τὴν ὁδὸν ἀναχωρεῖν· οἱ στρατιῶται τῶν Ἡρακλειδῶν ἄσμενοι ταῖς ὀπώραις ἐχρήσαντο. Κύψελος ἀπαντήσας ἐπὶ ξένια τοὺς Ἡρακλείδας ἐκάλει· τῶν δὲ, μνήμῃ τοῦ μαντείου, τὴν τιμὴν ἀπωθουμένων, "Καὶ μὴν", ἔφη, "φθάνουσα ὑμῶν ἡ στρατιὰ ξένια παρ' ἡμῶν τὴν ὀπώραν ἔχει." Οὕτως ἄρα Ἡρακλεῖδαι τῇ σοφίᾳ τοῦ Κυψέλου πρὸς Ἀρκάδας ἐσπείσαντο.

8. ΕΛΝΗΣ.

Ἔλνης, βασιλεὺς Ἀρκάδων, Τεγέαν πορθούντων Λακεδαιμονίων, ὅσοι μὲν ἐν ἀκμῇ, κατὰ κορυφῆς ἔπεμψε τῶν πολεμίων νυκτὶ μέσῃ κελεύσας ἐπιθέσθαι· ὅσοι δὲ γέροντες καὶ παῖδες, τούτους ἐκέλευσε πρὸ τῆς πόλεως, τὴν ἴσην ὥραν φυλάξαντας, πῦρ

ιακαῦσαι μέγιστον. Οἱ πολέμιοι πρὸς τὴν τοῦ πυ-ὸς ὄψιν ἐκπλαγέντες ἐς τοῦτο ἀπεσκόπουν· οἱ δὲ ιτὰ κορυφῆς ἐμπεσόντες τοὺς πλείστους αὐτῶν διέφθειραν, πολλοὺς δὲ ζωγρήσαντες ἔδησαν. Καὶ τὸ λόον ἐτελεύτησε

Δώσω τοι Τεγέην ποσσίκροτον ὀρχήσασθαι.

9. ΤΗΜΕΝΟΣ.

Τήμενος μετὰ τῶν ἄλλων Ἡρακλειδῶν εἰς τὸ ίον περαιοῦσθαι βουλόμενος ἔπεμψε Λοκροὺς αὐ-μόλους, Πελοποννησίοις ἀγγέλλοντας, ὅτι ναυλοῦσιν ἐν Ναυπάκτῳ, τὸ δοκεῖν ἐπὶ τὸ Ῥίον πλευύμενοι ὁρμὴ δέ (ἐστιν) αὐτοῖς χωρεῖν ἐπὶ τὸν θμόν. Πιστεύσαντες οἱ Πελοποννήσιοι μετῆλθον ὶ τὸν Ἰσθμόν. Οἱ δ' ἀμφὶ Τήμενον μεθ' ἡσυχίας Ῥίον κατέσχον.

10. ΠΡΟΚΛΗΣ.

Προκλῆς καὶ Τήμενος Ἡρακλεῖδαι Εὐρυσθείις, κατέχουσι τὴν Σπάρτην, ἐπολέμουν. Ἡρακλεῖι μὲν δὴ ἔθυον τῇ Ἀθηνᾷ τῶν ὁρίων ὑπερβατήρια, ὑρυσθεῖδαι δὲ ἄφνω προσέπιπτον ἐς μάχην· οὐ ἡν ἠρέθησαν Ἡρακλεῖδαι, ἀλλὰ τοὺς αὐλητὰς, ὡς χον, ἡγεῖσθαι κελεύουσιν. Οἱ μὲν τοῖς αὐλοῖς ἐμνέοντες ἡγοῦντο, οἱ δὲ ὁπλῖται πρὸς τὸ μέλος καὶ ὶν ῥυθμὸν ἐμβαίνοντες, ἄρρηκτοι τὴν τάξιν ἐγέοντο καὶ τοὺς πολεμίους ἐνίκησαν. Ἡ πεῖρα ἐδίδαξε ιὺς Λάκωνας τὸν αὐλὸν ἔχειν ἀεὶ στρατηγὸν ἐν ταῖς ίχαις. Αὐλὸς ἡγεῖται Λακώνων ἐς πόλεμον ἰόντων, ιὶ τὸ ἐμβατήριον αὐλὸς ἐνδίδωσι τοῖς μαχομένοις. ἶδα ἐγὼ καὶ τὸν θεὸν ἀνελόντα νίκην Λάκωσιν, ιτ' ἂν πολεμῶσι μετὰ αὐλητῶν καὶ μὴ πρὸς αὐλη-

τάς. Τὸ λόγιον ἤλεγξεν ἐν Λεύκτροις ἡ μάχη. Ἐν γὰρ δὴ Λεύκτροις, αὐλητῶν οὐχ ἡγουμένων, οἱ Λάκωνες παρετάξαντο πρὸς Θηβαίους, οἷς πάτριον ἀσκεῖν αὐλητικὴν, ὥστε δῆλος ἦν ὁ θεὸς προαγορεύσας, ὅτι νικήσουσί ποτε Θηβαῖοι Λάκωνας αὐλῷ μὴ στρατηγουμένους.

11. ΑΚΟΥΗΣ.

Ἀκούης, Λακεδαιμονίων Τεγέαν προδοσίᾳ νύκτωρ καταλαβομένων, τοῖς ἰδίοις ὁπλίταις ἔδωκε σύνθημα, κτείνειν τοὺς τὸ σύνθημα ἐρωτῶντας. Οἱ μὲν δὴ Ἀρκάδες οὐκ ἐπηρώτων· οἱ δὲ Σπαρτιᾶται, ὡς ἐν νυκτὶ ἀγνοοῦντες, καὶ διὰ τοῦτο ἐρωτῶντες, ὑπὸ τῶν Ἀρκάδων ἀνῃροῦντο.

12. ΘΕΣΣΑΛΟΣ.

Θεσσαλὸς Βοιωτῶν, τῶν Ἄρνην οἰκούντων Θεσσαλοῖς πολεμούντων, τέχνῃ ἐκράτησεν ἄνευ μάχης. Νύκτα παραφυλάξας ἀσέληνον καὶ σκοτεινὴν, ἐκέλευσε τοὺς στρατιώτας διασπαρέντας ἀνὰ τὸ πεδίον ἄλλον ἀλλαχοῦ κατὰ τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων δᾷδας καὶ λυχνούχους ἀνάπτειν καὶ μετεωρίζειν, καὶ πάλιν αὖ καθαιρεῖν. Οἱ Βοιωτοὶ τὴν ὄψιν τοῦ πυρὸς, ὥσπερ ἀστραπὰς κυκλουμένας, ἰδόντες ἐδεδίξαντο καὶ πρὸς ἱκεσίαν τῶν Θεσσαλῶν ἐτράποντο.

13. ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Μενέλαος ἐπανιὼν ἀπ' Αἰγύπτου, τὴν Ἑλένην ἄγων Ῥόδῳ προσέσχε. Τληπολέμου δὲ ἐν Τροίᾳ τεθνηκότος γυνὴ Πολυξὼ, πενθοῦσα, ἐπειδή τις ἤγγειλε Μενέλεων μετὰ τῆς Ἑλένης ἥκειν, τιμωρῆσαι τῷ ἀνδρὶ βουλομένη μετὰ Ῥοδίων ἁπάντων ἀνδρῶν καὶ

υναικῶν, αἱρομένων πῦρ καὶ λίθους, ἐπὶ τὰς ναῦς ατέδραμε. Μενέλεως, ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἀναχθῆαι κωλυόμενος τὴν μὲν Ἑλένην ἐς κοίλην ναῦν κατρυψε, τὸν δὲ κόσμον αὐτῆς καὶ τὸ διάδημα θεραπαίνῃ τῇ μάλιστα καλλίστῃ περιέθηκεν. Οἱ δὲ, (μάιστα) πιστεύσαντες Ἑλένην εἶναι, πῦρ καὶ λίθους ιὶ τὴν θεράπαιναν ἔπεμπον, καὶ ὡς ἱκανὴν δίκην τὶ τῷ. Τληπολέμῳ λαβόντες τὸν Ἑλένης θάνατον νεχώρησαν. Μενέλεως δὲ τὴν Ἑλένην ἔχων ἀπέλευσεν.

14. ΚΛΕΟΜΕΝΗΣ.

Κλεομένης, Λακεδαιμονίων βασιλεὺς, Ἀργείοις τολέμει καὶ ἀντεστρατοπέδευσεν. Ἦν τοῖς Ἀργείοις κριβὴς φυλακὴ τῶν δρωμένων τοῖς πολεμίοις· καὶ άντα ὅσα Κλεομένης βούλοιτο, ὑπὸ κήρυκος ἐσήχινε τῇ στρατιᾷ, καὶ αὐτοὶ τὰ ἴσα δρᾶν ἐσπούχζον. Ὁπλιζομένων ἀνθωπλίζοντο, ἐξιόντων ἀντεξῄεσαν, ἀναπαυομένων ἀντανεπαύοντο. Κλεοένης λάθρα παράγγελμα ἔδωκεν, ὅταν ἀριστοποιεῖθαι κηρύξῃ, ὁπλίσασθαι. Ὁ μὲν ἐκήρυξεν· οἱ δὲ ργεῖοι πρὸς ἄριστον ἐτράποντο. Κλεομένης, ὡπλιιένους ἐπαγαγὼν, εὐμαρῶς ἀόπλους καὶ γυμνοὺς ὺς Ἀργείους ἀπέκτεινεν.

15. ΠΟΛΥΔΩΡΟΣ.

Πολύδωρος, Λακεδαιμονίων Μεσηνίοις πολεούντων εἴκοσιν ἔτεσι, πρὸς τὸν ἀπὸ τῆς ἑτέρας οἰας βασιλέα Θεόπομπον διαφορὰν ὑπεκρίνατο, καὶ ὑτόμολον ἔπεμψεν ἀγγέλλοντα, ὅτι στασιάζουσι δὴ αὶ καταλείψουσιν ἀλλήλους. Μεσήνιοι παρεφύλατον. Θεόπομπος μὲν ἀνέζευξε, καὶ οὐ μακρὰν ἀπέ-

κρυψε τὴν στρατιὰν εἰς ἀναχώρησιν. Ταῦτα ὁρῶντες οἱ Μεσήνιοι καταφρονοῦσι μόνου τοῦ Πολυδώρου, καὶ πασσυδὶ τῆς πόλεως προελθόντες ἐς μάχην ἐτράποντο. Θεόπομπος, τῶν σκοπῶν σημανάντων, ἐξ ἀφανοῦς περιελθὼν, τό τε ἄστυ ἔρημον εἷλε καὶ κατόπιν ἐμβάλλουσι τοῖς Μεσηνίοις, οἱ περὶ Πολύδωρον κατὰ πρόσωπον. Ἀμφίβολοι γενόμενοι Μεσήνιοι κατὰ κράτος ἑάλωσαν.

16. ΛΥΚΟΥΡΓΟΣ.

1 *Λυκοῦργος Λακεδαιμονίους θειοτέρῳ φόβῳ κατηνάγκασεν ὑπακοῦσαι τοῖς νόμοις. Εἴ τινα νόμον ἐξεῦρε, κομίσας εἰς Δελφοὺς ἠρώτα τὸν θεὸν εἰ συμφέροι· ἡ δὲ προφῆτις χρήμασι πεπεισμένη ἀεὶ συμφέρειν ἔχρα. Οἱ Λάκωνες φόβῳ τοῦ θεοῦ τοῖς νόμοις ὡς χρησμοῖς ὑπήκουσαν.*

2 *Λυκοῦργος παρήγγειλεν, "Ἐπὶ τοὺς αὐτοὺς, ὦ Λάκωνες, μὴ στρατεύετε πολλάκις, ἵνα μὴ πολεμεῖν τοὺς ἐναντίους διδάσκητε".*

3 *Λυκοῦργος προσέταττε τοῖς Λάκωσι, "Τοὺς πολεμίους φεύγοντας μὴ φονεύετε, ἵνα τὸ φεύγειν ἡγοῖντο τοῦ μένειν λυσιτελέστερον".*

17. ΤΥΡΤΑΙΟΣ.

Τυρταῖος, Λακεδαιμονίων μελλόντων παρατάττεσθαι Μεσηνίοις καὶ βεβουλευμένων νικᾶν ἢ ἀποθανεῖν ἐν τῇ μάχῃ, ἵνα δὲ ὑπὸ τῶν οἰκείων ἐν τῇ τῶν νεκρῶν ἀναιρέσει γνωρίζοιτο ἕκαστος, ἐπὶ τὰς σκυταλίδας τοὔνομα γραψάντων καὶ περὶ τῇ λαιᾷ χειρὶ φερόντων, βουλόμενος ἐκπλῆξαι τοὺς Μεση-

---

Cap. 16. §. 2. 3. Ex Plut. apophthegm. Lacon. coll. vit. Ages. 26 et Lycurgi 12.

νίους τοῦτο μαθόντας παρήγγειλε μὴ παρατηρεῖν τοὺς αὐτομολοῦντας Εἵλωτας. Οἱ δὲ, μηδενὸς παραφυλάττοντος, ἀνέδην αὐτομολήσαντες ἤγγειλαν τοῖς Μεσσηνίοις τὴν ἀπόνοιαν τὴν Λακωνικήν. Οἱ δὲ καταπλαγέντες, ἀσθενέστερον ἀγωνισάμενοι, τὴν νίκην οὐ διὰ μακροῦ Λακεδαιμονίοις ἔδωκαν.

18. ΚΟΔΡΟΣ.

Ἀθηναίοις καὶ Πελοποννησίοις πόλεμος ἦν. Ὁ θεὸς ἔχρησε νικᾶν Ἀθηναίους, εἰ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν ἀποθάνοι πρὸς ἀνδρὸς Πελοποννησίου. Κόδρος ἦν Ἀθηναίων βασιλεύς. Οἱ Πελοποννήσιοι τὸ λόγιον εἰδότες, κοινὸν αὐτοῖς παράγγελμα ἦν ἐν ταῖς μάχαις ἀπέχεσθαι Κόδρου. Ὁ δὲ, ἦν γὰρ ἑσπέρα, σχῆμα φρυγανιστῆρος λαβὼν, τοῦ χάρακος προελθὼν ἔτεμνε τὴν ὕλην. Ἔτυχον δὲ καὶ Πελοποννήσιοι ἄνδρες κατὰ φρυγανισμὸν ἥκοντες. Ἀψιμαχεῖ τούτοις Κόδρος, ὥστε καὶ τὸ δρέπανον ἐπ' αὐτοὺς ἐπανατεινάμενος ἔτρωσεν. Οἱ δὲ φθάσαντες κατακαίνουσιν αὐτὸν τοῖς δρεπάνοις καὶ γαννύμενοι ἀπηλλάγησαν, ὡς ἀνδραγάθημα δὴ πεποιηκότες. Παιωνίσαντες Ἀθηναῖοι — τί γὰρ ἔμελλον, τοῦ λογίου πεπληρωμένου; — θυμῷ καὶ ῥώμῃ πλείονι προΐασιν ἐς μάχην, καὶ πρὸ τῆς μάχης κήρυκα πέμψαντες ᾔτησαν ἀναίρεσιν τοῦ βασιλέως. Πελοποννήσιοι μὲν, συνέντες τοῦ γεγονότος, ἔφυγον· Ἀθηναῖοι δὲ νικήσαντες Κόδρῳ τιμὰς ἀνεστήσαντο τῶν ἡρώων, ὅτιπερ τοὺς πολεμίους ἑκουσίῳ θανάτῳ κατεστρατήγησεν.

19. ΜΕΛΑΝΘΟΣ.

Ἀθηναίων στρατηγὸς ἦν Μέλανθος, Βοιωτῶν

Cap. 19. Ex Ephoro coll. Harpocr. Ἀπατούρια.

Ξάνθος. Ἐπολέμουν Μελαινῶν πέρι· Μελαιναὶ χωρίον μεθόριον Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας. Ὁ θεὸς ἔχρησε τῷ Ξάνθῳ,

...τεύξας ἀπάτην ὁ μέλας φόρον ἔσχε Μελαίνας.

Τοῦ λογίου τὸ ἔργον ἀποβαίνει τῇδε. Οἱ στρατηγοὶ μονομαχοῦσι τῆς νίκης πέρι, καὶ συνιόντων ὁ Μέλανθος ἔφη, "Καὶ μὴν ἀδικεῖς δεύτερος ἰὼν ἐπὶ τὴν μάχην". Ὁ Ξάνθος ἐπεστράφη τὸν δεύτερον ὀψόμενος, καὶ ὑπὸ τοῦ Μελάνθου τῷ ξυστῷ διελασθεὶς ἀνῃρέθη. Ἀθηναῖοι, τῷ στρατηγήματι τῆς ἀπάτης νικήσαντες, ἐτήσιον ἑορτὴν κατεστήσαντο, ἥν γε δὴ κληΐζουσιν Ἀπατούρια.

20. ΣΟΛΩΝ.

1 *Ἀθηναῖοι καὶ Μεγαρεῖς ἐπολέμουν χρόνῳ μακρῷ Σαλαμῖνος πέρι. Ἡσσώμενοι Ἀθηναῖοι νόμον ἐκύρωσαν, "Τῷ ἀγορεύσαντι πλεῖν ἐπὶ Σαλαμῖνος μάχῃ θάνατος ἔστω". Σόλων, τὸν θάνατον οὐ φοβηθείς, λύει τὸν νόμον· λύει δὲ ὧδε. Μανίαν ὑποκρίνεται, καὶ προελθὼν εἰς ἀγορὰν ἐλεγεῖα ᾖδε· τὰ δὲ ἐλεγεῖα ἦν Ἀρήϊα ᾄσματα. Τούτοις ἤγειρεν Ἀθηναίους ἐπὶ τὴν μάχην. Οἱ δέ, κάτοχοι ἐκ Μουσῶν καὶ Ἄρεος, αὐτίκα τε ἀνήγοντο ᾄδοντες ὁμοῦ καὶ ἀλαλάζοντες καὶ Μεγαρεῖς κατὰ κράτος ἐνίκων· καὶ πάλιν ἡ Σαλαμὶς Ἀθηναίων κτῆμα ἦν. Σόλων δὲ μάλα ἐθαυμάζετο, καὶ τὸν νόμον λύσας τῇ μανίᾳ καὶ τὸν πόλεμον νικήσας τῇ μουσικῇ.*

2 *Ἦν πόλεμος Ἀθηναίοις καὶ Μεγαρεῦσι Σαλαμῖνος πέρι· Σόλων ἔπλευσεν ἐπὶ Κωλιάδος, ἔνθα αἱ γυναῖκες Δήμητρι ἑορτὴν ἐτέλουν ἐπ' αὐτῇ τῇ θα-*

Cap. 20. §. 1. 2. Ex Plut. vita Sol. 8.

ίσσῃ. Αὐτόμολον ἐκπέμπει Σόλων ἀγγελοῦντα Μεγαρεῦσιν, "Ἢν ἐπὶ Κωλιάδος πλεύσητε, τὰς Ἀθηναίων γυναῖκας αἱρήσετε χορευούσας· ἀλλὰ μὴ μέλλετε". Μεγαρεῖς τῇ ἀπάτῃ πείθονται. Οἱ μὲν δὴ ἐπλεον· Σόλων δὲ τὰς μὲν γυναῖκας ἀναχωρῆσαι κελεύει, μειράκια δὲ ἀγένεια ταῖς τῶν γυναικῶν ἐσθῆσι κεκοσμημένα, στεφάνους περικείμενα, κρυφίοις ἐγχειριδίοις ὡπλισμένα, παρὰ τὴν ἠϊόνα παίζειν καὶ χορεύειν ἔταξεν. Οἱ δὲ Μεγαρεῖς τῇ ὄψει τῶν ἀγενείων καὶ τῇ ἐσθῆτι τῶν γυναικῶν ἐξαπατώμενοι, ἀπὸ τῶν νεῶν ἀποβάντες ἐπειρῶντο συλλαμβάνειν, οἷα δὴ γυναῖκας· οἱ δὲ, σπασάμενοι τὰ ἐγχειρίδια, μάλα δὴ ἀντὶ γυναικῶν ἄνδρες ἐφάνησαν, τοὺς πολεμίους ἔκτειναν, τῶν νεῶν ἐπέβησαν, τῆς Σαλαμῖνος ἐκράτησαν.

21. ΠΕΙΣΙΣΤΡΑΤΟΣ.

1 Πεισίστρατος ἀπ' Εὐβοίας ἐστράτευσεν ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν ἐπὶ Παλληνίδος, καὶ τοῖς πρώτοις τῶν πολεμίων προσπεσὼν ἔκτεινε πάντας· προελθὼν ἄλλοις ἀπηντᾶτο πλείοσι. Παράγγελμα ἔδωκε θαλλῷ στεφανοῦσθαι καὶ μὴ κτείνειν τοὺς ἀπαντῶντας, φράζειν δὲ, ὡς ἐσπείσαντο τοῖς πρώτοις. Οἱ δὲ πιστεύσαντες ἄρα σπένδονται, καὶ Πεισιστράτῳ τὸ ἄστυ ἐπέτρεψαν. Ὁ δὲ, ἅρματος ἐπιβὰς, παραστησάμενος γυναῖκα μεγάλην, καλὴν, ὄνομα Φύην, ὅπλοις Παλλαδικοῖς κεκοσμημένην, δόξαν ἐνδοὺς ὡς ἡ Ἀθηνᾶ κατάγοι Πεισίστρατον, ἀδεῶς εἰσήλασε καὶ τῆς τυραννίδος τῶν Ἀθηναίων κατέσχεν.

2 Πεισίστρατος Ἀθηναίων τὰ ὅπλα βουλόμενος παρελέσθαι, παρήγγειλεν ἥκειν ἅπαντας εἰς τὸ Ἀνάκειον μετὰ τῶν ὅπλων. Οἱ μὲν ἧκον· ὁ δὲ προῆλθε

βουλόμενος δημηγορῆσαι, καὶ σμικρᾷ τῇ φωνῇ λέγειν ἤρχετο. Οἱ δὲ ἐξακούειν μὴ δυνάμενοι, προελθεῖν αὐτὸν ἠξίωσαν εἰς τὸ προπύλαιον, ἵνα πάντες ἐπακούσειαν. Ἐπεὶ δὲ ὁ μὲν ἡσυχῇ διελέγετο, οἱ δ' ἐντείναντες τὰς ἀκοὰς προσεῖχον, οἱ ἐπίκουροι προελθόντες, ἀράμενοι τὰ ὅπλα κατήνεγκαν εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Ἀγραύλου. Ἀθηναῖοι δὲ γυμνοὶ καταλειφθέντες, τότε ᾔσθοντο τῆς Πεισιστράτου βραχυφωνίας, ὅτι ἄρα ἦν τέχνασμα κατὰ τῶν ὅπλων.

3 *Πεισίστρατος Μεγακλεῖ διεπολιτεύετο, καὶ ἦν ὁ Μεγακλῆς ὑπὲρ τῶν πλουσίων τεταγμένος, ὁ δὲ Πεισίστρατος ὑπὲρ τῶν πενήτων. Καὶ δή ποτε ἐν ἐκκλησίᾳ πολλὰ τῷ Μεγακλεῖ λοιδορησάμενος καὶ ἀπειλήσας ἀπηλλάγη, κατατρώσας δὲ ἑαυτὸν οὐ καιρίοις τραύμασι τῆς ὑστεραίας προῆλθεν εἰς τὴν ἀγορὰν, δεικνύων τοῖς Ἀθηναίοις ταῦτα. Ὁ δὲ δῆμος ὑπερηγανάκτησεν, ὡς ὁ κηδόμενος αὐτῶν δι' αὐτοὺς ταῦτα εἴη παθὼν, καὶ ἐς φυλακὴν τοῦ σώματος ἔδωκαν αὐτῷ τριακοσίους φύλακας, οἷς κορυνηφόροις χρησάμενος αὐτός τε τύραννος Ἀθηναίων ἐγένετο, καὶ τοῖς παισὶ τὴν τυραννίδα κατέλιπεν.*

22. ΑΡΙΣΤΟΓΕΙΤΩΝ.

Ἀριστογείτων, ὑπὸ τῶν δορυφόρων στρεβλούμενος περὶ τῶν συνειδότων, τῶν μὲν συνειδότων ὡμολόγησεν οὐδένα, πάντας δὲ τοὺς Ἱππίου φίλους κοινωνῆσαι τῆς ἐπιθέσεως. Ὁπότε δὲ τούτους Ἱππίας ἀπέκτεινε, τότε ὁ Ἀριστογείτων ὠνείδισεν αὐτῷ τὸ στρατήγημα τῶν φίλων.

Cap. 21. §. 3. Ex Plut. vita Sol. 29.

23. ΠΟΛΥΚΡΑΤΗΣ.

Πολυκράτει Σαμίῳ, καταθέοντι τὴν Ἑλληνικὴν 1
άλατταν, ἔδοξεν εἶναι στρατηγικὸν, εἰ κατάγοι καὶ
ὶ τῶν φίλων, ὡς, εἰ ἀπαιτούμενα λαμβάνοιεν, φιλ-
ίρους ἕξοι· οὐδὲν δὲ λαβὼν, οὐκ ἂν οὐδ᾽ ἀποδοῦναι
ύνασθαι.

Πολυκράτης, μελλόντων Σαμίων θυσίαν ποιεῖν 2
ι τῷ ἱερῷ τῆς Ἥρας πάνδημον, ἐν ᾗ μεθ᾽ ὅπλων
ιόμπευον, πλεῖστα ὅσα τῇ προφάσει τῆς ἑορτῆς ὅπλα
υλλέξας τοὺς μὲν ἀδελφοὺς Συλοσῶντα καὶ Παντά-
νωστον συμπομπεύειν ἔταξε. Μετὰ δὲ τὴν πομπὴν,
ῶν Σαμίων θύειν μελλόντων, οἱ πλεῖστοι τὰς πανο-
λίας ἀπέθεντο παρὰ τοῖς βωμοῖς, προσέχοντες [ταῖς
τονδαῖς] καὶ εὐχαῖς. Οἱ δ᾽ ἀμφὶ Συλοσῶντα καὶ
αντάγνωστον τὰ ὅπλα ἔχοντες, ἀνὴρ ἀνδρὶ παρα-
ιὰς, ἐφεξῆς ἅπαντας ἐκτίννυον. Πολυκράτης, τοὺς
ι τῇ πόλει μετέχοντας τῆς ἐπιθέσεως ἁλίσας, προ-
ιτελάβετο τῆς πόλεως τοὺς ἐπικαιροτάτους τόπους,
τὸ τοῦ ἱεροῦ μετὰ τῶν ὅπλων σπουδῇ θέοντας ἀδελ-
οὺς καὶ συμμάχους δεξάμενος. Τειχίσας ἀκρόπολιν
ἡν καλουμένην Ἀστυπάλαιαν, μεταπεμψάμενος
χρὰ Λυγδάμιδος τοῦ Ναξίων τυράννου στρατιώτας,
ιὶ δὴ Σαμίων τύραννος ἦν.

24. ΙΣΤΙΑΙΟΣ.

Ἱστιαῖος Μιλήσιος ἐν Πέρσαις διάγων παρὰ Δα-
ρείῳ βασιλεῖ, βουλόμενος Ἰωνίαν ἀποστῆσαι, γράμ-
ιτα πέμπειν οὐ θαρρῶν διὰ τοὺς φύλακας τῶν
δῶν, οἰκέτην πιστὸν ἀποξύρας τὰς τρίχας στίγ-

Cap. 24. Ex Herod. 5, 35.

ματα ἐνέγραψε τῇ κεφαλῇ, "Ἱστιαῖος Ἀρισταγόρᾳ· Ἰωνίαν ἀπόστησον" καὶ τοῖς στίγμασιν ἐπέθρεψε τὰς τρίχας. Τοῦτον τὸν τρόπον λαθὼν τοὺς φύλακας ὁ στιγματοφόρος, καταβὰς ἐπὶ θάλατταν, ἀποξυράμενος ἔδειξεν Ἀρισταγόρᾳ τὰ στίγματα· ὁ δὲ ἀναγνοὺς ἀπέστησεν τὴν Ἰωνίαν.

25. ΠΙΤΤΑΚΟΣ.

Πιττακὸς καὶ Φρύνων ἐμονομάχουν Σιγείου πέρι· ἔδοξεν ἀμφοῖν ἴσα ἔχειν ὅπλα. Τὰ μὲν δὴ φανερὰ ὅπλα ἴσα ἦν. Πιττακὸς δὲ ὑπὸ τῇ ἀσπίδι κρύψας ἀμφίβληστρον περιβάλλει τὸν Φρύνωνα, καὶ ῥᾳδίως ἐπισπασάμενος κτιννύει, καὶ Σίγειον τοῖς Λεσβίοις τῷ λίνῳ ἐθήρευσεν. Οἷον καὶ νῦν οἱ μονομαχοῦντες λίνον ἔχουσι, Πιττακὸς ἐδίδαξεν.

26. ΒΙΑΣ.

Κροῖσος Λυδὸς ἐπιπλεῖν τοῖς νησιώταις παρεσκευάζετο. Βίας ὁ Πριηνεὺς ἐξέπληξε τὸν Λυδὸν εἰπών, "Οἱ νησιῶται πολλὴν ἵππον ἐπί σε ὠνοῦνται." Ὁ δὲ γελάσας ἔφη, "Ὦ Ζεῦ, νησιώτας ἐν ἠπείρῳ λάβοιμι." Ὁ δὲ Βίας, "Τί δ' ἄλλο", ἔφη, "κἀκείνους εὔχεσθαι οἴει, ἢ ὅπως Κροῖσον ἠπειρώτην ἐν θαλάττῃ λάβοιεν;" Ὁ λόγος Βίαντος ἔπεισεν Κροῖσον ἐπὶ τὰς νήσους πλεῦσαι μηκέτι.

27. ΓΕΛΩΝ.

1 Γέλων Δεινομένους Συρακούσιος ἐν τῷ πρὸς Ἱμίλκωνα τὸν Καρχηδόνιον πολέμῳ στρατηγὸς αὐτοκράτωρ χειροτονηθεὶς, λαμπρῶς ἀγωνισάμενος καὶ

Cap. 26. Ex Herod. 1, 27.

κρατήσας, παρελθὼν εἰς ἐκκλησίαν, εὐθύνας δοὺς τῆς αὐτοκράτορος ἀρχῆς, τῆς δαπάνης, τῶν καιρῶν, τῶν ὅπλων, τῶν ἵππων, τῶν τριήρεων, ἐπὶ πᾶσιν ἐπαινεθεὶς, τέλος ἐξέδυ τὴν ἐσθῆτα καὶ στὰς ἐν μέσῳ γυμνός· "Οὕτως ἐγὼ", ἔφη, "γυμνὸς ὑμῖν ἕστηκα, ὑμεῖς δὲ ἔνοπλοι, ὥστε εἴ τί μοι πέπρακται βίαιον, χρήσασθε κατ' ἐμοῦ καὶ σιδήρῳ καὶ πυρὶ καὶ λίθοις." Ὁ δῆμος ἐπεβόησεν, ὡς ἄριστον στρατηγὸν ἐπαινῶν. Ὁ δὲ ὑπολαβὼν ἔφη, "Καὶ εἰσαῦθις οὖν τοιοῦτον στρατηγὸν χειροτονήσατε." Πάλιν ὁ δῆμος, "Ἀλλὰ τοιοῦτον ἄλλον οὐκ ἔχομεν." Οὕτω δὴ παρακληθεὶς δεύτερον στρατηγῆσαι, ἀντὶ στρατηγοῦ τύραννος ἐγένετο Συρακουσίων.

Γέλων Σικελῶν τύραννος Ἱμίλκωνι βασιλεῖ Καρ- 2
χηδονίων, διαπλεύσαντι ἐπὶ Σικελίαν ἀντιστρατοπεδεύων μάχῃ μὲν συμβαλεῖν οὐκ ἐθάρρει· Πεδίαρχον δὲ τὸν τοξοτῶν ἡγούμενον, ὅμοιον ἑαυτῷ τὴν ἰδέαν ἀμφιάσας τὴν ἑαυτοῦ τυραννικὴν ἐσθῆτα, ἐκέλευσε προελθεῖν τοῦ στρατοπέδου καὶ θύειν ἐπὶ τῶν βωμῶν, ἕπεσθαι δὲ αὐτῷ τοξότας ἐν ἐσθῆτι λευκῇ κατέχοντας μυρίνας, τόξα ὑπὸ ταῖς μυρίναις κρύπτοντας· ἡνίκ' ἂν δὲ ἴδωσιν Ἱμίλκωνα καὶ αὐτὸν ὁμοίως προελθόντα καὶ θύοντα, τοξεύειν ἐπ' αὐτόν. Οὕτω δὴ τούτων πραχθέντων, Ἱμίλκων οὐδὲν ὑπιδόμενος προελθὼν ἔθυσεν· ὃς σπένδων θύων τε ἄφνω πολλῶν τοξευμάτων ἐπ' αὐτὸν ἐπελθόντων ἐτελεύτησεν.

Γέλων τὸ Μεγαρικὸν βουλόμενος καταλῦσαι 3
ἐποίκους μὲν ἐκάλει τοὺς ἐθέλοντας Δωριέων, Διογνήτῳ δὲ, τῷ Μεγαρέων ἄρχοντι, χρήματα παρὰ δύναμιν ἐπέταξεν· ὁ δὲ τοῖς πολίταις. Οἱ δὲ τοῖς τέλεσιν ἀπαγορεύοντες ἐς τὴν ἀποικίαν τὴν ἐν Συρακού-

σαις ὑπήκουσαν, ὑποβαλόντες αὐτοὺς τῇ Γέλωνος δυναστείᾳ.

28. ΘΗΡΩΝ.

Θήρων Καρχηδονίοις παρετάσσετο. Τῶν δὲ πολεμίων φευγόντων, οἱ Σικελιῶται ἐμπίπτοντες ἐς τὸ στρατόπεδον, ὡς διαρπασόμενοι τὰς σκηνάς, ὑπὸ τῶν Ἰβήρων παραβοηθούντων ἀνῃροῦντο. Θήρων πολὺν τὸν ὄλεθρον ἰδὼν ἔπεμψε τοὺς κυκλωσομένους, παραγγείλας ὄπισθεν τὰς σκηνὰς καταπρῆσαι· φλογὸς δὲ πολλῆς αἰρομένης, οὐκ ἔχοντες οἱ πολέμιοι σκηνὰς ἐπὶ τὰς ναῦς ἔφευγον. Οἱ δὲ Σικελιῶται διώκοντες παρὰ ταῖς ναυσὶ τοὺς πλείστους διέφθειραν.

ΘΗΡΩΝ ΜΙΛΤΙΑΔΟΥ.

(2) *Σελινούντιοι Καρχηδονίοις παραταξάμενοι, πολλῶν πεσόντων καὶ ἀτάφων κειμένων καὶ τῶν πολεμίων ἐπικειμένων, θάψαι τοὺς νεκροὺς οὐ θαρροῦντες, οὐ μὴν οὐδὲ ἀτάφους περιορᾶν ὑπομένοντες ἐβουλεύοντο τί χρὴ πράττειν. Θήρων ὑπέσχετο, εἰ λάβοι τριακοσίους οἰκέτας τοὺς τεμεῖν τὴν ὕλην δυνησομένους, αὐτὸς ἂν σὺν αὐτοῖς προελθὼν καὶ τὰ σώματα καῦσαι καὶ πολυάνδριον αὐτῶν ἐγεῖραι· εἰ δὲ οἱ πολέμιοι κρατήσειαν αὐτῶν, οὐδὲν μέγα κινδυνεύεσθαι τῇ πόλει, ἐὰν ἕνα πολίτην ἀπολέσῃ καὶ τιμὴν ἀνδραπόδων τριακοσίων. Ἐπῄνεσαν οἱ Σελινούντιοι τὴν γνώμην, καὶ αὐτῷ συνεχώρησαν οὓς βούλοιτο οἰκέτας αἱρεῖσθαι. Ὁ δὲ τοὺς εὐρωστους καὶ ἀκμάζοντας ἐπιλεξάμενος ἐξήγαγε, δρέπανα καὶ πελέκεις καὶ ἀξίνας ἔχοντας, ὡς τεμοῦντας τὴν ὕλην εἰς πυρκαϊὰν νεκρῶν τοσούτων. Ἐπεὶ δὲ ἐξῆλθον, πείσας αὐτοὺς Θήρων ἐπιθέσθαι τοῖς δεσπόταις, βαθείας*

ἑσπέρας ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. Οἱ δὲ τῶν τειχῶν φύλακες γνωρίσαντες εἰσεδέξαντο. Θήρων αὐτούς τε τοὺς φύλακας φονεύσας, καὶ τῶν πολιτῶν τοὺς πλείστους καθεύδοντας ἀποκτείνας κατέλαβε τὴν πόλιν, καὶ τύραννος ἐγένετο Σελινουντίων.

29. ΙΕΡΩΝ.

Ἱέρων ποταμὸν κωλυόμενος διαβῆναι ὑπὸ τῶν πολεμίων, ἐπιστήσας τοὺς ὁπλίτας ἐπὶ τῆς διαβάσεως ἐκέλευσε τοὺς ἱππεῖς προάγειν ἄνω τοῦ ποταμοῦ ὡς διαβησομένους ἐκεῖθεν, τοὺς δὲ ψιλοὺς ἀνωτέρω τῶν ἱππέων. Οἱ μὲν οὖν πολέμιοι ἀντιπαρῆγον, ὡς τοὺς ἱππέας καὶ τοὺς ψιλοὺς κωλύσοντες· ὁ δὲ Ἱέρων διήγαγε τοὺς ὁπλίτας, βιασάμενος ὀλίγους ὄντας τοὺς καταλελειμμένους τῶν ἐναντίων, καὶ παραχρῆμα σημεῖον ἦρε τοῖς ψιλοῖς καὶ τοῖς ἱππεῦσιν. Οἱ δὲ ὑποστρέψαντες διέβησαν, τῶν προδιαβάντων ὁπλιτῶν τοὺς ὑποστρέψαντας πολεμίους ἀνειργόντων. 1

Ἱέρων Ἰταλιώταις πολεμῶν, ὁπότε λάβοι τινὰς 2
αἰχμαλώτους τῶν εὐγενῶν ἢ πλουσίων, οὐκ εὐθὺς ἀπεδίδου τοῖς λυτρουμένοις, ἀλλὰ πολλὰς ἡμέρας κατασχών, κοινωνήσας αὐτοῖς ἑστίας καὶ τιμήσας προεδρίᾳ, τηνικαῦτα προσιέμενος τὰ λύτρα τοὺς ἄνδρας ἐξεπέμπετο. Οἱ δὲ ἐπανελθόντες ὕποπτοι παρὰ τοῖς πολίταις ἦσαν, ὡς φιλίας Ἱέρωνι κεκοινωνηκότες.

30. ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ.

Ἀθηναίοις ὁ θεὸς ἔχρησεν, 1
Ὦ θείη Σαλαμὶς, ἀπολεῖς δὲ σὺ τέκνα γυναικῶν.
Θεμιστοκλῆς Ἀθηναίων τὸ λόγιον δεδιότων, "Κατά

Cap. 30. §. 1. Ex Herod. 7, 142. 143.

γε τῶν πολεμίων", ἔφη· "οὐ γὰρ ἂν θείην τὴν Σαλαμῖνα ὁ θεὸς ἀνηγόρευσεν, εἰ ἔμελλεν ἀπολλύειν τὰ τέκνα τῶν Ἑλλήνων." Τοῦτο λεχθὲν θάρσος Ἀθηναίοις ἔδωκε, καὶ ἡ νίκη τὴν ἐξήγησιν ἐπιστώσατο.

2 (1) Τοῦ θεοῦ χρήσαντος,

Τεῖχος Τριτογενεῖ ξύλινον διδοῖ εὐρύοπα Ζεὺς,

οἱ μὲν ἄλλοι Ἀθηναῖοι τειχίζειν τὴν ἀκρόπολιν ἠγόρευον, Θεμιστοκλῆς δὲ ἐς τὰς τριήρεις ἐμβαίνειν, ὡς ταύτας οὔσας τὸ ξύλινον τεῖχος τῶν Ἀθηναίων. Ἐπείσθησαν, ἐπέβησαν, ἐναυμάχησαν, ἐνίκησαν.

3 (2) Θεμιστοκλῆς ἐναυλόχει περὶ Σαλαμῖνα· τοῖς Ἕλλησιν ἐδόκει φεύγειν, Θεμιστοκλεῖ ναυμαχεῖν ἐν στενῇ θαλάσσῃ. Ὡς δὲ μένειν οὐκ ἔπειθεν, ἦν αὐτῷ Σίκιννος εὐνοῦχος παιδαγωγὸς τοῖν παίδοιν, νύκτωρ τὸν Σίκιννον τοῦτον ὡς βασιλέα πέμπει, μηνύσοντα κατ' εὔνοιαν δῆθεν ὅτι ἀποδιδράσκει τὸ Ἑλληνικόν ἀλλὰ ναυμάχει. Πείθεται βασιλεὺς καὶ ναυμαχεῖ, καὶ τὸ πλῆθος τῶν τριήρων συνέτριψεν ἡ στενὴ θάλασσα· οἱ δὲ Ἕλληνες ἄκοντες ἐνίκησαν τῇ σοφίᾳ τοῦ στρατηγοῦ.

4 (3) Οἱ Ἕλληνες, νικήσαντες ἐν Σαλαμῖνι, βουλεύονται πλεῖν ἐφ' Ἑλλήσποντον καὶ τὸ ζεῦγμα λύειν, ἵνα βασιλεὺς μὴ φύγῃ· Θεμιστοκλῆς ἀντιβουλεύεται, λέγων, "Βασιλεὺς ἀποληφθεὶς ἀναμαχεῖται τάχα· πολλάκις δὲ ἀπόνοια δίδωσιν, ὅσα μὴ ἔδωκεν ἀνδρεία." Πέμπει δὴ πάλιν ὡς βασιλέα εὐνοῦχον ἄλλον Ἀρσάκην, οὑτωσὶ προαγορεύοντα· εἰ μὴ φύγοι διὰ τάχους, ἡ γέφυρα τοῦ Ἑλλησπόντου διαλύεται. Βασιλεὺς ἔδεισε, καὶ φθάσας τὸ Ἑλληνικὸν διέβη τὸ ζεῦγμα,

---

Cap 30. §. 2. Ex Herod 7, 141—143.
Cap. 30. §. 3. 4. Plut. Themist. 12. 16.

καὶ φυγὼν ᾤχετο· Θεμιστοκλῆς δὲ τοῖς Ἕλλησιν ἐφύλαξε τὴν νίκην ἀκίνδυνον.

Ἀθηναῖοι τὰ τείχη τοῦ ἄστεος ἤγειρον· Λάκωνες 5 (4)
ἐφθόνουν· ἠπάτησεν αὐτοὺς Θεμιστοκλῆς. Ὁ δὲ τρόπος τῆς ἀπάτης ἦν οὗτος. Ἀφίκετο πρεσβευτὴς καὶ ἦν πρὸς τοὺς Λάκωνας ἔξαρνος, ἦ μὴν οὐκ ἐγερεῖσθαι τὸ τεῖχος. "Εἰ δὲ ἀπιστεῖτε, τοὺς ἀρίστους ἐκπέμψατε κατασκόπους, ἐμὲ κατασχόντες." Οἱ μὲν ἔπεμψαν· Θεμιστοκλῆς δὲ κρύφα πέμψας ἐνετείλατο Ἀθηναίοις κατέχειν τοὺς κατασκόπους, ἔστ' ἂν ἐγείρωσι τὸ τεῖχος· ἐπειδὰν δὲ ἐγείρωσι, μὴ πρότερον αὐτοὺς ἀποπέμπειν, εἰ μὴ πρόσθεν αὐτὸν ἀπολάβοιεν. Καὶ ταῦτα οὕτως ἐγένετο. Ἠγέρθη τὸ τεῖχος, καὶ ἐπανῆλθε Θεμιστοκλῆς. Ἀπεδόθησαν οἱ κατάσκοποι, ἐτειχίσθησαν Ἀθῆναι Λακεδαιμονίων ἀκόντων.

Θεμιστοκλῆς ἐν τῷ πρὸς Αἰγινήτας πολέμῳ μελ- 6 (5)
λόντων Ἀθηναίων τὴν ἐκ τῶν ἀργυρίων πρόσοδον, ἑκατὸν τάλαντα, διανέμεσθαι, κωλύσας ἔπεισεν ἑκατὸν ἀνδράσι τοῖς πλουσιωτάτοις ἑκάστῳ δοῦναι τάλαντον· κἂν μὲν ἀρέσῃ τὸ πραχθησόμενον, τῇ πόλει τὸ ἀνάλωμα λογισθῆναι, ἐὰν δὲ μὴ ἀρέσῃ, τοὺς λαβόντας ἀποδοῦναι. Ταῦτα μὲν ἔδοξεν. Οἱ δὲ ἑκατὸν ἄνδρες ἕκαστος μίαν τριήρη κατέστησαν, σπουδῇ χρησάμενοι κάλλους καὶ τάχους. Ἀθηναῖοι καινὸν στόλον ποιήσαντες ἥσθησαν, καὶ οὐ μόνον κατὰ Αἰγινητῶν ταῖς τριήρεσι ταύταις, ἀλλὰ καὶ κατὰ Περσῶν ἐχρήσαντο.

Θεμιστοκλῆς, Ἰώνων Ξέρξῃ συμμαχούντων, ἐκέ- 7 (6)
λευσε τοῖς Ἕλλησι καταγράφειν ἐπὶ τοὺς τοίχους "Ἄνδρες Ἴωνες, οὐ δίκαια ποιεῖτε στρατεύοντες ἐπὶ

Cap. 30. §. 5. Cf. Plut. Them. 19 et Thucyd. 1, 90. 91.
Cap. 30. §. 7. Ex Herod. 8, 22.

τοὺς πατέρας.” Τούτων ἀναγινωσκομένων βασιλεὺς τοὺς Ἴωνας ὑπόπτους ἡγήσατο.

8(7) *Θεμιστοκλῆς φεύγων Ἀθηναίους, νεὼς ἐπιβὰς, ἀγνοούμενος ἐκομίζετο τὴν ἐπὶ Ἰωνίας. Ἐπεὶ δὲ ἡ ναῦς ὑπὸ χειμῶνος ἐπὶ Νάξον κατεφέρετο πολιορκουμένην ὑπ’ Ἀθηναίων, τῷ ναυκλήρῳ φοβηθεὶς ἔφρασεν ὅςτις εἴη. Καὶ εἰ μὴ σώσειεν αὐτὸν, κατερεῖν ἠπείλησεν Ἀθηναίοις, ὡς χρήμασι αὐτὸν πεισθεὶς ἄγοι· ὅπως οὖν ἀμφότεροι σωθεῖεν, μηδεὶς (οὖν) ἐκβαινέτω τῆς νεώς. Ὁ ναύκληρος φοβηθεὶς οὔτε ἐκβῆναι συνεχώρησε, καὶ ἀναχθῆναι διὰ τάχους ἔσπευσεν.*

31. ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ.

Ἀριστείδης καὶ Θεμιστοκλῆς, ἐχθρότατοι πάντων ὄντες, διεπολιτεύοντο. Τοῦ δὲ Πέρσου δὴ ἐπιόντος, ἀλλήλων λαβόμενοι, τῆς πόλεως ἔξω προελθόντες, ἐς ταὐτὸν ἑκάτερος τὴν δεξιὰν χεῖρα καθιέντες συνηγμένων τῶν δακτύλων ἐπεφώνουν· “Τὴν ἔχθραν ἐνταῦθα κατατιθέμεθα, ἕως ἂν πρὸς τὸν Πέρσην διαπολεμήσωμεν.” Ταῦτ’ εἰπόντες, ἄραντες τὰς χεῖρας, διαλελυμένων τῶν δακτύλων, ὡς δή τι κατατεθεικότες, ἔπειτα συγχώσαντες τὸν βόθρον ἐπανῆλθον καὶ διετέλεσαν παρὰ πάντα τὸν πόλεμον ὁμονοοῦντες. Ἡ δὲ τῶν στρατηγῶν ὁμόνοια μάλιστα δὴ τοὺς βαρβάρους ἐνίκησεν.

32. ΛΕΩΝΙΔΑΣ.

1 *Λεωνίδας ἐν Θερμοπύλαις παραταξάμενος, τῇ στενότητι τοῦ χωρίου ἀχρεῖον ἐποίησε τὸ πλῆθος τῶν βαρβάρων.*

Cap. 30. §. 8. Thucyd. 1, 137 coll. Plut. Them. 25.

2 *Λεωνίδας μάχην συνάπτειν μέλλων, ὁρῶν νεφέλας χειμερίους ἁλιζομένας πρὸς τοὺς ἡγεμόνας ἔφη, ὡς οὐ χρὴ θαυμάζειν ἀστραπῶν καὶ βροντῶν γινομένων· ἀνάγκη γὰρ αὐτὰ συμβαίνειν, ἄστρου κινουμένου. Πολλῶν οὖν διοσημείων γινομένων οἱ μὲν τοῦ Λεωνίδου, προϊδόντες τὸ μέλλον, θαρροῦντες ἠπείγοντο. Οἱ πολέμιοι δὲ ἐκπλαγέντες ἄθυμοι πρὸς τὸν κίνδυνον ἐγένοντο, καὶ παρὰ τοῦτο ἡττήθησαν.*

3 *Λεωνίδας ἐμβαλὼν ἐς χώραν πολεμίων, διαπέμψας νύκτωρ ἄλλους ἀλλαχῇ προσέταξεν, ὅταν αἴρῃ τὸ σημεῖον, δένδρα κόπτειν καὶ τὰς ἐπαύλεις ἐμπιπράναι. Ταῦτα ὁρῶντες οἱ κατὰ τὴν πόλιν, καὶ πάμπολυ τὸ πλῆθος εἶναι νομίσαντες οὐκ ἐπεξῆλθον, ἀλλὰ τὴν λείαν ἄγειν αὐτοῖς προήκαντο.*

33. ΛΕΩΤΥΧΙΔΗΣ.

Λεωτυχίδης, περὶ Μυκάλην τῶν Ἑλλήνων ναυμαχούντων καὶ τὸ πλῆθος τῶν βαρβάρων καταπεπληγότων, τῶν δὲ Ἰώνων μηδιζόντων φόβῳ μᾶλλον ἢ γνώμῃ, μετέβαλεν ἁπάντων τὸ φρόνημα, πλασάμενος ἀγγελίαν ἥκειν, ὡς τῶν ἐν Πλαταιαῖς Ἑλλήνων τοὺς Πέρσας νενικηκότων. Οἱ δὲ Ἴωνες ἀκούσαντες ἐθάρρησαν καὶ προσέθεντο τοῖς Ἕλλησιν. Ἡ τύχη τὸ Λεωτυχίδου στρατήγημα ἐποίησεν ἀληθὲς, νίκην παρασχοῦσα τοῖς Ἕλλησιν τῆς ἐν Πλαταιαῖς μάχης.

34. ΚΙΜΩΝ.

1 *Κίμων ἐπ' Εὐρυμέδοντι ποταμῷ νικᾷ τοὺς βασιλέως σατράπας, καὶ πολλὰ σκάφη βαρβαρικὰ ἑλὼν, ἐς ταῦτα τοὺς Ἕλληνας ἐμβῆναι κελεύει, καὶ στολὰς ἐνδῦναι Μηδικὰς καὶ πλεῖν ἐπὶ Κύπρου. Κύπριοι, τῇ ὄψει τοῦ βαρβαρικοῦ σχήματος ἐξαπατώμενοι, τὸν*

στόλον ὡς φίλιον ὑποδέχονται· οἱ δὲ ἀποβάντες, καὶ σφόδρα γε ἀντὶ βαρβάρων Ἕλληνες ἐφάνησαν καὶ Κυπρίους ἐνίκησαν, μείζω τὴν ἔκπληξιν τῆς δυνάμεως ἔχοντες.

2 Κίμων ἀπὸ Σηστοῦ καὶ Βυζαντίου αἰχμάλωτα πολλὰ βαρβαρικὰ εἷλε καὶ, τῶν συμμάχων δεηθέντων, διανομεὺς ἐγένετο. Μοῖραν μίαν ἔταξε γυμνὰ τὰ σώματα, μοῖραν ἑτέραν ἀναξυρίδας, κάνδυς, στρεπτὰ, καὶ ὅσα τοιάδε. Οἱ σύμμαχοι αἱροῦνται τὸν κόσμον· Ἀθηναῖοι γυμνὰ τὰ σώματα. Γέλων ὀφλισκάνει Κίμων ὡς τὴν μείζω μοῖραν προέμενος τοῖς συμμάχοις. Οὐκ ἐς μακρὰν τῶν αἰχμαλώτων οἱ συγγενεῖς ἀπὸ Λυδίας καὶ Φρυγίας καταβάντες μεγάλα λύτρα ὑπὲρ τῶν οἰκείων κατέβαλον. Τότε ἡ σοφία Κίμωνος ἐθαυμάζετο· Ἀθηναῖοι δὲ πολλῷ πλείω χρήματα λαβόντες, μάλα δὴ τῶν συμμάχων κατεκερτόμησαν.

35. ΜΥΡΩΝΙΔΗΣ.

1 Ἀθηναῖοι καὶ Θηβαῖοι παρετάσσοντο. Μυρωνίδης Ἀθηναίοις παρήγγειλεν, ὅταν ὑποσημήνῃ, θεῖν ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἀρξαμένους ἀπὸ τοῦ εὐωνύμου. Ὁ μὲν ἐσήμηνεν· οἱ δ᾽ ἔθεον. Ὡς δὲ βραχὺ προῆλθον, Μυρωνίδης ἐπὶ τὸ δεξιὸν κέρας δραμὼν, μέγα ἐβόα, "Νικῶμεν κατὰ τὸ εὐώνυμον." Ἀθηναῖοι μὲν, τῷ λόγῳ τῆς νίκης ἐπιρρωσθέντες, προθυμότερον ἐμβάλλουσι· Θηβαῖοι δὲ, τῷ ἀγγέλματι τῆς ἥττης καταπλαγέντες, ἔκλιναν εἰς φυγήν.

2 Μυρωνίδης Ἀθηναίους ἦγεν ἐπὶ Θήβας, καὶ προελθὼν εἴς τι πεδίον, ἐκέλευσεν αὐτοὺς θεῖναι τὰ ὅπλα καὶ περισκοπεῖν ἐν κύκλῳ. Τῶν δὲ περισκο-

Cap. 34. §. 1. Cf. Diod. 11, 61.
Cap. 34. §. 2. Ex Plut. vita Cimon. 9.

πούντων, „Ὁρᾶτε", ἔφη, „τὸ πεδίον ὅσον. Ἐν πεδίῳ τόσῳ πολεμίων ἵππους ἐχόντων, ἢν μὲν φεύγωμεν, ἀνάγκη διωκόντων ἱππέων ἁλῶναι· ἢν δὲ μένωμεν, πολλαὶ τοῦ νικᾶν ἐλπίδες." Οὕτως ἄρα πείθονται μένειν· καὶ προῆλθε Μυρωνίδης, κρατῶν ἄχρι Φωκίδος καὶ Λοκρῶν.

36. ΠΕΡΙΚΛΗΣ.

1 *Λακεδαιμόνιοι τὴν Ἀττικὴν ἐδῄουν. Περικλῆς ἐξέπεμψε τριήρεις Ἀθηναίων, οἳ δῃώσουσι τὰ παράλια τῆς Λακωνικῆς, ὅπως αὐτοῖς πλείω πάσχειν ἢ δρᾶν συμβαίνῃ.*

2 *Περικλῆς πλουτῶν χώραν πολλὴν ἐκέκτητο. Ἀρχίδαμος, φίλος ὢν αὐτῷ πάλαι καὶ πρόξενος, δῃώσων ἐνέβαλε τὴν Ἀττικήν. Περικλῆς προϊδόμενος, ὡς ἄρα τιμῶν Ἀρχίδαμος τὴν προξενίαν, τῶν αὐτοῦ χωρίων ἀποσχήσοιτο, ἵνα μὴ γένοιτο Ἀθηναίοις ὕποπτος, φθάσας τὴν δῄωσιν, ἐς ἐκκλησίαν παρελθών, ἐχαρίσατο τῇ πόλει τὴν γῆν ὅσην ἐκέκτητο.*

37. ΚΛΕΩΝ.

Κλέων Ἀβυδηνοῖς Σηστὸν παρέδωκεν οὐ φανερᾷ μάχῃ ἀλλ' ἀφανεῖ τέχνῃ. Θεόδωρος φρουρῶν Σηστόν, ἑταῖρος Κλέωνος, μοιχεύων γύναιον ἐν προαστείῳ, τῆς ὑδρορρόης διὰ τοῦ τείχους στενῆς φερομένης, ἕνα λίθον ἐξαιρῶν, διὰ νυκτὸς ἐξιὼν καὶ εἰσιών, τὸν λίθον ἐναρμόττων καὶ τοῦτο λανθάνων τῷ Κλέωνι τὸ πραττόμενον ὡμολόγησεν, ὡς παίγνιον. Ὁ δὲ τοῖς Ἀβυδηνοῖς τὸ ἀπόρρητον ἐξαγορεύσας, ἀσέληνον νύκτα παρατηρήσας, κατὰ τὴν ὑδρορρόην,

---

Cap. 36. §. 2. Ex Thucyd. 2, 13.

τοῦ Θεοδώρου τὸν λίθον ἐξῃρηκότος καὶ περὶ τὴν μοιχείαν ἀσχολουμένου, τοὺς στρατιώτας ὑπεισήγαγεν, οἳ τοὺς φύλακας ἀνελόντες, τὰς πύλας ἔνδοθεν ἀνοίξαντες, πᾶσαν δεξάμενοι τὴν δύναμιν τῆς Σηστοῦ ῥᾳδίως ἐκράτησαν.

38. ΒΡΑΣΙΔΑΣ.

1 (2) Βρασίδας Ἀμφίπολιν προδοθεῖσαν εἷλε, καὶ τοῖς προδόταις κελεύει κλεῖσαι τὰς πύλας, καὶ λαβὼν τὰς βαλανάγρας ἔρριψεν ὑπὲρ τὸ τεῖχος, ὅπως ἂν ἀμύνοιντο τοὺς πολεμίους, εἰ καὶ κλίμακας προσθέντες βιάζοιντο.

2 (1) Βρασίδας περὶ Ἀμφίπολιν ἐπολιορκεῖτο ἐπὶ λόφου καρτεροῦ, προσβαλλόντων ἐν κύκλῳ τῶν πολεμίων. Οἱ μὲν δή, δεδιότες μὴ νύκτωρ ἀποδραίη, λίθοις περιετείχιζον τὸν λόφον καὶ τεῖχος ὑψηλὸν ἤγειρον. Οἱ δὲ Λάκωνες ἠγανάκτουν, ὅτι μὴ προῆγεν αὐτοὺς εἰς μάχην, ἀλλὰ περιτειχισθέντες αἴσχιστα λιμῷ ἁλώσοιντο· Βρασίδας αὐτὸς ἔφη τὸν καιρὸν τῆς μάχης εἰδέναι. Ἐπεὶ δὲ τὸ πλεῖστον τοῦ λόφου περιετετείχιστο, λοιπὸν δὲ ἦν ἀτείχιστον ὅσον πλέθρον αὔταρκες, τοῖς μετ' αὐτοῦ πρὸς μάχην παρήγγειλε τοῦτον εἶναι τὸν καιρόν, ὁρμῶσιν ἐπὶ τὴν ἔξοδον. Καὶ δὴ ὁρμήσαντες, πολλοὺς τῶν πολεμίων διαφθείραντες ἐσώθησαν· ἡ γὰρ στενοχωρία ἐλάττονας ὄντας οὐκ ἔβλαψεν· ὁ δὲ περιτειχισμὸς ὠφέλησε, κωλύσας μηδένα κατὰ νώτου πολέμιον αὐτῶν γενέσθαι, ὥστε τῷ τείχει τῶν ἐναντίων τὸ μὲν ἐκείνων πλῆθος ἀχρεῖον, ἡ δὲ ἔξοδος ἀσφαλεστέρα τοῖς Λάκωσιν ἐγένετο.

3 Βρασίδας ἐπ' Ἀμφίπολιν ἐλθὼν λάθρα καὶ συνιδὼν ταραχὴν τῶν ἔνδον, οὐχ ἡγούμενος ἀσφαλῆ τὴν ἐξ ἀπονοίας μάχην, ἐκήρυξεν Ἀθηναίοις μὲν ἄδειαν

ὑποσπόνδοις ἀπιοῦσι καὶ τὰ σφῶν αὐτῶν ἔχουσιν, Ἀμφιπολίταις δὲ αὐτόνομόν τὴν πατρίδα, εἰ σύμμαχοι Λακεδαιμονίων γένοιντο. Τῷ κηρύγματι πεισθέντες Ἀθηναῖοι μὲν ἀπαλλάσσονται, Ἀμφιπολῖται δὲ Λακεδαιμονίοις προσέθεντο· Βρασίδας δὲ Ἀμφίπολιν καθ' ὁμολογίαν προσεκτήσατο.

Βρασίδας, νυκτὸς ἐπιπλέων Σκιώνῃ, τριήρη φι- 4
λίαν προπλεῖν ἔταξεν· αὐτὸς δὲ ἐν ὑπηρετικῷ κατόπιν εἵπετο, ὅπως, εἰ μέν τι μεῖζον τοῦ ὑπηρετικοῦ πολέμιον ἐπιφανείη σκάφος, ἡ τριήρης ἀμύνοι, εἰ δὲ ἀντίπαλος ἄλλη τριήρης, ἐν ὅσῳ πρὸς ἐκείνην διαγωνίζεται, αὐτὸς ἐν τῷ ὑπηρετικῷ διασωθῆναι φθάσειεν.

Βρασίδας, ἐν τόπῳ στενῷ προσκειμένων κατὰ 5
τὴν οὐραγίαν τῶν πολεμίων, ἐκέλευσέν ἀπὸ λόφου κόπτοντας ἐν μέρει ξύλα κομίζειν· τὴν δὲ ὕλην πῦρ ἐμβαλὼν ἐνέπρησεν, ὥστε πολλῆς φλογὸς αἰρομένης, οἱ πολέμιοι κατὰ τὴν οὐραγίαν προσπίπτειν ἐκωλύοντο, αὐτὸς δὲ ἀσφαλῶς τὴν ἀναχώρησιν ἐποιήσατο.

39. ΝΙΚΙΑΣ.

Νικίας, ἐπιπλεύσας τῇ Κορινθίᾳ νύκτωρ, ἔνθα 1
ὁ Σολύγης λόφος, ἀποβιβάσας Ἀθηναίων ὁπλίτας χιλίους, καὶ ἄλλους ἀλλαχῇ λοχῆσαι τάξας ἀπέπλευσεν· ἐπεὶ δὲ ὑπηύγαζεν ἕως, πάλιν αὖ φανερῶς ἐπέπλευσεν. Οἱ μὲν Κορίνθιοι σπουδῇ ἐκβοηθοῦντες ἔθεον, κωλύσοντες ἐκβαίνειν· οἱ δὲ ἐν ταῖς ἐνέδραις
ἐπανιστάμενοι τοὺς πλείστους αὐτῶν διέφθειραν. 2

Νικίας, στρατοπεδευόντων Ἀθηναίων περὶ τὸ Ὀλύμπιον, ἐς τὸ πρὸ τοῦ στρατοπέδου χωρίον, ὁμαλὲς ὄν, ἐκέλευσε νύκτωρ τριβόλους κατασπεῖραι.

Cap. 38. §. 4. Ex Thucyd. 4, 120.

Ἐπεὶ δὲ τῆς ὑστεραίας Ἔκφαντος ὁ Συρακουσίων ἵππαρχος προήγαγε τοὺς ἱππεῖς, ἦν αὐτῶν αἰσχρὰ φυγή, τῶν τριβόλων ἐμπηγνυμένων ἐν τοῖς ποσὶ τῶν ἵππων· πολλοὶ δ' αὐτῶν οὐδὲ προβαίνειν οἷοί τε ἦσαν, ἀλλ' ὑπὸ τῶν πελταστῶν στερεὰ ὑποδήματα ἐχόντων διεφθείροντο.

3 Νικίας ἐν τῷ κύκλῳ τοῦ τείχους ἀπελείφθη μετ' ὀλίγων στρατιωτῶν, τῆς ἄλλης δυνάμεως περὶ Θάψον οὔσης. Τῶν δὲ Συρακουσίων τὸ προπύργιον τοῦ κύκλου λαβόντων, ἐν ᾧ ξύλα πολλὰ ἦν, οὐχ ἱκανὸς ὢν ἀμύνασθαι, τὰ ξύλα ἐνέπρησεν· ἡ δὲ φλόξ, ἐπὶ μέγα αἰρομένη, τοὺς πολεμίους ἀπεκρούετο. Ἐν τῷ τέως (ἡ) ἀπὸ Θάψου δύναμις ἐπελθοῦσα προσεβοήθησεν.

4 Νικίας ὑπὸ Γυλίππου διωκόμενος, ἤδη καταλαμβανόμενος ἔπεμψε κήρυκα πρὸς αὐτόν, φάσκων πάντα ποιήσειν τὰ προσταττόμενα, καὶ ὡς ἤδη τινὰ χρὴ πέμπειν τὸν δώσοντα ὅρκους καὶ ληψόμενον. Γύλιππος τῷ κήρυκι πιστεύσας κατεστρατοπέδευσε, καὶ τοῦ διώκειν ἀποσχόμενος, τῷ κήρυκι τῷ ἀπὸ τοῦ Νικίου συνέπεμψε τὸν συνθησόμενον. Ἐν δὲ τῷ τέως Νικίας, τῶν ὀχυρωτέρων λαβόμενος, πάλιν ἐπολέμει, τὴν ἀποχώρησιν τῇ διὰ τοῦ κήρυκος ἀπάτῃ στρατηγήσας.

40. ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ.

1 Ἀλκιβιάδης δοκιμασίαν φίλων τοιάνδε ποιεῖται. Εἴδωλον ἀνδρὸς ἐν οἰκίσκῳ σκοτεινῷ καθεῖρξε, καὶ τῶν φίλων ἕκαστον εἰσάγων ἐδείκνυεν, ὡς ἄνδρα δὴ πεφονευμένον, καὶ παρεκάλει συμπράττειν ὅπως ἂν τὸ δεινὸν λάθοι. Οἱ μὲν δὴ ἄλλοι κοινωνῆσαι τοῦ μιάσματος ἔφυγον· Καλλίας δὲ ὁ Ἱππονίκου προσή-

Cap. 39. §. 3. Cf. Plut. vita Nic. 18.

ατο τὸ εἴδωλον, ὃ ἔδειξεν ἐπὶ δοκιμασίᾳ φίλων πεποιημένον. Πιστὸν φίλον ἡγεῖται Καλλίαν, καὶ τὰ πάντα ἦν Ἀλκιβιάδῃ Καλλίας.

2 Ἀλκιβιάδης προσπλεύσας πολεμίᾳ πόλει, τοὺς στρατιώτας ἀποβιβάσας νύκτωρ καὶ ἡμέραν ἀναμείνας, τῶν πολεμίων οὐκ ἐξιόντων, ἐνέδραν ἐγκαταστήσας, τὰς σκηνὰς ἐμπρήσας ἀνήχθη. Οἱ δὲ ἐκ τῆς πόλεως ἀνηγμένον ἰδόντες, θαρρήσαντες, ἐξελθόντες ἐσκεδάννυντο ἀνὰ τὴν χώραν. Οἱ λοχῶντες ἐπαναστάντες εἷλον οὐκ ὀλίγα σώματα καὶ λείαν ἄφθονον· Ἀλκιβιάδης πάλιν προσπλεύσας, καὶ ἀναλαβὼν αὐτὰ τὰ ληφθέντα καὶ τοὺς λαβόντας ἀπέπλευσεν.

3 Ἀλκιβιάδης, Λακεδαιμονίων πολιορκούντων τὰς Ἀθήνας, βουλόμενος τοὺς φύλακας τοῦ ἄστεος καὶ τοῦ Πειραιῶς καὶ τῶν σκελῶν τῶν ἄχρι θαλάσσης ἀγρύπνους περὶ τὴν φυλακὴν κατασκευάσαι, προηγόρευσεν, ὡς αὐτὸς ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως νύκτωρ τρὶς ἀνασχήσοι τὸν λαμπτῆρα· ὃς δ' ἂν μὴ ἀντανάσχῃ, ὡς φυλακὴν ἐκλιπὼν κολασθήσεται. Οὕτω δὴ πάντες ἀγρυπνοῦντες ἐφύλαττον ἀφορῶντες ἐς τὴν ἀκρόπολιν, ἵνα αἴροντος τοῦ στρατηγοῦ τὸ πῦρ ἀντᾶραι δύναιντο, σημαίνοντες ὡς ἐγρηγορότες φυλάττοιεν.

4 Ἀλκιβιάδης πλέων ἐπὶ Σικελίαν, ἐλθὼν ἐς Κέρκυραν, πολλὴν οὖσαν τὴν δύναμιν τριχῇ διεῖλεν, ἵνα τῶν ἐπιτηδείων μᾶλλον εὐποροῖεν κατὰ μέρος ταῖς πόλεσι προσβάλλοντες. Ἐπεὶ δὲ κατέσχεν ἐς Κατάνην, οὐ δεχομένων αὐτὸν Καταναίων, ἐπρεσβεύσατο, βουλόμενος μόνος παρελθὼν εἰπεῖν αὐτοῖς τὰ συμφέροντα. Τῶν δὲ ἐπιτρεψάντων καὶ θεόντων ἐς ἐκκλησίαν συνέταξεν, ὅσαι τῶν τειχῶν ἦσαν πυλί-

---

Cap. 40. §. 4. Thucyd. 6, 42 et 51.

δες ἐνῳκοδομημέναι σαθρῶς, ταύτας ἐξελόντας εἴσω παρελθεῖν. Ὁμοῦ δὴ συνέβαινεν Ἀλκιβιάδην μὲν ἄρχεσθαι δημηγορεῖν, Ἀθηναίους δὲ Κατάνην ἔχειν.

5 Ἀλκιβιάδης Κατάνην κατασχὼν, ἄνδρα Καταναῖον πιστὸν αὐτῷ Συρακουσίοις γνώριμον καθῆκεν ἐς Συρακούσας, ὡς πεμφθέντα ὑπὸ τῶν ἐν Κατάνῃ φίλων ὄντων αὐτοῖς, ὧν τὰ ὀνόματα γιγνώσκοιεν. Οὗτος ἤγγειλεν, Ἀθηναίους καταλιπόντας τὸ στρατόπεδον ἀόπλους εἴσω Κατάνης αὐλίζεσθαι, εἰ δὲ αὐτοὶ ἅμα ἕῳ καταλάβοιεν τῶν Ἀθηναίων τὸ στρατόπεδον, δύνασθαι τοὺς ἐν τῇ πόλει γυμνοὺς ἀποκλεισθέντας ἁλῶναι ῥᾳδίως. Ἐπίστευσαν οἱ στρατηγοὶ τῶν Συρακουσίων καὶ παρήγγειλαν, ἐξιέναι πανδημεὶ τὴν ἐπὶ Κατάνης, καὶ προσελθόντες ἐστρατοπεδεύσαντο πρὸς τῷ Συμαίθῳ ποταμῷ. Ἀλκιβιάδης προσιόντας αὐτοὺς ὡς ᾔσθετο, τὰς τριήρεις πληρώσας σπουδῇ, προσέπλευσεν τῇ πόλει τῶν Συρακουσίων κενῇ καὶ οὐδενὸς εἴργοντος· τὸ δὲ κατὰ πλευρὰν αὐτῶν προτείχισμα ἐξελὼν διήρπασεν.

6 Ἀλκιβιάδης ἀπὸ Σικελίας ἀναχθεὶς ἐπὶ τὴν κρίσιν τὴν περὶ τῶν Ἑρμῶν καὶ τῶν μυστηρίων, στρογγύλης νεὼς ἐπιβὰς ἐς Λακεδαίμονα κομίζεται, καὶ πείθει τὴν ταχίστην πέμψαι Συρακουσίοις βοήθειαν, καὶ Δεκέλειαν Ἀθηναίοις ἐπιτειχίσαι, ὡς οὐκ ἂν ἔτι σχόντων οὔτε τὰς ἀπὸ τῆς χώρας προσόδους οὔτε τὰς ἀπὸ τῶν ἀργυρίων, ἀλλὰ μὴν καὶ οἱ νησιῶται πολιορκουμένους αὐτοὺς ἰδόντες αὐτομολήσουσι. Τούτων γενομένων ἐψηφίσαντο Ἀθηναῖοι κάθοδον Ἀλκιβιάδῃ.

7 Ἀλκιβιάδης παρὰ Συρακουσίοις * * *. Ἦν με-

Cap. 40. §. 5. Ex Thucyd. 6, 64. 65.

ταξὺ τῶν στρατοπέδων πτέρις ξηρὰ, δαψιλής. Ἀνέμου προσπεσόντος παμμεγέθους, ὃς ἦν κατὰ νώτου τοῖς Ἀθηναίοις, τοῖς δὲ πολεμίοις κατὰ πρόσωπον, [ἀνῆψε τὴν πτέριν· τοῦ δὲ καπνοῦ προσπίπτοντος] ταῖς ὄψεσι τῶν Συρακουσίων, τροπὴν αὐτῶν ἰσχυρὰν εἰργάσατο.

Ἀλκιβιάδης Τιρίβαζον ἔφευγεν. Ὁδὸς ἦν μία. 8
Τιρίβαζος μένοντι μὲν οὐκ ἐμάχετο, φεύγοντι δὲ ἐπέκειτο. Ἀλκιβιάδης νύκτα μείνας, ξύλα πολλὰ κόψας, ταῦτα νήσας, πῦρ ἐμβαλὼν, ἀπιὼν ᾤχετο. Οἱ βάρβαροι, τὴν αὐγὴν τοῦ πυρὸς ὁρῶντες, ᾤοντο μένειν τοὺς Ἕλληνας· ἐπεὶ δὲ ἔγνωσαν, διώκειν ὁρμήσαντες, τὴν ὁδὸν πεφραγμένην ὑπὸ τοῦ πυρὸς διελθεῖν οὐ δυνηθέντες τῆς διώξεως ἐπαύσαντο.

Ἀλκιβιάδης περὶ Κύζικον Θηραμένην καὶ Θρα- 9
σύβουλον ἔπεμψε μετὰ πλειόνων νεῶν, ὅπως τοὺς ἐς τὴν πόλιν ἀποχωρήσοντας πολεμίους ἀνείργοιεν· αὐτὸς δὲ μετὰ ὀλίγων τριήρων ἐπὶ τὴν ναυμαχίαν ἀνήγετο. Μίνδαρος καταφρονήσας μετὰ πλειόνων ἀνήχθη. Ὡς δὲ πλησίον ἦσαν, οἱ μὲν περὶ τὸν Ἀλκιβιάδην προσεποιήσαντο φεύγειν· οἱ δὲ περὶ τὸν Μίνδαρον, περιχαρεῖς ὡς νικῶντες ἐδίωκον. Ἐπεὶ δ' ἐγγὺς τῶν περὶ τὸν Θηραμένην καὶ Θρασύβουλον ἐγένοντο, Ἀλκιβιάδης μὲν τὸ σημεῖον ἄρας ἐπέστρεψε τὰς ναῦς ἀντιπρώρους. Μινδάρου δὲ ἀποστρέψαντος ἐπὶ τὴν πόλιν, οἱ περὶ τὸν Θηραμένην ἀπήντησαν ἀποκλείοντες, ὁ δὲ ἐπὶ τοὺς Κλήρους καλουμένους τῆς Κυζικηνῶν γῆς ἀποχωρεῖν ἐπειρᾶτο. Ἀλλὰ κἀκεῖ Φαρναβάζου στρατόπεδον ἐκβαίνειν ἐκώλυεν. Ἀλκιβιάδης δὲ διώκων τὰς μὲν μετεώρους τῶν νεῶν

Cap. 40. §. 9. Ex Diodoro 13, 50.

ἐμβολαῖς ἀνερρήγνυε, τὰς δὲ προσορμιζομένας τῇ γῇ χειρῶν σιδηρῶν ἐπιβολαῖς ἀφεῖλκε, τοὺς δὲ ἀποβαίνοντας ἐνέκοπτον οἱ Φαρναβάζου. Τέλος δὲ Μίνδαρος πεσὼν Ἀλκιβιάδῃ λαμπροτάτην νίκην ἔδωκε.

41. ΑΡΧΙΔΑΜΟΣ.

1 Ἀρχίδαμος, ἐν Ἀρκαδίᾳ μέλλων παρατάσσεσθαι τῇ ὑστεραίᾳ ἐπέρρωσε τοὺς Σπαρτιάτας, διὰ νυκτὸς βωμὸν ἱδρυσάμενος καὶ κοσμήσας ὅπλοις λαμπροτάτοις καὶ ἵππους δύο περιαγαγών. Ἐπεὶ δὲ ἦν ἕως, οἱ λοχαγοὶ καὶ οἱ ταξίαρχοι καινὰ ὅπλα καὶ δυοῖν ἵπποιν ἴχνη καὶ βωμὸν αὐτόματον ἰδόντες, διήγγειλαν, ὡς οἱ Διόσκουροι συμμαχήσοντες ἥκοιεν. Οἱ στρατιῶται θαρρήσαντες καὶ τὰς γνώμας ἔνθεοι γενόμενοι γενναίως ἠγωνίσαντο καὶ τοὺς Ἀρκάδας ἐνίκησαν.

2 Ἀρχίδαμος ἐπολιόρκει Κόρινθον. Ἦν ἐν τῇ πόλει στάσις τῶν πλουσίων καὶ τῶν πενήτων, τῶν μὲν ὡς ὀλιγαρχίαν πραττόντων, τῶν δὲ ὡς προδοσίαν. Ταῦτα μαθὼν Ἀρχίδαμος ἀνῆκε τὸ σφοδρὸν τῆς πολιορκίας· οὐκ ἔτι μηχανήματα προσῆγεν, οὐκ ἔτι περιεστάφρευεν, οὐκ ἔτι τὴν χώραν ἔτεμνεν. Οἱ πλούσιοι, φοβηθέντες ὡς ἄρα τοῖς πένησι προδιδοῦσι χαρίζοιτο, φθάσαντες ἐπεκηρυκεύσαντο καὶ τὴν πόλιν ἐνέδωκαν Ἀρχιδάμῳ, τὸ εἰσαῦθις ἀσφαλὲς πρὸς αὐτὸν συνθέμενοι.

3 Λακεδαιμονίων ἡ πόλις ἐσείσθη, καὶ πέντε μόναι διεσώθησαν οἰκίαι. Ἀρχίδαμος ὁρῶν τοὺς ἀνθρώπους ἐπὶ τὸ σώζειν τὰ ἐν ταῖς οἰκίαις τραπομένους, δείσας μὴ πάντες ἀποληφθέντες ἀπόλοιντο, τῇ σάλπιγγι πολεμίων ἔφοδον ἐσήμανεν. Πιστεύσαντες οἱ Λάκωνες πρὸς αὐτὸν συνέδραμον· αἱ μὲν οἰκίαι συνέπεσον, αὐτοὶ δὲ οὕτως ἐσώθησαν.

4 Ἀρχίδαμος, κρατούντων Ἀρκάδων, αὐτὸς ἤδη παρειμένος ὑπὸ τραύματος, φθάσας ἐπεκηρυκεύσατο περὶ νεκρῶν ἀναιρέσεως, ὅπως μὴ καὶ οἱ λοιποὶ προσαπόλοιντο.

5 Ἀρχίδαμος νύκτωρ τοὺς στρατιώτας ἦγεν ἐπὶ Καρύας· ὁδὸς ἦν ἄνυδρος, τραχεῖα, πολλή, καὶ ἠγανάκτουν οἱ στρατιῶται τῷ πόνῳ· παρεμυθεῖτο αὐτοὺς Ἀρχίδαμος, ὡς οἷόν τε ἦν, καὶ παρεκάλει μηδαμῶς ἐνδιδόναι. Ἐπεὶ δὲ, ἄφνω προσπεσόντες καὶ πολλοὺς τῶν πολεμίων κτείναντες, ἐξεῖλον τὸ χωρίον, οἱ μὲν ἐδειπνοποιοῦντο, ἐπὶ τῇ νίκῃ γεγηθότες. Ἀρχίδαμος δὲ ἤρετο, ὁπηνίκα δοκοῦσιν ἁλῶναι τὴν πόλιν; Λεγόντων δὲ τῶν μὲν, ἡνίκα προσεβάλλομεν, τῶν δὲ, ἡνίκα ἐτοξεύομεν· "Οὐδαμῶς," ἔφη αὐτὸς, "ἀλλὰ τότε ὅτε τὴν πολλὴν καὶ ἄνυδρον ὁδὸν ἐπορευόμεθα· τὸ γὰρ βούλεσθαι πονεῖν, πάντων κρατεῖν πέφυκεν."

42. ΓΥΛΙΠΠΟΣ.

1 Γύλιππος, βουλόμενος αὐτοκράτωρ γενέσθαι τῆς ἐν Συρακούσαις δυνάμεως, συναγαγὼν τοὺς στρατηγοὺς τῶν Συρακουσίων εἶπεν, ὡς χρὴ λόφον τινὰ μεταξὺ τῆς πόλεως καὶ τοῦ στρατοπέδου τῶν Ἀθηναίων τειχίσαι. Τῶν δὲ πεισθέντων, νύκτωρ αὐτὸς ἔπεμψεν αὐτόμολον ἀγγελοῦντα τοῖς πολεμίοις τὰ δεδογμένα. Οἱ μὲν δὴ μαθόντες αὐτοὶ προκατέσχον τὸν λόφον. Γύλιππος δὲ ἐσχετλίαζεν, ὡς τῶν ἀπορρήτων ἐξαγγελλομένων. Ὅπως οὖν εἰσαῦθις τοῦτο μὴ γένοιτο, οἱ προὔχοντες τῶν Συρακουσίων ἑνὶ καὶ μόνῳ Γυλίππῳ τοῦ πολέμου τὴν ἀρχὴν ἐπέτρεψαν.

2 Γύλιππος, τὸν προκατεσχημένον λόφον ὑπὸ Ἀθηναίων αὐτὸς βουλόμενος κατασχεῖν, ἀπὸ τῶν τριήρων πολλῶν οὐσῶν εἴκοσι πληρώσας, πυκνὰς τὰς μελέτας

ἐποιεῖτο. Τῶν δὲ πληρωμάτων συγκροτηθέντων, νυκτὸς ἀφῆκεν αὐτὰς εἰς τὸ πέλαγος, παραγγείλας καταπλεῖν ἀρχομένης ἡμέρας. Ὡς δὲ οἱ πολέμιοι καταπλεούσας εἶδον, ἐπ' αὐτὰς ἀνήχθησαν. Τῶν δὲ μεταβαλομένων εἰς φυγήν, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι μετὰ σπουδῆς ἐδίωκον· ὁ δὲ Γύλιππος τὰς ὑπολοίπους ναῦς πληρώσας ἐπανήγετο. Ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, περὶ τὴν ναυμαχίαν τῶν Ἀθηναίων ἀσχολουμένων, οἱ πεζοὶ Γυλίππου συνταχθέντες ῥᾷστα κατέσχον τὸν λόφον, τοὺς φύλακας τῶν Ἀθηναίων ἐκβαλόντες.

43. ΕΡΜΟΚΡΑΤΗΣ.

Ἑρμοκράτης, τῶν [δούλων] ἐν Συρακούσαις ἐπαναστάντων καὶ χειρὸς πολλῆς οἰκετικῆς ἠθροισμένης, πρὸς τὸν ἡγούμενον αὐτῶν Σωσίστρατον ἔπεμψε πρεσβευτὴν ἕνα τῶν ἱππάρχων Δαΐμαχον, ὃς ἦν αὐτῷ συνήθης καὶ φίλος, ἀγγέλλοντα παρὰ τῶν στρατηγῶν, ὡς ἄρα τὸ φρόνημα αὐτοῦ θαυμάζοντες πάντας μὲν ἐλευθέρους ἀφιᾶσι, πάντας δὲ ὁπλιοῦσι καὶ σιτηρέσιον δώσουσι τὸ ἴσον, αὐτὸν δὲ τὸν Σωσίστρατον ἀποφαίνουσι συνάρχοντα, καὶ ἤδη γε ἥκειν βουλευσόμενον μετὰ τῶν στρατηγῶν, ὅσα τὸ ὁπλιτικὸν κατεπείγοι. Ὁ δὲ Σωσίστρατος τῇ φιλίᾳ τοῦ Δαϊμάχου πιστεύσας, παραλαβὼν εἴκοσι τοὺς ἡγεμονικωτάτους τῶν δούλων ἧκε πρὸς αὐτούς. Οὗτοι μὲν συλληφθέντες ἐδέθησαν· Ἑρμοκράτης δέ, μετὰ ἑξακοσίων ὁπλιτῶν ἐξελθὼν καὶ τοὺς δούλους λαβών, ὤμοσεν, ἦ μὴν μηδὲν αὐτοῖς δεινὸν ἂν γενέσθαι, πρὸς τὸν αὐτοῦ δεσπότην ἕκαστος εἰ ἐπανέλθοι. Πεισθέντες ἐπανῆλθον, ὅτι μὴ μόνον τριακόσιοι πρὸς Ἀθηναίους ηὐτομόλησαν.

Ἀθηναῖοι τὴν ὑστάτην ἐν Σικελίᾳ ναυμαχίαν 2
ἡσσῶνται, καὶ νύκτωρ φεύγειν ἔδοξεν· Συρακούσιοι θύσαντες ἐπινίκια ὑπὸ μέθης ἀνεπαύοντο. Ἑρμοκράτης, μεθύοντας καὶ καθεύδοντας ἐπὶ μάχην ὅπως μὴ ἐξάγοι, αὐτόμολον πέμπει φράσοντα πρὸς Νικίαν, ὡς μέχρι νῦν πάντα σοὶ μηνύοντες φίλοι προαγορεύουσιν, "Ἢν ἀποκινήσῃς νύκτωρ, ἐνέδραις ἐμπίπτεις καὶ λόχοις." Πιστεύει Νικίας, καὶ ἀναμείνας ἕω, τὸ στρατόπεδον οὐκ ἐκίνησεν. Ἑρμοκράτης τοὺς Συρακουσίους, ἅλις ἔχοντας ὕπνου, ἀνέστησεν εὐρώστους· οἱ δὲ, προκαταλαβόντες τὰς διαβάσεις τῶν ποταμῶν καὶ τὰς γεφύρας, πανωλεθρίᾳ τοὺς Ἀθηναίους διέφθειραν.

44. ΕΤΕΟΝΙΚΟΣ.

Ἐτεόνικον Λάκωνα ἐν Μιτυλήνῃ Κόνων Ἀθηναῖος ἐπολιόρκει. Κέλης ὑπηρετικὸς ἧκεν ἀγγέλλων, "Καλλικρατίδας ὁ ναύαρχος Λακεδαιμονίων ἐν Ἀργινούσαις ἡττημένος οἴχεται." Ἐτεόνικος τοὺς ἀγγέλους ἐκέλευσε νύκτωρ ὑπεξελθεῖν, καὶ μεθ' ἡμέραν ἐς Μιτυλήνην ἐστεφανωμένους, παιωνίζοντας, νίκην ἀγγέλλοντας ἥκειν. Ἐτεόνικος μὲν ἔθυεν εὐαγγέλια· Κόνων δὲ καὶ τὸ Ἀττικὸν ἐξεπλάγη καὶ ἡσύχαζεν. Οὐ μὴν Ἐτεόνικος ἡσύχαζεν· ἀλλὰ τὸ μὲν ναυτικὸν εἰς Χίον ἐξέπεμψε, τὸ δὲ στρατιωτικὸν ἐς Μήθυμναν φίλην πόλιν ἐξήγαγεν.

45. ΛΥΣΑΝΔΡΟΣ.

Λύσανδρος τοῖς ἐν Μιλήτῳ φίλοις ὑποσχόμενος 1
τὸν δῆμον συγκαταλύσειν, ἧκεν εἰς Μίλητον, καὶ

Cap. 43. §. 2. Ex Plut. Nicia 26.
Cap. 44. Xenoph. Hellen. 1, 6, 36.
Cap. 45. §. 1. Ex Plut. Lysand. 8.

τοῖς μὲν νεωτερίζουσι λόγῳ χαλεπὸς ἦν, τοῖς δὲ δημόταις ἐλευθερίαν συμπράσσειν ἐπηγγέλλετο. Πιστεύσας ὁ δῆμος Λυσάνδρῳ, χρηστὰ λέγοντι, ἀπαράσκευος ἤλπιζε τὰ βελτίονα. Οἱ φίλοι κοινῷ συνθήματι ἐπανίστανται, καὶ τῷ δήμῳ προσπεσόντες κτείνουσι πολλούς, καὶ ἡ Μίλητος ἦν ὑπὸ τοῖς φίλοις Λυσάνδρου.

2 Ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς Ἀθηναῖοι τετράκις ἀνήχθησαν ἐφ' ᾧ τε ναυμαχεῖν, Λύσανδρος ὁ Λάκων οὐκ ἀντανήγετο. Οἱ μὲν ἀποπλέουσι γαννύμενοι, παιᾶνας ᾄδοντες· Λύσανδρος δὲ κατόπιν πέμπει δύο τριήρεις. Οἱ τριήραρχοι τοὺς Ἀθηναίους ἐκβάντας ὡς εἶδον, σημεῖον μετέωρον αἴρουσι χαλκῆν ἀσπίδα. Λύσανδρος αὐτίκα ὑπεσήμανεν ἐπίπλουν, καὶ οἱ Λάκωνες εἰρεσίᾳ πολλῇ ἐπιπλέουσι καὶ τοὺς Ἀθηναίους καταλαμβάνουσιν ἄρτι ἐκβάντας· οἱ μὲν ἀνεπαύοντο, οἱ δὲ ἄλλος ἄλλό τι ἔδρα, γυμνοὶ πάντες. Οἱ Λάκωνες ἄφνω προσπεσόντες ὡπλισμένοι γυμνοῖς, συντεταγμένοι ἀσυντάκτοις, ἐνίκησαν· αἱροῦσιν αἰχμαλώτους καὶ τὰς τριήρεις ἁπάσας, ὅτι μὴ μία ἡ Πάραλος ἔφυγεν Ἀθήναζε μόνη τῆς ἥττης ἄγγελος.

3 Λύσανδρος παρήγγελλεν, ἐξαπατᾶν χρῆναι παῖδας μὲν ἀστραγάλοις, πολεμίους δὲ ὅρκοις.

4 Λύσανδρος ἐκράτησε Θασίων, παρ' οἷς ἦσαν ἀττικίζοντες πολλοί, κρυπτόμενοι τοῦ Λάκωνος φόβῳ. Ὁ δὲ, τοὺς Θασίους ἐς τὸ τοῦ Ἡρακλέους ἱερὸν συναγαγὼν, φιλανθρώπους λόγους διεξῆλθεν· ὡς δέον συγγνώμην ἔχειν τοῖς κρυπτομένοις ἐν τῇ μεταβολῇ τῶν πραγμάτων, καὶ θαρρεῖν αὐτοῖς προσῆκον, ὡς

Cap. 45. §. 2. Plut. Lysand. 11.
Cap. 45. §. 3. Plut. Lysand. 8.

μηδὲν δεινὸν πεισομένους, τῶν λόγων ἐν ἱερῷ γιγνομένων, καὶ ταῦτα ἐν Ἡρακλέους (πόλει) τοῦ πατρῴου. Οἱ μὲν κεκρυμμένοι τῶν Θασίων πιστεύσαντες τῇ φιλανθρωπίᾳ τῶν λόγων προῆλθον, Λύσανδρος δὲ διαλιπὼν ὀλίγας ἡμέρας, ὅπως ἀδεέστεροι γένοιντο, προσέταξε συναρπασθέντας ἀποσφαγῆναι.

Λύσανδρος, τὰς Ἀθήνας κατασκάπτειν βουλομένων Λακεδαιμονίων καὶ τῶν συμμάχων, ἔφη μηδαμῶς συμφέρειν· τὴν γὰρ Θηβαίων πόλιν, ἐγγὺς οἰκουμένην, ἰσχυροτέραν καὶ μείζονα κατ' αὐτῶν γενήσεσθαι, ἐὰν δὲ διὰ τυράννων κατέχωσι τὰς Ἀθήνας, ἐγγύθεν παραφυλάξειν τοὺς Θηβαίους καὶ διὰ παντὸς ἕξειν ὑποδεεστέρους. Ἄριστα λέγειν δόξας Λύσανδρος ἔπεισε τὰς Ἀθήνας μὴ κατασκάψαι.

46. ΑΓΙΣ.

Ἄγις, Πελοποννησίων Λακεδαιμονίοις πολεμούντων, ἐν λιμῷ γνώμην ἠγόρευε, παρὰ μίαν ἡμέραν ἀσιτεῖν. Φοβῆσαι δὲ τοὺς πολεμίους βουλόμενος, αὐτομόλους ἔπεμψεν ἀγγελοῦντας, ὡς μεγάλη συμμαχία τῇ μελλούσῃ νυκτὶ τοῖς Λάκωσιν ἀφίξεται. Τῶν μὲν κτηνῶν τὰ στόματα ἔδησε δι' ὅλης ἡμέρας, νυκτὸς δὲ ἀρχομένης ἔλυσεν, ὥστε τὰ κτήνη πεινῶντα, τῶν δεσμῶν ἀπολυθέντα, πόας καὶ νομῆς λαβόμενα, ἀνεσκίρτα καὶ ἐφρυάττετο καὶ ψόφον ἤγειρε πολύν· συνεπήχουν δὲ καὶ τῶν ὀρῶν αἱ φάραγγες. Τοὺς δὲ στρατιώτας ἐκέλευσεν ἄλλον ἀλλαχοῦ σκεδασθέντας διπλᾶ καὶ τριπλᾶ πυρὰ ἀνακαῦσαι. Οἱ Πελοποννήσιοι, τῷ πλήθει τῆς κραυγῆς καὶ τῷ μεγέθει τοῦ ψόφου φενακισθέντες, ὡς μεγάλης ἐπικουρίας ἡκούσης, αὐτίκα φεύγοντες ᾤχοντο.

47. ΘΡΑΣΥΛΟΣ.

1 *Θρασύλος, βουλόμενος τοῖς πολεμίοις φανῆναι ὀλίγας τριήρεις ἔχων, προσέταξε τοῖς κυβερνήταις ἐς δύο τὰς ναῦς καταστῆσαι καὶ τῆς μὲν ἑτέρας ἄρασθαι τὰ ἱστία, τὴν δὲ πρὸς τὸν ζυγὸν καλῳδίοις προσλαβεῖν, τῇ θεούσῃ παραθέουσαν, καὶ μὴ φαινομένων μετεώρων τῶν ἱστίων τῆς ἑτέρας τριήρους. Τούτῳ τῷ τρόπῳ τὰς ἡμίσειας τῶν νεῶν ἀπεκρύψατο.*

2 *Θρασύλος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν στρατηγοὶ Βυζαντίοις ἐπέκειντο. Οἱ περὶ Ἀναξίλαν στρατηγοὶ Βυζαντίων, δείσαντες μὴ κατὰ κράτος ἡ πόλις ἁλῷ, συνέθεντο χρόνον, ἐν ᾧ παραδώσουσι τὸ Βυζάντιον, καὶ τῆς συνθήκης ὁμήρους ἔδωκαν. Οἱ περὶ Θρασύλον ἀνήχθησαν μὲν ἐπὶ τούτοις τὴν ἐπ' Ἰωνίας, αὐτῆς δὲ νυκτὸς ἀναστρέψαντες κατελάβοντο τὴν τῶν Βυζαντίων πόλιν ἀφύλακτον.*

48. ΚΟΝΩΝ.

1 *Κόνων, καταλειπόμενος ὑπὸ τῶν συμμάχων, αὐτόμολον ἔπεμψε φράσοντα τοῖς πολεμίοις, ὡς μέλλοιεν ἀποδιδράσκειν, καὶ ὅθεν καὶ πηνίκα. Οἱ μὲν δὴ ἐνεδρεύοντες παρεφύλαττον. Κόνων δὲ προεῖπε τοῖς συμμάχοις ἀσφαλέστερον ἀναχωρεῖν, ὡς ἐνέδραν προπεπυσμένος· οἱ δὲ ἀναχωροῦντες, προαισθόμενοι τῆς ἐνέδρας ἀνέστρεψαν, καὶ παραμείναντες μέχρι νίκης αὐτῷ διεπολέμησαν.*

2 *Κόνων Καλλικρατίδαν διπλασίας ἔχοντα τριήρεις ὑπέφευγεν ἐν τῇ θαλάττῃ, καὶ ἤδη πλησίον Μιτυλήνης ἦν. Τῶν δὲ Λακωνικῶν νεῶν ἐν τῇ διώξει*

Cap. 48. §. 2. Diod. 13, 77.

διεσπασμένων, ἐπῆρε τὴν φοινικίδα· ἦν δὲ ἄρα μάχης σύνθημα τοῖς κυβερνήταις. Οἱ δὲ, ἐπιστρέψαντες ἀντιπρώρους τὰς ναῦς, ἐμβάλλουσι ταῖς Λακωνικαῖς. Αἱ δὲ, ἀσύντακτοι καὶ τεταραγμέναι, τὸ παράλογον τῆς ἐπιστροφῆς ἐκπλαγεῖσαι, πολλαὶ μὲν ἀνεῤῥάγησαν, πολλαὶ δὲ κατέδυσαν. Κόνων δὲ τοῦ παντὸς ἔργου τὴν νίκην ἀπηνέγκατο.

3 Κόνων Φαρναβάζῳ συμμαχῶν, Ἀγησιλάου τὴν Ἀσίαν πορθοῦντος, ἔπεισε τὸν Πέρσην χρυσίον πέμψαι τοῖς δημαγωγοῖς τῶν πόλεων τῆς Ἑλλάδος, οἳ λαβόντες πείσουσι τὰς πατρίδας ἐκφέρειν τὸν πρὸς Λακεδαιμονίους πόλεμον. Οἱ μὲν δεκασθέντες ἔπεισαν καὶ συνέστη πόλεμος Κορινθιακός· οἱ δὲ Σπαρτιᾶται τὸν Ἀγησίλαον ἐκ τῆς Ἀσίας ἀνεκαλέσαντο.

4 Κόνων, ἐν Μιτυλήνῃ κατακεκλεισμένος ὑπὸ Λακεδαιμονίων, σπεύδων Ἀθηναίοις μηνῦσαι τὴν πολιορκίαν, λαθεῖν τοὺς ἐφορμοῦντας οὐχ οἷός τε ὢν, κατασπάσας δύο τὰς ταχυναυτούσας καὶ τοὺς ἀρίστους ἀπὸ τῶν πληρωμάτων ἐρέτας ἐμβιβάσας, ὅσα χρὴ ἐξεργασαμένους κελεύσας ἐν τοῖς σκάφεσιν ἡσυχάζειν, ἑσπέρας προϊούσης θεασάμενος τοὺς παραφυλάσσοντας ἀνὰ τὴν γῆν ἐσκεδασμένους — οἱ μὲν σώματα ἐτημέλουν, οἱ δὲ πῦρ ἀνέκαιον, οἱ δὲ δεῖπνον παρεσκεύαζον — καὶ δὴ τότε ἀφῆκε τὰ σκάφη, παραγγείλας πλεῖν δρόμον ἀλλήλοις ἐναντίον· ἵν', εἰ καὶ θάτερον ἁλίσκοιτο, θάτερον γοῦν σωθῆναι δυνηθῇ. Ἄμφω δ' ἐσώθη, τῶν πολεμίων διὰ τὴν ἀσχολίαν διῶξαι βραδυνάντων.

5 Κόνων ναυμαχεῖν μέλλων, ἀγγείλαντος αὐτομόλου, ὡς αἱ τῶν πολεμίων ἄρισται τριήρεις πεποί-

---

Cap. 48. §. 4. Ex Xenoph. Hellen. 1, 6, 20.

ηνται σκοπὸν ἑλεῖν τὴν Κόνωνος ναῦν, κατασκ
ὁμοίαν τριήρη τῇ ἑαυτοῦ καὶ τὸν στρατηγικὸν
περιθεὶς, ἔταξεν ἐπὶ τὸ δεξιὸν κέρας, καὶ προσ
ἀπὸ ταύτης ἆραι τὸ σημεῖον τῷ παντὶ στόλῳ.
πολέμιοι, ταῦτα ἰδόντες, ὅσοι τὰς ἀρίστας ναῦς
εὐθέως ἐπὶ τὴν στρατηγίδα ὥρμησαν· Κόνων
λοιπῷ στόλῳ προσπεσὼν, τὰς μὲν κατέδυσε,
κατεδίωξεν.

49. ΞΕΝΟΦΩΝ.

1 Ξενοφῶν ἐπανῆγε τοὺς μυρίους. Τῶν π
σαφέρνην ἱππέων ἐνοχλούντων τὰ σκευοφόρα, γ
ἠγόρευσε τὰς μὲν ἁμάξας καὶ τὰ περιττὰ τῆς
[κατακαῦσαι] **, ὅπως μὴ συμβαίνοι τοῖς Ἕλλη
ταῦτα μαχομένοις τελευτᾶν καὶ κωλύεσθαι π
τέρω βαδίζειν.

2 Ξενοφῶν, τῶν βαρβάρων κατὰ τὴν πορεία
κειμένων, τάξας ἀμφίστομον τὴν φάλαγγα,
ἀναγκαῖα σκευοφόρα λαβὼν ἐντὸς ἐπορεύετο,
στήσας ἐπὶ τῆς οὐραγίας ἱππεῖς, ἀκοντιστὰς,
στάς· οἳ τοὺς προσπίπτοντας τῶν βαρβάρω
κρούοντο.

3 Ξενοφῶν, τῶν βαρβάρων προκαταλαβόντα
νὸν τόπον, ᾗ τὴν πάροδον ἀναγκαῖον ἦν ποιεῖσθ
Ἕλλησιν, συνιδὼν ἀπό τινος ὄρους ἔφοδον ὄντ
τὸν λόφον, ἐφ' οὗ τὴν φυλακὴν εἶχον οἱ βάρβαρ
ραλαβὼν Ἕλληνας ὅσους ὑπελάμβανεν ἱκανοὺς
τὴν πορείαν ἐπὶ τοῦτο ἐποιεῖτο, κατὰ κεφαλῆς
βουλόμενος γενέσθαι. Οἱ μὲν βάρβαροι τοὺς

Cap. 49. §. 1. Ex Xenoph. Anab. 3, 2, 27.
Cap. 49. §. 2. Ex Xenoph. Anab. 3, 3, 16 seq
Cap. 49. §. 3. Ex Xenoph. Anab. 3, 4, 37 seq.

ίους ὑπεράνω γιγνομένους ἰδόντες ἔφυγον, Ξενοῶν δὲ ἀσφαλῶς διῆγε τοὺς Ἕλληνας.

Ξενοφῶν ποταμὸν διαβαίνειν πειρώμενος, ὑπὸ 4
ῶν βαρβάρων ἀντικαθημένων κωλυόμενος, τῶν Ἑλήνων χιλίους ἐπιλέξας ἔπεμψε καθ' ἑτέραν διάβασιν, ὑτὸς δὲ κατὰ στόμα προάγων, διαβαίνειν ἐβιάζετο. Ῥῶν πεμφθέντων διαβάντων ἐπὶ τοὺς ἀντικαθισταένους, καὶ γενομένων ὑπὲρ κεφαλῆς πολλάς τε πληὰς ἐμβαλόντων αὐτοῖς, οἱ μετὰ τοῦ Ξενοφῶντος κινδύνως διέβησαν.

Cap. 49. §. 4. Cf. Xenoph. Anab. 4, 3, 20 seq.

Τάδε ἔνεστι ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν

Πολυαίνου στρατηγημάτων.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Καὶ τόδε ὑμῖν δεύτερον βιβλίον, ἱερώτατοι βασιλεῖς Ἀντωνῖνε καὶ Οὐῆρε, προσφέρω τῶν Στρατηγημάτων, καὶ αὐτοῖς δήπου συνιέναι δυναμένοις, ἀφ᾽ ὅσης ἱστορίας καὶ ὅσῳ πόνῳ τάδε συλλεξάμενος ὠφέλειαν σύντομον ὑμῖν δίδωμι· καὶ ταῦτα σχολὴν οὐκ ἄγων, ἀλλὰ καὶ δίκας ἐφ᾽ ὑμῶν λέγων.

I. ΑΓΗΣΙΛΑΟΣ.

1 Ἀγησίλαος Ἀκαρνᾶσιν ἐπολέμει, καὶ ἀπῄει, ὅτε τὴν γῆν σπείρειν ἐχρῆν. Οἱ Λάκωνες ἐβούλοντο τοὺς πολεμίους εἴργειν· Ἀγησίλαος ἀπέτρεψεν, ὡς μᾶλλον εἰρήνης ἐπιθυμήσοντας, εἰ καρποὺς ἔχοιεν, ὑπὲρ ὧν φοβήσοιντο. "Εἰ δὲ εἰρήνης μὴ γλίχοιντο, ἡμῖν ἄρα", ἔφη, "εἶεν ἂν ἐσπαρκότες."

2 Λακεδαιμόνιοι Θηβαίοις καὶ Ἀθηναίοις ὁμοῦ παρετάσσοντο· τὸ μὲν δὴ κοῦφον καὶ πελταστικὸν τοῖς Λάκωσιν ἀχρεῖον ἦν, τὴν δὲ φάλαγγα ὅλην ἐπάγειν ἔδοξεν Ἀγησιλάῳ. Χαβρίας Ἀθηναίοις, Γοργίδας Θηβαίοις παραγγέλλουσι μὴ προδραμεῖν, ἀλλὰ μένειν ἡσυχῇ, τὰ μὲν δόρατα ὀρθὰ προτειναμένους, τὰς δ᾽ ἀσπίδας ἐς γόνυ προσερεισαμένους. Ἀγησίλαος, καταπλαγεὶς τὸ στάσιμον σχῆμα τῆς μάχης, ἀνεχώρησε, στρατηγικὸν ἡγούμενος πολεμίων ῥώμην φυλάξασθαι.

3 Ἀγησίλαος περὶ Κορώνειαν ὅσον οὔπω παρετάσσετο· ἧκέν τις ἀγγέλλων, ὅτι τέθνηκε Πείσανδρος ὁ ναύαρχος Λακεδαιμονίων ἡττηθεὶς ὑπὸ Φαρναβάζου. Ὅπως οὖν ἀθυμία καὶ φόβος μηδαμῶς ἐμπέσῃ τῷ στρατεύματι, Ἀγησίλαος προστάσσει τοῖς ἀγγέλοις, "Τἀναντία πρὸς τοὺς στρατιώτας ἀγγέλλετε· Λακεδαιμόνιοι νικῶσιν ἐν τῇ θαλάττῃ." Ἀλλὰ μὴν καὶ αὐτὸς προῆλθεν ἐστεφανωμένος, ἔθυσεν εὐαγγέλια, διέπεμψε τοῖς φίλοις μερίδας ἀπὸ τῶν ἱερείων. Οἱ στρατιῶται ταῦτα ἀκούσαντες καὶ ὁρῶντες, πλεῖον θαρρήσαντες, μετὰ μείζονος προθυμίας ἐν τῇ Κορωνείᾳ παρετάξαντο.

4 (6) Ἀγησίλαος τοῖς φεύγουσι τῶν πολεμίων δίοδον διδόναι παρήγγειλεν.

5 (4) Ἀγησίλαος ἐν Κορωνείᾳ Ἀθηναίους ἐνίκησεν. Ἤγγειλέ τις, "Οἱ πολέμιοι φεύγουσιν εἰς τὸν νεών·" ὁ δὲ προσέταξεν ἐᾶν αὐτοὺς ἀπιέναι, οἷ καὶ βούλοιντο, ὡς ἄρα εἴη σφαλερὸν συμπλέκεσθαι τοῖς ἐξ ἀπονοίας ἀναμαχομένοις.

6 (5) Ἀγησίλαος ἐπὶ τῆς Ἀσίας τοὺς στρατιώτας ἔπεισε καταφρονεῖν τῶν βαρβάρων, οὓς τέως ἐδεδοίκεσαν, αἰχμαλώτους Πέρσας ἀποδύσας καὶ τοῖς Ἕλλησιν ἐπιδείξας, τὰ μὲν σώματα αὐτῶν ἀσθενῆ καὶ λευκὰ διὰ τὴν τρυφήν, τὸν δὲ κόσμον καὶ τὴν ἐσθῆτα πολυτελῆ, κἀκεῖνο Λακωνικῶς εἰπὼν "Πρὸς οὓς μὲν τὸν ἀγῶνα ἔχομεν, εἰσὶν οὗτοι· ὑπὲρ ὧν δέ, ταῦτα."

Cap. 1. §. 3. Ex Plut. vita Ages. 17.
Cap. 1. §. 4. Cf. Plut. apophthegm. Lacon. Ἄγιδος τοῦ Ἀρχιδάμου 12.
Cap. 1. §. 5. Ex Xenoph. Hellen. 4, 3, 20.
Cap. 1. §. 6. Ex Plut. vita Ages. 9.

Οἱ σύμμαχοι Λακεδαιμονίους ᾐτιῶντο, "Αὐτοὶ 7
μὲν στρατευόμεθα πολλοὶ, Λάκωνες δὲ ὀλίγοι". Ἀγησίλαος ἐν πεδίῳ προσέταξεν ἰδίᾳ μὲν καθίσαι τοὺς Λάκωνας, ἰδίᾳ δὲ τοὺς συμμάχους. Οἱ μὲν δὴ κριθέντες ἐκάθηντο. Κῆρυξ δὲ ἠγόρευεν· "Ἀναστάντων οἱ κεραμεῖς·" ἀνέστησαν ἀπὸ τῶν συμμάχων οὐκ ὀλίγοι. "Δεύτεροι οἱ χαλκεῖς·" ἀνέστησαν πολλοί. "Τρίτον οἱ τέκτονες·" ἀνέστησαν πλείονες· καὶ τοὺς ἄλλους βαναύσους καὶ τεχνίτας ἐφεξῆς κατέλεξεν, ὥστε ὀλίγου δεῖν πάντες ἀνέστησαν οἱ σύμμαχοι, Λακεδαιμονίων δὲ οὐδείς· ἀπείρητο γὰρ αὐτοῖς τέχνην βάναυσον ἐργάζεσθαι. Οὕτως ἄρα ἐδιδάχθησαν οἱ σύμμαχοι, πλείονας αὐτῶν εἶναι στρατιώτας τοὺς Λάκωνας.

Ἀγησίλαος εἰς Ἀσίαν ὅτε διέβη καὶ τὴν βασιλέως 8
ἐλυμαίνετο, Τισσαφέρνης ἀνοχὰς συνέθετο. Αἱ δὲ ἀνοχαὶ τρεῖς μῆνες, ἐφ' ᾧ τε βασιλέα πεῖσαι, ὅσαι πόλεις Ἑλληνίδες ἐν Ἀσίᾳ, καὶ δὴ αὐτονόμους ἀφεῖναι. Οἱ μὲν Ἕλληνες ἀνέμενον τὴν προθεσμίαν· ὁ δὲ Πέρσης πολλὴν χεῖρα συλλέξας, ἐπέθετο τοῖς Ἕλλησιν. Ὀρρωδία καὶ φόβος. Ἀγησίλαος, καὶ φαιδρὸς τὴν ὄψιν, μάλα δὴ γαννύμενος, ἐστρατήγησε λέγων, "Χάριν οἶδα Τισσαφέρνῃ τῆς ἐπιορκίας· ἑαυτῷ μὲν γὰρ πολεμίους τοὺς θεοὺς ἐποίησεν, ἡμῖν δὲ συμμάχους. Ἴωμεν δὴ θαρροῦντες ὡς μαχούμενοι μετὰ τηλικούτων συμμάχων". Ἀνεθάρρησαν οἱ Ἕλληνες τῷ λόγῳ τοῦ στρατηγοῦ, καὶ συμβαλόντες ἐνίκησαν τοὺς βαρβάρους.

Cap. 1. §. 7. Ex Plut. Ages. 26 coll. apophthegm. Lacon. Ages. 72.

Cap. 1. §. 8. Xenoph. Agesil. 1, 10 coll. Hellen. 3, 4, 5 seq. 11 seq.

9 Ἀγησίλαος ἐπὶ Σάρδεις ἐλαύνων καθῆκε λογοποιούς, ὡς, ἐξαπατῶν Τισσαφέρνην, στέλλεται μὲν φανερῶς ἐπὶ Λυδίας, τρέπεται δὲ ἀφανῶς ἐπὶ Καρίας. Ἠγγέλη ταῦτα Τισσαφέρνῃ. Ὁ μὲν Πέρσης ὥρμησε Καρίαν φυλάττειν, ὁ δὲ Λάκων κατέδραμε Λυδίαν καὶ λείαν πολλὴν κατέσυρεν.

10 Ἀγησίλαος ἐς τὴν Ἀκαρνάνων ἐνέβαλε. Τῶν δὲ ἀναφυγόντων εἰς τὰ ὄρη, οὐκ ὀξεῖαν τὴν ἐπιδρομὴν ἐποιήσατο, ἀλλ' ἐς τὰ πλάγια τῆς χώρας διαπέμψας ἐκέλευσεν ἐκ ῥιζῶν ἀνασπᾶν τὰ δένδρα. Οἱ δὲ Ἀκαρνᾶνες καταφρονήσαντες αὐτοῦ τῆς βραδυτῆτος καὶ τῆς περὶ τὰ δένδρα ἀσχολίας, ἐκ τῶν ὀρῶν κατέβησαν εἰς τὰς πόλεις τὰς ἐν τοῖς πεδίοις. Ὁ δὲ, ἑκατὸν ἑξήκοντα στάδια ὀλίγῳ μέρει τῆς νυκτὸς διαδραμών, ἀρχομένης ἕω καταλαβὼν ἐν τῷ πεδίῳ τοὺς Ἀκαρνᾶνας, πολὺ πλῆθος ἀνθρώπων καὶ βοσκημάτων καὶ τῶν ἄλλων κτημάτων λαφυραγωγήσας ἀνέζευξεν.

11 Ἀγησίλαος, πυθόμενος Θηβαίους τὴν κατὰ Σκῶλον πάροδον φυλάττειν, πάσαις ταῖς ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων πρεσβείαις ἐν Θεσπείαις ἀναμένειν συνέταξεν· ἀλλὰ μὴν καὶ τὰ σιτία τῆς στρατιᾶς συγκομίζειν ἐκεῖσε. Θηβαῖοι, ταῦτα πυθόμενοι, μετῆλθον ἐπὶ τὴν κατὰ Θεσπείας πάροδον καὶ ταύτῃ παρεφύλαττον. Ἀγησίλαος δυοῖν ἡμερῶν ὁδὸν ἀνύσας ἡμέρᾳ μιᾷ, τὴν κατὰ Σκῶλον πάροδον ἔρημον εὑρὼν ἄνευ μάχης διῆλθεν.

12 Ἀγησίλαος ἐπόρθει τὴν Θηβαΐδα. Οἱ [Θηβαῖοι] κατελάβοντο λόφον ὑπὲρ τῆς ὁδοῦ δύσβατον, καλού-

---

Cap. 1. §. 9. Plut. Ages. 9. 10.
Cap. 1. §. 10. Xen. Hellen. 4, 6, 5 seq.
Cap. 1. §. 11. Xen. Hellen. 5, 4, 48 seq.
Cap. 1. §. 12. Xen. Hellen. 5, 4, 49 seq.

μενον Γραίας ἕδος, ὥστε ἦν καὶ τὸ παρατάσσεσθαι δύσμαχον καὶ τὸ προχωρεῖν ἀδύνατον. Προσποιεῖται δὴ, λοξώσας τὴν στρατιὰν, ἄγειν ἐπὶ τὸ ἄστυ τῶν Θηβῶν· καὶ γὰρ ἦν ἔρημον, ἐξεστρατευκότων ἁπάντων. Θηβαῖοι περὶ τῇ πόλει δείσαντες, τὸν λόφον καταλιπόντες, ἠπείγοντο ἐς τὸ ἄστυ· Ἀγησίλαος τὸν λόφον ἀκωλύτως διῆλθεν.

Ἐν Λεύκτροις Λακεδαιμονίων πολλῶν ῥιψάντων 13
τὰ ὅπλα καὶ λιπόντων τὴν τάξιν, ἵνα μὴ πολὺ πλῆθος ἄτιμον γένοιτο, ἠξίωσεν ἀποδειχθῆναι νομοθέτης. Ἐπεὶ δὲ ἀπεδείχθη, οὐ καινοὺς νόμους ἔγραψεν, ἀλλὰ τοὺς παλαιοὺς ἰσχύειν μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην.

Ἀγησίλαος, ἐν τῇ Σπάρτῃ στάσεως γενομένης, 14
ὥστε τῶν ὁπλιτῶν οἱ πολλοὶ κατελάβοντο λόφον ἱερὸν Ἀρτέμιδος Ἰσσωρίας ἐγγὺς Πιτάνης· ἐνέκειντο δὲ Βοιωτοὶ καὶ Ἀρκάδες ἐμβεβληκότες καὶ δέος ἦν ἀμήχανον· ἐν τῷ πολέμῳ καὶ στάσις. Οὐ μὴν αὐτὸς ἔδεισεν, ἀλλὰ τὸ μὲν ὅπλοις βιάζεσθαι τοὺς ἐπὶ τοῦ λόφου σφαλερὸν, τὸ δὲ ἱκετεύειν ταπεινὸν ὂν παρῆκεν. Αὐτὸς δὲ μόνος ἄοπλος ἀτρέπτῳ καὶ πολλῷ τῷ προσώπῳ πρὸς τὸν λόφον ἐλθὼν, "Οὐκ ἐνταῦθα", ἔφη, "ὦ νεανίαι, ὑμᾶς ἔταξα· ἀλλ' ὑμεῖς μὲν εἰς τόνδε τὸν λόφον", ἕτερον δείξας, "ὑμεῖς δὲ ἐς τόδε τὸ χωρίον ἄπιτε καὶ φρουρεῖτε". Οἱ δὲ Λάκωνες, ὡς ἀγνοοῦντος τὴν διάνοιαν αὐτῶν τῆς ἀποστάσεως, κατηδέσθησαν καὶ οἷ προσέταξεν εὐπειθῶς ἀνεχώρησαν. Νύκτωρ δὲ τοὺς ἐξάρχους τῆς στάσεως, ἄνδρας δώδεκα, ἄλλον ἄλλῃ ὑπεξάγων ἔπαυσε τὴν στάσιν.

Cap. 1. §. 13. Cf. Plut. Ages. 30.
Cap. 1. §. 14. Plut. Ages. 32.

15 Ἀγησίλαος, πολλῶν αὐτομολούντων καὶ τῆς στρατιᾶς περιδεῶς ἐχούσης, ἵνα λανθάνοιεν τοὺς μένοντας οἱ ἀποδιδράσκοντες, περιπέμπων ἐν ταῖς νυξὶν ἀνὰ τὰς στιβάδας καὶ τὰ συσσίτια, τὰς ἐρριμμένας ἀσπίδας ἐκέλευσε συλλέγειν καὶ ὡς αὐτὸν κομίζειν, ἵνα μὴ κειμένης ἀσπίδος ὁ δεσπότης ζητοῖτο. Οὐ τοίνυν οἱ αὐτομολοῦντες ἔτι ἐγιγνώσκοντο, τῶν ὅπλων οὐ φαινομένων.

16 Ἀγησίλαος ἐπολιόρκει Φωκαέας χρόνῳ μακρῷ, καὶ οὔτε τὴν πόλιν ἑλεῖν ἴσχυεν, καὶ τοῦ χρόνου τὴν τριβὴν οὐκ ἔφερε. Πολλῷ γε μὴν μᾶλλον ἐταλαιπώρουν οἱ τῶν Φωκαέων σύμμαχοι. Ὁ δὲ, διαλύσας τὴν πολιορκίαν ἀνεχώρησεν· ἄσμενοι δὴ καὶ οἱ τῶν Φωκαέων σύμμαχοι, τῶν πολεμίων ἀπελθόντων, ἀπηλλάγησαν. Τότε Ἀγησίλαος ἐπιστρέφει, καὶ συμμάχων ἔρημον τὸ Φωκαέων ἄστυ κατελάβετο.

17 Ἀγησίλαος, Μακεδονίαν διοδεύων, ἔπεμψε πρὸς Ἀέροπον Μακεδόνων βασιλέα, ἐπὶ τῇ διόδῳ σπενδόμενος. Ἀέροπος οὐκ ἐσπείσατο, καὶ αὐτὸς φήσας ἀπαντήσειν τὸ ἱππικὸν ἐξέταττε, πυθόμενος ἱππέας ὀλίγους εἶναι τῷ Λάκωνι. Ὁ δὲ, ἵνα δόξειε τῶν ὄντων πλείονας ἱππέας ἔχειν, τὰ μὲν πεζὰ τέλη προέταξεν· ὄπισθεν δὲ τοὺς ἱππέας, ὅσους εἶχεν, ἐς διφαλαγγίαν ἐπιστήσας, ἀνέμιξεν ὄνους καὶ ἡμιόνους καὶ τῶν ἵππων ὅσοι διὰ γῆρας ἀχθοφοροῦντες εἵποντο. Τούτων ἐποχούμενοι ἄνδρες ὅπλισιν ἱππικὴν ἔχοντες, φαντασίαν παρέσχον ἱππικοῦ πολλοῦ. Ἀέροπος καταπλαγεὶς τὴν δίοδον ἐσπείσατο.

18 Ἀγησίλαος ἐστρατοπέδευεν ἐν Βοιωτίᾳ. Τῶν συμμάχων συνάψαι μάχην δεδιότων, λάθρα δὲ ἐς Ὀρχομενὸν, φίλην πόλιν, ὑπορρεόντων, ἀφανῶς πέμψας πρὸς Ὀρχομενίους, ἐκέλευσε μηδένα χωρὶς

αὐτοῦ σύμμαχον δέχεσθαι. Οὐ τοίνυν ἔχοντες ποῖ τρέποιντο οἱ σύμμαχοι, οὐκ ἔτι περὶ φυγῆς, ἀλλὰ περὶ νίκης ἐβουλεύοντο.

Ἀγησίλαος Θηβαίοις παρετάσσετο. Οἱ δὲ, τὴν 19
Λακωνικὴν φάλαγγα ῥῆξαι βουλόμενοι καὶ διεξελθεῖν, καρτερῶς ἠγωνίζοντο, καὶ φόνος ἀμφοτέρων πολύς. Ἀγησίλαος παρήγγειλε· "Παυσάμενοι τῆς θυμομαχίας διαστῶμεν." Οἱ μὲν διέστησαν· Θηβαῖοι δὲ διαδραμόντες ἔφευγον. Ἀγησίλαος κατὰ τὴν οὐραγίαν αὐτοῖς ἐπέκειτο, καὶ οὐκ ἔτι φόνος ἦν ἀμφοτέρων, ἀλλὰ μόνον τῶν φευγόντων.

Ἀγησίλαος παραταξάμενος, ἰδὼν ἐθελοκακοῦντας 20
τοὺς συμμάχους ἀνεχώρησεν· ἦν δὲ ἡ ἀναχώρησις διὰ στενῶν ὀρῶν, ἐν οἷς προσεδόκα τοὺς Βοιωτοὺς ἐπιχειρήσειν. Ἔταξεν οὖν τοὺς μὲν Λακεδαιμονίους προηγεῖσθαι, τοὺς δὲ συμμάχους οὐραγεῖν, ἵνα τῶν πολεμίων κατὰ τὴν οὐραγίαν προσκειμένων, ἀνάγκην ἔχοιεν ἀνδρείως ἀγωνίζεσθαι.

Ἀγησίλαος ἐμβαλὼν ἐς Βοιωτίαν, δῃοῦν καὶ δεν- 21
δροτομεῖν τὴν χώραν ἐκέλευσε τοῖς συμμάχοις· τῶν δὲ ὀκνούντων, παρήγγειλεν ἀπέχεσθαι δῃώσεως, τὰς μέντοι μεταστάσεις τοῦ στρατοπέδου δὶς καὶ τρὶς τῆς ἡμέρας ἐποιεῖτο. Ἀναγκαίως οὖν τὰς καλύβας ἐγείροντες ἔτεμνον τὰ δένδρα διὰ τὴν αὐτῶν χρείαν, οὐ διὰ τὴν τῶν πολεμίων βλάβην· ἴσον δὲ ἦν ἄρα τοῖς πολεμίοις τὸ βλάπτεσθαι.

Ἀγησίλαος ἐν Αἰγύπτῳ Νεκτανεβῷ συμμαχῶν, 22
ἐς χωρίον κατακλεισθεὶς περιετειχίζετο. Τοῦ δὲ Αἰγυπτίου τὸν περιτειχισμὸν οὐ φέροντος, ἀλλὰ διακινδυνεύειν ἀξιοῦντος, οὐκ ἐπείσθη, ἀλλ' ἐνέμεινεν, ἕως περιεταφρεύθη καὶ περιετειχίσθη τὸ πᾶν, πλὴν ὀλίγου τοῦδε, ὃ στόμα καὶ δίοδος ἦν τοῦ τείχους.

Ἀγησίλαος ἀνεβόησεν, "Οὗτος τῆς ἀλκῆς ὁ καιρός", καὶ διὰ τοῦ στόματος ἐξώρμησεν, κατ' ὀλίγους τῶν πολεμίων ἐν τῇ στενότητι φονεύων, καὶ τὸ περιβεβλημένον τεῖχος ἔρυμα ἔχων πρὸς τὸ κυκλωθῆναι μὴ δύνασθαι.

23 Ἀγησίλαος πρὸς Βοιωτοὺς παρετάξατο. Ἦν ἑτερόρροπος ἡ νίκη· νὺξ γὰρ διέλυσε τὴν μάχην. Ὁ δὲ μέσης νυκτὸς τοὺς πιστοτάτους διέπεμψε, κελεύων οὓς δύναιντο γνωρίσαι Σπαρτιάτας νεκροὺς, ἐπαμησαμένους κόνιν ἀποκρύψαι. Οἱ μὲν τοῦτο πράξαντες πρὸ ἡμέρας ἀνεχώρησαν· οἱ πολέμιοι δὲ ἡμέρας γενομένης αὐτῶν νεκροὺς ἰδόντες ἅπαντας κειμένους, τοὺς δὲ τῶν Σπαρτιατῶν ὀλίγους, ἄθυμοι καὶ δειλότεροι ταῖς γνώμαις ἐγένοντο, ὡς Λακεδαιμονίων τὴν νίκην ἐχόντων.

24 Ἀγησίλαος ἀπὸ τῆς Ἀσίας ἐπανιὼν διὰ Βοιωτίας ἐπορεύετο· Θηβαῖοι προκατελάβοντο τὰ στενὰ δι' ὧν ἐχρῆν πορεύεσθαι. Ὁ δὲ ἐπιμηκύνας τὴν φάλαγγα, ἦγεν ἐπὶ δύο τάξεις, παραγγείλας φανερῶς ὁρμᾶν ἐπὶ τὴν πόλιν. Θηβαῖοι, δείσαντες μὴ καταλάβοιντο τὰς Θήβας, ἔξω τῆς δυνάμεως οὔσης, ἀπολιπόντες τὰ στενὰ, διὰ τάχους ἐπανῆλθον ἐς τὴν πόλιν· Ἀγησίλαος δὲ ἀσφαλῶς τὸ στράτευμα διεπόρευσεν.

25 Ἀγησίλαος ἐς Θήβας ἐνέβαλε· Θηβαῖοι τὸ πεδίον διετάφρευσαν καὶ ἀπεχαράκωσαν· τοῦ χαρακώματος ἑκατέρωθεν δύο πάροδοι στεναί. Βουλόμενος Ἀγησίλαος παρελθεῖν, πλινθίον τάξας κοῖλον προῆγεν ἐπὶ τὴν πάροδον τὴν κατὰ τὸ εὐώνυμον, Θηβαίων ἐνταῦθα πάντων ἀντιταξαμένων. Ὁ δὲ μεταβαλόμενος ἀπ' οὐρᾶς ἐπὶ τὴν ἑτέραν πάροδον, τοὺς εἴργοντας οὐκ ἔχουσαν, εἴσω παρελθὼν, τὴν χώραν τεμὼν ἐπανῆλθεν οὐδενὸς ἀντιστάντος.

'Αγησίλαος ἐστρατοπεδεύσατο Λαμψάκου πλησίον. 26
κόν τινες ἐκ τῶν μετάλλων ἐκπεπηδηκότες Ἕλλη-
ς ἀγγέλλοντες, ὡς ἄρα Λαμψακηνοῖς πάντες μεταλ-
ύουσιν οὓς ἂν λάβωσι. Τὸ στράτευμα ἠγανάκτησε,
ιὶ πρὸς τὸ τεῖχος ὥρμησε διαρπασόμενον τὴν πό-
ν. 'Αγησίλαος κωλῦσαι μὴ δυνάμενος, σῶσαι
ὴν πόλιν βουλόμενος, ὡς ὑπεραγανακτῶν δὴ, ἐκέ-
ευσεν αὐτοὺς δραμόντας ἐκκόψαι τὰς ἀμπέλους πρώ-
ες· εἶναι γὰρ τῶν πρώτων Λαμψακηνῶν. Οἱ δὲ
ρὸς τὸ ἐκκόπτειν ἐτράποντο· ὁ δὲ καιρὸν ἔσχε πέμ-
ας μηνῦσαι Λαμψακηνοῖς, ὡς χρὴ τὴν πόλιν ἀσφα-
ῶς φυλάττειν.

'Αγησίλαος, ἀντικαθημένων Λακεδαιμονίων καὶ 27
ηβαίων, μέσου [τοῦ] ποταμοῦ διείργοντος, ὁρῶν
οὺς Λακεδαιμονίους διαβαίνειν τὸν Εὐρώταν προ-
υμουμένους, δεδοικὼς πλείονας τοὺς Θηβαίους ὄν-
ας μετὰ τῶν συμμάχων, λογοποιοὺς καθῆκεν, ὡς
ρα χρησμὸς εἴη, τοὺς προτέρους τὸν ποταμὸν δια-
άντας ἡττᾶσθαι. Οὕτως μὲν δὴ τοὺς Λακεδαιμονί-
υς ἐπισχὼν, ὀλίγους τῶν συμμάχων ἐγγὺς τοῦ πο-
αμοῦ καταλιπὼν καὶ στρατηγὸν ἐπ' αὐτῶν τὸν Θά-
ιον Σύμμαχον, ἐντειλάμενος, Θηβαίων τὸν ποταμὸν
ιαβάντων, αὐτοὺς φεύγειν ὅτι τάχος, ἄλλους τινὰς
; ἐνέδραν κατέκρυψεν ἐν τοῖς κοίλοις χωρίοις, αὐτὸς
ὲ τοὺς στρατιώτας ἐς ὀχυρὸν καὶ δασὺ χωρίον ἀγα-
ὼν ἐπέστησεν. Θηβαῖοι τοὺς περὶ Σύμμαχον ὀλί-
ους ὄντας ἰδόντες, θαρροῦντες, διαβάντες, φεύ-
οντας διώκοντες, ἐς τὴν ἐνέδραν ἐμπεσόντες ἀνῃρέ-
ησαν ἑξακόσιοι.

'Αγησίλαος ἐς τὴν Μεσηνίαν ἐμβαλὼν ἔπεμψε 28
ατάσκοπον. Τοῦ δὲ ἀγγείλαντος, ὡς οὐ μόνον οἱ
Ιεσήνιοι τῆς πόλεως ἔξω προΐασιν, ἀλλὰ καὶ αἱ γυ-

ναῖκες αὐτῶν καὶ τὰ τέκνα καὶ τὰ ἐλεύθερα σώματα, ἀνέζευξεν, ὡς ἀπεγνωκότων τὸ ζῆν καὶ διὰ τοῦτο ἀνδρειοτέρως μαχουμένων.

29 Ἀγησίλαος, ἐπειδὴ Λακεδαιμόνιοι κατακλεισθέντες εἴσω τῆς Σπάρτης ὑπὸ Θηβαίων, οὐκ ἔφερον τὸ τειχήρεις μετὰ τῶν γυναικῶν φρουρεῖσθαι, ἀλλ' ἐπεξελθόντες, γενναῖόν τι δρῶντες ἢ κρατεῖν ἢ ἀποθανεῖν ᾑροῦντο, ἀπέτρεψεν αὐτοὺς ἀναμνήσας, ὅτι καὶ ἡμεῖς ποτε Ἀθηναίους τειχήρεις ἐποιήσαμεν· οἱ δὲ οὐκ ἠξίωσαν ἐπεξελθόντες αὐτοὺς ἀναλῶσαι πάντας, ἀλλὰ τῆς πόλεως καὶ τῶν τειχῶν φύλακας καταστησάμενοι αὐτοὺς διεσώσαντο, τῶν πολιορκούντων πονηθέντων τῷ χρόνῳ καὶ αὐτῶν ἑκόντων ἀποστάντων.

30 Ἀγησίλαος ἐν Ἀσίᾳ λείαν ἦγε πολλὴν, τῶν βαρβάρων ἐπικειμένων καὶ τοξευόντων καὶ ἀκοντιζόντων· ὁ δ' ὅσους εἶχε τῶν αἰχμαλώτων βαρβάρους δεδεμένους μόνους προέταξε τοῦ στρατοπέδου. Οἱ προσκείμενοι, γνωρίσαντες τοὺς οἰκείους, ἐπαύσαντο ἀφιέντες τὰ βέλη.

31 Ἀγησίλαος, εἰς Μένδαν ἀττικίζουσαν λάθρα νυκτὸς παρελθὼν, τὸ καρτερώτατον τῆς πόλεως κατασχὼν, τῶν Μενδαίων ἀγανακτούντων καὶ σπουδῇ συνελθόντων εἰς ἐκκλησίαν, ἐπιστὰς, "Τί", ἔφη, "θορυβεῖσθε; οἱ γὰρ ἡμίσεις ὑμῶν κοινωνοῦσι τῆς προδοσίας τῶν ἐμοὶ καταλαβεῖν τὴν πόλιν παρασχόντων." Οἱ Μενδαῖοι, ἀλλήλους ὑπόπτους ἡγησάμενοι, τῆς ταραχῆς ἐπαύσαντο.

32 Ἀγησίλαος τοὺς ἐνδόξους καὶ πολυφίλους αἰχμαλώτους ἄνευ λύτρων ἀπεδίδου, ποιῶν αὐτοὺς ἀπίστους παρὰ τοῖς πολίταις.

33 Ἀγησίλαος ἐν ταῖς διαπρεσβείαις ἠξίου τῶν πο-

μίων τοὺς μάλιστα δυνατοὺς πέμπεσθαι πρὸς τὸν, οἷς διαλέξηται περὶ τῶν κοινῇ συμφερόντων. ύτοις ἐπὶ πλεῖστον συγγινόμενος καὶ κοινωνῶν τίας καὶ σπονδῶν, ταῖς πόλεσι στάσιν ἐνεποίει διὰ ς τῶν πολλῶν ὑποψίας.

2. ΚΛΕΑΡΧΟΣ.

Κλέαρχος, πολλὴν στρατιὰν ἄγων, ἦλθεν ἐπὶ 1
ταμὸν τῇ μὲν εὐδιάβατον ἄχρι κνήμης, τῇ δὲ βαν ἄχρι μαστοῦ· πρῶτον μὲν ἐπειρᾶτο κατὰ τὸ διάβατον ἄγειν. Τῶν πολεμίων ἀπωτέρω τοῦ ταμοῦ σφενδονώντων καὶ τοξευόντων καὶ τοὺς κβαίνοντας ἀνειργόντων, ὁ Κλέαρχος τοὺς ὁπλίτας αγε διὰ τοῦ βαθυτέρου, ἵνα τὸ μὲν πολὺ τοῦ σώτος ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ κρύπτοιτο, τὰ δὲ ὑπερέχοντα ῦ ὕδατος τῇ ἀσπίδι φυλάσσοιτο. Οἱ μὲν ὁπλῖται φαλῶς διαβαίνοντες ἀνέκρουσαν τοὺς πολεμίους· δὲ λοιπὴ στρατιὰ κατὰ τὸ εὔπορον τοῦ ποταμοῦ ῆλθεν ἀκωλύτως.

Κλέαρχος, Κύρου πεσόντος, ἀναχωρῶν μετὰ τῶν 2
λλήνων ἐστρατοπέδευεν ἐν κώμῃ τροφὴν ἄφθονον ούσῃ. Τισσαφέρνης πρέσβεις πέμψας ἠξίου μένειν ιτόθι τοὺς Ἕλληνας παραδόντας αὐτῷ τὰ ὅπλα. Κλέιχος ὑπεκρίνατο προσίεσθαι τοὺς λόγους, ὅπως Τισιφέρνης ἐλπίδι σπονδῶν ἐς τὰς κώμας διαπέμψειε ιὺς πολλοὺς τῶν Περσῶν. Ὁ μὲν δή, νομίσας εἶξαι ιν Κλέαρχον, διέλυσε τὴν δύναμιν. Ὁ δέ, νύκτωρ ιὺς Ἕλληνας ἐξαγαγών, τῇ πορείᾳ προέλαβεν ἡμέιν ὅλην καὶ νύκτα, τοῦ Τισσαφέρνου βραδέως τοὺς αλυθέντας συνάγοντος.

Κλέαρχος Κύρῳ μὲν συνεβούλευεν αὐτῷ μὴ κιν- 3
υνεύειν, ἀλλ' ἐφορᾶν τὴν μάχην· μαχόμενον γὰρ

μηδὲν [ἂν] μέγα συμπρᾶξαι τῷ σώματι, παθόντα δὲ πάντας ἀπολιπεῖν τοὺς μετ' αὐτοῦ. Τὴν δὲ φάλαγγα τῶν Ἑλλήνων κατ' ἀρχὰς μὲν βάδην ἦγε, τῇ εὐταξίᾳ τοὺς βαρβάρους ἐκπλήττων· ὡς δὲ μέλλους ἐντὸς ἤμελλεν εἶναι, δρόμῳ χρῆσθαι παρήγγειλεν, ὅπως μηδὲν ὑπὸ τῶν βελῶν βλάπτοιντο. Καὶ δὴ τὸ Ἑλληνικὸν κατὰ τοῦτο τὸ μέρος τοὺς Πέρσας ἐνίκησεν.

4 *Κλέαρχος μετὰ τὸν Κύρου θάνατον, τῶν Ἑλλήνων κατασχόντων χώραν πολλὴν καὶ ἀγαθὴν — ποταμὸς ἐκυκλοῦτο τὴν χώραν, ἐλαχίστῳ διειργομένην ἰσθμῷ μὴ νῆσον εἶναι — κωλύων ἔνδον στρατοπεδεύειν, ὡς οὐκ ἔπειθε, πεπλασμένον αὐτόμολον καθῆκεν ἀπαγγέλλοντα, "Βασιλεὺς τὸν ἰσθμὸν ἀπειλεῖ ἀποτειχίσαι". Τοῦτ' ἀκούσαντες οἱ Ἕλληνες καὶ πεισθέντες Κλεάρχῳ, στρατοπεδεύουσιν ἐκτὸς ἰσθμοῦ.*

5 *Κλέαρχος, λείαν ἄγων πολλήν, ἐπὶ λόφου καταληφθείς, περιχαρακευόμενος ὑπὸ τῶν πολεμίων, δεομένων τῶν ἡγεμόνων διακινδυνεύειν, πρὶν ἅπαντα περιχαρακωθῆναι τὸν λόφον, θαῤῥεῖν αὐτοὺς ἐκέλευσεν, ὡς πρὸς ὀλίγους ἐσομένης διὰ τὸ χαράκωμα τῆς μάχης. Ἑσπέρας δὲ προσιούσης, καταλιπὼν τὴν λείαν κατὰ τὸ διαλεῖπον τοῦ χάρακος διεξεπαίσατο, τοὺς ἀπαντῶντας ἐν στενῷ κατακόπτων.*

6 *Κλέαρχος, λεηλατήσας Θρᾴκην, μὴ φθάσας ἐπανελθεῖν ἐς Βυζάντιον, ἐστρατοπέδευσε πλησίον ὄρους Θρᾳκίου. Τῶν δὲ Θρᾳκῶν ἀθροιζομένων, εἰδὼς ὅτι οἰνωθέντες, ἐκ τῶν ὀρῶν ὁρμώμενοι, νύκτωρ ἐπιθήσονται, προσέταξεν ἐν τοῖς ὅπλοις διατελεῖν καὶ τὰς ἐγέρσεις ποιεῖσθαι πυκνάς. Αὐτὸς δέ, νυκτὸς οὔσης ἀφεγγοῦς, λαβὼν μέρος τοῦ στρατεύματος ἐπεφαίνετο, τύπτων τὰ ὅπλα τὸν Θρᾴκιον τρόπον.*

ἱ δὲ, ὡς τῶν πολεμίων ἐπιφαινομένων, ἦσαν ἕτοι-
οι πρὸς μάχην. Ἐν τούτῳ καὶ οἱ Θρᾷκες ἐπεφάνη-
ιν, ὡς καθεύδοντας αἱρήσοντες· οἱ δὲ, ἐγρηγορότες
ιὶ ὡπλισμένοι, δεξάμενοι τοὺς ἐπιδραμόντας πλεί-
ους αὐτῶν ἀπέκτειναν.

Κλέαρχος, ἀποστάντων Βυζαντίων ζημιωθεὶς 7
τὸ τῶν ἐφόρων, ἐς Λάμψακον κατέπλευσε ναῦς ἔχων
'σσαρας, καὶ διέτριβεν ἐνταῦθα, μεθύειν καὶ κω-
ίζειν προσποιούμενος. Ἐπολιορκοῦντο ὑπὸ Θρα-
ῶν Βυζάντιοι· καὶ δὴ ἔπεμψαν τοὺς στρατηγοὺς
ησομένους τῆς ὑπὸ Κλεάρχου βοηθείας. Ὁ δὲ,
; ἀδυνάτως ἔχων διὰ τὴν οἰνοφλυγίαν ἐντυχεῖν
ὐτοῖς, ἡμέρᾳ τρίτῃ προσήκατο, καὶ δεηθέντας οἰ-
:εῖραι φάσκων ὑπέσχετο συμμαχήσειν. Πληρώσας δὲ
ἡ ναῦς δύο πρὸς ταῖς τέτταρσι κατέπλευσεν ἐς Βυ-
:ντιον, καὶ συναγαγὼν ἐκκλησίαν συνεβούλευσε
ἰντας τοὺς ἱππέας καὶ τοὺς ὁπλίτας ἐπιβῆναι τῶν
:ῶν, ὡς ἐπιθησομένους ὄπισθεν τοῖς Θρᾳξὶ, τοὺς
: κυβερνήτας ἀναχθέντας ἐπ' ἀγκυρῶν σαλεύειν,
ὅτ' ἂν ἴδωσιν αἰρόμενον ὑπ' αὐτοῦ τὸ σημεῖον τῆς
άχης. Οὕτω δὴ πάντων ἀναχθέντων ὁ Κλέαρχος
:ψῆν ἔφη πρὸς τοὺς στρατηγοὺς, καὶ πλησίον ἰδὼν
χπηλεῖον, μετ' αὐτῶν εἰσελθὼν, φυλακὴν καταστή-
χς, ἔνδον ἀπέκτεινεν ἀμφοτέρους· καὶ συγκλείσας
) καπηλεῖον καὶ προστάξας τῷ καπήλῳ σιωπᾶν,
ῶν στρατηγῶν ἀνῃρημένων, τῶν ὁπλιτῶν ἀνηγμέ-
ων, αὐτὸς τοὺς αὐτοῦ στρατιώτας διὰ τάχους εἰσα-
χγὼν κατέσχε τὸ Βυζάντιον.

Κλέαρχος ἐλεηλάτει τὴν Θρᾴκην καὶ πολλοὺς 8
ιτεινε Θρᾳκῶν· οἱ δὲ πρέσβεις ἔπεμψαν δεησομέ-
ους διαλύσασθαι τὸν πόλεμον. Ὁ δὲ, τὴν εἰρήνην
ιιζήμιον ἡγούμενος, ἐκέλευσεν ἐκ τῶν Θρᾳκῶν νε-

κρῶν σώματα δύο ἢ τρία διατεμόντας τοὺς ὀψοποιοὺς ἀνακρεμάσαι· εἰ δὲ οἱ Θρᾶκες ἰδόντες ἔροιντο τὴν αἰτίαν, προσέταξε λέγειν, "Κλεάρχῳ δεῖπνον παρασκευάζεται." Ταῦτα οἱ πρέσβεις τῶν Θρᾳκῶν ἰδόντες φρίξαντες ἀνεχώρησαν, μηδὲν περὶ τῶν διαλύσεων εἰπεῖν ἔτι τολμήσαντες.

9 Κλέαρχος, ὁπλίτας ἔχων ἐν πεδίῳ, προσκειμένων πολεμίων ἱππέων καὶ ἱπποκρατούντων, συνέταξε τὸ στρατόπεδον ὀκτὼ τὸ βάθος, καὶ κατέστησεν ἀραιοτέρους, ἢ κατὰ σχῆμα πλινθίου, καὶ παρήγγειλε τὸ ἐγχειρίδιον καθέντας ὑπὸ τὴν ἀσπίδα βαθύτατον ὀρύξαι βόθρον. Οἱ μὲν ὤρυξαν· ὁ δὲ τοὺς ὁπλίτας ἐπανήγαγεν ἐκ τῶν ὀρυγμάτων ἐς τὸ πρόσω τοῦ πεδίου. Τῶν δὲ πολεμίων ἱππέων ἐμπεσόντων, ἀναχωρεῖν ἐπὶ πόδα παρήγγειλεν ἕως τῶν ὀρυγμάτων· οἱ δὲ πολέμιοι, μηδὲν προειδότες, ἐπελαύνοντες τῇ ἵππῳ σφοδρῶς, ἐμπεσόντες τοῖς ὀρύγμασιν, ἔπιπτον ἐπ' ἀλλήλους· οἱ Κλεάρχιοι δὲ ἀνῄρουν τοὺς ἱππέας χαμαὶ κειμένους.

10 Κλέαρχος ἦν ἐν Θρᾴκῃ· νυκτερινοὶ φόβοι τὸ στράτευμα κατελάμβανον. Ὁ δὲ παρήγγειλεν, εἰ γένοιτο νύκτωρ θόρυβος, μηδένα ὀρθὸν ἀνίστασθαι· ὁ δὲ ἀναστὰς ὡς πολέμιος ἀναιρείσθω. Τὸ παράγγελμα τοῦτο ἐδίδαξε τοὺς στρατιώτας καταφρονῆσαι τοῦ νυκτερινοῦ φόβου, καὶ οὕτως ἐπαύσαντο ἀναπηδῶντες καὶ ταραττόμενοι.

3. ΕΠΑΜΙΝΩΝΔΑΣ.

1 Ἐπαμινώνδου τῆς γυναικὸς ἠράσθη Φοιβιάδας, φρουρῶν τὴν Καδμείαν· ἡ δὲ τῷ ἀνδρὶ τὴν πεῖραν ἐμήνυσεν. Ἐπαμινώνδας προσέταξεν αὐτῇ τὸν Φοιβιάδην φιλεῖν ὑποκρίνασθαι καὶ νύκτα συνθέσθαι,

ὡς καὶ τοῖς φίλοις· αὐτοῦ γυναῖκας ἄλλας ἄξουσαν. Ταῦτα μὲν δὴ συνέθετο· αἱ δὲ ἧκον καὶ συνέπιον τοῖς περὶ τὸν Φοιβιάδαν ἄχρι μέθης. Καὶ ᾐτήσαντο πρὸς ὀλίγον ἐξελθεῖν ἐπί τινα θυσίαν νυκτερινὴν, ὡς αὐτίκα ἀναστρέφουσαι. Οἱ μὲν ἐπέτρεψαν, τοῖς θυρωροῖς προστάξαντες πάλιν αὐτὰς ἐσδέξασθαι· αἱ δὲ ὑπεξῆλθον. Πρὸς δὲ ταῖς πύλαις ἀγένειοι νεανίσκοι τὰς τῶν γυναικῶν ἐσθῆτας ἀλλαξάμενοι, καὶ μίαν αὐτῶν παραλαβόντες ἡγεμόνα τῆς ὁδοῦ τῆς ἔνδον, ᾗ καὶ βραχέα λαλήσειν τοῖς πυλωροῖς ἔμελλεν, οὕτως ἄρα ἐπελθόντες τόν τε Φοιβιάδαν αὐτὸν, καὶ ὅσοι ἀμφ' αὐτὸν πάντας ἔκτειναν.

Ἐπαμινώνδας Θηβαίων ἡγεῖτο, Λακεδαιμονίων 2 (4)
Κλεόμβροτος· Λεῦκτρα ἔνθα ἡ μάχη· τὸ μὲν ἔργον ἰσόρροπον ἦν. Ἐπαμινώνδας παρὰ Θηβαίων ᾐτήσατο, "Ἓν βῆμα χαρίσασθέ μοι, καὶ τὴν νίκην ἕξομεν." Ἐπείσθησαν, ἐνίκησαν. Οἱ Λάκωνες εἶξαν, καὶ Κλεόμβροτος ὁ βασιλεὺς ἔπεσεν ἐν τῇ μάχῃ.

Ἐπαμινώνδας ἐν Λεύκτροις προσῆγεν ἤδη τὴν 3 (2)
φάλαγγα· Θεσπιεῖς ἐθελοκακοῦντες εἵποντο. Οὐκ ἠγνόησεν Ἐπαμινώνδας, ἀλλὰ ὅπως μὴ ταράττοιτο ἡ τάξις ἐν τῷ καιρῷ τῆς μάχης, ἐκήρυξε, "Βοιωτῶν ἀπιέναι τοῖς βουλομένοις ἐξέστω." Θεσπιεῖς μὲν αὐτοῖς ὅπλοις ἀπηλλάσσοντο· Ἐπαμινώνδας δὲ, τοῖς μείνασιν ὁπλίταις συντεταγμένοις καὶ προθύμοις χρησάμενος, εὐκλεῶς ἐνίκησεν.

Ἐπαμινώνδας ὑπερέβαλλεν ἐς Πελοπόννησον. Οἱ 4 (3)
πολέμιοι, κατὰ τὸ Ὄνειον ἐμβαλόντος, ἐστρατοπεδεύοντο. Βροντὴ γίνεται, καὶ φόβος αἱρεῖ τοὺς στρατιώτας. Ὁ μὲν μάντις ἐπισχεῖν ἐκέλευεν. Ἐπαμινώνδας δὲ, Μηδαμῶς, ἔφη· τοὺς πολεμίους γὰρ ἐν τοιούτῳ χωρίῳ στρατοπεδεύσαντας ἐμβεβροντῆσθαι.

Ὁ λόγος τοῦ στρατηγοῦ θάρσος ἐνέδωκε τοῖς στρατιώταις, καὶ προθύμως ἠκολούθησαν.

5 Ἐπαμινώνδας ἐνέβαλεν εἰς τὴν Λακωνικήν, καὶ οἷός τε ἦν διαρπάσαι τὴν Λακεδαιμονίων πόλιν· ἀλλὰ μεταγνούς, οὐχ ἁψάμενος τῆς πόλεως ἀνέζευξεν. Οἱ συνάρχοντες ἠπείλουν αὐτῷ δίκην· ὁ δὲ δείξας αὐτοῖς τοὺς συμμάχους Ἀρκάδας, Μεσηνίους, Ἀργείους, καὶ ὅσοι ἄλλοι Πελοποννήσιοι, "Εἰ Λακεδαιμονίους ἀναστάτους πεποιήκειμεν", ἔφη, "νῦν ἐχρῆν πᾶσιν ἂν τούτοις μάχεσθαι· ὡς καὶ νῦν συμμαχοῦσιν ἡμῖν, Λακεδαιμονίους καθαιροῦντες, οὐχὶ Θηβαίους αὔξοντες."

6 Ἐπαμινώνδας τοὺς Θηβαίους ἔπεισε τοῖς ἐπιθυμοῦσι Λακεδαιμονίων ἐν τοῖς γυμνασίοις παλαίειν· οἱ δέ, εὐκόλως καταβάλλοντες αὐτούς, ἐδιδάχθησαν καταφρονεῖν αὐτῶν, καὶ ὡς ἀνδρειότεροι τὸν πρὸς αὐτοὺς πόλεμον θαρροῦντες ἐξήνεγκαν.

7 Ἐπαμινώνδας ἀεὶ τὴν δύναμιν ἅμα ἡλίῳ προῆγε, δόξαν ἐμποιῶν ὡς ἐκ τοῦ διαφανοῦς διαμάχοιτο· ἐν δὲ Πελοποννήσῳ, νυκτὸς ἐπαναστάς, προσέπεσεν ἀπροσδοκήτως Λακεδαιμονίοις ἔτι καθεύδουσιν.

8 Ἐπαμινώνδας ἡγεῖτο Θηβαίων, Κλεόμβροτος Λακεδαιμονίων καὶ τῶν συμμάχων, τετρακισμυρίων. Ἐδεδοίκεσαν οἱ Θηβαῖοι τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων. Ἐπαμινώνδας θαρρεῖν αὐτοὺς ἔπεισε δυσὶ τεχνάσμασι. Παρεσκεύασεν ἄνδρα ἀγνῶτα, προελθοῦσιν αὐτοῖς τῆς πόλεως ἐστεφανωμένον καὶ ταινίας ἔχοντα πρῶτον ἀπαντῆσαι ἀγγέλλοντα· "Ὁ Τροφώνιός μοι προσέταξεν ἀπαγγεῖλαι Θηβαίοις, ὅτι νίκην δίδωσι τοῖς ἄρχουσι τῆς μάχης." Τῶν δὲ Θηβαίων θαρσησάντων καὶ τὴν τοῦ θεοῦ πρόσθεσιν προσκυνησάντων, Ἐπαμινώνδας ἐκέλευσε καὶ ἐς τὸ Ἡρακλεῖον ἐλθόντας προσεύξασθαι. Ἦν δὲ ἄρα καὶ πρὸς τὸν

ἱερέα τοῦ Ἡρακλέους πάλαι προσυγκείμενον, τὸν μὲν νεὼν νύκτωρ ἀνοῖξαι, τὰ δὲ ἀνακείμενα ὅπλα καθελεῖν καὶ ἀποσμήξαντα παραθεῖναι τῷ θεῷ· καὶ αὐτόν τε καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ ζακόρους ἐκ ποδῶν οἴχεσθαι, μηδενὶ μηδὲν ἀπαγγείλαντας. Ἐπεὶ δὲ οἱ στρατιῶται, σὺν ἡγεμόσιν ἐς τὸ ἱερὸν ἐλθόντες, εἶδον τὰς θύρας ἀνεῳγμένας, οὐδενὸς τῶν ζακόρων παρόντος, εἶδον δὲ καὶ τὰ ὅπλα τὰ παλαιὰ νεόσμηκτα καὶ λάμποντα ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ, ἠλάλαξαν καὶ δαιμονίου θάρσους ἐνεπλήσθησαν, ὥσπερ τὸν Ἡρακλέα στρατηγὸν τῆς μάχης ἔχοντες. Οὕτω δὴ συνέβη τοῖς θαρσήσασι κρατῆσαι τῶν τετρακισμυρίων.

Ἐπαμινώνδας βουλόμενος ἐμβαλεῖν εἰς Λακεδαίμονα, ἐπειδὴ τὸ Ὄνειον κατεῖχε φυλακὴ Λακωνικὴ, ἐνδειξάμενος ὡς μέλλων νυκτὸς παριέναι, τὸ στράτευμα κατεκοίμισεν ὑπ' αὐτῷ τῷ Ὀνείῳ. Οἱ δὲ τὴν πάροδον φρουροῦντες ἐν τοῖς ὅπλοις τὴν νύκτα ὅλην ἐταλαιπώρησαν ἐγρηγορότες. Ἐπεὶ δὲ ὑπέλαμψεν ἕως, ἀναστήσας τὸ στρατόπεδον Ἐπαμινώνδας ἐπέθετο τοῖς φύλαξιν ἐς ὕπνον τετραμμένοις, καὶ χειρωσάμενος αὐτοὺς ῥᾳδίως παρῆλθεν. 9

Ἐπαμινώνδας ἐπεχείρησε νυκτὸς καταλαβέσθαι [τὴν] Λακεδαιμονίων πόλιν, ἐρήμην οὖσαν πολιτῶν. Ἀγησίλαος τὴν ἐπίθεσιν παρ' αὐτομόλων μαθὼν, συντόμως δραμὼν μετὰ τῆς αὐτοῦ δυνάμεως, φθάσας εἴσω τῆς πόλεως παρελθεῖν ἀνέμεινε τοὺς Θηβαίους· οἱ δὲ προσπεσόντες ἐξώσθησαν μετὰ βίας ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων. Ὡς δ' ἐν ἰσχυρῷ κινδύνῳ, ταραχωδῶς ἐμπεσόντες καὶ διὰ νυκτὸς φεύγειν βιασθέντες, ἀπέβαλον πολλοὶ τὰς ἀσπίδας, Ἐπαμινώνδας ἰδὼν τὸ γεγονὸς, οὐ βουλόμενος ἐλεγχθῆναι τοὺς ῥιψάσπιδας ἐκήρυξε, "Μηδεὶς τῶν ὁπλιτῶν αὐτὸς φερέτω τὴν 10

ἀσπίδα, ἀλλὰ διδότω τοῖς ὑπασπισταῖς ἢ τοῖς ἄλλοις ἀκολούθοις· αὐτοὶ δὲ μόνα τὰ δόρατα καὶ τὰ ἐγχειρίδια ἔχοντες τῷ ἡγεμόνι ἕπεσθε." Οὕτως ἄρα τὸ πλῆθος ἔλαθον οἱ τὰ ὅπλα ἀποβαλόντες, καὶ προθυμότερον ὑπήκουον τῷ Ἐπαμινώνδᾳ πρὸς τοὺς μέλλοντας κινδύνους ἀντὶ τῆς εὐεργεσίας ταύτης.

11 Ἐπαμινώνδας Λακεδαιμονίοις παρετάσσετο· τῆς δὲ μάχης κρατερᾶς γενομένης, πολλῶν ἀμφοτέρωθεν πεσόντων, νυκτὸς γενομένης, [ἣ] τὸ τέλος τῆς νίκης ἀφείλετο, ἀνεχώρησαν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἑκάτεροι. Λακεδαιμόνιοι μὲν οὖν κατὰ λόχους καὶ μόρας [καὶ] ἐνωμοτίας καὶ συσσίτια στρατοπεδεύοντες, ἔμαθον τὸ πλῆθος τῶν ἀπολωλότων, καὶ οὕτως ἀθυμήσαντες ἐς ὕπνον ἐτράποντο. Θηβαίοις δὲ παρήγγειλεν Ἐπαμινώνδας καταστρατοπεδεύειν, ὡς ἔτυχον ἕκαστοι, καὶ μὴ ζητεῖν τοὺς λόχους μηδὲ τὰς τάξεις, ἀλλὰ ὡς τάχιστα δειπνοῦντας ἀναπαύεσθαι, ἄνδρα ἀνδρὶ ἐκ τῶν παρόντων ἐπιτηδείων ἐπαρκέσαντα. Συνέβη τοίνυν δειπνήσαντας αὐτοὺς διὰ τάχους ἀναπαύσασθαι· καὶ τὸ μέγιστον ἀγαθὸν, ἀγνοῆσαι τοὺς ἀπολωλότας, οὐκ ἐν τοῖς οἰκείοις συσσιτίοις, ἀλλὰ σποράδην δεδειπνηκότας. Εἰκότως ἄρα τῆς ὑστεραίας Θηβαῖοι μὲν παραταξάμενοι γενναιότεροι ἐκράτησαν· Λακεδαιμόνιοι δὲ διὰ τὸν θάνατον τῶν οἰκείων ἐῴκεσαν προηττημένοις.

12 Ἐπαμινώνδας Θηβαίους [ἑξακισχιλίους] ἦγεν ἐπὶ τετρακισμυρίους Σπαρτιατῶν καὶ τῶν συμμάχων. Τῶν δὲ πολιτῶν, οἷον εἰκὸς, δεδιότων τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων, τὴν δυσθυμίαν αὐτῶν ἰάσατο. Ἦν ἐν Θήβαις τὸ βρέτας τῆς Ἀθηνᾶς, τὸ μὲν δόρυ τῇ χειρὶ διειληφὸς τῇ δεξιᾷ, τὴν δὲ ἀσπίδα κειμένην ἔχον πρὸ τῶν γονάτων. Ὁ δὲ, νύκτωρ τεχνίτην ἐπαγαγὼν, μετεσχημάτισε τὸ ἄγαλμα καὶ τὴν θεὸν ἐποίησε διὰ

όρπακος ἔχουσαν τὴν ἀσπίδα. Ἐπεὶ δὲ καιρὸς ἦν ξόδου, τοὺς νεὼς ἅπαντας ἀνέῳξεν, ὡς θύσων ὑπὲρ ῆς στρατείας. Οἱ δὲ στρατιῶται, τὸ σχῆμα τῆς θεοῦ εταβεβλημένον ἰδόντες, κατεπλάγησαν, ὡς τῆς Ἀθηνᾶς αὐτῆς ὁπλιζομένης κατὰ τῶν πολεμίων, καὶ τολὺς ἦν Ἐπαμινώνδας ἐγκελευόμενος θαρρεῖν, ὡς ῆς θεοῦ τὴν ἀσπίδα κατὰ τῶν πολεμίων προβεβλη- ιένης. Οὕτως ἀνεθάρρησαν οἱ Θηβαῖοι καὶ συμβα- όντες ἠγωνίσαντο λαμπρῶς, καὶ τοὺς πολλῷ πλείονας τολεμίους ἐνίκησαν.

Ἐπαμινώνδας πρὸς τῇ γεφύρᾳ τοῦ Σπερχειοῦ, 13
Θεσσαλῶν ἀντικαθημένων, ὁρῶν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τερὶ τὴν ἕω πολλὴν καὶ βαθεῖαν ὁμίχλην αἰρομένην, ταρήγγειλεν ἑκάστῳ λόχῳ, δύο κομίσαι φορτία ξύλων, ὸ μὲν χλωρὸν, τὸ δὲ αὖον· καὶ περὶ μέσην νύκτα τὰ ιὲν αὖα κάτωθεν, τὰ δὲ χλωρὰ ἄνωθεν [θέντας ὑφά- ιαι]. Ὁμοῦ νὺξ καὶ ὁμίχλη καὶ καπνός· ὁ μὲν ἀὴρ οῖς πολεμίοις ἀόρατος ἦν· ὁ δὲ Ἐπαμινώνδας ἐπὶ ὴν γέφυραν διεβίβασε τοὺς στρατιώτας. Οἱ δὲ αὖ ατὰ μέσον τὸ πεδίον ὄντες, ὁπότε ὁ καπνὸς μετὰ τῆς μίχλης διεσκεδάσθη, οἱ Θεσσαλοὶ τῆς διαβάσεως τῶν τολεμίων ᾔσθοντο.

Ἐπαμινώνδας, περὶ Τεγέαν διακινδυνεύων πρὸς 14
Λακεδαιμονίους, βουλόμενος ὑπερδεξίους καταλα- έσθαι τόπους, ἵνα λάθῃ τοὺς πολεμίους, προσέταξε ῷ ἱππάρχῳ μετὰ ἱππέων χιλίων ἑξακοσίων προϊπ- τεῦσαι τῆς φάλαγγος, καὶ πυκνὰς ποιεῖσθαι τὰς ἀνα- τροφὰς τῇδε κἀκεῖσε. Ὡς δὲ πλεῖστον ἐπανέστησε τονιορτὸν, ἐπισκοτῶν ταῖς τῶν πολεμίων ὄψεσιν, ὁ ιὲν ἔλαθε κατασχὼν τὰ ὑπερδέξια· οἱ δὲ Σπαρτιᾶται, λήξαντος τοῦ κονιορτοῦ, τὸ γεγονὸς ἰδόντες ἐνόησαν ὴν αἰτίαν τῆς προϊππασίας.

15 Ἐπαμινώνδας, προτρέπων Θηβαίους πρὸς αὐτο ὁρμῆσαι Λακεδαιμονίους, μέγιστον ἔχιν συλλαβι ἔδειξεν αὐτοῖς, καὶ πάντων ἐναντίον τὴν κεφαλ τοῦ θηρίου συντρίψας, "Ὁρᾶτε", ἔφη, "ὅτι τὸ λοιπ σῶμα ἄχρηστον, τῆς κεφαλῆς οἰχομένης· οὕτω δὴ τῶν πολεμίων κεφαλαί· ἣν μὲν τὸ Λακωνικὸν τοί συντρίψωμεν, τὸ λοιπὸν σῶμα τῶν συμμάχων ἄχ στον." Τούτῳ τῷ παραδείγματι Θηβαῖοι πεισθέν ὁρμήσαντες προθύμως ἐπὶ τὴν φάλαγγα τὴν Λ κωνικὴν ἐτρέψαντο, καὶ τὸ πλῆθος τῶν συμμάχ ἔφυγεν.

4. ΠΕΛΟΠΙΔΑΣ.

1 Πελοπίδας ἐπολιόρκει πόλεις ἀπεχούσας ἀλλήλ ἑκατὸν εἴκοσι στάδια. Πλησίον ὢν τῆς ἑτέρας συν ταξεν, ἐπειδὰν προσάγῃ τοῖς τείχεσι, τέσσαρας ἱππ ἐστεφανωμένους θέοντας ἥκειν, ἀγγέλλοντας τὴν ἑ ραν πόλιν ἑαλωκέναι. Ὁ δὲ ἀκούσας ἀνέζευξεν ἐ τὴν δοκοῦσαν ἡττᾶσθαι, καὶ πρὸ τῶν τειχῶν ὕλ πολλὴν ἀνάψας, καπνὸν ἤγειρε μέγαν, ἵνα τοῖς ἑτέρ ἐμποιήσῃ φαντασίαν πόλεως καταπεπρησμένης. δὲ, ὡς εἶδον, καταπλαγέντες τὴν μέλλουσαν ἅλωσ σφᾶς αὐτοὺς τῷ Πελοπίδᾳ παρέδωκαν. Ὁ δὲ, τ παρὰ τούτων δύναμιν προσλαβὼν, ἐπὶ τὴν ἑτέρ πόλιν ἐλθὼν, κἀκείνην παρεστήσατο οὐκ ἔτι θαρρο σαν ἀντιτάξασθαι. Οὕτως ἄρα τὴν μὲν εἰληφέν δόξας, τὴν δὲ λαβὼν, ἀμφοτέρων ἐκράτησεν.

2 Πελοπίδας ἐν Θετταλίᾳ ποταμὸν διαβῆναι δυνάμενος ἐπικειμένων πολεμίων, στρατοπεδεύσ τοῦ ποταμοῦ πρόσθεν χάρακα περιεβάλετο· πολλ ὕλην τεμὼν, ἀναπαύσας τοὺς στρατιώτας νυκτὶ μέ τὸν χάρακα κατέφλεξε. Τοῦ δὲ πυρὸς ἐπὶ μέγα αἰρ

μένου πανταχόθεν, οἱ μὲν πολέμιοι διώκειν ἐκωλύοντο· οἱ δὲ ἀμφὶ Πελοπίδαν ἀσφαλῶς τὸν ποταμὸν διῆλθον.

Θήβας ἐφύλασσε φρουρὰ Λακωνική, καὶ φρούραρ- 3
χος ἐπὶ τῆς Καδμείας ἐτέτακτο. Ἦν Ἀφροδίτης ἑορτή· αἱ μὲν γυναῖκες ἔπαιζον τῇ θεῷ· οἱ δὲ ἄνδρες ἀμφὶ ταύτας εἶχον. Ἔδοξε τῷ φρουράρχῳ τιμῆσαι τὴν θεόν· ἐκάλεσεν ἑταίρας. Ἔχων ξιφίδιον κρυπτὸν [Πελοπίδας] εἰσέρχεται, καὶ τὸν φρούραρχον ἀνελὼν ἠλευθέρωσε τὰς Θήβας.

5. ΓΟΡΓΙΔΑΣ.

Γοργίδας πρῶτος ἐν Θήβαις τὸν ἱερὸν λόχον 1
συνέταξεν. Ὁ λόχος ἦν ἐρασταὶ καὶ ἐρώμενοι τριακόσιοι. Φιλοῦντες γὰρ δὴ ἀλλήλους οὐκ ἄν ποτε φύγοιεν, ἀλλ' ἢ ὑπὲρ ἀλλήλων ἀποθάνοιεν, ἢ νικῷεν τοὺς πολεμίους.

Γοργίδας, ἱππεῖς ἔχων Θηβαίους, παρετάσσετο 2
Φοιβίδᾳ πελταστὰς ἔχοντι· στενόπορον ἦν τὸ χωρίον. Γοργίδας, φεύγειν προσποιούμενος τοὺς πελταστὰς ἐπὶ πόδα ἀνεχώρει· τῶν δὲ πολεμίων ἐγκειμένων, ὑπήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὴν εὐρυχωρίαν. Ἔνθα δὴ Γοργίδας, κράνος ἐπὶ δόρατος ἀνατείνας, σημεῖον ἔδωκεν ἀναστροφῆς. Ὡς δὲ ἐν πλατυτέρῳ χωρίῳ τὸ ἱππικὸν ἀνέστρεψε, τὴν ἐμβολὴν τῶν ἱππέων οὐ φέροντες οἱ πελτασταί, προτροπάδην ἐς Θεσπιὰς ἔφυγον, ἀφ' ὧν *** ἐν τῇ φυγῇ· Φοιβίδας δὲ διώκων αὐτίκα φεύγων ᾤχετο.

6. ΔΕΡΚΥΛΛΙΔΑΣ.

Δερκυλλίδας ὤμοσε Μειδίᾳ τῷ τυράννῳ τῆς Σκήψεως, ἐφ' ᾧ τε προελθόντα ταχὺ καὶ ὁμιλήσαντα

πάλιν εἰς τὴν πόλιν ἀφεῖναι. Καὶ δὴ ὁ μὲν τύρ προῆλθε· Δερκυλλίδας δὲ προσέταξεν ἀνοῖξα πύλας, εἰ δὲ μὴ, φονεύσειν αὐτὸν ἠπείλησεν. δὲ φοβηθεὶς ἀνέῳξεν, "Ἀφίημί σε", ἔφη, "ν τὴν πόλιν· τοῦτο γὰρ ὤμοσα· κἀγὼ δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως εἰσέρχομαι."

7. ΑΛΚΕΤΑΣ.

Ἀλκέτας Λακεδαιμόνιος, ἀπὸ Ἱστιαίας ὁρμώ βουλόμενος λαθεῖν, πεπληρωκὼς ναῦς πολλὰς θελκύσας τριήρη μίαν καὶ ἐς ταύτην ἀνὰ μέρος βάζων τοὺς στρατιώτας, ἵνα δοκοίη τοῖς πολεμί σκάφος ἔχειν, ἤσκει τῶν τριήρων ἁπασῶν τὰ πλ ματα.

8. ΑΡΞΙΛΑΙΔΑΣ.

Ἀρξιλαΐδας ὁ Λάκων, μετὰ στρατεύματος δι ρεύεσθαι μέλλων ὁδὸν ὕποπτον, ὃ μὴ προῄδει γ μενον, ἐλογίζετο δὲ δύνασθαι γενέσθαι, τοῦτ προεγνωκὼς ἀπήγγειλε τῷ πλήθει, καὶ προσι διεσκευασμένους πρὸς μάχην ὁδοιπορεῖν, ὡς τῶι λεμίων λοχώντων. Κατὰ τύχην δὲ εὑρεθέντος μ λου λόχου, ὡς ἂν οὐ προειδόσι τὴν τῶν πολε παρασκευὴν, αὐτὸς φθάσας ἐπέθετο καὶ ῥᾳ ἅπαντας διέφθειρε τοὺς ἐνεδρεύσαντας, τῷ προ εσκευάσθαι καταστρατηγήσας.

9. ΙΣΙΔΑΣ.

Ἰσίδας ὁ Λάκων μετὰ τὴν περὶ Λεῦκτρα συ ρὰν, Γύθιον, τὸ τῆς Σπάρτης ἐπίνειον, Θηβ ἔμφρουρον ποιησάντων, ἑκατὸν ἡλικιώτας κοινω προσλαβὼν, λίπα τε ἐποίησεν αὐτοὺς ἀλείψα

κὶ στεφάνους ἐλαίας περιθέσθαι, καὶ ξίφος ὑπὸ ἀλης ἔχοντας ἕπεσθαι. Αὐτὸς μὲν δὴ γυμνὸς ἐξῆλθε ρόμῳ πολλῷ· οἱ δὲ ἡλικιῶται γυμνοὶ συνέθεον. ῶν δὲ Θηβαίων ὑπὸ τοῦ σχήματος ἀπατηθέντων, αὶ γυμνοὺς καὶ παίζοντας δεξαμένων, οἱ Λάκωνες ὰ ξίφη σπασάμενοι τοὺς μὲν ἀπέκτειναν αὐτῶν, τοὺς ὲ ἐξέβαλον, καὶ τὸ Γύθιον αὐτοὶ κατέσχον.

10. ΚΛΕΑΝΔΡΙΔΑΣ.

Κλεανδρίδας, ἐπὶ Τέριναν ἀγαγὼν τὴν στρατιὰν 1
ὸν κοίλην, λάθρα προσπεσεῖν ἐπεχείρησε τοῖς Τεναίοις· οἱ δὲ, προαισθόμενοι δι' αὐτομόλων, σπεύντες ἐπὶ τὴν ὁδὸν ὑπὲρ κεφαλῆς ἐγένοντο τοῦ λεανδρίδου. Ὁ δὲ, τῶν στρατιωτῶν ἀθύμως όντων, θαρρεῖν αὐτοὺς κελεύσας τὸν κήρυκα διὰ ῆς στρατιᾶς ἦγε, προστάξας ἀναβοᾶν, Ὃς ἂν Τεριίων τὸ σύνθημα λέγῃ τὸ προκείμενον, τοῦτον φίλον γεῖσθαι. Ἀκούσαντες οἱ Τεριναῖοι τοῦ συντάγματος τόπτως ἔσχον, ὡς δὴ σφῶν αὐτῶν ὄντας τινὰς προόντας, καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς τὴν ταχίστην ἀπαλλαγεῖσι υλάττειν τὴν πόλιν. Οἱ μὲν ἐξαπατηθέντες ἀπεχώουν. Κλεανδρίδας δὲ ἀκινδύνως ἀνεβίβασεν ἐπὶ τὰ ψηλὰ τὴν στρατιὰν, καὶ προσέτι λεηλατήσας τὴν ώραν ἀσφαλῶς ἀπηλλάγη.

Κλεανδρίδας, Θουρίων ἡγούμενος, μάχῃ νικήσας 2
ευκανοὺς, μετὰ τὴν νίκην ἦγε τοὺς Θουρίους ἐπὶ τὸν όπον τῆς μάχης, δεικνύων αὐτοῖς, ὅτι αὐτοὶ μὲν, ἐν ῷ αὐτῷ μείναντες, διὰ τοῦτο ἐνίκησαν, οἱ πολέμιοι ὲ πολὺ ἀπ' ἀλλήλων πεσόντες, τοῦτο ἔπαθον τῷ μὴ ένειν, ἀλλὰ διεσπάσθαι. Ταῦτα διεξιόντος πρὸς τοὺς ουρίους, ἐπεφάνησαν οἱ Λευκανοὶ πολλῷ πλείονα

δύναμιν ἔχοντες. Ὁ δὲ ἐκ τῆς εὐρυχωρίας ἐς στενό-ρον χωρίον ὑπεξήγαγε τὴν ἑαυτοῦ στρατιὰν, ἵνα τὸ π-θος τῶν πολεμίων ἀχρεῖον κατασκευάσας, ἴσους τ-αὐτοῦ στρατιώτας ἐν τῇ στενότητι τοῦ τόπου πρὸς κίνδυνον καταστήσῃ· καὶ δὴ πάλιν Λευκανοὺς κη})σαν οἱ Θούριοι.

3 Κλεανδρίδας τοὺς ἀρίστους Τεγεατῶν λακων- ὑποπτευομένους ἐποίησεν ὑποπτοτέρους, τὰ του-χωρία μόνον μὴ δῃώσας, τὰ δὲ τῶν ἄλλων λυμ-μενος. Οἱ μὲν οὖν Τεγεᾶται σὺν πολλῇ ὀργῇ ἄνδρας ἐς δίκην προδοσίας ὑπήγαγον· οἱ δὲ, ἀλ-δείσαντες, τὴν ψῆφον προλαβόντες προέδωκαν πόλιν, τὴν ψευδῆ ὑποψίαν ἀληθῆ ποιῆσαι φόβῳ σθέντες.

4 Κλεανδρίδας, Λευκανοῖς πολεμῶν, ὑπερε-ἡμιολίῳ πλήθει, λογισάμενος ὡς, εἰ φανερὸν τὸ π-θος γένοιτο τοῖς πολεμίοις, ἀναχωρήσουσι [μὴ] κινδυνεύσαντες, τὴν φάλαγγα συνήγαγεν ἐς βά-'Επεὶ δὲ Λευκανοὶ, καταφρονήσαντες ὡς ὀλίγων, μῆκος ἐξέτειναν τὰ ζυγὰ, ὑπερφαλαγγῆσαι πειρώ-νοι καὶ βουλόμενοι *** καὶ· ἦν αὐτοῖς ἡ ἀναχώρ-ἡπλωμένης τῆς φάλαγγος παρήγγειλε τοὺς ἐπιστ-μεταβαίνειν εἰς παραστάτην· πολλῷ δὲ ποιήσας ὑ-μηκεστέραν τὴν τάξιν ὑπερεφαλάγγησε τοὺς Λευ-νούς. Οἱ δὲ κυκλωθέντες, βαλλόμενοι πανταχό-πάντες ἀπώλοντο πλὴν ὀλίγων, οἳ διεσώθησαν σχρῶς φεύγοντες.

5 Κλεανδρίδας, Θουρίοις ἐλάττοσιν οὖσι παρ-γέλλων μὴ συμβάλλειν πλήθει πολεμίων, ἔφη, "Ὅ μὴ ἐξαρκεῖ ἡ λεοντῆ, τότε χρὴ καὶ τῆς ἀλωπε-προσράπτειν."

11. ΦΑΡΑΚΙΔΑΣ.

Φαρακίδας, Καρχηδονίων ἐφορμούντων Συρακούσαις, περιπεσὼν κατὰ τὸν πλοῦν Καρχηδονίαις τριήρεσι καὶ ἀπὸ τούτων ἐννέα λαβὼν, ὅπως ἡσυχάσειαν οἱ Καρχηδόνιοι καταπλέοντος, ἐς τὰς αἰχμαλώτους τριήρεις τὰς ἐννέα ἀνεβίβασε τοὺς ἰδίους ἐρέτας καὶ στρατιώτας· Καρχηδόνιοι γνωρίζοντες τὰ οἰκεῖα σκάφη, προσπλέοντας αὐτοὺς τῷ λιμένι τῶν Συρακουσίων οὐκ ἐκώλυσαν.

12. ΔΗΙΦΟΝΤΗΣ.

Δηϊφόντης τοῖς Δωριεῦσι συνέταξεν ἐκκαλεῖσθαι τοὺς Ἀργείους ἐς μάχην. Αὐτὸς δὲ τῶν νεῶν ἐπιβὰς ὑπὸ λόφῳ τινὶ περιωρμίσατο, ἔνθα οὐκ ἦν κάτοπτος. Σκοπὸς ἤγγειλε, "Δωριεῖς μὲν περιελαύνουσι λείαν, Ἀργεῖοι δὲ ἐκβοηθοῦσι τὸ στρατόπεδον καταλιπόντες." Δηϊφόντης καὶ οἱ σύμμαχοι, τῶν νεῶν ἐκδραμόντες, ἔρημον αἱροῦσι τὸ στρατόπεδον. Ἀργεῖοι, πατέρων καὶ παίδων καὶ γυναικῶν ἑαλωκότων, ἐφ' ᾧ τε σῶσαι τούτους, τήν τε χώραν καὶ τὰς πόλεις Δωριεῦσι παρέδωκαν.

13. ΕΥΡΥΠΩΝ.

Εὐρυπῶν βασιλεὺς Λακεδαιμονίων, ὁρῶν τὸν πρὸς Ἀρκάδας πόλεμον μηκυνόμενον, στάσιν αὐτοῖς ἐμποιῆσαι μηχανώμενος κήρυκα ἔπεμψεν ἀγγέλλοντα, "Λακεδαιμόνιοι παύονται πολεμοῦντες, ἐὰν τοὺς ἐναγεῖς ἐξελάσητε." Τούτους δὲ εἶναι τοὺς Ἆγιν ἀνῃρηκότας. Οἱ δὴ τοῦ φόνου τὴν αἰτίαν ἔχοντες, προσδοκῶντες ὑπὸ τοῦ δήμου διωχθήσεσθαι διὰ τὴν τῆς εἰρήνης ἐπιθυμίαν, σὺν ἐγχειριδίοις ἐλθόντες ἀπέ-

σφαξαν ὅσους ἠδύναντο· πολλοὺς [δούλους] δὲ καὶ συμμάχους προσεποιήσαντο, τὴν ἐλευθερίαν ὑπισχνούμενοι. Οἱ δὲ τῆς εἰρήνης ἐπιθυμοῦντες συνετάχθησαν, ὥστε δίχα διαιρεθέντες, ὁπλισάμενοι, προελθόντες παρετάξαντο· οἱ δὲ τὰ τοῦ δήμου φρονοῦντες ἡττηθέντες, πρὸς μέρος τι τοῦ τείχους καταφυγόντες, τὰς πύλας ἀνοίξαντες Λακεδαιμονίους ἐδέξαντο. Οἱ δὲ κατέσχον τῇ στάσει Μαντίνειαν, ἣν τῷ πολέμῳ κρατεῖν οὐκ ἠδυνήθησαν.

14. ΕΦΟΡΟΙ.

1 Οἱ Ἔφοροι, μηνυθέντος ἐπιβουλεύειν Κινάδωνα, συλλαβεῖν αὐτὸν ἐν τῇ πόλει συμφέρειν οὐχ ἡγούμενοι, τῶν ἱππέων τινὰς κρύφα προπέμψαντες ἐς Αὐλῶνα τῆς Λακωνικῆς οὐ πρὸ πολλοῦ, τὸν Κινάδωνα καλέσαντες μετὰ δύο στρατιωτῶν ἐς Αὐλῶνα ἔπεμψαν, ὡς ἐπὶ πρᾶξιν ἀπόρρητον. Ὡς δὲ ἀφίκετο, οἱ προπεμφθέντες ἱππεῖς, συλλαβόντες αὐτὸν, στρεβλώσαντες, μαθόντες τοὺς κοινωνοὺς τῆς ἐπαναστάσεως ἐπέστειλαν τοῖς Ἐφόροις. Οἱ δὲ μαθόντες τοὺς μηνυθέντας ἄνευ ταραχῆς ἀπέκτειναν, οὐ παρόντος τοῦ μεμηνυκότος.

2 Οἱ Ἔφοροι, πυθόμενοι τοῖς Παρθενίαις σημεῖον συγκείμενον, ὅταν μέλλωσιν ἄρχεσθαι τῆς ἐπαναστάσεως, ἐκ μέσης τῆς ἀγορᾶς πῖλον ἀνασχεῖν, προσέταξαν τῷ κήρυκι ἀναγορεῦσαι· "Οἱ τὸν πῖλον αἴρειν μέλλοντες ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἄπιτε." Τούτου δὲ κηρυχθέντος, οἱ κοινωνοῦντες τῆς ἐπιθέσεως ἐπέσχον, ὡς προεγνωσμένης τῆς πράξεως.

Cap. 14. §. 2. Ex Ephoro coll. Strab. 6, 427.

15. ΙΠΠΟΔΑΜΑΣ.

Ἱπποδάμας ὑπὸ Ἀρκάδων ἐν Πρασιαῖς ἐπολιορκεῖτο. Λιμὸς ἦν· οἱ Σπαρτιᾶται κήρυκα ἔπεμψαν· εἴσω παρελθεῖν Ἀρκάδες οὐκ ἐπέτρεψαν. Ἱπποδάμας ἀπὸ τοῦ τείχους τῷ κήρυκι ἀπεκρίνατο, "Τοῖς Ἐφόροις ἄγγελλε, τὴν γυναῖκα λύειν τὴν ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Χαλκιοίκου δεδεμένην." Οἱ μὲν Ἀρκάδες οὐκ ἐνόησαν· οἱ δὲ Λάκωνες συνῆκαν ὅτι λιμὸν λύειν ἐπιστέλλοι. Ἦν γὰρ ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Χαλκιοίκου ἀνακειμένη Λιμοῦ γραφὴ, γυνὴ γεγραμμένη, ὠχριῶσα, λεπτὴ, τὼ χεῖρε ὀπίσω δεδεμένη· ὥστε τὸ ἀφανὲς τοῖς πολεμίοις, φανερὸν τοῖς πολίταις Ἱπποδάμαντος ἦν.

16. ΓΑΣΤΡΩΝ.

Γάστρων Λακεδαιμόνιος, μέλλων ἐν Αἰγύπτῳ συμβαλεῖν τοῖς Πέρσαις, μετενέδυσε τὰς πανοπλίας, καὶ τὰς μὲν τῶν Ἑλλήνων τοῖς Αἰγυπτίοις, τὰς δὲ τῶν Αἰγυπτίων τοῖς Ἕλλησι περιέθηκε. Κρύψας δὲ τοὺς Αἰγυπτίους ἐν τοῖς ἕλεσι, παρατάξας προῆγε τοὺς Ἕλληνας. Τῶν δὲ οὐδὲν ἐνδιδόντων, ἀλλ' εἰς τοὔμπροσθεν βιαζομένων καὶ προθύμως κινδυνευόντων, ἐξανέστησε τοὺς Αἰγυπτίους ἐν τοῖς ὅπλοις τοῖς Ἑλληνικοῖς. Ἰδόντες δὲ οἱ Πέρσαι καὶ τοὺς Ἕλληνας ὑπονοήσαντες ἐπιέναι, λύσαντες τὴν τάξιν ἔφευγον.

17. ΜΕΓΑΚΛΕΙΔΑΣ.

Μεγακλείδας συμφυγὼν ἐς ὄρος δασὺ, πολιορκούμενος, διελὼν τοῦ στρατεύματος, ὃ μὲν ἀχρεῖον ἦν καὶ βαρύτερον, φεύγειν ἐκέλευσε διὰ τῆς ὕλης, εἰδὼς ὅτι φανερὸν ἔσται τοῖς πολεμίοις. Οἱ μὲν ὥρμησαν ἐπὶ τοὺς φεύγοντας· ὁ δὲ, τὴν εὔχρηστον καὶ

γενναίαν δύναμιν ἔχων, ἐπὶ τὴν ἐναντίαν ὁδὸν τῆς ὕλης τραπόμενος, ὑπεξέφυγεν ἀσφαλῶς.

18. ΑΡΜΟΣΤΗΣ.

Ἁρμοστὴς Λακεδαιμόνιος ὑπὸ Ἀθηναίων ἐπολιορκεῖτο, δυοῖν ἔτι λοιπὸν ἡμερῶν ἔνδον ἔχων τροφάς. Κῆρυξ ἧκε Σπαρτιάτης· οὐ συνεχώρουν Ἀθηναῖοι βαδίζειν εἴσω τείχους, ἀλλὰ πρὸ τοῦ τείχους λέγειν ἃ βούλοιτο, πάντων ἀκουόντων. Ὁ κῆρυξ, "Θαρρεῖν", ἔφη, "κελεύουσί σε Λακεδαιμόνιοι καὶ προσδέχεσθαι βοήθειαν διὰ τάχους·" ὁ δὲ Ἁρμοστής, "Μὴ πάνυ", ἔφη, "σπεύσητε βοηθοῦντες· τροφὰς γὰρ ἔχω πέντε μηνῶν ἔτι." Ἀθηναῖοι, καὶ γὰρ χειμὼν προσῄει, [πρὸς] μακρὰν καὶ χειμερινὴν πολιορκίαν ἀπαγορεύσαντες, καὶ δὴ διαλύσαντες τὸ στρατόπεδον ᾤχοντο.

19. ΘΙΒΡΩΝ.

Θίβρων, ἐν Ἀσίᾳ χωρίον πολιορκῶν, τὸν φρούραρχον ἔπεισεν ἐπὶ συνθήκας προελθεῖν ὀμόσας, εἰ μὴ συντίθοιντο, πάλιν αὐτὸν ἐς τὸ φρούριον καταστήσειν. Ὁ μὲν προῆλθε καὶ λόγων ἐκοινώνησεν· οἱ δὲ τοῦ φρουρίου φύλακες διαλύσεως ἐλπίδι ῥαθυμότερον εἶχον. Ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ προσβαλόντες οἱ Θιβρώνειοι κατὰ κράτος αἱροῦσι τὸ χωρίον. Θίβρων δὲ, τὸν φρούραρχον ἐς τὸ χωρίον ἀγαγὼν κατὰ τοὺς ὅρκους, προσέταξεν αὐτὸν ἔνδον ἀναιρεθῆναι.

20. ΔΗΜΑΡΑΤΟΣ.

Δημάρατος, ἐπιστέλλων Σπαρτιάταις περὶ τῆς Ξέρξου στρατείας, ἐς πτύχα ἀκήρωτον τὴν ἐπιστολὴν

γράψας ἐπεκήρωσεν, ἵνα ὡς ἄγραφος διὰ τῶν φυλάκων κομισθῇ.

21. ΗΡΙΠΠΙΔΑΣ.

Ἡριππίδας, ἀφικόμενος εἰς Ἡράκλειαν τὴν Τραχινίαν, συναγαγὼν ἐκκλησίαν, περιστήσας τοὺς ὁπλίτας ἐκήρυξε τοὺς Τραχινίους καθίσαι χωρίς. Οἱ μὲν ἐκάθισαν· ὁ δὲ ἐκέλευσεν αὐτούς, περὶ ὧν ἀδικοῦσι, Λακεδαιμονίοις κρίσιν ὑποσχεῖν, ὡς νόμιμόν ἐστιν ἐν τῇ Σπαρτιάτιδι, δεθέντας. Ἐπεὶ δὲ ὑπὸ τῶν ὁπλιτῶν δεθέντες ἔξω πυλῶν ἤχθησαν, καὶ δὴ πάντες ἀνῃρέθησαν.

22. ΙΣΧΟΛΑΟΣ.

1 Ἰσχόλαος ἐν Αἴνῳ, πλησίον ὁρῶν Ἀθηναίους ἐφορμοῦντας ναυσὶ πολλαῖς, δεδοικὼς μὴ νύκτωρ ἐπιπλεύσαντες πολλὰ τῶν πλοίων αὐτοῦ μετὰ βίας ἀποσπάσωσι, πρὸς τὸν πύργον τὸν ἐπὶ τοῦ χώματος ἅπαντα προσαγαγὼν ἔδησεν ἐκ τῶν ἱστῶν· τὰ δὲ πορρωτέρω σχοινίοις ἐκ τῶν πλοίων συνῆψεν, ὥστε τὸν σύνδεσμον εἶναι δι' ἀλλήλων. Οἱ μὲν Ἀθηναῖοι νυκτὸς ἐπελθόντες, ἀφέλκειν πειρώμενοι, τῶν πλοίων οὐδὲν ἀπέσυραν· οἱ δὲ ἀπὸ τῆς Αἴνου, τῶν φυλάκων ἀγγειλάντων, ἐπεξελθόντες ἐδίωξαν τοὺς Ἀθηναίους, οἱ μὲν ἀπὸ τῆς γῆς, οἱ δὲ ἀπὸ τῶν νεῶν.

2 Ἰσχόλαος ἐν ὁδῷ, κατὰ μὲν θάτερον ἀποκρήμνῳ καὶ σφαλερᾷ, κατὰ θάτερον δὲ ὄρος ἐχούσῃ, ὃ κατεῖχον οἱ πολέμιοι, πνεύματος γενομένου μεγάλου τὴν ὕλην ἐνέπρησεν· ὥστε τῶν παραφυλαττόντων πολεμίων ὑπὸ τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ πυρὸς διωχθέντων, κατὰ τοῦτο τὸ μέρος ἀσφαλῶς τὴν δύναμιν ἤγαγεν.

3 *Ἰσχόλαος ὑπὸ Χαβρίου πολιορκούμενος ἐν Δρυΐ, μέλλοντος προσάγειν τοὺς κριούς, αὐτὸς φθάσας μέρος κατέβαλε τοῦ τείχους· ἄμφω μηχανώμενος, τοῖς μὲν αὑτοῦ στρατιώταις ἀνδρειότερον ἀγωνίσασθαι τὸ τοῦ τείχους ὀχυρὸν οὐκ ἔχουσι, τοῖς δὲ πολεμίοις τὸ καταπεφρονῆσθαι τὴν παρασκευὴν τῶν πολιορκητικῶν μηχανημάτων. Ἀμέλει τὴν ἑκούσιον ἀποτείχισιν φοβηθέντες παρελθεῖν εἰς τὴν πόλιν οὐκ ἐθάρσησαν.*

4 *Ἰσχόλαος, προσκαθημένων Ἀθηναίων πυθόμενος εἶναί τινας τῶν φυλάκων τοὺς προδιδόντας, νύκτωρ ἐφοδεύων τὰς φυλακὰς ἑκάστῳ τῶν φυλάκων παρέζευξε τῶν μισθοφόρων ἕνα. Τοῦτο πράξας ἀταράχως ἔφυγε τῆς προδοσίας τὸν κίνδυνον.*

23. ΜΝΑΣΙΠΠΙΔΑΣ.

Μνασιππίδας ὀλίγον πλῆθος ἦγεν. Ἐπεὶ δὲ νυκτὸς ἐπέθεντο πολέμιοι, τοὺς ψιλοὺς καὶ τοὺς σαλπιγκτὰς ἐκέλευσεν ἐν τῷ σκότῳ περιελθόντας ὄπισθεν τῶν ἐπιτιθεμένων σημαίνειν τὸ πολεμικὸν καὶ ἀκροβολίζεσθαι. Οἱ δέ, ὡς ὑπὸ πλήθους πολλοῦ κυκλούμενοι, διὰ τάχους ἀνεχώρησαν.

24. ΑΝΤΑΛΚΙΔΑΣ.

Ἀνταλκίδας, ἐν Ἀβύδῳ μετὰ ναυτικοῦ πλείονος διατρίβων, Ἀττικὰς τριήρεις ὁρμούσας ἐν Τενέδῳ μαθὼν φοβουμένας ἐς Βυζάντιον διαπλεῦσαι πρὸς Ἰφικράτην, ἀγγείλαντος τινὸς ὡς Ἰφικράτης πολιορκοίη Χαλκηδονίους φίλους ὄντας, παρήγγειλεν ἀποπλεῖν ἐς Χαλκηδόνα, καὶ ἀναχθεὶς ἐνήδρευσε περὶ τὴν Κυζικηνήν. Οἱ δὲ ἀπὸ τῆς Τενέδου, τὴν ἀναγωγὴν τὴν Ἀνταλκίδου πυθόμενοι, κατὰ τάχος ἐπειρῶντο πρὸς

τὸν Ἰφικράτην πλεῖν. Ἐπεὶ δὲ ἐγένοντο κατὰ τὰς τῶν πολεμίων τριήρεις, οὐχ ὁρωμένας, ἀλλὰ ἀφανῶς ἐφορμούσας, Ἀνταλκίδας ἄφνω προσπεσὼν ταῖς Ἀττικαῖς τὰς μὲν κατέδυσε, τῶν δὲ πλειόνων ἐκράτησεν.

25. ΑΓΗΣΙΠΟΛΙΣ.

Ἀγησίπολις Μαντίνειαν ἐπολιόρκει μετὰ τῶν συμμάχων, οἳ, πρὸς (τοὺς) Μαντινεῖς εὖ διακείμενοι, διὰ τὸ Λακεδαιμονίους ἄρχειν τῆς Ἑλλάδος, εἵποντο μὲν ἐπὶ τὸν πόλεμον, κρύφα δὲ εἰσέπεμπον τοῖς Μαντινεῦσι νυκτὸς ὧν ἐδέοντο. Ἀγησίπολις, μαθὼν τὰ δρώμενα, κύνας περὶ τὸ στρατόπεδον ἠφίει πολλοὺς, πλείονας δὲ κατὰ τὸ μέρος τὸ πρὸς τὴν πόλιν, ὅπως μηδεὶς αὐτομολοίη, φυλαττόμενος ὑπὸ τῶν κυνῶν ἁλῶναι.

26. ΣΘΕΝΙΠΠΟΣ.

Σθένιππος Λάκων, ζημιωθεὶς χρήμασιν ὑπὸ τῶν Ἐφόρων προσποιητῶς, αὐτομολῆσαι πρὸς τοὺς Τεγεάτας ὑποκρινάμενος, δεξαμένων αὐτὸν ὡς αἰτίαν ὀργῆς δικαίας ἔχοντα, τοὺς διαπολιτευομένους τῷ ἄρχοντι αὐτῶν Ἀριστοκλεῖ διαφθείρας μετὰ τούτων, πομπῆς οὔσης, θύειν αὐτὸν μέλλοντα προσπεσὼν ἀπέκτεινεν.

27. ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΙΔΑΣ.

Καλλικρατίδας Κυρηναῖος, τὸν τὴν ἄκραν Μαγνησίας φυλάττοντα [ᾔτησε τραυματίας] αὐτοῦ δέξασθαι τέσσαρας. Τοῦ δὲ ἐπιτρέψαντος, ἕκαστον θωρακίσας κατέκλινε, σπάθας αὐτοῖς παραθεὶς, χλανίδα ἐπιβαλὼν ἄνωθεν. Ἐπεὶ δὲ, κλίνας τέσσαρας φέροντες,

ἔνδον πυλῶν ἐγένοντο εἴκοσιν ὁμοῦ νεανίαι ὡπλισμένοι, τοὺς φύλακας ἀποσφάξαντες τὴν ἄκραν κατέσχον.

2 Καλλικρατίδας, ἐν Μαγνησίᾳ πολιορκούμενος, τῶν πολεμίων κριοὺς προσαγόντων τοῖς τείχεσιν, αὐτὸς κατὰ τὸ ἀπρόσμαχον τοῦ τείχους παραρρήξας τοῦ πύργου μέρος, παραφυλάξας τὸν καιρὸν τῆς τῶν προσβαλλόντων διαδοχῆς περιῆλθε τὸ τεῖχος, καὶ κατὰ νώτου προσπεσὼν πολλοὺς μὲν αὐτῶν διέφθειρεν, οὐκ ὀλίγους δὲ ἐζώγρησε· μετὰ δὲ τὴν νίκην τὸ τεῖχος ἀνῳκοδόμησεν.

28. ΜΑΓΑΣ.

1 Μάγας, ἀπὸ Κυρήνης ἐκστρατεύων, κατέλειπε μὲν καὶ τῶν φίλων τοὺς φρουρήσοντας τὴν πόλιν, ὄργανα δὲ καὶ βέλη καὶ μηχανήματα κατέκλεισεν εἴσω τῆς ἄκρας, ἀφῄρει δὲ καὶ τῶν τειχῶν τὰς ἐπάλξεις, ὅπως εἴ τινες νεωτερίσειαν, ἀνεῳγυῖαν ἔχοι τὴν διὰ τῶν πυλῶν εἴσοδον.

2 Μάγας, Παραιτώνιον κατασχὼν, συνέταξε τοῖς φρυκτωροῖς πυρσὸν φίλιον αἴρειν ἑσπέρας, καὶ πάλιν βαθέος ὄρθρου τὸν αὐτόν. Τῇ τῶν πυρσῶν ἀπάτῃ προῆλθε τῆς χώρας ἄχρι τοῦ Χὶ καλουμένου.

29. ΚΛΕΩΝΥΜΟΣ.

1 Κλεώνυμος, Λακεδαιμονίων βασιλεὺς, Τροιζῆνα πολιορκῶν, κατὰ πολλὰ μέρη τῆς πόλεως ὀξυβελεῖς περιστήσας ἐκέλευσεν ἀφιέναι, τοῖς βέλεσιν ἐπιγράψας, "Ἥκω τὴν πόλιν ἐλευθερώσων." Ἔχων δὲ καὶ Τροιζηνίους αἰχμαλώτους ἀφῆκεν ἄνευ λύτρων. Οἱ μὲν αἰχμάλωτοι εἴσω παρελθόντες εὐηγγελίζοντο. Εὐδαμίδας δὲ, στρατηγὸς Κρατεροῦ, φρουρῶν τὴν πόλιν τοῖς νεωτερίζουσι παρετάττετο. Καὶ δὴ τῶν

ἔνδον ἀλλήλοις μαχομένων, Κλεώνυμος προσθεὶς κλίμακας ἐξεῖλε τὴν πόλιν καὶ διήρπασε, καὶ Σπαρτιάτην ἁρμοστὴν μετὰ φρουρᾶς ἐπέστησεν.

Κλεώνυμος, Ἔδεσσαν πολιορκῶν, τοῦ τείχους 2
πεσόντος, τῶν πολεμίων ἐπελθόντων σαρισοφόρων — ἑκάστη δὲ σάρισα πηχῶν ἦν ἑκκαίδεκα — ἐπύκνωσε τὴν αὐτοῦ φάλαγγα ἐς βάθος· τοὺς δὲ πρωτοστάτας καὶ τοὺς τούτων ἐπιστάτας ἄνευ δοράτων ἔταξε, παραγγείλας, ἂν συμμίξωσιν οἱ σαρισοφόροι, διαλαβεῖν ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶ τὴν σάρισαν καὶ κατέχειν, τοὺς δὲ ἑπομένους παρὰ πλευρὸν ἑκάστου παρελθόντας ἐνεργεῖν τὴν μάχην. Οἱ μὲν ἐλάβοντο τῶν σαρισῶν· οἱ δὲ ἀνθέλκοντες ἔστησαν· οἱ δὲ, κατόπιν παρελθόντες, ἀνεῖλον τοὺς σαρισοφόρους, καὶ ἄχρηστον ἠλέγχθη τὸ σαρίσης μέγεθος τῇ Κλεωνύμου δεινότητι.

30. ΚΛΕΑΡΧΟΣ.

Κλέαρχος Ἡρακλεώτης, ἀκρόπολιν ἀναστῆσαι 1
βουλόμενος, μισθοφόρους συνέταξε λεληθότως ἐξιέναι νυκτὸς, λωποδυτεῖν, ἁρπάζειν, ὑβρίζειν, τιτρώσκειν. Ἀγανακτοῦντες οἱ πολῖται παρεκάλεσαν Κλέαρχον βοηθεῖν· ὁ δὲ οὐκ ἄλλως ἔφη δυνατὸν εἶναι τὴν ἀπόνοιαν αὐτῶν κατασχεῖν, εἰ μή τις αὐτοὺς περιτειχίσειεν. Συγχωρησάντων Ἡρακλεωτῶν, τόπον τῆς πόλεως περιτειχίσας, ἀκρόπολιν κατασκευάσας οὐκ ἐκείνους ἐκώλυσεν, ἀλλ' αὐτῷ τὸ ἐξεῖναι πάντας ἀδικεῖν παρέσχεν.

Κλέαρχος, Ἡρακλείας τύραννος, ἐλογοποίησεν, 2
ὡς ἀπαλλαγῆναι βουλόμενος μετὰ τῶν δορυφόρων καὶ τῇ βουλῇ τῶν τριακοσίων παραδοῦναι τὰ πράγματα. Οἱ δὲ συνῆλθον ἐς τὸ βουλευτήριον ὡς ἐπαινεσόμενοι Κλέαρχον καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἀποληψόμε-

ναι· ὁ δὲ, περιστήσας τῷ βουλευτηρίῳ στρατιώτας, τῶν τριακοσίων ὑπὸ τοῦ κήρυκος ἀνακαλουμένων, καθ' ἕνα συλλαβὼν ἐκέλευσε πάντας ἄγειν ἐς τὴν ἀκρόπολιν.

3 Κλέαρχος, βουλόμενος πολλοὺς τῶν πολιτῶν ἀποκτεῖναι, πρόφασιν οὐκ ἔχων κατέλεξε τοὺς ἀπὸ ἑκκαίδεκα ἐτῶν μέχρι πέντε καὶ ἑξήκοντα ἐπὶ στρατείαν ἐν τοῖς κυνικοῖς καύμασιν, ὡς πόλιν Ἀστακίων πολιορκήσων. Ἐπεὶ δὲ ἧκε τῆς Ἀστακοῦ πλησίον, τοὺς μὲν πολίτας ἐν ἑλώδει χωρίῳ καὶ νηνέμῳ καὶ μεστῷ στασίμων ὑδάτων ἐκέλευσε στρατοπεδεῦσαι, παραγγείλας προσέχειν, μὴ Θρᾷκες ἐπιφανῶσιν ἐκ τῆς χώρας. Αὐτὸς δὲ, ὡς κακοπαθήσων περὶ τὴν πολιορκίαν, μετὰ τῶν ξένων ὑψηλὰ χωρία καὶ σύσκια ὕδασιν ἐπιρρεόμενα καταλαβόμενος ἐστρατοπέδευσεν, καὶ μέχρι τοσούτου τὴν πολιορκίαν παρέτεινεν, ἕως τοὺς πολίτας αὐτοῦ διέφθειρεν ὥρᾳ θέρους τὸ ἑλῶδες καὶ ἐπίνοσον τοῦ στρατοπέδου. Ἐπεὶ δὲ διεφθάρησαν ἅπαντες, τότε μετὰ τῶν μισθοφόρων ἀνέζευξε, λιμῷ προσθεὶς τὴν αἰτίαν τῆς τῶν πολιτῶν τελευτῆς.

31. ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ [ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΟΣ].

1 Ἀριστομένης Λακεδαιμόνιος, Διονυσίῳ συμμαχῶν, τροπῆς βραχείας γενομένης ὁρῶν τὰς τριήρεις ἀναμεμιγμένας, παρήγγειλε τοῖς αὐτοῦ στρατιώταις βοᾶν, "Ἔα φεύγειν." Οἱ πολέμιοι, τῆς βοῆς ταύτης ἀκούσαντες, ἐς φυγὴν ἐτράποντο, δόξαντες κατὰ κράτος ἡττᾶσθαι.

[ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ ΜΕΣΗΝΙΟΣ.]

2 (1) Ἀριστομένης, Μεσηνίων ἡγεμὼν, τρὶς ἑκατομφόνια θύσας κατὰ Λακεδαιμονίων, ἰσχυροῖς ποτὲ

τραύμασι περιπεσὼν ἑάλω σὺν ἄλλοις πλείοσιν. Ἔδοξε τοῖς Λάκωσιν ἅπαντας κατακρημνίσαι, τοὺς μὲν ἄλλους γυμνούς, τὸν δὲ Ἀριστομένην διὰ τὴν δόξαν τῆς ἀρετῆς ἐν τοῖς ὅπλοις. Οἱ μὲν δὴ ἄλλοι κατενεχθέντες παραχρῆμα ἐτελεύτησαν· τοῦ δὲ Ἀριστομένους ἡ ἀσπὶς, ἐφελκομένη τὸν ἀέρα, ἐλαφρῶς αὐτὸν ἐπὶ τὴν γῆν κατήνεγκεν. Ὁ δὲ, ἐς τὸ ὕψος ἀναβλέπων καὶ τοὺς κρημνοὺς ἐν κύκλῳ περιέχοντας, οὐκ ἀνῆκε τῆς ἐλπίδος, ἀλλὰ τὸ σύμπαν ὄρος ἀνασκοπούμενος, κατανοήσας εἴσδυσιν στενωτάτην καὶ δι' αὐτῆς ἀλώπεκας εἰσιούσας, ἀπὸ τῶν κειμένων νεκρῶν ὀστοῦν κλάσας, μιᾶς τῶν ἀλωπέκων λαβόμενος τῆς οὐρᾶς, ἑλκόμενος ὑπ' αὐτῆς συνεξεδύετο, τὰ στενόπορα τοῦ ὄρους τῷ ὀστῷ παραιρῶν καὶ παρακόπτων, καὶ τὸ ** συνεξέθεεν. Καὶ δὴ διεξελθὼν ἧκεν εἰς τοὺς Μεσηνίους προϊέναι μέλλοντας ἐς μάχην, καὶ αὐτίκα ὁπλισάμενος αὐτὸς ἡγεῖτο τῆς φάλαγγος. Οἱ δὲ Λάκωνες, Ἀριστομένην πάλιν ἰδόντες ἐν τοῖς ὅπλοις, πάλιν ἀριστεύοντα, πάλιν διώκοντα, τὸν βεβλημένον κατὰ τῶν κρημνῶν, ἀφ' ὧν οὐδεὶς ἐσώθη πώποτε, πάντες ἐνέκλιναν εἰς φυγὴν, θνητῆς φύσεως μείζονα εἶναι τὸν ἄνδρα ἡγούμενοι.

Ἀριστομένης Μεσήνιος, αἰχμάλωτος ὑπὸ Λακε- 3 (2)
δαιμονίων καὶ φρουρούμενος, [τούτων κοιμωμένων] τῷ παρακειμένῳ πυρὶ προσεκύλισεν ἑαυτὸν, καὶ τοὺς δεσμοὺς κατακαύσας τοὺς μὲν φύλακας ἀνεῖλε· κρύφα δὲ ἐς τὴν Σπάρτην παρελθὼν καὶ τὰς ἀσπίδας αὐτῶν προσηλώσας τῷ τεμένει τῆς Χαλκιοίκου, ἐπέγραψεν· Ἀριστομένης ἀπὸ Λακεδαιμονίων ἀβλαβὴς ἀνεσώθη. Τοῦτο ποιήσας ἐς Μεσήνην ἐπανῆλθε.

Ἀριστομένης ὁ Μεσήνιος, Λακεδαιμονίων πάν- 4 (3)
δημον θυσίαν τοῖς Διοσκούροις ἐπιτελούντων, μετὰ

ἑνὸς φίλου, λευκῶν ἵππων ἐπέβησαν ἄμφω, καὶ τ
κεφαλαῖς περιεθηκάτην χρυσοῦς ἀστέρας· καί, ν
κτὸς ἤδη προϊούσης, ἐπεφάνησαν κατὰ σύμμετρ
διάστημα τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἔξω πόλεως μετὰ γ
ναικῶν καὶ παιδίων πανηγυρίζουσιν. Οἱ μὲν
Διοσκούρων ἐπιφάνειαν οἰηθέντες γεγονέναι, προ
σαν ἐς μέθην καὶ ἡδονὴν πλείονα· οἱ δέ, ἀπὸ τ
ἵππων καταβάντες, τὰ ξίφη σπασάμενοι, πλείστ
καταφονεύσαντες αὐτῶν, καὶ δὴ ἀφιππεύσαν
ᾤχοντο.

32. ΚΙΝΕΑΣ.

Ὁ περὶ Μαντίνειαν ἀγὼν ἴσος ἦν Θηβαίοις
Μαντινεῦσιν· ἔμελλον οἱ Μαντινεῖς ἐπικηρυκεύεσθ
πρὸς Θηβαίους περὶ νεκρῶν ἀναιρέσεως. Κινέας
Ἀθηναῖος, ἐτεθνήκει δὲ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Δημήτρ
ἐν τῇ μάχῃ, πρὸς τοὺς Μαντινέας ἔφη, μᾶλλον
τὸν ἀδελφὸν ἄταφον περιιδεῖν, ἢ τοῖς πολεμίοις ι
ταν ὁμολογῆσαι βούλεσθαι· καὶ γὰρ τὸν ἀδελφὸν
τοῦτο προθύμως ἀποθανεῖν, ἵνα μὴ σταθείη τρ
παιον κατ᾽ αὐτοῦ καὶ κατὰ τῆς πατρίδος. Οἱ Μαν
νεῖς ἀκούσαντες τῆς ἐπικηρυκείας ἀπετράποντο.

33. ΗΓΗΤΟΡΙΔΗΣ.

Θάσον ἐπολιόρκουν Ἀθηναῖοι. Νόμον ἐκύρωσ
Θάσιοι· "Τῷ γράψαντι σπείσασθαι πρὸς Ἀθηναίο
θάνατος ἔστω." Ἡγητορίδης Θάσιος, ὁρῶν πολλο
πολίτας ἀπολλυμένους μακρῷ πολέμῳ καὶ λιμ
βρόχον τῷ τραχήλῳ περιβαλών, ἐς ἐκκλησίαν εἰσε
θὼν "Ἄνδρες", ἔφη, "πολῖται, ἐμοὶ μὲν ὡς βο
λεσθε καὶ ὡς ὑμῖν συμφέρει χρήσασθε, τοὺς δὲ ὑπ
λειπομένους πολίτας διασώσασθε, τῷ ἐμῷ θανάτῳ λ

αντες τὸν νόμον." Θάσιοι ταῦτα ἀκούσαντες καὶ ὸν νόμον ἔλυσαν καὶ τὸν Ἡγητορίδην σῶον ἐφύχξαν.

34. ΔΕΙΝΙΑΣ.

Δεινίας Τελεσίππου, Φεραῖος, ἐν Κρανῶνι τῆς ετταλίας διῆγε, θηρεύων ὅσα ἐν λίμναις καὶ ποταοῖς ὀρνίθια. Ἀπὸ τοιούτου βίου προῆλθεν ἐπὶ τυχννίδα διὰ ταύτης τῆς τέχνης. Οἱ Κρανώνιοι τὴν υλακὴν τῆς πόλεως ἀπεμίσθουν. Ὁ δὲ Δεινίας ἐμιθώσατο, καὶ μέχρι τριῶν ἐτῶν ἀκριβεστάτην ἐποιτο τὴν φυλακὴν, ὥστε τὰς νύκτας εἶναι τῶν ἡμεῶν ἀσφαλεστέρας τοῖς ἀωρὶ βαδίζουσιν. Ἐπαινούενος ἐπὶ τούτοις ἀεὶ καὶ πλείονας προσεμισθοῦτο ύλακας, ὡς μᾶλλον εὐδοκιμοίη, τὴν φρουρὰν ἰσχυοτέραν ποιούμενος. Τῆς δὲ πόλεως τὴν τοῦ σίτου κάτην ἀπομισθούσης, ἀδελφὸν αὐτοῦ νεώτερον τὰ λη καθῆκε μισθωσόμενον, ὑπεράρας εἰς πολὺ τὴν ρόσοδον. Οὕτω δὴ τὸν ἀδελφὸν δεκατηλόγον τῆς όρας ἀποδείξας καὶ πολλοὺς νεανίσκους ἀκμάζοντας χειρίσας αὐτῷ, περιπόλους τῶν χωρίων καὶ συλλοίας τῶν δεκατευομένων καρπῶν, ἑορτῆς οὔσης τῶν ιλουμένων Ἰτωνίων, ἐν ᾗ πάντες Κρανώνιοι παίυσιν, ἀναμίξας τοῖς ἐν τῇ πόλει φύλαξι τοὺς ἀπὸ ῆς πόλεως τελώνας, καὶ νήφοντας ἐπιστήσας οἰνωένοις, πλείους χιλίων πολίτας ἀποκτείνας τύραννος ρανωνίων ἐγένετο.

35. ΝΙΚΩΝ.

Νίκων πειρατὴς, ἐκ Φερῶν τῶν ἐν Πελοποννήσῳ υνεχῶς ὁρμώμενος, πολλὰ Μεσηνίους ἠδίκει. Ἀγήιχος, Μεσηνίων στρατηγὸς, λοχήσας αὐτὸν καὶ

ἑλὼν προήγαγεν ἐς ἐκκλησίαν τῶν Μεσηνίων β
νισθησόμενον· ὁ δὲ ὑπέσχετο παραδώσειν αὐτοῖ
Φεράς, εἰ σῶον αὐτὸν φυλάξειαν. Πεισθέντων
σηνίων ἀσέληνον νύκτα φυλάξας, τοὺς μὲν πολ
ἐκέλευσεν ἀπὸ βραχέος διαστήματος ἕπεσθαι, ὀλι
δὲ ἀκολουθεῖν αὐτῷ, φορτία μεγάλα σίτου καὶ
ἀραμένους. Προσελθὼν δὲ τῷ τείχει περὶ δευτ
φυλακὴν ἀνεκάλεσε τοὺς φύλακας, τὸ σύνθημι
πών. Τῶν δὲ καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ καὶ τὸ σύν
γνωρισάντων καὶ ἀνοιξάντων τὰς πύλας, οἱ τὰ
τία φέροντες, ταῦτα ῥίψαντες, τὰ ξίφη σπασάμ
τοὺς ἐπὶ τῶν πυλῶν ἐφόνευσαν· οἱ δὲ κατόπιν
μενοι συμπεσόντες τῆς πόλεως ἐκράτησαν.

36. ΔΙΟΙΤΑΣ.

Διοίτας, στρατηγὸς Ἀχαιῶν, τὴν Ἡραιέων π
φανερῶς ἑλεῖν οὐ δυνάμενος ἀφανῶς εἷλε, φθι
μεγάλοις χρήμασι τῶν Ἡραιέων τινάς. Οἳ φοιτῶ
ἐπὶ τὰς πύλας πολλάκις καὶ καθομιλοῦντες τοὺς
πιστευμένους τὰς κλεῖδας τῶν πυλῶν, καὶ σὺν αι
πίνοντες, ἔλαθον ἀπομαξάμενοι τὰς βαλανάγρας
τὰ ἐκμαγεῖα τῷ Διοίτᾳ διέπεμψαν. Ὁ δὲ παρα
σίας καὶ ἴσας κλεῖδας ταῖς δημοσίαις κατασκευ
ἀντέπεμψεν αὐτοῖς, νύκτα συνθέμενος, καθ' ἣ
μὲν ἀνέῳξαν τὰς πύλας, ὁ δὲ Διοίτας μετ' ὀλί
στρατιωτῶν εἰσῆλθεν. Ἑνὶ μὲν τῷ στρατηγή
τῶν βαλαναγρῶν παρέσχεν αὐτοῖς τὴν εἴσοδον· ἑτ
δὲ εἰσελθὼν ἐχρήσατο. Ἐπειδὴ γὰρ οἱ Ἡραιεῖς,
γενομένου συνέντες ἐξεπήδησαν, πολλοί τε ὄντες
τῶν τῆς πόλεως τόπων ἔμπειροι, φοβηθεὶς αὐτ
Διοίτας τοὺς σαλπιγκτὰς ἐκέλευσε κατὰ πολλὰ μ
τῆς πόλεως διαστάντας τὸ πολεμικὸν σημαίνειν.

δὲ Ἡραιεῖς, πολλαχόθεν πολλῶν σαλπίγγων ἀκούοντες, περιηχούμενοι, πάντα μεστὰ πολεμίων εἶναι νομίσαντες ἐξέλιπον τὴν πόλιν, καὶ μεθ' ἡμέραν ἐπρεσβεύσαντο πρὸς Διοίταν, ἱκετεύοντες ἀπολαβεῖν τὴν πατρίδα, ὡς εἰσαῦθις ὑπήκοοι γενησόμενοι τοῖς Ἀχαιοῖς.

37. ΤΙΣΑΜΕΝΟΣ.

Τισαμενὸς, ἄγων τὸ στρατόπεδον, ὄρνεις πολλοὺς ἰδὼν ὑπὲρ τὸν τόπον περιπετομένους, οὐ μὴν ἐπὶ γῆς ἱζάνοντας, συνῆκεν ὡς δεδιότες ἀνθρώπους ἐγκαθημένους ἱζάνειν ὀκνοῖεν· καὶ τὸ χωρίον ἐρευνησάμενος, τοῖς ἐγκαθημένοις ἐπιθέμενος κατέκοψε τοὺς λοχῶντας Ἴωνας.

38. ΟΝΟΜΑΡΧΟΣ.

Ὀνόμαρχος Φωκεὺς, πολιορκουμένης Ἐλατείας 1
ὑπὸ Βοιωτῶν, τὴν δύναμιν ἐξαγαγὼν, τὰς πύλας ἀνοικοδομήσας, τέκνα μὲν καὶ γυναῖκας καὶ μητέρας ἔστησεν ἐφεξῆς (καὶ πατέρας)· πρὸ δὲ τούτων τοὺς ὁπλίτας ἔταξε. Πελοπίδας, συνεὶς τὴν παρασκευὴν τῆς ἀπονοίας, ὡς ἀποθνήσκειν ἢ κρατεῖν προθυμοῖντο, μὴ συνάψας μάχην ἀνεχώρησεν.

Ὀνόμαρχος, Μακεδόσι παρατασσόμενος, ὄρος 2
μηνοειδὲς κατὰ νώτου λαβὼν καὶ ταῖς ἑκατέρωθεν κορυφαῖς ἐγκατακρύψας πέτρους καὶ πετροβόλους, προῆγε τὴν δύναμιν ἐς τὸ ὑποκείμενον πεδίον. Ὡς δὲ οἱ Μακεδόνες ἀντεπιόντες ἠκροβολίσαντο, οἱ Φωκεῖς προσεποιήσαντο φεύγειν ἐς τὰ μέσα τοῦ ὄρους. Οἱ μὲν δὴ Μακεδόνες θυμῷ καὶ ῥώμῃ διώκοντες ἐπέκειντο· οἱ δὲ ἀπὸ τῶν κορυφῶν τοὺς πέτρους βάλλοντες συνέτριβον τὴν Μακεδονικὴν φάλαγγα. Τότε

δὴ Ὀνόμαρχος ἐσήμανεν τοῖς Φωκεῦσιν ἐπιστρέφειν καὶ τοῖς πολεμίοις ἐμβάλλειν. Οἱ δὲ Μακεδόνες, τῶν μὲν ὄπισθεν ἐμβαλλόντων, τῶν δὲ ἄνωθεν τοὺς πέτρους βαλλόντων, σὺν πολλῷ πόνῳ φυγόντες ἀνεχώρησαν. Ἐν ταύτῃ τῇ φυγῇ τὸν βασιλέα τῶν Μακεδόνων Φίλιππον φασὶν εἰπεῖν, "Οὐκ ἔφυγον, ἀλλ' ἀνεχώρησα ὥσπερ οἱ κριοί, ἵν' αὖθις ποιήσωμαι σφοδροτέραν τὴν ἐμβολήν."

Τάδε ἔνεστι ἐν τῷ τρίτῳ βιβλίῳ τῶν

Πολυαίνου στρατηγημάτων.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Καὶ τόδε ὑμῖν τρίτον βιβλίον, ἱερώτατοι βασιλεῖς Ἀντωνῖνε καὶ Οὖηρε, προσφέρω τῶν Στρατηγημάτων· ἀφ' ὧν οὐ πολεμοῦσι μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν εἰρήνην ἄγουσιν, ὠφελιμώτατον ἂν χρῆμα γένοιτο ἡ στρατηγικὴ σοφία καὶ τέχνη. Ἅπασι μὲν γὰρ τοῖς ἄρχουσι τῆς πολιτικῆς δεῖ στρατηγίας καὶ προμηθείας, ᾗ τὰς πόλεις ἐς τὸ πράσσειν ἃ χρὴ ὑπάξονται. Ὑμεῖς δὲ, τὴν αὐτοκράτορα ἀρχὴν ἔχοντες καὶ τῶν ὅλων προεστηκότες, ἀεὶ μετὰ στρατηγικῆς ἐπιστήμης βουλεύεσθε τὰ συμφέροντα τοῖς ἀρχομένοις· ὥστε ἐν μὲν εἰρήνῃ καὶ ἐγγυμνάζειν τὴν γνώμην τοῖς στρατηγικοῖς ἐνθυμήμασιν, ἐν δὲ πολέμῳ — τί χρὴ καὶ γράφειν; πρόδηλον γάρ.

1. ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

1 Δημοσθένης, Πύλου Λακωνικὴν φρουρὰν ἐχούσης, ἔπλευσεν ἐπὶ τὴν ἄκραν. Οἱ Λάκωνες, τὴν Πύλον ἐκλιπόντες, ἐπὶ τὴν ἄκραν ᾔεσαν, ὡς ἀποβησόμενον εὑρόντες ἂν ἤδη, τῆς ὁδοῦ [οὐ] μακρᾶς οὔσης. Ἤδη μὲν ἐπέλαζον οἱ πολέμιοι τῇ ἄκρᾳ· Δημοσθένης δ' ἀποστρέψας ἐπὶ τὴν πόλιν κατέσχε τὴν Πύλον ἀνδρῶν κενήν.

2 Δημοσθένης, Ἀκαρνάνων καὶ Ἀμφιλόχων στρατηγῶν, ἀντικρὺ Πελοποννησίων ἐστρατοπέδευεν,

---

Cap. 1. §. 2. Ex Thucyd. 3, 107.

χαράδρας μεγάλης διειργούσης. Ὁρῶν δὲ πολλῷ πλείονας τοὺς πολεμίους καὶ τὸ στρατόπεδον ὑπερφαλαγγούμενον, ἐς τὸ κοῖλον καὶ λοχμῶδες ἐνελόχισεν ὁπλίτας καὶ ψιλοὺς τριακοσίους, ὅπως, ἐπειδὰν ὑπερφαλαγγήσωσιν οἱ ἐναντίοι κατὰ τὸ ὑπερβάλλον αὐτῶν, ἐξαναστάντες κατὰ νώτου γένοιντο. Οἱ μὲν ὑπερεφαλάγγησαν· οἱ δὲ ἐξόπισθεν ἐπανέστησαν καὶ ἄφνω προσπεσόντες, οὐ σὺν πολλῷ πόνῳ τὴν μάχην ἐνίκησαν.

2. ΠΑΧΗΣ.

Πάχης, Νότιον πολιορκῶν, Ἱππίαν στρατηγὸν Πισσούθνου κοινολογησόμενον προελθεῖν ἔξω τείχους ἠξίωσεν, συνθέμενος ἀβλαβῆ καὶ ζῶντα ἀποπέμψειν. Ἐπεὶ δὲ προῆλθε, φυλακὴν αὐτῷ περιστήσας τὸ Νότιον κατὰ κράτος ἐξεῖλε. Καὶ τότε Ἱππίαν ἐς τὴν πόλιν ζῶντα ἐσήγαγεν, ὡς ἐσπείσατο, καὶ μετὰ τοῦτο κατηκόντισεν.

3. ΤΟΛΜΙΔΗΣ.

Τολμίδης, Ἀθηναίων ψηφισαμένων αὐτῷ δοθῆναι κατάλογον ἀνδρῶν χιλίων, ἑκάστῳ προσιὼν τῶν νέων ἔφασκεν, ὡς μέλλοι καταλέγειν αὐτὸν, εἴη δὲ ἄμεινον ἑκόντα στρατεύεσθαι. Τρισχίλιοι μὲν ἀπεγράψαντο ἑκόντες· οἱ λοιποὶ δὲ οὐκ ἐπείθοντο. Τολμίδης ἐκ τῶν μὴ πειθομένων κατέλεξε τοὺς χιλίους, καὶ πεντήκοντα τριήρεις ἐπλήρωσεν ἀντὶ χιλίων τετρακισχιλίοις ἀνδράσιν.

4. ΦΟΡΜΙΩΝ.

Φορμίων, ἀποβὰς ἐς τὴν Χαλκιδέων, ἁρπάσας 1

Cap. 2. Ex Thucyd. 3, 34.
Cap. 3. Ex Diodoro 11, 84.

οὐκ ὀλίγα τῶν ἐκ τῆς χώρας Σκύρῳ προσέσχεν. Χαλκιδεῖς ἐπρεσβεύσαντο ἀπαιτοῦντες· ὁ δὲ κρύφα καθῆκεν ὑπηρετικὸν, ὡς Ἀθήνηθεν ἧκον, τοῦ δήμου καλοῦντος αὐτὸν ἐς Πειραιᾶ διὰ τάχους. Τοῖς μὲν πρεσβευταῖς ἀπέδωκεν ὅσα ἔτυχον ἀπαιτοῦντες, αὐτὸς δὲ ἀναχθεὶς ὑπὸ νησίον ὡρμίσατο τὴν νύκτα. Οἱ Χαλκιδεῖς, καὶ τῷ κομίσασθαι τὰ ἴδια καὶ τῷ νομίσαι τὸν Φορμίωνα Ἀθήναζε πεπλευκέναι, ἀφυλάκτως καὶ τῆς πόλεως καὶ τῆς χώρας εἶχον. Ὁ δὲ ἀφυλάκτοις ἐπελθὼν ὀλίγου μὲν καὶ τὴν πόλιν κατέσχεν· ὅση δὲ ἦν λεία κατὰ τὴν χώραν, ἅπασαν ἐξήγαγεν.

2 Φορμίων, τριάκοντα ναῦς ἔχων, πρὸς πεντήκοντα ναῦς πολεμίων ἀναχθεὶς ἔταξε τὰς ἰδίας ἐπὶ πέντε, καὶ παρὰ τὴν τάξιν τῶν ἐναντίων αὐτὰς ἐκείνας προσῆγεν ὀρθίοις τάγμασιν. Τῶν δὲ ἐναντίων διὰ τὴν πολλὴν προθυμίαν ταχέως διασπαρεισῶν, καὶ τῶν ταχίστων τριήρων πολὺ τὰς ἄλλας ἐν τῇ διώξει καταλιπουσῶν, συνιδὼν τὴν ἀταξίαν αὐτῶν Φορμίων, ἐπιστρέψας τὴν ἑαυτοῦ πενταναΐαν ἐνέβαλλε ταῖς γενομέναις αὐτοῦ πλησίον τριήρεσι, καὶ ταύτας καταδύσας ἐπὶ τὰς ἄλλας ἐπέπλει· καὶ τῶν ἄλλων τριηραρχῶν ταὐτὰ πράσσειν πειρωμένων φυγὴ τῶν πολεμίων ἐγένετο. Οἱ δὲ περὶ Φορμίωνα διώκοντες, πλείστας αὐτῶν καταδύσαντες τὴν νίκην ἀνείλοντο.

3 Φορμίων περὶ Ναύπακτον ἐν τῇ Παράλῳ πλέων ὑπὸ δύο τριήρων ἐδιώκετο. Ὁρμούσης δὲ ἐπὶ σάλου νεὼς ὁλκάδος, ἤδη καταλαμβανόμενος περὶ ταύτην ἔκαμψεν, καὶ τῇ βραδυτέρᾳ τῶν τριήρων κατὰ πρύμναν ἐνσείσας κατέδυσε, καὶ διὰ τάχους ἐπὶ τὴν ἑτέραν ἐπιστρέψας εὐκόλως καὶ ταύτην διέφθειρεν.

Cap. 4. §. 3. Thucyd. 2, 91.

5. ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

Κλεισθένης Κίρραν ἐπολιόρκει. Μάντευμα ἦν Κιρραίοις, ἀνάλωτον ἔσεσθαι τὴν πόλιν, ἕως ἂν ψαύσῃ τῆς ἱερᾶς γῆς ἡ θάλασσα. Οἱ μὲν Κιρραῖοι κατεφρόνουν, πλεῖστον ἀπέχοντες θαλάσσης. Ἡ δὲ Κίρρα τῆς ἱερᾶς γῆς ἔψαυε, καθηκούσης ἐπὶ θάλασσαν. Ὁ Κλεισθένης, τὸ μαντεῖον μαθὼν, καθιέρωσε τῷ θεῷ τήν τε πόλιν καὶ τὴν χώραν τὴν Κιρραίαν, ἵνα πᾶσα ἱερὰ γενομένη κατὰ τὸν χρησμὸν ψαύσειε τῆς θαλάσσης. Τοῦτο πράξας ἐκράτησεν, καὶ ἀνέθηκε τὴν χώραν τῷ θεῷ.

6. ΦΡΥΝΙΧΟΣ.

Φρύνιχος, ἐν Σάμῳ στρατηγῶν, προδιδοὺς τὴν πόλιν, ἐν τῷ μέλλειν διαβληθεὶς, καταφανὴς γίνεσθαι μέλλων, φθάσας προεῖπε τοῖς Σαμίοις ὅσα δρᾶν ἔμελλον οἱ πολέμιοι. "Κατὰ τὸ ἀτείχιστον τῆς Σάμου μέλλουσι προσβάλλειν, οὐ πασῶν [ἔνδον ὁρμουσῶν] τῶν νεῶν. Ἀλλὰ προλαβόντες τειχίσωμεν." Οἱ μὲν ἤρχοντο τοῦ τειχισμοῦ. Οἱ δὲ περὶ Ἀλκιβιάδην ἐχθροὶ γράμματα Σαμίοις ἔπεμψαν, μηνύοντα τὴν Φρυνίχου προδοσίαν. Σάμιοι τοῖς ἔργοις Φρυνίχου μᾶλλον ἐπίστευσαν ὡς ἀγαθοῦ στρατηγοῦ, ἢ τοῖς τῶν ἐχθρῶν γράμμασιν.

7. ΛΑΧΑΡΗΣ.

Λαχάρης, ἁλισκομένων Ἀθηναίων ὑπὸ Δημητρίου, 1
ἐσθῆτα οἰκετικὴν καὶ ἄγροικον ἀναλαβὼν, μέλανι χρίσας τὸ πρόσωπον, κάλαθον ὑπὸ κόλπου κομίζων, διὰ πυλίδος μικρᾶς ὑπεξελθὼν, ἐπιβὰς ἵππου, δα-

---

Cap. 6. Ex Thucyd. 8, 51.

ρεικοὺς χρυσοῦς μετὰ χεῖρας ἔχων ἔφευγεν. Ἱπ: Ταραντῖνοι πολλῇ σπουδῇ διώκοντες οὐκ ἀνίει Ὁ δὲ κατ' ὀλίγους τῶν δαρεικῶν ἐρρίπτει κατὰ ὁδοῦ· οἱ δὲ καταβαίνοντες ἀπὸ τῶν ἵππων συνέλι τὸ χρυσίον. Τούτου γενομένου πολλάκις ἡ δίωξις διεκόπτετο, Λαχάρης δὲ ἱππεύσας ἔφθασεν ἐς ι Βοιωτούς.

2 Λαχάρης, Θηβαίων ἁλισκομένων, εἰς τοὺς ὑ νόμους καταδὺς, μετὰ τρεῖς ἢ τέτταρας ἡμέρας, (ἑσ ρας) ὑπεξελθὼν, εἰς Δελφοὺς ἀφίκετο κἀκεῖθεν Λυσίμαχον.

3 Λαχάρης, τῶν πολεμίων Σηστοῦ κρατησάντ ὀλίγας μὲν ἡμέρας ἐν λάκκῳ διήγαγε καταδεδυ: τροφὰς ὀλίγας ἔχων, ὅσον μὴ τελευτῆσαι· γυναι δὲ ἐκφορὰν οἰκείου νεκροῦ ποιουμένης, ἐν γυναι: στολῇ ταῖς πενθούσαις ἀναμεμιγμένος, καλύπι ἔχων μέλαιναν ἐξῆλθεν ἔξω τείχους, καὶ νυκτὸς γενομένης ἐς Λυσιμαχίαν διῆλθεν.

8. ΑΡΧΙΝΟΣ.

Ἀρχῖνος, Ἀργείων ὅπλα ποιουμένων δημι πᾶσι τοῖς πολίταις, ἐπιμελητὴς τῶν ἐργαζομέ: ἀποδειχθεὶς, καινὸν ὅπλον ἑκάστῳ τῶν πολιτῶν δοὺς, τὸ παλαιὸν ἐλάμβανεν ὡς ἀναθήσων τοῖς θε καὶ γὰρ οὕτως ἦν τοῖς Ἀργείοις δεδογμένον. Ἐ δὲ τὰ παλαιὰ πάντων ὅπλα μόνος ἤθροισεν, ὁπλι ξένους καὶ μετοίκους καὶ ἀτίμους καὶ πένητας Ἀργείων τυραννίδα κατέσχεν.

9. ΙΦΙΚΡΑΤΗΣ.

1 Ἰφικράτης ἐπὶ τοὺς πολεμίους προῆγε τὴν λαγγα· τῶν στρατιωτῶν τινὲς ὀκνηροὶ καὶ δειλοὶ

ὠχριῶντες εἵποντο. Τούτους ἰδὼν Ἰφικράτης, κατὰ βραχὺ προελθὼν ἐκήρυξε· "Τῆς στρατείας ἄφνω γενομένης, εἴ τις ἀπολέλοιπέ τι, ἀναστρεφέτω καὶ παρασκευασάμενος καλῶς ἐπανηκέτω." Ἥσθησαν οἱ δειλοὶ καὶ αὐτίκα ἀνέστρεψαν. Ὁ δὲ Ἰφικράτης οὐκ ἀναμείνας, "Νῦν", ἔφη, "ἄνδρες, τῶν ἀνδραπόδων ἀπηλλαγμένων, ἡμεῖς τοῖς πολεμίοις συνάψωμεν, ἵνα καὶ μόνοι τοὺς καρποὺς τῆς ἀνδραγαθίας λάβωμεν." Πολλῷ μᾶλλον ἐθάρσησαν οἱ στρατιῶται, καὶ συμβαλόντες ἄνευ τῶν δειλῶν ἐνίκησαν. 2

Ἰφικράτης, τοὺς πολεμίους ἐς φυγὴν τρεψάμενος, εἵπετο, σχέδην ἄγων τὴν φάλαγγα, καὶ παραγγέλλων ἔφη, "Οἱ μὲν ἐλαφροὶ φυλάττεσθε τὰς ἐνέδρας, τῶν δὲ φευγόντων τοῖς ὑπολειπομένοις ἐνοχλεῖτε· ᾗ ποταμῶν διαβάσεις, ᾗ καὶ τόποι στενοὶ καὶ τάφροι, ταύτῃ μάλιστα κυκλοῦσθαι τοὺς φεύγοντας οὐ χρή, ἵνα μὴ ἀναγκάζοιντο ἐξ ἀπονοίας μάχεσθαι· τῶν τειχῶν ἐγγὺς διώκειν οὐ συμφέρει· πολλοὶ γὰρ ἤδη λαθόντες ἐντὸς βέλους ἐγένοντο καὶ κακῶς παθόντες ἀνεχώρησαν." 3

Ἰφικράτης νύκτωρ κατελάβετο πολεμίων πόλιν· οἱ δὲ συνέφευγον ἐς τὴν ἀγορὰν καὶ πλῆθος ἠθροίζοντο. Ἰφικράτης ἀνοίγειν ἐκέλευσε τὰς πύλας, παρέχων αὐτοῖς ἀφορμὴν τοῦ φεύγειν, ἵνα τῆς πόλεως αὐτὸς ἀκινδυνότερον κρατήσειεν. 4

Ἰφικράτης ἐν Θρᾴκῃ ἐνέβαλε. Τῶν στρατιωτῶν αὐτοῦ φοβηθέντων τοὺς πολεμίους καὶ ἐς φυγὴν τρεπομένων ἐκήρυξεν, ὃς ἂν μηνύσῃ τὸν ἀφέντα τὸν ὄνον ἐς τὰ ὅπλα· ὡς δὴ Πανικοῦ γεγονότος. Τούτῳ τῷ κηρύγματι τὰς ψυχὰς τῶν στρατιωτῶν ἀνεκαλέσατο καὶ πρὸς τὸ μένειν εὐθυμοτέρας ἐποίησεν.

5 Ἰφικράτης, διὰ μέσων πολεμίων ἐξελθεῖν βουλόμενος, ἔπεμψε νύκτωρ ἐπὶ τὰ ἄκρα τῶν κατεχομένων χωρίων σαλπιγκτάς, τὸ πολεμικὸν σημῆναι προστάξας. Οἱ μὲν ἐσήμηναν· οἱ πολέμιοι δὲ ἀνέδραμον πρὸς τὸν ἦχον τῶν σαλπιγκτῶν. Ἰφικράτης ἀσφαλῶς διῆλθε, τῶν πολεμίων τὸν μέσον τόπον ἔρημον καταλιπόντων.

6 Ἰφικράτης ἡττηθεὶς μετ' ὀλίγων κατέφυγεν ἐς χωρίον δασὺ καὶ πολύδενδρον. Ἐπεὶ δὲ ἐφυλάττετο, προσέταξε νύκτωρ κατὰ θάτερον μέρος ποιῆσαι θόρυβον. Τῶν πολεμίων τραπομένων πρὸς τὸ θορυβοῦν μέρος, αὐτὸς κατὰ θάτερον ἐξῆλθεν ἀκωλύτως.

7 (8) Ἰφικράτης, ἀντιστρατευομένων τῶν πολεμίων, προῆλθε τρισὶν ἡμέραις λαθών. Μηχανησόμενος τὸ λαθεῖν, ξύλα ξηρὰ ὑφῆψε καὶ τοῖς ξηροῖς χλωρὰ ἐπέθηκεν· ὁ δὲ ἀήρ, παχὺς καὶ ὁμιχλώδης γενόμενος, ἐπεσκότησε ταῖς τῶν πολεμίων ὄψεσιν.

8 (7) Ἰφικράτης πλείους εἶχε στρατιώτας τῶν πολεμίων, καὶ οἱ μάντεις καλὰ καὶ τὰ ἱερὰ προὔλεγον· ἀλλ' οὐκ ἔκρινε παρατάξασθαι. Ὡς δὲ παράλογος ἡ μέλλησις τοῖς πολλοῖς ἐγένετο, "Τὰ ἐν τῇ διανοίᾳ μου ἱερὰ οὐκ ἐπέτρεψεν," ἔφη, "συνάψαι μάχην· πολλοὶ γὰρ ὄντες οἱ στρατιῶται οὔτε προβαλέσθαι ὁμοῦ δυνατοὶ ἦσαν οὔτε παιωνίσαι· ἡνίκα δὲ παρήγγειλα κλῖναι τὸ δόρυ, πλείων ἐξηκούετο ψόφος τῶν ὀδόντων ἢ τῶν ὅπλων."

9 Ἰφικράτης, τῶν μάντεων ἀπαγορευόντων, οὐκ εὐθὺς ἐπείθετο, ἀλλὰ ἢ τὸ πλῆθος μετέταττεν, ἢ χώραν ὑπήλλαττεν, ἢ τὸ χωρίον μετέβαλλεν, καὶ πάλιν ἐπὶ τούτοις ἐθύετο. Τοῦτο ἐποίει πολλάκις, οὐ μιᾷ σκέψει τὸν τοῦ παντὸς κίνδυνον ἐπιτρέπων.

10 Ἰφικράτης Λακεδαιμονίοις παραταξόμενος ἤρχετο. Πολλοὶ παρεκάλουν αὐτὸν ὅπως ἀποφήνῃ τὸν μὲν χιλίαρχον, τὸν δὲ πεντακοσίαρχον· καὶ ἄλλος ταξίαρ-

χος καὶ λοχαγὸς ἕτερος ἐσπούδαζον γενέσθαι. Πάντας τοὺς παρακαλοῦντας ἀνεβάλετο ἐς καιρὸν ἐπιτήδειον. Ὁ δὲ καιρὸς οὗτος ἦν. Προάγει τὴν φάλαγγα, καὶ καθιστάμενος τὴν τάξιν ἐκέλευσεν ἐν ἀπορρήτῳ κινῆσαι Πανικὸν, ὡς τῶν πολεμίων ἐμβεβληκότων. Ταραχὴ μεγάλη πάντων· οἱ μὲν δειλοὶ φοβηθέντες ἀνεχώρουν· οἱ δὲ ἀνδρεῖοι προῆλθον ἀντιταξόμενοι τοῖς πολεμίοις. Ἰφικράτης γελάσας ὡμολόγησε τὸ Πανικὸν αὐτὸς κεκινηκέναι, πειρώμενος τῶν δυναμένων ἡγεῖσθαι. Τοῖς μὲν δὴ μείνασι χιλιαρχίας καὶ ταξιαρχίας ἔδωκεν, τοὺς δὲ ἀναχωρήσαντας ἐκέλευσε τούτοις ἕπεσθαι.

Ἰφικράτης μέλλων καταστρατοπεδεύειν ἔπεμψέ 11
τινας καταληψομένους τόπον ὀχυρὸν πορρωτάτω τοῦ στρατοπέδου. Θαυμασάντων τῶν παρόντων καὶ ἐρομένων, "Τί καταλαμβάνεις;" Ἰφικράτης ὑπολαβὼν ἔφη τὸ "Τίς ἂν ἤλπισε τοῦτ' ἔσεσθαι;" παιδεύων, ὡς ἐν πολέμῳ χρὴ φυλακὴν εἶναι καὶ τῶν οὐκ ἐλπιζομένων.

Ἰφικράτης ἐν πεδίῳ μεγάλῳ παρετάττετο. Οἱ 12
πολέμιοι πολλῷ πλείους ὄντες προσέβαλον· ὁ δὲ κατόπιν τῶν αὐτοῦ στρατιωτῶν τάφρον βαθεῖαν ὤρυξεν, ὡς, μὴ φυγῆς ἐλπίδας ἔχοντες, γενναιότερον ἀγωνίζοιντο μένοντες.

Ἰφικράτης, εἰ μὲν ἀγυμνάστοις παρετάσσετο στρα- 13
τιώτας ἔχων ἠσκημένους, οὐ παραχρῆμα συνῆπτεν ἐς μάχην, τρίβων δὲ τὸν χρόνον ἐν τῇ συστάσει προεξέλυε τοὺς πολεμίους, ὡς πονεῖν ἔλαττον εἰθισμένους, καὶ τότε ἐπετίθετο. Εἰ δὲ προγεγυμνασμένοις ἔμελλε μάχεσθαι, αὐτὸς ἔχων στρατιώτας ἀγυμνάστους, συνεπλέκετο παραχρῆμα ἐς μάχην, ταῖς πρώταις ὁρμαῖς τῶν οἰκείων ἀκμαίως ἀποχρώμενος.

14 *Ἰφικράτης πολεμίους τρεψάμενος ἐς χωρίον σ νὸν συνήλασεν· ὁρῶν δὲ μηδεμίαν ὁδὸν ἀναχωρήσ αὐτοὺς ἔχοντας, ἢ μόνην τὴν ἐκ τοῦ νικᾶν ἀνάγκ εἰπὼν, "Μὴ ἀναγκάσωμεν ἀγαθοὺς γενέσθαι τοὺς λεμίους", ἔδωκεν αὐτοῖς πρὸς τὸ φυγεῖν καιρὸν τόπον, ἵνα τὴν νίκην αὐτὸς ἀκινδύνως ἔχοι.*

15 *Ἰφικράτης θανάτου δίκην φεύγων παρεστήσ νεανίσκους ἐγχειρίδια κατέχοντας, οἳ παραφαίνοι τοῖς δικασταῖς τὰς λαβὰς οὕτως αὐτοὺς κατέπληξ ὥστε φοβηθέντες ἀπεδίκασαν τὴν δίκην.*

16 *Ἰφικράτης καὶ ὡς τὸν κηδεστὴν ἀπιὼν ἐπὶ ἑστίαν τὸν θώρακα ἐνεδύετο λέγων, "Μελετῶ φυλ τεσθαι."*

17 *Ἰφικράτης καὶ ἐν τῇ φιλίᾳ τὸν χάρακα ἐβάλλ λέγων, "Οὐ στρατηγικὸν τὸ, Οὐκ ᾤμην."*

18 *Ἰφικράτης, πολεμίους ἐγγύθεν ἐπικειμένους θεῖν βουλόμενος καὶ ἀκινδύνως ἀναζεῦξαι, ὅσα ἐν τῷ τόπῳ δένδρα περιέκοψε, καὶ προσήρτησεν τοῖς ἀσπίδας, κράνη, δόρατα. Οἱ μὲν δὴ πολέ φαντασίαν εἶχον μενόντων. Ἰφικράτης δὲ μετὰ στρατοπέδου παντὸς ἀσφαλῶς ἀνέζευξεν.*

19 *Ἰφικράτης, εἰ μὲν πλείους τῶν πολεμίων στρατιώτας, βουλόμενος λαθεῖν, ἵνα καταφρονοῦν αὐτοὺς λάβοι, μίαν στιβάδα τοὺς δύο στρατιω ἐκέλευε ποιεῖσθαι, ἐπὶ ταύτης ἀνὰ μέρος αναπ εσθαι καὶ τὰ ὅπλα ἐπ' ἄλληλα τιθέναι. Εἰ δὲ ὀλίγ ἔχοι, ὅπως μὴ καταφρονοῖντο, τὸν ἕνα στρατιω δύω στιβάδας ποιεῖσθαι προσέταττε, καὶ ταχέως ἄλλο χωρίον μετανίστατο. Τῶν δὲ πολεμίων*

Cap. 9. §. 17. Plut. apophthegm. Iphicr. 2.

στιβάδας καταμαθόντων καὶ τὸ πλῆθος καταπλαγέντων, τηνικάδε προσπεσὼν συνῆπτε μάχην.

Θηβαῖοι νύκτωρ εἰσπεσεῖν Ἀθήναζε διενοοῦντο. 20
Ἰφικράτης μαθὼν παράγγελμα ἔδωκεν Ἀθηναίοις, νύκτωρ ὑποσημήναντος ἐς ἀγορὰν ἀθροίζεσθαι· "προδίδοταί μοι ἡ Θηβαίων πόλις, καὶ μετὰ ἡσυχίας ἐξελθόντες, ἄφνω προσπεσόντες ἀμαχεὶ Θήβας αἱρήσομεν." Τοῦτο δὲ ἐξαγγελθὲν Θηβαῖοι μαθόντες ἀπέσχοντο προσπεσεῖν ταῖς Ἀθήναις, ἐς δὲ τὸ φυλάττειν τὴν πόλιν αὑτῶν κατέστησαν.

Ἰφικράτης ὀλίγους εἶχε στρατιώτας, καὶ τούτους 21
ἀθυμοῦντας. Βουλόμενος αὐτοῖς θάρσος ἐνδοῦναι, μεταξὺ δειπνοῦντας συγκαλεῖ λοχαγοὺς καὶ ταξιάρχας, καὶ κελεύει φέρειν ὅσον ἕκαστος ἔχοι ἀργύριον ἢ χρυσίον ἢ κόσμον, ὡς προδοσίαν τῶν πολεμίων διαπραξάμενος, καὶ δέον τὰ δῶρα δόντας ἤδη βαδίζειν ἐπὶ τοὺς ἐναντίους. Οἱ μὲν δὴ ἐκόμισαν· ὁ δὲ λαβὼν σύνθημα ἔδωκεν Ἑρμῆν Φίλιον, ὡς τοῦτο πρὸς τοὺς ἐνδιδόντας αὐτῷ συγκείμενον, καὶ βραχὺ διαλιπὼν ἐπῆγε τοὺς στρατιώτας. Οἱ δὲ, πιστεύσαντες ὡς ἔχοιεν τοὺς προδώσοντας, εὐθαρσέστεροι πρὸς τὴν μάχην ἐγένοντο.

Ἰφικράτης τὴν σύνταξιν τῶν στρατοπέδων εἴκαζε 22
τῷ σώματι. Θώρακα ἐκάλει τὴν φάλαγγα, χεῖρας τοὺς ψιλοὺς, πόδας τὴν ἵππον, κεφαλὴν τὸν στρατηγόν. "Τὰ μὲν δὴ ἄλλα ὅταν ἐπιλείπῃ, χωλὸν καὶ πηρὸν τὸ στρατόπεδον· ὅταν δὲ ὁ στρατηγὸς ἀπόληται, τὸ πᾶν ἄχρηστον οἴχεται."

Ἰφικράτης ἐν Μιτυλήνῃ λόγον διέδωκεν, "Ἀσπί- 23
δας χρὴ κατασκευάσαι διὰ τάχους πολλὰς, ὥστε τοῖς τῶν Χίων οἰκέταις πέμψαι." Χῖοι, τοῦτο ἀκούσαντες

καὶ τὸ οἰκετικὸν φοβηθέντες, παραχρῆμα ἔπεμψαν αὐτῷ χρήματα καὶ συμμαχίαν συνέθεντο.

24 Ἰφικράτης Σικυῶνι προσέβαλλε. Λάκων ἁρμοστής, βοήθειαν ἐκ Λακεδαίμονος μεταπέμπεσθαι σκηψάμενος, τοὺς πεμφθέντας εἰς ἐνέδραν καθίσαι προσέταξεν. Οἱ μὲν δὴ ἐλόχων. Ἰφικράτης δὲ βαδίζων ἐπὶ τὴν πόλιν παρῆλθεν τὴν ἐνέδραν. Νεανικοί τινες ἐκ τῆς πόλεως θρασύτερον ἠπείλησαν, "Νῦν γέ τοι δίκην δώσεις." Ἰφικράτης ὑπονοήσας εἶναί τινας, οἷς οὗτοι πεποίθασιν, αὐτίκα ἀναστρέφει κατ' ἄλλην ὁδὸν σύντομον, καὶ τοὺς εὐρωστοτάτους ἐπιλέξας αὐτὸς ἄφνω προσέπεσε τοῖς ἐνεδρεύουσι, καὶ πάντας διέφθειρεν ὁμολογῶν, ἁμαρτάνειν ὅτι μὴ προηρευνήσατο τοὺς τόπους. Τῷ δὲ ταχέως ὑποπτεῦσαι τὸν λόχον ἄριστα ἐχρήσατο, προεμπεσὼν ὀξέως τοῖς ἐνεδρεύουσιν.

25 Ἰφικράτης ἔμελλε βαρβάροις μαχεῖσθαι· καὶ βουλόμενος τοὺς ἑαυτοῦ στρατιώτας εὐτολμοτέρους ποιῆσαι, "Δέδοικα," ἔφη, "μὴ οὐκ ᾐσθημένοι εἶεν οἱ βάρβαροι, ὡς τοὺς πολεμίους εἴωθα καταπλήττειν, τῷ Ἰφικράτης εἶναι· ἀλλ' ἔγωγε φροντιῶ, ὅπως νῦν γένοιντο μαθόντες καὶ τοῖς ἄλλοις ἀπαγγείλωσι· μόνον καὶ ὑμεῖς συμφιλοτιμήσασθέ μοι." Ἐπεὶ δὲ συνῆεσαν αἱ δυνάμεις, φήσαντός τινος φοβεροὺς εἶναι τοὺς πολεμίους, "Καὶ πόσῳ," εἶπεν, "ἡμεῖς ἐκείνοις φοβερώτεροι;"

26 Ἰφικράτης παρεκάλεσε τοὺς στρατιώτας, ἀνθ' ὧν πολλοὺς καὶ ἐνδόξους ἀγῶνας νενικήκασιν αὐτοῦ ἡγουμένου, τοῦτο μόνον αὐτῷ χαρίσασθαι, στῆναι προτέρους ἐν τῷ προσιέναι τοῖς ἐναντίοις, εἰδὼς ὅτι τοῦτο ποιῆσαι μὴ φιλοτιμηθέντων, συμβήσεται τοὺς ἐναντίους προτέρους τοῦτο πρᾶξαι.

Ἰφικράτης ὑπέσχετο τοῖς στρατιώταις τὴν νίκην 27
ιραδώσειν, ἐὰν τὸ σημεῖον ἄραντος παραθρασύναν-
ς ἀλλήλους ἓν βῆμα προβῶσιν. Ἦν μὲν ἐπὶ ῥοπῆς
υτάτης ἡ μάχη· τὸ δὲ σημεῖον ἦρεν ὁ στρατηγὸς, καὶ
στρατιῶται προέβησαν ἐπαλαλάξαντες, καὶ τοὺς
ιλεμίους ὠσάμενοι ἐς φυγὴν ἔτρεψαν.

Ἰφικράτης περὶ Κόρινθον Ἀθηναίων ἐστρατήγει 28
ιλεμούντων Θηβαίοις. Οἱ μὲν Ἀθηναῖοι σφόδρα
:είγοντο ἐξελθεῖν ἐπὶ τὴν μάχην· Ἰφικράτης δὲ,
ῶν τοὺς πολεμίους πλείονας καὶ ἐπὶ προσφάτῳ τῇ
Λεύκτροις νίκῃ μεγαλοφρονοῦντας, οὐ προῆγεν,
λὰ καὶ πρὸς αὐτοὺς ἔφη· "Ἐγὼ μὲν ὑμᾶς ἐς τοῦτο
δρείας προήγαγον, ὥστε καταφρονεῖν Βοιωτῶν
ιναсθαι· τῶν δὲ ἐμοῦ κρειττόνων στρατηγῶν παρα-
:βών τις ὑμᾶς προαγέτω." Οὕτως εἷλε τοὺς Ἀθη-
:ίους, καὶ τῆς ὁρμῆς ἐπαύσαντο τῇ παρὰ στρατηγοῦ
ετῇ, μὴ συνεξορμῆσαι τοῖς προεξανισταμένοις, ἀλλὰ
ν θυμὸν αὐτῶν λογισμῷ κατασχεῖν.

Ἰφικράτης προδοσίας δίκην ἔφευγεν, Ἀριστοφῶν 29
ὶ Χάρης ἐδίωκον· αἰτία δὲ ἦν, ὅτι ἄρα περὶ Ἔμ-
:τα δυνάμενος ἑλεῖν τοὺς πολεμίους οὐ διεναυμά-
σεν. Ὁρῶν τὸ δικαστήριον ὑποφερόμενον εἰς τοὐ-
ντίον, τοῦ λόγου παυόμενος παρέφηνέ πως τὸ ξίφος
ῖς δικασταῖς· οἱ δὲ καταδείσαντες μὴ τὴν ἑταιρίαν
ην ἐξοπλίσας κυκλώσειε τὸ δικαστήριον, ἄφεσιν
ιτῷ πάντες ἐψηφίσαντο. Μετὰ τὴν νίκην ψιθυρί-
:ντός τινος, ὡς παρεκρούσατο τοὺς δικαστὰς, "Εὐ-
ιης ἂν εἴην," ἔφη, "ὑπὲρ Ἀθηναίων μὲν στρατηγῶν,
:ὲρ ἐμαυτοῦ δὲ πρὸς Ἀθηναίους μηκέτι."

Ἰφικράτης ἐν ἀπορίᾳ χρημάτων ἔπεισεν Ἀθηναί- 30
ς τὰ ὑπερέχοντα τῶν οἰκοδομημάτων ἐς τὰς δημο-
ους ὁδοὺς ἀποκόπτειν ἢ πιπράσκειν, ὥστε οἱ δε-

σπόται τῶν οἰκιῶν πολλὰ εἰσήνεγκαν χρήματα ὑπὲρ τοῦ μὴ περικοπῆναι καὶ σαθρὰ γενέσθαι τὰ οἰκοδομήματα.

31 Ἰφικράτης μετὰ μὲν τὴν μάχην ἀπὸ τῶν ληφθέντων ἄξια τῶν πόνων διένεμεν ἑκάστῳ. Εἰ δὲ ξένια παρὰ πόλεων ἐκομίσθη, καὶ ἀπὸ τούτων διέπεμπεν ἑκάστῳ, οὐ κατὰ ἕνα μόνον, ἀλλὰ καὶ κατὰ ἔθνη καὶ κατὰ λόχους καὶ κατὰ τὰς ὁπλίσεις, ἱππεῦσιν ἄλλα, ὁπλίταις ἄλλα, ψιλοῖς ἕτερα. Πρὸ τῆς μάχης σιγὴν κηρύξας ἐπηγγέλλετο ἀριστεύσαντι ἐν τοῖς ὁπλίταις ἆθλον καὶ τὸ πάλιν ἐν τοῖς ἱππεῦσιν, ἢ ἐν τοῖς πελτασταῖς καὶ ἐφεξῆς ἐν ἁπάσαις ταῖς τάξεσιν. Ἔν γε μὴν ταῖς ἑορταῖς καὶ πανηγύρεσιν, ὅσοι ἀνδρειότεροι τῶν ἄλλων, προετίμα προεδρίαις. Ταῦτα πάντα ἐστρατήγει προθυμοτέρους ποιῶν τοὺς στρατιώτας ἐν τοῖς κινδύνοις.

32 Ἰφικράτης ποικίλως ἐγύμναζε τοὺς στρατιώτας, μηχανώμενος ψευδοβοηθείας, ψευδενέδρας, ψευδοπροδοσίας, ψευδαυτομολίας, ψευδεφόδους, ψευδοπανικὰ, ἵνα εἴ ποτε καὶ τοιοῦτόν τι γένοιτο, μηδαμῶς ἐκπλήττοιντο.

33 Ἰφικράτης περὶ τὸ Ἱερὸν ὄρος, ἀντικαθημένων αὐτῷ πολεμίων καὶ ἀπεχόντων στάδια πέντε καὶ κατεχόντων ὑψηλότατον τόπον παρὰ τὴν θάλασσαν, καὶ τῆς πορείας τῆς ἐπ' αὐτοὺς ἐφ' ἕνα οὔσης — τὸ δὲ λοιπὸν χωρίον ἀπόκρημνον ἦν εἰς τὴν θάλασσαν — ἐπιλεξάμενος ἄνδρας εὐρώστους, νύκτα παραφυλάξας ἀνηνεμίαν, ἀλειψάμενος λίπα, σὺν τοῖς ἀναγκαίοις ὅπλοις διὰ τῆς θαλάττης παριὼν, ὅσα γε μὴν βαθύτερα παρανηχόμενος, παρελθὼν τοὺς φύλακας, ἐκβὰς, ὄπισθεν αὐτῶν γενόμενος ἀπέκτεινε πάντας, καὶ τὸ αὑτοῦ στρατόπεδον ἤγαγεν διὰ τῆς στενῆς ὁδοῦ παρὰ

ὸν κρημνὸν, καὶ τοῖς πολεμίοις ἔτι νυκτὸς οὔσης φυλάκτοις καὶ μὴ προσδοκῶσιν ἐπιθέμενος, τινὰς μὲν ιέφθειρε, τινὰς δὲ ἐζώγρησεν.

Ἰφικράτης χειμῶνας καὶ κρυμοὺς ὁρῶν και- 34
ὸν ἐπιθέσεως προάγειν ἐβούλετο τοὺς στρατιώτας. ιὰ γυμνότητα καὶ κρύος οὐ προθυμουμένων, αὐτὸς νδὺς ἐσθῆτα φαύλην καὶ τῶν ἄλλων ἀθλιωτέραν, αριὼν τὰς σκηνὰς ἕκαστον ἐπιχειρῆσαι τοῖς πολεμίοις παρεκάλει. Οἱ δὲ προθύμως ἠκολούθησαν, ρῶντες τὸν στρατηγὸν ταπεινῶς ἠσθημένον καὶ ἀνυπόδητον, ὑπὲρ τῆς κοινῆς σωτηρίας προθυμούμενον.

Ἰφικράτης, εἰ μὲν μὴ ἔχοι (διδόναι) μισθοφορὰν, 35
γε τοὺς στρατιώτας εἰς ἀοίκητα χωρία καὶ ἀκτὰς, α ἐλάχιστα ἀναλίσκοιεν· εἰ δὲ εὐποροίη χρημάων ἦγεν αὐτοὺς ἐς πόλεις καὶ χωρία εὐδαίμονα, που τάχιστα τὸν μισθὸν ἀναλώσαντες, σπουδάζοιέν πράττειν διὰ τὴν τοῦ ἀργυρίου ἔνδειαν. Οὐ μὴν τέτρεπεν αὐτοὺς οὐδὲ σχολάζειν, ἀλλ' εἰ μὴ πόλεμος ν, ἀεί τι προσέταττεν, ἢ ὀρύττειν ἢ ταφρεύειν ἢ ένδρα κόπτειν ἢ μεταβάλλειν ἢ μετασκευάζειν, ὡς τῇ σχολῇ νεωτερίζειν βουλομένων.

Ἰφικράτης, Σάμον κατασύρας, εἰς Δῆλον κατέ- 36
λευσε. Σάμιοι ἐς πρεσβείας ἀφίκοντο λυτροῦσθαι ουλόμενοι τὰ ληφθέντα· ὁ δὲ ὁμολογῶν ἀποδώσειν, ρύφα ὑπηρετικὸν ἐκπέμψας, ὡς ἐξ Ἀθηνῶν ἐκέλευσε χταπλεῖν, κομίζον ἐπιστολὴν πεπλασμένην, ὡς Ἀθηνίων αὐτὸν ἐπανήκειν κελευόντων. Ὁ δὲ πρὸς τοὺς ἰαμίους διαλυσάμενος φιλανθρώπως, τοῖς τριηράροις ἀναγωγὴν παραγγείλας, ἀποπλεύσας εἰς ἐρήμην ῆσον ὡρμίσατο νυκτὸς καὶ ἡμέρας. Οἱ Σάμιοι, πυόμενοι ὡς ἀπέπλευσεν Ἰφικράτης φιλανθρώπως ὑτοῖς χρησάμενος, κατά τε τὴν πόλιν ἀδεῶς διέτρι-

βον καὶ ἐς τὴν χώραν ἀδεῶς ἐξῄεσαν· ὁ δὲ, διεσκεδασμένων, πάλιν ἐπιπλεύσας ἐς τὴν Σάμον πολλῷ πλείονα λείαν τῆς προτέρας ἥρπασε. Τοῦτο καὶ ὁ Φορμίων πρότερος ἐποίησε Χαλκιδεῦσιν.

37 *Ἰφικράτης Λακεδαιμονίους καὶ Θηβαίους πολεμοῦντας ἐπεχείρει διαλλάσσειν· οἱ δὲ σύμμαχοι Θηβαίων Ἀργεῖοι καὶ Ἀρκάδες ἀντέπρασσον. Ὁ δὲ τῶν στρατιωτῶν ἐνίοις προσέταξε λεηλατῆσαι τὴν Ἀργολίδα. Τῶν δὲ Ἀργείων ἐγκαλούντων, τοὺς φυγάδας αὐτῶν ἔφη αἰτίους εἶναι. Προελθὼν δὲ καὶ ὡς τοὺς φυγάδας ἀφελόμενος τὴν λείαν τοῖς Ἀργείοις ἀπέδωκεν· οἱ δὲ, ἀπολαβόντες, ὡς εὐεργέτῃ καὶ φίλῳ τῷ Ἰφικράτει προσέφευγον καὶ τὴν εἰρήνην αἱρεῖσθαι Θηβαίους ἔπεισαν.*

38 *Ἰφικράτης βασιλεῖ στρατηγῶν μετὰ Φαρναβάζου, πλέων ἐπ' Αἰγύπτου, τῆς χώρας οὔσης ἀλιμένου, παρήγγειλε τοῖς τριηράρχοις, "Τεσσαράκοντα σάκκους ἕκαστος ἐχέτω." Προσορμιζομένων δὲ τοὺς σάκκους ἄμμου πλήσας *** κεφαλίδας ἐξῆπτεν ἑκάστης νεὼς καὶ οὕτως ἀνείλκυσεν αὐτὰς τεταρσωμένας.*

39 *Ἰφικράτης ἐν Ἐπιδαύρῳ μικρὸν ἄνω θαλάσσης παρετάσσετο· γενόμενος δὲ κατὰ ἄλσος βαθὺ καὶ σύσκιον, ἀνεβόησεν, ἐξανίστασθαι τοὺς ἐγκαθημένους. Οἱ πολέμιοι φοβηθέντες ἐνέδραν μεγάλην ἀνέστρεψαν, καὶ διὰ τάχους εἰς τὰς ναῦς καταφυγόντες ἀνεχώρησαν.*

40 *Ἰφικράτης ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ Ἰάσων ὁ τύραννος, πλησίον ποταμοῦ σπείσασθαι βουλόμενοι, δι' ἀγγέλων ἠρεύνησαν ἀλλήλους καὶ τὰ σώματα ἐγύμνωσαν· καὶ οὕτως ὑπὸ τὴν γέφυραν ἐλθόντες διελέξαντο. Ἐπεὶ δὲ καὶ τοὺς ὅρκους διὰ τῶν ἱερείων ἐχρῆν ποιήσασθαι, Ἰφικράτης μὲν δὴ ἐπὶ τὴν γέφυραν ἀνῆλθεν, Ἰάσων*

δὲ τὸ ἱερεῖον παραλαβὼν, τοῦ ποιμένος ἀπαλλαγέντος,
σφαγιάζειν εἰς τὸν ποταμὸν ἤρχετο. Καὶ δὴ τότε Ἰφι-
κράτης καθαλόμενος, τῆς σφαγίδος ἐπιλαβόμενος,
αὐτὸν μὲν ἀποκτεῖναι ἀπέσχετο, προσομολογῆσαι δὲ
ἃ συνέφερεν αὐτῷ κατηνάγκασεν.

Ἰφικράτης ἐν Θράκῃ, προσκαθημένων πολεμίων, 41
ἐνέπρησε νυκτὸς τὴν μεταξὺ ἀμφοτέρων ὕλην, καὶ
τὰ σκευοφόρα καὶ πολλὰ τετράποδα καταλιπὼν, τοῦ
καπνοῦ σκοτεινοτέραν τὴν νύκτα ποιοῦντος, ἀνεχώρη-
σεν ἐς τόπον δασὺν καὶ σύσκιον. Ἡμέρας δὲ γενομένης,
οἱ Θρᾷκες, ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἐλθόντες, οὐδένα τῶν
Ἑλλήνων εὑρόντες ὥρμησαν ἐπὶ ἁρπαγὴν τῶν τετρα-
πόδων καὶ τῶν σκευοφόρων. Ἰφικράτης διεσπασμέ-
νοις ἐπιφανεὶς ἐκ τοῦ χωρίου συντεταγμένος, καὶ
τοὺς πολεμίους ἐνίκησε καὶ τὰ σκευοφόρα ἔσωσεν.

Ἰφικράτης, νύκτωρ ἐπιθέμενος χωρίῳ, τοὺς σαλ- 42
πιγκτὰς ἐπὶ πολλὰ μέρη διαπέμψας, ἐκέλευσε σημαί-
νειν. Οἱ πολέμιοι πρὸς τὸν ἦχον ἄλλος ἄλλῃ διέθεον·
ὁ δὲ, ἐλαχίστους τοὺς καταλειφθέντας νικήσας, ῥᾳ-
δίως ἐκράτησε τοῦ χωρίου.

Ἰφικράτους ὄντος ἐν Κορίνθῳ, Λακεδαιμόνιοι 43
παρῆλθον εἰς τὴν πόλιν. Ὁ δὲ οὐκ εὐθὺς ἀπεκινδύ-
νευσε τὴν δύναμιν συμβαλὼν· ἀλλὰ μαθὼν, ὡς ἔστι
τὰ περὶ τὴν πόλιν ὀχυρώτατα χωρία ἔρημα, ταῦτα
προκαταλαβὼν, τοῖς ἐν τῇ πόλει προὐκήρυξεν ἰέναι
πρὸς αὐτόν. Ἐξιόντων δὲ πάντων καὶ ἀθροιζομένων,
οἱ Λακεδαιμόνιοι τὸ πλῆθος φοβηθέντες καὶ τὴν φυ-
λακὴν τῶν ὀχυρῶν τόπων, ἀμαχεὶ φεύγοντες ᾤχοντο.

Ἰφικράτης, Ἀβυδηνοῖς πολεμῶν περὶ Χεῤῥόννη- 44
σον, χωρίον τι καταλαβὼν ἐτείχιζεν, ὡς φοβού-
μενος Ἀναξίβιον τὸν Λάκωνα. Ἀβυδηνοὶ δὲ, ὁρῶν-
τες οἰκοδομοῦντα τὸ τεῖχος, κατεφρόνησαν ὡς φοβου-

μένου καὶ προελθόντες τῆς πόλεως κατὰ τὴν χώραν ἐγένοντο. Ἰφικράτης ἰδὼν ἀσυντάκτους, νυκτὸς μέρος τοῦ στρατεύματος εἰς τὴν Ἀβυδηνῶν διαβιβάσας, τοὺς ἀγροὺς αὐτῶν καταδραμὼν ἐκράτησε πολλῶν σωμάτων καὶ χρημάτων.

45 Ἰφικράτης ἦν ἐν Κορίνθῳ. Πυθόμενος ὡς οἱ τἀναντία πράττοντες μισθοφόρους ἐκ Λακεδαίμονος νύκτωρ ἐκδέχεσθαι μέλλοιεν, ἀγείρας τοὺς αὐτοῦ στρατιώτας, τοὺς μὲν κατέλιπεν ἔνδον φυλάττειν· τοὺς δὲ ἄλλους ἔξω πυλῶν ἀγαγὼν καὶ ἐς τάξιν καταστήσας, ἔσπευσεν ἐπ' ἐκείνην τὴν πύλην, ἣν ἤνοιξαν οἱ δεχόμενοι τοὺς πολεμίους. Οἱ μὲν τοὺς πολεμίους ἐσῆγον· τῶν δ' ἐσχάτων ἐσιόντων, ἐξαίφνης ἐπιστὰς συνηκολούθησεν αὐτοῖς καὶ συνέπεσεν ἐς τὴν πόλιν. Ἀδήλου δὲ ὄντος τοῦ γεγονότος, ὡς ἐν νυκτὶ, πολλοὺς μὲν αὐτῶν διέφθειρεν, ἡμέρας δὲ γενομένης πολλοὺς ἐς τὰ ἱερὰ φυγόντας ἐχειρώσατο.

46 Ἰφικράτης ἐς Θρᾴκην ἀναβὰς, μετὰ στρατιωτῶν ὀκτακισχιλίων ἐστρατοπέδευσεν· πυθόμενος τοὺς Θρᾷκας νύκτωρ ἐπιτίθεσθαι μέλλειν, ἀναλαβὼν τοὺς στρατιώτας ἀνεχώρησεν ἑσπέρας, ὅσον στάδια τρία, ἐς φάραγγα κρύψαι δυναμένην. Οἱ Θρᾷκες ἐμπεσόντες ἐς τὸ στρατόπεδον ἔρημον, διήρπαξον ἀτάκτως, καταγελῶντες τῶν Ἑλλήνων ὡς φευγόντων. Ἰφικράτης δὲ ἐξ ἀφανοῦς ἐξορμήσας, πολλοὺς μὲν αὐτῶν ἀπέκτεινε, πολλοὺς δὲ καὶ αἰχμαλώτους ἔλαβεν.

47 Ἰφικράτης, μέλλων ὁδὸν ἄνυδρον δυσὶν ἡμέραις πορεύεσθαι, παρήγγειλε δειπνοποιησαμένους ὕδατος πληρῶσαι τὰ ἀγγεῖα, καὶ ἡλίου δύναντος ἤγαγε τὴν δύναμιν διὰ νυκτός. Ἡμέρας δὲ γενομένης κατεστρατοπέδευσε καὶ προσέταξε σιτοποιεῖσθαι τῷ ὕδατι χρησαμένους, καὶ κοιμηθέντας δι' ἡμέρας δειπνοποιη-

:σθαι, καὶ συσκευασαμένους ὁδεῦσαι διὰ νυκτὸς ίλιν· ὥστε ἀντὶ δύο ἡμερῶν δύο νύκτας ἀναψύχον-ς διεξῆλθον, καὶ ἡμέρᾳ μιᾷ (καὶ) τὸ ὕδωρ αὐτοῖς ανὸν ἐγένετο.

Ἰφικράτης περὶ Ἐπίδαυρον λείαν ἦγε πολλήν. Ὁ 48
ρουρὸς τῆς χώρας Λάκων ἐδίωκεν αὐτὸν, ἐγγίζοντα :ῖς ναυσίν· οἱ μὲν διώκοντες ἦσαν ἐπὶ λόφου, Ἰφι-ιράτης δὲ πρὸ τῆς λείας τοὺς ὁπλίτας τάξας κού-νυς καὶ ψιλοὺς κατ' ὀλίγον ἄλλον ἄλλῃ, τῷ Λά-ονι προσέβαλε· τοῦ δὲ προσέχοντος τοῖς πολλαχόθεν ›ορμῶσιν, οἱ τοῦ Ἰφικράτους, τὰ ὑπερδέξια χωρία ιταλαβόντες, κατὰ νώτου τῶν πολεμίων ἐγένοντο ιὶ πάντας αὐτοὺς διέφθειραν.

Ἰφικράτης ἐν Φλιοῦντι διὰ στενῶν τόπων ἐβά- 49
ξε. Τῶν πολεμίων ἐπιθεμένων τοῖς τελευταίοις, ιραγγείλας τοῖς στρατιώταις ἐκ τῶν στενῶν ὅτι τά-ις ὑπεξιέναι, αὐτὸς διὰ μέσου ἐπ' οὐρὰν διαδραμὼν ιὶ τῶν στρατιωτῶν τοὺς ἀρίστους προσλαβὼν, ἀκ-άζων ἐμπεσὼν τοῖς ἐπικειμένοις ἀτάκτοις πολλοὺς ὐτῶν διέφθειρεν.

Ἰφικράτης, ἐς Θρᾴκην ἐμβαλὼν, ἐν πεδίῳ κατε- 50
ιρατοπέδευσεν ὑπὸ ὄρους περιεχομένῳ, διέξοδον ίοντι στενὴν διὰ γεφύρας, ἣν ἔμελλον διαβάντες οἱ 'ρᾷκες νύκτωρ ἐπιθέσθαι. Ὁ δὲ πυρὰ πολλὰ καύσας › τῷ στρατοπέδῳ, πρὸς τὴν ὑπώρειαν ἀναδραμὼν ὺν τοῖς στρατιώταις, ἐγγὺς τῆς γεφύρας ἐν τῇ ὕλῃ υγκαθίσας ἡσύχασεν. Οἱ μὲν δὴ Θρᾷκες, διαβάντες ὴν γέφυραν, ὥρμησαν ἐς τὰ πυρὰ, τοὺς πολεμίους ιεῖ νομίζοντες εὑρήσειν· Ἰφικράτης δὲ, τοὺς στρα-ιώτας ἐκ τῆς ὕλης ἀναλαβὼν, τὴν γέφυραν διελθὼν σφαλῶς ἀνεχώρησεν.

Ἰφικράτης ἦρξε τοῦ πλείστου στρατεύματος πεζοῦ 51

καὶ ναυτικοῦ, ἐν τῇ δόσει τοῦ μισθοῦ καθ' ἕκαστον μῆνα ὑφαιρῶν τὸ τέταρτον μέρος, ὥσπερ ἐνέχυρον ἑκάστου κατέχων, ἵνα μὴ λίποιεν τὸ στρατόπεδον. Οὕτως ἄρα καὶ πολλοὺς εἶχεν ἀεὶ τοὺς στρατευομένους καὶ εὐπόρους, τὸ τέταρτον τοῦ μισθοῦ φυλαττόμενον ἔχοντας.

52 Ἰφικράτης τοῖς Λακεδαιμονίων συμμάχοις ἀντιστρατοπεδεύων νύκτωρ τὴν δύναμιν μετημφίεσε, τοῖς μὲν στρατιώταις περιθεὶς τὴν τῶν οἰκετῶν ἐσθῆτα, τοῖς δὲ οἰκέταις τὴν τῶν στρατιωτῶν. Οἱ μὲν δὴ στρατιωτικῶς ἠμφιεσμένοι πόρρω τῶν ὅπλων ἐβάδιζον, τὴν τῶν ἐλευθέρων σχολὴν μιμούμενοι· οἱ δὲ οἰκετικῶς κατεσκευασμένοι πλησίον τῶν ὅπλων ἦσαν, ὅσα εἰκὸς διακονούμενοι. Ταῦτα ὁρῶντες οἱ πολέμιοι, κατὰ ζῆλον τῶν ἐναντίων οἱ μὲν στρατιῶται ῥαθύμως ἔξω τοῦ στρατοπέδου βαδίζοντες ἐσχόλαζον, οἱ δὲ οἰκέται ταῖς ἀναγκαίαις ὑπηρεσίαις παρέμενον. Ἐνταῦθα δὴ σημεῖον αἴρεται· οἱ δὲ Ἰφικράτειοι, τὰ ὅπλα ταχέως ἀναλαβόντες, ἐπὶ τὸ στρατόπεδον τῶν ἐναντίων ἐλθόντες, τῶν μὲν οἰκετῶν τῶν ἐν τῇ διακονίᾳ φυγόντων, τῶν δὲ στρατιωτῶν ἀόπλων καταληφθέντων, τοὺς μὲν ἀπέκτειναν, τοὺς δὲ αἰχμαλώτους ἤγαγον.

53 Ἰφικράτης, ἀντιστρατοπεδευόμενων τῶν πολεμίων καὶ κατὰ τὴν [αὐτὴν] ὥραν διὰ παντὸς ἀριστοποιουμένων, προσέταξε τοῖς αὐτοῦ στρατιώταις πρὸ τῆς ἕω προσενέγκασθαι τὸ ἄριστον. Τοῦτο πράξας συνέβαλε τοῖς ἐναντίοις, καὶ τὸν ἀκροβολισμὸν ἄχρι δείλης παρέτεινεν. Ἐπεὶ δὲ ἀλλήλων ἐχωρίσθησαν, οἱ μὲν πολέμιοι πρὸς τὸ δεῖπνον ὥρμησαν· ὁ δὲ, προηριστηκότας ἔχων τοὺς στρατιώτας, προσπεσὼν δειπνοποιουμένοις οὐκ ὀλίγον ὄλεθρον αὐτῶν εἰργάσατο.

Ἰφικράτης περὶ Φλιοῦντα ὡδοιπόρει, τῆς φάλαγ- 54
ος διὰ τὰς δυσχωρίας μακρᾶς ἐκτεταμένης· οἱ πο-
έμιοι, κατὰ τὴν οὐραγίαν ἐπικείμενοι, πολλοὺς ἐτί-
ρωσκον καὶ πολλὰ ἥρπαζον. Ὁ δὲ, μετὰ τῶν παρὰ
λευρὰν ἀνδρῶν ἐπιστρέψας, τῇ μὲν φάλαγγι παρήγ-
ειλε θᾶττον προχωρεῖν· τῶν δὲ ἀπὸ τῆς δεξιᾶς καὶ
πὸ τῆς εὐωνύμου πλευρᾶς ἀνδρῶν ἐπιλέγων τοὺς
γεμόνας καὶ τοὺς ἀρίστους, μετ᾽ αὐτοὺς συνέταττεν.
ῆς δὲ οὐραγίας ἐγγὺς γενόμενος, προσπεσὼν τοῖς
ολεμίοις κεκμηκόσιν ἐν τῇ διώξει καὶ τεταραγμέ-
οις ἐν τῇ τῶν σκευοφόρων ἁρπαγῇ, πολλοὺς μὲν
ὐτῶν διέφθειρεν, πολλῷ δὲ πλείονας αἰχμαλώτους
γαγεν.

Ἰφικράτης ἐν Κερκύρᾳ, Κριníππου προσπλέον- 55
ος ἐκ Σικελίας ἕνδεκα πληρώμασι, τῶν πυρσωρῶν
γγειλάντων ὑφορμεῖν αὐτὸν νήσῳ τινὶ τῶν ἐρήμων,
ροστάξας πυρσὸν ἀνάπτειν φίλιον, νύκτωρ ἐπι-
λεύσας ἐκράτησε τῶν δέκα πληρωμάτων, ἑνὸς ἐκ-
υγόντος.

Ἰφικράτης ἐν Ἄκῃ πυθόμενος δύο τῶν ἡγεμόνων 56
ροδιδόναι, καλέσας τοὺς ἀρίστους τῶν ἐπὶ τοῦ
ρατοπέδου, προσέταξεν, ὁπόταν τοὺς αἰτίους τῆς
ροδοσίας μεταπεμψάμενος ἐξετάζῃ τὸ πρᾶγμα, προ-
ιβεῖν αὐτοὺς τὰ τούτων ὅπλα καὶ τῶν ὑπ᾽ αὐτοῖς
ταγμένων λόχων. Οἱ μὲν προλαβόντες κατέσχον
ς πανοπλίας. Ἰφικράτης δὲ, τὴν προδοσίαν ἐλέγ-
ς, τοὺς μὲν ἡγεμόνας ἐκόλασε θανάτῳ, τοὺς δὲ
ρατιώτας γυμνοὺς ἐξήλασε τοῦ στρατοπέδου.

Ἰφικράτης, δισχιλίων μισθοφόρων πρὸς τοὺς 57
άκωνας αὐτομολησάντων, ἀπόρρητα γράμματα
εμψε πρὸς τοὺς ἡγεμόνας τῶν ἀποστάντων, παρα-
λῶν μεμνῆσθαι τοῦ συγκειμένου καιροῦ, καθ᾽ ὃν

καὶ τὴν ἐξ Ἀθηνῶν συμμαχίαν προσδέχοιτο, εἰδὼς τὴν ἐπιστολὴν ἐμπεσουμένην τοῖς φύλαξι τῶν ὁδῶν. Ἐπεὶ δὲ οἱ φύλακες ἐκόμισαν τὰ γράμματα τοῖς Λακεδαιμονίοις, οἱ μὲν ὥρμησαν συλλαμβάνειν τοὺς αὐτομόλους· οἱ δὲ ἀγαπητῶς ἐξέφυγον, Ἀθηναίοις μὲν ἄπιστοι γενόμενοι, Λακεδαιμονίοις δὲ δόξαντες.

58 Ἰφικράτης ἐν Χίῳ, τοὺς Λακωνίζοντας ἐλέγξαι βουλόμενος, ἐνίους τῶν τριηραρχῶν ἐκέλευσε, νυκτὸς ἐκπλεύσαντας, μεθ' ἡμέραν ἐπιπλεῦσαι κόσμῳ Λακωνικῷ. Οἱ μὲν Λακωνίζοντες ὡς εἶδον, μετὰ πολλῆς χαρᾶς ἐπὶ τὸν λιμένα κατέδραμον· ὁ δὲ κυκλωσάμενος αὐτοὺς (καὶ) τοῖς ἀπὸ τῆς πόλεως προσελθοῦσι, συνέλαβέ τε καὶ κολασθησομένους Ἀθηναίοις ἔπεμψεν.

59 Ἰφικράτης, ἐν ἀπορίᾳ χρημάτων τῶν στρατιωτῶν θορυβούντων καὶ κοινὴν ἐκκλησίαν αἰτουμένων, ἄνδρας ἐμπείρους τῆς Περσίδος γλώττης στολὰς Περσικὰς ἐνδύσασθαι προσέταξε, πληθούσης τῆς ἐκκλησίας ἐπιφανῆναι καὶ παρελθόντας ἀγγέλλειν βαρβαριστί, "Πλησίον οἱ τὰ χρήματα κομίζοντες, ἡμεῖς δὲ προεπέμφθημεν τοῦτο σημανοῦντες." Ταῦτα μηνύσαντες, οἱ στρατιῶται διέλυσαν τὴν ἐκκλησίαν.

60 Ἰφικράτης ἐκ τῆς Ὀδρυσιάδος λείαν πολλὴν περιήλασεν· ἐδίωκον οἱ Ὀδρυσαῖοι πλήθει πολλῷ. Ὁ δέ, ἱππεῖς ἔχων ὀλίγους, ἔδωκεν αὐτοῖς καιομένας λαμπάδας, καὶ προσελαύνειν ἐκέλευσε τοῖς ἐναντίοις. Οἱ δ' ἵπποι τῶν Ὀδρυσῶν, τῆς φλογὸς τὴν ὄψιν ἀσυνήθη μὴ φέροντες, ἀναστρέψαντες ἔφευγον.

61 Ἰφικράτης ἐπιὼν πόλει, τὸν ἀπὸ τῆς χώρας ποταμόν, διὰ μέσης τῆς πόλεως ῥέοντα, διαβῆναι ἀναγκαῖον ὄν, ἑσπέρας διέβη μετὰ τοῦ στρατεύματος, ἵνα τὸ ἐκ τῆς διαβάσεως τοῦ πλήθους θολερὸν, διὰ

υκτὸς παροδεῦσαν, λάθῃ τοὺς ἐν τῇ πόλει. Καὶ δὴ χθὼν μεθ' ἡμέραν ἐπέθετο μὴ προσδοκῶσιν.

Ἰφικράτης ἐν Θράκῃ πολλοὺς ἔλαβεν αἰχμαλώ- 62
ους Ὀδρυσῶν. Οἱ μὲν δὴ σφοδρῶς ἐπέκειντο βάλ-
οντες καὶ ἀκοντίζοντες· ὁ δὲ τοῖς πρωτοστάταις ἑκά-
τῳ αἰχμάλωτον γυμνὸν παρέστησεν, ἐξ ἱμάντος
πίσω τῶν χειρῶν δεδεμένων. Οἱ δὲ Ὀδρυσαῖοι,
οὺς οἰκείους μὴ βουλόμενοι τιτρώσκειν, τοῦ βάλλειν
αὶ ἀκοντίζειν ἀπείχοντο.

Ἰφικράτης περὶ Φοινίκην καταπλέων ἑκατὸν τρι- 63
κοντόροις, ἔνθα τεναγώδης αἰγιαλὸς ἦν, ἰδὼν τοὺς
Φοίνικας παρὰ τὴν ἠϊόνα συνθέοντας, παρήγγειλεν,
ταν τὸ σημεῖον ἀναδειχθῇ, τοῖς μὲν κυβερνήταις
γκυραν ἀφιέναι κατὰ πρύμναν καὶ τὴν καταγωγὴν
ν τάξει ποιεῖσθαι, τοῖς δὲ στρατιώταις ὁπλισαμένοις,
ιαστον κατὰ τὴν αὐτοῦ κώπην εἰς τὴν θάλασσαν
ὑτὸν καθιέναι καὶ τὴν αὐτοῦ τάξιν διαφυλάττειν·
ς δὲ ἤδη σύμμετρον ὑπέλαβεν εἶναι τὸ τῆς θαλάσ-
ης βάθος, ἀνέτεινε τὸ σημεῖον τῆς ἐκβάσεως. Αἱ
ριακόντοροι μὲν ἐν τάξει κατήγοντο διὰ τῶν ἀγκυ-
ῶν, οἱ δὲ ἄνδρες ἐν τάξει προβαλόμενοι προῆγον.
Οἱ δὲ πολέμιοι, καταπλαγέντες τὴν τάξιν αὐτῶν καὶ
ὴν τόλμαν, ἔφευγον. Οἱ δὲ Ἰφικράτειοί τινας μὲν
ιώξαντες ἀπέκτειναν, τινὰς δὲ ἐζώγρησαν, καὶ
είαν πολλὴν περιελάσαντες καὶ ταύτην ἐς τὰς ναῦς
ιβαλόμενοι, στρατόπεδον ἐπὶ γῆς κατεστήσαντο.

10. ΤΙΜΟΘΕΟΣ.

Ἐν Ἀττικῷ στρατοπέδῳ σπάνις ἦν νομίσματος. 1
Τιμόθεος ἔπεισε τοὺς ἐμπόρους χρῆσθαι νομίσματι
ῇ ἑαυτοῦ σφραγίδι, ἀπαλλασσομένους δὲ [ἀποδιδόναι]
ὴν σφραγίδα καὶ τὸ ἀργύριον λαμβάνειν. Ἐπίστευ-

σαν οἱ ἔμποροι, καὶ τὴν ἀγορὰν τοῖς στρατιώταις παρέσχον ἐπὶ τῇ σφραγίδι τοῦ στρατηγοῦ. Ἀπαλλασσομένοις αὐτοῖς, ἐν τῷ τέως εὐπορήσας χρημάτων, Τιμόθεος τὴν τιμὴν διέλυσε τὴν ὡμολογημένην.

2 Τιμόθεος ἀνήγετο τῷ στόλῳ παντί. Πταρμὸς ἐγένετο· ὁ κυβερνήτης ἐπισχεῖν ἐκέλευσεν· οἱ ναῦται τῶν τριήρων ἐπιβαίνειν οὐκ ἐθάρρουν. Τιμόθεος μειδιάσας, "Ποῖον γὰρ", ἔφη, "γέγονεν οἰώνισμα, εἰ τοσούτων περιεστηκότων εἷς ἔπταρεν;" Οἱ ναῦται γελάσαντες ἀνήχθησαν.

3 Τιμόθεος παράγγελμα ἔδωκεν ἐκβοηθῆσαι τὴν ταχίστην· ὀλίγοι στρατιῶται προῆλθον· ὁ λοχαγὸς ἠγόρευε, χρῆναι καὶ τοὺς λοιποὺς ἀναμεῖναι. Ὁ Τιμόθεος οὐκ ἀνέμενεν, ὡς τοὺς μέλλοντας προθύμως μαχεῖσθαι τοῖς πολεμίοις ἔχων ἅπαντας, τοὺς δὲ βραδέως ἐξιόντας ἀχρήστους ἂν γενέσθαι καὶ παρόντας.

4 Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι περὶ Λευκάδα ἐναυμάχουν, Τιμοθέου στρατηγοῦντος Ἀθηναίων, Νικολόχου ναυαρχοῦντος Λακεδαιμονίων. Ἦν ἑορτὴ Σκίρα. Τιμόθεος, κατὰ ταύτην τὴν ἡμέραν μυρσίνῃ στεφανώσας τὰς τριήρεις, ἦρε τὸ σημεῖον· ἀναχθεὶς, ναυμαχήσας ἐνίκησεν· οἱ δὲ στρατιῶται μετὰ ἐλπίδος ἀγαθῆς ἠγωνίσαντο, [τὸ] θεῖον ἔχειν οἰόμενοι σύμμαχον.

5 Τιμόθεος πόλιν περιστρατοπεδεύσας ἀφώριζε τὸν τόπον τοῖς στρατιώταις, ὅθεν δὴ προνομεύσουσι· τὸ δὲ λοιπὸν μέρος τῆς χώρας καὶ ὅσον ἦν ὄφελος αὐτῆς ἀπεδίδοτο. Οὐκ ἐπέτρεπε δὲ οὔτε οἰκίαν οὔτε ἔπαυλιν καθαιρεῖν, οὐ μὴν οὐδὲ ἥμερον δένδρον ἐκκόπτειν, ἀλλ' αὐτοὺς τοὺς καρποὺς λαμβάνειν. Καὶ τάδε οἱ στρατηγοῦντι περιῆν· εἰ μὲν κρατοίη, πλείους φόρους ἐκλέγειν, εἰ δὲ ὁ πόλεμος μηκύνοιτο, τροφὰς

ἀφθόνους καὶ καταγωγὰς ἔχειν. Τὸ δὲ τούτων μεῖζον, πολλὴν τὴν εὔνοιαν παρὰ τῶν πολεμίων ἐθήρευεν.

Τιμόθεος, ναυμαχεῖν Λακεδαιμονίοις μέλλων, 6
αὐτὸς μὲν εἴκοσι τριήρων τὰ πληρώματα παρὰ πρύμναν ἔχων ἀνέπαυσε, τὰς δὲ ταχυναυτούσας εἴκοσι προσέταξε τοῖς τριηράρχοις ἀντιπαρεξάγειν ταῖς πολεμίαις ναυσὶ, καὶ πυκνὰς ποιεῖσθαι κινήσεις καὶ τροπάς. Οἱ μὲν δὴ πολέμιοι, πονέσαντες εἰρεσίᾳ, ἀσθενῶς τὰς κώπας ἀνέφερον· Τιμόθεος δὲ ἀκμαίοις πληρώμασιν ἐπαναχθεὶς, ναυμαχῶν ἐνίκησεν.

Τιμόθεος, τὴν Ὀλυνθίαν βουλόμενος παρελθεῖν, 7
δεδοικὼς τὸ ἱππικὸν τῶν Ὀλυνθίων ἔταξε τὸ στρατόπεδον εἰς ἑτερόμηκες πλινθίον, τὰ μὲν σκευοφόρα καὶ τὴν ἵππον εἰς τὸ μέσον λαβὼν, τὰς δὲ ἁμάξας πυκνὰς ἄγων καὶ συνηρτημένας, τοὺς δὲ ὁπλίτας τούτων ἔξωθεν περιβαλὼν, ὥστε τοῖς Ὀλυνθίοις ἱππεῦσιν ἀδύνατος ἦν ἡ ἱππασία.

Τιμόθεος περὶ Ἀμφίπολιν ἐστρατοπέδευεν. Ἤγ- 8
γειλέ τις ἑσπέρας, ἀθροίζεσθαι τοὺς πολεμίους ἐπ' αὐτόν, καὶ ὡς πολλαπλάσιοι τὸ πλῆθος ὄντες τῆς ὑστεραίας ἐπιθήσοιντο. Ὁ δὲ τοῖς μὲν στρατιώταις οὐ προεῖπε τῶν πολεμίων τὸ πλῆθος, ἵνα μὴ καταπλαγεῖεν· αὐτὸς δὲ, ὡς ἐπιθησόμενος αὐτοῖς ὀλίγοις οὖσι καὶ ἀτάκτοις, τὸ μὲν ἀχρεῖον τοῦ πλήθους προέπεμπε διὰ τῶν δυσπόρων, ᾗπερ ἥκιστα οἱ πολέμιοι παραφυλάξειν ἔμελλον. Αὐτὸς δὲ τὴν φάλαγγα ἐκίνησε, τοὺς ψιλοὺς τελευταίους ἐπιτάξας, τὰς δὲ τριήρεις ἐν τῷ Στρυμόνι ποταμῷ πληρῶσαι οὐ δυνηθεὶς, ἐνέπρησεν· καὶ ταῦτα πάντα μιᾷ νυκτὶ πράξας ἀσφαλῶς ἀνεχώρησεν.

Τιμόθεος ἐπολιόρκει Σάμον, ξενολογήσας στρα- 9
τιώτας ἑπτακισχιλίους· οἷς οὐκ ἔχων δοῦναι μισθὸν,

ἔγκαρπον ὁρῶν τὴν νῆσον, ἐξελὼν χωρίον εἰς προνομήν, τῶν ἄλλων καρποὺς ἀποδόμενος, ἀσφάλειαν τοῖς καρπολόγοις παρασχών, εὐπορήσας χρημάτων ἀπὸ τούτων, μέρος τῶν μισθῶν διανείμας, προθυμοτέροις χρησάμενος τοῖς στρατιώταις κατὰ κράτος εἷλε τὴν Σαμίων πόλιν.

10 *Τιμόθεος, πολιορκῶν Σάμον, ἐπεὶ πολλοὶ ξένοι εἰσπλέοντες συχνὰ τῶν ἐπιτηδείων ἀνήλισκον καὶ διὰ τοῦτο σπάνις ἦν, παρήγγειλε μὴ πωλεῖν ἄλευρον μηδὲ κοτύλην ἐλαίου ἢ οἴνου, ἀλλὰ σίτου [μὲν] μεδίμνου μὴ ἔλαττον, τῶν δὲ ὑγρῶν μετρητὴν τοὐλάχιστον, τὰς δὲ σιτουργοὺς μύλας μηδένα ἔχειν, ἢ τοὺς ἐν λόχοις. Οὕτω δὴ συνέβη τοὺς μὲν ξένους, οὐκ ἔχοντας τὴν ἀγορὰν τῶν ἐφ' ἡμέραν ἀναγκαίων, αὐτοῖς κομίζειν, τὴν δὲ παρασκευὴν τῶν σιτίων μόνους ἀναλίσκεσθαι τοὺς στρατιώτας.*

11 *Τιμόθεος, ναῦς ἔχων τεσσαράκοντα, βουλόμενος ἀπὸ τούτων πέντε προπέμψαι πλειόνων ἡμερῶν ἐχούσας ἐφόδια, μισθὸν οὐκ ἔχων δοῦναι, παράγγελμα ἔδωκεν, ἀνάγεσθαι τὰς ναῦς ἁπάσας τριῶν σιτία ἐχούσας· ἐπεὶ δὲ νήσῳ τινὶ προσωρμίσαντο, τοῖς τριηράρχοις ἐκέλευσεν ἐξ ἑκάστου πληρώματος αὐτῷ κομίσαι δύο σιτία. Ταῦτα ταῖς πέντε ναυσὶ διαδοὺς, τὰς μὲν ἐξέπεμψεν πλεόνων ἡμερῶν ἐπισίτισμα ἐχούσας, αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν τριάκοντα καὶ πέντε νεῶν εἰς τὸν ἴδιον ὅρμον ἐπανῆλθεν.*

12 *Τιμόθεος, ναυμαχεῖν μέλλων περὶ Λευκάδα Νικολόχῳ τῷ Σπαρτιάτῃ, τῶν μὲν πλειόνων νεῶν τὰ πληρώματα παρήγγειλεν ἐπὶ γῆς ἀναπαύεσθαι παρ' αὐτῇ τῇ θαλάσσῃ. Ταῖς δὲ ἄριστα πλεούσαις εἴκοσιν*

Cap. 10. §. 10. Cf. Aristot. Oeconom. 2, 24.

ἀναχθεὶς, προσέταξε τοῖς τριηράρχοις μὴ συνάπτειν ταῖς πολεμίαις τριήρεσιν ἐντὸς βέλους, ἐκκλίνειν δὲ καὶ φυγομαχεῖν ἑκουσίως, ἵνα κατακόπους ποιήσωσι τοὺς ἐναντίους ἐρέτας. Ἐπεὶ δὲ οἱ μὲν ἐφυγομάχουν, οἱ δὲ ἐλέλυντο καύματι καὶ πόνῳ, Τιμόθεος τὸ ἀνακλητικὸν ἐσήμανεν, καὶ κατασχὼν ἐπὶ τὴν γῆν, ἀναπαυσαμένους ἐρέτας ἐμβιβάσας, διὰ τάχους τοὺς πολεμίους πεπονηκότας διώξας, πολλὰς αὐτῶν τριήρεις 13
τὰς μὲν κατέδυσε, τὰς δὲ ἄπλους ἐποίησεν.

D Τιμόθεος, Λακεδαιμονίους καταναυμαχήσας, φοβηθεὶς δέκα ναῦς Λακωνικὰς, ἃς προέπεμψεν ὁ ναύαρχος ἐπὶ καταγωγῇ πλοίων σιταγωγῶν, μή ποτε ἀναχωροῦσι τοῖς Ἀθηναίοις ἐπίθειντο, παρήγγειλε τοῖς τριηράρχοις τὴν ἀρχαίαν τάξιν μὴ ζητεῖν, ἀλλὰ ἣν ἕκαστος ἐπὶ τοῦ παρόντος χώραν ἔχει ταύτην φυλάσσειν· ἵνα μὴ, μεταγομένων τῶν σκαφῶν ἐπὶ τὰς ἑαυτῶν τάξεις, ἐπιπλεύσαντες οἱ πολέμιοι προσβάλλωσι τῷ ναυτικῷ λελυμένῳ. Τάξας δὲ τὰς ναῦς ἐν μηνοειδεῖ σχήματι, τὰ μὲν ἔμβολα τῶν νεῶν καὶ τὸ περιφερὲς τοῦ σχήματος πρὸς τοὺς ἐναντίους ἐπέστρεψεν, τὰ ναυάγια δὲ καὶ τὰς αἰχμαλώτους τῶν νεῶν ἐς τὸ κοίλωμα τοῦ μηνίσκου συναγαγὼν, ἔπλει 14
κατὰ πρύμναν.

Τιμόθεος, Χαλκιδεῦσι πολεμῶν μετὰ Περδίκου, Κύπριον χαλκὸν Μακεδονικῷ νομίσματι μίξας ἐπίσημον ἔκοψεν, ὥστε τὰς παλαιὰς πεντεδραχμίας ἔχειν ἀργυρίου τετάρτην μοῖραν, τὸ δὲ λοιπὸν χαλκοῦ φαύλου. Πλείστης εὐπορήσας μισθοδοσίας, τοὺς ἐμπόρους καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς χώρας ἔπεισε, πρὸς χαλκὸν πιπράσκειν· ἀντιφορτιζόμενοι δὲ τὰ παρ' ἀλλήλων οὐδὲν τοῦ νομίσματος ἐφύλαττον, ἀλλὰ τοῦτο περιήει πάλιν εἰς τὴν μισθοφορὰν τὴν στρατιωτικήν.

15 Τιμόθεος ἐπολιόρκει Τορώνην. Οἱ μὲν Τορωναῖοι μεγάλα ὕψη ἀντανέστησαν, φορμῶν ψάμμου πληρουμένων. Ὁ δὲ Τιμόθεος μηχανήμασι μακροτέροις ἐξ ἱστοῦ ἀκίδας περιθεὶς καὶ δρέπανα ἐπὶ τὰ ἄκρα τοῦ ἱστοῦ ἐμβαλὼν, ταῖς ἀκίσι διερρήγνυε, τοῖς δὲ δρεπάνοις ἀνέτεμνε τοὺς φορμοὺς, ὥστε ῥεῖν τὴν ἄμμον. Τοῦτο δρώμενον ἰδόντες Τορωναῖοι πρὸς ὁμολογίαν ἐτράποντο.

16 Τιμόθεος μετὰ Κερκυραίων καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων πρὸς Λακεδαιμονίους ναυμαχῶν, τὰς ἄριστα πλεούσας τῶν νεῶν προέταξε, κελεύσας [τὰς ἄλλας] ἐν τῷ σχήματι τῆς παρατάξεως ἡσυχίαν ἔχειν. Ἐπεὶ δὲ οἱ προτεταγμένοι διεναυμάχησαν, ἐπὶ πολὺ κεκμηκότων ἤδη τῶν πολεμίων, σημεῖον ἦρε τοῖς ἡσυχάζουσιν· οἱ δὲ ἀκμῆτες ἐμβαλόντες ἐτρέψαντο τοὺς κεκμηκότας.

17 Τιμόθεος περὶ Λευκάδα Λακεδαιμονίοις ναυμαχήσας ἐνίκησε. Πολλῶν συντριβέντων σκαφῶν, περιῆσαν δέκα νῆες τῶν πολεμίων ἀναυμάχητοι, ἃς ἐδεδοίκει. Τιμόθεος ἐπανιὼν ἐπὶ τὸν ναύσταθμον, καὶ δὴ τὸ ναυτικὸν ἔταξεν ἐν μηνοειδεῖ σχήματι, πρὸς τοὺς πολεμίους, τὸ κυρτὸν, ἐντὸς τὰ ναυάγια συναγαγών· τὸν δὲ ἀπόπλουν ἐποιεῖτο πρὸς τὴν γῆν, κελεύσας ἐλαύνειν ἐπὶ πρύμναν, ὅπως ἀντίπρωροι τὰς πολεμίας δέκα ναῦς ῥᾳδίως ἀμύνοιντο. Τοῦτο τὸ σχῆμα τῆς τάξεως οἱ ἀπὸ τῶν δέκα νεῶν φοβηθέντες οὐκ ἐπέθεντο.

ΙΙ. ΧΑΒΡΙΑΣ.

1 Χαβρίας τοῖς στρατιώταις παρήγγειλεν, "Ἐπειδὰν μέλλωμεν μάχεσθαι, μή τοι νομίζωμεν ὡς πολεμίοις συμβαλόντες, ἀλλὰ ἀνθρώποις αἷμα καὶ σάρκα ἔχουσι, καὶ τῆς αὐτῆς φύσεως ἡμῖν κεκοινωνηκόσι."

2 Χαβρίας περὶ Νάξον ναυμαχῶν, ἐνίκησε Βοηδρομιῶνος ἕκτη ἐπὶ δέκα, ταύτην τὴν ἡμέραν ἐπιτήδειον τῇ ναυμαχίᾳ κρίνας, ὅτι ἦν μία τῶν μυστηρίων. Οὕτω γέ τοι καὶ Θεμιστοκλῆς τοῖς Πέρσαις ἐναυμάχησε περὶ Σαλαμῖνα. Ἀλλὰ οἱ μὲν περὶ Θεμιστοκλέα σύμμαχον ἔσχον τὸν Ἴακχον, [οἱ δὲ περὶ Χαβρίαν] τὸ Ἅλαδε μύσται.

3 Χαβρίας ναῦς Λακωνικὰς κατασκόπους δώδεκα ἐφορμούσας, οὐ μὴν ἐπαναχθῆναι θαρρούσας, ἐξεκαλέσατο οὕτω πως· αὐτὸς ἀνήχθη ναυσὶ δεκαδύο, κατὰ δύο ζεύξας καὶ τὰ ἱστία τῶν δυοῖν ἐπὶ μιᾶς ἀράμενος. Οἱ πολέμιοι καταφρονήσαντες, ὡς πρὸς ἓξ τριήρεις αὐτοὶ δεκαδύο ἔχοντες ἐπανήχθησαν. Χαβρίας, ἐπὶ πλέον αὐτῶν τοῦ πελάγους προελθόντων, καθελὼν τὰ ἱστία, τὰ σκάφη διαζεύξας, ἐπέστρεψε καὶ τὰς ἡμίσειας τῶν πολεμίων ἔλαβεν αὐτάνδρους.

4 Χαβρίας διὰ στενῶν τόπων ἀναχωρῶν, ὀλίγους ἔχων, πολλῶν πολεμίων ἐπικειμένων, αὐτὸς τῆς πορείας ἡγούμενος τοὺς μάλιστα εὐρώστους οὐραγεῖν ἔταξεν, ὅπως προσκειμένους ἀμύνοιντο. Οὐδεὶς οὖν τῶν οὐραγούντων ἔφυγεν, οὐ τολμῶν τὸν στρατηγὸν παρελθεῖν ὡς κωλυθεὶς ἢ καὶ κολασθείς. Τῷ σχήματι τούτῳ τῆς πορείας ἀσφαλῶς διήγαγε τὸ στρατόπεδον.

5 Χαβρίας Θαμῷ, Αἰγυπτίων βασιλεῖ, χρημάτων ἀποροῦντι συνεβούλευσε, τοὺς ἐν τῇ χώρᾳ κεκτημένους ἱκανὴν οὐσίαν κελεῦσαι παραχρῆμα εἰσενεγκεῖν ὅσον τις ἔχοι χρυσίον ἢ ἀργύριον· κομιδὴν δὲ αὐτοῖς ὧν διδόασι γενέσθαι [ἐκ] τῶν φόρων, οὓς κατ' ἔτος ἐτέλουν. Οὕτω δὴ πολλὰ συνελέγη χρήματα, οὐδενὸς ἀδικηθέντος, ἀλλὰ πάντων ὕστερον ὅσα ἔδωκαν ἀπολαβόντων.

6 Χαβρίας, εἰς Σελλασίαν τῆς Λακωνικῆς ἐμβαλὼν, νυκτὸς τὸν ποταμὸν διαβὰς, λείαν πολλὴν λαβὼν, τὴν μὲν ὑπὲρ τὸν ποταμὸν ἐς τὴν φιλίαν ἀπεπέμψατο· αὐτὸς δὲ, τοὺς ἄλλους στρατιώτας φαγεῖν κελεύσας, ἀνέμεινε μέχρι μεσούσης ἡμέρας, τοῦτο προσδοκῶν, ὃ δὴ καὶ ἐγένετο. Οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι μαθόντες ἐξεβοήθησαν, ὡς ἀφαιρησόμενοι τὴν λείαν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ, καὶ σπουδῇ δραμόντες διακόσια στάδια, κεκμηκότες, ἀσύντακτοι, διεσπαρμένοι πρὸς μάχην ἦσαν ἄχρηστοι. Ὁ δὲ, τοὺς αὐτοῦ στρατιώτας βεβρωκότας, ἀναπαυσαμένους, συντεταγμένους προσαγαγὼν, ῥᾳδίως τοὺς πλείστους αὐτῶν διέφθειρεν.

7 Χαβρίας ἦν ἐν Αἰγύπτῳ, στρατηγῶν τῷ βασιλεῖ τῶν Αἰγυπτίων. Τοῦ Περσῶν βασιλέως ἐπιστρατεύσαντος πεζῇ δυνάμει καὶ ναυτικῇ, ὁ τῶν Αἰγυπτίων βασιλεὺς, ναῦς πολλὰς ἔχων, ἠπόρει πληρωμάτων συγκεκροτημένων. Χαβρίας, καταλέξας Αἰγυπτίων (τοὺς) νεωτάτους, ἱκανοὺς πληρῶσαι ναῦς διακοσίας, ἐξελὼν τὰς κώπας τῶν τριήρων, ξύλα μακρὰ παραβαλὼν ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν, ὥστε ἐφ' ἕνα καθῆσθαι, δοὺς αὐτοῖς τὰς κώπας καὶ κελευστὰς τῶν διγλώσσων ἐπιστήσας, ὀλίγαις ἡμέραις ἐλαύνειν αὐτοὺς ἐδίδαξεν, [καὶ τὰς ναῦς] ἐρετῶν συγκεκροτημένων ἐπλήρωσεν.

8 Χαβρίας ὁπότε νεοσύλλογον ἔχοι δύναμιν καὶ μέλλοι παρατάττεσθαι, διὰ τοῦ κήρυκος ἐκέλευσε τοὺς ἀρρώστως ἔχοντας χωρὶς τίθεσθαι τὰ ὅπλα. Ὅσοι δὲ δειλοὶ καὶ ἀρρωστίαν προσποιούμενοι χωρὶς ἐτίθεντο τὰ ὅπλα, τούτοις ἐς μὲν τὴν μάχην οὐκ ἐχρῆτο· ἐς δὲ τὰς προκαταλήψεις τῶν ὀχυρῶν τόπων, ἵνα τὸ γοῦν πλῆθος ἐπιφαινόμενον αὐτῶν φόβον ἐνεργάζοιτο τοῖς πολεμίοις. Καιροῦ δὲ παραστάντος ἐποίει ταχέως αὐτοὺς ἀπομίσθους.

Χαβρίας, προσπλεύσας πολεμίᾳ πόλει, νυκτὸς 9
τοὺς πελταστὰς ἀπεβίβασεν· αὐτὸς δὲ, ἀρχομένης ἕω, ἐπὶ τὸν λιμένα ἔπλει ἀπωτέρω τῆς πόλεως ὄντα. Οἱ ἐκ τῆς πόλεως ἐξέδραμον κωλύσοντες ἀποβῆναι τοὺς ἐκ τῶν νεῶν· οἱ δὲ ἐκ τῆς ἐνέδρας πελτασταὶ, ὄπισθεν ἐπιφανέντες, τοὺς μὲν διέφθειραν αὐτῶν, τοὺς δὲ ζωγρείᾳ λαβόντες, τῶν νεῶν ἐπιβάντες ἀνήχθησαν.

Χαβρίας ἀπὸ τῶν πελταστῶν δέκα τοὺς δρομικω- 10
τάτους ἐφ' ἑκάστην ναῦν παρεβιβάσατο, καὶ νυκτὸς ἐς τὴν πολεμίαν ἀπεβίβασε καὶ λεηλατεῖν τὴν χώραν ἐκέλευσεν. Οἱ δ' ἐκ τῆς πόλεως, ἐκβοηθήσαντες, ἐπικρατεῖν τῶν λεηλατούντων ἔμελλον· ὁ δὲ προϊδὼν κατὰ σπουδὴν ἐπὶ τὴν πόλιν ἔπλει. Οἱ δὲ ἐκβοηθήσαντες, τὸν ἐπίπλουν ἰδόντες ἐσπούδασαν, ἵνα μὴ καταλάβοι τὴν πόλιν. Ὁ δὲ τὰς ναῦς τῇ χώρᾳ προσορμίσας, τοὺς πελταστὰς καὶ τὴν λείαν ὅσην ἔλαβον ἀναλαβὼν καὶ δὴ ἀποπλεύσας ᾤχετο.

Χαβρίας ἐν Νάξῳ μέλλων ναυμαχεῖν πρὸς Πόλ- 11
λιν, παρήγγειλε τοῖς τριηράρχοις, ἐὰν ἰσοπαλεῖς κατὰ τὸν κίνδυνον ὦσι, τὰ σημεῖα τῶν ἰδίων νεῶν λάθρα καθελόντας, εἰδέναι τὰς ἐπισήμους πολεμίας οὔσας. Ἐπεὶ δὲ τοῦτο ἐγένετο, οἱ μὲν τοῦ Πόλλιδος κυβερνῆται ταῖς ναυσὶ τῶν Ἀθηναίων ἀπαντῶντες, διὰ τὸ μὴ ἔχειν αὐτοὺς τὸ Ἀττικὸν σημεῖον, ἀμφιγνοοῦντες παρέπλεον. Οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων κατὰ τὸ παράγγελμα [ταῖς] ἐπισήμοις τῶν νεῶν ἔφθανον διδόντες διττὰς ἐμβολάς. Τὸ τέχνασμα τοῦτο νίκην Ἀθηναίοις ἔδωκεν.

Χαβρίας, εἰς Αἴγιναν νυκτὸς καταπλεύσας, τρια- 12
κοσίους ἄνδρας εἴς τινα τόπον ἐπιτήδειον ἀποβιβάσας αὐτὸς παρέπλει. Οἱ μὲν ἐκ τῆς πόλεως, ἐπεξελθόντες,

τοῖς ἀποβᾶσι παρετάσσοντο καὶ πολλοὺς αὐτῶν ἀνῄρουν, ὁ δὲ διὰ τάχους ἐς τὴν πόλιν εἰσέπλευσεν. Οἱ δὲ πολῖται, φοβηθέντες μὴ τῆς πόλεως ἀποκλεισθῶσι, καταλιπόντες τὴν πρὸς τοὺς τριακοσίους μάχην ἀνεχώρησαν ἐπὶ τὴν πόλιν.

13 Χαβρίας πρὸς τὰς ἐπιβολὰς τῶν κυμάτων ὑπὸ τὴν παρεξειρεσίαν ἑκατέρου τοίχου δέρρεις κατελάμβανεν, καὶ † κατὰ μόνας ἀρτίους τῷ καταστρώματι κατὰ τὸ ὕψος φράγμα κατελάμβανεν αὐτὸ πρὸς τὰς παρεξειρεσίας. Τοῦτο δὲ ἐκώλυε τὴν ναῦν ὑποβρύχιον φέρεσθαι καὶ τοὺς ναύτας ὑπὸ τῶν κυμάτων βρέχεσθαι· καὶ τὰ ἐπιφερόμενα κύματα οὐχ ὁρῶντες διὰ τὴν τοῦ φράγματος πρόσθεσιν, οὐκ ἐξανίσταντο διὰ τὸν φόβον οὐδὲ τὴν ναῦν ἔσφαλλον.

14 Χαβρίας πρὸς τοὺς πελαγίους πλοῦς καὶ τοὺς ἐν τῇ θαλάττῃ χειμῶνας κατεσκεύαζεν ἑκάστῃ τῶν νηῶν δισσὰ πηδάλια, καὶ τοῖς μὲν ὑπάρχουσιν ἐν ταῖς εὐδίαις ἐχρῆτο· εἰ δὲ ἡ θάλασσα κοίλη γένοιτο, θάτερα διὰ τῆς παρεξειρεσίας κατὰ τὰς θρανίτιδας κώπας παρετίθει, τοὺς αὐχένας ἔχοντα καὶ τοὺς οἴακας ὑπὲρ τοῦ καταστρώματος, ὥστε ἐξαιρομένης τῆς πρύμνης τούτοις τὴν ναῦν κατευθύνεσθαι.

15 Χαβρίας, καταλαβὼν τὴν Λακωνικὴν καὶ λείαν πολλὴν ἁρπάσας, Σπαρτιατῶν ἐκβοηθησάντων, ὧν Ἀγησίλαος ἡγεῖτο, συναγαγὼν τοὺς στρατιώτας ἐπὶ λόφον ὑψηλὸν, τὰ σκευοφόρα καὶ τοὺς αἰχμαλώτους ἀγαγὼν ἐπὶ τὸ ὀχυρώτατον περιεστρατοπέδευσεν. Οἱ δὲ Λάκωνες ἀπὸ πέντε σταδίων ἀντεστρατοπέδευσαν. Χαβρίας παρήγγειλεν ὡς πλεῖστα πυρὰ καῆναι διὰ νυκτὸς, καὶ περὶ δευτέραν φυλακὴν παρήγγειλε τὰ μὲν ὑποζύγια καὶ τὰ βοσκήματα καταλιπεῖν, αὐτοὺς δὲ ἀναχωρεῖν κατὰ τὸ ὄπισθεν μέρος τοῦ λόφου. Οἱ

μὲν δὴ λαθόντες ἀνεχώρησαν· οἱ δὲ Λάκωνες, τό τε πῦρ ὁρῶντες τῆς τε φωνῆς τῶν ὑποζυγίων ἀκούοντες, μένειν τοὺς Ἀθηναίους νομίζοντες, ὑπὸ τὴν ἕω διασκευασάμενοι πρὸς μάχην, σύνθημα λαβόντες τῷ λόφῳ προσῆγον. Ἐπεὶ δὲ ἐγγὺς γενόμενοι κενὸν τὸ στρατόπεδον εἶδον, ἀνεβόησεν Ἀγησίλαος, "Ἄριστός γε στρατηγὸς Χαβρίας."

12. ΦΩΚΙΩΝ.

1 *(Ὅτι Φωκίων ἐρωτηθεὶς, πότε συμβουλεύει πολεμεῖν Ἀθηναίοις, εἶπεν, "Ὅταν ἴδω τοὺς μὲν νέους τὴν τάξιν βουλομένους φυλάττειν, τοὺς δὲ πλουσίους εἰσφέρειν τῇ πόλει, τοὺς δὲ ῥήτορας μὴ κλέπτειν τὰ δημόσια.")*

2(1) *Φωκίων Ἀθηναίους ὡρμηκότας στρατεύειν ἐπὶ Βοιωτοὺς ἐκώλυεν· οἱ δὲ πολλῇ ὁρμῇ χρώμενοι τὸν πόλεμον ἐψηφίσαντο καὶ Φωκίωνα στρατηγόν. Ὁ δὲ τὸν κήρυκα ἀνειπεῖν ἐκέλευσεν· "Ὅσοι Ἀθηναίων μέχρι ἑξήκοντα ἐτῶν ἀπὸ ἥβης, πέντε ἡμερῶν σιτία λαβόντες, εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἕπεσθέ μοι." Ὁ θόρυβος ἦν πολύς. Οἱ πρεσβύτεροι καὶ μᾶλλον ἐβόων, ἀνεπήδων, ἠγανάκτουν. Τότε δὴ Φωκίων, "Οὐδὲν," ἔφη, "δεινὸν ὑπομενεῖτε· κἀγὼ γὰρ ὁ στρατηγὸς, ὀγδοηκοστὸν ἔχων ἔτος, μεθ' ὑμῶν κείσομαι." Τοῦτο ἀκούσαντες Ἀθηναῖοι τῆς ὁρμῆς τῆς ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐπαύσαντο καὶ μετεβάλοντο.*

13. ΧΑΡΗΣ.

1 *Χάρης, ἐν τῷ στρατοπέδῳ κατασκόπους ὑπονοήσας εἶναι, φυλακὴν ἔξωθεν τοῦ χάρακος ἐπιστήσας,*

Cap. 12. §. 1. 2. Ex Plut. Phoc. 23. 24.

προσέταξεν ἕκαστον ἐπιλαμβάνεσθαι τοῦ πλησίον καὶ μὴ πρότερον ἀφιέναι, πρὶν εἰπεῖν, ὅς τις εἴη καὶ τίνος τάξεως. Οὕτω δὴ συνέβη τοὺς κατασκόπους ἁλῶναι, μὴ δυναμένους εἰπεῖν μήτε τάγμα μήτε λόχον μήτε συσσίτιον μήτε σύνθημα.

2 Χάρης ἐν Θρᾴκῃ, χειμῶνος ὄντος ὑπερβολῇ, τοὺς στρατιώτας ὁρῶν φειδομένους τῶν ἱματίων καὶ πρὸς τὸ πράττειν ἃ χρὴ διακειμένους ὀκνηρῶς, παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀλλάττειν παρ' ἀλλήλων τὰ ἱμάτια. Τούτου γὰρ γενομένου, τῶν ἀλλοτρίων ἐσθήτων ἕκαστος οὐ φειδόμενος, ἑτοιμότερος ἦν πράττειν τὰ κελευόμενα.

3 Χάρης ἀπῆγε στρατόπεδον ἐκ Θρᾴκης· ἐπέκειντο οἱ Θρᾷκες καὶ τὴν οὐραγίαν ἔθραυον. Ὁ δὲ βουλόμενος ἀποσπάσαι τοὺς πολεμίους [καὶ] διελθεῖν ἀσφαλῶς, τόπον ὕποπτον συνιδών, ἀναβιβάσας τῶν σαλπιγκτῶν ἐπὶ τοὺς ἵππους καὶ συμπέμψας αὐτοῖς ὀλίγους τῶν ἱππέων, ἐκέλευσε περιιππευσαμένους τὴν ταχίστην, γενομένους ὄπισθεν τῶν πολεμίων, τὸ πολεμικὸν σημῆναι. Οἱ μὲν ἐσήμηναν· οἱ δὲ προσκείμενοι Θρᾷκες, ἐνέδραν εἶναι νομίσαντες, τὴν τάξιν λύσαντες φεύγοντες ᾤχοντο. Χάρης δὲ ἀσφαλῆ τὴν ἀποχώρησιν ἐποιήσατο.

14. ΧΑΡΙΔΗΜΟΣ.

Χαρίδημος, Ἰλιέων λεηλατούντων αὐτοῦ τὴν πόλιν, οἰκέτην Ἰλιέα προελθόντα ἐπὶ λείαν συλλαβών, μεγάλοις δώροις ἔπεισε προδοῦναι τὴν πόλιν. Ἵνα δὲ πιστὸς φανείη τοῖς φυλάττουσι τὰς πύλας, ἔδωκεν αὐτῷ πολλὰ πρόβατα καὶ ἀνδράποδα δίς που καὶ τρὶς ἀγαγεῖν. Οἱ δὲ φύλακες, ταῦτα νειμάμενοι, συνεχώρουν αὐτῷ πολλάκις ἐξιέναι νύκτωρ, καὶ σὺν αὐτῷ

ἄνδρας πλείονας τὴν λείαν περιελαύνοντας. Χαρίδημος τοὺς μὲν σὺν αὐτῷ συλλαβὼν ἔδησε· τὰ δὲ τούτων ἱμάτια περιβαλὼν ἰδίοις ἀνδράσιν ὡπλισμένοις, ἔδωκεν αὐτοῖς τά τε ἄλλα τῆς λείας καὶ ἵππον ὡς αἰχμάλωτον. Οἱ φύλακες, ἵνα δέξαιντο τὸν ἵππον, πᾶσαν τὴν πύλην ἀνέῳξαν. Οἱ στρατιῶται, τῷ ἵππῳ συνεισπεσόντες, τούς τε φύλακας ἀπέκτειναν καὶ τὴν λοιπὴν δύναμιν δεξάμενοι τῆς πόλεως ἐκράτησαν, ὥστε, εἰ χρή τι καὶ παῖξαι, δεύτερον ἑάλω τὸ Ἴλιον πάλιν ἵππῳ καταστρατηγούμενον.

15. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΦΑΛΗΡΕΥΣ.

Δημήτριος Φαληρεὺς, συλλαμβάνεσθαι μέλλων ὑπὸ τοῦ Θρᾳκῶν βασιλέως, κατακρύψας αὑτὸν ἐς ἅμαξαν χορτοφόρον, ἐς τὴν ὅμορον χώραν διεσώθη.

16. ΦΙΛΟΚΛΗΣ.

Φιλοκλῆς, Πτολεμαίου στρατηγὸς, Καύνῳ προσεστρατοπέδευσε, καὶ χρήμασι διαφθείρας τοὺς σιτοφύλακας συνέθετο. Οἱ μὲν ἐν τῇ πόλει παρήγγειλαν τοῖς στρατιώταις δώσειν· οἱ δὲ, τὰς φυλακὰς τῶν τειχῶν ἀπολιπόντες, τὸν σῖτον ἐμετροῦντο. Φιλοκλῆς ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ προσπεσὼν ἀφύλακτον ἔλαβε τὴν πόλιν.

Τάδε ἔνεστιν ἐν τῷ τετάρτῳ βιβλίῳ τῶν

Πολυαίνου στρατηγημάτων.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Καὶ τόδε ὑμῖν τέταρτον βιβλίον, ἱερώτατοι βασιλεῖς Ἀντωνῖνε καὶ Οὐῆρε, προσφέρω τῶν Στρατηγημάτων· τοῦτο μὲν δὴ καὶ ἥδιον τῶν ἄλλων συγγράψας, ἐν ᾧ καταμάθοιτε ἂν τὰς ἀρετὰς τῶν ἡμετέρων προγόνων, οἳ τῆς Μακεδονίας ἐβασίλευσαν.

I. ΑΡΓΑΙΟΣ.

Ἀργαῖος βασιλεὺς Μακεδόνων, Ταυλαντίων Γά- 1
λαυρος· Ταυλάντιοι στρατεύουσιν ἐπὶ Μακεδόνας. Ἀργαῖος, ἣν γὰρ αὐτῷ χεὶρ ὀλίγη, κελεύει τὰς παρθένους τῶν Μακεδόνων, ἐπειδὰν οἱ πολέμιοι προσάγωσι τὴν φάλαγγα, αὐτὰς ἐκ τοῦ ὄρους τῆς Ἐρεβοίας ἐπιφανῆναι. Οἱ μὲν δὴ προσῆγον· αἱ δὲ ἐπεφάνησαν καὶ κατῄεσαν ἀπὸ τοῦ ὄρους παρθένοι πολλαί, θύρσους ἀντὶ δοράτων πάλλουσαι καὶ στεφάνοις τὰ πρόσωπα σκιάζουσαι. Γάλαυρος ἐξεπλάγη, ἄνδρας εἶναι τὰς παρθένους ἀπὸ μακροῦ νομίζων, καὶ τὸ ἀνακλητικὸν ὑπεσήμαινεν· Ταυλάντιοι δὲ ἔφευγον, τά τε ὅπλα ἀποβαλόντες καὶ τὰ σκευοφόρα καταλιπόντες. Ἀργαῖος ἀμαχεὶ κρατήσας ἱερὸν ἱδρύεται Διονύσῳ Ψευδάνορι, καὶ τὰς παρθένους, ἃς πάλαι Κλώδωνας ἔκληζον οἱ Μακεδόνες, αὐτὸς κλῄζειν ἔταξε διὰ τὴν μίμησιν τῶν ἀνδρῶν Μιμαλλόνας.

2. ΦΙΛΙΠΠΟΣ.

1 Φίλιππος ἐπὶ στρατοπέδου Δόκιμον Ταραντῖνον λουτρῷ θερμῷ χρησάμενον τὴν ἡγεμονίαν ἀφείλετο, φήσας, "Ἀγνοεῖν μοι δοκεῖς τὰ Μακεδόνων, παρ' οἷς οὐδὲ γυνὴ τεκοῦσα θερμῷ λούεται."

2 Φίλιππος, ἐν Χαιρωνείᾳ παρατασσόμενος Ἀθηναίοις, εἴξας ἐνέκλινε. Στρατηγὸς Ἀθηναίων Στρατοκλῆς ἐκβοήσας, "Οὐ χρὴ ἀποστῆναι προσκειμένους, ἕως ἂν τοὺς πολεμίους κατακλείσωμεν εἰς Μακεδονίαν", οὐκ ἀνῆκε διώκων. Φίλιππος, εἰπὼν "Οὐκ ἐπίστανται νικᾶν Ἀθηναῖοι", ἐπὶ πόδα ἀνεχώρει, συνεσπασμένην ἔχων τὴν φάλαγγα καὶ ἐντὸς ὅπλων πεφυλαγμένος. Μετ' ὀλίγον ὑπερδεξίων τόπων λαβόμενος, παραθαρρύνας τὸ πλῆθος, ἀναστρέψας εὐρώστως ἐμβάλλει τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ λαμπρῶς ἀγωνισάμενος ἐνίκησεν.

3 Φίλιππος ἐπὶ Θηβαίους ἐστράτευεν. Ἀέροπος καὶ Δαμάσιππος ἡγεμόνες, ἀπὸ πανδοκείου μισθωσάμενοι ψάλτριαν, ἐς τὸ στρατόπεδον εἰσήγαγον. Οὐ μὴν ἔλαθον Φίλιππον, ἀλλὰ καταμαθὼν ἄμφω τὼ ἡγεμόνε τῶν ὅρων τῆς αὐτοῦ βασιλείας ἐξεκήρυξεν.

4 Φίλιππος πρέσβεις ἔπεμψεν ἐς πολεμίων Θρᾳκῶν πόλιν. Οἱ μὲν ἐκκλησίαν συνήγαγον καὶ τοὺς πρεσβευτὰς ἐκέλευον ἀγορεύειν, καὶ ἦν ἁπάντων σπουδὴ περὶ τὴν ἀκρόασιν ὧν ἀγγελοῦσι. Φίλιππος ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, μὴ προσδοκῶσιν ἐπιθέμενος, τῆς πόλεως ἐκράτησεν.

5 Φίλιππος ᾔτησε παρὰ τῶν πολεμίων Ἰλλυριῶν νεκροὺς ὑποσπόνδους. Τῶν δὲ διδόντων, ἡνίκα οἱ ἔσχατοι ἐκομίζοντο, σημάνας ἀφυλάκτοις ἐπῆλθεν.

6 Φίλιππος ἐν παλαίστρᾳ καὶ Μηνηγέτης ὁ παγκρατιαστὴς ἐκυλίοντο· οἱ στρατιῶται κύκλῳ περι-

στάντες κατεβόων, τὴν μισθοφορὰν ἀπαιτοῦντες. Οὐκ ἔχων ὁ Φίλιππος προσῆλθεν, ἱδρῶτι ῥεόμενος, κεκονιμένος, προσμειδιάσας αὐτοῖς "Δίκαια", ἔφη, "λέγετε, ὦ στρατιῶται, ἀλλά τοι κἀγὼ διὰ τοῦτο νῦν ἐπὶ τὸν βάρβαρον ἀλείφομαι, ὅπως ὑμῖν πολλαπλασίως ἀποτίσαιμι τὰς χάριτας." Ταῦτα εἰπὼν καὶ ταῖν χεροῖν κροτῶν, διὰ μέσων δραμὼν, ἐς κολυμβήθραν ἐπέρριψεν, καὶ οἱ Μακεδόνες ἐγέλασαν. Ὁ Φίλιππος μέχρι τοσούτου διαβαπτιζόμενος πρὸς τὸν παγκρατιαστὴν καὶ κατὰ τοῦ προσώπου ῥαινόμενος, οὐκ ἀνῆκεν, ἔστ' ἂν οἱ στρατιῶται καμόντες ἀπερρύησαν. Τοῦ στρατηγήματος τούτου καὶ αὐτὸς Φίλιππος παρὰ τοὺς πότους ἐμέμνητο πολλάκις, ὡς ἀστείως διακρουσάμενος τοὺς ἀπαιτοῦντας.

Φίλιππος ἐν Χαιρωνείᾳ, γιγνώσκων τοὺς μὲν 7
Ἀθηναίους ὀξεῖς καὶ ἀγυμνάστους, τοὺς δὲ Μακεδόνας ἠσκηκότας καὶ γεγυμνασμένους, ἐπὶ πολὺ τὴν παράταξιν ἐκτείνας, ταχέως παρέλυσε τοὺς Ἀθηναίους καὶ εὐχειρώτους ἐποίησε.

Φίλιππος ἐπὶ τὴν Ἀμφισσέων ἐστράτευεν· Ἀθη- 8
ναῖοι καὶ Θηβαῖοι τὰ στενὰ προκατελάβοντο, καὶ ἦν ἡ δίοδος ἀμήχανος. Ἐξαπατᾷ τοὺς πολεμίους Φίλιππος, ἐπιστολὴν πεπλασμένην Ἀντιπάτρῳ πέμψας ἐς Μακεδονίαν, ὡς τὴν μὲν στρατείαν τὴν ἐπ' Ἀμφισσεῖς ἀναβάλοιτο, σπεύδοι δὲ ἐς Θρᾴκην, πεπυσμένος τοὺς ἐκεῖ νεωτερίζειν. Ὁ γραμματοφόρος [διήει] διὰ τῶν στενῶν. Οἱ στρατηγοὶ, Χάρης καὶ Πρόξενος, αἱροῦσιν αὐτὸν καὶ τὴν ἐπιστολὴν ἀναγνόντες, πιστεύουσι τοῖς γεγραμμένοις καὶ τὴν φυλακὴν τῶν στενῶν ἀπολείπουσι. Φίλιππος δὲ λαβόμενος ἐρημίας ἀφυλάκτως διεπέμψατο, καὶ τοὺς στρατηγοὺς ἀναστρέψαντας ἐνίκησε, καὶ τῆς Ἀμφίσσης ἐκράτησεν.

9 Φίλιππος οὐκ ἐλάττω δι' ὁμιλίας ἢ διὰ μάχης κατειργάζετο. Καὶ νὴ Δία μεῖζον ἐφρόνει ἐφ' οἷς διὰ τῶν λόγων ἐκτᾶτο, ἢ διὰ τῶν ὅπλων· τῶν μὲν γὰρ κοινωνεῖν αὐτῷ τοὺς στρατιώτας, τῶν δὲ αὐτῷ μόνῳ μετεῖναι.

10 Φίλιππος ἤσκει τοὺς Μακεδόνας τρόπῳ κινδύνων, ἀναλαμβάνοντας τὰ ὅπλα, τριακόσια στάδια πολλάκις ὁδεύοντας, φέροντας ὁμοῦ κράνη, πέλτας, κνημίδας, σαρίσας, καὶ μετὰ τῶν ὅπλων ἐπισιτισμὸν καὶ ὅσα σκεύη καθημερινῆς διαίτης.

11 Φίλιππος, ἀφικόμενος εἰς Λάρισσαν, ἵνα τινὰς τῶν Ἀλευαδῶν ἔξω οἰκίας καθέλοι, νοσεῖν ὑπεκρίνατο, ὅπως ἐσιόντας αὐτοὺς ὡς ἐπισκεψομένους συλλάβοι. Βοΐσκος ἐξήγγειλε τοῖς Ἀλευάδαις τὴν ἐπίθεσιν, καὶ διὰ τοῦτο τέλος οὐκ ἔσχεν ἡ πρᾶξις.

12 Φίλιππος ἠξίωσε Σαρνουσίοις ἐκκλησιάζουσι διαλεχθῆναι. Οἱ μὲν συνῄεσαν· τοῖς δὲ στρατιώταις παρήγγελτο ἱμάντας ὑπὸ μάλης κομίζειν. Ἐπεὶ δὲ ὁ Φίλιππος ἀνέτεινε τὴν δεξιὰν ὡς δημηγορήσων, τοῦτο ἦν ἄρα σημεῖον τοῖς στρατιώταις τοῦ δῆσαι πάντας τοὺς παρόντας. Οὕτω Σαρνούσιοι δεθέντες ἐς Μακεδονίαν ἤχθησαν πλείους μυρίων.

13 Φίλιππος διωκόμενος ὑπὸ Θρᾳκῶν παρήγγειλεν, ἐπειδὰν ὁ σαλπιγκτὴς φεύγειν σημήνῃ, τοῖς μὲν οὐραγοῦσι προβαλομένοις μένειν, τοῖς δὲ ἄλλοις φεύγειν, ὅπως τοὺς μὲν πολεμίους ἐπιστήσειε διώκοντας, τοῖς δὲ οἰκείοις προλαβεῖν τῆς ὁδοῦ παράσχοι.

14 Φίλιππος, τὰς παρόδους τῆς Βοιωτίας Βοιωτῶν φυλαττόντων — ἦν δὲ στενὸς ὄρους αὐχήν — οὐκ ἐπὶ τοῦτον ὥρμησεν, ἀλλὰ τήν τε χώραν πυρπολῶν καὶ

Cap. 2. §. 9. Cf. Diod. 16, 95.

ς πόλεις πορθῶν φανερὸς ἦν. Βοιωτοὶ δὲ οὐχ ὑπο-
ένοντες ὁρᾶν τὰς πόλεις πορθουμένας, κατέβησαν
τὸ τοῦ ὄρους. Φίλιππος ὑποστρέψας διὰ τοῦ ὄρους
ἐξεπαίσατο.

Φίλιππος τοῖς Μεθωναίων τείχεσι κλίμακας προσ- 15
αγεν, καὶ δι' αὐτῶν πολλοὺς Μακεδόνας ἀνεβίβασε
ολιορκητάς. Ἐπεὶ δὲ ἀνέβησαν ἐπὶ τὰ τείχη, ἀφεῖλε
ς κλίμακας, ὅπως ἐλπίδα τοῦ καταβῆναι μὴ ἔχον-
ς προθυμότερον τῶν τειχῶν κρατήσειαν.

Φίλιππος ἐνέβαλεν ἐς τὴν Ὀρβηλίων χώραν· ἡ 16
ἐστι φαραγγώδης καὶ δασεῖα. Καταδυομένων τῶν
ρβάρων ἐς τὰ ἄλση καὶ τοὺς θάμνους, θηρευτικὰς
νας πολλὰς ἐξήγαγεν, αἳ τοὺς πολεμίους ἐξιχνεύ-
σαι τοὺς πλείστους αὐτῶν ἐθήρευον.

Φίλιππος Ἀμφίπολιν ἀπαιτούμενος ὑπὸ Ἀθη- 17
ίων, ὁμοῦ δὲ καὶ Ἰλλυριοῖς πολεμῶν, οὐκ ἀπέ-
οκεν, ἀλλ' ἀφῆκεν ἐλευθέραν· Ἀθηναῖοι δὲ ἠγά-
σαν τὸ ἐλευθέραν ἀφεῖσθαι. Φίλιππος, ὁπότε τῶν
λυριῶν κρατήσας μείζω δύναμιν ἐκτήσατο, τηνι-
ῦτα πάλιν Ἀμφίπολιν κατέσχεν, Ἀθηναίων κατα-
ρονήσας.

Φίλιππος ἐπολιόρκει Φαρκηδόνα πόλιν Θεσσαλι- 18
ν· Φαρκηδόνιοι παρέδωκαν τὴν πόλιν. Ὡς δὲ εἰσ-
θον οἱ Φιλίππειοι μισθοφόροι, περιπταίουσιν
έδρᾳ· πολλοὶ γὰρ ἀπὸ τῶν στεγῶν καὶ τῶν πύργων
αλλον καὶ ἠκόντιζον. Φίλιππος πρὸς τὴν ἐνέδραν
έως ἀντεστρατήγησεν. Ἦν τὰ ὄπισθεν τῆς πόλεως
ημα, τῶν πολιτῶν συνδραμόντων ἐπὶ τὴν ἐνέδραν.
ατὰ ταῦτα τοὺς Μακεδόνας προσβάλλειν ἐκέλευσε
ι προστιθέναι κλίμακας. Ἀναβάντων δὲ ὑπὲρ τὸ
ῖχος, οἱ Φαρκηδόνιοι, τοῦ βάλλειν τοὺς μισθοφό-
υς ἀποσχόμενοι, σπουδῇ ἔθεον ἀμυνούμενοι τοὺς

τειχοκρατοῦντας. Οἱ δὲ, πρὶν ἥκειν εἰς χεῖρας, ἤδη τῆς πόλεως ἐκράτουν.

19 *Φίλιππος, ποθῶν κτήσασθαι Θεσσαλίαν, αὐτὸς μὲν φανερῶς οὐκ ἐπολέμει Θεσσαλοῖς· Πελινναίων δὲ πολεμούντων Φαρσαλίοις καὶ Φεραίων Λαρισσαίοις, τῶν δὲ ἄλλων ἐς τούτους διῃρημένων, ἀεὶ προσεβοήθει τοῖς καλοῦσι. Νικῶν δὲ οὐκ ἀναστάτους ἐποίει τοὺς ἡττωμένους, ὅπλα οὐ παρῃρεῖτο, τείχη οὐ κατέβαλε· τὰς στάσεις ἔτρεφε μᾶλλον ἢ ἔλυεν, τῶν ἀσθενεστέρων ἐπεμελεῖτο, τοὺς δυνατωτέρους καθῄρει, τοῖς δήμοις φίλος ἦν, τοὺς δημαγωγοὺς ἐθεράπευεν. Τούτοις τοῖς στρατηγήμασι Φίλιππος ἐκράτησε Θεσσαλίας, οὐ τοῖς ὅπλοις.*

20 *Φίλιππος, πολιορκῶν χρόνῳ μακρῷ Φερὰς ἐχυρὸν χωρίον, ἑλεῖν οὐχ οἷός τε ὢν, ἀποχωρῆσαι βουλόμενος ἀσφαλῶς καὶ τὰ ὄργανα τῆς πολιορκίας περισώσασθαι, νύκτα σκοτεινὴν παραφυλάξας ἐκέλευσε τοῖς μηχανοποιοῖς διαλύειν μὲν τὰ ὄργανα, μιμεῖσθαι δὲ κτύπον οἷος ἂν γένοιτο συμπηγνύντων. Οἱ δὲ ἐν ταῖς Φεραῖς, ἀκούσαντες τοῦ κτύπου, τὰς πύλας ἔνδοθεν ἀσφαλέστερον ἀπέκλειον καὶ τοῖς μηχανήμασιν ἀντιμηχανήματα ηὐτρέπιζον. Φίλιππος δὲ, περὶ ταῦτα ἀσχολουμένων, διὰ νυκτὸς αὐτοῖς μηχανήμασιν ἀφανὴς ἦν.*

21 *Φίλιππος ἐπολιόρκει Βυζαντίους, ἔχοντας οὐκ ὀλίγην χεῖρα συμμάχων. Τούτους ἀπολιπεῖν τὴν συμμαχίαν ἐτεχνάσατο, πέμψας αὐτομόλους ἀγγέλλοντας, ὡς αἱ πόλεις αὐτῶν ὑπὸ Φιλίππου πολιορκοῖντο, πέμψαντος ἄλλας δυνάμεις ἐκεῖ, καὶ οὐ μακρὰν ἁλώσεως αἱ πόλεις. Οἱ μὲν ταῦτα ἤγγελον· Φίλιππος δὲ φανερὸς ἦν διαπέμπων μέρη τῆς στρατιᾶς ἄλλο ἀλλαχοῦ εἰς δόκησιν, οὐκ ἐπὶ πρᾶξιν. Οἱ*

σύμμαχοι, ταῦτα ὁρῶντες καὶ ἀκούοντες, ἀπολιπόντες Βυζαντίους ἐπὶ τὰς αὐτῶν πατρίδας ἐστέλλοντο.

Φίλιππος τὴν Ἀβδηριτῶν καὶ Μαρωνιτῶν κατα- 22
λαβὼν ἐπανῄει, καὶ ναῦς ἔχων πολλὰς καὶ στρατιὰν πεζὴν ἄγων· Χάρης περὶ Νέαν πόλιν ἐναυλόχει, τριήρεις ἔχων εἴκοσι. Φίλιππος, ἐπιλεξάμενος τῶν νεῶν τέσσαρας τὰς ἄριστα πλεούσας, ἐπλήρωσεν ἐρετῶν ἀκμῇ καὶ τέχνῃ καὶ ῥώμῃ ἀρίστων, καὶ παράγγελμα ἔδωκε, προαναχθῆναι τοῦ στόλου παντὸς καὶ παραπλεῖν τὴν Νέαν πόλιν, οὐ πολὺ τῆς γῆς ἀπέχοντας. Οἱ μὲν παρέπλεον· ὁ δὲ Χάρης, ὡς ἀναρπασόμενος τὰς τέσσαρας ναῦς ἐπανήχθη ταῖς εἴκοσιν. Αἱ δὲ τέσσαρες, ἐλαφραὶ καὶ ἀρίστους ἐρέτας ἔχουσαι, ταχέως εἰς τὸ πέλαγος μετεωρίζονται. Τῶν δὲ ἀμφὶ τὸν Χάρητα συντεταμένως διωκόντων, ἔλαθεν ὁ Φίλιππος Νέαν πόλιν ἀσφαλῶς παραπλεύσας· Χάρης δὲ οὐδὲ τὰς τέσσαρας ναῦς κατέλαβεν.

3. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ.

Ἀλέξανδρος ἐστρατήγει πάντας ἀνθρώπους ἐς 1
εὔνοιαν ὑπάγεσθαι, καὶ δὴ διέγνω πάντας ἀντὶ βροτῶν καὶ ἀνδρῶν καὶ φωτῶν καὶ μερόπων καὶ ἀνθρώπων Ἀλεξάνδρους καλεῖν.

Ἀλέξανδρος πολεμῶν προσέτασσε τοῖς στρατηγοῖς 2
ξυρεῖν τὰ τῶν Μακεδόνων γένεια, ἵνα μὴ παρέχοιεν πρόχειρον λαβὴν τοῖς ἐναντίοις.

Ἀλέξανδρος, πολιορκῶν Τύρον, βουλόμενος μέγα 3
χῶμα τοῖς τείχεσι τῶν Τυρίων περιβαλεῖν, πρῶτος αὐτὸς κόφινον λαβὼν, χοῦ πληρώσας προσήνεγκεν.

Cap. 3. §. 2. (Descripsit Arsenius, Viol. apophthegm. Alex. pg. 98 Walz.)

Οἱ Μακεδόνες, ὡς εἶδον αὐτουργοῦντα τὸν βασιλέα, παραχρῆμα τὰς χλαμύδας ἀπορρίψαντες τὸ χῶμα διὰ τάχους ἤγειραν.

4 *Ἀλέξανδρος, Τύρῳ πολιορκίαν περιβαλὼν, ἐπ' Ἀραβίας ἐστέλλετο. Τύριοι, τῆς ἀπουσίας αὐτοῦ καταφρονήσαντες, τῶν τειχῶν προελθόντες, τοῖς Μακεδόσι προσπεσόντες ἐκράτουν πολλαχῇ. Παρμενίων Ἀλέξανδρον ἀνακαλεῖται. Διὰ τάχους ἐπανελθὼν, Μακεδόνων τοὺς ἐγκλίνοντας ἰδὼν, τοῖς ἡττωμένοις οὐκ ἐβοήθησεν· ἐς δὲ τὴν πόλιν κενὴν (ἀνδρῶν) ὁρμήσας, κατὰ κράτος αἱρεῖ τὴν Τύρον. Τύριοι, τὴν πόλιν ἁλοῦσαν ἰδόντες, αὐτίκα σφᾶς αὐτοὺς καὶ τὰ ὅπλα τοῖς Μακεδόσι προήκαντο.*

5 *Ἀλέξανδρος, Δαρείῳ παρατάσσεσθαι μέλλων, παράγγελμα τοῖς Μακεδόσιν ἔδωκεν· "Ἢν ἐγγὺς γένησθε τῶν Περσῶν, εἰς γόνυ κλίναντες, ταῖν χεροῖν διατρίβετε τὴν γῆν· ἢν δὲ ἡ σάλπιγξ ὑποσημήνῃ, τότε δὴ ἀναστάντες θυμῷ καὶ ῥώμῃ τοῖς πολεμίοις ἐμβάλλετε." Οἱ μὲν δὴ Μακεδόνες οὕτως ἐποίησαν· οἱ δὲ Πέρσαι, σχῆμα προσκυνήσεως ἰδόντες, τὴν πρὸς τὸν πόλεμον ὁρμὴν ἐξέλυσαν καὶ ταῖς γνώμαις ἐγένοντο μαλακώτεροι. Δαρεῖος δὲ ἐκυδροῦτο καὶ φαιδρὸς ἦν, ὡς ἀμαχεὶ κρατῶν. Οἱ Μακεδόνες, ὑπὸ τῷ συνθήματι τῆς σάλπιγγος ἀναπηδήσαντες, ῥυμηδὸν ἐμβάλλουσι τοῖς πολεμίοις, καὶ τὴν φάλαγγα ῥήξαντες ἐς φυγὴν ἐτρέψαντο.*

6 *Ἀλέξανδρος ἐν Ἀρβήλοις τὴν ὑστάτην μάχην Δαρείῳ παρετάσσετο. Μοῖρα Περσῶν οὐκ ὀλίγη περιελθόντες τὰ σκευοφόρα τῶν Μακεδόνων διήρπαζον. Ὁ Παρμενίων Ἀλεξάνδρῳ συνεβούλευε τοῖς σκευοφόροις βοηθεῖν. Ὁ δέ· "Οὐδὲν", ἔφη, "παραλύειν χρὴ τῆς φάλαγγος, ἀλλὰ τοῖς πολεμίοις αὐτοῖς μάχε-*

σθαι· ἡττηθέντες μὲν γὰρ οὐκ ἔτι τῶν σκευοφόρων χρῄζομεν, νικήσαντες δὲ καὶ τὰ ἡμέτερα καὶ τὰ τῶν πολεμίων ἕξομεν."

Ἀλέξανδρος ἐκράτησε τῆς Ἀσίας. Οἱ Μακεδόνες 7
ἦσαν ἐπαχθεῖς αὐτῷ καὶ βαρεῖς, καὶ πάντα σφίσιν αὐτοῖς ἐβιάζοντο παρ' αὐτοῦ γίγνεσθαι. Ὁ δὲ προσέταξεν ὁπλισαμένους ἰδίᾳ στῆναι τοὺς Μακεδόνας, εἰς δὲ τοὐναντίον τοὺς Πέρσας. Ἐπεὶ δὲ διέστησαν, "Ἐπιλέξασθε οἱ Μακεδόνες" ἔφη "ὃν βούλεσθε τῶν ἡγεμόνων, ἐγὼ δὲ ἡγήσομαι τῶν Περσῶν. Ἢν μὲν νικήσητε, ποιήσω πάντα ὅσα ἂν κελεύητε, ἢν δὲ ἡττηθῆτε, μαθόντες ὅτι μηδὲν δύνασθε, τὴν ἡσυχίαν ἄγετε." Τὸ στρατήγημα ἐξέπληξε τοὺς Μακεδόνας, καὶ τοῦ λοιποῦ πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον ἐγένοντο μετριώτεροι.

Ἀλέξανδρος ἐν τῇ πρώτῃ παρατάξει πρὸς τοὺς 8
Πέρσας, ὁρῶν ἐνδιδόντας ἤδη τοὺς Μακεδόνας, παριππεύων ἀνεβόα· "Ἔτι ἅπαξ ἐπαγάγωμεν, ἄνδρες Μακεδόνες, ἔτι γενναίως ἅπαξ." Καὶ δή, τῆς ἐμβολῆς εὐρώστου γενομένης, ἐς φυγὴν ἐτράποντο οἱ βάρβαροι. Παρὰ τοσοῦτον ἡ νίκη γενέσθαι τότε [λέγεται].

Ἀλέξανδρος ἦν ἐν Ἰνδοῖς καὶ τὸν Ὑδάσπην ποτα- 9
μὸν διαβαίνειν ἔμελλεν· Πῶρος Ἰνδῶν βασιλεὺς ἐπέκεινα τοῦ ποταμοῦ παρετάσσετο, καὶ διαβαίνειν ἀδύνατον ἦν. Ἀλέξανδρος ἄνω τοῦ ποταμοῦ τὴν δύναμιν ἀντιπαρεξῆγεν, καὶ ὁ Πῶρος ἄνω· πάλιν Ἀλέξανδρος τοῦ ποταμοῦ κάτω, καὶ ὁ Πῶρος ὁμοίως κάτω. Τοῦτο ἐγίνετο καὶ πολλάκις καὶ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, ὥστε οἱ μὲν Ἰνδοὶ κατεγέλασαν τῆς δειλίας τῶν πολεμίων καὶ συμπαραθέοντες ἐπαύσαντο, ὡς οὐκ ἂν ποτε διαβῆναι τολμησόντων, οἳ τοσάκις οὐκ

ἐθάρρησαν. Ἀλέξανδρος δὲ, ὀξυτάτῳ δρόμῳ παρὰ τὰς ὄχθας ἀναδραμὼν, ἐπιβὰς πλοίων καὶ ζευγμάτων καὶ διφθερῶν χόρτου πεπληρωμένων, διέβη τὸν ποταμὸν, ἐξαπατήσας Ἰνδοὺς τῷ τῆς διαβάσεως ἀνελπίστῳ.

10 Ἀλέξανδρος κατέστρεφε τὴν Ἰνδῶν. Τῶν δὲ στρατιωτῶν ἐφελκομένων λάφυρα Περσικὰ καὶ πλοῦτον ὑπέρογκον ἐπὶ τῶν ἁμαξῶν, καὶ τὴν πρὸς Ἰνδοὺς μάχην οὐκ ἀναγκαίαν ἡγουμένων, τοσαῦτα δὴ κεκτημένων, πρώτας ὑπέπρησε τὰς βασιλικὰς ἁμάξας, εἶτα τὰς τῶν ἄλλων. Οἱ Μακεδόνες, ἐλαφροὶ γενόμενοι καὶ ἐν χρείᾳ τοῦ πάλιν κτήσασθαι καταστάντες, ἐπὶ τὸν πόλεμον ὥρμησαν προθυμότερον.

11 Ἀλέξανδρος, Θρᾳκῶν παρεσκευασμένων καταγόμους ἁμάξας πολλὰς ἐπαφιέναι τοῖς Μακεδόσι, παρήγγειλεν αὐτοῖς ἐκκλίνειν μὲν ὅσας δύναιντο· εἰ δὲ καταλαμβάνοιντο, καθιέντας αὐτοὺς πρὸς τὴν γῆν ὑπερτιθέναι τὰς ἀσπίδας, ὅπως συμβαίνοι φερομέναις ταῖς ἁμάξαις ὑπερπηδᾶν. Τοῦτό τοι καὶ ἐν αὐτῇ τῇ πείρᾳ γενόμενον, ἤλεγξε τοῖς Θρᾳξὶν ἄχρηστον τὴν παρασκευὴν τῶν ἁμαξῶν.

12 Ἀλέξανδρος ἔλαβε Θήβας, τῆς δυνάμεως ἱκανὴν ἀποκρύψας καὶ τάξας ἐπ' αὐτῆς Ἀντίπατρον· τὴν δὲ φανερὰν αὐτὸς ἦγεν ἐπὶ τοὺς ἐχυροὺς τῶν τόπων. Θηβαῖοι δὲ ἐπεξῆλθον, καὶ πρὸς τὴν ὁρωμένην δύναμιν οὐκ ἀγεννῶς ἀντιπαρετάσσοντο. Ἀντίπατρος ἐν τῷ καιρῷ τῆς μάχης τὴν κεκρυμμένην δύναμιν ἀναστήσας, κύκλῳ περιελθὼν, ᾗ σαθρὸν καὶ ἀφύλακτον ἦν τὸ τεῖχος, ταύτῃ κατελάβετο τὴν πόλιν καὶ σημεῖον ἦρεν. Ἀλέξανδρος ἰδὼν ἀνεβόησεν, ὡς ἤδη

Cap. 3. §. 11. Cf. Arrian. 1, 1, 7 seqq.

τὰς Θήβας ἔχοι· Θηβαῖοι δὲ, εὐρώστως μαχόμενοι, ὡς εἶδον ἐπιστραφέντες ἑαλωκυῖαν τὴν πόλιν, ἔφευγον.

13 Ἀλέξανδρος ἡμιθωράκια τοῖς φεύγουσι στρατιώταις ἀντὶ θωράκων ἔδωκεν, ἵνα μένοντες μὲν ἀσφάλειαν ἔχοιεν, τῶν κατὰ πρόσωπον κρυπτομένων, φεύγοντες δὲ τὰ ὄπισθεν μέρη φυλάσσειν μὴ δύναιντο. Οὐ τοίνυν ἔφευγεν οὐδεὶς γυμνωθῆναι δεδοικὼς, ἀλλὰ πάντοτε ἐνίκων μένοντες.

14 Ἀλέξανδρος, ὁπότε παρὰ τῶν μάντεων ἤκουε καλὰ γεγονέναι τὰ ἱερὰ, περιφέρειν ἐκέλευε τὰ ἱερεῖα καὶ δεικνύειν τοῖς στρατιώταις, ἵνα μὴ μόνον ἀκούοντες, ἀλλὰ καὶ ὁρῶντες ἀγαθὰς ἔχοιεν περὶ τοῦ κινδύνου τὰς ἐλπίδας.

15 Ἀλέξανδρος, διαβὰς ἐς τὴν Ἀσίαν, Μέμνονα στρατηγοῦντα Πέρσαις ὕποπτον ἐποίησε, προστάξας τοῖς Μακεδόσιν ἐξιοῦσιν ἐπὶ τὰς προνομὰς ἀπέχεσθαι τῶν τοῦ Μέμνονος χωρίων.

16 Ἀλέξανδρος, Γράνικον διαβαίνων, Πέρσας ἐξ ὑπερδεξίων ἐπιόντας (αὐτοὺς) αὐτὸς ἐπὶ δόρυ τοὺς Μακεδόνας ἀγαγὼν ὑπερεκέρασεν· ἡ δὲ φάλαγξ προσπεσοῦσα τοὺς πολεμίους ἐτρέψατο.

17 Ἀλέξανδρος ἐν Ἀρβήλοις παρετάσσετο. Δαρεῖος τὸ μεταίχμιον τῆς συμβολῆς τριβόλοις κατέσπειρε. Τοῦτο δὴ συνιδὼν ὁ Μακεδὼν, τοῦ δεξιοῦ κέρως ἡγούμενος, ἐπὶ δόρυ παρήγγειλεν ἀκολουθεῖν, ὅπως περιέλθοι τὸν τόπον τὸν κατεσπαρμένον ταῖς τριβόλοις· ὁ δὲ Πέρσης, ἀντιπαράγειν πειρώμενος ἐπ' ἀσπίδα, διέσπα συνεχῶς τὴν ἵππον. Τοῖς διασπάσμασιν ἐμβαλὼν Ἀλέξανδρος, ὁμοίως δὲ καὶ Παρμενίων ἀπὸ τοῦ λαιοῦ, τὰς μὲν τριβόλους ἐξένευσαν, τοὺς δὲ πολεμίους φεύγειν ἠνάγκασαν.

18 Ἀλέξανδρος Τίγριν διαβὰς, Περσῶν τὴν χώραν καταπιμπράντων, ἔπεμψε τοὺς κατὰ κράτος διώξοντας, ἵν' ἀγαπητῶς αἱρούμενοι σώζεσθαι τὴν χώραν ἀκέραιον καταλίποιεν.

19 Ἀλέξανδρος ἐν Ὑρκανίᾳ πυθόμενος, μοχθηρὰ περὶ αὐτοῦ λογοποιεῖν τοὺς Μακεδόνας καὶ τοὺς Ἕλληνας, συναγαγὼν τοὺς φίλους, ἔφη βούλεσθαι γράμματα πέμπειν οἴκαδε, δηλώσοντα ὡς ἐπανήξοι μετὰ χρόνον ἐτῶν τριῶν· τὸ δὲ αὐτὸ καὶ τοὺς φίλους ἐκέλευε τοῖς οἰκείοις ἐπιστέλλειν. Οἱ μὲν δὴ πάντες ἔγραψαν. Ἐπεὶ δὲ οἱ γραμματοφόροι τρεῖς ἀπεῖχον σταθμοὺς, ἀνακαλεσάμενος αὐτοὺς, λύσας τὰς ἐπιστολὰς ἔμαθε τί φρονοῦντες ἕκαστος διετέλουν.

20 Ἀλέξανδρος χωρίῳ τῆς Ἰνδικῆς ἐχυρῷ προσεκάθητο· φοβηθέντες Ἰνδοὶ συνέθεντο μεθ' ὅπλων ἐξελθεῖν. Οἱ μὲν ἐξελθόντες λόφον ἕτερον κατελάβοντο καὶ φυλακὰς καθίσταντο, καὶ Ἀλέξανδρος ἐπῆγε τὴν δύναμιν, τῶν Ἰνδῶν ἐπιβοωμένων τὰς συνθήκας. Ὁ δὲ περὶ ἐξόδου μὲν ὡμολόγει συντεθεῖσθαι, περὶ δὲ ἀφέσεως μηδὲν ὑπεσχῆσθαι.

21 Ἀλέξανδρος, Πιττακοῦ, ὃς ἦν ἀδελφιδοῦς Πώρου, λοχῶντος κατὰ τὴν ὁδὸν, ᾗ στενὸς ἦν αὐλὼν, μῆκος μὲν ἱκανῶς ἐκτεταμένος, πλάτος δὲ συνεσταλμένος ἄχρι τεσσάρων σταδίων, ἡ δὲ ἔξοδος στενὴ παντάπασιν — ἐν τοιαύτῃ φύσει χωρίου τῆς ἵππου διφαλαγγίαν ποιήσας προήει, παραγγείλας ἐφ' ἡνίαν καὶ παρὰ τὴν κίνησιν ἕκαστον ἕπεσθαι τῷ ἡγουμένῳ, καὶ γενομένων μὲν τῶν ἐναντίων κατὰ τὸ δεξιὸν, ἐπιστρέφειν ἐπὶ δόρυ καὶ τοῦ λοιποῦ ἐξ ἡνίας παρεμβάλλειν· ὅταν δὲ τῆς δεξιᾶς πορείας τὴν οὐραγίαν ἴδωσιν, ἐπάγειν ἐπὶ τοὺς πολεμίους. Ταῦτα παραγγείλας ὀρθίαν αὐτὸς ἐποιεῖτο τὴν πορείαν, ὥστε γνώμονι

σχῆμα παραπλήσιον ἦν. Ὁπότ' οὖν οἱ τοῦ λαιοῦ μέρους, τὴν δεξιὰν οὐραγίαν ἰδόντες, ἀλαλάξαντες προσῆγον, ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ ἐφ' ἡνίαν στρέφοντες ἐπῆγον τοῖς Ἰνδοῖς· οἱ δὲ συγκλεισθῆναι φοβηθέντες ὥρμησαν ὁμοῦ πάντες ἐπὶ τὴν στενὴν ἔξοδον, ὥστε οἱ μὲν ὑπὸ τῶν Μακεδόνων ἀνῃροῦντο, οἱ δὲ πλείους ὑπ' ἀλλήλων καταπατούμενοι διεφθείροντο.

Ἀλέξανδρος ἐν τῇ πρὸς Πῶρον μάχῃ τὸ μὲν ἱππι- 22
κὸν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρως ἔταξεν ἐν μετώπῳ τὸ ἥμισυ, τὸ δὲ λοιπὸν ἐν ἐπικαμπίῳ, τὴν δὲ φάλαγγα καὶ τοὺς ἐλαφροὺς ἐπὶ τοῦ λαιοῦ κέρως ἔστησε· καὶ ἀπὸ τούτων ἐπικάμπιον ἔταξε. Πῶρος δὲ, πολλοὺς ἐλέφαντας ἀντιπαρατάξας, αὐτὸς μὲν κατὰ τὸ λαιὸν ἐπὶ τοῦ ἡγουμένου ἐλέφαντος ἦν· τοὺς δὲ λοιποὺς ἐλέφαντας ἐκ διαστήματος πεντήκοντα ποδῶν μέχρι τοῦ δεξιοῦ κέρως ἔστησε· τὰ δὲ μέσα τῶν θηρίων ἀνδράσι πεζοῖς ἀνεπλήρωσεν, ὥστε ἦν τὸ σχῆμα τείχει μεγάλῳ παραπλήσιον, οἱ μὲν ἐλέφαντες ἐοικότες πύργοις, οἱ δὲ πεζοὶ μεσοπυργίοις. Ἔνθα δὴ παραγγείλας Ἀλέξανδρος τοὺς πεζοὺς ἀντιπαράγειν τοῖς πολεμίοις, αὐτὸς τὴν ἵππον ἐπὶ δόρυ σφοδρότερον ἤλασεν, βουλόμενος ὑπερκεράσαι τοὺς ἐναντίους. Τοῦτο φυλασσόμενος Πῶρος, ἀντιπαρῆγε. Τῷ δὲ μὴ φθάνειν τὰ θηρία διεσπᾶτο τὰ πολλὰ τῆς τάξεως. Τῶν Μακεδόνων τοῖς διασπάσμασιν ἐμπιπτόντων, ἠναγκάζετο κατὰ πρόσωπον ἐπιστρέφων ἀγωνίζεσθαι. Ἐν τούτῳ φθάνουσιν οἱ περὶ τὸν Ἀλέξανδρον ἱππεῖς ἐκπεριελθόντες, καὶ κατὰ νώτου συνελάσαντες τοὺς Ἰνδοὺς τελεωτάτην νίκην ἀνείλοντο, μεθ' ἣν βασιλεὺς Ἰνδικῆς [Ἀλέξανδρος].

Cap. 3. §. 22. Cf. Diodor. 17, 87.

23 *Ἀλέξανδρος, Θεσσαλῶν τὰ Τέμπη φυλασσόντων, τῆς Ὄσης τὰς ὀρθίους πέτρας ὑπορύξας καὶ προσπλάσας βαθμίδας μικρὰς, διὰ τούτων αὐτός τε καὶ οἱ Μακεδόνες ἀκροβατοῦντες ἀνέπτησαν ἐπὶ τὰς κορυφὰς, καὶ τὴν Ὄσαν ὑπερβάντες Θεσσαλίαν εἶχον· Θεσσαλοὶ δὲ τὰ στενὰ τῶν Τεμπῶν ἐφύλασσον. Ἔτι νῦν τοῖς διοδεύουσι τὰ Τέμπη πάρεστιν ὁρᾶν τὰς πέτρας τῆς Ὄσης κλιμακηδὸν ᾠκοδομημένας· καλοῦσιν αὐτὰς τὴν Ἀλεξάνδρου κλίμακα.*

24 *Ἀλέξανδρος ἐν μὲν τοῖς Μακεδόσιν ἢ ἐν τοῖς Ἕλλησι δικάζων, μέτριον καὶ δημοτικὸν ἔχειν τὸ δικαστήριον ἐδοκίμαζεν, ἐν δὲ τοῖς βαρβάροις λαμπρὸν καὶ στρατηγικὸν, ἐκπλήσσων τοὺς βαρβάρους καὶ τῷ τοῦ δικαστηρίου σχήματι. Ἐν γοῦν Βάκτροις καὶ Ὑρκανοῖς καὶ Ἰνδοῖς δικάζων, εἶχε τὴν σκηνὴν ὧδε πεποικιλμένην. Ἡ σκηνὴ τὸ μέγεθος ἦν κλινῶν ἑκατόν· χρύσεοι κίονες ὑπετίθεντο αὐτῇ πεντήκοντα· ὑπερτείνοντες οὐρανίσκοι διάχρυσοι, ποικίλμασιν ἐκπεπονημένοι, τὸν ἄνω τόπον ἐσκέπαζον. Πέρσαι μὲν πρῶτοι πεντακόσιοι μηλοφόροι περὶ τὴν σκηνὴν ἐντὸς ἵσταντο, πορφυραῖς καὶ μηλίναις ἐσθῆσιν ἐξησκημένοι. Μετὰ δὲ τοὺς μηλοφόρους τοξόται τὸν ἴσον ἀριθμὸν ἔχοντες ταῖς ἐσθῆσι διήλλαττον· οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν φλόγινα, οἱ δὲ κυάνεα, οἱ δὲ ὑσγινοβαφῆ περιεβέβληντο. Τούτων προΐσταντο Μακεδόνες ἀργυράσπιδες πεντακόσιοι, τῶν μεγίστων ἀνδρῶν. Κατὰ δὲ τὸ μέσον τῆς σκηνῆς ὁ χρυσοῦς ἔκειτο θρόνος, ἐφ' οὗ προκαθήμενος ἐχρημάτιζεν· οἱ σωματοφύλακες ἐφεστήκεσαν ἑκατέρωθεν τοῦ βασιλέως δικάζοντος. Ἐν*

Cap. 3. §. 24. Ex Phylarcho coll. Aeliani var. hist. 9, 3 et Athenaeo 12, 55 pg. 539.

κύκλῳ τῆς σκηνῆς τὸ τῶν ἐλεφάντων ἄγημα διεσκευασμένον ἐφεστήκει, καὶ Μακεδόνες χίλιοι στολὰς Μακεδονικὰς ἔχοντες. Ἐπὶ τούτοις πεντακόσιοι Σούσιοι πορφυροσχήμονες, καὶ μετὰ τούτους ἐν κύκλῳ πάντων Πέρσαι μύριοι, Περσῶν οἱ κάλλιστοι καὶ μέγιστοι, κεκαλλωπισμένοι παντὶ κόσμῳ Περσικῷ, πάντες ἀκινάκας ἔχοντες. Τοιόνδε ἦν Ἀλεξάνδρου τὸ δικαστήριον ἐν τοῖς βαρβάροις.

Ἀλέξανδρος, τὴν ἄνυδρον ὁδεύων, αὐτός τε ὑπὸ 25
δίψους ἐπόνει καὶ οἱ Μακεδόνες. Οἱ κατάσκοποι τῆς χώρας, ἐν κοίλῃ πέτρᾳ σμικρὸν ὑδάτιον εὑρόντες, τοῦτο βαλόντες ἐπὶ κράνος Ἀλεξάνδρῳ κομίζουσιν. Ὁ δὲ, τῇ στρατιᾷ δείξας, ὡς εὐθυμεῖν χρὴ φανέντος ὕδατος, αὐτὸς μὴ πιὼν ἐξέχεε τὸ κράνος πάντων ὁρώντων. Οἱ Μακεδόνες ἀλαλάξαντες ἐκέλευον αὐτὸν ἡγεῖσθαι τῆς ὁδοῦ, πρὸς τὸ δίψος εὐρώστως ἀντέχοντες διὰ τὴν τοῦ βασιλέως ἐγκράτειαν.

Ἀλέξανδρος ἐπὶ ποταμὸν τὸν Τίγριν φθάσαι Δα- 26
ρεῖον ἠπείγετο. Πανικὸν ἀπὸ τῆς οὐραγίας διῇξε τὴν στρατιὰν πᾶσαν. Ὁ βασιλεὺς ἐκέλευσε τῷ σαλπιγκτῇ ὑποσημῆναι σημεῖον ἀφοβίας, τοῖς δὲ πρωτοστάταις τῶν πεζῶν θέσθαι τὰ ὅπλα πρὸ τῶν ποδῶν καὶ τοῦτο φράζειν τοῖς μετ᾽ αὐτούς. Καὶ δὴ πάντες ἐφεξῆς τοῦτο ποιήσαντες, ἔμαθον τὴν αἰτίαν τοῦ φόβου. Τὸ μὲν Πανικὸν ἐλέλυτο· οἱ στρατιῶται δὲ, ἀράμενοι τὰ ὅπλα, προῄεσαν.

Ἀλέξανδρος ἐν Ἀρβήλοις Δαρεῖον ἐνίκησεν. Φρα- 27
σαόρτης, Δαρείου συγγενὴς, πολλὴν χεῖρα Περσικὴν ἔχων, ἐφύλασσε τὰς Σουσίδας πύλας· αἱ δὲ ἄρα εἰσὶν

Cap. 3. §. 25. (Descr. Arsenius, Viol. apophthegm. Alex. pg. 98 Walz.)

ὄρη στενὰ καὶ ὑψηλά. Τούτοις προσβάλλοντας τοὺς Μακεδόνας εὐκόλως ἀπεκρούοντο οἱ βάρβαροι, σφενδόνας, βέλη, πέτρους ἀφιέντες· ὥστε ἀνακαλέσας αὐτοὺς Ἀλέξανδρος ἀπὸ τριάκοντα σταδίων χάρακα ἐβάλλετο. Ἦν δὲ λόγιον Ἀπόλλωνος, ὡς ἄρα ξένος λύκος ἡγεμὼν αὐτῷ τῆς ὁδοῦ τῆς κατὰ Περσῶν γένοιτο. Πρόσεισι δὴ τῷ Ἀλεξάνδρῳ βουκόλος, θηρείαν ἔχων στολήν, ὁμολογῶν ὅτι Λύκιος ἦν, καὶ ὡς κύκλῳ τῶν ὀρῶν ἀτραπὸς εἴη τῷ συνηρεφεῖ τῆς ὕλης ἀποκεκρυμμένη, αὐτῷ δὲ μόνῳ γιγνώσκοιτο διὰ τὴν τῶν βοῶν νομήν. Ἀναμνησθεὶς Ἀλέξανδρος τοῦ μαντείου πιστεύει τῷ βουκόλῳ. Τὴν μὲν δὴ πᾶσαν στρατιὰν ἐκέλευσεν ἐν στρατοπέδῳ μένειν, καὶ πολλὰ πυρὰ ἀνακαίειν, ἐφελκομένους τὴν τῶν Περσῶν ὄψιν. Φιλώτᾳ δὲ καὶ Ἡφαιστίωνι παράγγελμα δοὺς ἀπόρρητον, ὁπόταν κατὰ κορυφῆς τῶν ὀρῶν ἴδωσι τοὺς Μακεδόνας ἐκφανέντας, αὐτοὺς κάτωθεν προσβάλλειν, αὐτὸς τοὺς ὑπασπιστὰς ἄγων καὶ μίαν ὁπλιτῶν φάλαγγα καὶ τὸ Σκυθικὸν τοξικὸν ὅσον ἦν, διὰ τῆς ἀτραποῦ τῆς λεπτῆς ὀγδοήκοντα στάδια προελθὼν ηὐλίσατο, πυκαζόμενος ὕλῃ δασυτάτῃ. Μέσης δὲ νυκτὸς περιελθὼν ἐπέστη τοῖς πολεμίοις καθεύδουσιν· ἀρχομένης δὲ ἡμέρας αἱ σάλπιγγες ἐσήμαινον ἀπὸ τῆς κορυφῆς τῶν ὀρῶν· Ἡφαιστίων δὲ καὶ Φιλώτας τοὺς ἐκ τοῦ χάρακος Μακεδόνας προσῆγον. Οἱ Πέρσαι, μέσοι τῶν ἄνωθεν πολεμίων καὶ τῶν κάτωθεν ἀποληφθέντες, οἱ μὲν ἐκτείνοντο, οἱ δὲ κατεκρημνίζοντο, οἱ δὲ ἐζωγρεύοντο.

28 Ἀλέξανδρος ὥρᾳ θέρους ἦγε τὴν στρατιὰν παρὰ ποταμόν, προσκειμένων πολεμίων. Ὁρῶν δὲ τοὺς στρατιώτας διψῶντας καὶ ἀφορῶντας εἰς τὸ ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ, ἵνα μὴ πίνοντες διαλύσειαν τὰς τάξεις,

μηδὲ τὸ τῆς ὁδοιπορίας τάχος διακόψειαν, τὸν κήρυκα ἐκέλευσεν εἰπεῖν, "Ἀπεχώμεθα τοῦ ποταμοῦ· θανατῶδες ἔχει τὸ ὕδωρ." Οἱ μὲν φοβηθέντες ἀπέσχοντο καὶ τὴν ὁδὸν ἐπετάχυνον· Ἀλέξανδρος δὲ διανύσας καὶ στρατοπεδεύσας, αὐτὸς μετὰ τῶν ἡγεμόνων ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ φανερῶς ἔπιεν. Γελάσαντες οἱ στρατιῶται καὶ τὴν αἰτίαν τῆς ἀπάτης νοήσαντες, ἀδεῶς ὑδρεύσαντο ἐκ τοῦ ποταμοῦ πάντες.

Ἀλέξανδρος ἐνέβαλεν εἰς τὴν Σογδιανῶν χώραν. 29
Ἡ δέ ἐστι πᾶσα τραχεῖα καὶ δύσβατος· πέτρα δὲ κατὰ μέσην ἀνατείνει ὀρνίθων τοῖς πτηνοῖς [μόνοις] βάσιμος· ἐν κύκλῳ δὲ ὕλη δασεῖα καὶ πυκνὴ τοὺς ἀβάτους κρημνοὺς ἀβατωτέρους εἰργάζετο. Τὴν πέτραν Ἀριομάζης μετὰ πολλῆς χειρὸς καὶ καρτερᾶς Σογδιανῶν κατελάβετο, πηγὰς ὕδατος ἔχων ἔνδον καὶ παρασκευὴν σιτίων ἄφθονον. Ἀλέξανδρος περιιππασάμενος καὶ καταμαθὼν τὰς φύσεις τῆς πέτρας, ἐκέλευσε τριακοσίους λογάδας νεανίας, οἷς ἦν ἄσκησις καὶ τέχνη κρημνοβατεῖν, ἀόπλους κατόπιν τῆς πέτρας διὰ πυκνῆς ὕλης ἀνέρπειν καὶ λεπτοῖς κάλοις ἀνιμᾶν ἀλλήλους· ἐπειδὰν δὲ τῶν κορυφῶν κρατήσωσιν, ζώνας λευκὰς, ἃς εἶχον, λυσαμένους, κοντοῖς εὐμήκεσι περιάψαι καὶ τούτους ὑπὲρ τὴν ὕλην ἀνατείνειν, ὥστε ἀθρόας καὶ λαμπρὰς τὰς ζώνας ἐπὶ πλεῖστον τινασσομένας καὶ τοῖς ἄνω βαρβάροις καὶ τοῖς κάτω Μακεδόσιν ὁρᾶσθαι. Οἱ μὲν δὴ κρημνοβάται σὺν πολλῷ πόνῳ κατὰ κορυφὴν** ἀνίσχοντος ἡλίου τὰς ζώνας ἀνέσεισαν· οἱ δὲ Μακεδόνες μέγα καὶ λαμπρὸν κάτωθεν ἠλάλαξαν· ὁ δὲ Ἀριομάζης ἐκπλαγεὶς, ὡς πάσης τῆς στρατιᾶς ἀναβαινούσης καὶ ὡς ἤδη κατὰ κορυφῆς ἑαλωκὼς, αὐτόν τε καὶ τὴν πέτραν παρέδωκεν Ἀλεξάνδρῳ, θειοτέραν αὐτοῦ τὴν δύναμιν καὶ τὴν τύχην ἡγούμενος.

30 *Ἀλέξανδρος Καθαίους, μοῖραν Ἰνδῶν ἐξ νοίας ἀντιστᾶσαν ἡβηδὸν ἔκτεινε, καὶ πόλιν αι Σάγγαλα τὴν καρτερωτάτην κατέσκαψεν. ** Ἰνδοὺς φήμη πονηρὰ ὡς Ἀλεξάνδρου φονικῶς βαρβαρικῶς πολεμοῦντος. Ὁ δὲ, μεταβάλλειν δόξαν βουλόμενος, ἄλλην πόλιν (διὰ) τῆς Ἰνδ ἑλὼν, ὁμήρους λαβὼν, σπεισάμενος ἐπὶ τρίτην π ἦλθεν εὐμεγέθη καὶ πολυάνθρωπον, τάξας πρὸ φάλαγγος τοὺς ὁμήρους, γέροντας, παῖδας, γι κας. Οἱ δὲ, τοὺς ὁμοφύλους γνωρίσαντες κα ἔργα τῆς Ἀλεξάνδρου φιλανθρωπίας ὁρῶντες, ι γουσί τε τὰς πύλας καὶ μετὰ ἱκετηριῶν αὐτὸν ξαντο. Αὐτίκα καὶ ἡ φήμη διαδραμοῦσα ἐπ Ἰνδοὺς ἑκόντας Ἀλέξανδρον δέχεσθαι.*

31 *Ἀλέξανδρος τὴν Κοσσαίων χώραν ἑώρα τρα τε καὶ ὄρη ὑψηλὰ καὶ ἀπρόσιτα, καὶ πλῆθος ἐν ὄρεσιν ἀνδρῶν δοκίμων· οὐ τοίνυν ἑλεῖν ἐλπίς. τις ἀγγέλλων, "Ἡφαιστίων ἐν Βαβυλῶνι τέθνη Ὁ δὲ, κοινὸν πένθος ἐπαγγείλας, ἐπὶ τὴν Ἡφαισ νος ταφὴν ἠπείγετο· οἱ σκοποὶ τῶν Κοσσαίων, ζευγνύντας ὡς εἶδον, αὐτοὶ διεσπάρησαν. Ἀλ δρος νύκτωρ ἱππέας πέμψας τὴν ἐς τὰ ὄρη πάρ ἀφύλακτον κατελάβετο, καὶ τῆς ὁδοιπορίας ἀπ νας, ἐπιφανεὶς τοῖς ἱππεῦσι σὺν αὐτοῖς τὴν σαίων χώραν ἐχειρώσατο. Τοῦτο τὸ ἔργον τῇ Ἡφαιστίωνι λύπης παρηγόρημα φασὶν Ἀλεξά γενέσθαι.*

32 *Ἀλέξανδρος ἐν τοῖς Περσῶν βασιλείοις ἀν τὸ βασιλέως ἄριστον καὶ δεῖπνον, ἐν κίονι χ γεγραμμένον, ὅπου καὶ οἱ ἄλλοι νόμοι, οὓς ἔγ Κῦρος. Εἶχε δὲ οὕτως·*

Cap. 3. §. 32. Cf. Athen. 4, pg. 145.

"Πυραμίνων ἀλεύρων καθαρῶν τετρακόσιαι ἀρτάβαι· ἡ δὲ ἀρτάβη ἡ Μηδικὴ μέδιμνος ἐστιν Ἀττικός. Τῶν δὲ δευτέρων ἀλεύρων μετὰ τὰ καθαρὰ τριακόσιαι ἀρτάβαι· καὶ τῶν τρίτων τριακόσιαι ἄλλαι ἀρτάβαι. Πυραμίνων μὲν ἀλεύρων τῶν πάντων ἀρτάβαι εἰς τὸ δεῖπνον χίλιαι. Κριθαμίνων δὲ ἀλεύρων τῶν κάρτα καθαρῶν διακόσιαι ἀρτάβαι. Τῶν δὲ δευτέρων τετρακόσιαι· [καὶ τῶν τρίτων τετρακόσιαι·] τὸ σύμπαν δὲ τῶν κριθαμίνων ἀλεύρων χίλια ἀρτάβαι. Χόνδρου δὲ ἐξ ὀλυρῶν πεποιημένου διακόσιαι ἀρτάβαι. Παιπάλης ἐξ ἀλφίτων πεποιημένης ὡς εἰς κυκεῶνας δέκα ἀρτάβαι. Καρδάμου κεκομμένου σεσησμένου λεπτοῦ** πτισάνης δέκα ἀρτάβαι· σινήπιος σπέρματος, τρίτον μέρος ἀρτάβης.

Πρόβατα, οἱ ἄρσενες τετρακόσιοι· βόες ἑκατόν· ἵπποι τριάκοντα. Χῆνες σιτευτοὶ τετρακόσιοι· τρυγόνες τριακόσιαι· ὀρνίθια παντοδαπὰ μικρὰ ἑξακόσια· ἄρνες τριακόσιοι· νεοσσοὶ χηνῶν ἑκατόν· δορκάδες τριάκοντα.

Γάλακτος αὐθημερινοῦ δέκα μάριες· μάρις δὲ ἔστι δέκα χόες Ἀττικοί· ὀξυγάλακτος ἡδυσμένου δέκα μάριες. Σκορόδων τάλαντον σταθμῷ· κρομύων ἡμιτάλαντον σταθμῷ τῶν δριμέων. Φύλλου ἀρτάβη. Ὀποῦ σιλφίου δύο μναῖ· κυμίνου ἀρτάβη· σιλφίου τάλαντον σταθμῷ. Μύρου ἐκ μήλων γλυκέων τέταρτον μέρος ἀρτάβης· κυκεῶνος ἐκ σιδίων ὀξέων ἀρτάβη, μύρου ἐκ κυμίνου τέταρτον μέρος ἀρτάβης. Σταφίδος μελαίνης τρία τάλαντα σταθμῷ· ἀνήθου ἄνθους τρεῖς μναῖ σταθμῷ· μελανθίου τρίτον μέρος ἀρτάβης· διαρίνου σπέρμα δύο καπέτιες· σησάμων καθαρῶν δέκα ἀρτάβαι. Γλεύκους ἐξ οἴνου πέντε μάριες. Ῥαφανίδων ἑψανῶν, γογγυλίδων ἐσκευασμένων ἐν

ἅλμῃ πέντε μάριες· καππάρεως ἐσκευασμένης ἐν ἅλμῃ, ἐξ ἧς τὰς ἀβυρτάκας ποιοῦσι, πέντε μάριες· ἁλῶν δέκα ἀρτάβαι. Αἰθιοπικοῦ κυμίνου ἓξ καπέτιες· ἡ δὲ καπέτις ἐστι χοῖνιξ Ἀττική. Ἄνηθον αὖον, τριάκοντα μνᾶς ἕλκον. Σελίνου σπέρματος τέσσαρες καπέτιες. Ἐλαίου σησαμίνου δέκα μάριες· ἐλαίου ἀπὸ γάλακτος πέντε μάριες· ἐλαίου ἀπὸ τερμίνθων πέντε μάριες· ἐλαίου ἀπὸ ἀκανθίου πέντε μάριες· ἐλαίου ἀπὸ ἀμυγδάλων τῶν γλυκέων τρεῖς μάριες. Ἀμυγδάλων αὔων τῶν γλυκέων τρεῖς ἀρτάβαι. Οἴνου πεντακόσιαι μάριες.

Ὅταν δὲ ᾖ ἐν Βαβυλῶνι ἢ ἐν Σούσοις, τὸν μὲν ἡμίσεα ἐκ τῶν φοινίκων οἶνον παρέχει, τὸν δὲ ἡμίσεα ἀμπέλινον. Ξύλων διακόσιαι ἅμαξαι· ὕλης ἑκατὸν ἅμαξαι· τοῦ ὕοντος μέλιτος ἑκατὸν παλάθαι τετράγωνοι ἀνὰ δέκα μνᾶς ἕλκουσαι. Ὅταν ἐν τῇ Μηδικῇ ᾖ, ταῦτα δίδωσιν. Κνήκου σπέρματος τρεῖς ἀρτάβαι. Κρόκου δύο μνᾶς ἕλκοντος σταθμῷ. Ταῦτα μὲν εἰς δεῖπνόν τε καὶ ἄριστον ἀναλίσκεται.

Διαδίδωσι δὲ πυραμίνων ἀλεύρων τῶν καθαρῶν πεντακοσίας ἀρτάβας· κριθαμίνων δὲ καθαρῶν ἀλεύρων χιλίας ἀρτάβας· καὶ τῶν δευτέρων χιλίας ἀρτάβας. Σεμιδάλεως πεντακοσίας ἀρτάβας· χόνδρου τοῦ ἐκ τῶν ὀλυρῶν πεντακοσίας μάριας· κριθὰς τοῖς κτήνεσι δισμυρίας ἀρτάβας· ἀχύρων μυρίας ἁμάξας· κάρφους πεντακισχιλίας ἁμάξας. Ἐλαίου σησαμίνου διακοσίας μάριας· ὄξους ἑκατὸν μάριας· καρδάμου κεκομμένου λεπτοῦ τριάκοντα ἀρτάβας. Ταῦτα μὲν πάντα διαδίδωσι ταῖς στρατιαῖς ὅσα εἴρηται. Βασιλεὺς δὲ σὺν τῷ ἀρίστῳ καὶ τῷ δείπνῳ καὶ οἷς διαδίδωσι, τοσαῦτα ἀναλίσκει τῆς ἡμέρας.

Ταύτην τοῦ δείπνου τὴν παρασκευὴν οἱ μὲν ἄλλοι Μακεδόνες ἀναγνόντες ἐθαύμασαν ὡς εὐδαι-

μονα· Ἀλέξανδρος δὲ κατεγέλασεν, ὡς κακοδαίμονος καὶ μακρὰς ἀσχολίας ἐχούσης, ὥστε καὶ τὸν κίονα, ἐν ᾧ ταῦτα ἐγέγραπτο, καθελεῖν προσέταξεν, εἰπὼν πρὸς τοὺς φίλους· "Οὐδαμῶς συμφέρει τοῖς βασιλεῦσιν οὕτως ἀσώτως δειπνεῖν διδάσκεσθαι· ἀνάγκη γὰρ τῇ πολλῇ ἀσωτίᾳ καὶ τρυφῇ πολλὴν ἀνανδρίαν ἕπεσθαι· ὁρᾶτε δὲ καὶ τοὺς τηλικούτων δείπνων πιμπλαμένους ἐν ταῖς μάχαις ταχέως ἡττωμένους."

4. ΑΝΤΙΠΑΤΡΟΣ.

Ἀντίπατρος, ἐν τῇ Τετραχωριτῶν στρατεύων, ἔταξε τὸν χόρτον τῶν ἵππων ἐμπρῆσαι τὸν περὶ τῇ σκηνῇ. Οἱ μὲν ἐνέπρησαν· ὁ δὲ σαλπιγκτὴς ἐσήμηνεν· οἱ δὲ Μακεδόνες περὶ τὴν σκηνὴν ἠθροίζοντο, μετέωρα ἔχοντες τὰ δόρατα. Ταῦτα ἰδόντες οἱ Τετραχωρῖται, καταπλαγέντες ἐξέλιπον τὸ χωρίον· ἀμαχεὶ δὲ Ἀντίπατρος ἐκράτησεν. 1

Ἀντίπατρος τὸν Σπερχειὸν διαβῆναι ἐβούλετο. 2
Θετταλῶν δὲ ἱππέων κωλυόντων διαβαίνειν, ὁ μὲν τὴν δύναμιν ἀπήγαγεν εἰς τὴν αὐτοῦ στρατοπεδείαν καὶ παρήγγειλε τοῖς Μακεδόσι, μένειν ἐν τοῖς ὅπλοις καὶ τὰ σκευοφόρα μὴ λύειν. Οἱ Θετταλοὶ δὲ εἰς τὴν Λαμίαν ἀφιππεύσαντες, ἠριστοποιοῦντο κατὰ τὰς οἰκίας. Ἀντίπατρος ** τὸν ποταμὸν καὶ φθάσας διεβίβασε τὴν δύναμιν, πρὶν ἐκβοηθῆσαι Θετταλούς, καὶ κατελάβετο τὴν Λαμίαν προσπεσών.

Ἀντίπατρος ἐν Θετταλίᾳ, βουλόμενος φαντασίαν 3
τοῖς πολεμίοις παρασχεῖν ἱππέων πολλῶν, συναγαγὼν ὄνους πολλοὺς καὶ ἡμιόνους συνέταξεν εἰς εἴλας, καὶ ἀνεβίβασεν ἄνδρας ὅπλισιν ἱππικὴν ἔχοντας· προέταξε δὲ ἑκάστῃ εἴλῃ τὸν πρῶτον ζυγὸν ἀληθινῶν ἱππέων. Τούτους ὁρῶντες οἱ πολέμιοι καὶ τοὺς ἐπο-

μένους ἱππεῖς εἶναι νομίσαντες, καταπλαγέντες ἔφ γον. Τούτῳ τῷ στρατηγήματι καὶ Ἀγησίλαος ἐχ σατο πρὸς Ἀέροπον ἐν Μακεδονίᾳ, καὶ Εὐμένης π Ἀντίγονον ἐν Ἀσίᾳ.

5. ΠΑΡΜΕΝΙΩΝ.

Παρμενίων μετὰ τὴν ἐν Ἰσσῷ μάχην ὑπὸ Ἀλεξ δρου πεμφθεὶς εἰς Δαμασκὸν ἐπὶ τὴν ἀποσκε τῶν Περσῶν, συνῆψε τοῖς σκευοφόροις. Ἐπεὶ δ βάρβαροι φοβηθέντες ἔφευγον, ἐννοήσας Παρμεν ὅτι μὴ δύναται διασῶσαι τοσαύτην ἀποσκευὴν, κομιζόντων βαρβάρων φυγόντων, τρεῖς εἴλας ἱππ πέμψας πρὸς αὐτοὺς ἐκήρυξεν, "Ὃς ἂν μὴ ταῖς ἑ τοῦ χερσὶ λάβηται τῶν ἰδίων ὑποζυγίων, φονευ σεται." Τοῦτο τὸ κήρυγμα οἱ βάρβαροι δείσα αὐτοὶ προσῆλθον τοῖς ὑποζυγίοις καὶ τὴν ἀποσκε διεκόμισαν.

6. ΑΝΤΙΓΟΝΟΣ.

1 Ἀντίγονος ἐκράτησε Κορίνθου τοιῷδε στρε γήματι. Ἀλέξανδρος ὁ κατέχων Ἀκροκόρινθον λεύτησεν· ἦν αὐτῷ γυνὴ Νίκαια, ἡλικίας ἅλις ἔχοι Ταύτην Ἀντίγονος τῷ υἱῷ Δημητρίῳ μνηστεύε ἡ δὲ ἀσμένη μειρακίῳ καὶ βασιλεῖ πρὸς γάμον αὐ ἐπέδωκεν. Ἦν θυσία μεγαλοπρεπής· πανήγυρις λην ληνική· Ἀμοιβεὺς κιθαρῳδεῖν ἔμελλε· πολλὴ σπο περὶ τὴν θέαν ἦν· τὴν Νίκαιαν αὐτὴν ἐν φορ βασιλικῶς κεκοσμημένῳ, τρυφῶσαν καὶ θρυπτομέ δορυφόροι παρέπεμπον. Ἐς δὲ τὸ θέατρον ἐσιού μακρὰ χαίρειν τῷ κιθαρῳδῷ καὶ τῷ γάμῳ φρο

Cap. 6. §. 1. Cf. Plut. Arato 17.

Ἀντίγονος, ὥρμησεν ἐπὶ τὸν Ἀκροκόρινθον, καὶ τῶν φυλάκων περὶ τὴν πανήγυριν ἀσχολουμένων καὶ θέαν κατειληφότων, ῥᾳδίως κατέσχε τὸ χωρίον καὶ τῆς Κορίνθου πάσης ἐκράτησε, στρατηγήματι τῷ γάμῳ χρησάμενος.

Ἀντίγονος ταῖς πρεσβείαις χρηματίζων, προε- 2
διδάσκετο ἐκ τῶν ὑπομνημάτων, τίνες εἶεν ὡς αὐτὸν οἱ καὶ πάλαι πρεσβεύσαντες, καὶ μετὰ τίνων καὶ ὑπὲρ οἵων πραγμάτων. Ἐν δὲ ταῖς ἐντεύξεσιν ἀπομεμνημένος ἑκάστου πρὸς τοὺς πρεσβεύοντας [πάντας] ἐξέπλησσεν, ὡς μνήμην ἔχων ὑπερβάλλουσαν.

Ἀντίγονος Μέγαρα πολιορκῶν τοὺς ἐλέφαντας ἐπή- 3
γαγεν. Οἱ Μεγαρεῖς σύας καταλείφοντες ὑγρᾷ πίσσῃ καὶ ὑφάπτοντες ἠφίεσαν· αἱ δὲ, ὑπὸ τοῦ πυρὸς καιόμεναι, κεκραγυῖαι πολλῷ δρόμῳ εἰς τοὺς ἐλέφαντας ἐνέπιπτον· οἱ δὲ, οἰστρῶντες καὶ ταρασσόμενοι, ἄλλος ἄλλῃ διέφευγον. Ἀντίγονος τοῦ λοιποῦ προσέταξε τοῖς Ἰνδοῖς τρέφειν ὗς μετὰ τῶν ἐλεφάντων, ἵνα τὴν ὄψιν αὐτῶν καὶ τὴν κραυγὴν τὰ θηρία φέρειν ἐθίζοιτο.

Ἀντίγονος Ἀντίπατρον κινδυνεύοντα βληθῆναι 4
ὑπὸ Μακεδόνων ἔσωσε. Τοῦ στρατοπέδου μέσος ἦν ποταμὸς ὀξὺς τὸ ῥεῦμα, γέφυραν ἔχων· ἔνθεν οἱ Μακεδόνες ἐσκήνουν· ἐκεῖθεν Ἀντίγονος, ἔχων ἱππέας ὁμοφρονοῦντας. Οἱ μὲν μετὰ πολλοῦ θορύβου καὶ μεγάλης βοῆς ᾔτουν χρήματα, βαλεῖν ἀπειλοῦντες εἰ μὴ λάβοιεν· Ἀντίπατρος δὲ, μὴ ἔχων δοῦναι, ἦν ἐν ἀμηχάνῳ. Ἀντίγονος ἔφη πρὸς αὐτὸν, "Ἀλλ' ἔγωγέ σοι δώσω καιρὸν ἀφόδου." Ταῦτα εἰπὼν, ἐν

Cap. 6. §. 3. Ex Phylarcho coll. Aeliano de nat. animal. 11, 14 et Athen. 13, 85 pg. 606.

αὐτῇ τῇ πανοπλίᾳ διαδραμὼν τὴν γέφυραν, μέσας τεμὼν τὰς φάλαγγας ἑκάστῳ προσήει, ἐοικὼς δημηγορήσοντι. Οἱ Μακεδόνες ὡς ἀνδρὶ τῶν ἐπιφανῶν ἐξεχώρουν καὶ παρίεσαν καὶ πάντες εἵποντο, ἀκουσόμενοι ὧν προλέγειν μέλλει. Ἐπεὶ δὲ περιέστη τὸ πλῆθος, μακρὰ ἐδημηγόρησεν, ἀπολογούμενος ὑπὲρ Ἀντιπάτρου, ἐπαγγελλόμενος, παρακαλῶν, διαλλάσσων. Ἐν δὲ τῷ καιρῷ τῆς μακρᾶς δημηγορίας Ἀντίπατρος μετὰ τῶν ἱππέων τὴν γέφυραν παρελθὼν, ἐξέφυγε τοὺς ἀπὸ τῶν στρατιωτῶν λίθους.

5 Ἀντίγονος ὁ πρῶτος, [εἰ μὲν δύναμιν εἶχε] αὐτὸς ἰσχυροτέραν, τῷ πολέμῳ σχολαίτερον ἐχρῆτο· εἰ δὲ ἀσθενεστέραν, φιλοκινδύνους τὰς ἐπιθέσεις ἐποιεῖτο, τοῦ ζῆν ἀγεννῶς τὸ θνήσκειν ἀνδρείως αἱρετώτερον ἡγούμενος.

6 Ἀντίγονος περὶ Καππαδοκίαν ἐχείμαζεν. Ἀπέστησαν αὐτοῦ Μακεδόνες ὁπλῖται τρισχίλιοι. Οὗτοι καταλαβόμενοι λόφους καρτεροὺς Λυκαονίαν ἐπόρθουν, ἤδη δὲ καὶ Φρυγίαν. Ἀντίγονος κτεῖναι μὲν τοσούτους ὠμὸν ἡγεῖτο· ἐδεδοίκει δὲ μὴ προσθοῖντο τοῖς πολεμίοις, ὧν Ἀλκέτας ἦρχεν. Τοιοῦτό τι οὖν ἐμηχανήσατο. Καθῆκε πρὸς αὐτοὺς Λεωνίδαν τῶν ἰδίων ἡγεμόνων, [ἐπὶ] κοινοπραγίᾳ τῆς ἀποστάσεως δή· οἱ δὲ ἄσμενοι τὸν ἄνδρα ἐδέξαντο καὶ στρατηγὸν εἵλοντο. Λεωνίδας πρῶτον μὲν ἔπεισεν αὐτοὺς προστίθεσθαι μηδενὶ, ὥστε γε τοῦτο πρῶτον Ἀντιγόνῳ κατώρθωτο· ἔπειτα δὲ κατήγαγεν αὐτοὺς ἀπὸ τῶν λόφων εἰς χωρίον ἱππάσιμον, ἀφίππους ὄντας. Ἐνταῦθα προσιππασάμενος Ἀντίγονος Ὀλκίαν καὶ δύο τῆς ἀποστάσεως ἐξάρχους συνέλαβεν. Οἱ μὲν ὑπὲρ σωτηρίας αὐτῶν ἱκέτευον. Ὁ δὲ ἀφήσειν τούτους ὑπέσχετο, εἰ μετὰ ἡσυχίας εἰς Μακεδονίαν ἐπανέλ-

οιεν. Ἐπὶ τούτοις ἐσπείσαντο καὶ ἀνεχώρησαν. ꞌντίγονος Λεωνίδαν τῶν ἀνδρῶν ἡγήσασθαι μέχρι Ιακεδονίας [ἐκέλευσεν], ὡς ἀσφαλῶς αὐτοὺς εἰς τὴν ꞌκείαν παραπέμψοντα.

7 Ἀντίγονος Ἄτταλον, Ἀλκέταν, Δόκιμον, στρατηγοὺς Μακεδόνων οὐκ ἀδόξους, ἐν αὐλῶνι Πισιδικῷ τρατοπεδεύοντας ἐδίωκε κρύβδην. Τῶν δ' ἐλεφάντων λαγξάντων καὶ φριμαξαμένων, ᾔσθοντο ὡς Ἀντίγονος προσάγει· μόνῳ γὰρ τούτῳ παρασκευὴ τοιούτων ·ηρίων ἦν. Ἀλκέτας, τὸ πελταστικὸν ἀναλαβὼν, τὴν ιὰ τῶν ὀρῶν τραχεῖαν καὶ δύσβατον οὖσαν ἠπείγετο αταλαβέσθαι. Ἀντίγονος Ἀλκέταν μὲν οὐκ ἐδίωξε· οξώσας δὲ τὴν στρατιὰν ὑπὸ τὰς τῶν ὀρῶν λαγόνας, ꞌπευσεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον [καὶ] κατέλαβε τῶν ποꞌμίων τοὺς μὲν ἄρτι ὁπλιζομένους, τοὺς δὲ ἀόπλους, ιρασσομένους δὲ πάντας· ὥστε φόνου μὲν ἀπεχόꞌνος, σωτηρίαν δὲ ὑποσχόμενος, χωρὶς μάχης ἐνίησεν.

8 Ἀντιγόνου νῆες ἑκατὸν τριάκοντα, ὧν ἦν ναύꞌχος Νικάνωρ, ἐναυμάχησαν πρὸς τὸ Πολυσπέρꞌντος ναυτικὸν, οὗ Κλεῖτος ἐναυάρχει. Ἑλλήσπονꞌς, ἔνθα ἡ μάχη. Νικάνωρ, τῶν ναυτῶν ὑπ' ἀπειꞌας πρὸς ἐναντίον κῦμα βιαζομένων, ἀπέβαλε ναῦς ἑδομήκοντα. Τῶν δὲ πολεμίων λαμπρῶς νικηꞌντων, παρῆν Ἀντίγονος ἑσπέρας καὶ τὴν ἧτταν ꞌκ ἔδεισεν· ἀλλὰ τοὺς μὲν ἐπὶ τῶν λοιπῶν νεῶν ꞌήκοντα ἑτοίμους εἶναι πρὸς ναυμαχίαν αὖθις νυꞌτὸς ἐκέλευσε· τῶν δὲ ὑπασπιστῶν τοὺς ἀλκιμωꞌτους ἐπιστήσας τοῖς σκάφεσι, προσέταξεν ἀπειλεῖν ꞌς ἀποκτενοῦσι τοὺς μὴ χωροῦντας ἐς μάχην. Βυꞌντιον δὲ φίλην ἔχων, ἐγγὺς οὖσαν, ἐντεῦθεν ὑπηꞌεσίαν ναυτικὴν διὰ τάχους ἐκέλευσε ** πελταστὰς

*καὶ ψιλοὺς καὶ τοξότας χιλίους παρὰ τὰς ναῦς τῶν πολεμίων ὁρμούσας ἀπὸ γῆς ἀκοντίζειν καὶ τοξεύειν ἔταξε. Ταῦτα μὲν ἐν νυκτὶ μιᾷ διετέτακτο. Ἀρχομένης δὲ ἕω οἱ μὲν ἀπὸ γῆς ἐτόξευον καὶ ἠκόντιζον· οἱ πολέμιοι δὲ, οἱ μὲν ἔτι καθεύδοντες, οἱ δὲ ἄρτι ἀφυπνίζοντες, ἀφυλάκτως ἐτιτρώσκοντο. Ἄλλοι μὲν ἀνέσπων τὰ πρυμνήσια, ἄλλοι δὲ ἀνεῖλκον τὰς ἀποβάθρας, ἄλλοι δὲ ἀγκύρας ἀνιμῶντο· πάντων δὲ βοὴ καὶ τάραχος ἦν. Ἀντίγονος ἐσήμηνε καὶ ταῖς ἑξήκοντα ναυσὶν ἐπιπλεῦσαι, καὶ μετὰ θυμοῦ καὶ ῥοθίου ποιεῖσθαι τὰς ἐμβολάς. Αὐτίκα δὴ συνέβαινε, τῶν μὲν ἀπὸ γῆς βαλλόντων, [τῶν δὲ ἐπιπλεόντων], κρατεῖν μὲν ** τοὺς νενικηκότας.*

9 *Ἀντίγονος μετὰ τὴν νίκην τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ ναυμαχίας πλεῖν τὰς ναῦς ἐπὶ Φοινίκης ἔταξε, τοὺς μὲν ναύτας ἐστεφανωμένους, τὰς δὲ πρύμνας κεκοσμημένας λαφύροις καὶ ἀκροστολίοις αἰχμαλώτων τριήρων· τοῖς δὲ κυβερνήταις ἐνετείλατο, κατὰ τὸ πέλαγος παραπλεῖν πᾶσι μὲν ὅρμοις, πάσαις δὲ πόλεσι προσπελάζοντας, ὅπως ἡ νίκη διαβόητος ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἀσίαν γένοιτο. Φοίνισσαι νῆες ὁρμοῦσαι Κιλικίας ὑπὸ τῷ Ῥωσίῳ λιμένι, χρήματα Εὐμένους ἄγουσαι, Σωσιγένην ναύαρχον εἶχον. Ὁ μὲν Σωσιγένης ἐπὶ ὀρθίου πάγου διέτριβεν, ἀποσκοπῶν τὴν τοῦ πελάγους κίνησιν. Οἱ δὲ ἀπὸ τῶν Φοινισσῶν νεῶν, ὡς εἶδον τὰς νικώσας λαμπρῶς κεκοσμημένας, ἁρπάσαντες τὰ χρήματα ἐσεπήδησαν ἐς τὰς Ἀντιγόνου τριήρεις· αἱ δὲ αὐτίκα ἀνήγοντο, πολλὰ χρήματα καὶ συμμάχους [ἄγουσαι]. Σωσιγένης δὲ ὁ ναύαρχος τὸ πέλαγος ἀπεσκόπει.*

10 *Ἀντίγονος καὶ Εὐμένης παρετάξαντο· ἀγχώμαλος ἡ νίκη· Εὐμένης κήρυκα περὶ νεκρῶν ἀναιρέσεως*

πεμψεν. Ἀντίγονος, πλέονας ὄντας τοὺς οἰκείους εκροὺς λαθεῖν βουλόμενος, ἐπὶ τοσοῦτον παρακατσχε τὸν κήρυκα, ἐφ' ὅσον αὐτῶν πάντων τὰ σώματα καυσεν. Ἐπεὶ δὲ πέρας ἔσχεν ἡ ταφὴ, τότε τὸν κήυκα ἀπέπεμψε, συγχωρῶν τὴν ἀναίρεσιν.

Ἀντίγονος ἐν Γαδαμάρτοις τῆς Μηδίας προσε- 11
είμαζεν. Εὐμένης προκατελάβετο τὴν ὁδὸν ἄχρι καδίων χιλίων, διατάξας τὴν δύναμιν πανταχοῦ. Ἦν δὲ ἡ μὲν ὁδὸς παρὰ τὰς ὑπωρείας· τὸ δὲ κάτω εδίον ὁμαλὸν, ἄνυδρον, ἀοίκητον, οὐ βοτάνην ἔχον, ὐ δένδρον, οὐ φυτὸν, ἀσφαλτῶδες δὲ καὶ πλῆθον λμυρίδος· οὐκ ἄρα ἦν διαβατὸν οὔτε ζώοις οὔτε νθρώποις. Ἀντίγονος, τὰς κατὰ τὴν ὁδὸν φυλακὰς κκλῖναι στρατηγῶν, μέσον ἔγνω τὸ πεδίον τεμέσθαι. Προσέταξε δὴ ῥάψασθαι μυρίους ἀσκοὺς καὶ πλῆσαι ούτους ὕδατος, καὶ σιτία δέκα ἡμερῶν πέψαντας χειν, καὶ κριθὰς τοῖς ἵπποις καὶ χιλὸν αὐτάρκη. Τὰ ὲν ηὐτρέπιστο· ὁ δὲ διὰ τῆς ἀοικήτου μέσης ἦγε τὴν τρατιὰν, τῇ νυκτὶ [πυρὰ] καίειν οὐκ ἐπιτρέπων, ἵνα ὴ τοῖς φυλάττουσι τὰς ὑπωρείας κατάδηλον γένηται. Καὶ μὴν μέχρι τέλους ἔλαθον ἂν, εἰ ἐπείσθησαν τῷ Ἀντιγόνου παραγγέλματι. Ὀλίγοι δὲ αὐτῶν, παγεώδους νυκτὸς γενομένης, πῦρ ἀνέκαυσαν, ὥστε τὴν φλόγα ἰδόντες οἱ πολέμιοι συνῆκαν, καὶ, τὸ πεδίον κβαινόντων προσβαλόντες κατὰ τὴν οὐραγίαν, στιν οὓς τῶν ὑστάτων ἀπέκτειναν. Ὅσον δὲ ἐπὶ ῷ Ἀντιγόνου στρατηγήματι, ἀβλαβεῖς ἐσώθησαν άντες.

Ἀντίγονος ἐν παρατάξει ὄρους ὑπτίαν λαγόνα 12
περιλαβὼν, ὡς εἶδεν Εὐμένους ἀνὰ τὸ πεδίον ἐκτα-

Cap. 6. §. 10. 11. 13. 14. 15. Ex Hieronymo Cardiano,

ξιν οὐκ ἐχυρὰν, τοῖς ὀπισθοφυλακοῦσιν ἐπιπέμψας ἱππικὰ στίφη, πολὺ μέρος τῆς ἀποσκευῆς αὐτοῦ κατέσυρεν.

13 Ἀντίγονος περὶ τὴν Γαβιηνὴν συνέβαλεν Εὐμένει μάχην. Ἦν πεδίον λεπτόγεων καὶ ψαμμῶδες· ἐν τούτῳ συνιόντων μεγάλων στρατευμάτων, αἴρεται νεφελώδης κόνις, ἐπισκοτοῦσα καὶ φιλίοις καὶ πολεμίοις. Ἡ μάχη μὲν ἐν χερσὶν ἦν. Ἀντίγονος δὲ τῶν Εὐμενείων στρατιωτῶν εἰδὼς ἑπομένην τὴν ἀποσκευὴν, ἐν ᾗ γυναῖκες ἦσαν αὐτῶν καὶ τέκνα καὶ παλλακαὶ καὶ οἰκέται καὶ χρυσὸς καὶ ἄργυρος καὶ ὅσα ἄλλα ἐκτήσαντο ἀπὸ τῆς μετὰ Ἀλεξάνδρου στρατείας, ἐκέλευσεν ἐπιλέκτους εἴλας περιελάσαι τὴν ἀποσκευὴν ἐς τὴν ἑαυτοῦ στρατοπεδείαν. Οἱ μὲν περιήλασαν, ἀσχολουμένων τῶν πολεμίων περὶ τὴν μάχην καὶ τῆς κόνεως ἐπισκοτούσης. Ἐπεὶ δὲ πέρας ἔσχεν ἡ μάχη [καὶ] πεντακισχίλιοι μὲν ἔπεσον Ἀντιγόνου, τριακόσιοι δὲ Εὐμένους, μέγα δὴ φρονοῦντες ἐπὶ τῇ νίκῃ διελύθησαν. Ἐπεὶ δὲ τὴν ἀποσκευὴν εἶδον ἡρπασμένην καὶ τοὺς οἰκείους ἀπολωλότας, ἀθυμία καὶ θρῆνος ἦν τῶν νενικηκότων, ὥστε οἱ πλεῖστοι διὰ τὸν ἔρωτα τῶν οἰκείων ἐπρεσβεύοντο παρὰ Ἀντίγονον, ἀξιοῦντες αὐτῷ προστίθεσθαι. Ἀντίγονος τὴν ἀποσκευὴν τῶν Εὐμενείων στρατιωτῶν ἁρπάσας, ἐπειδὴ βαρέως ἔφερον ἀπολέσαντες τὰ φίλτατα, ἐκήρυξεν προῖκα ἀποδώσειν τὰ ἡρπασμένα. Οἱ δὲ πρὸς τὸ κήρυγμα αὐτίκα μετεβάλοντο, οὐ μόνον οἱ Μακεδόνες, ἀλλὰ καὶ μύριοι Περσῶν, ὧν ἦρχε Πευκέστης· καὶ γὰρ οὗτος, τοὺς Μακεδόνας ἰδὼν ἀντιγονίζοντας, ὡς τούτους ἐνέκλινεν. Τέλος δὲ τοσαύτη μεταβολὴ γνώμης καὶ τύχης

---

ut videtur, coll. Diodoro 19, 32. 37. 42 seq. 46. 48.

ἐγένετο, ὥστε οἱ ἀργυράσπιδες συλλαβόντες Εὐμένη δεσμώτην παρέδωκαν, Ἀντίγονος δὲ ἁπάσης τῆς Ἀσίας βασιλεὺς ἀνηγορεύθη.

Ἀντίγονος, Πίθωνα σατράπην Μηδίας πυθόμενος ξενολογεῖν καὶ χρήματα συλλέγειν, ἀποστῆναι βεβουλευμένον, ἀπιστεῖν τοῖς ἀγγέλλουσι προσεποιήσατο, φάσκων, "Οὐκ ἂν ἐγὼ πιστεύσαιμι ταῦτα Πίθωνα πράττειν, ᾧ πεντακισχιλίους Μακεδόνας ὁπλίτας καὶ Θρᾷκας χιλίους φύλακας τῆς σατραπείας πέμψαι παρεσκεύακα." Ταῦτα Πίθων ἀκούσας πιστεύει τῇ φιλανθρωπίᾳ, καὶ διὰ τάχους ἧκε ληψόμενος τὴν ἐπικουρίαν. Ἀντίγονος δὲ ἐς τὸ κοινὸν τῶν Μακεδόνων ἐσαγαγὼν Πίθωνα ἑλὼν, τιμωρησάμενος ἀπέκτεινεν. 14

Ἀντίγονος τοὺς ἀργυράσπιδας, οἵ τὸν Εὐμένη δεσμώτην αὐτῷ παρέδωκαν, ἐτίμησε δωρεαῖς· τὸ δὲ ἄπιστον αὐτῶν φυλαττόμενος, χιλίους μὲν αὐτῶν ἔδωκε συμμάχους εἶναι Σιβυρτίῳ τῷ σατράπῃ τῆς Ἀραχωσίας, τοὺς δὲ ἄλλους εἰς ἄλλα χωρία φρουροὺς διέπεμψεν ἐχυρὰ καὶ δύσβατα, ἵνα φρουρὰν αὐτοὶ [κατὰ] τὴν χώραν ἔχοιεν. Διὸ ταχέως ἀφανεῖς πάντες ἐγένοντο. 15

Ἀντίγονος ἐπολιόρκει Ῥόδον, ἐπιστήσας τῇ πολιορκίᾳ τὸν υἱὸν Δημήτριον, κηρύξας αὐτοῖς Ῥοδίοις εἶναι πᾶσαν ἀσφάλειαν· ὁπόσοι δὲ περὶ Συρίαν, Φοινίκην, Κιλικίαν, Παμφυλίαν ἦσαν ἔμποροι καὶ θαλασσουργοὶ Ῥόδιοι, καὶ τούτοις ἐκήρυξεν ἀσφάλειαν τῆς θαλάσσης ἐπὶ τῷ μὴ καταίρειν εἰς Ῥόδον, ἵνα βοηθείας ἐρήμην Ῥόδον ἐξέλοι, τῶν παρὰ Πτολεμαίου συμμάχων οὐχ ἱκανῶν ὄντων ἀντισχεῖν Δημητρίῳ πολιορκοῦντι. 16

Ἀντίγονος μισθοφόρους ἐμισθώσατο Γαλάτας, 17

ὧν Βιδήριος ἦρχε, συνθέμενος ἑκάστῳ δώσειν χρυσοῦν Μακεδονικὸν, ὅμηρα δοὺς τοῦ μισθοῦ ἄνδρας καὶ παῖδας τῶν εὐγενῶν. Ἡ μάχη πρὸς Ἀντίπατρον (ἐγίνετο)· ἐπεὶ δὲ ἐγένετο, οἱ Γαλάται τὸν μισθὸν ἀπῄτουν. Ἀντίγονος ἑκάστῳ θυρεαφόρῳ τὸν μισθὸν ἀπεδίδου. Οἱ Γαλάται καὶ τοῖς ἀόπλοις καὶ ταῖς γυναιξὶ καὶ τοῖς παισὶν ἀπῄτουν· τοῦτο γὰρ εἶναι, "Τῶν Γαλατῶν ἑνὶ ἑκάστῳ." Ἦν οὖν, εἰ μὲν οἱ μάχιμοι λαμβάνοιεν, τριάκοντα τάλαντα· εἰ δὲ μετὰ τῶν ἀπομάχων, ἑκατόν. Ἀφίσταται δὴ τὸ Γαλατικὸν καὶ τοὺς ὁμήρους ἀποκτείνειν ἠπείλει. Ἀντίγονος δείσας περὶ τοῖς ὁμηρεύουσι, πρεσβευτὴν ἔπεμψεν, ὅσα αἰτοῦσι δώσειν ὑπισχνούμενος, εἰ πέμψειαν τοὺς ληψομένους τὸ χρυσίον. Οἱ δὲ, περιχαρεῖς τῷ πλήθει τῶν χρημάτων, τοὺς ἀρίστους Γαλατῶν οἷα δὴ χρυσοφόρους ἔπεμψαν. Ἀντίγονος, κατασχὼν τοὺς ἥκοντας, οὐκ ἄλλως ἔφη τοῖς Γαλάταις τοὺς ἄνδρας ἀποδώσειν, εἰ μὴ τούτους ἀπολάβοι πάλιν. Οἱ Γαλάται, σπουδάζοντες ἀνασώσασθαι τοὺς αὑτῶν, ἀποδόντες τοὺς ὁμήρους, τότε τοὺς ἰδίους ἀπολαμβάνουσι καὶ σὺν αὐτοῖς τὰ τριάκοντα τάλαντα.

18 Ἀντίγονος Κασσάνδρειαν ἐπολιόρκει, βουλόμενος ἐξελεῖν Ἀπολλόδωρον τὸν Κασσανδρέων τύραννον. Δέκα μηνῶν χρόνος ἦν τῇ πολιορκίᾳ. Αὐτὸς μὲν ἀνεχώρησεν· Ἀμεινίαν δὲ τὸν ἀρχιπειρατὴν καθῆκε συνθησόμενον φιλίαν πρὸς Ἀπολλόδωρον. Ὁ δὲ κήρυκα πέμψας πραΰνειν Ἀντίγονον ἐπηγγέλλετο καὶ σιτία πολλὰ καὶ οἶνον πέμπειν, ὥστ' ἐδόκει πιστὸς Ἀμεινίας. Οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν τύραννον, τῇ τε Ἀμεινίου φιλίᾳ πιστεύοντες καὶ τῆς ἀπουσίας τῆς Ἀντιγόνου καταφρονοῦντες, οὐκ ἀκριβῶς ἐφύλαττον

τὰ τείχη. Τῷ δὲ Ἀμεινίᾳ κλίμακες ἰσομήκεις τοῖς τείχεσιν ἐπεποίηντο, καὶ ὑπὸ τὴν καλουμένην Βῶλον, ἀπέχουσαν οὐ πρόσω τῶν τειχῶν, ἀπεκρύπτοντο στρατιῶται δισχίλιοι, καὶ μετὰ τούτων Αἰτωλοὶ πειραταὶ δέκα, ὧν Μελάτας ἡγεῖτο. Οὗτοι κατὰ τὴν πρώτην αὐγὴν τῆς ἡμέρας, ἀραιοὺς τοὺς ἐπὶ τῶν τειχῶν φρουροὺς ἰδόντες, προσέρπουσι τοῖς μεσοπυργίοις, καὶ προσθέμενοι τὰς κλίμακας αἴρουσι σύνθημα. Ἀμεινίας μετὰ τῶν δισχιλίων στρατιωτῶν ἀναβὰς διὰ τῶν κλιμάκων ἐκράτησε τῶν τειχῶν, ὥστε οἱ μὲν ἔνδον ἦσαν, Ἀντίγονος δὲ αὐτίκα παρῆν· καὶ τὴν Κασσάνδρειαν κατασχὼν, τὴν Ἀπολλοδώρου τυραννίδα κατέλυσεν.

Ἀντίγονος ἐλάττονας ἔχων στρατιώτας ἀντεστρα- 19
τοπεδεύετο τοῖς περὶ Εὐμένη πολεμίοις. Ἐπικηρυκευομένων δὲ συνεχῶς, προσέταξεν, ἐπειδὰν ὁ κῆρυξ ἀφίκηται, στρατιώτην ἐσδραμεῖν πνευστιῶντα, κεκονιμένον, ἀγγέλλοντα, "Οἱ σύμμαχοι πάρεισιν." Ἀντίγονος μὲν ἀκούσας περιχαρὴς ἀνεπήδησε· τοὺς κήρυκας ἀποπεμψάμενος, καὶ τῆς ὑστεραίας τὸ μῆκος τῆς φάλαγγος διπλάσιον ἐκτείνας τοῦ χάρακος ἐξήγαγεν. Οἱ δὲ πολέμιοι, παρὰ τῶν κηρύκων ἀκούσαντες τὴν παρουσίαν τῶν συμμάχων, τὴν μὲν ἔκτασιν τοῦ μήκους τῆς φάλαγγος ὁρῶντες, τὸ δὲ βάθος εὐκαταφρόνητον ἔχοντος, μάχην συνάψαι φοβηθέντες φυγόντες ᾤχοντο.

Ἀντίγονος, τὰς Ἀθήνας βουλόμενος λαβεῖν, 20
εἰρήνην ἐσπείσατο τῷ τοῦ φθινοπώρου καιρῷ. Ἀθηναῖοι τὸν σῖτον κατασπείραντες, ὀλίγον ἐφύλαξαν τὸν ἀποχρήσοντα μέχρι τῆς τῶν καρπῶν ἀκμῆς. Ἐπεὶ δὲ ἤκμαζον οἱ καρποὶ, Ἀντίγονος μετὰ τοῦ στρατεύματος ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐνέβαλεν. Οἱ δὲ, τοῦ σίτου

τὸν μὲν καταναλωκότες, τὸν δὲ κωλυόμενοι θερίζειν, Ἀντίγονον εἴσω τοῦ ἄστεος ἐδέξαντο καὶ ὑπήκουσαν ἅπασιν αὐτοῦ τοῖς προστάγμασιν.

7. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ.

1 *Δημήτριος, χρήματα οὐκ ἔχων, διπλασίους συνέλεξε στρατιώτας· καὶ δὴ θαυμάζοντός τινος, Πόθεν ἡ μισθοφορὰ τοιούτοις, ὅπου μηδὲ τοῖς ἐλάττοσιν, "Ὅτι", ἔφη, "βαρύτεροι ὄντες, ἀσθενεστέρους τοὺς ἀντιπάλους ἕξομεν καὶ τῆς τούτων χώρας κρατήσομεν, καὶ φόρους οἴσουσιν ἄλλοι· καὶ στεφάνους πέμψουσι, τὸ πλῆθος τῶν στρατιωτῶν δεδιότες ἤδη."*

2 *Δημήτριος, μέλλων ἐπὶ τὴν Εὐρώπην πλεῖν, βουλόμενος λαθεῖν ὅπου ἀποβαίνειν μέλλοι, τῶν κυβερνητῶν ἑκάστῳ βιβλίον ἔδωκεν ἐσφραγισμένον, προστάξας, "Εἰ μὲν ὁμοῦ πλέοιμεν, ἐᾶτε μένειν τὰς σφραγίδας· εἰ δὲ διασπασθείημεν, ἀνοίξαντες τὰ γραμματεῖα ποιεῖσθε τὸν πλοῦν εἰς τὸν γεγραμμένον τόπον."*

3 *Δημήτριος, ἀδοκήτως προσπεσεῖν τῇ Σικυῶνι βουλόμενος, ἀνεχώρησεν εἰς Κεγχρέας κἀκεῖ διέτριβεν ἡμέραις πλείοσι, προσέχων ἡδοναῖς καὶ τρυφαῖς. Ὁπηνίκα δὲ πόρρω τῆς ὑπονοίας ἐγένοντο Σικυώνιοι, τὸ μὲν ξενικὸν μετὰ Διοδώρου νυκτὸς ἔταξε προσβαλεῖν κατὰ τὰς ἐπὶ Πελλήνην πόλιν πύλας, τὸ δὲ ναυτικὸν τοῖς λιμέσιν ἐπιφαίνεσθαι, τὸ δὲ ὁπλιτικὸν αὐτὸς ἤγαγεν ἐπὶ τὴν πόλιν, ὥστε πανταχόθεν τὰς προσβολὰς ποιησάμενος τῆς πόλεως ἐκράτησεν.*

4 *Δημήτριος, Διοδώρῳ φρουράρχῳ τὴν Ἔφεσον παραδοὺς, ἔπλευσεν ἐπὶ Καρίας. Ὁ δὲ Λυσιμάχῳ συνέθετο προδώσειν τὴν πόλιν ἐπὶ πεντήκοντα τα-*

λάντοις. Πυθόμενος Δημήτριος, ἀναλαβὼν τὰς ἡμιολίας, τὰς μὲν ὑπὸ τὴν χώραν ἐκέλευσεν ὑφορμῆσαι· αὐτὸς δὲ ἐπὶ μιᾶς πλέων καὶ Νικάνορα προσλαβὼν, ἔπλει πρὸς τὸν λιμένα τῆς Ἐφέσου. Ὁ μὲν Δημήτριος ἐν κοίλῃ νηὶ κατεκέκρυπτο· φανερῶς δὲ ὁ Νικάνωρ ἐκάλει τὸν Διόδωρον, ὡς διαλεξόμενος αὐτῷ περὶ τῶν στρατιωτῶν, ὅπως ἀσφαλῶς αὐτοῖς ἀπελθεῖν ἐπιτρέψειεν. Ὁ δὲ, ὑπολαβὼν ἥκειν τὸν Νικάνορα μόνον, ἐπιβὰς ἐπικώπου κέλητος ἕτοιμος ἦν ποιεῖσθαι τὰς συνθήκας. Ὡς δὲ ἐγγὺς ἦν, ἐκ νεὼς κοίλης ἀναπηδήσας Δημήτριος τὸν μὲν κέλητα κατέδυσεν αὐτοῖς ἀνδράσι, τοὺς δ' ἀπονηξαμένους συνέλαβε· τὴν δ' Ἔφεσον κατέσχε, τὸν προδιδόντα φθάσας.

5 Δημήτριος, Αἴγιναν καὶ Σαλαμῖνα λαβὼν, ἐν τῇ Ἀττικῇ στρατοπεδεύων, ἔπεμψε πρὸς τοὺς ἐν Πειραιεῖ, αἰτῶν ὅπλα χιλίοις ἀνδράσιν, ὡς ἧκον σύμμαχοι αὐτοῖς κατὰ τοῦ τυράννου Λαχάρους. Οἱ μὲν πιστεύσαντες ἔπεμψαν· ὁ δὲ λαβὼν καὶ ὁπλισάμενος αὐτοὺς ἐπολιόρκησε τοὺς πέμψαντας.

6 Δημήτριος τοῦ Πειραιῶς ἐκράτησεν, οὐχὶ παντὶ τῷ ναυτικῷ κατάρας, ἀλλὰ τὰς μὲν πλείστας τριήρεις ὑπὸ τῷ Σουνίῳ ναυλοχεῖν κελεύσας, εἴκοσι δὲ τὰς ἄριστα πλεούσας ἐπιλεξάμενος, προσέταξε ῥοθίῳ τῇ εἰρεσίᾳ πλεῖν οὐκ ἐπὶ τὸ ἄστυ, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὴν Σαλαμῖνα. Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς, Ἀθηναίων στρατηγῶν, ἐτύγχανε μὲν κασσανδρίζων· ἀπὸ δὲ τῆς ἀκροπόλεως κατιδὼν τὰς εἴκοσι νέας ἐπὶ Σαλαμῖνος πλεούσας, ἐνόμισεν εἶναι Πτολεμαϊκὰς ἐπὶ Κορίνθου πορευομένας. Οἱ δὲ ἐπὶ τῶν εἴκοσι ἐπιστρέψαντες εὐθὺς τοῦ Πειραιῶς κατέσχον, παραχρῆμα δὲ καὶ Σουνιόθεν ὁ στόλος ἅπας ἐπικατήγετο· ὥστε πολὺ πλῆθος ἐκβάντες κατελάβοντο τοὺς πύργους καὶ τὸν

λιμένα. Κήρυκες δὲ ἀνεβόων· "Δημήτριος τὰς Ἀθήνας ἐλευθεροῖ" καὶ Ἀθηναῖοι τὸ κήρυγμα τῆς ἐλευθερίας ὁρώμενοι Δημήτριον προσεδέξαντο.

7 Δημήτριος ἐπολιόρκει Σαλαμῖνα τὴν ἐν Κύπρῳ τριήρεσιν ἑκατὸν ἑβδομήκοντα· Πτολεμαίου στρατηγὸς Μενέλεως ἑξήκοντα ναυσὶν ἐφρούρει τὴν πόλιν, καὶ αὐτὸς δὲ Πτολεμαῖος προσεδοκᾶτο ναυσὶ τεσσαράκοντα καὶ ἑκατὸν ἐπιπλευσεῖσθαι. Δημήτριος, πρὸς διακοσίας ὁμοῦ τριήρεις ἀξιόμαχος οὐκ ὤν, τῆς Σαλαμῖνος ἄκραν ὑπερέχουσαν περιπλεύσας, ὑπὸ κρημνῷ λιμενίζοντι ναυλοχῶν ἐκρύπτετο. Ἐπεὶ δ' ὁ Πτολεμαῖος, τοὺς ὄπισθεν τοῦ κρημνοῦ μὴ προορώμενος, κατῆρεν ἐς θῖνα εὔορμον, ἀναπεπταμένον, καὶ περὶ ἔκβασιν ἦν, ἐπιστρέψαντες οἱ περὶ τὸν Δημήτριον ἐξεφάνησαν· καὶ παραχρῆμα ταῖς Αἰγυπτίαις ναυσὶν, ἄρτι προσορμιζομέναις, ἐμβάλλουσιν, ὥστε ὀξύτατον γενέσθαι τῆς νίκης τὸ τάχος. Πτολεμαῖος μὲν παραχρῆμα ἔφυγε· Μενέλεως δὲ, ἀπὸ Σαλαμῖνος ἀναχθεὶς ὡς προσβοηθήσων, καὶ αὐτὸς Πτολεμαίῳ φεύγοντι συνέφυγεν.

8 Δημήτριος ἐς Κόρινθον προδιδομένην νύκτωρ προῆλθε, τῶν προδιδόντων τὰς κατὰ κορυφὴν πύλας ἀνοιξάντων. Δεδιὼς τοὺς ἐν τῇ πόλει, μὴ μαθόντες ἐπιθοῖντο, περιέσπασεν αὐτοὺς, πολλὴν στρατιὰν προσβαλὼν ταῖς πύλαις ταῖς κατὰ τὸ Λέχαιον. Οἱ μὲν δὴ μεγάλα ἠλάλαξαν· οἱ δὲ Κορίνθιοι πρὸς τὴν βοὴν συνέδραμον ἅπαντες. Οἱ προδιδόντες, τὰς κατὰ κορυφὴν πύλας ἀνοίξαντες, τοὺς πολεμίους ἐδέξαντο· Δημήτριος δὲ ᾑρήκει Κόρινθον, Κορινθίων τὰς ἐπὶ Λεχαίου πύλας φυλαττόντων.

9 Δημήτριος ἐπεστράτευε Λακεδαιμονίοις· ἦν μέσον ἀμφοτέρων ὄρος Ἀρκαδικὸν Λύκαιον. Οἱ Μακε-

δόνες οὐκ ἀδεῶς εἶχον, ἄπειροι τοῦ ὄρους ὄντες. Βορέας ἐπίφορος ἔπνευσεν εἰς τοὺς πολεμίους. Δημήτριος πῦρ ἐμβαλὼν, ἀνῆψε τὴν ὕλην· ἡ δὲ φλὸξ μετὰ τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ καπνοῦ τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐμπεσοῦσα, πάντας ἀπέστρεφεν. Οἱ δὲ ἀμφὶ Δημήτριον ἐπεξελθόντες θυμῷ καὶ σιδήρῳ Λακεδαιμονίους ἐνίκησαν.

Δημήτριος ἀνεχώρει διὰ στενῆς ὁδοῦ· Σπαρτιᾶ- 10
ται κατὰ τὴν οὐραγίαν προσβαλόντες πολλοὺς ἐτίτρωσκον. Ὁ δὲ, πλῆθος ἁμαξῶν σωρεύσας κατὰ τὸ στενώτατον τῆς δυσχωρίας, πῦρ ἐνῆκεν. Οἱ μὲν πολέμιοι τὴν πυρκαϊὰν ὑπερβαίνειν οὐκ ἠδύναντο· ἐφ' ὅσον δὲ συνέβαινε καταφλέγεσθαι τὰς ἁμάξας, Δημήτριος προλαβὼν ἐξέφυγε τοὺς διώκοντας.

Δημήτριος κήρυκα πρὸς Βοιωτοὺς πέμψας πόλε- 11
μον ἐπήγγειλεν. Ὁ μὲν κήρυξ ἐν Ὀρχομενῷ τοῖς Βοιωτάρχαις τοῦ πολέμου τὴν ἐπιστολὴν ἀνέδωκε· Δημήτριος δὲ ἐν Χαιρωνείᾳ τῇ ὑστεραίᾳ ἐστρατοπέδευσε. Κατεπλάγησαν οἱ Βοιωτοὶ πόλεμον ἀγγελλόμενον ὁμοῦ καὶ παρόντα.

Δημήτριος Λύκον ποταμὸν ὀξύτατον ἐπεραιοῦτο, 12
πεζοῖς μὲν οὐ διαβατὸν, ἱππεῦσι δέ. Τῶν ἱππέων ὅσοι μεγίστους καὶ στερνοβριθεῖς ἵππους εἶχον, ἐς τετραφαλαγγίαν ἀντίους ἔστησε τῷ ῥεύματι· τούτοις τὸ ὀξὺ τοῦ ποταμοῦ περικλώμενον, ῥᾴονα τὴν διάβασιν τοῖς πεζοῖς παρέσχεν.

8. ΕΥΜΕΝΗΣ.

Εὐμένης ὑπὸ Γαλατῶν ἐδιώκετο, τοῦ σώματος 1
ἀρρώστως ἔχων, κομιζόμενος ἐν φορείῳ. Βραδεῖαν δὲ τὴν φυγὴν ποιούμενος καὶ ἤδη καταλαμβανόμενος, ἰδὼν ἐν τῇ παρόδῳ γεώλοφον προσέταξε τοῖς κομί-

ζουσιν ἐπὶ τοῦτον θεῖναι τὸ φορεῖον. Οἱ βάρβαροι, πλησίον ὄντες καὶ νομίσαντες οὐκ ἄν ποτε τοῦτο ποιῆσαι τὸν Εὐμένη, μὴ οὐχὶ μεγάλην ἔχοντα βοήθειαν ἐγγὺς ἀποκεκρυμμένην, τοῦ διώκειν ἀπέστησαν.

2 Εὐμένης, ἤδη συνιεὶς τῶν ἀργυρασπίδων ἀρχομένων νεωτερίζειν, ἀλλὰ μὴν [καὶ] Ἀντιγένους καὶ Τευτάμου, οἳ στρατηγοὶ τούτων ἦσαν, ὑπερηφάνως πρὸς αὐτὸν διακειμένων καὶ βαδίζειν ἐπὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ κατοκνούντων, συγκαλέσας τοὺς ἡγεμόνας ἐνύπνιον ἔφη τοῦτο δεύτερον ἑωρακέναι, διαπειλούμενον, "Εἰ μὴ πεισθείημεν, κοινὸν ἅπασιν ἔσεσθαι κίνδυνον. Ἦν δὲ Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεὺς ἐν μέσῳ στρατοπέδῳ προκαθήμενος ἐν σκηνῇ, σκῆπτρον ἔχων, χρηματίζων ἅπασι· καὶ δὴ προσέταξε τοῖς ἡγεμόσι, μηδὲν τῶν κοινῶν καὶ βασιλικῶν διοικεῖν ἔξω τῆς βασιλικῆς σκηνῆς καὶ καλεῖν ταύτην μόνην Ἀλεξάνδρου σκηνήν." Προσεκύνησαν οἱ Μακεδόνες τὸν Ἀλέξανδρον, καὶ συνεβούλευσαν ἐκ τῶν βασιλικῶν χρημάτων σκηνὴν κατασκευάσαι βασιλικὴν, καὶ θρόνον χρυσοῦν βασιλικῶς κεκοσμημένον· ἐπὶ δὲ τούτου χρυσοῦν στέφανον ἔχοντα διάδημα βασιλικὸν, καὶ παρὰ τὸν θρόνον ὅπλα καὶ μέσον σκῆπτρον, καὶ πρὸ τοῦ θρόνου τράπεζαν χρυσῆν· ἐπὶ δὲ ταύτης ἐσχαρίδα καὶ λιβανωτίδα χρυσῆν καὶ λιβανωτὸν καὶ θυμιάματα εὐώδη· ἀλλὰ μὴν καὶ δίφρους ἀργυροῦς ἐν τῇ σκηνῇ, ἐφ' ὧν οἱ πάντες ἡγεμόνες βουλεύοιντο περὶ τῶν κοινῶν πραγμάτων. Ταῦτα μὲν δὴ κατεσκευάσαντο. Εὐμένης δὲ τὴν αὐτοῦ σκηνὴν ἤγειρε παρὰ τὴν Ἀλεξάνδρου, καὶ οἱ ἄλλοι ἡγεμόνες ἐφεξῆς.

Cap. 8. §. 2. Ex Hieronymo Cardiano (?) coll. Diod. 18, 60.

Οὕτως δὴ συνέβαινεν τὸν Εὐμένη εἰσιόντα πάντας ἐκείνους ἡγεμόνας ὑποδέχεσθαι, μεθ' ὧν Ἀντιγένης καὶ Τεύταμος, οἱ στρατηγοὶ τῶν ἀργυρασπίδων, ἐβάδιζον, τῷ μὲν ἔργῳ πρὸς Εὐμένη, τῇ δὲ τιμῇ πρὸς Ἀλέξανδρον.

Εὐμένης ἐν τῇ Περσίδι τοὺς στρατιώτας ὁρῶν 3
ὑπὸ Πευκέστου δημαγωγουμένους οἴνῳ καὶ διανομαῖς, δεδοικὼς μὴ περισπάσῃ πᾶσαν τὴν ἡγεμονίαν, ἐπιστολὴν προήνεγκεν ὡς παρὰ Ὀρόντου τοῦ σατράπου τῆς Ἀρμενίας γεγραμμένην Συρίοις γράμμασι, δηλοῦσαν ὡς Ὀλυμπιάς, ἐξ Ἠπείρου κατελθοῦσα, τὸν υἱὸν ἄγουσα τὸν Ἀλεξάνδρου, κυρίως Μακεδονίας ἔχει [τὴν βασιλείαν ἀναιρεθέντος] Κασσάνδρου. Μακεδόνες ταῦτα ἀκούσαντες Πευκέστου μὲν ἐπελάθοντο, τὴν δὲ Ἀλεξάνδρου μητέρα καὶ τὸν υἱὸν μετὰ πολλῆς ἡδονῆς καὶ χαρᾶς ἀνηγόρευον.

Εὐμένης ἐν τῇ Περσίδι τὴν δύναμιν ἀφῆκε κατὰ 4
*κώμας χειμάσουσαν· Ἀντίγονος τοῦτο πυθόμενος ἐπήρχετο. Εὐμένης — πέμψας ** ἤγγειλεν αὐτῷ — τοὺς ἡγεμόνας ἐκέλευσε νύκτωρ μετὰ τῶν ἰδίων παίδων, πῦρ ἐν ἀγγείοις ἔχοντας, τὰ μετέωρα τῆς χώρας καὶ ἄποπτα περιιππεύσαντας ἐπὶ στάδια ἑβδομήκοντα, διαστάντας ἀπ' ἀλλήλων ὅσον πήχεις εἴκοσιν, ὕλην ἱκανὴν καῦσαι· τὰ δὲ πυρὰ καίειν πρώτης μὲν φυλακῆς δαψιλῆ, δευτέρας δὲ ἐλάττω, τρίτης δὲ μικρὰ παντάπασιν, ὥστε τὴν μίμησιν ἀληθινῇ στρατοπεδείᾳ προσεοικέναι. Ταῦτα ὁρῶντες οἱ περὶ τὸν Ἀντίγονον, ἐνόμισαν συνῆχθαι τῷ Εὐμένει τὴν δύναμιν ἅπασαν, καὶ μὴ θαρρήσαντες ἐπελθεῖν ἄλλην ὁδὸν ἐτράποντο, τὴν οὐ κατεχομένην ὑπὸ τῶν πολεμίων.*

Cap. 8. §. 3. 4. Cf. eundem 19, 23 et 38.

5 *Εὐμένης τοὺς στρατιώτας, ἁρπάσαι βουλομένους τὴν ἀποσκευὴν τῶν πολεμίων, ἀπέτρεπεν, ὡς οὐ συμφέρει. Ἐπεὶ δ' οὐκ ἔπειθεν, αὐτὸς πέμψας ὡς τοὺς πολεμίους, προεῖπεν αὐτοῖς τὴν ἀποσκευὴν φυλάττειν. Ἰδόντες οἱ στρατιῶται φυλακὰς ἀσφαλεστέρας ἀπέσχοντο.*

9. ΣΕΛΕΥΚΟΣ.

1 *Σέλευκος Ἀντιγόνῳ παρετάσσετο. Ἦν ἴση τῆς μάχης ἡ κρίσις. Ἐπεὶ δὲ νὺξ προσῄει, ἔδοξεν ἀμφοῖν ἐς τὴν ὑστεραίαν ὑπερβαλέσθαι. Οἱ μὲν Ἀντιγόνου στρατοπεδεύουσιν ἀφοπλισάμενοι· Σέλευκος δὲ προσέταξε τοῖς αὐτοῦ στρατιώταις ἐνόπλοις δειπνῆσαι καὶ κοιμηθῆναι, τὸ σχῆμα τῆς τάξεως φυλάσσοντας. Ὄρθρος ἦν βαθύς. Οἱ μὲν Σελεύκειοι προῆλθον ὡπλισμένοι καὶ συντεταγμένοι· οἱ δὲ Ἀντιγόνειοι καταληφθέντες ἄοπλοι καὶ ἀσύντακτοι ταχέως τοῖς πολεμίοις τὸ νῖκος ἔδωκαν.*

2 *Σέλευκος ἀντεστρατοπέδευε Δημητρίῳ· ἀλλ' ὁ μὲν μεγαλοφρονῶν, Σέλευκος, ἀπεγνωκὼς τῶν πραγμάτων δὲ Δημήτριος. Νὺξ ἦν· ἔδοξε νυκτομαχῆσαι Δημητρίῳ, ὡς ἐξ ἀπονοίας τι κατεργασομένῳ. Προθύμως ὑπήκουον οἱ στρατιῶται, τὸ παράλογον τῆς ἐπιθέσεως ἐφόδιον ὑστάτης ἐλπίδος ἔχοντες. Οἱ μὲν δὴ ἀνακινούμενοι ὡπλίζοντο· Αἰτωλοὶ δὲ πελτασταὶ Δημητρίου δύο νεανίαι, ἐντυχόντες προφυλακῇ Σελεύκου, τὴν ταχίστην ἄγειν αὐτοὺς ἠξίωσαν ὡς βασιλέα. Ἐπεὶ δὲ ἦλθον, ἤγγειλαν τῆς νυκτομαχίας τὴν παρασκευήν. Σέλευκος, δείσας μὴ τῆς ὁπλίσεως τῶν στρατιωτῶν ὀξυτέρα τῶν πολεμίων ἡ ἔφοδος γένοιτο, προσέταξε τοῖς μὲν σαλπιγκταῖς τὸ πολεμικὸν σημαίνειν, τοῖς δὲ στρατιώταις ὁπλιζομέ-*

νοις ἀλαλᾶξαι μέγιστον, ἕκαστον δὲ ἀνὰ τὴν κλισίαν πῦρ ἐμβαλεῖν τοῖς παροῦσι φρυγάνοις. Ὁρῶν Δημήτριος περιλαμπομένην πυρὶ τὴν στρατιὰν, ταῖς σάλπιγξι περιηχουμένην, ἀλαλαγμὸν ἐγείρουσαν, ὡς ἀντιπαρεσκευασμένῃ οὐκ ἐθάρρησεν ἐπιθέσθαι.

Σέλευκος, τῶν Δημητρίου στρατιωτῶν ἀθύμως 3 διακειμένων, τοὺς ἀνδρωδεστάτους τῶν ὑπασπιστῶν ἐπιλεξάμενος καὶ προτάξας ἐλέφαντας ὀκτὼ, διὰ στενῆς ἀτραποῦ παρὰ πλευρὸν τῶν πολεμίων βαδίζων, ἀπορρίψας τὸ κράνος ἀνεβόα, "Μέχρι ποῦ μαίνεσθε, ληστάρχῳ λιμώσσοντι παραμένοντες, δυνάμενοι πλουτοῦντι βασιλεῖ μισθοφορεῖν καὶ βασιλείας μετέχειν οὐκ ἐλπιζομένης, ἀλλὰ παρούσης;" Τούτων ἀκούσαντες οἱ πλεῖστοι τὰ δόρατα καὶ ξίφη ῥίψαντες ἀνέσεισαν τὰς χεῖρας, προστεθειμένοι Σελεύκῳ.

Σέλευκος τὴν Σάρδεων ἄκραν ἐπολιόρκει, τοὺς ἐν 4 αὐτῇ θησαυροὺς Θεοδότου φυλάσσοντος. Τοῦτον θησαυροφύλακα Λυσίμαχος ἔταξε. Μὴ δυνάμενος τὴν ἄκραν ἐχυρὰν οὖσαν ἑλεῖν, ἐκήρυξε τάλαντα ἑκατὸν δώσειν τῷ κτείναντι Θεόδοτον. Ἦν οὖν καὶ τῶν στρατιωτῶν πολλοῖς ἐπιθυμία τῶν ἑκατὸν ταλάντων, καὶ τῷ Θεοδότῳ πρὸς τοὺς στρατιώτας ὑποψία καὶ φόβος. Ὁ μὲν οὖν οὐδὲ προῄει· [οἱ] πολλοὶ δὲ ἠγανάκτουν ἀπιστούμενοι. Τοιαύτης ταραχῆς οὔσης, φθάσας Θεόδοτος πυλίδα νύκτωρ ἀνοίξας, εἰσαγαγὼν Σέλευκον ἐξέδωκεν αὐτῷ τοὺς θησαυρούς.

Σέλευκος, Δημητρίου στρατοπεδεύοντος ὑπὸ 5 τοῖς λόφοις Ταύρου, δεδοικὼς μὴ λαθὼν ἐπὶ Συρίας ἀναχωρήσῃ, ἔπεμψε Λυσίαν μετὰ πολλῶν Μακεδόνων ἐπὶ τὰ ὄρη τὰ ὑπερκείμενα τῶν Ἀμανίδων πυλῶν, ᾗ τὴν πορείαν ἔμελλε ποιεῖσθαι, προστάξας πυρὰ καῦ-

σαι πολλά. Δημήτριος, προκατειλημμένους ὁ τοὺς τόπους, τῆς πορείας ταύτης ἀπετράπετο.

6 *Σέλευκος, ἐς Κιλικίαν φυγὼν ἐκ τῆς μάχης πρὸς τοὺς βαρβάρους, ἵνα μηδὲ οἱ φίλοι μάθοιεν μετ' ὀλίγων τυγχάνει φεύγων, Ἀμακτίονος τοῦ ι μόνος τῆς βασιλικῆς εἴλης ὁπλοφόρος εἶναι προσεπ σατο, ἐσθῆτα λαβὼν ἁρμόζουσαν ὁπλοφόρου σχήμ Ἐπεὶ δὲ πολὺ πλῆθος συνῆλθεν ἱππέων καὶ πε τότε τὴν βασιλικὴν στολὴν ἀναλαβὼν, ἑαυτὸν στρατιώταις ἔδειξεν.*

10. ΠΕΡΔΙΚΚΑΣ.

1 *Περδίκκας, Ἰλλυριῶν καὶ Μακεδόνων πολεμο των, ἐπειδὴ πολλοὶ Μακεδόνες ἡλίσκοντο ζωγρ καὶ οἱ λοιποὶ λύτρων ἐλπίδι πρὸς τὰς μάχας ἦ ἀτολμότεροι, ἐπεκηρυκεύσατο περὶ λύτρων, ἐντει μενος τῷ κήρυκι ἐπανελθόντι ἀγγεῖλαι, ὡς ἄρα λύ Ἰλλυριοὶ μὴ προσίοιντο, ἀλλὰ ψηφίσειαν τοὺς αἰχ λώτους κτιννύειν. Οἱ δὴ Μακεδόνες, ἀπογνόν τῆς διὰ τῶν λύτρων σωτηρίας, εὐτολμότεροι πρὸς μάχας ἐγένοντο, ὡς ἐν μόνῳ τῷ νικᾶν ἔχοντες σώζεσθαι.*

2 *Περδίκκας, Χαλκιδεῦσι πολεμῶν, ἀργυροῦ νο σματος ἀπορούμενος χαλκόκρατον κασσίτερον ἐχάρ καὶ οὕτως ἦν μισθοφορὰ τοῖς στρατιώταις. Οἱ ἔμποροι τὸ βασίλειον νόμισμα ἐλάμβανον· ἐπεὶ δὲ ἀχρεῖον ὑπὲρ τοὺς ὅρους, ἀντεφόρτιζον καρποὺς τ ἐπιχωρίους.*

11. ΚΑΣΣΑΝΔΡΟΣ.

1 (2) *Κάσσανδρος ὁμοῦ μὲν ἐπολιόρκει Σαλαμῖ ὁμοῦ δὲ καὶ Ἀθηναίοις ἐναυμάχησε. Νικήσας τῇ να*

μαχίᾳ, ὅσους μετ' Ἀθηναίων εἷλε Σαλαμινίους ἄνευ λύτρων ἀφῆκε· πυθόμενοι δὲ οἱ τὴν Σαλαμῖνα οἰκοῦντες προσεχώρησαν Κασσάνδρῳ, πιστεύσαντες αὐτοῦ τῇ φιλανθρωπίᾳ.

Κάσσανδρος Νικάνορα φρουροῦντα τὴν Μουνυ- (1)2
χίαν καὶ πρὸς αὐτὸν κακοήθως ἔχοντα τέχνῃ συνέλαβεν. Ἀποπλεῖν τῆς Ἀττικῆς προσεποιήσατο. Μέλλοντι δὲ αὐτῷ τοῦ σκάφους ἐπιβαίνειν προσελθὼν γραμματοφόρος ἐπέδωκε γράμματα παρὰ τῶν ἐν Μακεδονίᾳ φίλων, ὡς Μακεδόνων αὐτὸν καλούντων ἐς τὴν βασιλείαν διὰ τὴν πρὸς Πολυσπέρχοντα ὀργήν. Ταῦτα ἀναγνοὺς Κάσσανδρος φαιδρὸς καὶ περιχαρὴς ἐγένετο, καὶ τὸν Νικάνορα παραπέμποντα ἐπισπασάμενος ἐυηγγελίσατο, καὶ "Νῦν", ἔφη, "ἄλλως ἡμῖν περὶ τῶν πραγμάτων ἐστὶ βουλευτέον, καὶ κοινῇ γνώμῃ τὴν ἀρχὴν διατάξωμεν." Ταῦτα λέγων ἡσυχῇ παρήγαγεν αὐτὸν εἴς τινα τῶν πλησίον οἰκιῶν, ὡς μόνῳ περὶ μεγάλων ἀπορρήτων διαλεξόμενος. Ἦν δ' ἐπὶ τῆς οἰκίας ἀποκεκρυμμένος λόχος ὑπασπιστῶν, οἳ συλλαβόντες Νικάνορα ἐφρούρουν. Κάσσανδρος δὴ παραχρῆμα συνήγαγεν ἐκκλησίαν, καὶ τοῖς βουλομένοις κατηγορῆσαι Νικάνορος ἐπέτρεψε. Παρὰ δὲ τὸν καιρὸν τῆς κατηγορίας τὴν Μουνυχίαν ἐχειρώσατο. Νικάνορος, ἀδεῶς πολλὰ δράσαντος παρανόμως, θάνατον ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας κατεψηφίσαντο.

Κάσσανδρος Ὀλυμπιάδα καθείρξας ἐς Πύδναν 3
τῆς Μακεδονίας ἐπολιόρκει πολέμῳ. Πολυσπέρχων νύκτωρ ἔπεμψε πεντηκοντήρη πλησίον ὑφορμοῦσαν, ἧς ἐπιβῆναι τὴν Ὀλυμπιάδα προὔτρεπε διὰ γραμμάτων. Ὁ γραμματοφόρος ἁλούς, ἀχθεὶς παρὰ Κάσσανδρον ὡμολόγει τὴν πρᾶξιν ἐφ' ἣν ἐστέλλετο. Ὁ δὲ

τὴν μὲν ἐπιστολὴν ἐσφραγισμένην τῇ σφραγίδι τ
Πολυσπέρχοντος ἐκέλευσεν αὐτὸν εἰσκομίσαι, μὴ μέν
τοι προσειπεῖν ὡς Κάσσανδρος ταῦτα ἔγνω. Καὶ
μὲν εἰσεκόμισε· Κάσσανδρος δὲ τὴν πεντηκοντήρ
συλλαβὼν ἐποίησεν ἀφανῆ. Ὀλυμπιὰς, πιστεύσασ
τῇ σφραγίδι τῇ Πολυσπέρχοντος καὶ τοῖς γράμμασ
τῆς πόλεως προελθοῦσα νύκτωρ, οὐχ εὑροῦσα τὴ
πεντηκοντήρη, ὡς δὴ καὶ Πολυσπέρχοντος ἐξαπο
τῶντος, ἠθύμησε καὶ παρέδωκεν ἑαυτὴν καὶ τὸ ἄστ
τὸ Πυδναίων Κασσάνδρῳ.

4 Κάσσανδρος ἀπὸ τῆς Ἰλλυρίδος ἐπανιὼν, ἀπε
σχὼν ὁδὸν ἡμέρας Ἐπιδάμνου, τὴν δύναμιν ἀποκρι
ψας, ἱππέας καὶ πεζοὺς πέμψας ἐνέπρησε κώμας ὑψη
λὰς κειμένας ἐπὶ τῶν ὁρίων Ἰλλυρίδος καὶ Ἀτιντα
νίδος, αἳ καταφανεῖς ἦσαν τοῖς Ἐπιδαμνίοις. Οἱ μὲ
δὴ, νομίσαντες ἀπεληλυθέναι Κάσσανδρον, προεξ
θόντες τῆς πόλεως ταῖς γεωργίαις προσεῖχον· ὁ ὁ
τὴν κεκρυμμένην δύναμιν ἀναστήσας, ἀπὸ μὲν τῶ
ἔξω τῆς πόλεως ἔλαβεν οὐκ ἐλάττους ἀνδρῶν δισχ
λίων, καὶ τὰς πύλας δὲ τῆς πόλεως ἀνεῳγμένας ευ
ρὼν, ἐπεισελθὼν τὴν Ἐπίδαμνον κατέσχεν.

12. ΛΥΣΙΜΑΧΟΣ.

1 Λυσίμαχος, Αὐταριατῶν τὰς ἀποσκευὰς ἀπολ
σάντων ἐν τῇ πρὸς Δημήτριον μάχῃ περὶ Λάμψακο
φοβηθεὶς μή τι νεωτερίσωσιν οἱ βάρβαροι πάντα ὅσ
εἶχον ἀπολέσαντες, προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω τοῦ χάρα
κος ὡς ἐπὶ σιτομετρίαν, σύνθημα δοὺς ἀπέκτειν
ἅπαντας. Ἦσαν ἄνδρες πεντακισχίλιοι.

2 Λυσίμαχος Ἀμφιπόλεως κρατήσας, Ἀνδραγάθο
προδόντος, πολλὰ καὶ μεγάλα χαρισάμενος αὐτ
μείζονα δὲ ὑποσχόμενος, ἐὰν εἰς τὴν Ἀσίαν αὐτῷ συ

ἀποδημήσῃ, ἐπειδὴ πρὸς ταῖς Θρᾳκίαις πύλαις ἐγένετο, οὐ μόνον] πάντα ὅσα ἐτύγχανεν ἔχων ἀφείλετο, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν βασανίσας ἀπέκτεινεν.

Λυσίμαχος Ἀρίστωνα τὸν Αὐτολέοντος πρὸς Παί- 3
ονας ἐπὶ τὴν πατρῴαν βασιλείαν κατῆγεν, ἵνα γνωρίσαντες τὸ βασιλικὸν μειράκιον προσοῖντο φιλοφρόνως αὐτόν. Ἐπεὶ δὲ τὸν Ἀρίστωνα ἔλουον τὸ βασιλικὸν λουτρὸν ἐπὶ τοῦ Ἀστυκοῦ ποταμοῦ καὶ τὴν τράπεζαν τὴν βασιλικὴν παρέθηκαν κατὰ τὸ πάτριον ἔθος, Λυσίμαχος ἐσήμηνεν ἐξοπλίσασθαι. Ἀρίστων μὲν φυγὼν ἀφιππάσατο ἐς τὴν Δαρδανέων, Λυσίμαχος δὲ Παιονίαν κατέσχεν.

13. ΚΡΑΤΕΡΟΣ.

Κρατερὸς, Τυρίων ἐπιθεμένων τοῖς ἐργαζομένοις τὸ χῶμα Μακεδόσι, τροπῆς αὐτῶν γενομένης ὑποχωρεῖν παρήγγειλεν. Ἐπεὶ δὲ οἱ Τύριοι σφοδρῶς ἐπὶ μακρὸν διώξαντες ἔκαμον, ἐσήμηνεν ἀναστρέψαντας ἐμβαλεῖν τοῖς Τυρίοις. Αὐτίκα δὴ οἱ μὲν διώκοντες ἔφευγον, οἱ δὲ φεύγοντες ἐδίωκον.

14. ΠΟΛΥΣΠΕΡΧΩΝ.

Πολυσπέρχων, τὰ ὅρια φυλασσόντων Πελοποννησίων, τοὺς αὐτοῦ στρατιώτας προὔτρεψε πρὸς τὸν κίνδυνον. Πῖλον Ἀρκαδικὸν ἐπιθέμενος καὶ τρίβωνα διπλοῦν ἐμπορπησάμενος καὶ βακτηρίαν λαβὼν, ἔφη πρὸς αὐτούς· "Πρὸς οὓς μὲν κινδυνεύειν μέλλομεν, ὦ συστρατιῶται, τοιοῦτοι τυγχάνουσιν ὄντες." Ταῦτα δὲ ἀποθέμενος καὶ τὴν πανοπλίαν ἀναλαβών· "Οἱ δὲ μέλλοντες πρὸς αὐτοὺς πολεμεῖν, τοιοῦτοι, μέχρι νῦν πολλοὺς καὶ μεγάλους ἀγῶνας νενικηκότες."

Ἀκούσαντες οἱ στρατιῶται ἠξίωσαν μηκέτι μέλλειν, ἀλλ' εὐθὺς ἄγειν ἐπὶ τὴν μάχην.

15. ΑΝΤΙΟΧΟΣ ΣΕΛΕΥΚΟΥ.

Ἀντίοχος, βουλόμενος κρατῆσαι Δαμασκοῦ, ἣν ἐφύλασσε Δίων Πτολεμαίου στρατηγὸς, ἐπήγγειλε τῇ στρατιᾷ καὶ τῇ χώρᾳ πάσῃ Περσικὴν ἑορτὴν θαλιάζειν, προστάξας ἅπασι τοῖς ὑπάρχοις ἀμφιλαφῆ κομίζειν εὐωχίας παρασκευήν. Ἐφ' ᾗ πανταχοῦ πανηγυρίζοντος Ἀντιόχου μετὰ πάντων, καὶ ὁ Δίων, πυνθανόμενος τὴν τρυφὴν τῆς ἑορτῆς, ἐχάλασε τὸ σφοδρὸν τῆς φυλακῆς. Ἀντίοχος δὲ, προστάξας ἄπυρα σιτία τεσσάρων ἡμερῶν κομίζειν, ἤγαγε τὴν στρατιὰν διά τε ἐρημίας καὶ ἀτραπῶν περικρήμνων, καὶ ἀπροσδοκήτως ἐπιφανεὶς αἱρεῖ Δαμασκὸν, Δίωνος οὐ δυνηθέντος ἀντισχεῖν Ἀντιόχῳ παρόντι.

16. ΑΝΤΙΟΧΟΣ ΑΝΤΙΟΧΟΥ.

Ἀντίοχος ἐπολιόρκει Κύψελα, Θρᾷτταν πόλιν, ἔχων σὺν αὑτῷ Θρᾳκῶν εὐπατρίδας πολλοὺς, ὧν ἡγοῦντο Τίρις καὶ Δρομιχαίτης. Τούτους κοσμήσας στρεπτοῖς χρυσοῖς καὶ ὅπλοις ἀργυροπάστοις, προῆλθεν ἐπὶ τὴν μάχην. Οἱ δὲ ἀπὸ τῶν Κυψέλων, ἰδόντες τοὺς ὁμοφύλους καὶ ὁμογλώσσους πολλῷ χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ κεκοσμημένους, μακαρίσαντες αὐτοὺς τῆς μετ' Ἀντιόχου στρατείας, τὰ ὅπλα καταβαλόντες Ἀντιόχῳ προσέθεντο καὶ ἦσαν ἀντὶ πολεμίων σύμμαχοι.

17. ΑΝΤΙΟΧΟΣ ΙΕΡΑΞ.

Ἀντίοχος, Σελεύκου τοῦ ἀδελφοῦ ἀποστὰς, ἔφυγεν εἰς τὴν Μέσην τῶν ποταμῶν ὅθεν καὶ τοὺς μὲν Ἀρμενίων ὅρους διελθόντα φίλος ὢν Ἀρσάμης ὑπε-

δέξατο. Στρατηγοὶ Σελεύκου Ἀχαιὸς καὶ Ἀνδρόμαχος μετὰ πολλῆς δυνάμεως ἐδίωκον. Πολλὴ μὲν αὐτῶν ἐγένετο ἡ παράταξις. Τέλος τρωθεὶς Ἀντίοχος ὑποφεύγει ἐς τὴν ὑπερκειμένην ὑπώρειαν, τῆς στρατιᾶς ἐν ὁμαλεῖ στρατοπεδευούσης ὑπὸ ταῖς λαγόσι τοῦ ὄρους· φήμην (δὲ) διέδωκεν ὡς Ἀντίοχος ἐν τῇ μάχῃ πεπτώκοι. Τῆς δὲ στρατιᾶς οὐκ ὀλίγον μέρος νύκτωρ ἐκέλευσε καταλαβέσθαι τὰς ὑπωρείας. Μεθ' ἡμέραν πρεσβευτὰς ἔπεμψαν οἱ Ἀντιόχου στρατιῶται, Φιλέταιρον ἡγεμόνα Κρῆτα, Διονύσιον Λυσιμαχέα, ὑπόσπονδον Ἀντιόχου τὸ σῶμα αἰτούμενοι, καὶ σφᾶς αὐτοὺς καὶ τὰ ὅπλα παραδιδόντες. Ἀνδρόμαχος οὐδέπω μὲν ἔφη τὸ Ἀντιόχου σῶμα εὑρῆσθαι, ζητεῖσθαι πεπτωκὸς δὲ εἴσω ἐν τοῖς δεσμοῖς· πέμψειν δὲ τοὺς παραληψομένους τά τε ὅπλα καὶ τοὺς στρατιώτας. Ἧκον ἄνδρες τετρακισχίλιοι, οὐ πρὸς μάχην ἐσκευασμένοι, ἀλλὰ πρὸς παράληψιν αἰχμαλώτων ἐσταλμένοι. Ἐπεὶ δὲ ὑπὸ ταῖς λαγόσι τοῦ ὄρους ἐγένοντο, οἱ τὰς ὑπωρείας προκαταλαβόντες, ἄνωθεν ἐπιχυθέντες πολὺν αὐτῶν φόνον εἰργάσαντο. Ἀντίοχος δὲ σχῆμα τὸ βασίλειον ἀναλαβὼν ἐπεφάνη, δείξας αὐτὸν καὶ ζῶντα καὶ νικῶντα.

18. (17.) ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ.

Φίλιππος Ῥοδίων πόλιν ἐν τῇ Περαίᾳ Πρινασσὸν 1
ἐπολιόρκει· τῶν δὲ τειχῶν καρτερῶν ὄντων, ἐπεχείρησεν ὑπορύττειν. Πέτρας δὲ στερεωτάτης ἐν τῇ διώρυχι φανείσης καὶ τοῖς μεταλλευτικοῖς ὀργάνοις μηδαμῶς εἰκούσης, ἐκέλευσε Φίλιππος μεθ' ἡμέραν

Cap. 18. §. 1. Polyb. 16, 11.

μὲν ἐπὶ τὴν διωρυχὴν καταβαίνειν, ὡς ἐργαζομένους δή, καὶ προκαλύμματα ὑπερέτεινεν, ὡς βουλόμενος λανθάνειν· τὰ δὲ ἦν ἄρα φανερὰ τοῖς πολεμίοις ἀπὸ τῶν τειχῶν ὁρῶσι. Νύκτωρ δὲ ἐκέλευσε τοὺς στρατιώτας ἀπὸ σταδίων ὀκτὼ ἢ δέκα ἔκ τινος βαθείας φάραγγος ἀνακομίζοντας χοῦν μεταβάλλειν πρὸ τοῦ στόματος τῶν ὀρυγμάτων· ἐπεὶ δὲ πολὺς χοῦς ἐγήγερτο σωρηδὸν, μεθ' ἡμέραν οἱ ἀπὸ τῶν τειχῶν ὁρῶντες τοῦτο, ἐκεῖνο ἐπίστευσαν, ὡς ἡ πόλις κάτωθεν ὑπορώρυκται. Οὗτος ὁ φόβος ἔπεισεν αὐτοὺς παραδοῦναι Φιλίππῳ τὴν πόλιν. Ὕστερον δὲ, τὴν ἀπάτην μαθόντες, πολλὰ τὴν αὐτῶν ἄνοιαν κατωδύροντο.

2 *Φίλιππος Δημητρίου, πολεμῶν Ἀττάλῳ βασιλεῖ καὶ Ῥοδίοις, ἀποδρᾶναι κατὰ θάλατταν βουλευσάμενος, αὐτόμολον Αἰγύπτιον ἔπεμψεν, ὃς ἤγγειλε τοῖς πολεμίοις ὅτι παρασκευάζοιτο διαναυμαχεῖν τῆς ὑστεραίας· καὶ διὰ νυκτὸς πυρὰ πολλὰ ἔκαυσεν, ὡς τῆς στρατιᾶς μενούσης. Τῶν δὲ ἀμφὶ τὸν Ἄτταλον τὰ πρὸς τὴν ναυμαχίαν παρασκευαζομένων καὶ τὴν κατὰ τὸν ἔκπλουν φυλακὴν διαλυσάντων, Φίλιππος λαθὼν ἀπέπλευσεν.*

19. (18.) ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΣ.

Πτολεμαῖος, Περδίκου κατὰ Μέμφιν διαβαίνοντος τὸν ποταμὸν καὶ ἤδη συχνῶν διαβεβηκότων, συναγαγὼν ἐκ τῆς χώρας αἰπόλια, συφόρβια, βουκόλια πλεῖστα ὅσα, προσέταξεν ἑκάστου ζώου φρυγάνων φορτία ἐκδῆσαι, ὅπως ἐπισυρόμενον κονιορτὸν ἐγείροι πλεῖστον. Τὰ μὲν δὴ ὑπὸ τῶν νομέων, πρὸς δὲ τούτοις καὶ ἱππέων ἐλαυνόμενα, κονιορτὸν ἀνέστησε μέγιστον· αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τῶν ἱππέων τοὺς λοιποὺς, τοῖς πολεμίοις προσῆγε. Οἱ δὲ, ἀπὸ τοῦ κονι-

ορτοῦ πολὺ πλῆθος ἐπιέναι νομίσαντες, αὐτίκα ἔφυγον· καὶ οἱ πλεῖστοι μὲν ἐν τῷ ποταμῷ διεφθάρησαν, πολλοὶ δὲ καὶ ζῶντες ἑάλωσαν.

20. (19.) ΑΤΤΑΛΟΣ.

Ἄτταλος, Γαλάταις μεγάλην δύναμιν ἔχουσι παρατάττεσθαι μέλλων, ὁρῶν τοὺς στρατιώτας καταπεπληγότας, εὐθύμους ποιῆσαι βουλόμενος πρὸς τὸν κίνδυνον τῆς μάχης, ἱερεῖα παρεσκεύασε, Σουδίνου Χαλδαίου μάντεως τὴν θυσίαν βραβεύοντος. Ὁ μὲν, εὐξάμενος καὶ σπείσας, ἀνέτεμε τὸ ἱερεῖον· ὁ δὲ βασιλεὺς, κηκίδα τρίψας, ἐπέγραψεν ἐπὶ τὴν χεῖρα τὴν δεξιὰν, "Βασιλέως νίκη," ποιησάμενος τὴν ἐπιγραφὴν οὐκ ἀπὸ τῶν ἀριστερῶν ἐπὶ δεξιὰ, ἀλλ' ἔμπαλιν ἀπὸ τῶν δεξιῶν ἐπὶ τὰ ἀριστερά· καὶ τῶν σπλάγχνων ἐξαιρουμένων, ὑπέσχε τὴν χεῖρα, τῆς κηκίδος εἰς θερμὸν καὶ ἀραιὸν λόβον ἀπομαξάμενος τὴν ἐπιγραφήν. Ὁ μάντις ἐπεξιὼν τοὺς λοβοὺς καὶ τὴν χολὴν, πύλας τε δὴ καὶ τράπεζαν καὶ ὅσα ἄλλα σημεῖα κατανοῶν, ἀνέστρεψε τὸν λοβὸν τὸν ἔχοντα τὴν ἐπιγραφὴν, δι' ἧς ἐδηλοῦτο βασιλέως νίκη. Αὐτός τε οὖν ὑπερχαρὴς ἐγένετο, καὶ τῷ πλήθει τῶν στρατιωτῶν ἔδειξε τὸ σημεῖον· οἱ δὲ ἐλθόντες καὶ ἀναγνόντες, θάρσους ἐνεπλήσθησαν καὶ πάντες ἀνεβόησαν, κελεύοντες ἄγειν ἐπὶ τοὺς βαρβάρους, καὶ προθύμως ἀγωνισάμενοι τοὺς Γαλάτας ἐνίκησαν.

21. (20.) ΠΕΡΣΕΥΣ ΦΙΛΙΠΠΟΥ.

Περσεὺς, Ῥωμαίων ἐλέφαντας ἀγόντων, τοὺς μὲν ἐκ Λιβύης, τοὺς δὲ Ἰνδοὺς παρὰ Ἀντιόχου Συρίας βασιλέως, ἵνα μὴ καινὸν καὶ φοβερὸν τοῖς ἵπποις τὸ θηρίον φανείη, προσέταξε τοῖς χειροτέχναις εἴδωλα

ξύλινα κατασκευάζειν, ἐλεφάντων ἰδέαν καὶ χρόαν ἔχοντα. Ἐπεὶ δὲ ἡ κλαγγὴ τοῦ θηρίου μάλιστα δεινή, προσέταξεν εἰς τὸ ξύλινον εἴδωλον ἐμβαίνειν ἄνδρα αὐλὸν ἔχοντα, ὅς, διὰ τοῦ στόματος τὸν αὐλὸν ἰθύνων, ὀξὺν καὶ ἀπηνῆ φθόγγον προΐηται. Οὕτως ἔμαθον οἱ Μακεδόνων ἵπποι καταφρονεῖν τῆς ἐλεφάντων κλαγγῆς.

Γάδε ἔνεστιν ἐν τῷ πέμπτῳ βιβλίῳ τῶν

Πολυαίνου στρατηγημάτων.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Καὶ τόδε ὑμῖν πέμπτον βιβλίον, ἱερώτατοι βασιλεῖς Ἀντωνῖνε καὶ Οὐῆρε, προσφέρω τῶν Στρατηγημάτων, οὐχ οὕτως ἐμαυτὸν ἄξιον ἐπαίνου ἡγούμενος ἐπὶ τῷ συγγράφειν, ὡς ὑμᾶς ἐπὶ τῷ σπουδάζειν ἀναγινώσκειν τοσαῦτα συγγράμματα, τοσαύτης ἀρχῆς προεστηκότας· νυνί γε μὴν μάλιστα, ὁπότε μὴ μόνον τὰ δίκαια τῆς εἰρήνης πρυτανεύετε, ἀλλὰ καὶ τὰ ἔργα τοῦ πολέμου διατάσσετε, καὶ τοῦτο ἄρα στρατήγημα νίκης ἡγούμενοι, εἰ δι' ὧν ἐνίκησαν οἱ παλαιοὶ στρατηγοί, ταῦτα καταμανθάνοιτε. Βασιλεῦσι γὰρ πόλεμον ἐκτάσσουσι προσήκειν ὑπολαμβάνετε, κατανοεῖν ἔργων ἀγώνισμα. Λόγων μὲν γὰρ σπουδὴ τοῖς ἄγουσι σχολὴν χρῆμα ὠφέλιμον· ἔργων δὲ ἐπιστήμη τοῖς ὅπλων ἄρχουσιν ἀρίστη διδάσκαλος ὧν χρὴ δρᾶν κατὰ ζῆλον τῶν πάλαι κρατησάντων. Ὅπως οὖν ζηλώσετε τὰς τῶν ἀρχαίων ἀρετὰς καὶ νίκας, αὐτὰ δείξει τὰ στρατηγήματα.

Ι. ΦΑΛΑΡΙΣ.

1 *Φάλαρις Ἀκραγαντῖνος τελώνης, τῶν πολιτῶν κατασκευάσαι βουλομένων Διὸς Πολιέως νεὼν ἀπὸ σʹ ταλάντων ἐπὶ τῆς ἄκρας, ὡς πετρώδους καὶ στερεωτάτης, καὶ ἄλλως ὁσίως ἂν ἔχον ἐν ὑψηλάτῳ τὸν θεὸν ἱδρύσασθαι, αὐτὸς ὑπέσχετο τοῦ ἔργου ἐπι-*

στάτης γενέσθαι, καὶ τοὺς ἀρίστους τεχνίτας ἕξειν, καὶ τὴν ὕλην λυσιτελῶς παρέξειν, καὶ τῶν χρημάτων ἀσφαλεῖς ἐγγυητὰς δώσειν. Ἐπίστευσεν ὁ δῆμος, ὡς διὰ τὸν τελωνικὸν βίον ἐμπειρίαν τῶν τοιούτων ἔχοντι. Λαβὼν δὴ τὰ κοινὰ χρήματα, πολλοὺς μὲν μισθοῦται ξένους, πολλοὺς δὲ ὠνεῖται δεσμώτας, πολλὴν δὲ ὕλην ἐς τὴν ἄκραν ἀνακομίζει λίθων, ξύλων, σιδήρου. Ἤδη δὲ τῶν θεμελίων ὀρυσσομένων, καθῆκε τὸν κηρύξοντα, "Ὃς ἂν μηνύσῃ τοὺς κλέψαντας τοῦ ἐν τῇ ἄκρᾳ λίθου καὶ σιδήρου, λήψεται ἀργύριον τόσον." Ἠγανάκτησεν ὁ δῆμος, ὡς τῆς ὕλης κλεπτομένης. Ὁ δὲ, "Οὐκοῦν", ἔφη, συγχωρήσατέ μοι περιφράξαι τὴν ἀκρόπολιν." Συνεχώρησεν ἡ πόλις περιφράξαι καὶ περίβολον ἐγεῖραι. Λύσας τοὺς δεσμώτας, τοῖς λίθοις καὶ τοῖς πελέκεσι καὶ ταῖς ἀξίναις ὁπλίσας, Θεσμοφορίων ὄντων ἐπιθέμενος, τοὺς πλείστους τῶν ἀνδρῶν ἀποκτείνας, γυναικῶν καὶ παίδων κύριος καταστὰς ἐτυράννησε τῆς Ἀκραγαντίνων πόλεως.

Φάλαρις, Ἀκραγαντίνων τὰ ὅπλα παρελέσθαι 2
βουλόμενος, ἀγῶνα γυμνικὸν λαμπρότατον ἔξω τῆς πόλεως ποιήσειν ἐπήγγειλε. Τῶν δὲ πολιτῶν ἁπάντων ἐπὶ τὴν θέαν προελθόντων, τὰς πύλας κλείσας προσέταξε τοῖς δορυφόροις, τὰ ὅπλα τῶν οἰκιῶν ἐκφέρειν.

Φάλαρις, πολιορκούντων Ἀκραγαντίνων Σικα- 3
νοὺς, οὐ δυνάμενος ἀνελεῖν αὐτοὺς πολὺν σῖτον παρεσκευασμένους, διελύσατο τὸν πόλεμον· ἀλλὰ καὶ τὸν ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου σῖτον αὐτοῖς παρακατέθετο, συνθέμενος ἀπολήψεσθαι τὸν θερίζεσθαι μέλλοντα. Ἀσμένως ἐδέξαντο οἱ Σικανοί. Ὁ δὲ Φάλαρις τοὺς σιτοφύλακας αὐτῶν ἔπεισεν, ἀργυρίῳ διαφθείρας,

τὰς ὀροφὰς τῶν οἰκοδομημάτων διελεῖν, ὅπως ὁ σῖτος ὑόμενος κατασαπείη· τὸν δὲ θερισθέντα κατὰ τὰς συνθήκας αὐτὸς ἀπέλαβεν. Ἀναγκαίως οὖν, τὸν μὲν ἀπὸ τῆς χώρας Φαλάριδι ἀποδόντες, τὸν δὲ ἐν τῇ πόλει διεφθαρμένον εὑρόντες, ὑπήκουσαν αὐτῷ διὰ τὴν σιτοδείαν.

4 Φάλαρις πρὸς Τεῦτον ἄρχοντα Οὐέσσης, ἥπερ εὐδαιμονεστάτη καὶ μεγίστη Σικανῶν πόλις, ἔπεμψε τοὺς μνηστευομένους αὐτῷ τὴν ἐκείνου θυγατέρα. Ὑποσχομένου δὲ, στρατιώτας ἀγενείους ἐπὶ τῶν ζευγῶν καθίσας ἔπεμψε, στολὰς γυναικῶν ἔχοντας, ὡς θεραπαινίδας δῶρα τῇ κόρῃ κομιζούσας. Ἐπεὶ δὲ κατελάβοντο τὴν οἰκίαν, οἱ μὲν τὰς μαχαίρας ἐσπάσαντο, Φάλαρις δ' εὐθὺς ἐπιφανεὶς τὴν Οὐέσσαν ἐχειρώσατο.

2. ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ.

1 Διονύσιον Σικελίας τύραννον ὥρμησαν οἱ μισθοφόροι κτεῖναι, ἀθρόοι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ περιστάντες ἀπὸ συνθήματος. Ὁ δὲ προῆλθεν, ἐσθῆτα ἐλεεινὴν λαβὼν καὶ τῆς κόμης κόνιν καταχεάμενος, παρέχων ἑαυτὸν ἔκδοτον ὡς βούλοιντο χρήσασθαι. Οἱ μισθοφόροι, τὴν εἰς τὸ ταπεινὸν αὐτοῦ μεταβολὴν ἐλεήσαντες, ἀθῶον ἀφῆκαν. Διονύσιος οὐκ ἐς μακρὰν ἐν Λεοντίνοις περιστήσας αὐτοῖς τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν, ἅπαντας κατηκόντισεν.

2 Διονύσιος Ἑρμοκράτους, Συρακουσίοις ὑπηρετῶν καὶ γραμματεύων τοῖς στρατηγοῖς, ἐν τῷ πολέμῳ [τῷ] πρὸς Καρχηδονίους ἡττωμένων πολλάκις Συρακουσίων καὶ τοὺς στρατηγοὺς αἰτιωμένων, ἐτόλμησε προδοσίας αὐτοὺς γράψασθαι. Οἱ μὲν αὐτῶν ἑάλωσαν ἀποθανεῖν, οἱ δὲ φυγεῖν. Ὁ δὲ, ὡς ἐπι-

βουλευόμενος ὑπὸ τῶν διὰ τοὺς ἁλόντας ἐχθρῶν γενομένων, καὶ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς Καρχηδονίους ἀκμάζοντος, φυλακὴν τοῦ σώματος αἰτήσας, παρὰ τοῦ δήμου λαβὼν, τύραννος ἐγένετο Συρακουσίων μέγιστος· καὶ μέχρι γήρως τὴν ἀρχὴν κατασχὼν, προσέτι καὶ τῷ υἱῷ κατέλιπεν.

Διονύσιος τοὺς ἐπιβουλεύοντας φωρᾷν μάλιστα 3
πάντων ἐσπούδαζε. Τῶν ξένων τις περιῄει τὴν πόλιν, φάσκων μόνος δύνασθαι διδάξαι προγιγνώσκειν τοὺς ἐπιβουλεύοντας. Κληθεὶς εἰς τὴν ἀκρόπολιν, ἔφη πρὸς τὸν Διονύσιον, μόνον αὐτὸν διδάσκειν, ἵνα μὴ φανερὰ γένοιτο πᾶσιν ἡ τέχνη. Μεταστάντων ὅσοι παρῆσαν, ἰδίᾳ πρὸς αὐτὸν ἔφη· "Ὁμολόγησον ὅτι μεμάθηκας τὴν τέχνην τοῦ προγινώσκειν, καὶ οὐδεὶς ἐπιβουλεύειν ἔτι τολμήσει". Ὁ δὲ ἡσθεὶς τῷ σοφίσματι, τὸν μὲν ἄνθρωπον δώροις λαμπροῖς ἐτίμησε, πρὸς δὲ τοὺς σωματοφύλακας καὶ τοὺς στρατιώτας ἀπήγγειλεν, ὡς θαυμαστὸν εἴη γνώρισμα τῶν ἐπιβουλευόντων δεδιδαγμένος. Οἱ δὲ ἐπίστευσαν καὶ ἐπιβουλεύειν ἐτόλμων οὐκέτι.

Διονύσιος ἀπέπλει, καταστήσας Ἄνδρωνα φύ- 4
λακα τῆς ἀκροπόλεως καὶ τῶν χρημάτων· Ἑρμοκράτης παρεκάλει συλλαβεῖν αὐτῷ πρὸς τὸ κατασχεῖν ἀκροπόλεως καὶ τῶν χρημάτων. Ἐπεὶ δὲ σῶος κατέπλευσεν ὁ Διονύσιος μετ' ὀλίγας ἡμέρας, οὐδὲν πυθόμενος τοῦ Ἄνδρωνος, ἔφη πάντα μὲν πεπύσθαι παρ' ἄλλων· ὅμως δὲ καὶ παρ' αὐτοῦ βούλεσθαι μαθεῖν, τίς ἦν ὁ μάλιστα σπουδάσας ἐπιπηδῆσαι τῷ καιρῷ. Ὁ δὲ, ἐξαπατηθεὶς, ὡμολόγησε τὸν Ἑρμοκράτην. Διονύσιος τὸν μὲν Ἄνδρωνα προσέταξεν ἀναιρεθῆναι, ὅτι εὐθὺς αὐτῷ καταπλεύσαντι μὴ τοῦτο ἐμήνυσε· τὸν δὲ Ἑρμοκράτην καθεῖρξεν, ἄνδρα

ὄντα τῆς ἀδελφῆς, δι' ἣν ὕστερον καὶ λύσας αὐτὸν ἐς Πελοπόννησον ἀπεπέμψατο.

5 Διονύσιος, συνθέμενος πρὸς τοὺς ἐνδιδόντας Νάξον, αὐτὸς μὲν ὀψὲ τῆς ὥρας προσῆλθε τοῖς τείχεσιν, ἑπτακισχιλίους στρατιώτας ἔχων· οἱ δὲ Νάξιοι, τῆς προδοσίας αἰσθόμενοι, ὥρμησαν ἐπὶ τοὺς πύργους. Οἱ δὲ προδιδόντες ἀπὸ τῶν πύργων ἐκάλουν τὸν Διονύσιον μετὰ τῆς δυνάμεως ἁπάσης· ὁ δὲ ἠπείλει τοῖς ἐπὶ τοῦ τείχους, εἰ μὴ παραδοῖεν τὴν πόλιν ἑκόντες, ἀποσφάξειν αὐτοὺς ἅπαντας. Ὑπὸ δὲ τὴν αὐτὴν ὥραν, Διονυσίου προστάξαντος εἰς τὸν λιμένα τῶν Ναξίων κατέπλει πεντηκόντορος Διονυσιακὴ, αὐλητὰς αὐλοῦντας ἄγουσα καὶ κελευστὰς κελεύοντας, ὧν ἕκαστος ἀνεκάλει τριήρη μίαν. Οἱ δὲ Νάξιοι, νομίσαντες ἐπιπλεῖν τοσαύτας τριήρεις, ὅσους ἑώρων κελευστὰς, φοβηθέντες παρέδωκαν ἑκόντες Διονυσίῳ τὴν πόλιν.

6 Διονύσιος, Ἰμίλκωνος ἐπιπλεύσαντος καὶ τὸ στόμα τοῦ λιμένος τοῦ Μοτυαίων ἀποφράξαντος, αὐτός τε ἀπὸ τῆς Μοτύης τὸ πεζὸν ἐστρατοπέδευσε κατ' ἀντικρὺ, καὶ παρεκάλεσε τοὺς ναύτας καὶ στρατιώτας θαρρεῖν καὶ παρασκευάζεσθαι τὴν διαγωγὴν τῶν τριήρων ** τῆς περιεχούσης ἄκρας τὸν λιμένα. Τόπος ἦν ὁμαλὸς καὶ πηλώδης, εὖρος εἴκοσι στάδια· τοῦτον οἱ στρατιῶται ξύλοις φαλαγγώσαντες, ὑπερήνεγκαν ὀγδοήκοντα τριήρεις ἡμέρᾳ μιᾷ. Ἰμίλκων φοβηθεὶς μὴ Διονύσιος, τὸ ναυτικὸν ἀπολαβὼν ὑπὲρ τὴν ἄκραν ἐπιπλεύσας, τοὺς Καρχηδονίους ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ λιμένος κατακλείσας ἔνδον ἐξέλοι, βορέου πνεύσαντος οὔριον ἀπόπλουν ἐποιήσατο. Διονύσιος δὲ καὶ τὸν λιμένα καὶ τὴν Μοτύην καὶ τὸ ναυτικὸν ἀνεσώσατο.

*Διονύσιος, ὑπὸ Δίωνος [ἐκπεσὼν], τὴν ἀκρόπο- 7
ν κατέχων ἐπρεσβεύσατο πρὸς Συρακουσίους ὑπὲρ
αλλαγῶν. Οἱ δὲ ἀπεκρίναντο, "Εἰ μὲν ἀφίησι τὴν
ρχὴν, δεχόμεθα πρεσβείαν· εἰ δὲ μὴ, ἄσπονδος ὁ
όλεμος ἔστω." Διονύσιος, πάλιν κήρυκα πέμψας,
ιέλευσε πέμψαι πρεσβευτὰς, ὡς ἀφήσων τὴν ἀρχὴν
αὶ πρὸς αὐτοὺς σπονδὰς ποιησόμενος. Οἱ μὲν ἔπεμ-
αν καὶ ὑπὸ χαρᾶς ἐξέλυσαν τὰς φυλακὰς, ὡς ἤδη
οῦ τυράννου τὴν ἀρχὴν ἀφιέντος· ὁ δὲ τοὺς μὲν
ρέσβεις κατασχὼν, τοὺς δὲ στρατιώτας ἐξαγαγὼν,
ετὰ πολλῆς ὁρμῆς καὶ βοῆς ἐλθὼν πρὸς τὰ διατει-
ίσματα, καρτερᾷ προσβολῇ χρησάμενος, ἐμπεσὼν
αῖς Συρακούσαις, τήν τε ἀκρόπολιν οὐκ ἀπέδωκε
αὶ τὴν πόλιν ἀπέλαβεν. Διονύσιος τοὺς πρεσβευτὰς
ῶν Συρακουσίων, οὓς κατέσχε, τῆς ὑστεραίας ἀν-
έπεμψε τοῖς πολίταις· συνηκολούθησαν δὲ αὐτοῖς
αὶ γυναῖκες, ἐπιστολὰς φέρουσαι πρὸς Δίωνα καὶ
Μεγακλέα παρὰ τῆς ἀδελφῆς καὶ τῆς γυναικὸς, καὶ
ρὸς τοὺς ἄλλους Συρακουσίους, ὧν ἦσαν (αἱ) γυναῖ-
κες πολιορκούμεναι. Ταύτας τὰς ἐπιστολὰς εὑρόντες
κκλησίαν φανερῶς ἀναγινώσκειν ἠξίουν. Αἱ μὲν
ἄλλαι γυναικῶν ἦσαν ἱκετεῖαι καὶ δεήσεις, μὴ πε-
ιιδεῖν σφᾶς ἀπολλυμένας, [ἀλλὰ] διαλλαγῆναι πρὸς
Διονύσιον· μιᾶς δὲ ἐπιστολῆς ἔξωθεν ἐγέγραπτο,
Παρὰ Ἱππαρίωνος τῷ πατρί·" τοῦτο δὲ ἦν ὄνομα τῷ
Δίωνος υἱῷ. Τοῦ δὲ γραμματέως τὴν ἐπιγραφὴν
ναγνόντος καὶ τὴν ἐπιστολὴν ἀνοίξαντος, ὁ μὲν
ιὸς οὐδὲν ἦν γεγραφὼς, Διονύσιος δὲ Δίωνι φιλι-
ῶς καὶ συγγενικῶς ἐπιστέλλων καὶ μεγάλα ὑπι-
σχνούμενος. Τούτων ἀναγνωσθέντων διεβλήθη
ρὸς τοὺς Συρακουσίους ὁ Δίων καὶ οὐκ ἔθ' ὁμοίως
ιστὸς ἦν, ὅ γε δὴ μάλιστα Διονύσιος ἐσπουδάκει.*

8(9) *Διονύσιος, Καρχηδονίων ἐπιόντων χειρὶ (δων τριάκοντα, πολλὰ κατὰ τὴν χώραν ἐρύμο φρούρια κατεσκεύασε, συντάξας διαλύεσθαι πρὸ χηδονίους καὶ τὰς φρουρὰς αὐτῶν δέχεσθαι Καρχηδόνιοι πάνυ ἀσμένως τὰ χωρία παρελάμ ἄνευ μάχης, καὶ πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν φρ καὶ φύλακας ἐν ἑκάστῳ κατέλειπον. Ὁπηνι πλεῖστον τῆς δυνάμεως διεσπάρη μεριζόμενον ραῖς καὶ φυλακαῖς, τηνικάδε τοῖς ὑπολοίποις Δ σιος ἐπιθέμενος ἐνίκησεν.*

9(10) *Διονύσιος χειρώσασθαι βουλόμενος Ἱμέρα μὲν τοὺς Ἱμεραίους φιλίαν συνέθετο, πρὸς δὲ τι σίον αὐτῶν πολίσματα πόλεμον ἐξήνεγκεν· στρατοπεδεύσας οὐ μακρὰν τῆς Ἱμέρας, ἐπι κεύετο πρὸς τοὺς ἐν τοῖς πολίσμασιν. Ἱμερα μέχρι πολλοῦ μὲν τοῖς στρατιώταις αὐτοῦ τὴν ἀ ἔπεμπον· ἐπειδὴ δὲ χρόνου προϊόντος δῆλ οὐδὲν πράττων, ὑπιδόμενοι δύναμιν τηλικ παραστρατοπεδεύουσαν, πέμποντες τὴν ἀγορὰν σαντο. Διονύσιος, ἔχθρας ἀρχὴν ποιησάμενι ἔνδειαν τῶν ἀναγκαίων, ἧκεν ἐπὶ τὴν Ἱμέραν καὶ βίᾳ προσβαλὼν ἐξεῖλε τὴν πόλιν.*

10(11) *Διονύσιος τοὺς πρεσβυτέρους τῶν στρατ ἀπομίσθους ἐβούλετο ποιῆσαι· οἱ δὲ ἠγανάκτουν αὐτὸν καὶ οἱ νέοι, ὡς ἄδικον, εἰ γηρῶντες ἐκβάλλ Ὁ δὲ, τὸν θόρυβον μαθὼν, συναγαγὼν ἐκκλ ἀναγορεύει τάδε· „Τοὺς μὲν νεωτέρους ἐς τὸ δυνον τῆς μάχης τάττω, τοὺς δὲ πρεσβυτέρο τὰς φυλακὰς τῶν χωρίων, ἴσην σύνταξιν λαμβ τας· πεῖραν γὰρ πίστεως δεδωκότες, ἐπιμελ χωρία φυλάξουσι καὶ πονήσουσιν ἔλαττον.“ Ἠ σαν οἱ στρατιῶται πάντες, καὶ διῃρέθησαν ἀπ'*

λων ᾄσμενοι. Ἐπειδὴ δὲ διελύθη τὸ πλῆθος καὶ κατ' ὀλίγους εἰς πολλὰς φυλακὰς ἐμερίσθη, καὶ δὴ τότε ἑκάστους τῶν πρεσβυτέρων ἀπομίσθους ἐποίησεν, οὐκ ἔτι τὴν παρὰ τοῦ πλήθους ἐπικουρίαν ἔχοντας.

Διονύσιος, βουλόμενος ἐπιθέσθαι πόλει κατὰ 11 (12)
θάλατταν καὶ γνῶναι τοὺς πιστοὺς τῶν τριηράρχων, ἀλλὰ μὴν οὐδὲ προειδέναι τινὰ ποῖ μέλλει πλεῖν, βιβλίον ἄγραφον ἐσφραγισμένον ἔδωκεν ἑκάστῳ τριηράρχῳ, προστάξας, ἐπειδὰν ἀναχθέντων ἀρθῇ τὸ σημεῖον, τότε λύειν τὰ βιβλία καὶ μαθόντας ἐκεῖσε πλεῖν, οἷ κελεύει τὰ γεγραμμένα. Οἱ μὲν δὴ ἀνήχθησαν· ὁ δὲ, πρὶν ἆραι τὸ σημεῖον, ἐπιβὰς ὑπηρετικοῦ περιέπλει καὶ παρ' ἑκάστου τριηράρχου τὸ βιβλίον ἀπῄτησεν. Ὅσους μὲν εὗρε τὴν σφραγίδα λελυκότας, ὡς προδότας ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι τὴν ἐπὶ θανάτῳ· τοῖς δὲ ἄλλοις ἔδωκεν ἕτερα βιβλία, ἐν οἷς ἀληθῶς ἐγέγραπτο ποίᾳ πόλει βούλοιτο ἐπιπλεῦσαι. Καὶ δὴ τὸ ἀπόρρητον οὕτω φυλαχθὲν παρέσχεν αὐτῷ τὴν Ἀμφίπολιν ἀφύλακτον λαβεῖν.

Διονύσιος, βουλόμενος μαθεῖν, οἷα περὶ αὐτοῦ 12 (13)
φρονοῖεν καὶ λέγοιεν οἱ ἀρχόμενοι, τὰς μουσουργοὺς καὶ τὰς ἑταίρας ἐκέλευσεν ἀπογράψασθαι. Αἱ μὲν δὴ πολλοῦ τέλους ἐπιβολὴν ἐνόμισαν γενήσεσθαι· ὁ δὲ τέλος μὲν οὐκ ἐπέβαλεν, ἑκάστην δὲ τῶν ἑταιρῶν ἀνέκρινε βασανίζων, τίνα παρὰ τῶν ἐραστῶν συνόντων ἀκούσειαν περὶ τῆς τυραννίδος. Οὕτω τοὺς βλασφημοῦντας μαθὼν οὓς μὲν ἀπέκτεινεν, οὓς δὲ ἐδίωξεν.

Διονύσιος, τὰ ὅπλα τῶν πολιτῶν παρελόμενος, 13 (14)
ἡνίκα πρὸς τοὺς πολεμίους κινδύνου καιρὸς ἦν, προάγειν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς πόλεως ἑκατὸν στάδια κελεύσας, τούτοις ἀπεδίδου τὰ ὅπλα· μετὰ δὲ τὴν μά-

χην, πρὶν ἐπανελθεῖν εἰς τὴν πόλιν καὶ τὰς πύλας ἀνοῖξαι, πάλιν αὐτοὺς ἐκέλευεν ἀποτίθεσθαι τὰς πανοπλίας.

14 (15) Διονύσιος, βουλόμενος εἰδέναι τίνες εἶεν οἱ πρὸς τὴν τυραννίδα ἀλλοτρίως ἔχοντες, κατέπλευσεν (ἐκ) τῆς Ἰταλίας ἔς τι κρυπτὸν νεώριον, ὡς ἀπολωλὼς ὑπὸ τῶν ἰδίων στρατιωτῶν. Οἱ δὲ δυσμενῶς ἔχοντες, συνθέοντες μετὰ χαρᾶς ἀλλήλοις τὸ πταῖσμα διηγοῦντο· [Διονύσιος] συναρπάσας τοὺς ἐφηδομένους ἀπέκτεινεν.

15 (16) Διονύσιος ἀρρωστεῖν προσποιησάμενος, λόγον διέδωκεν ὡς ἐσχάτως εἴη διακείμενος. Ἐπεὶ δὲ πολλοὶ πρὸς τὴν φήμην ὑπερήσθησαν, αὐτὸς μετὰ τῶν δορυφόρων ἐπεξελθὼν ἅπασιν ἐφάνη, καὶ τοὺς ἐφηδομένους ἀπαχθῆναι προσέταξεν.

16 (17) Διονύσιος Καρχηδονίους ἐπὶ μεγάλοις λύτροις ἀπεδίδου, τοὺς δὲ Ἕλληνας ἄνευ λύτρων. Καρχηδόνιοι, τὴν τυράννου φιλανθρωπίαν ὑποπτεύσαντες, οὓς εἶχον μισθοφόρους Ἕλληνας ἀπέπεμψαν· τῷ Διονυσίῳ δὲ ἄριστα εἶχε πολεμίων Ἑλλήνων ἀπηλλάχθαι.

17 (18) Διονύσιος, πολεμῶν Μεσηνίοις, παρ' οἷς ἦσαν ὕποπτοί τινες ὡς προδιδόντες, βουλόμενος αὐτοὺς ταράττειν, τὴν τῶν ἄλλων χώραν λυμαινομένους τῆς τῶν διαβαλλομένων ἐκέλευσεν ἀπέχεσθαι. Τοῦτο μὲν δὴ καὶ ἄλλοις οἶδα στρατηγοῖς πεπραγμένον. Διονύσιος δὲ πρὸς τούτοις καὶ στρατιώτην εἰσέπεμψε τάλαντον χρυσίου κομίζοντα τοῖς ὑποπτευομένοις. Τοῦτον οἱ Μεσήνιοι μετὰ χρυσίου λαβόντες, ἀνακρίναντες, μαθόντες οἷς ἐκόμιζε, τοὺς μὲν ὡμολογημένους προδότας ὥρμησαν κολάζειν. Οἱ δὲ ἦσαν ἐν δυνάμει καὶ αὐτοὶ σφοδρῶς ἀντέστησαν. Ἐγέ-

νετο στάσις, ἤ παρέσχε Διονυσίῳ Μεσήνης κρατῆσαι.

Διονύσιος ἐν σπάνει χρημάτων παρὰ τῶν πο- 18 (19)
λιτῶν εἰσφορὰς ᾔτει· τῶν δὲ πολλάκις δεδωκέναι φασκόντων, βιάζεσθαι μὲν οὐκ ἔγνω. Διαλιπὼν δὲ ὀλίγον ἐκέλευσε τοὺς ἄρχοντας, ὅσα ἦν ἀναθήματα ἐν Ἀσκληπιοῦ — πολλὰ δὲ ἦν ἀργύρου καὶ χρυσοῦ — ταῦτα ἔξω τοῦ ἱεροῦ κομίσαντας ὡς βέβηλα προκηρύττειν ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς. Οἱ Συρακούσιοι μετὰ πολλῆς σπουδῆς ἐπρίαντο, ὥστε ἠθροίσθη χρημάτων πλῆθος· ὧν κρατήσας Διονύσιος προσέταξε κηρῦξαι, εἴ τίς τι τῶν τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἀναθημάτων ἠγόρασεν, αὐτίκα εἰς τὸ ἱερὸν κομίζειν, ἀποδιδόναι τῷ θεῷ, ἢ θάνατον εἶναι τὴν ζημίαν. Οἱ μὲν ἀπέδωκαν τῷ θεῷ, Διονύσιος δὲ εἶχε τὰ χρήματα.

Διονύσιος πόλιν ἑλὼν, ἧς τῶν πολιτῶν οἱ 19 (20)
μὲν τεθνηκότες, οἱ δὲ πεφευγότες ἦσαν — ἦν δὲ μείζων (ἡ πόλις) ἢ ὥστε ὑπὸ ὀλίγων φυλάττεσθαι — φρουροὺς μὲν ὀλίγους αὐτόθι καταλείπει· τοῖς δὲ ἁλοῦσιν οἰκέταις τῶν δεσποτῶν θυγατέρας συνῴκισεν, ἵνα πολεμιώτατοι φανέντες ** αὐτῷ πιστοὶ φύλακες τῆς πόλεως γένοιντο.

Διονύσιος, ἐς Τυρρηνίαν πλεύσας ἑκατὸν 20 (21)
τριήρεσι καὶ ἱππαγωγοῖς, παρελθὼν ἐς τὸ τῆς Λευκοθέας ἱερὸν, λαβὼν νομίσματος τάλαντα πεντακόσια παραχρῆμα ἀπέπλευσεν. Μαθὼν δὲ ἐν ἀπορρήτῳ χρυσίου τάλαντα χίλια, ἀργυρίου πολλῷ πλείονα ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν ναυτῶν διηρπάσθαι, πρὶν ἐπιβῆναι τῆς γῆς, ἐκήρυξε τοῖς ἔχουσι τὰ χρήματα, προστάσσων τὰ μὲν ἡμίσεα ἀναφέρειν, τὰ δὲ ἡμίση συγχωρῶν· ἢ θανάτῳ ζημιώσειν τοὺς μὴ πεισθέντας. Οἱ μὲν τὰ ἡμίση προσεκόμισαν· ὁ δὲ

ἀπὸ τούτων καὶ τὰ λοιπὰ εἰσπράξας δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς μηνὸς σιταρκίαν.

21 (22) *Πάριοι, ζηλωταὶ λόγων Πυθαγορείων, διῆγον ἐν τοῖς περὶ Ἰταλίαν χωρίοις. Διονύσιος ὁ Σικελίας τύραννος ἐπεκηρυκεύετο πρὸς Μεταποντίνους καὶ τοὺς ἄλλους Ἰταλιώτας περὶ φιλίας. Εὐήφενος τοῖς φοιτῶσι νέοις καὶ τοῖς πατράσιν αὐτῶν γνώμην ἠγόρευε, μηδαμῶς τυράννῳ πιστεύειν. Διονύσιος ἐπὶ τούτῳ μᾶλλον ὠργίζετο, ὥστε καὶ λαβεῖν αὐτὸν ὑποχείριον ἐσπούδασεν ἐκ Μεταποντίου διακομιζόμενον ἐς Ῥήγιον. Ἐπεὶ δὲ ἔλαβεν, ἐπὶ τοῦ συνεδρίου κατηγορήσας ἔδειξεν, ἡλίκων δι' αὐτὸν εἴη πραγμάτων ἀφῃρημένος. Ὁ δὲ ὁμολογῶν δικαίως ἔφη ταῦτα ποιῆσαι· τοὺς μὲν γὰρ εἶναι φίλους αὐτῷ καὶ μαθητὰς, τύραννον δ' οὐδὲ ὄψει γνώριμον [αὐτῷ. Ὁ δὲ] αὐτοῦ θάνατον κατέγνω. Εὐήφενος οὐδὲν ταραχθεὶς πρὸς τὸν Διονύσιον ἔφη· "Τοῖς μὲν δεδογμένοις πείθομαι· ἐπεὶ δὲ ἀνέκδοτος ἀδελφή ἐστί μοι ἐν Παρίῳ, ταύτην ἐκδοῦναι πρότερον βούλομαι διαπλεύσας εἰς τὴν πατρίδα, καὶ συντόμως ἐπανελθὼν θνήξομαι." Πάντων γελασάντων ἐπὶ τῷ λόγῳ, Διονύσιος ἐθαύμασε καὶ ἤρετο, "Τίς ἂν οὖν πίστις γένοιτο;" Ὁ δὲ, "Ἐγγυητὴν", ἔφη, "τοῦ θανάτου καταστήσω," καὶ μεταπεμψάμενος τὸν Εὔκριτον ἠξίωσεν ἐγγυήσασθαι. Ὁ δὲ μάλα ἀσμένως ἐπένευσε τοῦ θανάτου τὴν ἐγγύην, συντάξας τὸν μὲν ἐξιέναι, ὡς ἐν μησὶν ἓξ ἐπανήξοντα, αὐτὸν δὲ φυλάττειν αὐτόθι μένοντα καὶ φρουρούμενον. Ἦν τὸ χρῆμα ἤδη [θαυμαστόν]· θαυμαστότερον δὲ ἐγένετο. Καὶ γὰρ μετὰ τοὺς ἓξ μῆνας ὁ τὸν ἐγγυητὴν παρασχὼν, τὴν ἀδελφὴν ἐκδοὺς, ἐπανελθὼν ἐν Σικελίᾳ, παραδοὺς ἑαυτὸν ἠξίωσε τὸν ἐγγυησάμενον ἀφεῖναι. Διο-*

νύσιος ὑπεραγασθεὶς ἀμφοτέρων τὴν ἀρετὴν ἀμφοτέρους ἀφῆκεν, καὶ τὰς δεξιὰς λαβὼν, ἠξίου τρίτον αὐτὸν εἰς τὴν ἑαυτῶν φιλίαν συγκατατάττειν καὶ μένειν παρ' αὐτῷ κοινωνοῦντας τῶν παρόντων ἀγαθῶν. Οἱ δὲ τὴν μὲν προαίρεσιν ἀπεδέξαντο τοῦ τυράννου· ᾐτήσαντο δὲ, εἰ τὸ ζῆν αὐτοῖς βούλοιτο παρασχεῖν, συγχωρῆσαι ἀναστρέφειν ἐπὶ τὰς συνήθεις διατριβὰς μετὰ τῶν νέων. Συνεχώρησε Διονύσιος. Τοῦτο τὸ ἔργον ἔπεισε πολλοὺς Ἰταλιωτῶν Διονυσίῳ πιστεύειν.

3. ΑΓΑΘΟΚΛΗΣ.

Ἀγαθοκλῆς, Σικελίας τύραννος, ὀμόσας τοῖς πολεμίοις παρέβη τοὺς ὅρκους, καὶ κατασφάξας τοὺς ἁλόντας, ἐπιχλευάζων πρὸς τοὺς φίλους ἔλεγεν "Δειπνήσαντες ἐξεμέσωμεν τοὺς ὅρκους." 1

Ἀγαθοκλῆς νικήσας Λεοντίνους Δεινοκράτην τὸν στρατηγὸν αὐτοῦ ἐς τὴν πόλιν ἔπεμψε, λέγοντα, ὡς ἄρα φιλοτιμοῖτο πρὸς Διονύσιον καὶ βούλοιτο σῶσαι αὐτοὺς, ὡς ἐκεῖνος ἔσωσε τοὺς περὶ τὸν Ἐλέπορον ποταμὸν πταίσαντας Ἰταλιώτας. Ἐπίστευσαν Λεοντῖνοι καὶ ὅρκους ἔδωκαν. Ἀγαθοκλῆς εἰσελθὼν ἐκέλευσεν αὐτοὺς ἀόπλους εἰς τὴν ἐκκλησίαν συνελθεῖν· ὁ στρατηγὸς ἐπηρώτησεν, "Ὅτῳ δοκεῖ ὅπερ καὶ Ἀγαθοκλεῖ, αἱρέτω τὴν χεῖρα." Ὁ τοίνυν Ἀγαθοκλῆς, "Δοκεῖ μοι", ἔφη, "πάντας ἀνελεῖν." Ἦσαν δὲ μύριοι. Καὶ δὴ περιστάντες οἱ στρατιῶται πάντας ἀνεῖλον ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας. 2

Ἀγαθοκλῆς, πυθόμενος τοὺς ἐν τέλει Συρακουσίων νεωτερίζειν, Καρχηδονίους νικήσας, θύων ἐπινίκια πεντακοσίους ἄνδρας τοὺς ὑπόπτους ἐπὶ τὴν ἑστίαν ἐκάλεσεν. Ἦν μὲν δὴ μεγαλοπρεπὴς ἡ τῶν 3

κληθέντων ἑστία. Αὐτὸς δὲ, ἤδη μεθυόντων, ἐς μέσους παρελθὼν, κροκωτὸν ἐνδὺς, Ταραντῖνον περιβαλόμενος ηὔλησεν, ἐκιθάρισεν, ὠρχήσατο· ὥστε ὑφ' ἡδονῆς θόρυβος καὶ κρότος ἐκ πάντων ἦν. Ἐν δὲ τῷ καιρῷ τῆς ἡδονῆς ὑπεξῆλθε τοῦ συμποσίου, ὡς κεκμηκὼς, τὴν ἐσθῆτα ἀλλάξων. Ἐκυκλώσαντο τὸν ἀνδρῶνα ὁπλῖται πολλοί· χίλιοι δὲ ξίφη σπασάμενοι, δύο κατὰ ἕνα στάντες, πάντας ἀπέσφαξαν τοὺς κατακειμένους.

4 *Ἀγαθοκλῆς Ὀφέλαν Κυρηναῖον σὺν πολλῇ δυνάμει στρατεύσαντα πυθόμενος εἶναι φιλόπαιδα, ὅμηρον αὐτῷ τὸν ἴδιον υἱὸν ἔπεμψεν Ἡρακλείδην, ὡραῖον ὄντα, ἐντολὴν δοὺς τῷ παιδὶ ἀντισχεῖν τῇ πείρᾳ μέχρις ὀλίγων ἡμερῶν. Ἧκεν ὁ παῖς· ὁ Κυρηναῖος τῆς ὥρας ἡττώμενος περιεῖπεν αὐτὸν καὶ περὶ τὴν θεραπείαν αὐτοῦ μόνην ἠσχολεῖτο. Ἀγαθοκλῆς ἄφνω τοὺς Συρακουσίους ἐπαγαγὼν, τόν τε Ὀφέλαν ἀπέκτεινε καὶ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ ἐκράτησε, καὶ τὸν υἱὸν ἀπέλαβεν οὐχ ὑβρισθέντα.*

5 *Ἀγαθοκλῆς, ἐπὶ Καρχηδόνα διαπλεῦσαι βουλόμενος, ἤδη μέλλων ἀνάγεσθαι δοκιμάζει, τίνες αὐτῷ συνδιαπλεῦσαι δύναιντο, καὶ δὴ προέγραψεν, "Ἐπιτρέπω τοῖς βουλομένοις ἑαυτοὺς σώζειν, ἐξιέναι τῶν νεῶν μετὰ τῶν ἰδίων κτημάτων." Ἐξῆλθον συχνοί. Τοὺς μὲν δὴ ἔκτεινε πάντας ὡς δειλοὺς καὶ ἀπίστους· τοὺς δὲ μείναντας ὡς ἀνδρείους καὶ πιστοὺς ἐπαινέσας διέβαλεν εἰς τὴν Λιβύην ἑξήκοντα ναυσὶ, καὶ τῆς γῆς ἐπιβὰς παραχρῆμα τὰς ναῦς ἐνέπρησεν, ὅπως ἀγωνίζοιντο γενναιότερον οἱ στρατιῶται, τὸ δύνασθαι φεύγειν ἐπὶ τῶν νεῶν ἀπεγνωκότες. Τούτοις τοῖς στρατηγήμασι χρησάμενος Ἀγαθοκλῆς αὐτῶν τε Καρχηδονίων καὶ πολλῶν ἐν Λιβύῃ πόλεων ἐκράτησεν.*

Ἀγαθοκλῆς δισχιλίους στρατιώτας συντεταγμένους ᾔτησε παρὰ Συρακουσίων ὡς διαβησόμενος ἐς τὴν Φοινίκην, φάσκων τῶν ἐκεῖ τινὰς προδιδόντας μετὰ σπουδῆς αὐτὸν καλεῖν. Πιστεύσαντες ἔδωκαν οἱ Συρακούσιοι. Ὁ δὲ λαβὼν τοὺς στρατιώτας Φοίνιξι μὲν μακρὰν χαίρειν ἔφη, ὁρμήσας δὲ ἐπὶ τοὺς συμμάχους τὰ περὶ τὴν Ταυρομενῖτιν φρούρια κατέσκαψεν. 6

Ἀγαθοκλῆς πρὸς Ἀμίλκαν ἀνοχὴν συνέθετο, ὥστε ὁ μὲν εἰς Λιβύην ἀπῆρεν. Ὁ δὲ, συναγαγὼν ἐκκλησίαν τῶν Συρακουσίων, "Ταύτην", [ἔφη], "τὴν ἡμέραν ηὐξάμην ἐν ᾗ τοὺς πολίτας ὄψομαι τὴν ἐλευθερίαν ἔχοντας." Ταῦτα λέγων, τὴν χλαμύδα περιελὼν καὶ τὴν μάχαιραν, αὐτὸν ἰδιώτην ἀπέφηνε. Τῶν Συρακουσίων ὡς ἀνδρὶ δημοτικῷ καὶ μετρίῳ τὴν πολιτείαν ἐπιτρεψάντων, ὁ δὲ μετὰ τὴν ἕκτην ἡμέραν πολλοὺς φονεύσας τῶν πολιτῶν, διώξας δὲ πλείους τῶν πέντε χιλιάδων, αὐτὸς τὴν ἀρχὴν τῶν Συρακουσίων κατέσχεν. 7

Ἀγαθοκλῆς, μαθὼν τοὺς περὶ Τίσαρχον καὶ Ἀνθρώπινον καὶ Διοκλέα φίλους ἐπιβουλεύειν αὐτῷ, καλέσας αὐτοὺς ἐνεχείρισεν αὐτοῖς πολλὴν στρατιὰν, ἵνα πόλει συμμάχῳ πολεμουμένῃ βοηθοῖεν ἐξελθόντες· καὶ "Αὔριόν γε", ἔφη, "συνελθόντες εἰς τὸ Τιμολεόντειον μετὰ τῶν ὅπλων καὶ τῶν ἵππων διατάξωμεν τὴν ἔξοδον." Οἱ μὲν ἄσμενοι ταῦτα ἐδέξαντο, ὡς μέλλοντες καὶ δύναμιν στρατιωτικὴν ἔχειν πρὸς τὴν ἐπίθεσιν. Ἐπεὶ δὲ τῆς ὑστεραίας εἰς τὸ Τιμολεόντειον συνῆλθον, ὁ μὲν Ἀγαθοκλῆς ἐσήμηνε τὴν σύλληψιν· οἱ δὲ τὸ σύνθημα δεξάμενοι τοὺς περὶ Διοκλέα καὶ Τίσαρχον καὶ Ἀνθρώπινον, ἄνδρας τῶν διακοσίων πλείονας, ἐξεκέντησαν. Ὅσοι δὲ βοηθεῖν τούτοις 8

ἐπειρῶντο, καὶ οὗτοι προσανηρέθησαν, οὐκ ἐλάττους τῶν ἑξακοσίων.

4. ΙΠΠΑΡΙΝΟΣ.

Ἱππαρῖνος ἐν Λεοντίνοις ὢν, αἰσθόμενος τὴν Συρακουσίων πόλιν ἔρημον γενομένην διὰ τὸ μετὰ Καλλίππου τοὺς πολίτας εἴς τινα τόπον ἐξωρμηκέναι, ὁρμήσας ἐκ Λεοντίνων, ἐλθὼν ἐπὶ τὰς Συρακούσας νυκτὸς, πέμψας τινὰς ἐπὶ τὴν πόλιν ἐκέλευσε τοὺς παραφυλάττοντας τὴν ἐφοδίαν ἀποκτεῖναι. Οἱ μὲν ἔκτειναν τοὺς παραφυλάσσοντας καὶ πυλίδας τινὰς τοῦ τείχους διεῖλον· Ἱππαρῖνος δὲ, διὰ τούτων τοὺς ξένους εἰσαγαγὼν κατέσχε τὴν Συρακουσίων πόλιν.

5. ΘΕΟΚΛΗΣ.

1 *Θεοκλῆς, Χαλκιδέας τοὺς ἀπ' Εὐβοίας ἀγαγὼν, τὴν Λεοντίνων κατέσχε μετὰ Σικελῶν, οἳ προενοικοῦντες ἐτύγχανον. Ἐπεὶ δὲ καὶ Λάμις ἐκ Μεγάρων ἀποικίαν ἀγαγὼν τῇ Λεοντίνων προσβάλλειν**, αὐτὸς μὲν ἐκβαλεῖν ἔφη τοὺς συνοικοῦντας Σικελοὺς μὴ δύνασθαι διὰ τοὺς ὅρκους· ἐκείνοις δὲ νυκτὸς ἀνοίξειν τὰς πύλας, καὶ παρελθόντας αὐτοὺς χρῆσθαι τοῖς Σικελοῖς ὡς πολεμίοις. Ὁ μὲν ἀνέῳξεν· οἱ δὲ Μεγαρεῖς καταλαβόμενοι τὴν ἀγορὰν καὶ τὴν ἀκρόπολιν, ὡπλισμένοι προσέπιπτον τοῖς Σικελοῖς. Οἱ δὲ, καταληφθέντες ἄοπλοι, τὴν πόλιν ἐκλιπόντες ἔφευγον· Μεγαρεῖς δὲ ἀντὶ Σικελῶν Χαλκιδεῦσι συνωμολόγησαν.*

2 *Θεοκλῆς Μεγαρέας Χαλκιδεῦσι συνοικήσαντας ἓξ μῆνας τῆς πόλεως ἐξέβαλε, φήσας εὔξασθαι κατὰ τὸν τοῦ πολέμου καιρὸν, " Ἐὰν κρατήσωμεν τῆς πόλεως ἀσφαλῶς, θύσειν τοῖς δώδεκα θεοῖς καὶ πέμψειν*

ομπὴν ὅπλοις κεκοσμημένην." Τῶν δὲ Μεγαρέων ὐδὲν] ὑπιδομένων, ἀλλὰ θύειν ἀγαθῇ τύχῃ κελευντων, Χαλκιδεῖς παρ' αὐτῶν εἰς τὴν πομπὴν χρησάενοι τὰς πανοπλίας, τῆς θυσίας γενομένης, αὐτοὶ ὁμῷ πομπῆς βαδίζοντες, ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἀγορὰν πλισμένοι κατέστησαν, Θεοκλῆς ἐλέλευσεν ἀνειπεῖν ὸν κήρυκα, "Μεγαρεῖς ἐκ τῆς πόλεως ἀπιόντων πρὸ ὐναντος ἡλίου." Οἱ δὲ ἐπὶ τοὺς βωμοὺς ἱκέται καφυγόντες, ἠξίουν μὴ διώκεσθαι, ἢ μετὰ τῶν ὅπλων κπέμπεσθαι. Θεοκλῆς μετὰ τῶν Χαλκιδέων ἐβουεύσατο οὐκ ἀσφαλῶς ἔχειν ἐκβαλεῖν τοσούτους ἐχροὺς ὡπλισμένους. Καὶ δὴ γυμνοὶ Μεγαρεῖς τῆς ἱεοντίνων ἐκπεσόντες Τρώτιλον κατῴκησαν μέχρι νὸς χειμῶνος· μέχρι γὰρ τοσούτου συνεχώρησαν οἱ αλκιδεῖς.

6. ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ.

Ἱπποκράτης κρατῆσαι τῆς Ἐργετίνων πόλεως πουδακὼς, ὅσους Ἐργετίνους εἶχε μισθοφόρους, ούτοις ἔνεμεν ἀεὶ τῆς λείας τὸ πλεῖον μέρος καὶ μιθοὺς μείζονας, ὑπερεπαινῶν αὐτοὺς ὡς προθυμοέτους καὶ μάλιστα χαριζόμενος, ὡς πλείονας ἐκ τῆς όλεως ταύτης ἔχοι συμμάχους. Ταῦτα ἠγγέλλετο ῖς ἐν τῇ πόλει· οἱ δὲ, ζηλώσαντες τὴν ὠφέλειαν ῶν στρατευομένων, ἐθέλοντες πάντες ἐξῆλθον, καταπόντες ἔρημον τὴν πόλιν. Ἱπποκράτης φιλοφρόνως εξάμενος τοὺς ἄνδρας, αὐτῆς νυκτὸς ἀναλαβὼν τὴν ύναμιν διὰ τοῦ Λαιστρυγονίου πεδίου προῆγε, τοὺς ὲν Ἐργετίνους τάξας πρὸς τὴν θάλατταν, τὴν δὲ ἄλην στρατιὰν πρὸς τὴν ἤπειρον. Ἐπεὶ δὲ ἀπεφράχθηαν πρὸς ταῖς ῥαχίαις τῶν κυμάτων οἱ Ἐργετῖνοι, τοὺς πεῖς προπέμψας Ἱπποκράτης τὴν πόλιν αὐτῶν ἔρημον

οὖσαν κατελάβετο, καὶ τὸν κήρυκα πόλεμον αὐτοῖς προειπεῖν ἐκέλευσε, καὶ σύνθημα Γελῴοις καὶ Καμαριναίοις ἔδωκε κτείνειν ἀδεῶς Ἑργετίνους ἅπαντας.

7. ΔΑΦΝΑΙΟΣ.

Δαφναῖος, Συρακουσίων καὶ Ἰταλιωτῶν πρὸς Καρχηδονίους παραταssομένων, τὸ μὲν δεξιὸν κέρας ἐχόντων Συρακουσίων, τὸ δὲ εὐώνυμον Ἰταλιωτῶν, ἀκούσας μεγάλης βοῆς φερομένης ἀπὸ τῆς λαιᾶς τάξεως, προσδραμὼν, τοὺς Ἰταλιώτας ἰδὼν πονοῦντας καὶ ἡττωμένους, ἐπανελθὼν ἐπὶ τὸ δεξιὸν κέρας εὐηγγελίζετο τοῖς Συρακουσίοις, ὡς τῶν Ἰταλιωτῶν κατὰ τὴν εὐώνυμον τάξιν νενικηκότων· καλῶς δὲ ἔχειν, καὶ παρ' αὐτῶν ἔργον τι γενναῖον γενέσθαι. Ὑπολαβόντες οἱ Συρακούσιοι τὸν στρατηγὸν ἀληθῆ λέγειν ἀνεβόησαν, "Παντὶ θυμῷ τοῖς πολεμίοις ἐμβάλωμεν·" καὶ δὴ προθύμως ἐμβαλόντες ἐτρέποντο τοὺς βαρβάρους.

8. ΛΕΠΤΙΝΗΣ.

1 Λεπτίνης, Καρχηδονίων ἐπέκεινα τοῦ Παχύνου παραπλεόντων καὶ ἀποβαινόντων ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ὅσα ἐπὶ θαλάττῃ καιόντων [καὶ] ἁρπαζόντων, παρακαθίσας νύκτωρ ἱππεῖς ἐνεδρεύοντας, προπέμψας κρύφα τινὰς, ἐκέλευσεν ἐμπιπράναι τοὺς σταθμούς. Οἱ δὲ Καρχηδόνιοι πρὸς τὰ καιόμενα προσθέοντες, ὡς ἁρπασόμενοι τὰ ἐν τοῖς σταθμοῖς περιέπιπτον τοῖς ἐνεδρεύουσιν ἱππεῦσιν, ὑφ' ὧν διωκόμενοι μέχρι τῶν τριήρων οἱ πλεῖστοι διεφθείροντο.

2 Λεπτίνης ἐκ Λακεδαίμονος ἀνακομιζόμενος Τάραντι προσέσχεν. Ἐκβάντων δὲ τῶν ναυτῶν, οἱ Ταραντῖνοι τούτους μὲν οὐκ ἠδίκουν ὄντας Λακωνικοὺς,

τὸν δὲ Λεπτίνην ἐζήτουν συλλαβεῖν. Ὁ δὲ τὴν ἰδίαν στολὴν ἀποθέμενος καὶ λαβὼν ναύτου σκευὴν, καὶ φορτίον ξύλων ἀράμενος ἐπέβη τῆς νεώς· καὶ ἀποκόψας τὰ πρυμνήσια τὸ σκάφος ἐπανήγαγε, καὶ τοὺς ναύτας προσνηξαμένους ἀναλαβὼν ἀνέπλευσεν ὡς Διονύσιον.

9. ΑΝΝΩΝ.

Ἄννων Καρχηδόνιος ἀνακομιζόμενος παρέπλει Σικελίαν. Διονύσιος τύραννος ἐξέπεμψε ναῦς ἐπ' αὐτὸν οὐκ ὀλίγας. Αἱ μὲν ὅσον οὐκ ἤδη συνῆψαν· ὁ δὲ Ἄννων τῶν αὐτοῦ νεῶν καθαιρεῖ τὰ ἱστία, καὶ οἱ πολέμιοι τὸ αὐτὸ ἐποίησαν. Ἄννων δὲ συνέταξεν ὀξέως ἄρασθαι τὰ ἱστία, καὶ οὕτω διέφυγε τοὺς ἐναντίους, μέλλοντας καὶ ταρασσομένους καὶ ἀπειροτέρους ὄντας ναυτικῆς ἐπιστήμης.

10. ΙΜΙΛΚΩΝ.

Ἰμίλκων Καρχηδόνιος, εἰδὼς τῶν Λιβύων τὸ φίλ- 1
οινον, κεράμια οἴνου πολλὰ μανδραγόρᾳ διαφθείρας καὶ ἐν τοῖς προαστείοις ἐπικλίνας, ἐπιόντων ἀνεχώρησεν εἰς τὴν πόλιν, ὡς οὐχ οἷός τε ὢν βιαζομένοις ἀντιστῆναι. Οἱ δὲ ὑπερεχάρησαν ὡς κατακλείσαντες εἴσω τειχῶν Καρχηδονίους, καὶ τὰ κεράμια εὑρόντες τοῦ οἴνου χανδὸν ἐνεφορήθησαν· καὶ αὐτίκα ὕπνῳ βαρυτάτῳ καταλαμβάνονται.

Ἰμίλκων Καρχηδόνιος νύκτωρ ἀναγόμενος ἐκ 2
Λιβύης εἰς Σικελίαν, γράψας καὶ σημηνάμενος εἰς γραμματεῖα τοῖς κυβερνήταις ἔδωκε, συνθέμενος, ἐὰν ἀποσπασθῶσιν ἐν τῷ πελάγει, ποῖ χρὴ συνάπτειν, ἵνα μὴ ὑπὸ τῶν αὐτομόλων ἐξαγγελθῇ. Λαμπτῆρα [δ' ἦρε] τὸ πρόσθεν μέρος πεγραμμένον, ὅπως μὴ

γνωρίζοιεν ἀπὸ τοῦ φωτὸς οἱ πολέμιοι τὸν ἐπίπλουν.

3 Ἰμίλκων ἐν Λιβύῃ καταλαβεῖν ἐσπούδαζεν πόλιν, ἐφ᾽ ἣν ἦσαν ὁδοὶ δύο δύσποροι. Ταύτας οἱ μὲν Λίβυες ἐφύλαττον. Ὁ δὲ Ἰμίλκων ἔπεμψε πρὸς αὐτοὺς αὐτόμολον φράσοντα, "Ἡ μὲν ἑτέρα τῶν ὁδῶν ἐγχωσθήσεται, ὅπως εὔπορος γένοιτο, ἡ ἑτέρα δὲ ἀποσκαφήσεται, ὅπως μὴ διὰ ταύτης ὁρμήσαντες κυκλώσονται." Καὶ δὴ ταῦτα γιγνόμενα ὁρῶντες οἱ πολέμιοι, πιστὸν ἡγούμενοι τὸν αὐτόμολον ὥρμησαν ἐπὶ τὴν ἐγχωννυμένην ὁδὸν, ὡς ἀνείρξοντες. Ὁ δὲ, νύκτωρ ξύλοις προπαρεσκευασμένοις τὴν ἀνεσκαμμένην ὁδὸν γεφυρώσας, διὰ ταύτης ἀγαγὼν τὸ στρατόπεδον εἷλε τὴν πόλιν, τῶν πολεμίων τὴν ἑτέραν ὁδὸν φυλαττόντων.

4 Ἰμίλκων ἐν Ἀκράγαντι πλησίον τοῦ τείχους ἐστρατοπέδευεν. Προῆλθε τῆς πόλεως στρατιὰ πολλή. Ὁ δὲ διελὼν τὸ στρατόπεδον ἑνὶ μέρει συνέβαλε, παράγγελμα δοὺς ἀπόρρητον, ἐς φυγὴν ἑκόντας τραπέσθαι. Οἱ μὲν δὴ ἔφευγον· οἱ δ᾽ Ἀκραγαντῖνοι διώκοντες πολὺ τῆς πόλεως ἀπεσπῶντο. Ἰμίλκων, πρόσθεν τῶν τειχῶν ὕλην ἐμπρήσας, τοὺς ὑπολοίπους εἰς ἐνέδραν ἀφανῆ κατέστησεν. Οἱ διώκοντες, τὸν καπνὸν αἰρόμενον ἰδόντες ἀπὸ τῶν τειχῶν, ᾠήθησαν ὑπὸ τῶν πολεμίων ἀνακάεσθαι, καὶ μεταβαλόμενοι πρὸς τὴν πόλιν ἀνέστρεφον, ἐπικειμένων αὐτοῖς τῶν πρότερον φυγόντων. Ὡς δὲ κατὰ τὴν ἐνέδραν ἐγένοντο, οἱ μετὰ Ἰμίλκωνος ἐξαναστάντες τοὺς μὲν αὐτῶν διέφθειραν, τοὺς δὲ ἐζώγρησαν.

5 Ἰμίλκων περὶ τὸ Κρόνιον ἀντεστρατοπέδευε τοῖς τοῦ Διονυσίου στρατηγοῖς. Τῶν δὲ Κρόνιον οἰκούντων βουλομένων δέξασθαι τοὺς Καρχηδονίους, οὐ μὴν τῶν στρατηγῶν ἐπιτρεπόντων, τοῦτο μαθὼν

ιίλκων τὴν ὕλην, ὅση πρὸ τοῦ στρατοπέδου τῶν ολεμίων ἦν — πολλὴ δὲ ἦν καίειν — παραφυλάξας νεμον ἐναντίον τοῖς πολεμίοις ἐνέπρησεν. Ὁ μὲν δὴ κπνὸς πολὺς καὶ βίαιος ἐς τὰς ὄψεις τῶν πολεμίων πὸ πνεύματος ἐφέρετο· Ἰμίλκων δὲ ἔλαθε διελθὼν ρὸς τὰ τείχη, καὶ ἀνέῳξαν αὐτῷ τὴν πύλην οἱ βουόμενοι δέξασθαι, καὶ παρῆλθεν εἴσω, τῶν στρατηῶν ἀγνοούντων.

11. ΓΕΣΚΩΝ.

Ἀμίλκας Καρχηδόνιος, ἄριστος στρατηγὸς τῶν ἐν ιβύῃ στρατηγῶν, πολλοὺς πολέμους κατορθώσας, θονηθεὶς ὑπὸ τῶν διαπολιτευομένων, διαβληθεὶς ς ἐπιθέμενος τυραννίδι αὐτός τε ἀνῃρέθη, καὶ ὁ δελφὸς αὐτοῦ Γέσκων φυγαδευθεὶς ἐξέπεσε· τὰ δὲ ρήματα αὐτῶν δημευθέντα ἐνείμαντο οἱ πολῖται. οὕτων πραχθέντων οἱ Καρχηδόνιοι, στρατηγοῖς λλοις χρησάμενοι καὶ πολλάκις ἡττώμενοι καὶ ἁλῶαι κινδυνεύοντες, μετέγνωσαν ἐπὶ τῇ τοῦ Γέσκωνος υγῇ καὶ τῇ ἀναιρέσει τοῦ Ἀμίλκου. Ἀλλὰ τὸν μὲν μίλκαν τεθνηκότα οὐχ οἷόν τε ἦν ἀνακαλέσασθαι, ν Γέσκωνα δὲ ἀπὸ τῆς φυγῆς ἀνεκαλέσαντο καὶ ὐτοκράτορα στρατηγὸν ἀπέδειξαν, καὶ τοὺς ἐχθροὺς ὐτῷ παρέδωκαν εἰς τιμωρίαν καθ' ὃν ἂν βούληται όπον. Γέσκων δὲ, παραλαβὼν αὐτοὺς δεδεμένους, ροσέταξε τοῦ πλήθους ἐναντίον κατὰ γαστέρα καταῖναι χαμαί· τρὶς δὲ ἑκάστου ἐλαφρῷ τῷ ποδὶ ἐπὶ ν τράχηλον ἐπιβὰς, ἱκανὴν ἔφη τιμωρίαν ἔχειν τῆς ῦ ἀδελφοῦ προαναιρέσεως. Τοῦτο πράξας ἀφῆκε ὺς ἐχθροὺς, προσειπὼν, "Οὐ κακῷ κακὸν ἠμυνάην, ἀλλ' ἀγαθῷ κακόν". Τοιγαροῦν αὐτοί τε οἱ ἐχροὶ καὶ οἱ τούτων οἰκεῖοι καὶ οἱ Καρχηδόνιοι πάντες

πειθαρχοῦντες τῷ Γέσκωνι διετέλεσαν, ὡς ἀγαθῷ στρατηγῷ· καὶ αὐτίκα μεταβολὴ τῆς τοῦ πολέμου τύχης ἐγένετο, νικῶντος τοῦ Γέσκωνος ἐν ταῖς μάχαις διὰ τὴν παρὰ τῶν ἀρχομένων εὔνοιαν καὶ προθυμίαν.

12. ΤΙΜΟΛΕΩΝ.

1 *Τιμολέων ἐν Σικελίᾳ τὴν δύναμιν ἐξήγαγε παρατεταγμένην Καρχηδονίοις ἐς τὴν νῆσον διαπεπλευκόσιν. Ἡμίονος ἀπηντᾶτο αὐτοῖς κομίζων σέλινα. Οἱ στρατιῶται τὸ σημεῖον ἐφοβήθησαν, ὅτι ἄρα παρ' αὐτοῖς τὰ μνημεῖα τῶν ἀποθανόντων στεφανοῦται σελίνοις. Τιμολέων, "Καὶ μὴν μᾶλλον", ἔφη, "φανερὰν νίκην οἱ θεοὶ δηλοῦσιν ἡμῖν· τοὺς γὰρ τὰ Ἴσθμια νικῶντας οἱ Κορίνθιοι στεφάνοις τῶν σελίνων στεφανοῦσι." Ταῦτα εἰπὼν αὐτός τε τῶν σελίνων ἀνεστέψατο καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν ἡγεμόνας ἀνέστεψεν, ὥστε καὶ οἱ στρατιῶται, ἄλλος πρὸς ἄλλου τῶν σελίνων λαβόντες, εὐτολμότεροι πρὸς τὴν μάχην ἐγένοντο.*

2 *Τιμολέων πολιορκῶν Μάμερκον τὸν τύραννον, πολλοὺς ἐξαπατήσαντα καὶ παρὰ τοὺς ὅρκους ἀποκτείναντα, κατεστρατήγησεν. Ὁ μὲν τύραννος [ὡμολόγησε Τιμολέοντι παραδώσειν ἑαυτὸν ἐφ' ᾧ τε] κριθῆναι παρὰ Συρακουσίοις, μὴ κατηγοροῦντος Τιμολέοντος· ὁ δὲ ὤμοσε μὴ κατηγορήσειν. Ἐπὶ τούτοις ὁ Μάμερκος ἧκεν εἰς τὰς Συρακούσας. Τιμολέων παραγαγὼν αὐτὸν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, "Κατηγορήσω μὲν οὐδαμῶς", ἔφη, "τοῦτο γὰρ συνεθέμην· ἀποκτεῖναι δὲ τὴν ταχίστην αὐτὸν κελεύω. Τὸν γὰρ πολλοὺς ἐξαπατήσαντα δίκαιον ἂν εἴη καὶ αὐτὸν ἅπαξ ὁμοίως ἐξαπατηθῆναι."*

Cap. 12. §. 1. Ex Plut. Timol. 26.
Cap. 12. §. 2. Ex Plut. Timol. 34.

Τιμολέων συμμαχῶν Συρακουσίοις, ἐλθὼν ἐπί 3
να λόφον ὑψηλὸν καὶ μετέωρον, ἰδὼν Καρχηδονίους
εντακισμυρίους ἐκτεταγμένους, τὸ δὲ κατάστημα
ειμέριον καὶ πνεῦμα κινούμενον ἐναντίον τοῖς πολε-
ίοις, ἐκκλησίαν συναγαγὼν ἠγόρευσε· "Νῦν ἁλῶναι
ρὴ τοὺς πολεμίους· εἶναι γὰρ χρησμὸν ὡς ἐν τούτῳ
ῷ τόπῳ παραταξάμενοι διαφθαρήσοιντο, τεκμηριοῖ
ὲ τὸν χρησμὸν ὁ χειμὼν ἐξαπίνης κινούμενος." Οἱ
Ἕλληνες ἐπὶ μέγα ταῖς γνώμαις ἀρθέντες, ὀλίγοι πολ-
οὺς ἐνίκησαν.

13. ΑΡΙΣΤΩΝ.

Ἀρίστων κυβερνήτης, μιᾷ νηὶ τρεῖς ὁλκάδας σῖ- 1
ον ἀγούσας παρέπεμψε. Πολεμία τριήρης ἐπεφάνη,
οῦ πνεύματος ἐπιλιπόντος. Ὁ δὲ τὰς τρεῖς ὁλκάδας
υναγαγὼν ἐγγὺς αὐτῶν παρέπλει, ἵνα εἰ μὲν ἡ πο-
εμία τριήρης προσάγοι τῇ νηί, ὑπὸ τῶν ἐν [ταῖς]
ιτηγοῖς προσβάλλοιτο βέλεσι πολλοῖς, εἰ δὲ ταῖς ὁλ-
άσιν αὐταῖς πειρῷτο προσβάλλειν καὶ βιάζεσθαι,
ὑτὸς περιπλέων ἐκ πλαγίων βλάπτοι τὴν πολεμίαν
ριήρη, καὶ ἀπολαμβάνοι μέσην αὐτοῦ καὶ τῶν ὁλ-
άδων.

Ἀρίστων Κορίνθιος κυβερνήτης, ναυμαχούντων 2
Ἀθηναίων καὶ Συρακουσίων καὶ μενόντων ἀμφο-
έρων, πέμψας πρὸς τοὺς ἄρχοντας ἐκέλευσε τὴν
ἀγορὰν τῶν τροφῶν μεταγαγεῖν ἐπὶ τὴν θάλασσαν.
Ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἐκεκόμιστο, κρουσάμενοι πρύμναν
ἀνεχώρησαν ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἀποβάντες εὐθὺς ἠρι-
στοποιοῦντο. Οἱ Ἀθηναῖοι, νομίσαντες αὐτοὺς ἡτ-
τωμένους ἀναχωρῆσαι, μέγα φρονοῦντες ἐπὶ τῇ νίκῃ
ἐκβαίνουσι καὶ περιῄεσαν, τά τε ἄλλα πράττοντες
καὶ ὅσα πρὸς ἄριστον ἑτοιμάζοντες. Ἐπέπλευσαν

ἐξαίφνης οἱ Συρακούσιοι. Θόρυβος ἦν τῶν Ἀθηναίων, ἀσίτων ἐμβαινόντων· οἱ δὲ ἠριστηκότες εὐκολώτερον ἐκράτησαν.

14. ΘΡΑΣΥΜΗΔΗΣ.

Θρασυμήδης Φιλομήλου, τῆς Πεισιστράτου θυγατρὸς ἐρασθεὶς, πομπεύουσαν αὐτὴν προσδραμὼν ἐφίλησεν. Τῶν δὲ ἀδελφῶν τῆς παρθένου βαρέως φερόντων καὶ δεινὴν ὕβριν ἡγουμένων, ὁ Πεισίστρατος, "Εἰ τοὺς φιλοῦντας", ἔφη, "κολάσομεν, τοὺς μισοῦντας τί ποιήσομεν;" Θρασυμήδης, ἐπὶ μεῖζον αἱρομένου τοῦ ἔρωτος, ἡλικιώτας παραλαβὼν συμμάχους, τὴν κόρην ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ θυσίαν τελοῦσαν παρεφύλαξεν. Οἱ μὲν δὴ σπασάμενοι τὰ ξίφη, τὸν ὄχλον σκεδάσαντες, εἰς σκάφος ἐμβαλόντες ἐπ' Αἰγίνης ἀνήγοντο. Ἱππίας δὲ, ὁ πρεσβύτερος τῶν Πεισιστράτου παίδων, τὰ λῃστρικὰ τῆς θαλάσσης ἀναιρῶν καὶ τοῦτο τὸ σκάφος διὰ τὴν σπουδὴν τῆς εἰρεσίας νομίσας εἶναι [λῃστρικὸν], τὴν ἀδελφὴν αὐτήν τε ἀνεσώσατο καὶ τοὺς ἁρπάσαντας συλλαβὼν ἐπανήγαγε. Θρασυμήδης καὶ οἱ φίλοι, τῷ τυράννῳ παραστάντες, οὐχ ἱκέτευσαν, ἀλλὰ μάλα ἀνδρείως χρῆσθαι αὐτοῖς ᾧ βούλοιτο τρόπῳ προὐκαλέσαντο, φήσαντες ἔκτοτε θανάτου καταφρονῆσαι, ὁπότε τὴν ἁρπαγὴν ἐβουλεύσαντο. Πεισίστρατος, καταπλαγεὶς τὴν γενναιότητα τῶν νεανίσκων, πρὸς γάμον ἐξέδωκε τῷ (νεανίσκῳ) Θρασυμήδει τὴν θυγατέρα. Τοῦτο ποιήσας εὔνοιαν καὶ φιλίαν ἐκτήσατο παρ' αὐτῶν, ὡς οὐκ ἔτι τύραννος, ἀλλὰ χρηστὸς πατὴρ καὶ δημοτικὸς πολίτης.

15. ΜΕΓΑΚΛΗΣ.

Μεγακλῆς Μεσήνιος, τῆς ἐν Σικελίᾳ Μεσήνης, Ἀγαθοκλεῖ τῷ Συρακουσίων τυράννῳ τἀναντία πράτ-

των διετέλει, καὶ πολλοὺς Σικελιώτας κατ' αὐτοῦ συνίστη, καὶ τοῖς ἀνελοῦσιν αὐτὸν ἐκήρυξε μεγάλας δωρεάς. Ἀγαθοκλῆς παροξυνθεὶς πολιορκεῖν Μεσήνην παρεσκευάζετο καὶ πέμψας κήρυκα ἐξῄτει Μεγακλέα· εἰ δὲ μὴ λάβοι, τὴν πόλιν ἐξανδραποδιεῖσθαι κατὰ κράτος ἑλὼν ἠπείλει. Μεγακλῆς τὸν θάνατον οὐκ ἔδεισεν, ἀλλ' ἑκὼν αὑτὸν εἰς τὴν ἔκδοσιν ἐπέδωκεν, εἰ πέμποιτο πρεσβευτής. Ψηφισαμένων ταῦτα Μεσηνίων, ἐλθὼν εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Ἀγαθοκλέους "Ἐγώ τοι", ἔφη, "καὶ πρεσβεύων παρὰ τῆς πόλεως ἥκω καὶ τεθνηξόμενος· πρότερον δὲ τῆς πρεσβείας ἄκουσον μετὰ τῶν φίλων". Ἀγαθοκλῆς συνήγαγε τοὺς φίλους. Ἐπὶ τούτων ὁ Μεγακλῆς διελθὼν τὰ δίκαια τῆς πατρίδος τελευταῖον ἔφη, "Εἰ δὲ ἐπὶ τὰς Συρακούσας ἐστράτευον Μεσήνιοι, πότερον ἂν ὑπὲρ Συρακουσίων ἢ Μεσηνίων πάντα ἔπραττες;" Τοῦ δὲ Ἀγαθοκλέους πρὸς τὸ ἐρώτημα μειδιάσαντος, οἱ παρόντες φίλοι παρεκάλεσαν αὐτὸν φείδεσθαι πρεσβευτοῦ δίκαια λέγοντος· ὁ δὲ, διαλυσάμενος τὸν πόλεμον, καὶ τὸν Μεγακλέα σῶον ἀπέπεμψε καὶ φιλίαν συνέθετο πρὸς τοὺς Μεσηνίους.

16. ΠΑΜΜΕΝΗΣ.

Παμμένης διὰ τῆς Φωκίδος ἦγε τὸ στρατόπεδον 1
ἐς Θήβας. Οἱ πολέμιοι τὸν Φιλοβοιωτὸν καλούμενον κατελάβοντο, ἔχοντα ὁδοὺς δύο στενὰς, ὧν τῆς ἑτέρας ἤδη κατειλημμένης, ὁ Παμμένης ὀρθίας τὰς τάξεις βαθύνας καὶ ποιήσας τὸ στρατόπεδον εὔογκον καὶ πορευτικὸν, ἐσχημάτισεν ἐπὶ τὸ δεξιὸν, ὡς ἔνθεν ἄξων. Οἱ δὲ, τὸ εὐώνυμον ἐκλιπόντες, ἐπὶ τὸ δεξιὸν ἔδραμον ὡς κωλύσοντες· ὁ δὲ, ἐπὶ τὸ εὐώνυμον σπουδῇ δραμὼν, ἀσφαλῶς διήγαγε τὸ στρατόπεδον.

2 *Παμμένης πολλὴν ἵππον καὶ μαχίμην ἔχωι λοὺς πελταστὰς τῶν πολεμίων ἐχόντων, ὀλίγο αὐτοῦ πελταστὰς καὶ τὴν κούφην στρατιὰν ἔταξ τὸ κράτιστον τῶν πολεμίων, καὶ παρήγγειλεν τας ὑποφεύγειν, ἵνα ἀποσπάσῃ [τοὺς] ἐναντίοι ταστὰς ἀπὸ τῆς ἄλλης φάλαγγος. Ἐπεὶ δὲ τοῦ νετο, λαβὼν τοὺς ἱππεῖς ἀπὸ τοῦ ἑτέρου κ περιίππευσεν ἐπ' αὐτοὺς καὶ κυκλωσάμενος ἐι τῶν τε ἱππέων ἐπικειμένων καὶ τῶν φεύγειν δ των ἀναστρεψάντων.*

3 *Παμμένης μετὰ Θηβαίων κρατῆσαι βουλ τοῦ Σικυωνίων λιμένος, αὐτὸς μὲν κατὰ γῆν σκευάζετο προσβαλεῖν, πλοῖον δὲ στρογγύλον π σας ὁπλιτῶν ἔπεμψεν. Οἱ δὲ πλεύσαντες πρc πρὸ τοῦ λιμένος· δείλης δὲ ἀπέβησαν αὐτῶν γυμνοί, ὡς ἐμπορικοί τινες ἀπὸ τοῦ πλοίου πρι ρὰν ἐπιτηδείων ἥκοντες. Ὁ δὲ Παμμένης, ι πλοῖον ἐφώρμει τῷ λιμένι καὶ ἦν ἑσπέρα, προ τῇ πόλει σὺν θορύβῳ πολλῷ· οἱ δὲ περὶ τὸν ι πρὸς τὸν θόρυβον ὁρμήσαντες, βοηθεῖν ἐπει Ἐκ τοῦ πλοίου δὲ τοῦ στρογγύλου ἀποβάντες ο ται, μηδενὸς κωλύοντος, τὸν λιμένα κατέσχον.*

4 *Παμμένης τοὺς πολεμίους ἐξηπάτησε χρησ τῷ νόμῳ τῆς σάλπιγγος ὑπεναντίῳ, προπαραγ τοῖς ἑαυτοῦ στρατιώταις πρὸς μὲν τὸ ἀνακλ ἐπιθέσθαι, πρὸς δὲ τὸ ἐπικελευστικὸν ἀναχα Τοῦτο ποιήσας ἐν ἀμφοτέροις μεγάλα τοὺς πολ ἔβλαψεν.*

5 *Παμμένης ὀλίγην ἔχων δύναμιν, ὑπὸ πλ ἀποληφθεὶς ἔπεμψεν αὐτόμολον ἐς τὸ τῶν πο στρατόπεδον· ὁ δὲ τὸ σύνθημα ἐκμαθὼν, ἐπαι ἤγγειλε τῷ Παμμένει. Ὁ δὲ νυκτὸς ἐπιθέμεν*

πολεμίοις, πολλοὺς αὐτῶν φθείρας διεξεπαίσατο· αὐτὸς μὲν γὰρ τὸ ἐκείνων ἠπίστατο σύνθημα, τοῖς δὲ ἦν ἀπορία γνωρίζειν ἐν σκότῳ τοὺς οἰκείους, μὴ δυναμένοις διὰ τοῦ συνθήματος.

17. ΗΡΑΚΛΕΙΔΗΣ.

Δημήτριος Ἡρακλείδην φύλακα τῶν Ἀθηνῶν (1) συντάξας αὐτὸς μὲν ἦν περὶ τὴν Λυδίαν. Οἱ δὲ στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων ἐν ἀπορρήτῳ βουλευσάμενοι τὸν ξεναγὸν Ἱεροκλέα, Κᾶρα τῷ γένει, ἔπεισαν νυκτὸς ἀνοῖξαι τὰς πύλας καὶ δέξασθαι στρατιώτας Ἀττικούς, οἳ κτενοῦσιν Ἡρακλείδην. Ταῦτα μὲν δὴ συνέθεντο παρὰ τὸν Ἰλισσὸν, οὗ τὸν καθαρμὸν τελοῦσι τοῖς ἐλάττοσι μυστηρίοις, Ἱππάρχου καὶ Μνησιδήμου στρατηγῶν ὅρκια δόντων καὶ λαβόντων. Ἱεροκλῆς δὲ πιστὸς Ἡρακλείδῃ γενόμενος ἐμήνυσε τὴν πρᾶξιν. Ὁ δὲ συνέπραττε νύκτωρ αὐτοὺς εἰσδέξασθαι ἀνοίξαντές τι μέρος [τῶν] πυλῶν. Καὶ δὴ νυκτὸς εἰσεδέξαντο τετρακοσίους καὶ εἴκοσι ἄνδρας, ὧν ἡγοῦντο Μνησίδημος, Πολυκλῆς, Καλλισθένης, Θεόπομπος, Σάτυρος, Ὀνητορίδης, Σθενοκράτης, Πυθίων· Ἡρακλείδης δὲ στρατιώτας δισχιλίους ὡπλισμένους ἐπαφῆκεν, οἳ πάντας αὐτοὺς εἰσελθόντας ἐφόνευσαν.

[ΗΡΑΚΛΕΙΔΗΣ ΤΑΡΑΝΤΙΝΟΣ.]

Ἡρακλείδης Ταραντῖνος ἀρχιτέκτων ὑπέσχετο Φι- (2) λίππῳ, τῷ πατρὶ Περσέως, μόνος καταπρήσειν τὸ Ῥοδίων ναυτικόν. Καὶ δὴ τότε στρατηγῶν προῆλθεν ἐκ τῆς αὐλῆς τοῦ Φιλίππου σημεῖα αἰκίας ἔχων, καὶ βωμῷ προσέφυγεν ἱκετηρίας λαβὼν καὶ παρὰ τοῦ πλήθους ἔλεον αἰτούμενος· ὥστε ἦσαν τῶν Μακεδόνων, οἷς ἐδόκει ταῦτα μὴ δικαίως παθεῖν. Ὁ δὲ

πορθμίδος ἐπιβὰς κατῆγεν εἰς Ῥόδον, φάσ
"Ἱκέτης ἦλθον προπηλακιζόμενος δι' ὑμᾶς,· ἐπ
Φίλιππον ἐκώλυον πολεμεῖν ὑμῖν· ἵνα δὲ πιστεύ
τοῖς λεγομένοις, καὶ δὴ ἐπιστολὰς Φιλίππου δει
γεγραμμένας πρὸς Κρῆτας, ἐν αἷς συντίθεται
Ῥοδίων τὸν πόλεμον ἐξοίσειν." Ῥόδιοι ταῖς ἐπιστ
πιστεύσαντες Ἡρακλείδην ὑποδέχονται, ὡς δυν
μενον αὐτοῖς ὠφέλιμον κατὰ Φιλίππου γενέσθ
δὲ νύκτωρ πνεῦμα ἐπίφορον παραφυλάξας τὰ νε
Ῥοδίων κατέπρησεν. Τρισκαίδεκα νεώσοικοι διε
ρησαν καὶ ὅσαι τριήρεις ἐν αὐτοῖς· ὁ δὲ πῦρ ἐμβα
παραχρῆμα σκάφους ἐπιβὰς ἀνήχθη, καὶ διαβαλ
Μακεδονίαν ἦν παρὰ Φιλίππῳ κορυφαῖος τῶν φ
Ἡρακλείδης.

18. ΑΓΑΘΟΣΤΡΑΤΟΣ.

Ῥόδιοι βασιλεῖ Πτολεμαίῳ πολεμοῦντες
Ἔφεσον ἦσαν· Χρεμωνίδης Πτολεμαίου ναύα
ἀνήχθη ναυμαχήσων. Ἀγαθόστρατος Ῥοδίους ἐ
ἐπὶ μίαν ναῦν, καὶ φανερὸς γενόμενος τοῖς ἐπιπλε
μετέστρεψε μετωπηδὸν, καὶ χρόνον ἐπισχὼν βρ
ἀνεχώρησεν ἐπὶ τὸν αὐτὸν ὅρμον. Οἱ πολέμιοι,
μίσαντες ὅτι μὴ θαρροῦσι διαναυμαχεῖν, αὐτοὶ π
νίσαντες εἰς λιμένα ἐπανήεσαν· Ἀγαθόστρατος
στρέψας, καὶ τὸ ναυτικὸν πυκνώσας ἐπ' ἀμφοτ
τῶν κεράτων, ἐπέπλευσε τοῖς πολεμίοις ἐκβαίν
περὶ τὸ τῆς Ἀφροδίτης τέμενος, καὶ ἀπροσδοκ
προσπεσὼν ἐνίκησεν.

19. ΛΥΚΟΣ.

Λύκος Λυσιμάχου στρατηγὸς, Αἰνήτου στρατ
Δημητρίου φυλάσσοντος Ἔφεσον καὶ πολλοῖς πε

ταῖς τοὺς ὁμόρους κατατρέχοντος, τὸν ἀρχιπειρατὴν Ἄνδρωνα χρήμασι διαφθείρας κατελάβετο τὴν Ἔφεσον. Ὁ μὲν ἀρχιπειρατὴς τοῦ Λύκου στρατιώτας, ἀόπλους ἐν ἱματίοις καὶ τρίβωσι, δεδεμένους, ὡς αἰχμαλώτους λαβὼν εἰσήγαγε, καὶ πλησίον τῆς ἀκροπόλεως γενόμενος παρήγγειλε χρᾶσθαι τοῖς ἐγχειριδίοις, ἃ κεκρυμμένα ἐκόμιζον ὑπὸ μάλης. Τῶν δὲ περὶ τὴν ἀκρόπολιν πυλωρῶν καὶ φυλάκων φονευομένων, αἴρεται σημεῖον τοῖς περὶ τὸν Λύκον. Οἱ δὲ εἰσπεσόντες καὶ τὸν Αἴνητον συνέλαβον καὶ τὴν Ἔφεσον κατέσχον, καὶ τοῖς μὲν πειραταῖς τὸν μισθὸν ἀποδόντες παραχρῆμα τῆς πόλεως αὐτοὺς ἀπέπεμψαν, τὸ ἄπιστον αὐτῶν περὶ τοὺς πρώτους φίλους οὐκ ἀσφαλὲς ὑπάρχειν ἡγούμενοι.

20. ΜΕΝΕΚΡΑΤΗΣ.

Μενεκράτης Σαλαμῖνα τὴν ἐν Κύπρῳ βουλόμενος ἑλεῖν, δὶς τῷ τείχει προσβαλὼν ἀπεκρούσθη, τῶν στρατιωτῶν ἐς τὰς ναῦς φυγόντων· τρίτον προσβάλλων σημεῖον ἦρε τοῖς κυβερνήταις, ἀποπλεῦσαι καὶ ὑπὲρ τὴν παρακειμένην ἄκραν [τὰς] ναῦς ἀποκρύψαι. Οἱ στρατιῶται προσβαλόντες πάλιν ἔφευγον· ὡς δὲ εἶδον τὰς ναῦς ἀφανεῖς, οὐκ ἔχοντες ἐλπίδα τοῦ δύνασθαι φυγεῖν, ἀναστρέψαντες, ἐξ ἀπονοίας ἐμαχέσαντο καὶ νικήσαντες κατέσχον τὴν Σαλαμῖνα.

21. ΑΘΗΝΟΔΩΡΟΣ.

Ἀθηνόδωρος βασιλεῖ στρατηγῶν, ἡττηθεὶς ὑπὸ Φωκίωνος περὶ Ἀταρνέα ὥρκισε τοὺς στρατιώτας καὶ τοὺς ἡγεμόνας αὐτῶν, ἦ μὴν μαχέσασθαι μέχρις ἂν ζῶσι· καὶ δὴ συνέβαλον πάλιν ὡς διὰ τὸν ὅρκον. Καὶ

ἦν ἰδεῖν τοὺς μὲν νικήσαντας ἡττημένους, ἡττημένους νικήσαντας.

22. ΔΙΟΤΙΜΟΣ.

1 *Διότιμος πλοῖα σιτηγὰ παραπέμπων δέκα τ καταληφθεὶς περὶ τὴν Χίον ὑπὸ Λακεδαιμονία των εἴκοσι ναῦς, διωκόμενος ἐν γαλήνῃ, κύ ὁλκάδων φεύγων, ταχύτερα ἔχων τὰ σκάφη μὲν οὐδὲν ὑπὸ τῶν διωκόντων, ἀεὶ δὲ κατὰ π ἁπτόμενος τῶν ἐσχάτων τὰς μὲν αὐτάνδρου τῶν νεῶν, τὰς δὲ κατέδυσεν, ὥστε ἦν τὸ χρ ράλογον· οἱ γὰρ φεύγοντες ἐνίκησαν τοὺς δια*

2 *Διότιμος δέκα ναῦς ἔχων ἀνθώρμει Λακ νίοις, τὰς ἴσας ναῦς ἔχουσιν. Οἱ μὲν οὐκ ἐί συμβάλλειν, τὰς Ἀττικὰς ἐμπειρίας δεδοικότε τοὺς ταρσοὺς τῶν τριήρων ἐξελὼν, ζεύξας πρ λας, τὰ ἱστία τῆς μιᾶς ἐπαράμενος εἰς τὸ πέλα γετο. Λακεδαιμόνιοι πέντε ἱστίων φαινομένω ναῦς εἶναι νομίσαντες, καταφρονήσαντες ἐπέπ Διότιμος τὰ ζεύγματα λύσας, ἐπιστρέψας, ἐ ἐμβαλὼν δέκα ναυσὶ, προσούσης τῆς Ἀττικῆς μης τὰς μὲν ἓξ τῶν Λακωνικῶν κατέδυσε, τέσσαρας ἔλαβεν αὐτάνδρους.*

3 *Διότιμος Ἀθηναῖος ναύαρχος πελάγιον πλ λων πλεῖν, κρύφα συναγαγὼν τοὺς τριηράρχου πεν αὐτοῖς, ὅτι τὰς κάλλιστα πλεούσας τῶν ν τὸς παραλαβὼν ἀναχθήσεται· τοῦτο δὲ προεῖ οἱ ἄλλοι τριήραρχοι μὴ ἀπολείποιντο ὡς τριήρεις ἔχοντες.*

4 *Διότιμος καταπλεύσας νυκτὸς ἐς χωρίον λεμίας, ἀφ' ἑκάστης νεὼς συχνοὺς ἄνδρας ἐκ τοὺς μὲν εἰς ἐνέδραν ἀπέκρυψεν· ἀρχομένης*

ρας κατὰ τοὺς ἐνεδρεύοντας ταῖς ναυσὶν ἀνεκώχευε, παραγγείλας τοῖς μὲν ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων διασκευάζεσθαι πρὸς μάχην, τοῖς δὲ ἐρέταις ἀνὰ μέρος ὁτὲ μὲν τὰς θαλαμίας, ὁτὲ δὲ τὰς ζυγίας, ὁτὲ δὲ τὰς θρανίτιδας κώπας ἀναφέρειν, καί τινα τῶν σκαφῶν τῇ γῇ προσάγειν ἐπειρᾶτο. Οἱ μὲν πολέμιοι προσδραμόντες ἐκώλυον τὴν ἀπόβασιν· τοῦ δὲ τὸ προσυγκείμενον σημεῖον ἄραντος, οἱ μὲν ἐκ τῶν ἐνεδρῶν ἐπιφανέντες πολλοὺς τῶν πολεμίων ἐφόνευσαν, τοὺς δὲ λοιποὺς ἐς φυγὴν ἐτρέψαντο. Ὁ δὲ Διότιμος ἀσφαλῆ τὴν ἀπόβασιν ἐποιήσατο.

23. ΤΥΝΝΙΧΟΣ.

Τύννιχος Θευδοσίας τῆς ἐν τῷ Πόντῳ πολιορκουμένης ὑπὸ τῶν πλησίον τυράννων καὶ κινδυνευούσης ἁλῶναι τὴν πολιορκίαν ἔλυσεν. Ὁρμηθεὶς μὲν ἐξ Ἡρακλείας νηὶ στρογγύλῃ καὶ τριήρει μιᾷ, δεξάμενος δὲ στρατιώτας ὅσους οἷόν τε ἦν, καὶ σαλπιγκτὰς τρεῖς καὶ σκάφας τρεῖς μονοξύλους, ἑκάστην ἄνδρα ἕνα δέξασθαι δυναμένην, νυκτὸς ἐπιπλεύσας, τῆς πόλεως ἐγγὺς γενόμενος, ἐξελὼν τὰς σκάφας, ἐμβιβάσας ἑκάστῃ σαλπιγκτὴν ἕνα, συνέταξεν ἀποσχόντας ἀλλήλων διάστημα σύμμετρον, ἐπειδὰν ἐκ τῆς τριήρους καὶ τῆς στρογγύλης ὑποσημήνῃ, διαδεξαμένους σημαίνειν, παραλλάσσοντας τοῖς χρόνοις, ὡς μὴ σάλπιγγος μιᾶς προσπίπτειν ἦχον, ἀλλὰ πλειόνων. Οἱ μὲν ἐσήμηναν, ἤχῳ σαλπίγγων τὸν περικείμενον ἀέρα τῇ πόλει πληροῦντες· οἱ δὲ πολιορκοῦντες, νομίσαντες ἐπίπλουν εἶναι στόλου μείζονος, οὐδενὶ κόσμῳ τὰς φυλακὰς ἐκλιπόντες ᾤχοντο. Τύννιχος δὲ προσπλεύσας τὴν Θευδοσίαν ἠλευθέρωσε τῆς πολιορκίας.

24. ΚΛΕΙΤΑΡΧΟΣ.

Κλείταρχος πολεμίων ἐπελθόντων, ἵνα μὴ γένοιτ τειχήρης, προήγαγε τὴν δύναμιν ἔξω τείχους, προσ τάξας κλεῖσαι τὰς πύλας καὶ βαλεῖν τὰς βαλανάγρα ὑπὲρ τὸ τεῖχος, ἃς δὴ καὶ λαβὼν ἔδειξε τοῖς στρατιώ ταις. Οἱ δὲ, μαθόντες ὡς οὐκ ἔχοιεν ἐλπίδα εἴσω τῆ πόλεως φεύγειν, ἐνίκων ἀνδρείως μαχόμενοι.

25. ΤΙΜΑΡΧΟΣ.

Τίμαρχος Αἰτωλὸς ἀποβὰς τῆς Ἀσίας ἐς χωρίοι πολυάνθρωπον, ἵνα μὴ φύγοιεν οἱ στρατιῶται τι πλῆθος τῶν πολεμίων, τὰς ναῦς κατέπρησεν. Οἱ δὲ ἐλπίδα φυγῆς οὐκ ἔχοντες ἀγωνισάμενοι γενναίως ἐνίκησαν.

26. ΕΥΔΟΚΙΜΟΣ.

Εὐδόκιμος ὁρῶν τοὺς στρατιώτας στασιάζοντας, καταπαῦσαι τὴν στάσιν οὐ δυνάμενος, ἤδη δὲ καὶ ἐπ' ἀλλήλους ὁρμώντων, τοῖς δρομοκήρυξι προσέταττε κηρύττειν, ὡς ἥκοιεν οἱ πολέμιοι διαρπασόμενοι τὸν χάρακα. Οἱ δὲ φοβηθέντες τῆς μὲν στάσεως ἐπαύσαντο, τὰς δὲ αὑτῶν τάξεις ἀπολαβόντες τὸν χάρακα ἐφύλαττον.

27. ΠΑΥΣΙΣΤΡΑΤΟΣ.

Παυσίστρατος, ναύαρχος Ῥοδίων, παρήγγειλε ἀριθμὸν καὶ ἐξόπλισιν τοῖς στρατιώταις. Ἐπεὶ δὲ προῆλθον ἐν τοῖς καλλίστοις ὅπλοις, ἀναλαβὼν αὐτοὺς ἦγεν ἐπὶ τὰς ναῦς, καὶ πάντας ἐμβιβάσας ἐκέλευσεν ἀπερείσασθαι τὰ ὅπλα κατὰ κόσμον ἕκαστον

αὶ τοῦ μηδὲν ὅπλον ἐκκομισθῆναι φύλακας κατεστήσατο.

28. ΘΕΟΓΝΙΣ.

Θέογνις, Ἀθηναίων στρατηγὸς, ὁρῶν τοὺς στρα- 1
ιώτας περὶ τῶν ἡγεμονιῶν καὶ τῶν τάξεων στασιάοντας, νύκτωρ προσέταξε πέμψαι τινὰς τῶν ἱππέων :αὶ τῶν κούφων, παραγγείλας ἐπιφανῆναι ὡς πολεμίους κατ' ἄλλο τι χωρίον, ἀφ' οὗ μάλιστα ἔμελλον φθήσεσθαι. Ἐπιφανέντων ὁ Θέογνις μετὰ θορύβου αὶ ταραχῆς παρεκάλει τοὺς στρατιώτας, ὡς ἤδη ῶν πολεμίων ἐπιφαινομένων, αὐτοὺς καταλαμβάεσθαι τάξιν τὴν προσήκουσαν· οἱ δὲ διὰ τὸν φόον τῶν πολεμίων φιλονεικεῖν ἀλλήλοις ἀποστάνες, [εἰς] τὰς συνήθεις τάξεις καθίσταντο. Ἐπεὶ δὲ κτέστησαν, ὡμολόγησεν ὁ Θέογνις, τοὺς μὲν πολείους εἶναι φίλους· "Ὑμεῖς δὲ", ἔφη, "τάξαντες ιυτοὺς ἄνευ στάσεως, καὶ εἰσαῦθις φυλάττετε τὴν ίξιν, ἣν αὐτοῖς δεδώκατε."

Θέογνις ἐν τῷ στρατοπέδῳ κατασκόπους ὑπο- 2
)ήσας ὑπάρχειν, φυλακὴν ἔξωθεν τοῦ χάρακος πε:στήσας, παρήγγειλεν ἕκαστον μένειν ἐπὶ τῶν ἰδίων τλων. [Οὕτω δὴ συνέβη τοὺς ἄνευ ὅπλων] ὄντας ιὶ χωριζομένους εὐχερῶς [ὡς] κατασκόπους ὄντας λίσκεσθαι.

29. ΔΙΟΚΛΗΣ.

Διοκλῆς, Ἀθηναίων στρατηγὸς, ἐν τῇ πολεμίᾳ ὂν στρατιωτῶν ἀτάκτως διαλελυμένων, τὰ ὅπλα έρειν οὐ βουλομένων, σύνθημα ἔδωκεν ἕτερον ἐφ' ἐφ.. Οἱ στρατιῶται νομίσαντες πλησίον εἶναι τοὺς

πολεμίους, ἀναλαβόντες τὰ ὅπλα ἐν τάξει ἐβάδιζον.

30. ΧΙΛΙΟΣ.

Χίλιος Ἀρκὰς ἐν Λακεδαίμονι διατρίβα θὼν Σπαρτιάτας βεβουλευμένους τὸν Ἰσθμὸ ζειν, Ἀθηναίους δὲ καὶ [τοὺς] ἔξω Πελοπι προΐεσθαι, προεῖπεν, "Ἀθηναίων καὶ τῶν Ἑλλήνων τὰ οἰκεῖα πρὸς τοὺς Πέρσας εὖ θ πολλὰς διαβάσεις ἕξουσιν εἰς τὴν Πελοπόνν βάρβαροι." Τούτῳ τῷ λόγῳ πεισθέντες οἱ Λ τῷ Ἰσθμῷ μακρὰ χαίρειν εἰπόντες, ἐκοιν τοῦ πολέμου πᾶσι τοῖς Ἕλλησιν.

31. ΚΥΨΕΛΟΣ.

Κύψελος τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν Βα θεωροὺς πέμψας εἰς Δελφοὺς, ὡς περὶ τῆς Κορινθίων σωτηρίας χρώμενος, ἀπεῖπεν αὐ Κορινθίας μὴ ἐπιβαίνειν· καὶ τοῦ λοιποῦ τὴν νίδα κατέσχεν ἀσφαλῶς, τοὺς εὐγενεστάτι βαλών.

32. ΤΕΛΕΣΙΝΙΚΟΣ.

1 *Τελεσίνικος Κορίνθιος ἐν τῷ λιμένι τῶι κουσίων ἐναυμάχει πρὸς Ἀθηναίους. Ἐπεὶ πλεῖστον τῆς ἡμέρας ναυμαχοῦντες ἐπόνουν τιον πέμψας ἐς τὴν πόλιν τῶν Συρακουσί ἀγορὰν ἐκέλευσεν ἐπὶ τὸν λιμένα κομίζειν. κεκομισμένην εἶδε, σημεῖον ἄρας, ἀκρίτου τ μαχίας οὔσης ἀπῆλθεν ἐπὶ τὸν λιμένα. Οἱ δ ναῖοι καὶ αὐτοὶ διὰ τάχους ἀσμένως ἀπαλλ ἐπὶ τὴν γῆν ἠριστοποιοῦντο, ἄλλος ἄλλῃ διαι*

τες· ὁ δὲ, τῶν στρατιωτῶν ἑτοίμῃ τῇ ἀγορᾷ χρησαμένων, ἀναχθεὶς αὐτίκα σὺν τοξόταις καὶ ἀκοντισταῖς ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων πολλοῖς, προσπεσὼν ἄφνω τοῖς Ἀθηναίοις ἀναγκαζομένοις ἀτάκτως καὶ μετὰ θορύβου ποιεῖσθαι τὴν ἔμβασιν, ἀντιπρώροις ταῖς τριήρεσιν ἐμβαλὼν ἐνίκησε.

Τελεσίνικος, ἀπὸ τῶν αὐτῶν σημείων ἀριστο- 2
ποιουμένων τῶν πολεμίων καὶ τὰ λοιπὰ πραττόντων ὁμοίως, προσέταξε τοὺς ἐν ταῖς ἄριστα πλεούσαις τριήρεσιν αὐτοὺς πρὸ ἡμέρας ἀριστήσαντας ἐμβάντας ἡσυχάζειν. Ἐπεὶ δὲ καιρὸς ἀρίστου παρῆν, κατὰ τὸ ἔθος ἐσήμηνεν. Οἱ μὲν οὖν ἐν τοῖς ἄλλοις σκάφεσιν ἠριστοποιοῦντο, [καὶ οἱ πολέμιοι τοῦτο] συνιδόντες πρὸς τῇ παρασκευῇ τῶν σιτίων ἦσαν. Οἱ δὲ τῶν Συρακουσίων προεμβεβηκότες, ἐπὶ τὰ καταστρώματα ἐπιβάντες, ἐπιπλεύσαντες πολλὰς διέφθειραν τριήρεις τῶν πολεμίων περὶ τὰς τροφὰς ἀσχολουμένων.

33. ΠΟΜΠΙΣΚΟΣ.

Πομπίσκος Ἀρκὰς ἀεὶ στρατοπεδεύων τὰς ὁδοὺς, 1
τὰς ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἀγούσας, τὰς μὲν ἀπέσκαπτε, τὰς δὲ ἀπεχαράκου, καινὰς δὲ κατεσκεύαζεν ἄλλας, ὅπως οἱ κατάσκοποι ἢ οἱ νύκτωρ ἐπιτιθέμενοι διὰ τῶν ἀρχαίων ὁδῶν πορευόμενοι ἐμπίπτοιεν τοῖς ὀρύγμασι, τῶν δὲ καινῶν ἀπείρως ἔχοιεν.

Πομπίσκος, τῶν πολεμίων ἐγγύθεν τὰ σημεῖα 2
καὶ τὰ κηρύγματα αὐτοῦ παραφυλαττόντων, ἐν ἀπορρήτῳ παρήγγειλε τοῖς φανεροῖς παραγγέλμασι καὶ κηρύγμασι χρῆσθαι τοὺς στρατιώτας εἰς τοὐναντίον.

Πομπίσκος, περιστρατοπεδεύων πόλιν, ἐπὶ μὲν 3
τὴν πολλὴν τῆς χώρας ἐξιέναι τοὺς πολεμίους ἐκώ-

λυσεν, ἐπὶ δὲ τόπον ἕνα συνεχώρησε καὶ τοῖς ληϊζομένοις ἀπέχεσθαι τοῦ τόπου τούτου προσέταξεν. Οἱ δὲ ἐκ τῆς πόλεως ἀδεῶς ἐνταῦθα προήεσαν. Ὁ δὲ παρὰ τῶν σκοπῶν ὡς ἔμαθε τοὺς ἥκοντας [ὄντας] πολλοὺς, ἐπιθέμενος τοὺς πλείστους αὐτῶν ἐχειρώσατο.

4 Πομπίσκος χωρίον πολιορκῶν, ἑλεῖν οὐχ οἷός τε ὢν καθῆκεν αὐτόμολον ἀγγέλλοντα, ὡς Ἀρκάδων αὐτὸν μεταπεμπομένων ἀπορροίη, πῶς ἂν ἀπολίποι τὴν πολιορκίαν· οἱ δὲ ἡσθέντες καὶ μετ' οὐ πολὺ τὴν στρατιὰν ἀναχωροῦσαν ἰδόντες, πιστὸν εἶναι τὸν αὐτόμολον ἡγούμενοι, προελθόντες πολλὰ ἐκ τοῦ στρατοπέδου διήρπαζον. Ὁ δὲ Πομπίσκος ἀναστρέψας, ἐπιθέμενος, καταλαβὼν ἐκράτησεν αὐτῶν τε καὶ τοῦ χωρίου.

5 Πομπίσκος, ἵνα θᾶττον οἱ κατάσκοποι τῶν πολεμίων ἁλίσκοιντο, εἰσόδους ὀλίγας ** τὸ στρατόπεδον ἐτίθει παρ' αὐτὰς ἐπὶ ὑψηλοῦ· καὶ τοῖς πορευομένοις εἰς τὰς προνομὰς παρηγγέλλετο παρὰ τὸν πίλον διέρχεσθαι. Οἱ δὴ κατάσκοποι, τὰς διόδους ταύτας ὡς φανερὰς φυλαττόμενοι, διὰ τῶν πλαγίων ὑπιέναι πειρώμενοι, ταχέως ἡλίσκοντο.

6 Πομπίσκος κατασκόπους ἔπεμπεν ἄνδρας ἀγνῶτας ἀλλήλοις, ἵνα μὴ συντίθοιντο μηδὲ ψευδάγγελοι γίγνοιντο. Ἀπηγόρευε δὲ αὐτοῖς μηδενὶ τῶν ἐν τῷ στρατοπέδῳ διαλέγεσθαι, ὅπως μή τινες αὐτοὺς φθάνοντες ἐξαγγείλωσι τοῖς πολεμίοις τὴν μέλλουσαν αὐτῶν ἄφιξιν.

34. ΝΙΚΩΝ.

Νίκων Σάμιος κυβερνήτης, πλησίον τριήρων πολεμίων ὁρμουσῶν βουλόμενος παραπλεύσας λαθεῖν,

τὴν ἀλοιφὴν τῆς αὐτοῦ νεὼς ὁμοίαν καταχρίσας ταῖς πολεμίαις τριήρεσι, τάξας τοὺς ἀρίστους καὶ τοῖς σώμασιν εὐρωστοτάτους ἐρέτας ἔπλει παρ᾽ αὐτὰς τὰς πρώρας τῶν πολεμίων τριήρων, ὡς φίλος ὢν αὐταῖς. Προελθὼν ἐπ᾽ ἐσχάτων τῶν ὁρμουσῶν νεῶν ἐξέπλευσε, καταπεπληγότων καὶ θαυμαζόντων τὸ δρώμενον τῶν πολεμίων. Καὶ τότε ἐγνώσθη πολέμιος ὤν, ὅτε μηκέτι καταληφθῆναι οἷός τε ἦν.

35. ΝΕΑΡΧΟΣ.

Νέαρχος Κρὴς κατέσχε Τελμησσὸν Ἀντιπατρίδου κρατοῦντος. Κατέπλευσε μὲν ἐς τὸν λιμένα Νέαρχος. Ἐπεὶ δὲ Ἀντιπατρίδης, παλαιὸς ὢν φίλος, ἀπὸ τῆς ἄκρας κατέβη πρὸς αὐτὸν καὶ διελέξαντο περὶ ὧν ἐβούλοντο, ὁ Κρὴς ἔφη βούλεσθαι γυναῖκας ἀποθέσθαι παρ᾽ αὐτῷ καὶ παῖδας δεδεμένους. Ὁ μὲν Ἀντιπατρίδης ἐπέτρεψεν· οἱ δὲ παῖδες οἱ δεδεμένοι τὰ σκεύη τῶν μουσουργῶν γυναικῶν ἀνεκόμισαν· ἐν δὲ τοῖς κιβωτίοις τῶν αὐλῶν ἐνῆν ἐγχειρίδια γυμνά, ἐν δὲ ταῖς κίσταις πέλται. Ὡς δ᾽ εἴσω τῆς ἄκρας ἐγένοντο, οἵ τε τὰς γυναῖκας καὶ τοὺς παῖδας ἄγοντες σπασάμενοι τὰ ἐγχειρίδια καταλαμβάνουσι τὴν ἄκραν, καὶ τῆς Τελμησσοῦ Νέαρχος ἐκράτησεν.

36. ΔΩΡΟΘΕΟΣ.

Δωρόθεος Λευκάδιος ναῦν μίαν ἔχων, ὑπὸ δύο τριήρων διωκόμενος κατῆγεν εἰς λιμένα, προηγούμενος αὐτῶν οὐ πολύ. Κάμψας δὲ τὴν ἄκραν τοῦ λιμένος εὐθὺς ἐπέστρεψε τὴν ναῦν· ἡ δὲ προτέρα τῶν πολεμίων τρι[illegible]ων, διώκουσα τὸν Δωρόθεον, ῥύμῃ φερομένη τ[illegible]ουν ἐποιεῖτο. Δωρόθεος ἐμβαλὼν

κατέδυσεν· ἡ δ' ἑτέρα ναῦς, τὴν προτέραν ἰδοῦσα καταδυομένην, εὐθὺς ὥρμησε φεύγειν.

37. ΣΩΣΙΣΤΡΑΤΟΣ.

Σωσίστρατος ἔπεισε τὸν Συρακουσίων δῆμον, ἄνδρας φίλους Ἀγαθοκλεῖ πρός τε τὴν τυραννίδα συμπράττοντας, φεύγειν μετὰ τῶν οἰκετῶν ψηφίσασθαι. Ἐπεὶ δὲ ἔξω τῆς πόλεως ἐγένοντο ἄνδρες χίλιοι, [οἱ] προπέμποντες αὐτοὺς ὁπλῖται καὶ ἱππεῖς οὓς μὲν συλλαβόντες ἀπέκτειναν, οὓς δὲ διαφυγόντας Σωσίστρατος ἐπικηρύξας ἀναιρεῖν ἐπέτρεψεν. Αὐτὸς δὲ τὰς τῶν φυγάδων οὐσίας κατέσχεν, καὶ συναγαγὼν στρατιώτας Ἕλληνας καὶ βαρβάρους καὶ τοὺς ἐκ τῶν λιθοτομιῶν λύσας, ὑπὸ τούτων φυλασσόμενος ἦρχε τῶν Συρακουσίων.

38. ΔΙΟΓΝΗΤΟΣ.

Διόγνητος Ἀθηναῖος βουλόμενος κρατῆσαι πόλεώς τινος, ἀποβιβάσας κρύφα στρατιώτας νυκτὸς καὶ λόχον ἐγκαθίσας, μεθ' ἡμέραν αὐτὸς ἐπέπλει φανερῶς. Οἱ μὲν ἐκ τῆς πόλεως ἐπὶ τὰς ναῦς ἐβοήθουν· οἱ δὲ ἐνεδρεύοντες ὥρμησαν ἐπὶ τὴν πόλιν καὶ ῥᾳδίως αὐτῆς ἐκράτησαν. Διόγνητος προσπλεύσας καὶ καθορμισθεὶς, ἐκβιβάσας τοὺς ἐκ τῶν νεῶν ἐχειρώσατο τοὺς ἐπὶ τὴν βοήθειαν ἐξελθόντας.

39. ΑΡΧΕΒΙΟΣ.

Ἀρχέβιος Ἡρακλεώτης, τῶν πολεμίων ἀποβάσεις ποιουμένων συνεχεῖς, πλοῖα τῶν ἁλιευτικῶν ἀνασπάσας καὶ διὰ τῆς τρόπιος δεσμοῖς αὐτὰ δυσκίνητα ποιήσας, αὐτὸς μετά τινων ἐνήδρευσεν. Σαλπιγκτὴς ἦν ἐπὶ δένδρου σκοπός. Οὗτος ἰδὼν τοὺς πολεμίους

προσορμισθέντας νηὶ μακρᾷ καὶ τριακοντόροις δυσὶ καὶ ἀποβάντας, καὶ τοὺς μὲν ἁρπάζοντας, τοὺς δὲ τὰ πλοῖα τῶν δεσμῶν ἀπολύοντας ἐσήμηνε τῇ σάλπιγγι. Ἀρχέβιος τοὺς ἐνεδρεύοντας ἀναστήσας τοὺς μὲν πολεμίους διέφθειρε, τὰς δὲ τριακοντόρους αὐτῶν καὶ τὴν ναῦν τὴν μακρὰν ἐς τὸν λιμένα τῆς πόλεως κατήγαγεν.

40. ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΗΣ.

Ἀριστοκράτης Ἀθηναῖος ναῦν λαβὼν Λακωνικὴν, ταύτην ἔχων ἀνέπλευσεν ἐς πόλιν συμμαχίδα Σπαρτιατῶν, ἔχων ἐν τῇ νηὶ συχνοὺς ἄνδρας ἔνδοθεν ἐγχειριδίοις ὡπλισμένους. Οἱ μὲν (ἐπὶ) τοῦ λιμένος τὴν ναῦν ὡς φίλην ὑπεδέξαντο. Οἱ δὲ τῆς νεὼς ἐκβάντες, ἄφνω προσπεσόντες τοῖς περιπατοῦσι δέκα μὲν αὐτῶν ἀπέσφαξαν, εἴκοσι δὲ καὶ πέντε συναρπάσαντες ἀπέπλευσαν, οὓς πολλῶν χρημάτων Ἀριστοκράτης ἀπελυτρώσατο.

41. ΑΡΙΣΤΟΜΑΧΟΣ.

Ἀριστόμαχος, Καρδιανῶν τριήρεις λαβὼν, μετεμβιβάσας τοὺς ἐρέτας καὶ κοσμήσας τοῖς ἀκρωτηρίοις τῶν αὐτοῦ νεῶν, αὐλούμενος κατέπλει, τὰς ἰδίας ναῦς ἐφέλκων, τὴν καταγωγὴν ὀψὲ ποιούμενος. Καρδιανοὶ μὲν πρὸς [τὰς] ναῦς ὥρμησαν ἐκ τῆς πόλεως, ὡς οἰκείας καὶ νικώσας· οἱ δὲ Ἀριστομάχειοι τῶν νεῶν ἐκβάντες πολλοὺς Καρδιανῶν ἀπέκτειναν.

42. ΧΑΡΙΜΕΝΗΣ.

Χαριμένης Μιλήσιος καταφυγὼν ἐς Φασηλίδα, ἐφορμουσῶν αὐτῷ νεῶν μακρῶν Περικλέους τοῦ

Λυκίου, περιθέμενος περιθετὴν πεξῇ διὰ τῆς ᾽ κλέους χώρας ἐσώθη.

43. ΚΑΛΛΙΑΔΗΣ.

Καλλιάδης κυβερνήτης καταλαμβανόμενος νεὼς ταχυτέρας τὸ πηδάλιον ἔσχαξε συχνῶς, ὁπότερον ἂν ἐμβάλλειν μέλλοι, ἵνα ὁ διώκων, : κρούων ταῖς ἐπωτίσι, πρὸς τὸ πηδάλιον ἐμβαλε δύνηται, τῷ τὴν ἐμβολὴν εἶναι κατὰ τὰς πι θρανίτιδας.

44. ΜΕΜΝΩΝ.

1 *Μέμνων ἐπιτιθέμενος Λεύκωνι τῷ Βοσπόρο ράννῳ, βουλόμενος καταμαθεῖν τὰ μεγέθη τῶ λεων καὶ τὰ πλήθη τῶν ἐνοικούντων, ἔπεμψεν χιβιάδην Βυζάντιον ἐπὶ τριήρους πρεσβευτὴν Λεύκωνα, ὡς ὑπὲρ φιλίας καὶ ξενίας διαλεξόμ Συνέπεμψε δὲ αὐτῷ καὶ Ὀλύνθιον κιθαρῳδὸν στόνικον, εὐδοκιμοῦντα μάλιστα δὴ πάντων παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, ὅπως ἐν τῷ παράπλῳ προσ ζομένων, ἐπιδεικνυμένου τοῦ κιθαρῳδοῦ, τῶν κούντων ἐς τὰ θέατρα σπουδῇ συνιόντων τὸ θος τῶν ἀνθρώπων κατάδηλον τῷ πρεσβευτῇ νοιτο.*

2 *Μέμνων, ἐρυμνὰ χωρία τῶν πολεμίων και βόντων καὶ οὐ καταβαινόντων ἐς μάχην, ἀποχ σας ἀπωτέρω τῶν ὀχυρῶν τόπων καὶ ἀντιτα μετὰ τῶν ἡμίσεων στρατιωτῶν, ὡς τῶν ἄλλων σιαζόντων πρὸς αὐτὸν, πέμψας πρὸς αὐτοὺς ι μολον ἐκέλευσε φράζειν, ὅτι στασιάζοιεν καὶ λοιεν ἀλλήλοις μάχεσθαι, καὶ διὰ τοῦτο ἀνεχώρ ἀπωτέρω, ἄνωθεν ὑμᾶς φοβηθέντες, καὶ δὴ ὡ*

τιπαρατάσσεσθαι μέλλοντες ὡπλίζοντο. Οἱ δὲ ἐκ τῆς πόλεως, τοῖς τοῦ αὐτομόλου λόγοις ὅμοια καὶ τὰ ἔργα ὁρῶντες, καταβαίνουσιν ἀπὸ τῶν ἐρυμνῶν πρὸς αὐτούς. Οἱ δὲ Μεμνόνειοι τοὺς πολεμίους ὁρῶντες ἐν τῷ ἰσοπέδῳ, οὐκ ἐπ' ἀλλήλοις, ἀλλὰ μετ' ἀλλήλων ἐπ' αὐτοὺς ὁρμήσαντες ὑποχειρίους ἅπαντας ἐποιήσαντο.

3 Ἀριστώνυμον ἐν Μηθύμνῃ Χάρης πολιορκῶν πρεσβείαν ἔπεμψε πρὸς Μέμνονα, ἀξιῶν μὴ βοηθῆσαι Ἀριστωνύμῳ. Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο βοηθήσειν αὐτῷ κατὰ κράτος· καὶ γὰρ εἶναι πατρικὸν φίλον καὶ ξένον, καὶ τῆς γε νυκτὸς τῆς ἐπιούσης μετὰ πάντων τῶν στρατιωτῶν ἐκεῖ γενήσεσθαι. Χάρης, τῶν πρεσβευτῶν ἀγγειλάντων ταῦτα, κατεφρόνησεν, ὡς ἀδύνατον πολὺ καὶ βαρὺ στρατόπεδον ἐπιούσης νυκτὸς ἐνταυθοῖ γενέσθαι. Ὁ δὲ Μέμνων, ὁδεύσας πέντε στάδια, ἑσπέρας ἐς πλοῖα χιλίους διακοσίους στρατιώτας ἐμβιβάσας σύνθημα ἔδωκεν, ὅταν ἀποβάντες ἐς τὴν ἀκρόπολιν παρέλθωσιν, ἆραι πυρσὸν καὶ τοῖς πολεμίοις ἐπιτίθεσθαι. Τούτων πραχθέντων ἡ μὲν ἐπίθεσις ἐν τῷ σκότῳ παράδοξος ἐφάνη· ὁ δὲ πυρσὸς ἀρθεὶς ἐς φυγὴν ἐτρέψατο τὸν Χάρητα, ὡς τοῦ Μέμνονος μετὰ πάσης [τῆς] δυνάμεως τὴν ἀκρόπολιν κατειληφότος.

4 Μέμνων τετρακισχιλίους στρατιώτας ἔχων, Μαγνησίας ἀπέχων τεσσαράκοντα στάδια, τεῖχος ἤγειρε κύκλῳ τοῦ στρατοπέδου· Παρμενίων καὶ Ἄτταλος ἦσαν ἐν Μαγνησίᾳ μυρίους ἔχοντες. Ὀχυρωσάμενος δὲ τὸ στρατόπεδον ὁ Μέμνων ἐξήγαγεν αὐτοὺς διεσκευασμένους ἐς μάχην ὅσον ἐπὶ στάδια δέκα. Τῶν δὲ πολεμίων ἐκβοηθησάντων, ὁ Μέμνων ἀνακλητικὸν σημήνας ἀνεχώρησεν εἴσω τείχους, καὶ οἱ πολέ-

μιοι δὲ ὁμοίως ἀπηλλάγησαν. Πάλιν ὁ Μέμνων προελθὼν, τοὺς πολεμίους ὁρῶν ἀντιπαρατασσομένους ἀνεχώρησε, καὶ οἱ πολέμιοι ἀνεχώρουν. Καὶ τοῦτο πολλάκις τῆς ἡμέρας. Τέλος δὲ, ὁπότε ᾤετο ἐκδεδυκότας αὐτοὺς τὰ ὅπλα περὶ ἀριστοποιΐαν ἀσχολεῖσθαι, πάλιν ἐπεφάνη· τῶν δὲ οὐ φθασάντων ἀριστῆσαι, πολλῶν μὲν γυμνῶν, πολλῶν δὲ ἄρτι τὰ ὅπλα λαμβανόντων, πάντων δὲ ἀτάκτων ὄντων, συνιδὼν διεσπασμένην αὐτῶν τὴν φάλαγγα, συντεταγμένος αὐτὸς ἐπιθέμενος πολλοὺς αὐτῶν διαφθείρας, πολλοὺς δὲ ζωγρήσας, τοὺς λοιποὺς καταφυγεῖν ἐς Μαγνησίαν ἠνάγκασεν.

5 Μέμνων Κυζικηνοῖς ἐπιὼν τῇ κεφαλῇ καυσίαν ἐπέθετο Μακεδονικὴν, αὐτός τε καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν ἡγεμόνες. Κυζικηνοὶ προσιόντας ἀπὸ τῶν τειχῶν ὁρῶντες, νομίσαντες ὅτι Χάλκας ὁ Μακεδὼν φίλος ὢν καὶ σύμμαχος ἥκοι βοηθήσων, προσεδέχοντο τὰς πύλας ἀνοίγοντες. Ἐπεὶ δὲ πλησίον γενομένων ἐγνώρισαν, οἱ μὲν ἀπέκλεισαν τὰς πύλας· Μέμνων δὲ τὴν χώραν λεηλατήσας ἀπηλλάττετο.

45. ΦΙΛΟΜΗΛΟΣ.

Φιλόμηλος Φωκεῦσι πολεμουμένοις ὑπὸ Θηβαίων καὶ Θετταλῶν ὑποσχόμενος κατορθώσειν τὸν πόλεμον, ἡγεμὼν ἀποδειχθεὶς, τὴν τοῦ πολέμου πρόφασιν ξενολογήσας ** κρατῶν τοῖς ἱεροῖς χρήμασιν ἀνέδην ἀποχρώμενος, τὴν ἡγεμονίαν μετέβαλεν ἐς τὴν τυραννίδα.

46. ΔΗΜΟΚΛΗΣ.

Δημοκλῆς πρεσβεύσας, κατηγορούμενος ὑπὸ τῶν [ἄλλων] πρεσβευτῶν, ὅτι μεγάλας τοῦ Διονυσίου

ράξεις ἔβλαψεν, ὀργισθέντος τοῦ τυράννου "Ἐμοὶ ρὸς τούτους," ἔφη, "γέγονε διαφορά, ὅτι μετὰ τὸ εἶπνον οὗτοι μὲν τοὺς Στησιχόρου καὶ Πινδάρου παιᾶνας ᾖδον, ἐγὼ δὲ τοὺς ὑπὸ σοῦ πεποιημένους·" καὶ υνῇσε τοὺς παιᾶνας αὐτοῦ. Διονύσιος ἡσθεὶς οὐκ τι ἠνέσχετο τῶν ἐγκλημάτων.

47. ΠΑΝΑΙΤΙΟΣ.

Παναίτιος, Λεοντίνων Μεγαρεῦσι πολεμούντων ερὶ γῆς ὅρων, πολεμαρχῶν, πρῶτον μὲν τοὺς πένηκς καὶ πεζοὺς τοῖς εὐπόροις καὶ ἱππεῦσι συνέκρουεν, ὡς ἐκείνων πλεονεκτούντων ἐν ταῖς μάχαις, αὐῶν δὲ πολλὰ ἐλαττουμένων· ἔπειτα δὲ καὶ πρὸ τῶν υλῶν ἐξόπλισιν ποιήσας, τὰ μὲν ὅπλα ἀριθμεῖν καὶ οκιμ 'ζειν ἐπειρᾶτο, τοὺς δὲ ἵππους τοῖς ἡνιόχοις παιδοὺς ἐκέλευσεν ἄγειν ἐς νομήν. Ἑξακοσίους δὲ πελτστὰς ἔχων εὐτρεπεῖς πρὸς τὴν ἐπανάστασιν, τῷ μὲν ούτων ἄρχοντι τὴν ἐξαρίθμησιν τῶν ὅπλων ἐπέτρεεν· αὐτὸς δὲ ὡς ὑπὸ τὰ δένδρα σκιᾶς δεόμενος ἀνεώρησε καὶ τοὺς ἡνιόχους ἔπεισεν ἐπιθέσθαι τοῖς δεπόταις. Οἱ δὲ ἐπιβάντες τῶν ἵππων ἐπέδραμον αὐτοῖς, αὶ τὰ ὅπλα ἐξαριθμούμενα ἁρπάσαντες γυμνοὺς καὶ όπλους ἐφόνευσαν. Καὶ οἱ πελτασταὶ δὲ συνεφήψαντο οῦ φόνου, καὶ πολλῇ σπουδῇ δραμόντες κατελάβοντο ὴν πόλιν καὶ Παναίτιον τύραννον ἀνηγόρευσαν.

48. ΠΥΡΑΙΧΜΗΣ.

Ὅτι καὶ ἡ σφενδόνη μακροβολώτερον ὅπλον τοῦ όξου. Συνέβη γὰρ νικῆσαι Πυραίχμην μονομαχήαντα μετὰ Αἰσχίνου τόξον μὲν κεκτημένου, τοῦ δὲ Ιυραίχμου τῇ σφενδόνῃ.

* * *

Τάδε ἔνεστιν ἐν τῷ ἕκτῳ βιβλίῳ τῶν

Πολυαίνου στρατηγημάτων.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Καὶ τόδε ὑμῖν ἕκτον βιβλίον, ἱερώτατοι βασιλεῖς !ντωνῖνε καὶ Οὐῆρε, προσφέρω τῶν Στρατηγημάτ-ων, εὐχόμενος καὶ ὑμῶν νικώντων ἐν τοῖς πολέ-οις πολλὰ καὶ καλὰ τῆς ὑμετέρας ἀρετῆς ἀναγράψαι τρατηγήματα. Ὅσῳ γὰρ δυνάμει καὶ τύχῃ μείζονες ῶν πάλαι στρατηγῶν, καὶ δὴ τόσῳ πλεονεκτεῖτε πάν-κς ἐμπειρίᾳ καὶ τέχνῃ, μεθ' ἧς ἤδη πολλοὺς πολέ-ους κατείργασθε πολλῶν βαρβάρων, βουλευσάμενοι κλῶς μετὰ τοῦ πατρός, Μαυρο●σίων ἁλόντων, Βρε-κνῶν ἁλισκομένων, Γετῶν πεπτωκότων. Ἄγε δὴ κτὰ Περσῶν καὶ Παρθυαίων ἐξιόντες αὐτοὶ μετὰ ῶν θεῶν δείξατε τὴν ὑμετέραν τέχνην, ὡς καὶ βου-ευόμενοι περὶ πολέμων καὶ πολεμοῦντες αὐτοὶ τῶν ανισταμένων [περιγίνεσθαι] δύνασθε. Ἐγὼ● δὲ κὶ ταῦτα μὲν ὡς ἀξιομνημόνευτα ὄντα ἐν τῷ δέοντι κιρῷ διὰ μακροτέρων συγγράψαι προθυμήσομαι· ννὶ δὲ ὅσα θεραπείαν ὑμετέραν οὐκ ἔχει ἀλλὰ τῶν άλαι γεγονότων ἀλήθειαν, προσθήσω καὶ ταῦτα ῖς προλελεγμένοις.

1. ΙΑΣΩΝ.

Ἰάσων βουλόμενος ἐπιθέσθαι πόλει Θετταλικῇ, 1
ηδενὸς τὴν ἐπίθεσιν προειδότος παρήγγειλεν ἐπὶ ριθμὸν καὶ μισθοδοσίαν ἐξοπλίσασθαι. Οἱ μὲν δή,

πάντες ἐξωπλίσαντο καὶ τῶν σωμάτων εὖ καὶ τῶν ὅπλων ἔχοντες. Ἄγγελοι δὲ καθειμένοι θέοντες ἧκον, ἀγγέλλοντες πολεμίους ἐμβεβληκέναι τῇ χώρᾳ, τοσοῦτον ἀπέχοντας, ὅσον ἀπεῖχεν ἡ πόλις, ᾗ προσπολεμεῖν ἐσπουδάκει. Οἱ δὲ στρατιῶται, πρὸς μάχην εὐτρεπεῖς ὄντες, ἠξίωσαν αὐτοὶ μὴ μέλλειν, ἀλλὰ τὴν ταχίστην ἄγειν. Ὁ δὲ Ἰάσων ἐπὶ τὴν πόλιν προσβαλὼν ἀδοκήτως ἐκράτησε, μηδενὸς προγνόντος μήτε τῶν νικώντων μήτε τῶν νικωμένων.

2 Ἰάσων Θετταλὸς ἀπαιτούμενος ὑπὸ τῶν μισθοφόρων ἀργύριον, οὐκ ἔχων εἰσέδραμε πρὸς τὴν μητέρα, ὡς διωκόμενος ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν, ἀφ' ὧν δύο καὶ τρεῖς αὐτῷ συνέπεσον ὡς διώκοντες. Ἡ μήτηρ — πολυχρήματος γὰρ ἦν — τοὺς μισθοὺς ὑπὲρ αὐτοῦ διέλυσεν.

3 Ἰάσων πόλεμον νικήσας ἔφη πρὸς τὴν μητέρα, τοὺς Διοσκούρους φανερωτάτους αὐτῷ γενέσθαι συμμάχους, καὶ διὰ τοῦτο εὔξασθαι νικήσας ξενίσαι τοὺς θεούς· κεκληκέναι δὲ ἐπὶ τὴν εὐχὴν τοὺς ἡγεμόνας τοῦ στρατεύματος καὶ λοχαγοὺς καὶ ταξιάρχους καὶ τοὺς ἐν τέλει πάντας. Ἡ δὲ πιστεύσασα ὅσον εἶχε κόσμον ἐκπωμάτων, κρατήρων, τραπεζῶν, ἀργύρου, χρυσοῦ, πάντα ἔπεμψεν· ὁ δὲ, πολλῶν χρημάτων κύριος γενόμενος, τὸν μισθὸν ἀπέδωκε τοῖς μισθοφόροις.

4 Ἰάσων πόλιν πλουτοῦσαν ἑλὼν, πολλὰ καὶ λαμπρὰ λάφυρα κομίζων ἔπεμψε πρὸς τὴν μητέρα, κελεύων πέμψαι θεραπαίνας, ὅσαι ποικίλης καὶ πολυτελοῦς ἐσθῆτος ἐμπειρίαν καὶ τέχνην εἶχον, ὅπως ἐπιλέξαιντο αὐτῇ τὰ κάλλιστα. Ἡ δὲ πάσας, ὅσας εἶχε θεραπαίνας, ἔπεμψεν ἐπὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν ἐσθή-

των. Ἰάσων συγκλείσας αὐτὰς λύτρα ὑπὲρ αὐτῶν ᾔτησε τὴν μητέρα.

5 Ἰάσων πρὸς τὴν μητέρα ἐν τοῖς ἱστῶσι τῆς ταλασιουργίας τῶν θεραπαινῶν ἐπιμελομένην εἰσελθὼν μετὰ ἑνὸς τῶν ἀδελφῶν, ὡς συμβούλῳ χρησόμενος τῶν ἀναγκαίων τῆς ἀρχῆς, μεταστῆναι ταύτας ἐκέλευσε. Δορυφόροις μὲν δὴ συντεταγμένον ἦν ἀπάγειν ἁπάσας. Αὐτὸς δὲ, μετὰ μακρὰν ὁμιλίαν ἐξιὼν, μειδιῶν τῇ μητρὶ προσέταξε περὶ τῶν θεραπαινῶν ἀργύριον αὐτῷ πέμψαι.

6 Ἰάσων ἀδελφὸν εἶχε Μηριόνην ἄγαν πλουτοῦντα, φιλάργυρον, μηδὲν αὐτῷ διδόντα· καὶ δή ποτε παιδίου γεννηθέντος αὐτῷ, μέλλων ὄνομα τίθεσθαι, τοὺς ἀρίστους Θετταλῶν καλέσας παρεκάλεσε τὸν ἀδελφὸν προστῆναι τῆς ὑποδοχῆς. Ὁ μὲν δὴ περὶ ταῦτα εἶχεν. Ἰάσων δὲ κατὰ πρόφασιν θήρας ἐξελθὼν ἐς Παγασὰς, ἔνθα Μηριόνης κατῴκει, περιστήσας τοὺς αἰχμοφόρους, βιασάμενος τοὺς οἰκονόμους, εἴκοσι ἀργυρίου τάλαντα λαβὼν, μετὰ σπουδῆς ἐπὶ τὸ δεῖπνον ἦλθε, καὶ τῷ ἀδελφῷ σπονδῶν κατάρχειν ἐπέτρεψε καὶ κύριον αὐτὸν εἶναι τῆς θέσεως τοῦ ὀνόματος τῷ παιδίῳ. Μηριόνης, * * ἤγγειλεν αὐτῷ πεπορθῆσθαι τὴν οἰκείαν, δεξάμενος τὸ χάρ[ισμα] ὄνομα ἔθετο τῷ παιδίῳ Πορθάονα.

7 Ἰάσων τὸν ἀδελφὸν Πολύδωρον ἤγαγεν ἐπὶ πόλιν ἁλίσκεσθαι μέλλουσαν, λαφυροπώλην γενησόμενον. Ἐπεὶ δὲ ἦν ὥρα λουτροῦ, παρεκάλεσε τὸν ἀδελφὸν σφοδρῶς αὐτοῦ τὸ σῶμα τρῖψαι καὶ διαγυμνάσαι. Ὁ μὲν ἐπειρᾶτο τρίβειν εὐτόνως· Ἰάσων δὲ, ὡς ἐνοχλούμενος ὑπὸ τοῦ δακτυλίου, παρεκάλεσεν αὐτὸν παρὰ τὴν τρῖψιν ἀποθέσθαι. Πολύδωρος δὲ ἐξελὼν τῆς χειρὸς ἐνέδωκεν ἀνδρὶ πιστῷ τῶν

παρόντων. Τούτῳ δὲ ἦν ἄρα προσυγκείμενον δραμεῖν πρὸς τὴν γυναῖκα Πολυδώρου, καὶ δόντα τὸν δακτύλιον ἀντὶ [τούτου] δέκα τάλαντα χρυσίου παρ' αὐτῆς λαβεῖν. Ἡ δὲ τῷ δακτυλίῳ τοῦ ἀνδρὸς πιστεύσασα παραχρῆμα ἔδωκε τὸ χρυσίον· ὡς δὲ ἐπανῆλθεν ὁ τὸν δακτύλιον παρὰ Πολυδώρου λαβών, τότε Ἰάσων τριβόμενος ἐπαύσατο.

2. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΦΕΡΑΙΟΣ.

1 Ἀλέξανδρος, Πάνορμον πολιορκοῦντος Λεωσθένους, πρὸς ἁπάσας τὰς Ἀττικὰς ναῦς φανερῶς ναυμαχεῖν οὐ θαρρῶν διέπεμψεν ἐπὶ ἀκατίου νύκτωρ πρὸς τοὺς ἔνδον στρατιώτας, ὅπως, εἴ τινες τῶν νεῶν ἐκλίποιεν τὴν φυλακήν, πρὸς τῷ πρότερον αἰρομένῳ πυρσῷ δεύτερον ἀνάσχοιεν τοῖς ἐν Μαγνησίᾳ, κἀκεῖνοι τοῖς ἐν Παγασαῖς. Λεωσθένης μὲν τρεῖς τριήρεις διέπεμψε, τὴν μὲν ἐπὶ Σάμου, τὴν δὲ ἐπὶ Θάσου, τὴν δὲ ἐπὶ Ἑλλησπόντου· οἱ δὲ πολιορκούμενοι τοὺς πυρσοὺς ἀνέσχον. Ἀλέξανδρος ἐπιπλεύσας ἄφνω καὶ προσπεσὼν ἐνίκησε τῇ ναυμαχίᾳ τοὺς Ἀθηναίους.

2 Ἀλέξανδρος μετὰ τὴν ἐν Πεπαρήθῳ ναυμαχίαν ἐλπίσας λήψεσθαι τοὺς Ἀθηναίους ἀφυλάκτως μετὰ νίκην καὶ ἀμελῶς ἔχοντας, συνέταξε τοῖς ἐπὶ τῶν νεῶν διὰ τάχους προσπλεῦσαι τῷ Δείγματι τοῦ Πειραιῶς καὶ ἀπὸ τῶν τραπεζῶν ἁρπάσαι τὰ χρήματα. Τῶν δὲ προσπλεόντων, οἱ Ἀθηναῖοι φιλίας τὰς ναῦς εἶναι νομίσαντες ἀπεσκόπουν. Οἱ δὲ ἀποβάντες τὸ πολεμικὸν ἐσήμηναν, καὶ σπασάμενοι τὰς μαχαίρας ὥρμων ἐπὶ τὰς τραπέζας. Οἱ μὲν Ἀθηναῖοι σπουδῇ ἔθεον ἐς τὸ ἄστυ, τοῖς στρατηγοῖς ἀγγελοῦντες τὴν κατάληψιν τοῦ Πειραιῶς· οἱ δὲ τὰ χρήματα ἁρπάσαντες ἀπέπλευσαν.

3. ΑΘΗΝΟΚΛΗΣ.

Ἀθηνοκλῆς πολιορκούμενος πρὸς τοὺς κριοὺς αὶ τὰ τρύπανα δοκοὺς μολίβδου ποιήσας πλαγίας ·αρέτεινεν ἐπὶ τὰς ἐπάλξεις, αἷς ἐμπίπτοντα τῶν πο-ιμίων τὰ μηχανήματα συνετρίβετο. Οἱ δὲ ἐτεχνά-αντο ἄλλο μηχάνημα προσάγειν, ὅπερ τὸ ἄκρον τῆς οκοῦ πλῆξαν τὴν δοκὸν ἀπὸ τῶν ἐπάλξεων πίπτειν ›θὴν ἐβιάζετο, μηδένα βλάπτουσαν τῶν ἐπὶ γῆς ετηκότων. Πάλιν οἱ μὲν πολέμιοι χελώνας προσά-ντες τὰ τείχη συνέσειον· οἱ δὲ ἀπὸ τῶν τειχῶν όλιβδον τηκτὸν ἐν χαλκείοις προφθοῦντες κατέχεον, ρ' οὗ συνέβαινε τὴν χελώνην διαλύεσθαι. Οἱ δὲ ολέμιοι μετὰ τῆς χελώνης ἐκ πύργων προσαγομένων ;ος ἐπέχεον, καὶ κατεσβέννυον τόν τε μόλιβδον καὶ ια ἄλλα ἀπὸ τῶν τειχῶν καίοντα ἠφίετο. Σβεστήριον ὸρ πυρὸς μάλιστα ὄξος εἶναι δοκεῖ· ἄριστον δὲ κώ-υμα πυρὸς ἐπαλειφόμενον ὄξος — ἥκιστα γὰρ τούτου ῦρ ἅπτεται — καὶ σπόγγος ὕδατος πλήρης προσαρ-όμενος. Ἔνιοι δὲ πρὸς τὸν καταχεόμενον μόλιβδον ίλους τοῖς μηχανήμασιν ἐπιθέντες, χοῦν καὶ πηλὸν ιτριχωμένον προσῆγον.

4. ΦΙΛΟΠΟΙΜΗΝ.

Φιλοποίμην οὐκ ἐνόμιζε προσήκειν ἀγαθῷ στρα- 1
γγῷ τῆς φάλαγγος ἡγεῖσθαι· ἀλλὰ τοτὲ μὲν ἐν πρώ-ις, τοτὲ δὲ ἐν ἐσχάτοις, πολλάκις δὲ καὶ κατὰ μέσους αριππεύων καὶ πάντας ἐφορῶν ἀεὶ τὸ ἁμαρτανόμενον ιανωρθοῦτο.

Φιλοποίμην ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἐδιώκετο· καὶ 2
ιον οὔπω καταλαμβανόμενος, τὸν Εὐρώταν διαβὰς ροσέταξε τοῖς ἱππεῦσιν ἀποχαλινῶσαι τοὺς ἵππους καὶ

ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ποτίζειν, τοῦ παρακειμένου τόπο δασέος ὄντος καὶ πολλὴν ὕλην ἔχοντος. Οἱ δὲ Λακεδα μόνιοι, πολὺ τὸ θράσος ἰδόντες τῶν ἀποχαλινωσάντα τοὺς ἵππους καὶ (τῶν) ποτιζόντων, ὑπώπτευσαν ἐν τ ὕλῃ συμμάχους τοῦ Φιλοποίμενος πολλοὺς ἀποκ κρύφθαι, καὶ μὴ τολμήσαντες διαβῆναι τὸν ποταμ ἀνέστρεψαν.

3 Φιλοποίμην ἐδίδαξε τοὺς Ἀχαιοὺς ἀντὶ μὲν θυρε καὶ δόρατος ἀσπίδα καὶ σάρισαν λαβεῖν, κράνεσι δὲ κ θώραξι καὶ προκνημῖσι φράξασθαι, μόνιμον δὲ κ βεβηκυῖαν μάχην ἀσκεῖν ἀντὶ δρομικῆς καὶ πελταστ κῆς, τρυφὰς δὲ καὶ πολυτελείας ἐσθήτων καὶ δείπνα ἀφελεῖν, μόνοις δὲ τοῖς ἀναγκαίοις ἐν στρατείᾳ χρησ μοις ἀρκεῖσθαι. Ταῦτα διδάξας Φιλοποίμην ἐν τα πλείσταις μάχαις εὐδοκιμοῦντας εἶχε τοὺς στρατιώτα

5. ΑΡΑΤΟΣ.

Ἄρατος ἐκράτησεν Ἀκροκορίνθου φρουρὰν ἔχο τος, ἣν ἐγκατέστησεν Ἀντίγονος φύλακα τάξας ἐ αὐτοῦ Περσαῖον τὸν φιλόσοφον καὶ Ἀρχέλαον τ στρατηγόν. Ἦν δὲ ἄρα τὸ στρατήγημα τοιόνδε. Ἦσ ἐν Κορίνθῳ τέσσαρες ἀδελφοὶ Σύροι τὸ γένος, ὧν ε ἦν Διοκλῆς τῶν φρουρούντων Ἀκροκόρινθον. (τρεῖς κλέψαντες βασιλικὸν χρυσίον ἧκον ἐς Σικυῶ πρὸς Αἰσίαν τραπεζίτην, ᾧ καὶ Ἄρατος διὰ τὴν τ νομίσματος ἐργασίαν ἐχρῆτο· [καὶ] παρὰ τούτῳ τὸ χρ σίον κατήλλασσον. Εἷς αὐτῶν Ἐργῖνος, πλεονάκ φοιτῶν καὶ τῷ τραπεζίτῃ κοινωνήσας ἑστίας καὶ σπο δῶν, λόγου παραπεσόντος περὶ τῆς φρουρᾶς τ

Cap. 4. §. 3. Ex Plut. Philopoem. 9.
Cap. 5. Ex Plut. Arato 18 sqq.

ἰκροκορίνθου, ὡμολόγησε παρὰ τὸ κρημνῶδες ἐντο-ὴν ἑωρακέναι πλαγίαν, ᾗ χθαμαλὸν καὶ εὐεπίβατον ἶναι τὸ τεῖχος. Ὁ τραπεζίτης ἀνήγγειλεν Ἀράτῳ.) δὲ, πολλῇ σπουδῇ τὸν Ἐργῖνον φιλοποιησάμενος, υντίθεται τάλαντα ἑξήκοντα δώσειν, εἰ δι' αὐτοῦ ρατήσειεν Ἀκροκορίνθου. Ἐργῖνος ὑπισχνεῖται μετὰ ῶν ἀδελφῶν τοῦτο πρᾶξαι. Ἦν μὲν δὴ πάντα πρὸς ὴν ἐπίθεσιν εὐτρεπῆ. Ἄρατος δὲ κελεύει τὴν ἄλλην ύναμιν ἐν τοῖς ὅπλοις ἐγρηγορέναι· αὐτὸς δὲ, τετρα-οσίους λογάδας ἀναλαβὼν, νύκτωρ ἧκε πρὸς τὸ τεῖ-ος, καὶ κλίμακας τῷ χθαμαλῷ προσβαλὼν ὑπερέβη. ῶν δὲ ἔνδον αἰσθομένων, ἐγένετο νυκτομαχία κρα-ερὰ, τῆς σελήνης τοτὲ μὲν φῶς παρεχούσης τοῖς μα-ομένοις, τοτὲ δὲ ὑπὸ τὰ νέφη δυομένης, καὶ τοῦ κότους ποιοῦντος τὴν μάχην φοβερωτέραν. Τέλος ἱ περὶ τὸν Ἄρατον ἐκράτησαν, καὶ ἀνατέλλοντος λίου τὰς πύλας ἀνοίξαντες τὴν λοιπὴν δύναμιν εἰσ-δέξαντο. Ἄρατος δὲ Ἀρχέλαον μὲν ἁλόντα ἀφῆκε, ἰεόφραστον δὲ ἀνεῖλεν οὐ βουλόμενον ἀπαλλάσσε-θαι· Περσαῖος δὲ ὁ φιλόσοφος, τῆς ἄκρας ἁλισκο-ένης εἰς Κεγχρεὰς διαφυγὼν, ἐκεῖθεν πρὸς Ἀντί-ονον ᾤχετο.

6. ΠΥΡΡΟΣ.

Πύρρος ἡττηθεὶς ὑπὸ Ῥωμαίων, τοὺς ἐλέφαντας 1
πολέσας, πρὸς Ἀντίγονον πρεσβευσάμενος περὶ συμ-αχίας, ἀποτυχὼν προσέταξε τοῖς πρεσβευταῖς τἀναν-ία πρὸς ἅπαντας ἀγγέλλειν, ὡς Ἀντίγονος μεγάλῃ υνάμει βοηθήσειν ὑπέσχηται· ὥστε οἱ Ταραντῖνοι αὶ ὅσοι Σικελῶν καὶ Ἰταλῶν σύμμαχοι, τὸν Πύρρον αταλιπεῖν βουλόμενοι, συνέμειναν ἐλπίδι τῆς Ἀντι-όνου συμμαχίας.

2 *Πύρρος ἐς τὴν Πελοπόννησον ἐμβαλὼν, Σπαρ τιατῶν πρεσβευτῶν ἀπαντώντων περὶ Ἀρκαδίαν, φιλ ανθρώπως αὐτοὺς ὑπεδέξατο καὶ τοὺς ἰδίους υἱοὶ ὑπέσχετο πέμψειν τοῖς Σπαρτιάταις παιδευθησομ νους τὴν Λυκούργειον πολιτείαν. Οἱ μὲν πρεσβευ ταὶ ταῦτα ἤγγελλον· ὁ δὲ Πύρρος τῇ Σπάρτῃ προσε βαλεν. Ἐγκαλούντων δὲ τῶν Σπαρτιατῶν, ὡς ἄλλ προειπὼν ἄλλα πράττει, γελάσας ἔφη, "Οὐδὲ γὰ ὑμεῖς εἰώθατε προλέγειν μέλλοντες πολεμεῖν· μὴ τοί νυν ἀγανακτεῖτε, εἰ πρὸς τοὺς Λάκωνας ἐχρησάμη Λακωνικῷ στρατηγήματι."*

3 *Πύρρος συνεβούλευε πρὸ τοῦ πολέμου πείθει τοὺς πολεμίους φόβῳ, πλεονεξίᾳ, ἡδονῇ, οἴκτῳ, δι καίῳ, νομίμῳ, συμφέροντι, δυνατῷ.*

7. ΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΣ.

1 *Ἀπολλόδωρος ὁ Κασσανδρεὺς δίκην φεύγων ὡ ἐπιτιθέμενος τυραννίδι, προελθὼν ἐν μελαίνῃ ἐσθῆτι τὴν γυναῖκα καὶ τὰς θυγατέρας ἐν ὁμοίῳ σχήματι προαγαγὼν, ἱκετηρίας προτείνων αὐτὸν ἐς πᾶσαν τι μωρίαν ἐξέδωκε τοῖς δικασταῖς, οἳ παθόντες ἄφεσι αὐτῷ τοῦ ἐγκλήματος ἐψηφίσαντο. Ἀφεθεὶς Ἀπολλό δωρος οὐκ ἐς μακρὰν τὴν τυραννίδα κατέσχε, καὶ μά λιστα δὴ τοὺς ἀφέντας δικαστὰς ὠμῶς ἐκόλασε, τὴ σωτηρίαν ἀναφέρων εἰς τὴν ἑαυτοῦ στρατηγίαν, οὐ εἰς τὴν ἐκείνων φιλανθρωπίαν.*

2 *Ἀπολλόδωρος πολιτευόμενος παρὰ Κασσανδρεῦ πάντα ἔλεγε καὶ ἔπραττεν, ἀφ' ὧν ἔδοξεν εἶναι μισ τύραννος. Καὶ γὰρ κατὰ Λαχάρους τοῦ τυράννου ψη φισμα ἔγραψεν, ἀγώγιμον ἐκ τῆς χώρας εἶναι τ Κασσανδρέων καὶ Ἀντίοχον τὸν βασιλέα φίλον πο*

ἴσθαι καὶ σύμμαχον, αὐτῷ τὴν πολιτείαν ἐπιτρέ:οντα. Ὃς καὶ Θεοδότῳ, γράψαντι φυλακὴν αὐτῷ 'οῦναι τοῦ σώματος αὐτὸς ἀντεῖπε, καὶ τῆς ἀποδούσης Κασσανδρεῦσι τὴν ἐλευθερίαν Εὐρυδίκης ἑορτὴν κατστήσατο, ἣν ἐκάλεσεν Εὐρυδίκεια, καὶ τοῖς ἐξελοῦσι τῆς ἄκρας στρατιώταις πολιτείαν ἔγραψε καὶ λήρους ἐν τῇ Παλλήνῃ δοθῆναι, ἵνα παραμένοιεν ιύλακες τῆς ἐλευθερίας. Ἐν δὲ τοῖς συμποσίοις εἴ ις ** ἔφη δεινὸν, ἀλλὰ καὶ σχέτλιον. Τούτοις [τὸν ῆμον] ἐξαπατήσας, ὡς δημοτικώτατος ὢν, ἐπανέστηεν οἰκέτας καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν ἐργαστηρίων τεχνίτας, αὶ μειράκιον Καλλιμέλη συναρπάσας καὶ θύσας ἐπέτησεν αὐτῷ μάγειρον Λεοντομένη. Οὗτος δειπνοοιήσας τὰ σπλάγχνα παρέθηκε τοῖς συνωμόταις· ὧν ειπνησάντων καὶ πιόντων τὸ αἷμα οἴνῳ μέλανι μειγμένον, ἔδειξεν αὐτοῖς τὸ σῶμα, τῇ κοινωνίᾳ τοῦ ιάσματος ἐμπεδῶν τὸ πιστὸν τῆς ἐπιθέσεως. Καὶ δὴ ιύτοις χρησάμενος συμμάχοις κατέσχε τὴν τυραννίδα, αὶ τύραννος ἐγένετο φονικώτατος καὶ ὠμότατος πάνων, ὅσοι παρ' Ἕλλησιν ἢ καὶ παρὰ βαρβάροις ἐτυάννησαν.

8. ΑΙΓΥΠΤΟΣ.

Αἴγυπτος ὑπὸ Μαυσώλου πεμφθεὶς ἐς Μίλητον υμπράξων τοῖς προδιδοῦσι τὴν πόλιν, καταπλεύσας, ροαισθόμενος ὡς ἐπιβουλεύοιτο, σπεύσας ἐπὶ τὴν αῦν προανέβη. Οἱ μὲν ἐπιβουλεύοντες ἐγγὺς τῆς αλάττης ἐφέδρευον· ὁ δὲ ἐκ τῆς νεὼς ἐκπέμπει τινὰ ράσας, "Τὸν κυβερνήτην ζητήσας [καὶ] Αἴγυπτν ἄγε· ἤδη γὰρ ἀνάγεσθαι χρή." Τοῦτ' ἀκούσανες οἱ παραφυλάσσοντες Μιλήσιοι, τῆς νεὼς ἀποχωήσαντες, ἐζήτουν Αἴγυπτον ἀνὰ τὴν πόλιν· ὁ δὲ

ἀφικομένου τοῦ κυβερνήτου ἀποκόψας τὸ ἀπόγειο ἀπέπλευσεν ἀκινδύνως.

9. ΛΕΥΚΩΝ.

1 *Λεύκων χρημάτων δεόμενος ἐκήρυξεν, ὅτι μέλλ κόπτειν ἄλλο νόμισμα καὶ δέοι προσφέρειν αὐτ τὸ ὑπάρχον ἕκαστον, ὅπως μετακοπὲν δόκιμον γι νοιτο. Οἱ μὲν προσήνεγκαν ὅσον εἶχον· ὁ δὲ ἄλλο χαρακτῆρα ἐπιβαλὼν ἐπέγραψε τὸ τίμημα διπλάσιο ἑκάστῳ νομίσματι, ὥστε τοῦ συλλεγέντος τὸ ἥμισ κερδάνας οὐδένα τῶν πολιτῶν ἐζημίωσεν.*

2 *Λεύκων, μαθὼν ὡς ἐπιβουλεύοιεν αὐτῷ φίλοι κα πολῖται συνομοσάμενοι πολλοί, τοὺς ἐμπόρους καλέσα ἅπαντας, χρήματα ὅσα εἶχεν ἕκαστος ἐδανείζετο, φά σκων τοὺς πολεμίους αὐτῷ προδίδοσθαι. Οἱ μὲν ἔμ ποροι προθύμως ἐδάνειζον τὰ χρήματα. Ὁ δὲ συνα γαγὼν αὐτοὺς εἰς τὴν αὐλὴν ὡμολόγησε τὴν ἐκ τῶ πολιτῶν ἐπίθεσιν, καὶ παρεκάλεσε φύλακας τοῦ σώ ματος αὐτοῦ γενέσθαι, ὡς τὰ χρήματα κομιουμένου εἰ σώζοιντο αὐτόν. Καὶ δὴ τὰ χρήματα σῶσαι ἐθε λοντες οἱ ἔμποροι, ὅπλα παραλαβόντες οἱ μὲν δορυ φόροι τοῦ σώματος, οἱ δὲ τῶν ἀρχείων φύλακες ἐγέ νοντο. Λεύκων δὲ μετὰ τούτων καὶ μετὰ τῶν πε αὐτὸν πιστοτάτων τοὺς κοινωνοῦντας τῆς ἐπιθέσεω συλλαβὼν ἀπέκτεινε, καὶ τὴν ἀρχὴν ἀσφαλῶς κατα στησάμενος ἀπέδωκε τὰ χρήματα.*

3 *Λεύκων ἐν τῷ πρὸς Ἡρακλεώτας πολέμῳ αἰσθό μενος τῶν τριηράρχων τινὰς προδιδόντας καὶ αὐτο μολεῖν μέλλοντας, συλλαβὼν αὐτοὺς ἀκοῦσαι μὲν ἔφ περὶ αὐτῶν λόγους οὐκ ἐπιτηδείους, οὐ πιστεῦσαι μήν. Ὅπως οὖν μή, κατὰ τύχην ἥττης γενομένης, αυ τοὶ δοκοῖεν αἴτιοι τοῦ σφάλματος, αὐτοὺς μὲν ἠσι*

χάζειν ἐκέλευσεν, ἄλλους δὲ τριηράρχους ἀπέδειξε· τοῖς δὲ οἰκείοις τῶν ὑπόπτων ἀρχὰς καὶ ἐπιμελείας ἐνεχείριζε κωμῶν, ὡς δὴ φιλοφρόνως ἔχων πρὸς αὐτούς. Ἐπεὶ δὲ τὸν πόλεμον κατελύσατο, δίκαιον ἔφη κριθῆναι τοὺς ὑπόπτους, ἵνα μὴ δόξῃ ἀλόγως αὐτοῖς ἀπιστῆσαι. Παρελθόντων δὲ εἰς τὸ δικαστήριον ὁμοῦ τοῖς οἰκείοις, περιστήσας ὡπλισμένην δύναμιν ἅπαντας αὐτοὺς ἀναιρεθῆναι προσέταξεν.

Λεύκων, ἐπιστρατευσάντων Ἡρακλεωτῶν ναυσὶ 4
πολλαῖς καὶ ἀποβαινόντων ὅποι τῆς χώρας ἐβούλοντο, ὁρῶν τοὺς αὐτοῦ στρατιώτας ἐθελοκακοῦντας καὶ οὐκ ἀνείργοντας, ἔταξε τοὺς ὁπλίτας πρώτους πρὸς τὴν ἀπόβασιν τῶν πολεμίων, ἐπὶ δὲ τούτοις ὄπισθεν τοὺς Σκύθας· καὶ φανερῶς παρήγγειλε τοῖς Σκύθαις, ἐὰν οἱ ὁπλῖται ὀκνῶσι καὶ τοὺς πολεμίους ἀποβαίνοντας παρέχωνται, τηνικαῦτα τοξεύειν καὶ κτιννύειν αὐτούς. Τοῦτο μαθόντες οἱ ὁπλῖται εὐρώστως τοὺς πολεμίους ἀποβαίνειν ἐκώλυον.

10. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΦΡΟΥΡΑΡΧΟΣ.

Ἀλέξανδρος φρούραρχος τῶν περὶ τὴν Αἰολίδα χωρίων, μισθωσάμενος τῶν ἀπ' Ἰωνίας τοὺς ἀρίστους ἀγωνιστὰς, αὐλητὰς μὲν Θέρσανδρον καὶ Φιλόξενον, ὑποκριτὰς δὲ Καλλιππίδην καὶ Νικόστρατον, θέαν ἐπήγγειλε. Πρὸς μὲν τὴν δόξαν τῶν ἀγωνιστῶν συνέδραμον ἐκ τῶν πλησίον πόλεων ἅπαντες. Ἐπεὶ δὲ πλῆρες τὸ θέατρον ἦν, περιστήσας τοὺς στρατιώτας καὶ τοὺς βαρβάρους, μεθ' ὧν ἐφρούρει τὰ χωρία, πάντας τοὺς θεατὰς συλλαβὼν αὐτοῖς παισὶ καὶ γυναιξὶ, λύτρα μεγάλα λαβὼν τοὺς μὲν ἀπέλυσεν, αὐτὸς δὲ τὰ χωρία Θίβρωνι παραδοὺς ἀπηλλάγη.

11. ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΕΛΕΑΤΗΣ.

Ἀριστείδης Ἐλεάτης Διονυσίῳ πολιορκοῦντι Καυλωνίαν ἐπέπλει μετὰ δώδεκα τριήρων· ὁ δὲ συνιδὼν ἐπανήχθη, πέντε καὶ δέκα ναῦς πληρώσας. Ἀριστείδης ὑποστρέψας ὑποχωρεῖ καὶ νυκτὸς γενομένης ἐκέλευσεν ἆραι τοὺς λαμπτῆρας, οἷς αἱ τοῦ Διονυσίου νῆες εἵποντο. Μετὰ μικρὸν δὲ τούτους καθελόντες ἑτέρους καθῆκαν ἐς τὴν θάλατταν φελλοῖς μεγάλοις ἐφηρμοσμένους, κἀκ τοῦ φωτὸς ἐς τὸ πλάγιον ἐπιστρέψαντες ἔφθασαν ἐς τὴν Καυλωνίαν καταπλεύσαντες, τῶν περὶ Διονύσιον πρὸς τὴν ἀπὸ τῶν φελλῶν αὐγὴν πλανωμένων.

12. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΛΥΣΙΜΑΧΟΥ.

Ἀλέξανδρος Λυσιμάχου καὶ Ἀμαστρίδος υἱὸς, εἰς Κοτιάειον τῆς Φρυγίας βουλόμενος ἐλθεῖν καὶ λαθεῖν, τοὺς μὲν ἀκολουθοῦντας νυκτὸς ἔκρυψεν εἴς τι κοῖλον χωρίον παρὰ τὴν πόλιν· αὐτὸς δὲ ἕωθεν, διπλοΐδα Φρυγίαν τραχεῖαν καὶ ῥυπῶσαν περιβαλόμενος, πίλιον [τῇ] κεφαλῇ περιθέμενος, δύο παῖδας παραλαβὼν, ἑκατέρῳ φορτίον ξύλων ἐπιθεὶς καὶ μάχαιραν ὑπὸ μάλης δοὺς, εἰσῆλθε διὰ τῆς πύλης ἄγροικος εἶναι νομιζόμενος· εἰσελθὼν δὲ τὸ μὲν πίλιον ἀπέθετο. Γνωρισθεὶς δὲ ἐδεξιοῦτο πάντας, ὡς ἐπὶ σωτηρίᾳ τῆς πόλεως ἥκων. Οἱ δὲ κατακεκρυμμένοι, κατὰ τὸ συγκείμενον ἀνεῳγμένῃ τῇ πύλῃ προσπεσόντες, αἱροῦσι τὸ Κοτιάειον.

13. ΑΜΦΙΚΤΥΟΝΕΣ.

Ἀμφικτύονες, Κίρραν ἐπολιόρκουν καὶ δὴ κρυπτὸν ὑπόνομον εὗρον ἄγοντα ναματιαῖον ὕδωρ πολύ·

καὶ τῇ Εὐρυλόχου γνώμῃ συλλέξαντες Ἀντικύραθεν πολὺ πλῆθος ἐλλεβόρου κατέμιξαν τῷ ὕδατι. Κιρραῖοι πιόντες διαφθείρονται τὰς γαστέρας καὶ πάντες ἐκλυθέντες ἔκειντο· Ἀμφικτύονες ἀπονητὶ τὴν πόλιν ἔλαβον, κειμένων τῶν πολεμίων.

14. ΣΑΥΝΙΤΑΙ.

Σαυνῖται πρὸς τοὺς πολεμίους ὅρκους ἐποιήσαντο καὶ συνθήκας εἰρήνης πέρι. Οἱ δὲ συνέθεντο μηδὲν ἄλλο ποιήσειν ἢ λίθον ἕνα κύκλῳ τοῦ τείχους ἐξελεῖν· τῶν δὲ οὐδὲν μέγα ἡγησαμένων, οἱ πολέμιοι τοὺς κάτω λίθους τῶν τειχῶν ἐξεῖλον, ὅπως εἰς γῆν εὐκόλως καταφέροιτο.

15. ΚΑΜΠΑΝΟΙ.

Καμπανοὶ σπονδὰς ἐποιήσαντο πρὸς τοὺς πολεμίους ἐπὶ τῷ δοῦναι τὰ ἡμίση τῶν ὅπλων αὐτοῖς· καὶ διατεμόντες τὰ ὅπλα ἐκέλευον τούτους τὰ ἡμίση λαμβάνειν.

16. ΚΑΡΧΗΔΟΝΙΟΙ.

Καρχηδόνιοι κατακλεισθέντες ἐς χωρίον ἄνυδρον 1
ὑπὸ Διονυσίου περὶ συμβάσεως ἐπεκηρυκεύσαντο· ὁ δὲ ἐκέλευσεν αὐτοὺς ἀποστῆναι πάσης Σικελίας, τὴν δαπάνην ἀποδόντας, ἣν ἐν τῷ τελευταίῳ πολέμῳ πεποίηται. Οἱ πρόβουλοι τῶν Καρχηδονίων ὡμολόγουν ταῦτα ποιήσειν· οὐ μὴν εἶναι σφᾶς αὐτοὺς κυρίους ἄνευ τοῦ ναυάρχου δοῦναι βέβαιον ἀπόκρισιν. Ἠξίουν δὴ μεταστρατοπεδεῦσαι πρὸς ἐκεῖνον. Διονύσιος μὲν ἐπέτρεψεν, καίπερ ἀντιλέγοντος Λεπτίνου· Καρχηδόνιοι δὲ μεταστρατοπεδεύσαντες Διονυσίῳ τοὺς κήρυκας ἀπράκτους ἀνέπεμψαν.

2 *Καρχηδόνιοι Σικελίαν πορθοῦντες, ὅπως αὐτοῖς ἀπὸ Λιβύης διὰ τάχους τὰ ἀναγκαῖα κομίζοιτο, κλεψύδρας δύο ποιήσαντες ἴσας τοῖς μεγέθεσι, κύκλους ἐν ἑκατέρᾳ διέγραψαν ἴσους ἔχοντας τὴν αὐτὴν ἐπιγραφήν. Ἐπεγέγραπτο δὲ οὗ μὲν Χρεία νεῶν, οὗ δὲ Στρογγύλων πλοίων, ἀλλαχοῦ δὲ Χρυσίου, καὶ πάλιν ἀλλαχοῦ Μηχανημάτων, καὶ πάλιν Σίτου, καὶ πάλιν Θηρίων, καὶ πάλιν Ὅπλων, καὶ Πεζῶν, καὶ Ἱππέων. Οὕτω δὴ πάντας τοὺς κύκλους ἐπιγράψαντες, τὴν ἑτέραν τῶν κλεψυδρῶν ἐν Σικελίᾳ κατασχόντες [τὴν ἑτέραν] ἐξέπεμψαν εἰς Καρχηδόνα, συντάξαντες, ἣν ἴδωσιν ἀρθέντα πυρσὸν παρ' αὐτῶν ἀποσκοπεῖν, ὅταν ὁ δεύτερος ἀναδειχθῇ πυρσός, ποίου κύκλου τοῦτο συμβήσεται· οὗ τὴν ἐπιγραφὴν ἀναγνόντας ὅτι τάχος τὸ σημαινόμενον διὰ τῶν γραμμάτων ἐκπέμπειν. Τοῦτον τὸν τρόπον ὀξυτάτην εἶχον Καρχηδόνιοι τὴν κομιδὴν τῶν εἰς τὸν πόλεμον ἀναγκαίων.*

3 *Καρχηδόνιοι ναυσὶ [στρογγύλαις] καὶ τριήρεσιν ἔπλεον ἐπὶ Σικελίαν· Διονύσιος αἰσθανόμενος ναυσὶ πολλαῖς ἐπέπλευσε. Προϊδόντες Καρχηδόνιοι τὸν στόλον, τὰς μὲν στρογγύλας τῶν νεῶν κύκλῳ περιστήσαντες ἑτέραν ἀπὸ τῆς ἑτέρας ἱκανὸν διάστημα, τὰς δὲ τριήρεις ἐς τὸ μέσον αὐτῶν ἀθροίσαντες, συχνοὺς δὲ τῶν ἀνδρῶν ἐπὶ τὰς ὁλκάδας ἐπιβιβάσαντες ἠμύνοντο τοὺς πολεμίους ἐπιόντας· καὶ τῶν διαστημάτων ταῖς τριήρεσι διεκπλέοντες καὶ τοῖς τοῦ Διονυσίου σκάφεσιν ἐμβάλλοντες, τὰ μὲν αὐτῶν κατέδυσαν, τὰ δὲ ὅπλα πάντων ἀχρεῖα τελείως ἐποίησαν.*

4 *Καρχηδόνιοι πολεμοῦντες Ἱέρωνι, νύκτωρ ἐπιπλεύσαντες Μεσήνῃ, πλησίον τῆς πόλεως ὑπὸ ἄκραν τινὰ καθωρμίσθησαν. Ἐν τῷ λιμένι πολλαὶ τριήρεις*

καὶ στρογγύλαι νῆες ὥρμουν· ἐπὶ τοῦ στόματος ἄλλαι παρεφύλασσον. Ὁ στρατηγὸς τῶν Καρχηδονίων ἄριστα πλεούσης νεὼς τὸν τριήραρχον καλέσας, προσέταξεν αὐτῷ παρὰ τὸν λιμένα πλεῖν ἐγγίζοντα τοῦ στόματος, εἰ δὲ οἱ πολέμιοι διώκοντες ἐπαναχθεῖεν, φεύγειν ἄνω πελάγους. Ὁ μὲν τριήραρχος ἐπέλαξε τῷ στόματι· οἱ δὲ κυβερνῆται τῶν ἐφορμουσῶν νεῶν, ὑπολαβόντες εἶναι κατάσκοπον τὴν ναῦν, ἐδίωκον κατὰ κράτος. Ὡς δὲ μακρὰν ἀπεσπάσθησαν ἄχρι πελάγους διώκοντες, οἱ Καρχηδόνιοι τοῖς λοιποῖς σκάφεσι σπουδῇ πλεύσαντες ἐπὶ τὸν λιμένα τὰς μὲν τριήρεις κενὰς οὔσας ἐνέπρησαν, τῶν δὲ ὁλκάδων τὰς πλείστας ἐξείλκυσαν.

Καρχηδόνιοι περὶ Σικελίαν μαθόντες, ὅτι Ῥωμαῖοι 5
ναῦς πλείονας αὐτῶν ἔχοιεν, βουλόμενοι ταύτας περισπάσαι πείθουσι τῶν ἰδίων πολιτῶν τινὰς αὐτομόλους γενέσθαι, οἳ πρὸς τὸν Ῥωμαίων στρατηγὸν Γναῖον Κορνήλιον ἐλθόντες ὑπέσχοντο, Λιπάραν τὴν νῆσον, τὴν προκειμένην τῆς Σικελίας, αὐτῷ προδώσειν. Ὁ μὲν δὴ πιστεύσας, τὰ ἡμίση σκάφη πληρώσας κατέπλευσεν ἐς Λιπάραν. Καρχηδόνιοι δὲ ἐπαναχθέντες* τῶν Ῥωμαϊκῶν νεῶν παρωρμίσαντο [καὶ] πρεσβευτὰς πρὸς τὸν Κορνήλιον ἔπεμψαν, οἳ τὸν ὕπατον ἐξικετεύσαντες εἰρήνην σπείσαντες καὶ [ὅρκους] δόντες ἐδεήθησαν εἰς τὸ σκάφος αὐτῶν μεταβῆναι, τοῦ Καρχηδονίων στρατηγοῦ χαλεπῶς νοσοῦντος, ὅπως ἐφ᾽ οἷς δεῖ τὴν εἰρήνην ἀσφαλέστερον συνθοῖντο. Πεισθεὶς ὁ Ῥωμαῖος μετέβη πρὸς τὸν Καρχηδόνιον· οἱ δὲ Λίβυες ἐγκρατεῖς αὐτοῦ γενόμενοι, ταῖς πάσαις ναυσὶν ἐπιθέμενοι ῥᾳδίως ἐκράτησαν.

17. ΑΜΠΡΑΚΙΩΤΑΙ.

Ἀμπρακιώτας Ῥωμαῖοι πολιορκοῦντες, ἐπειδὴ πολλοὶ μὲν αὐτῶν ἐτιτρώσκοντο, πολλοὶ δὲ διεφθείροντο, σύριγγα στενὴν ὑπώρυξαν [ὡς] κάτωθεν τὴν πόλιν ἐκπολιορκεῖν δυνάμενοι. Μέχρι μὲν δὴ πολλοῦ τοὺς πολεμίους ἐλάνθανον· ἐπεὶ δὲ χοῦς πολὺς ἐσωρεύετο, συνέντες Ἀμπρακιῶται τὸ δρώμενον καὶ αὐτοὶ σύριγγα ἔνδοθεν ἀνθυπώρυξαν, καὶ τῆς σύριγγος ἐπ' ἄκρῳ τάφρον ἐγκαρσίαν τεμόντες λεπτὰ χαλκώματα ἐφεξῆς ἔθηκαν, ὅπως τῶν Ῥωμαίων τούτοις ἐντυγχανόντων ψόφος γένοιτο. Καὶ δὴ γενομένου ψόφου, ὑπὸ γῆς ἀπαντήσαντες ἀπεμάχοντο ταῖς σαρίσαις. Ἐπεὶ δὲ ἐν ὀρύγματι στενῷ καὶ σκότος ἔχοντι μέγα οὐδὲν ἤνυον, πίθον κατασκευάσαντες ἴσον τῷ ὀρύγματι, τρήσαντες αὐτοῦ τὸν πυθμένα, σιδηροῦν αὐλίσκον διέντες, πληρώσαντες πτίλων λεπτῶν, πῦρ ὀλίγον ἐμβαλόντες, πῶμα πλῆρες τρημάτων ἐπιθέντες, νεύσαντες πρὸς τοὺς ἐναντίους τῇ σύριγγι τῶν πολεμίων προσήρεισαν· ὄπισθεν δὲ τοῦ πίθου χαλκευτικὸν ἀσκὸν προσαρμόσαντες, εἰς τὸν διατεταγμένον αὐλίσκον φῦσαν ἐνέντες διέκαιον, ὥστε, τῆς σύριγγος πληρουμένης καπνοῦ πολλοῦ καὶ δριμέος, οἱ Ῥωμαῖοι μὴ φέροντες ἐξέλιπον τὴν ὑπὸ τῇ γῇ πολιορκίαν.

18. ΦΩΚΕΙΣ.

1 *Φωκεῖς ἐς τὸν Παρνασὸν κατακλεισθέντες ὑπὸ Θετταλῶν, γυψώσαντες αὐτοὺς καὶ τὰ ὅπλα νυκτὶ πανσελήνῳ καὶ σύνθημα ἀλλήλοις δόντες φείδεσθαι τῶν γεγυψωμένων, ἐπικαταβάντες τοῖς πολεμίοις*

Cap. 17. Ex Polyb. 22, 11.
Cap. 18. §. 1. Ex Herod. 8, 27.

ἐπέθεντο. Οἱ δὲ ὥσπερ φάσμα ξένον καὶ ἀλλόκοτον φοβηθέντες, ἔνιοι δὲ καὶ νομίσαντες ἄλλους εἶναι τοὺς ἐπιτιθεμένους, ἡττήθησαν καὶ πτῶμα ἐγένοντο Θετταλικὸν ἄνδρες τετρακισχίλιοι.

Φωκεῖς τὴν Θετταλικὴν ἵππον διέφθειραν. Τά- 2
φρον ὀρύξαντες κατὰ Ὑάμπολιν καὶ πληρώσαντες αὐτὴν κενῶν ἀμφορέων γῆν ὀλίγην ἐπέβαλον. Ἐς ταύτην τὴν τάφρον ἐμπεσόντες οἱ ἱππεῖς αὐτοῖς ἵπποις διεφθάρησαν.

19. ΠΛΑΤΑΙΕΙΣ.

Πλαταιεῖς Θηβαίων ἔλαβον αἰχμαλώτους. Ἐπεὶ 1
δὲ ἐς τὴν Πλαταιΐδα ἐνέβαλον Θηβαῖοι, κήρυκα πέμψαντες ἠπείλησαν ἀποκτεῖναι τοὺς αἰχμαλώτους, εἰ μὴ τῆς χώρας ἐξέλθοιεν, [ἀποδώσειν δὲ ὑπέσχοντο, εἰ δῃώσεως ἀποσχόμενοι ἀπαλλάσσοιντο. Πιστεύσαντες οἱ μὲν Θηβαῖοι τῆς χώρας ἐξῆλθον]· Πλαταιεῖς δὲ τοὺς αἰχμαλώτους ἀπέκτειναν.

Πλαταιεῖς ὑπὸ Λακεδαιμονίων πολιορκούμενοι 2
νύκτωρ ἐπέθεντο τῷ περιτειχίσματι· Λακεδαιμόνιοι πυρσοὺς πολεμίους ἐς τὰς Θήβας ἀνέσχον, συμμαχίαν καλοῦντες. Πλαταιεῖς ἐκ τῆς πόλεως ἀντανέσχον πυρσοὺς φιλίους, ἵνα διὰ τῆς ἐπιπυρσείας ἀπατήσαντες Θηβαίους πείσωσιν ἀποστῆναι τῆς βοηθείας. Οὕτω γε τοῖς ἐναντίοις πυρσοῖς ἀμφιδοξήσαντες Θηβαῖοι βοηθῆσαι κατώκνησαν.

Πλαταιεῖς ὑπὸ Λακεδαιμονίων καὶ Θηβαίων ἐπο- 3
λιορκοῦντο. Ἄνδρες διακόσιοι Πλαταιέων, ἀσέληνον

Cap. 18. §. 2. Ex Herod. 8, 28.
Cap. 19. §. 1. Ex Thucyd. 2, 5.
Cap. 19. §. 2. Ex Thucyd. 3, 22 extr.
Cap. 19. §. 3. Ex Thucyd. 3, 22—24.

νύκτα καὶ χειμέριον παραφυλάξαντες, τοῖς ἄλλοις πολίταις παρήγγειλαν κατὰ τὸ ἐναντίον μέρος τοῦ τείχους προσβαλόντας βοῆσαι. Τῶν Λακεδαιμονίων ἔξωθεν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν τόπον προσβοηθούντων, οἱ δὲ κατὰ τὸ ἐναντίον προσθέμενοι κλίμακας ὑπερέβησαν τὸ τεῖχος. Οὐ μὴν οὐδὲ τὴν ἐπ' Ἀθηνῶν ὁδὸν ἐτράποντο, ἀλλὰ τὴν ἐπὶ Θηβῶν, ὡς ἥκιστα ἂν κατὰ ταύτην διωχθέντες· καὶ γὰρ οὕτω συνέβη. Λακεδαιμόνιοι μὲν διὰ τοῦ Κιθαιρῶνος ἐδίωκον· οἱ δὲ Πλαταιεῖς, ἐκ τῆς ὁδοῦ τῆς Θηβαϊκῆς ἐκκλίναντες, ἐπανῆλθον ἐς τὰς Ὑσιὰς κἀκεῖθεν Ἀθήναζε διεσώθησαν.

20. ΚΕΡΚΥΡΑΙΟΙ.

Ἀθηναῖοι στρατεύουσιν ἐπὶ Κερκυραίους φυγάδας καταλαβομένους τὸ τῆς Ἰστώνης ὄρος. Οἱ δὲ [τὰ] ὅπλα παρέδωκαν, ἐπιτρέποντες τῷ δήμῳ τῶν Ἀθηναίων βουλεύσασθαι περὶ αὐτῶν· ἐὰν δέ τινες αὐτῶν φεύγοντες ἁλῶσι, λελύσθαι τὰς σπονδάς. Κερκυραῖοι, δείσαντες μὴ φιλανθρώπως βουλεύσηται περὶ αὐτῶν ὁ Ἀθηναίων δῆμος, κρύφα ἔπεμψαν πρὸς Ἀργείους, ἀποδρᾶναι συμβουλεύοντες καὶ πλοῖον αὐτοῖς παριστάντες, ἵνα πεισθέντων φυγεῖν αἱ σπονδαὶ λυθεῖεν. Ἀθηναῖοι δὲ ὡς παρασπονδήσαντας αὐτοὺς ἐξέδωκαν τοῖς Κερκυραίοις· οἱ δὲ παραλαβόντες ἅπαντας ἀπέκτειναν.

21. ΑΙΓΕΣΤΑΙΟΙ.

Αἰγεσταῖοι τῆς Ἀθηναίων συμμαχίας δεόμενοι πολλὰ καὶ μεγάλα χρήματα ὑπέσχοντο. Πεμψάντων

Cap. 20. Ex Thucyd. 4, 46 sqq.
Cap. 21. Ex Thucyd. 6, 46.

δὲ πρέσβεις τοὺς ὀψομένους τὴν παρασκευὴν τῶν χρημάτων, χρησάμενοι ἐκ τῶν πλησίον πόλεων ἄργυρον καὶ χρυσὸν, τά τε ἱερὰ τῶν θεῶν ἐκόσμησαν καὶ τὰς τῶν ἰδιωτῶν οἰκίας. Οἱ πρεσβευταὶ πλοῦτον ἰδόντες ἤγγειλαν Ἀθηναίοις· οἱ δὲ τὴν συμμαχίαν ἔπεμψαν.

22. ΛΟΚΡΟΙ.

Οἱ κατὰ τὴν Ἰταλίαν Λοκροὶ, σπονδὰς ποιούμενοι πρὸς Σικελοὺς, σκορόδων κεφαλὰς ὑπὸ τοῖς χιτωνίσκοις ἐπὶ τοὺς ὤμους ἐπιθέντες καὶ γῆν ἐμβεβλημένην τοῖς ὑποδήμασιν ὑπὸ τοῖς ποσὶν ἔχοντες, ὤμοσαν πρὸς τὸ βέβαιον αὐτοῖς φυλάξειν τὴν πολιτείαν, ἐφ' ὅσον ἂν τὴν γῆν ταύτην πατῶσι καὶ τὰς κεφαλὰς ἐπὶ τοῖς ὤμοις φέρωσι. Τοῖς ὅρκοις πιστεύσαντας τοὺς Σικελοὺς ἀνεῖλον οἱ Λοκροὶ μετὰ μίαν ἡμέραν, ὡς οὐκέτι τῆς αὐτῆς γῆς ἐπιβαίνοντες, οὐδὲ τὰς κεφαλὰς ἐπὶ τοῖς ὤμοις φέροντες.

23. ΚΟΡΙΝΘΙΟΙ.

Κορίνθιοι Συρακουσίοις βοήθειαν πέμποντες, μαθόντες εἴκοσι ναῦς Ἀττικὰς περὶ Ναύπακτον ἐφορμεῖν παραφυλαττούσας, πληρώσαντες εἴκοσι καὶ πέντε τριήρεις, ταύταις μὲν ἐν Πανόρμῳ τῆς Ἀχαΐας ἀνθώρμουν ἀντικρὺ τῶν Ἀττικῶν. Τούτων δὲ παραφυλαττόντων ἀλλήλους, ὁλκάδες μεσταὶ Κορινθίων ὁπλιτῶν ἀπῆραν ἐκ Πελοποννήσου σύμμαχοι Συρακουσίοις· Ἀθηναῖοι δὲ προσεῖχον ταῖς ἀνθορμούσαις τριήρεσιν.

Cap. 22. Ex Polyb. 12, 6.
Cap. 23. Ex Thucyd. 7, 17.

24. ΛΑΜΨΑΚΗΝΟΙ.

Λαμψακηνοὶ καὶ Παριανοὶ περὶ γῆς ὁρίων ἀμφισβητοῦντες συνέθεντο, ἡνίκ' ἂν ὄρνιθες ᾄσωσι πρῶτον, πέμψειν ἄνδρας ἐξ ἑκατέρας πόλεως πρὸς ἀλλήλους· ὅπου δ' ἂν οἱ πεμφθέντες ἀπαντήσωσι, τοῦτον ἀμφοτέροις ὅρον τῆς γῆς γενέσθαι. Ἐπειδὴ ταῦτα ἔδοξεν, οἱ Λαμψακηνοὶ τῶν ἐν τοῖς τόποις θαλασσουργῶν ἔπεισάν τινας, ὅταν ἴδωσι τοὺς Παριανοὺς παριόντας, ἰχθῦς ἀφθόνως ἐπιβάλλειν τῷ πυρὶ καὶ οἶνον πολὺν ἐπισπένδειν ὡς Ποσειδῶνι θύοντας, καὶ παρακαλεῖν αὐτοὺς μετ' εὐφημίας τιμῆσαι τὸν θεὸν σπονδῶν κοινωνήσοντας. Οἱ μὲν ἁλιεῖς [ταῦτα ἐποίησαν]· οἱ δὲ πεισθέντες τοῖς ἁλιεῦσι συνήσθιον καὶ συνέπινον, τὸ σπουδαῖον τῆς πορείας ἀνέντες. Λαμψακηνοὶ δὲ συντείναντες ἐπὶ τὸ Ἑρμαῖον φθάσαντες ἦλθον· τοῦτο δὲ Παρίου μὲν ἀπέχει στάδια ἑβδομήκοντα, Λαμψάκου δὲ διακόσια. Τοσαύτην γῆν ἀπετέμοντο τῇ τέχνῃ Λαμψακηνοὶ Παριανῶν, μεθόριον στησάμενοι τὸ Ἑρμαῖον.

25. ΧΑΛΚΗΔΟΝΙΟΙ.

Χαλκηδόνιοι Βυζαντίοις πολεμοῦντες, ἀνοχὰς ἐξ ἡμερῶν συνθέμενοι, προεχειρίσαντο ἄνδρας ἑκάτεροι δέκα περὶ τῆς εἰρήνης βουλευσομένους. Τρισὶν ἡμέραις ἐβουλεύσαντο· τὴν τετάρτην παραλείψειν ἔφασαν οἱ Χαλκηδόνιοι διά τινας ἀσχολίας ἀναγκαίας. Συγχωρησάντων Βυζαντίων, οἱ δὲ νύκτωρ πληρώσαντες τὰς ναῦς ἄφνω προσέπεσον μὴ προσδοκῶσι

Cap. 24. Ex Charone Lampsaceno (?).

ιυζαντίοις πόλεμον, διὰ τὸ λοιπὰς τῶν ὅλων εἶναι μέρας δύο.

* * *

27. ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΟΙ.

Ὅτι Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων ἐν τῇ Ἀσίᾳ 1
ῆες ἀνθώρμουν, ἐν τοῖς ὅρμοις ἐπ' ἀλλήλων ὁρμῶ-
ναι· κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἀναχθεῖσαι πάλιν
πέπλεον καὶ τὰ πληρώματα ἐξεβίβαζον. Τοῦτο ἐπὶ
υχνὰς ἡμέρας ἔδρων παραφυλάττοντες ἀλλήλους.
) Λάκων ἀσελήνῳ νυκτὶ τὰ πληρώματα μετὰ σιγῆς
ροσέταξεν εἰσαγαγεῖν· ἐπεὶ δὲ ἦν ἡμέρα, φανερῶς
νεβίβασεν τοὺς πελταστὰς καὶ τὴν ἡσυχίαν εἶχεν ἐν
αῖς ναυσίν. Οἱ Ἀθηναῖοι τοῦτο ἰδόντες καὶ αὐτοὶ
μοίως ἐποίουν. Ἦν ἀρίστου ὥρα. Οἱ Λάκωνες ἐξε-
ίβασαν τοὺς πελταστὰς καὶ σίτου φροντὶς ἦν αὐτοῖς·
μοίως καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς πελταστὰς ἐξεβίβασαν
αὶ περὶ ἄριστον ἐπονοῦντο. Ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ τὰ
ληρώματα τῶν Λακωνικῶν νεῶν ἀνακαθιστάμενα
πέπλευσαν ταῖς Ἀθηναίαις ναυσὶ κεναῖς οὔσαις, καὶ
ὰς πλείστας αὐτῶν συνέτριψαν, τῶν ἀνδρῶν ἀρι-
τοποιουμένων.

Ὅτι καὶ Φιγαλεῖς πολιορκούμενοι, πέμψαντες 2
ήρυκα ἐξεκαλοῦντο Ἀργείους πρὸς συμμαχίαν. Οὐ
ρατήσαντες οἱ Λάκωνες, Ἀργείων σχῆμα μεταμφια-
άμενοι ἐφέροντο ὡς ἀπὸ τῆς ἐξ Ἀργείων ἀπαγούσης
δοῦ· οὓς ἰδόντες Φιγαλεῖς καὶ νομίσαντες τὴν συμ-
αχίαν ἥκειν, ἀνοίξαντες τὰς πύλας ὑπεδέξαντο.

* * *

36. ΗΛΕΙΟΙ.

Ὅτι Ἠλεῖοι Ξενίαν τὸν προεστηκότα τῆς πό-

λεως ὑποπτεύσαντες ἀρκαδίζειν βέβαιον ἔλεγχον οὐκ εἶχον. Τῶν δὲ διαπολιτευομένων αὐτῷ τινὲς πείθουσιν ἐπιδημοῦντα Λάκωνα ἐπιλαβέσθαι παιδὸς Ἀρκάδος ὡς οἰκέτου. Προελθούσης δὲ τῆς δίκης ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, τὸ μὲν πλῆθος τῷ Λάκωνι συνέπραττεν, ὁ δὲ Ξενίας τῷ Ἀρκάδι. Στάσεως δὲ γενομένης προῆλθε τὸ πρᾶγμα μέχρι τῆς ἐκκλησίας κἀκεῖ πάλιν ὁ Ξενίας τοῦ Ἀρκάδος ὑπερηγωνίζετο. Οὕτως ὁ δῆμος ἐλέγχῳ φανερῷ μαθὼν ἀρκαδίζοντα θάνατον αὐτῷ κατεχειροτόνησεν.

* * *

38. ΑΝΝΙΒΑΣ.

1 Ὅτι Ἀννίβας ἐν πολέμῳ φονευθέντα Φλαοῦον, ἐπειδὴ τὸ σῶμα αὐτοῦ προσήνεγκαν οἱ Νομάδες καὶ συνεβούλευον αἰκίζεσθαι, οὐκ ἐπέτρεψεν, ἀλλὰ τόν τε ἄνδρα ὡς ἀγαθὸν στρατηγὸν ἐπῄνεσεν καὶ τὰ νενομισμένα τῇ ταφῇ ἐπιτελέσας πρὸς τὴν Ῥώμην ἀπέπεμψεν, ὅθεν καὶ πολλὴν εὔνοιαν παρὰ Ῥωμαίων ἐκτήσατο.

2 Ὅτι Ἀννίβας ἔπειθε τοὺς ἰδίους, ὡς οἱ κατὰ πόλεμον εὐψύχως ἀποθνήσκοντες ἀναβιώσκουσι μετ' οὐ πολὺν χρόνον, καὶ δὴ τότε γενναίῳ στρατιώτῃ γενναίως ἀποθανόντι ὅμοιον εὑρὼν ἔπεισε λέγειν, ὡς ὁ προτελευτήσας ἐστίν.

3 Ὅτι καὶ Ἀννίβας παρατασσόμενος ἔταξεν τοὺς μὲν γενναιοτέρους ἑκατέρωθεν τῆς φάλαγγος, τοὺς δὲ ἀσθενεστέρους ἐν μέσῳ προὔχοντας ὑπὲρ τὴν φάλαγγα, καὶ παράγγελμα ἔδωκεν, ἡνίκα τοὺς μέσους ὠσάμενοι διώκειν ἐπιχειροῖεν, συνάπτειν τὰ κέρατα. Ἡ κύκλωσις αὕτη πεντακισμυρίους ἔκτεινεν ἐν τῇ μάχῃ.

Ὅτι Ἀννίβας περὶ Κάννας διάγων, τῶν πεδίων 4
ψάμμων ὄντων, κατὰ νώτου τὸν ἄνεμον λαβὼν
ροήγαγε τὴν φάλαγγα. Οἱ Ῥωμαῖοι τὴν ἄμμον ἐμ-
ίπτουσαν τοῖς ὀφθαλμοῖς οὐ φέροντες εἰς φυγὴν
ρέποντο.

Ὅτι Ἀννίβας ἐν τῇ Καμπανῶν Ῥωμαίους κατε- 5
τρατήγησεν τούτῳ τῷ τρόπῳ. Χειμῶνος ὄντος παρ-
γγειλεν Ἀννίβας, "ὅταν σημάνῃ τὸ πολεμικὸν, καθ-
ύδετε· ὅταν τὸ ἀνακλητικὸν, ἔξιτε ἀμφὶ δευτέραν
υλακήν." Ἐσήμανε τὸ πολεμικόν· Ῥωμαῖοι κατα-
λαγέντες ἐν τοῖς ὅπλοις ἦσαν. Πάμπολυ διαλιπὼν
Ἀννίβας τὸ ἀνακλητικὸν ἐσήμανε· Ῥωμαῖοι ταλαι-
ωρήσαντες τῷ χειμῶνι καὶ τῇ ἀγρυπνίᾳ ἀπαγορεύ-
αντες κατηνέχθησαν εἰς ὕπνον. Ἀννίβας ἐπιπεσὼν
άντας διέφθειρεν.

Ὅτι Ἀννίβας περὶ Κασιλῖνον, νυκτὸς χειμερίου 6
ενομένης, διελὼν εἰς μέρη προσήγαγε τὴν δύναμιν,
αραγγείλας, ἐπειδὰν πρῶτον σημάνῃ τὸ πολεμικὸν,
ὸ πρῶτον μέρος προσβαλεῖν, ὅταν δὲ οἱ σαλπιγκταὶ τὸ
ἀνακλητικὸν σημάνωσι, τῶν προτέρων παυσαμένων
οὺς δευτέρους προσβαλεῖν καὶ ἐφεξῆς τὸ τρίτον καὶ
έταρτον, καὶ τῷ τοιούτῳ τρόπῳ ἐνίκησεν.

Ὅτι Ἀννίβας περὶ τὴν Ἐρδονίαν Φλάκκον Ῥω- 7
αίων στρατηγὸν λοχήσας ἀπέκτεινεν μετὰ πάντων
ῶν ὑπ' αὐτῷ, καθεὶς Ἐρδονιάτην ψευδοπροδότην,
ς αὐτομολήσας ἔπεισεν τὸν Φλάκκον ἐλθεῖν ἐπὶ τὴν
Ἐρδονίαν, ὡς τῶν ἀρίστων ἐν τῇ πόλει καλούντων
ὐτὸν διὰ τὸ μὴ φέρειν τὴν βαρύτητα Καρχηδο-
ίων.

Ὅτι Ἀννίβας ὑπὸ Ῥωμαίων ἐν στενοχώροις ἀπο- 8
λεισθεὶς τόποις ὑπ' αὐτῶν φυλασσομένοις, ταύρους
υναγαγὼν καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων λαμπάδας ὑφάψας

εἰς τὸ στενωπὸν ἐνεβίβασεν· δι' ὧν τοὺς παραφυλάττοντας ἐκπλήξας εἰς φυγὴν ἔτρεψεν, αὐτὸς δὲ ἀσφαλῶς ἀνεχώρησεν.

9 Ὅτι ὁ αὐτὸς ἀναζεῦξαι βουλόμενος ἀπέλιπε τοὺς ἱππεῖς, ὅπως ὁ Ῥωμαίων στρατηγὸς, ὁρῶν αὐτοὺς, μὴ ἐννοήσῃ τὴν ἀνάζευξιν· ἐκεῖνοι γὰρ ἔμελλον ῥᾳδίως ἀφιππάζεσθαι.

10 Ἀννίβας, μὴ δυνάμενος [ἑλεῖν] πόλιν τῶν Ῥωμαίων παραθαλασσίαν, ἔπεμψεν πλοῖα πρὸς αὐτὴν καὶ ἔστησεν εἰς αὐτὰ Ῥωμαϊκὸν σημάδιον. Ἰδόντες δὲ τὸ σημάδιον οἱ πολῖται ἐξῆλθον ὡς δῆθεν πρὸς ὑποδοχὴν Ῥωμαίων, καὶ ἐνέπεσον εἰς ἐγκρύμματα καὶ ἐσφάγησαν.

* * *

41. ΑΜΙΛΚΑΣ.

1 Ὅτι Ἀμίλκας Ἕλληνι τακτικῷ χρώμενος, τοῦτον αἰσθόμενος Ἀγαθοκλεῖ πάντα ἐξαγγέλλειν ὅσα μέλλοι πράττειν, προεῖπεν, ὡς τὸ ναυτικὸν ἐκεῖ πέμψας βούλοιτο καταλαβέσθαι τὸ παρὰ Συρακούσαις Ὀλύμπιον. Ὁ μὲν τακτικὸς ἐν ἀπορρήτῳ πέμψας Ἀγαθοκλεῖ τοῦτο προεμήνυσεν· ὁ δὲ Ἀμίλκας συνέταξε ταῖς ναυσὶ, ἐπειδὰν παραλλάξωσι μικρὸν νυκτὸς, πάλιν συντόνως ἐπανελθεῖν. Ἀγαθοκλῆς ἐξαπατηθεὶς ἔπεμψε μὲν ἐν Συρακούσαις τοὺς διαφυλάξοντας τὸ Ὀλύμπιον, αὐτὸς δὲ διὰ νυκτὸς ἐπῆγεν Ἀμίλκᾳ καταλειφθέντι. Ὁ δὲ τοὺς ἀπὸ τῶν νεῶν ἐκβάντας πολλοὺς ἔχων, μετὰ κραυγῆς καὶ θορύβου προσπεσὼν ἐφόνευσε τῶν Ἀγαθοκλείων στρατιωτῶν ἑπτακισχιλίους.

2 Ὅτι Ἀμίλκας πλῆθος Καρχηδονίων νεῶν † θεασάμενος φαντασίαν παρέσχεν ἀποπλέων, ὡς πρύμναν κρουσόμενος· νύκτωρ δὲ καταχθεὶς, τὴν στρα-

αν ἐκβιβάσας τετρακισχιλίους διεγειρομένους ἐκ ῆς κοίτης κατέκοψεν. Οἱ δὲ λοιποὶ συνέφευγον εἰς ἰχην, ὥστε πολλῶν αἰχμαλώτων κρατήσας Ἀμίλκας ιάλιν ἀπέπλευσεν.

* * *

45. ΣΥΛΟΣΩΝ.

Συλοσῶν Καλλιτέλους Σαμίοις δημοτικὸς εἶναι οκῶν στρατηγὸς ᾑρέθη· Σαμίων δὲ πολεμούντων τοῖς Ἰολεῦσι καὶ τὴν πανήγυριν οὐκ ἀγόντων ἐν τῷ ἱερῷ ῆς Ἥρας, πορρωτέρω τῆς πόλεως ὄντι, Συλοσῶν οὐκ ν ἔφη στρατηγῶν ἀμελῆσαι τῆς εἰς τὴν θεὸν εὐσεβεί-ς, ὡς καὶ μᾶλλον ἐκπλήξων τοὺς πολεμίους, εἰ τὴν άτριον ἀγάγοι πανήγυριν. Οἱ Σάμιοι τὸν στρατηγὸν ταινέσαντες τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς ἀνδρείας, ἐλθόν-ες ἐπὶ τὸ τῆς Ἥρας ἱερὸν ἐσκηνοποιοῦντο καὶ ὅσα ἰς πανήγυριν καθίσταντο. Ὁ δὲ Συλοσῶν, νυκτὸς ἰς τὴν πόλιν εἰσελθὼν καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν τριήρων αύτας εἰσκαλέσας, τὴν Σαμίων ἀρχὴν κατέσχεν.

46. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΘΕΤΤΑΛΟΣ.

Ἀλέξανδρος Θετταλὸς ναυμαχεῖν μέλλων πολ-οῖς ἐπιβάταις ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων διέδωκε ολλὰ σαυνία καὶ παρήγγειλεν, ὅταν παραβάλῃ ναῦς, ιοντίζειν ἐπὶ τοὺς ναύτας, ἵνα οἱ πλεῖστοι αὐτῶν ιρεῖοι γίγνοιντο.

47. ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΣ.

Θρασύβουλος Μιλησίων τύραννος, Ἀλυάττου ολιορκοῦντος Μίλητον καὶ λιμῷ τὴν πόλιν αἱρήσειν ἰλλοντος, πέμψαντος δὲ κήρυκα περὶ σπονδῶν, ἕως

Cap. 47. Ex Herod. 1, 11 sq.

ἂν τὸν νεὼν κατασκευάσῃ τῆς Ἀσσησίας Ἀθηνᾶς, προσέταξεν τοῖς πολίταις, ὅσον ἕκαστος ἔχοι σῖτον πάντα ἐξενεγκεῖν ἐς τὴν ἀγορὰν καὶ κατακειμένους εὐωχεῖσθαι. Ὁ κήρυξ ταῦτα ἰδὼν ἤγγειλεν Ἀλυάττῃ· ὁ δὲ, ὡς ἀφθόνων τροφῶν παρασκευὴν Μιλησίων ἐχόντων, διέλυσε τὴν πολιορκίαν.

48. ΜΕΝΤΩΡ.

Μέντωρ Ἑρμείου κρατήσας πρὸς τὰς πόλεις τὰς ἀρχομένας ὑπ' αὐτοῦ ἔγραψε, τῇ ἐπιστολῇ σφραγίδα ἐπιθεὶς τὴν ἐκείνου, καὶ προσέταξε παραδιδόναι τὰ γράμματα τοῖς κομίζουσι τὰ γράμματα. Οἱ δὲ, τὴν Ἑρμείου σφραγίδα γνωρίσαντες, ἔλαθον αὐτοὺς Μέντορι παραδόντες τὰς πόλεις.

49. ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ.

Ἀναξαγόρας, Κόδρος, Διόδωρος, παῖδες Ἐχεάνακτος, Ἡγησίαν τύραννον Ἐφεσίων ἀπέκτειναν· Φιλόξενος, Ἀλεξάνδρου βασιλέως ὕπαρχος Ἰωνίας, τοὺς ἄνδρας παρὰ τῶν Ἐφεσίων ἐξαιτῶν, οὐ λαβὼν, φρουρὰν εἰς τὴν πόλιν εἰσαγαγὼν, τοὺς τρεῖς ἄνδρας ἐξαρπάσας, ἐν πλοιῷ δεδεμένους ἐς τὴν ἄκραν τὴν ἐν Σάρδεσιν ἔπεμψεν. Οἱ δὲ ἐπὶ μακρὸν ταλαιπωρηθέντες ἔλυσαν αὐτοὺς, φίλου ῥίνην εἰσπέμψαντος, ἢ χρησάμενοι τὰ δεσμὰ διέσπασαν, καὶ οἰκετικαῖς ἐσθήσεσι μετασκευασάμενοι, διὰ νυκτὸς ὡς οἰκέται τοῦ δεσμωτηρίου προελθόντες, σχοινίῳ καὶ ἱματίοις κατὰ μῆκος παρεσχισμένοις συνδήσαντες αὐτοὺς ἀπὸ τῶν τειχῶν καθῆκαν. Διόδωρος μὲν, ἐκπεσὼν ἀπὸ ὕψους, παραχρῆμα χωλωθεὶς ἄμφω τὼ πόδε, ληφθεὶς ὑπὸ Λυδῶν ὡς Ἀλέξανδρον ἐπέμφθη, δίκας δώσων. Ἀλεξάνδρου ἐν Βαβυλῶνι τελευτήσαντος, εἰς

Ἔφεσον ὑπὸ Περδίκκου κατεπέμφθη, κριθησόμενος κατὰ τοὺς νόμους. Ἀναξαγόρας δὲ καὶ Κόδρος διάραντες εἰς Ἀθήνας ἐσώθησαν· τὴν δὲ Ἀλεξάνδρου τελευτὴν ἀκούσαντες, εἰς Ἔφεσον ἐπανελθόντες καὶ τὸν ἀδελφὸν Διόδωρον ἀνέσωσαν.

50. ΠΙΝΔΑΡΟΣ.

Κροίσου τοῦ Λυδοῦ πολιορκοῦντος Ἔφεσον, ἐπειδὴ τῶν πύργων τις, ὁ προδότης κληθεὶς, ἔπεσε καὶ τὸ δεινὸν τῆς ἁλώσεως ἐν ὀφθαλμοῖς ἦν, Πίνδαρος ὁ τυραννεύων τῆς πόλεως συνεβούλευσε τοῖς Ἐφεσίοις ἐκ τῶν πυλῶν καὶ τῶν τειχῶν θώμιγγας συνάψαι τοῖς κίοσι τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἀρτέμιδος, ὥσπερ ἀνατιθέντας τῇ θεῷ τὴν πόλιν. Κροῖσος τιμῶν τὴν θεὸν ἐφείσατο τῆς πόλεως ὥσπερ ἀναθήματος, καὶ πρὸς τοὺς Ἐφεσίους ἐπὶ ἐλευθερίᾳ συνθήκας ἐποιήσατο.

51. ΘΗΡΩΝ.

Θήρων Ἀκραγαντῖνος δορυφόρους μὲν ἔχων ἐν ἀπορρήτῳ παρεσκευασμένους, χρήματων δὲ οὐκ εὐπορῶν πρὸς τὰς μισθοδοσίας, τῆς πόλεως Ἀθηνᾷ μεγαλοπρεπῆ ναὸν ἐγειρούσης, ἐπειδὴ τὰ χρήματα ἐν ταῖς ἐργασίαις διεκέκλεπτο, ἔπεισεν ἀθρόαν ἔκδοσιν ποιήσασθαι τοῦ νεὼ, καὶ λαβεῖν ἐγγυητὰς ἀξιοχρέους, καὶ ὁρίσαι προθεσμίαν, ἐν ᾗ τὸ ἱερὸν συντελεσθήσεται. Ἔδοξεν ὀρθῶς λέγειν, καὶ ἡ πόλις πεισθεῖσα τὸ ἔργον ἐξέδωκεν. Ἠργολαβεῖτο Γόργος Θήρωνος. Ἐπεὶ δὲ τὸ τῆς πόλεως ἀργύριον ἔλαβεν, οὔτε τέκτονας οὔτε λιθοξόους οὔτε ἄλλους δημιουργοὺς ἐμισθώσατο, ἀλλὰ κατὰ τῆς δούσης πόλεως μισθὸν τοῖς

Cap. 50. Cf. Aelian. var. hist. 3, 26.

δορυφόροις ἔδωκε, καὶ τοῖς ἰδίοις χρήμασιν Ἀκραγαντῖνοι ὑπὸ Θήρωνος ἐτυραννεύθησαν.

52. ΣΙΣΥΦΟΣ.

Σίσυφος, Αὐτολύκου τὰς βόας αὐτοῦ κλέπτοντος πολλάκις, ταῖς χηλαῖς τῶν βοῶν ἐνέτηξε μόλυβδον, ᾧ χαρακτῆρα ἐνήρμοσε γράμματα ἐκτυποῦντα, "Αὐτόλυκος ἔκλεψεν." Ὁ μὲν δὴ Αὐτόλυκος νύκτωρ ἀπήλασε τὰς βόας· ὁ δὲ Σίσυφος μεθ' ἡμέραν τοῖς γείτοσι γεωργοῖς ἔδειξε τὰ ἴχνη τῶν βοῶν κατηγοροῦντα τὴν Αὐτολύκου κλοπήν.

53. ΑΓΝΩΝ.

Ἅγνων Ἀττικὴν ἀποικίαν ἤγαγεν, οἰκίσαι βουλόμενος τὰς καλουμένας Ἐννέα ὁδοὺς ἐπὶ τῷ Στρυμόνι· ἦν γὰρ καὶ λόγιον Ἀθηναίοις τοιόνδε·

Τίπτε νέως κτίσσαι πολύπουν μενεαίνετε χῶρον,
Κοῦροι Ἀθηναίων; χαλεπὸν δὲ θεῶν ἄτερ ὔμμιν.
Οὐ γὰρ θέσφατόν ἐστι, πρὶν ἂν κομίσητ' ἀπὸ Τροίης
Ῥήσου ἀνευρόντες καλάμην πατρίῃ δέ τ' ἀρούρῃ
Κρύψητ' εὐαγέως· τότε δ' ἂν τόγε κῦδος ἄροισθε.

Ταῦτα τοῦ θεοῦ χρήσαντος, ὁ στρατηγὸς Ἅγνων ἐς Τροίαν ἔπεμψεν ἄνδρας, οἳ τὸ Ῥήσου σῆμα νύκτωρ ἀνορύξαντες ἀνείλοντο τὰ ὀστᾶ· καὶ καταθέντες τὰ ὀστᾶ ἐς χλαμύδα πορφυρᾶν κομίζουσιν ἐπὶ τὸν Στρυμόνα. Οἱ μὲν δὴ κατέχοντες βάρβαροι τὴν χώραν διαβαίνειν τὸν ποταμὸν ἐκώλυον· Ἅγνων δὲ σπονδὰς ποιησάμενος τρεῖς ἡμέρας ἀπέπεμψε τοὺς βαρβάρους, καὶ διὰ τῆς νυκτὸς τὸν Στρυμόνα μετὰ τοῦ στρατεύματος διελθὼν τά τε ὀστᾶ τοῦ Ῥήσου κατώρυξε παρὰ τὸν ποταμόν, καὶ τὸ χωρίον ἀποταφρεύσας ἐτείχιζε πρὸς τὴν σελήνην· ἡμέρας δὲ οὐκ εἰργάζοντο.

ʼαὶ δὴ [τὸ] πᾶν ἔργον ἐξετελέσθη τριῶν νυκτῶν. ʼς δὲ οἱ βάρβαροι μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐλθόντες τὸ εῖχος εἶδον ἐγηγερμένον, ἐνεκάλουν Ἄγνωνι ὡς παʼαβάντι τὰς σπονδάς· ὁ δὲ οὐδὲν ἔφη ἀδικεῖν· σπείʼασθαι γὰρ τρεῖς ἡμέρας, οὐ τρεῖς νύκτας. Τούʼῳ τῷ τρόπῳ τὰς Ἐννέα ὁδοὺς Ἄγνων οἰκίσας τὴν ʼόλιν Ἀμφίπολιν ἐκάλεσεν.

54. ΑΜΦΙΡΗΤΟΣ.

Ἀμφίρητος Ἀκάνθιος λησταῖς ἁλοὺς, ἐς Λῆμνον ʼχθεὶς ἐν δεσμοῖς ἐφρουρεῖτο, τῶν ληστῶν λύτρα ʼεγάλα ἐλπιζόντων· ὁ δὲ τροφῆς ἀποσχόμενος, μίλτον ʼδατι ἁλμυρῷ μίξας ἔπιεν. Ἐπεὶ δὲ διεχώρησεν, οἱ ʼῃσταὶ, νομίσαντες αἵματος ῥύσιν αὐτῷ γεγονέναι, ʼῶν δεσμῶν ἀνῆκαν, ὡς μὴ διὰ τὴν νόσον ἀποθάνοι ʼαὶ δὴ τῶν λύτρων ἀπολουμένων. Ὁ δὲ λυθεὶς, ʼύκτωρ ἀποδρὰς, ἁλιάδος ἐπιβὰς εἰς Ἄκανθον διεʼώθη.

Τάδε ἔνεστι ἐν τῷ ἑβδόμῳ βιβλίῳ τῶν

Πολυαίνου στρατηγημάτων.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

*Καὶ τόδε ὑμῖν ἕβδομον βιβλίον, ἱερώτατοι βασι-
ῖς Ἀντωνῖνε καὶ Οὐῆρε, προσφέρω τῶν Στρατηγη-
ἱτων, ἐν ᾧ καταμάθοιτε ἂν καὶ τὰς τῶν βαρβάρων
ιώμας οὐ παντάπασιν ἀστρατηγήτους· ἀλλὰ καὶ
χρ' ἐκείνοις μηχανὴ καὶ δόλος καὶ ἀπάτη σπουδάζε-
ι. Ὥστε αὐτοί τε ὑμῖν αὐτοῖς ἐν τῷ πολέμῳ καὶ
ῖς ὑπὸ ὑμῶν πεμπομένοις πολεμάρχοις ὀρθῶς ἂν
ɩραγγέλλοιτε μὴ καταφρονεῖν ὡς ἀνοήτων ἢ ἀδό-
ων, ἀλλὰ τοὐναντίον μηδὲν οὕτως αὐτῶν πεφυλά-
ϑαι ὡς τὸ δολερὸν καὶ ἄπιστον καὶ ἀπατηλὸν, οἷς
ἄλλον ἀγάλλεται τὸ βαρβαρικὸν ἢ τοῖς ὅπλοις. Ἄρι-
ον δὴ φυλακτήριον καὶ ἀνάλωτον ἔστω πρὸς αὐ-
ὺς ἀπιστία, μεθ' ἧς ἰσχὺν τῶν ὅπλων ἕξομεν καὶ
ἢν πρὸς αὐτοὺς τέχνην ὀξυτέραν μελετήσομεν, προ-
αθόντες αὐτῶν τὰς ἐννοίας τῶν στρατηγημάτων.*

1. ΔΗΙΟΚΗΣ.

Δηιόκης ὁ Μῆδος ἐπέθετο τῇ Μήδων ἀρχῇ ὧδε.
Ἱῆδοι νομάδες ἦσαν, πόλιν οὐκ εἶχον, ἄγοντες ἄνευ
όμου καὶ δίκης, ἄγοντες καὶ φέροντες ἀλλήλους· Δηι-
ιης ἐδίκαζε τοῖς γείτοσι καὶ τὸ ἴσον ἔχειν αὐτοὺς ἐδί-
ασκεν. Ἥσθησαν τῷ δικαστῇ, καὶ αὐτίκα κλέος ἦν ἐν
Ἱήδοις αὐτοῦ, καὶ συνέθεον ἐπ' αὐτὸν ὡς ἴσον δι-
αστήν. Ἐπεὶ δὲ τῇ δόξῃ πάντας παρεστήσατο, τὰς

θύρας κατασχίσας νύκτωρ αὐτὸς καὶ λίθων πλήσας τὴν τύρσιν ἔδειξε μεθ' ἡμέραν τοῖς Μήδοις, ὡς ταῦτα δι' αὐτοὺς παθὼν καὶ κινδυνεύσας ἀποθανεῖν, ὅτι αὐτοῖς δικάζοι. Τὸ πλῆθος ἠγανάκτησαν καὶ ἀσφάλειαν αὐτῷ τοῦ σώματος ἐπεψηφίσαντο, χωρίον μὲν ἐνοικεῖν ὀχυρώτατον τὴν ἐν Ἐκβατάνοις ἄκραν, φύλακας δὲ τοῦ σώματος, οὓς αὐτὸς αἱροῖτο· χορηγίαν δὲ τροφῶν συνέταξαν ἀπὸ τῶν ἱερῶν χρημάτων. Ὁ δὲ, ταύτην περιβαλόμενος τὴν δορυφορίαν καὶ πλείονας ἀεὶ προσλαμβάνων, ἀντὶ δικαστοῦ βασιλεὺς ἐγένετο.

2. ΑΛΥΑΤΤΗΣ.

1 *Ἀλυάττης, Κιμμερίων ἐπιστρατευσάντων ἀλλόκοτα καὶ θηριώδη σώματα ἐχόντων, μετὰ τῆς ἄλλης δυνάμεως καὶ τοὺς ἀλκιμωτάτους κύνας ἐπὶ τὴν μάχην ἐξήγαγεν, οἳ προσπλακέντες τοῖς βαρβάροις ὡς θηρίοις, πολλοὺς μὲν αὐτῶν διέφθειραν, τοὺς δὲ λοιποὺς φεύγειν αἰσχρῶς ἐβιάσαντο.*

2 *Ἀλυάττης, Κολοφωνίους πολλὴν δύναμιν ἱππικὴν ἔχοντας ἀφελέσθαι βουλόμενος τοὺς ἵππους, συμμαχίαν πρὸς αὐτοὺς ἐποιήσατο καὶ τὰς ἐκ τῶν στρατειῶν ὠφελείας ἀεὶ μείζονας ἔνεμε τοῖς ἱππεῦσι. Τέλος δὲ ὁ μὲν ἐν Σάρδεσιν ἦν, λαμπρὰν ἀγορὰν αὐτοῖς παρασκευάζων καὶ διπλῆν τὴν μισθοφορὰν ἑτοιμάζων· οἱ δὲ ἱππεῖς ἔξω τῆς πόλεως τὸ στρατόπεδον ἔχοντες, τοῖς ἱπποκόμοις παραδόντες τοὺς ἵππους εἴσω τειχῶν παρῆλθον, ἐπὶ τὴν διπλῆν μισθοφορὰν σπουδῇ θέοντες. Ἀλυάττης τὰ τείχη κλείσας, τοὺς ἰδίους ὁπλίτας περιστήσας ἀπέκτεινε τοὺς ἱππεῖς ἅπαντας, καὶ τοὺς ἵππους αὐτῶν τοῖς ἰδίοις ὁπλίταις ἔδωκεν.*

3. ΨΑΜΜΗΤΙΧΟΣ.

Ψαμμήτιχος Τεμένθη τὸν Αἰγύπτου βασιλέα κατέλυσεν. Ὁ μὲν θεὸς Ἄμμων χρωμένῳ Τεμένθει περὶ τῆς βασιλείας ἀνεῖλε φυλάξασθαι τοὺς ἀλεκτρυόνας. Ψαμμήτιχος δὲ Πίγρητα τὸν Κᾶρα συνόντα ἔχων, παρ' αὐτοῦ μαθὼν ὡς πρῶτοι Κᾶρες ἐπέθεντο τοῖς κράνεσι λόφους, συνῆκε τοῦ λογίου, καὶ πολλοὺς Κᾶρας ξενολογήσας εἰσήγαγεν ἐπὶ τὴν Μέμφιν, καὶ περὶ τὸ τῆς Ἴσιδος ἱερὸν εἴσω τῶν βασιλείων ** ἀπέχει στάδια πέντε, συμβαλὼν μάχην ἐνίκησεν. Ἀπὸ τῶν Καρῶν ἐκείνων μέρος τι τῆς Μέμφεως κέκληται Καρομεμφῖται.

4. ΑΜΑΣΙΣ.

Ἄμασις ἐν τῷ πρὸς Ἄραβας πολέμῳ κατόπιν τῶν Αἰγυπτίων ἔθηκε τὰ τῶν θεῶν ἱδρύματα τῶν μάλιστα τιμωμένων παρ' αὐτοῖς, ἵν' οὕτω προθυμότερον κινδυνεύοιεν, νομίζοντες ἔχειν θεατὰς τοὺς θεούς, ἐκδότους δοῦναι τοῖς πολεμίοις οὐχ ὑπομένοντες.

5. ΜΙΔΑΣ.

Μίδας, προσποιησάμενος τελετὴν ποιεῖν τοῖς μεγάλοις θεοῖς, νυκτὸς ἐξήγαγε τοὺς Φρύγας μετ' αὐλῶν καὶ τυμπάνων καὶ κυμβάλων, κρυπτὰ ἔχοντας ἐγχειρίδια. Οἱ μὲν πολῖται τῶν οἰκιῶν ἐξῆλθον ἐπὶ τὴν θέαν. Οἱ δὲ τυμπανίζοντες καὶ κυμβαλίζοντες τοὺς μὲν θεατὰς κατεφόνευσαν, καὶ τὰς οἰκίας αὐτῶν ἀνεῳγμένας καταλαβόντες Μίδαν τύραννον ἀνηγόρευσαν.

Cap. 3. Cf. Aristagoras ap. Steph. Byz. s. v. ἑλληνικὸν et καρικόν.

6. ΚΥΡΟΣ.

1 *Κῦρος Μήδοις παραταξάμενος τρὶς ἡττήθη. Ἐπεὶ δὲ τῶν Περσῶν αἱ γυναῖκες καὶ τὰ τέκνα ἦσαν ἐν Πασαργάδαις, τὴν τετάρτην μάχην ἐνταῦθα συνῆψε. Πάλιν ἔφευγον οἱ Πέρσαι. Ὡς δὲ εἶδον τὰ τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας, παθόντες ἐπ' αὐτοῖς ἀνέστρεψαν, καὶ τοὺς Μήδους ἀτάκτως διώκοντας τρεψάμενοι, νίκην τηλικαύτην ἐνίκησαν, ὡς μηκέτι Κῦρον πρὸς αὐτοὺς ἄλλης δεηθῆναι μάχης.*

2 *Κῦρος ἐν ταῖς πρὸς Κροῖσον ἀνοχαῖς ἀπήγαγε τὴν δύναμιν. Ὡς δὲ νὺξ ἐπῆλθε, συντόνως ἀναστρέψας ἐπὶ τὰς Σάρδεις ἤγαγε, καὶ προσπεσὼν τοῖς τείχεσιν ἀφυλάκτοις, προσθέμενος κλίμακας κατέσχε τὰς Σάρδεις.*

3 *Κῦρος ἐκράτησε Σάρδεων· Κροῖσος κατέσχε τὴν ἀκρόπολιν, ἀναμένων τὴν ἐκ τῆς Ἑλλάδος βοήθειαν. Κῦρος τοὺς οἰκείους τῶν μετὰ Κροίσου τὴν ἀκρόπολιν κατεχόντων δήσας ἔδειξε τοῖς πολιορκουμένοις, τῷ κήρυκι προστάξας ἀνειπεῖν, ὡς παραδοῦσι μὲν τὴν ἀκρόπολιν ἀποδώσοι τὰ οἰκεῖα σώματα, μὴ βουλομένων δὲ παραδοῦναι κρεμάσειε πάντας. Οἱ δὲ τὴν ἀκρόπολιν ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν οἰκείων παρέδωκαν, οὐκ ἀναμείναντες Κροίσου τὰς κενὰς τῶν Ἑλλήνων ἐλπίδας.*

4 *Κῦρος, μετὰ τὴν ἅλωσιν Κροίσου Λυδῶν πάλιν ἀποστάντων, αὐτὸς ἐλαύνων ἐπὶ Βαβυλῶνος Μαζάρην τὸν Μῆδον κατέπεμψε, προστάξας, ὅταν κατάσχῃ τὴν χώραν, ἀφελέσθαι τὰ ὅπλα καὶ τοὺς ἵππους, καὶ στολὴν γυναικείαν αὐτοὺς ἀναγκάσαι φορεῖν, καὶ μήτε τοξεύειν μήτε ἱππεύειν ἔτι μανθάνειν, ὑφαίνειν δὲ καὶ ψάλλειν ἅπαντας, τοῖς ἐπιτηδεύμασι τού-*

ις, ὡς ἔοικε, τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐκθηλῦναί προαι-
ιύμενος. Ἀμέλει βαρβάρων ἀπολεμώτατοι γεγόνα-
ν Λυδοὶ, πρόσθεν ὄντες πολεμικώτατοι.

Κῦρος Βαβυλῶνα πολιορκῶν, ἐπειδὴ συνετέλεσε 5
:ς διώρυχας τοῦ Εὐφράτου διὰ τῆς πόλεως ῥέοντος,
ιήγαγε τὸ στρατόπεδον μακροτάτῳ· Βαβυλώνιοι,
ιμίσαντες αὐτὸν ἀπεγνωκέναι τῆς πολιορκίας, τὸ
ροδρὸν τῶν φυλακῶν ἀνῆκαν. Ὁ δὲ τὸν ποταμὸν
ιοστρέψας, τὴν δύναμιν ἐπαγαγὼν συντόμως κατὰ
ιν χώραν τοῦ ἀρχαίου ῥεύματος ὑπεισήγαγε τοὺς
ρατιώτας, καὶ τῆς Βαβυλῶνος ἐκράτησεν.

Κῦρος Κροίσῳ ἀντιπαρετάσσετο. Λυδοῖς ἦσαν 6
πεῖς πολλοὶ καὶ μέγα ἐπὶ τούτοις ἐφρόνει Κροῖσος.
ροίσου ἀχρεῖον τὸ ἱππικὸν ἀπέφηνε Κῦρος, προ-
:ξας τῶν ἱππικῶν ὁπλιτῶν καμήλους πολλάς· ἵπ-
ις δὲ καμήλου φεύγει καὶ τὴν ὄψιν καὶ τὴν ὀδμήν.
ὐτίκα δὴ φεύγοντες οἱ ἵπποι τοὺς Λυδοὺς ὑπεξέφε-
ιν, ὥστε ἦν Κύρῳ νίκη καὶ πρό γε τῆς μάχης.

Κῦρος Πέρσας ἀποστῆναι Μήδων ἔπεισεν ὧδε. 7
ελίξας χωρίον αὐτοῖς ἀργὸν καὶ ἀκανθῶδες ἐκέλευσεν
ιερῶσαι· οἱ δὲ σὺν πολλῷ πόνῳ ἡμέρωσαν. Τῆς
ιτεραίας ἐκέλευσε λουσαμένους ἥκειν. Ἐπεὶ δὲ ἧκον,
ροέθηκεν αὐτοῖς εὐωχίαν ἄφθονον καὶ μετὰ τὴν
ιωχίαν ἤρετο, ποτέρα κρείσσων ἡμέρα. Οἱ δὲ ὡμο-
ιγησαν τῆς χθὲς τὴν σήμερον τόσῳ κρείττονα, ὅσῳ
ικοδαιμονίας εὐδαιμονίαν. "Οὐκοῦν", ὁ Κῦρος ἔφη,
ὰ τῆς εὐδαιμονίας ἀγαθὰ ἕξετε, ἢν τῆς Μήδων
ιυλείας ἀποστῆτε." Πέρσαι μὴ μελλήσαντες ἀφί-
:ανται, καὶ βασιλέα Κῦρον στησάμενοι αὐτούς τε
Ιήδους κατέλυσαν καὶ τῆς ἄλλης Ἀσίας ἦρξαν.

Cap. 6. §. 6. Ex Herod. 1, 80.
Cap. 6. §. 7. Ex Herod. 1, 126.

8 *Κῦρος Βαβυλῶνα ἐπολιόρκει· Βαβυλώνιοι πολλῶν ἐτῶν σιτία ἔχοντες κατεγέλων τῆς πολιορκίας. Κῦρος διὰ μέσης τὸν Εὐφράτην ῥέοντα, διώρυχα τεμὼν, εἰς τὸ πλησίον ἕλος ἐξήγαγε. Βαβυλώνιοι πιεῖν ὕδωρ οὐκ ἔχοντες αὐτίκα σφᾶς αὐτοὺς Κύρῳ παρέδωκαν.*

9 *Κῦρος ἡττώμενος Μήδων κατέφυγεν ἐς Πασαργάδας. Πολλῶν Περσῶν αὐτομολούντων ἔφη πρὸς αὐτοὺς, "Αὔριον ἀφίξονται ἡμῖν σύμμαχοι δέκα μυριάδες ἀνδρῶν πολεμίων Μήδοις· ἀλλὰ εἰς τὴν ὑποδοχὴν τῶν συμμάχων ἕκαστος ὑμῶν κομισάτω φάκελον ξύλων." Οἱ μὲν ἐκόμισαν· οἱ δὲ αὐτόμολοι ταῦτα Μήδοις ἀνήγγειλαν. Ἐπεὶ δὲ νὺξ ἦν, κελεύει Κῦρος ἕκαστον ὑφάψαι τὸν ἑαυτοῦ φάκελον. Μῆδοι πολλὴν φλόγα λάμπουσαν ἰδόντες, πιστεύσαντες ἥκειν τοὺς συμμάχους ἔφυγον.*

10 *Κῦρος πολιορκῶν Σάρδεις, ξύλα πολλὰ μακρὰ ἰσομήκη τοῖς τείχεσιν, ἐπιστήσας αὐτοῖς εἴδωλα πώγωνας ἔχοντα καὶ Περσικὴν ἐσθῆτα καὶ φαρέτρας κατὰ νώτου καὶ τόξα μετὰ χεῖρας, νύκτωρ προσήγαγεν, ὑπερέχοντα (περὶ) τῶν τειχῶν τῆς ἄκρας. Ὁ δὲ κατὰ τὰ ἕτερα μέρη τῆς πόλεως προσέβαλεν ἀρχομένης ἡμέρας. Ἡ δὲ στρατιὰ τοῦ Κροίσου, ἀπομαχομένη ταῖς τοῦ Κύρου προσβολαῖς, ἐπειδή τινες αὐτῶν ἐπιστραφέντες εἶδον ἀπὸ μακροῦ τὰ εἴδωλα ὑπὲρ τὴν ἄκραν, ἀνεβόησαν· πάντας δὲ εἷλε φόβος, ὡς ἤδη τῆς ἄκρας ὑπὸ Περσῶν κατειλημμένης. Τὰς πύλας ἀνοίξαντες ἄλλος ἄλλῃ ἔφευγον· Κῦρος δὲ Σάρδεις κατὰ κράτος εἷλεν.*

Cap. 6. §. 8. Cf. Herod. 1, 190 sq.
Cap. 6. §. 10. Ex Ctesia pg. 46. 60 ed. Mueller.

7. ΑΡΠΑΓΟΣ.

Ἅρπαγος, ἐπιστολὴν Κύρῳ κρύφα πέμπων ἀνέχισε λαγὼν, καὶ τὰ γράμματα ἔνδον κατακρύψας άλιν αὖθις συνέρραψε, καὶ τῷ κομίζοντι λίνα θηρα-:κὰ περιέθηκεν, ἵνα λάθῃ τοὺς φύλακας τῶν ὁδῶν.

8. ΚΡΟΙΣΟΣ.

Κροῖσος, τῶν Ἑλλήνων συμμάχων βραδυνόν- 1
ων, τοὺς ἰσχυροτάτους καὶ μεγίστους τῶν Λυδῶν :λληνικοῖς ὅπλοις κατεσκεύασεν· οἱ δὲ τοῦ Κύρου τρατιῶται τὸ ἄηθες τῆς Ἑλληνικῆς ὁπλίσεως κατελάγησαν. Ἀλλὰ μὴν καὶ τῶν δοράτων κρουομένων ρὸς τὰς ἀσπίδας ὁ ψόφος τοὺς Πέρσας ἐτάραττεν· γε μὴν αὐγὴ τῶν ἐπιχάλκων ἀσπίδων τὰς ὄψεις τῶν ἰερσικῶν ἵππων ἀπέστρεφεν. Ὥστε Κῦρος ἡττηθεὶς ριῶν μηνῶν σπονδὰς πρὸς Κροῖσον ἐποιήσατο.

Κροῖσος ἡττηθεὶς περὶ Καππαδοκίαν ὑπὸ Κύρου, 2
υλόμενος ἀποδρᾶναι προσέταξε τοῖς στρατιώταις, ίλα πολλὰ κομίζειν. Ταῦτα νήσας ἐπὶ τῆς ὁδοῦ στεῆς οὔσης, ἐπεὶ νὺξ ἦν, αὐτὸς μὲν τὴν δύναμιν ὑπεξνε σπουδῇ πολλῇ, ἱππεῖς δὲ τοὺς ἐλαφροτάτους ιτέλιπεν, ὑπαυγαζούσης ἔσω τὴν ὕλην καταπρήσονις. Κροῖσος μὲν δὴ τῇ φυγῇ προέλαβε· Κῦρος δὲ τὸ τῆς φλογὸς διώκειν ἐκωλύετο.

9. ΚΑΜΒΥΣΗΣ.

Καμβύσης Πηλούσιον ἐπολιόρκει. Αἰγύπτιοι καρ:ρῶς ἀνθίσταντο, ἀποκλείοντες τῆς Αἰγύπτου τὰς ;βολὰς, καὶ πολλὰ προσάγοντες μηχανήματα ἠφίειν καταπέλτας ὀξυβελεῖς, πέτρους καὶ πῦρ. Καμ-

Cap. 7. Herod. 1, 123.

βύσης ὅσα σέβουσιν Αἰγύπτιοι ζῶα, κύνας, πρόβατα, αἰλούρους, ἴβεις, πρὸ τῆς ἑαυτοῦ στρατιᾶς ἔταξεν. Αἰγύπτιοι δὲ βάλλοντες ἐπαύσαντο φόβῳ τοῦ πλῆξαί τι τῶν ἱερῶν ζώων. Οὕτω Καμβύσης, Πηλούσιον ἑλών, εἴσω τῆς Αἰγύπτου παρῆλθεν.

10. ΟΙΒΑΡΗΣ.

Οἱ περὶ Δαρεῖον ἑπτὰ σατράπαι τοὺς μάγους, ἄρχοντας Περσῶν, καταλύσαντες ἐβουλεύοντο τῆς ἀρχῆς πέρι. Ἔδοξεν ἵπποις ἐποχουμένους ἄστεος ἔξω προελθεῖν· "Ὅτου δ' ἂν πρῶτος ἵππος χρεμετίσῃ, καὶ δὴ βασιλεὺς ἔστω οὗτος." Οἰβάρης, ἱπποκόμος Δαρείου, μαθὼν τὰ βεβουλευμένα ἤγαγεν αὐτοῦ τὸν ἵππον πρὸ μιᾶς ἡμέρας εἰς τὸ προκείμενον χωρίον, καὶ παραστησάμενος θήλειαν ἵππον ἐπαφῆκε τὸν ἄρρενα. Τοῦτο πράξας ἐπανήγαγε τὸν ἵππον. Τῆς ὑστεραίας ὁ Δαρεῖος ἐποχούμενος ἧκε μετὰ τῶν ἄλλων σατραπῶν· ὁ δὲ ἵππος αὐτοῦ, γνωρίσας τὸν τόπον τῆς συνουσίας, ἐρωτικόν τι παθὼν πρῶτος ἐχρεμέτισεν. Οἱ δὲ σατράπαι καταπηδήσαντες Δαρεῖον προσεκύνησαν καὶ βασιλέα Περσῶν ἐστήσαντο.

11. ΔΑΡΕΙΟΣ.

1 Δαρεῖος παρετάσσετο Σκύθαις. Λαγὼς διῆξε παρὰ τὴν Σκυθικὴν φάλαγγα. Σκύθαι μὲν ἐδίωκον τὸν λαγωόν. Δαρεῖος δὲ, "Ἄξιον" ἔφη "Σκύθας φεύγειν, οἳ τοσοῦτον ἡμῶν καταφρονοῦσιν, ὥστε Πέρσας καταλιπόντες τὸν λαγωὸν διώκουσι." Καὶ δὴ τὸ ἀνακλητικὸν σημάνας περὶ ἀναχωρήσεως ἐβουλεύσατο.

Cap. 10. Cf. Herod. 3, 85 sq.
Cap. 11. §. 1. Ex Herodoto 4, 134.

Δαρεῖος μέλλων τοῖς μάγοις νύκτωρ ἐπιτίθεσθαι 2
μετὰ τῶν ἑπτὰ Περσῶν, ἵνα ἐν σκότῳ δύναιντο γινώσκειν ἀλλήλους, συνεβούλευσε τὸ τιαρόδεσμον, ὃ τῆς κεφαλῆς ὄπισθεν ἀποσφίγγει τὴν τιάραν, αὐτοὺς ἐς μέτωπον περιαγαγεῖν, ἵνα σημεῖον ᾖ [τὸ] ἅμμα τῆς τιάρας (χουμίτρας) ἁπτομένοις τοῦ μετώπου.

Δαρεῖος πρῶτος φόρους ἔταξε τοῖς ἔθνεσιν· ὅπως 3
δὲ μὴ χαλεπήνειαν, οὐκ αὐτὸς ἔταξεν, ἀλλὰ τοῖς σατράπαις τάξαι προσέταξε. Τῶν δὲ ὁρισάντων μεγάλους φόρους, αὐτὸς προσέγραψε τοὺς ἡμίσεις χαριζόμενος τοῖς ὑπηκόοις. Οἱ δὲ ἄσμενοι τοὺς ἡμίσεις τελεῖν ὑπέστησαν, ὡς ἤδη μεγάλην εὐεργεσίαν παρὰ τοῦ βασιλέως λαβόντες.

Δαρεῖος ἐπὶ Σκύθας ἐλάσας οὔτε Σκύθας ἑλεῖν 4
οἷός τε ἦν, οὔτε σιτίων εὐπόρει. Περὶ δρασμοῦ σκέψις ἦν. Ὅπως οὖν λάθοι τοὺς Σκύθας, τὸ στρατόπεδον ὡς εἶχεν ἐᾷ κατὰ χώραν μένειν. — ἦσαν ἐν αὐτῷ τραυματίαι πολλοί, ὄνοι, ἡμίονοι, κύνες — ἀλλὰ καὶ πυρὰ πολλὰ διὰ νυκτὸς ἐκέλευσεν ἀνακαῦσαι. Ταῦτα δὴ ὁρῶντες οἱ Σκύθαι, ἀκούοντες τοῦ ταράχου τῶν ζώων καὶ τὰς σκηνὰς ἀκεραίους ὁρῶντες, ᾤοντο παρεῖναι τοὺς Πέρσας. Οἱ δὲ ἄρα ἦσαν πρὸ πολλοῦ 'κεφευγότες. Σκύθαι δὲ, ὀψὲ τὴν ἀπόδρασιν μαθόντες, ἐπεχείρουν διώκειν οὓς καταλαβεῖν αὐτοῖς δυνατὸν ἦν οὐκέτι.

Δαρεῖος Καλχηδόνα ἐπολιόρκει. Καλχηδόνιοι τει- 5
χῶν ὀχυρότητι καὶ παρασκευῇ τροφῶν θαρροῦντες, ἥκιστα τῆς πολιορκίας ἐφρόντιζον. Δαρεῖος τὴν μὲν στρατιὰν οὐ προσῆγε τοῖς τείχεσιν, ἀλλ' οὐδὲ τὴν χώραν ἔβλαπτε· προσποιούμενος δὲ ἀναμένειν συμμά-

---

Cap. 11. §. 3. Cf. Plut. apophthegm. Dar. 2.

χίαν μείζονα, τὴν ἡσυχίαν ἦγε. Τῶν δὲ Καλχηδονίων τειχοφυλακούντων, ἀπὸ τοῦ καλουμένου Ἀφασίου λόφου, πεντεκαίδεκα στάδια τῆς πόλεως ἀπέχοντος, ἤρξαντο μεταλλεύειν ὑπόνομον οἱ Πέρσαι. Ἐπεὶ δὲ κατὰ τὴν ἀγορὰν ὀρύσσοντες ἐγένοντο, τεκμαιρόμενοι ῥίζαις τῶν ἐλαιῶν, αἳ περὶ τὴν ἀγορὰν ἐπεφύκεσαν, νύκτα ἀναμείναντες, τὸν ὑπόνομον ἀναστομώσαντες ἀνέβησαν ἐς τὴν ἀγορὰν, καὶ τὴν πόλιν ἄνευ μάχης κατὰ κράτος εἷλον, Καλχηδονίων τὰ τείχη φυλαττόντων.

6 *Δαρεῖος ἐπολέμει Σάκαις τριχῇ διῃρημένοις. Μιᾶς ἐκράτησε μοίρας· τῶν δὲ Σακῶν, μυρίων ζώντων ἁλόντων τὰς ἐσθῆτας (καὶ τὸν κόσμον) καὶ τὰ ὅπλα περιέθηκε τοῖς Πέρσαις, καὶ προσῆγεν αὐτοὺς τῇ δευτέρᾳ μοίρᾳ τῶν Σακῶν, νόμῳ φιλίας ἠρέμα βαδίζοντας. Οἱ δὲ Σάκαι, τῷ σχήματι τῶν ἐσθήτων καὶ τῶν ὅπλων ἐξαπατώμενοι, φιλοφρόνως προσελθόντες ὡς οἰκείους ἠσπάζοντο· Πέρσαι δὲ, ἦν γὰρ αὐτοῖς παράγγελμα, πάντας ἐφόνευσαν, καὶ μεταβάντες ἐπὶ τὴν τρίτην μοῖραν Σακῶν ἀμαχεὶ τούτων ἐκράτησαν· οὐδὲ γὰρ ἀντέστησαν, τῶν δύο μοιρῶν προηττημένων.*

7 *Δαρεῖος, Αἰγυπτίων οὐ φερόντων Ἀρυάνδου τοῦ σατράπου τὴν ὠμότητα καὶ διὰ τοῦτο ἀποστάντων, αὐτὸς διὰ τῆς ἐρήμου Ἀραβίας ὁδεύσας ἧκεν εἰς Μέμφιν· ἔτυχον δὲ Αἰγύπτιοι τὸν Ἆπιν ἀφανῆ γεγονότα κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας πενθοῦντες. Δαρεῖος προέγραψε τῷ ἀγαγόντι τὸν Ἆπιν δώσειν ἑκατὸν τάλαντα χρυσίου· οἱ δὲ, τὴν εὐσέβειαν αὐτοῦ θαυμάσαντες, οὐκέτι μετὰ τῶν ἀποστάντων ἐτράποντο, ἀλλὰ σφᾶς αὐτοὺς Δαρείῳ παρέδωκαν.*

12. ΣΙΡΑΚΗΣ.

Δαρεῖος ἐπὶ Σάκας ἐστράτευσεν. Οἱ βασιλεῖς τῶν Σακῶν, Σακεσφάρης, Ὁμάργης, Θάμυρις ἐβουλεύοντο ἐν ἐρήμῳ χωρίῳ περὶ τῶν παρόντων. Ἱπποφορβὸς ἀνήρ, Σιράκης, προσῆλθεν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενος διαφθείρειν τὸ Περσῶν στράτευμα, ἐὰν τοῖς παισὶν αὐτοῦ καὶ τοῖς ἐγγόνοις δώσειν οἴκους καὶ χρήματα ὀμόσωσιν. Οἱ μὲν ὤμοσαν. Ὁ δὲ σπασάμενος τὴν παραξιφίδα ἀφεῖλεν αὑτοῦ ῥῖνα καὶ ὦτα, καὶ τὸ ἄλλο σῶμα δεινῶς ἐλωβήσατο· καὶ αὐτομολήσας πρὸς Δαρεῖον, ταῦτα ἔφη παθεῖν ὑπὸ τῶν ἐν Σάκαις βασιλέων. Δαρεῖος ἐπίστευσε τῷ μεγέθει τῆς συμφορᾶς. Ὁ δὲ Σιράκης, ἐπικαλούμενος πῦρ ἀθάνατον καὶ ἱερὸν ὕδωρ, "Τιμωρίαν παρὰ Περσῶν" ἔφη "λαβεῖν ἐσπούδακα. Ὁ δὲ τρόπος· Σάκαι τῆς ἐπιούσης νυκτὸς ἀπαίρειν μέλλουσιν· εἰ δὲ ἡμεῖς διὰ συντομωτέρας ὁδοῦ προλάβοιμεν τὴν χώραν, ἐφ' ἣν ἐκεῖνοι στέλλονται, ὥσπερ ἐν πάγῃ πάντας αἱρήσομεν. Ἐγὼ δέ, ἱπποφορβὸς ὢν καὶ τὴν ἐπιστήμην τῆς χώρας ἁπάσης ἔχων, ἡγήσομαι· σιτία δὲ καὶ ποτὰ ἑπτὰ ἡμερῶν ἐπαγώμεθα." Ὁ μὲν ἡγήσατο τῆς ὁδοῦ· προάγων δὲ τῶν στρατιωτῶν ἡμέρας ἑπτὰ καὶ καταστήσας ἐς μέσην τὴν ἄνυδρον, ἐπιλιπόντος τοῦ ὕδατος καὶ τῶν σιτίων, τοῦ χιλιάρχου Ῥανοσβάτου "Τί σοι ἔδοξεν" εἰπόντος "ἐξαπατῆσαι τηλικοῦτον βασιλέα καὶ τοσοῦτον πλῆθος Περσῶν, καὶ ἀγαγεῖν ἐς χώραν ἄνυδρον, ἐν ᾗ μήτε ὄρνεον ὁρῶμεν μήτε θηρίον, καὶ οὔτε προϊέναι δυνατὸν οὔτε ἀναχωρεῖν;" ὁ δέ, συγκροτήσας τὼ χεῖρε καὶ μεγάλα ἀναγελάσας, "Ἐγὼ" ἔφη "νενίκηκα· βουλόμενος γὰρ σῶσαι Σάκας τοὺς ἐμοὺς πολίτας, δίψει καὶ λιμῷ Πέρσας ἀπολώλεκα."

Ὁ μὲν χιλίαρχος τοῦ Σιράκου παραχρῆμα τὴν κεφαλὴν ἀπέκοψε. Δαρεῖος δ' ἀναβὰς ἐπὶ λόφον ὑψηλὸν, τὸν κάνδυν καὶ τὴν τιάραν τῷ σκήπτρῳ περιθεὶς καὶ τὸ διάδημα τὸ βασιλικὸν περιδήσας, κατέπηξεν ἐπὶ γῆς· καὶ, ἦν γὰρ ἐπιτολὴ τοῦ ἡλίου, ηὔξατο τῷ Ἀπόλλωνι, εἰ χρεὼν σωθῆναι Πέρσας, ὕδωρ ἐξ οὐρανοῦ παρασχεῖν. Ὁ θεὸς ἐπήκουσε· καὶ ὄμβρος κατερράγη πολύς. Τοῦτον ὑποδεξάμενοι δέρμασι καὶ ἀγγείοις οἱ Πέρσαι διεσώθησαν ἐπὶ Βάκτρον ποταμὸν, τῷ θεῷ χάριν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας εἰδότες· ὅσον δὲ ἐπὶ τῇ ἀπάτῃ τοῦ ἱπποφορβοῦ, πάντες διεφθάρησαν. Τοῦτον τὸν ἱπποφορβὸν ὕστερον καὶ Ζώπυρος μιμησάμενος καὶ ἀκρωτηριάσας τὸ πρόσωπον, Βαβυλωνίους ἐξαπατήσας ἐχειρώσατο.

13. ΖΩΠΥΡΟΣ.

Δαρεῖος πολιορκῶν Βαβυλῶνα χρόνῳ μακρῷ τὴν πόλιν ἑλεῖν οὐχ οἷός τε ἦν. Ζώπυρος Δαρείου σατράπης, ἀκρωτηριάσας τὸ πρόσωπον, ἧκεν αὐτόμολος, ὡς ταῦτα δὴ ὑπὸ Δαρείου παθών. Βαβυλώνιοι πιστεύουσι τῇ ὄψει τῆς συμφορᾶς καὶ τῷ Ζωπύρῳ τὴν πόλιν ἐπιτρέπουσιν. Ὁ δὲ νύκτωρ ἀνοίγει τὰς πύλας. Καὶ Δαρεῖος κρατήσας Βαβυλῶνος ἐκεῖνο δὴ τὸ λαμπρὸν ἐφθέγξατο, " Ἀλλ' οὐδὲ εἴκοσι Βαβυλῶνας ἔχειν ἐβουλόμην ἂν, ἐφ' ᾧτε ὁρᾶν τοιαῦτα παθόντα Ζώπυρον.

14. ΟΡΟΝΤΗΣ.

1 *Βασιλεὺς Ἀρταξέρξης Ὀρόντῃ προσέταξε, " Τηρίβαζον Κύπρου σατράπην ἄγε μοι δεδεμένον." Ὀρόντης, ἐδεδοίκει γὰρ Τηρίβαζον, λόχῳ τὸν ἄνδρα εἷλεν. Ὁ δὲ λόχος· ἦν οἶκος, ἐν ᾧ βόθρος βαθύς. Ἄνω τοῦ*

βόθρου κλίνην ἔθηκεν οὐκ ἐντεταμένην, ἀλλὰ στρώμασι ποικίλοις κεκοσμημένην. Καλεῖ Τηρίβαζον ὡς διαλεξόμενος ἀπόρρητα. Τηρίβαζος εἰσέρχεται καὶ καθιζάνει καὶ διὰ τῆς κλίνης εἰς τὸν βόθρον καταφέρεται, καὶ συλληφθεὶς ἀναπέμπεται βασιλεῖ δεδεμένος.

Ὀρόντης ἀποστὰς ἐπολέμει τοῖς βασιλέως στρατη- 2
γοῖς, καὶ καταφυγὼν ἐπὶ λόφον τοῦ Τμώλου χαράκωμα περιεβάλετο. Τῶν πολεμίων ἀντιστρατοπεδευσάντων, παρήγγειλε τοῖς στρατιώταις ὀχυροῦν μάλιστα δὴ τὸ χαράκωμα, καὶ τὰς ἐφοδίας καὶ τὰς φυλακὰς συγκροτοῦντας ὁρᾶσθαι τοῖς πολεμίοις. Αὐτὸς δὲ νύκτωρ ἐπιλέκτους ἱππέας λαβὼν ἐξώρμησε διὰ τῆς ἐπὶ Σάρδεις ὁδοῦ, τὴν ἀγορὰν τὴν κομιζομένην τοῖς πολεμίοις ἥρπασε καὶ λείαν πολλὴν τῶν Σαρδιανῶν ἀπήλασε, καὶ πέμψας ἄγγελον τοῖς ἐν τῷ χάρακι ταῦτα ἐμήνυσε καὶ συνέταξε τῆς ὑστεραίας ἐπιθέσθαι τοῖς πολεμίοις. Οἱ μὲν δὴ θαρροῦντες ἐπεξῆλθον· Ὀρόντης δὲ κατὰ νώτου τῶν πολεμίων γενόμενος, τοὺς μὲν ἀποκτείνας, τοὺς δὲ ζωγρήσας ἀσφαλῶς ἀπηλλάττετο.

Ὀρόντης ἐν Κύμῃ παρετάξατο Αὐτοφραδάτῃ μυ- 3
ρίους ἱππέας ἔχοντι, αὐτὸς ἔχων μυρίους ὁπλίτας Ἕλληνας. Πρῶτον μὲν δὴ προσέταξε τοῖς Ἕλλησιν ἐπιστραφῆναι καὶ ἰδεῖν τὸ πεδίον ἡλίκον, ἐμφανίζων ὡς οὐκ ἄν τις τὴν τάξιν λύσας τοὺς ἱππέας διαφύγοι· ἐπεὶ δὲ συμβαλόντες ἔστησαν πεφραγμένοι, τῶν ἱππέων τὴν φάλαγγα διιππεῦσαι μὴ δυνηθέντων καὶ διὰ τοῦτο ἀποστραφέντων, Ὀρόντης ἐκέλευσε τοὺς Ἕλληνας, ἐὰν πάλιν ἐπάγειν ἐγχειρῶσιν οἱ ἱππεῖς, τρία βήματα μόνον εἰς τοὔμπροσθεν ἐμβῆναι. Οἱ μὲν δὴ ἐνέβησαν· οἱ δὲ ἱππεῖς νομίσαντες ἐπάγειν αὐτοὺς, ἐκκλίναντες ἔφευγον.

4 Ὀρόντης πολλοὺς τῶν συμμάχων ἀποβαλών, οὓς Αὐτοφραδάτης ἐνέδρᾳ διέφθειρε, καθῆκε λογοποιοὺς διαγγέλλοντας, ὡς ἐγγὺς εἴησαν οἱ μισθοφόροι, ὥστε καὶ τῷ Αὐτοφραδάτῃ τοῦτο ἐξηγγέλλετο. Τῶν δὴ βαρβάρων τοὺς ἰσχυροτάτους νυκτὸς ὥπλισεν ὅπλοις Ἑλληνικοῖς, καὶ ἀρχομένης ἕω παρέταξεν αὐτοὺς μετὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, ἐπιστήσας ἑρμηνέας διγλώσσους, ἵνα τὰ παραγγέλματα τοῖς Ἕλλησιν οὗτοι φράζοιεν τοῖς βαρβάροις. Αὐτοφραδάτης ἰδὼν τὰ Ἑλληνικὰ ὅπλα, οἰηθεὶς ἥκειν τοὺς μισθοφόρους περὶ ὧν ἐπέπυστο, συμβαλεῖν οὐ θαρρήσας, ἀναλαβὼν τὸ στρατόπεδον ἔφυγε.

15. ΞΕΡΞΗΣ.

1 Ξέρξης ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα στρατεύων πολλὰ ἔθνη συνήγαγε, λογοποιοὺς διασκεδάσας, ὡς οἱ κορυφαῖοι τῶν Ἑλλήνων ὡμολογήκασι προδοσίαν τῆς Ἑλλάδος. Δόξαντες οὖν οὐκ ἐς μάχην, ἀλλὰ ἐς ὠφέλειαν φανερὰν καλεῖσθαι, προθυμότερον ἠθροίζοντο. Πολλοὶ δὲ τῶν βαρβάρων καὶ αὐτεπάγγελτοι συνεμάχησαν.

2 Ξέρξης, κατασκόπων Ἑλλήνων ἁλόντων ἐν τῷ στρατοπέδῳ, κολάζει μὲν τοὺς ἄνδρας οὐδαμῶς, κελεύει δὲ περιαχθέντας ἰδεῖν τὴν δύναμιν ἅπασαν. Ἐπεὶ δὲ εἶδον, "Ἄπιτε τοίνυν" ἔφη "καὶ τοῖς Ἕλλησιν ἀπαγγείλατε, ὅσα ἐμοῦ δεικνύντος ἑωράκατε."

3 Ξέρξης ἐναυλόχει περὶ Ἄβυδον. Σιτηγοὶ νῆες Ἑλληνικαὶ παραπλέουσαι ἁλίσκονται ὑπὸ τῶν βαρβάρων. Τοῖς μὲν δὴ ἔδοξε καταδῦσαι τὰς ὁλκάδας αὐτοῖς ἀνδράσιν· Ξέρξης δὲ τοὐναντίον ἤρετο, "Ποῖ πλεῖτε;" Φησάντων, Ἐς Ἑλλάδα, "Καὶ ἡμεῖς" ἔφη "ἐκεῖσε, ὥστε ὁ σῖτος ἀγόμενος τοῖς Ἕλλησιν ἡμέτε-

Cap. 15. §. 2. 3. Ex Herod. 7, 146. 147.

ρός ἐστιν. "Ἄπιτε δή." Τὰ δὲ οἱ σωθέντες ἀπαγγείλαντες τοῖς Ἕλλησιν οὐ μικρὰν ἔκπληξιν αὐτοῖς παρέσχον.

Ξέρξης, ἐν Θερμοπύλαις πολλῶν βαρβάρων πε- 4
σόντων, ἀποκρυπτόμενος τὸ πλῆθος τῶν νεκρῶν προσέταξε τοῖς οἰκείοις αὐτῶν διὰ νυκτὸς τοὺς αὐτοῖς προσήκοντας γῇ κατακρύψαι.

Ξέρξης, ἐν Θερμοπύλαις διὰ τὴν στενότητα τῶν 5
ὀρῶν πολλοὺς Περσῶν ἀποβαλὼν, Τραχινίου ἀνδρὸς Ἐφιάλτου δείξαντος ἀτραπὸν περὶ τοῖς ὄρεσι στενὴν, ἔπεμψεν ἄνδρας δισμυρίους, οἳ περιελθόντες, κατὰ νώτου γενόμενοι τῶν Ἑλλήνων ἀπέκτειναν ἅπαντας, ὧν ἡγεῖτο Λεωνίδας.

16. ΑΡΤΑΞΕΡΞΗΣ.

Ἀρταξέρξης ἐπὶ τὴν Τισαφέρνους σύλληψιν κατέ- 1
πεμψε Τιθραύστην, δύο ἐπιστολὰς κομίζοντα· τὴν μὲν πρὸς αὐτὸν περὶ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ἐπιτρέπων αὐτῷ τὰ πάντα, τὴν δὲ πρὸς Ἀριαῖον, ὅπως αὐτὸν συλλάβοι μετὰ Τιθραύστου. Ἀριαῖος, ἀναγνοὺς τὴν ἐπιστολὴν ἐν Κολοσσαῖς τῆς Φρυγίας, καλεῖ Τισαφέρνην, ὡς ὁμοῦ βουλεύσασθαι δέον τά τε ἄλλα καὶ περὶ τῶν Ἑλλήνων. Ὁ δὲ μηδὲν ὑπιδόμενος τὸ μὲν στρατόπεδον κατέλιπεν ἐν Σάρδεσιν· αὐτὸς δὲ μετὰ τριακοσίων λογάδων Ἀρκάδων καὶ Μιλησίων ἀφικόμενος ἐν Ἀριαίου κατέλυεν· ἤδη δὲ περὶ λουτρὸν ἔχων τὸν ἀκινάκην ἀπέθετο. Ἀριαῖος μετὰ τῶν θεραπευτήρων συναρπάσας αὐτὸν, καθείρξας εἰς ἁρμάμαξαν κατερραμμένην ἄγειν Τιθραύστῃ παρέδωκεν. Ὁ δὲ μέχρι μὲν Κελαινῶν ἐγκατερραμμένον ἤγαγεν· ἐνταῦθα δὲ ἀποτεμὼν αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν ἀνεκόμισε βασιλεῖ. Βασιλεὺς δὲ ἔπεμψε

τῇ μητρὶ Παρυσάτιδι, ἣ μάλιστα ἐσπουδάκει τίσασθαι Τισαφέρνην ἐπὶ τῇ Κύρου τελευτῇ. Ἔμελλον δὲ ἄρα καὶ ὅσαι τῶν Ἑλλήνων τῶν Κυρείων μητέρες ἢ γυναῖκες λαμπρὸν ὀλολύξειν, Τισαφέρνου δίκας δόντος τῆς ἐς τοὺς Ἕλληνας ἀπάτης.

2 Ἀρταξέρξης τὸν πόλεμον ἠγωνοθέτει τοῖς Ἕλλησιν, ἀεὶ προστιθέμενος τοῖς ἡττωμένοις. Ἀεὶ γὰρ ἐπανισῶν τὸ ἐλαττούμενον τὴν ἰσχὺν τοῦ νικῶντος κατέλυεν.

17. ΩΧΟΣ.

Ὦχος, Ἀρταξέρξου τοῦ πατρὸς αὐτῷ τελευτήσαντος, εἰδὼς ὅτι περιὼν μὲν ὁ πατὴρ φοβερὸς ἦν τοῖς ὑπηκόοις, μετὰ δὲ τὴν τούτου τελευτὴν αὐτὸς εὐκαταφρόνητος ἔσοιτο, τοῖς εὐνούχοις καὶ κατακοιμισταῖς καὶ τῷ χιλιάρχῳ συνθέμενος ἔκρυψε τὸν θάνατον ἐπὶ μῆνας δέκα· ἐν δὲ τούτοις τὴν βασιλικὴν σφραγῖδα διαπέμπων, ἐξ ὀνόματος τοῦ πατρὸς προσέταξεν Ὦχον ἀναγορεῦσαι βασιλέα. Ἐπεὶ δὲ πάντες ἀνηγόρευσαν καὶ ὑπήκουσαν, τότε ὡμολόγησε τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς, καὶ τὸ βασίλειον πένθος ἐπήγγειλε κατὰ τοὺς Περσῶν νόμους.

18. ΤΙΣΑΦΕΡΝΗΣ.

1 Τισαφέρνης πρὸς Κλέαρχον ἐσπείσατο, παρακαθισάμενος τὰς παλακίδας· τὰς δὲ αὐτὰς ἔφη σπονδὰς ἐθέλειν ποιεῖσθαι καὶ πρὸς τοὺς λοιποὺς ἡγεμόνας. Ἧκον οἱ λοιποὶ, Πρόξενος Βοιώτιος, Μένων Θετταλὸς, Ἀγίας Ἀρκὰς, Σωκράτης Ἀχαιός· εἵποντο τούτοις λοχαγοὶ εἴκοσι, στρατιῶται διακόσιοι. Τισαφέρνης τοὺς μὲν στρατηγοὺς δήσας ἔπεμψεν ὡς βασιλέα, τοὺς δὲ ἄλλους αὐτὸς ἀπέκτεινε πάντας.

Τισαφέρνης ἐμβαλεῖν ἐς Μίλητον καὶ τοὺς φυγά- 2
κς καταγαγεῖν ἐβουλεύετο. Ἀπαράσκευος μὲν δὴ ν, περιβόητον ἐποίει τὸ ἔργον ὡς τοῦτο δράσων ὑτίκα, ὥστε καὶ Μιλήσιοι τὰ ἐκ τῶν ἀγρῶν εἰς ἄστυ νεκομίσαντο· παρεσκευασμένος δὲ, τὸ στρατόπεδον ιαλύειν προσεποιήσατο καὶ οὐ μακρὰν ἀπεπέμψατο. Ιιλήσιοι τὰς γνώμας μεταβαλόμενοι, διαλυθὲν τὸ τράτευμα ὁρῶντες ἐς τοὺς ἀγροὺς ἀνεχώρησαν· ὁ δὲ, πὸ συνθήματι τὸ στράτευμα συλλέξας, διὰ τάχους άντας Μιλησίους ἔξω τῆς πόλεως διεσπαρμένους ιειρώσατο.

19. ΦΑΡΝΑΒΑΖΟΣ.

Φαρνάβαζος κατὰ Λυσάνδρου Λακεδαιμονίοις γραψεν· οἱ δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας αὐτὸν ἀνεκαλέσαντο, κυτάλην πέμψαντες. Λύσανδρος ἱκετεύει Φαρνάβα-ον ἄλλην ἐπιστολὴν ὑπὲρ αὐτοῦ γράψαι φιλάν-ρωπον. Φαρνάβαζος ὑποσχόμενος φανερῶς μὲν γραψεν οἵαν ὁ Λύσανδρος ἠξίωσε, κρύφα δὲ εἶχεν τέραν γεγραμμένην· ἐν δὲ τῷ τὴν σφραγῖδα ἐπιβάλ-ειν ὑπαλλάξας τὰ βιβλία, μηδὲν διαφέροντα τῇ ὄψει, ίδωσιν αὐτῷ τὴν κρύφα γεγραμμένην. Λύσανδρος πανελθὼν ἐς Λακεδαίμονα τοῖς Ἐφόροις κατὰ τὸ θος ἀπέδωκε τὰ γράμματα· οἱ δὲ ἀναγνόντες τὴν πιστολὴν ἔδειξαν αὐτῷ, προειπόντες μηδὲν ἀπολογίας εἶσθαι αὐτὸν καθ' αὐτοῦ γράμματα κομίσαντα.

20. ΓΛΩΣ.

Γλῶς ἦν ἐν Κύπρῳ. Τῶν δὲ ἀμφ' αὐτὸν Ἑλλή-ων τοῖς ἐν Ἰωνίᾳ κατ' αὐτοῦ γραφόντων, βουλόμε-ος εὑρεῖν τοὺς αἰτίους, τριήρη καθείλκυσε, καὶ τοῖς ;έταις ἔδωκεν ἐφόδιον καὶ πλεῖν ἐκέλευσεν ἐπ' ωνίας. Τοῦ κυβερνήτου τὴν ἀναγωγὴν ἐπίτηδες

ἀναβαλλομένου, πολλοὶ πολλὰς ἐπιστολὰς τοῖς ἐρέταις ἔδωκαν. Οἱ μὲν δὴ ἀνήχθησαν καὶ βραχὺ τῆς πόλεως ἀπωτέρω προσωρμίσαντο· ὁ δὲ παρελθὼν πεζῇ πρὸς τὴν τριήρη προσέταξε τοῖς ἐρέταις πάσας προσκομίσαι τὰς ἐπιστολάς, ἐν αἷς τοὺς κατ' αὐτοῦ γράφοντας εὑρὼν, οὐδένα τούτων οὐχὶ παραχρῆμα βασανίσας ἀπέκτεινεν.

21. ΔΑΤΑΜΗΣ.

1 *Δατάμης ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἀπαιτούμενος μισθὸν μηνῶν πλειόνων, ἐς ἐκκλησίαν συναγαγὼν αὐτοὺς ἔφη, πολλὰ χρήματα ἔχειν ἐν χωρίῳ τριῶν ἡμερῶν ὁδὸν ἀπέχοντι· "Καὶ δὴ τὴν ταχίστην εἰς τοῦτο ἐπειγώμεθα." Ἐπίστευσαν οἱ στρατιῶται καὶ ἠκολούθησάν. Ἀπέχοντας δὲ ἡμέρας ὁδὸν, ἐκέλευσε κατὰ χώραν μένειν ἀναπαυομένους. Ἀναλαβὼν δὴ τοὺς περὶ αὐτὸν καὶ καμήλους καὶ ἡμιόνους, ἐλθὼν ἐς ἱερὸν ἐγχωρίῳ πλούτῳ κεκοσμημένον ἔλαβεν ἀργυρίου τάλαντα τριάκοντα. Ταῦτα ἐπὶ τῶν καμήλων καὶ τῶν ἡμιόνων ἤγαγεν ἐς τὸ στρατόπεδον, ὀλίγα μὲν ἀγγεῖα πληρώσας, πολλὰ δὲ κατασκευάσας ὁμοίως τοῖς πεπληρωμένοις. Ἐπεὶ δέ τινα τῶν πεπληρωμένων ἔδειξε τοῖς στρατιώταις, οἱ μὲν εὐέλπιδες ἐγένοντο, ὡς χρήματα ἔχοντες. Ὁ δὲ ἔφη δεῖν εἰς Ἀμισὸν ἀφικομένους κόψαι νόμισμα· ἦν δὲ ἄρα Ἀμισὸς ἡμερῶν πολλῶν ὁδὸν ἀπέχουσα καὶ χώρα δυσχείμερος. Τὸν δὴ χειμῶνα ὅλον οἱ στρατιῶται ἡσύχασαν οὐκ ἀπαιτοῦντες.*

2 *Δατάμης ἐπιβουλεύων Σινωπεῦσι ναυτικὸν ἔχουσιν, αὐτὸς ναυπηγῶν καὶ τεκτόνων ἀπορούμενος, φιλίαν συνθέμενος πρὸς αὐτοὺς ἐπηγγείλατο Σηστὸν*

Cap. 21. §. 1. Cf. Aristot. Oeconom. 2, 25.

αὐτοῖς ἐκπολιορκήσας παραδώσειν, ἣν μάλιστα πολεμιωτάτην ἡγοῦντο. Ἐπίστευσαν οἱ Σινωπεῖς καὶ παρεκάλεσαν, ὧν ἂν ἐς τὸν πόλεμον δέοιτο, παρ' αὐτῶν λαμβάνειν. Ὁ δὲ ἄλλου μὲν οὐδενὸς ἔφη δεῖσθαι, ὡς λαμπρὰν χορηγίαν ἔχων καὶ χρημάτων καὶ σωμάτων· τοὺς δὲ τὰ μηχανήματα, κριοὺς καὶ χελώνας, κατασκευάζοντας οὐκ ἔχειν, ἃ δὴ μάλιστα ὠφέλιμα τοῖς πολιορκοῦσιν. Οἱ Σινωπεῖς πάντας τοὺς ἐν τῇ πόλει τεχνίτας καὶ ἀρχιτέκτονας ἔπεμψαν αὐτῷ. Ὁ δὲ ταῖς τέχναις αὐτῶν χρησάμενος, ναῦς πολλὰς καὶ μηχανήματα κατασκευάσας ἀντὶ Σηστοῦ τὴν Σινώπην ἐπολιόρκησεν.

Δατάμης Εὐφράτην διαβὰς ἐπολέμει μεγάλῳ βασιλεῖ· ὁ δὲ μετὰ πολλῆς δυνάμεως ἐπῄει, οὐ πάνυ 3
τῶν ἐπιτηδείων εὐπόρως ἔχων, σχολαίτερον ὁδεύων. Δατάμης ἄνω τοῦ ποταμοῦ πολλὴν ὁδὸν παρελάσας, τὰς ἁμάξας σύνδυο ζεύξας ἐπέθηκεν ἄλλας δύο κατ' αὐτῶν καὶ συνήλωσε πρὸς ἀλλήλας, καὶ περὶ τοὺς κανθοὺς κάτω σανίδας προσήλωσεν, ὅπως οἱ τροχοὶ ἐς τὴν ἰλὺν τοῦ ποταμοῦ μὴ καταδύοιντο· ἄνδρας δὲ ἐρρωμενεστάτους, τὰ γενναιότατα τῶν ὑποζυγίων ἐπισύροντας ἀπὸ κάλου, διανήξασθαι προσέταξεν. Ἔπειτα ἐνῆγε τὰς προσηλωμένας ἁμάξας εἰς τὸν ποταμόν, τῶν μὲν ὄπισθεν ὠθούντων, τῶν δὲ διανηξαμένων ἔμπροσθεν ἑλκόντων κάλοις μεγάλοις ἐξηρτημένοις, καὶ ἐπιβαλὼν ἄνω κλήματα καὶ ξύλα διέβη τὸν ποταμὸν μετὰ τῆς αὑτοῦ δυνάμεως· καὶ ἐς τὴν αὑτοῦ ἀφίκετο ἡμέρας δέκα πρότερον, ἢ τὸν βασιλέα ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἀφικέσθαι.

Δατάμης μαθὼν ὡς ἐπιβουλεύοιτο ὑπὸ στρατιωτῶν ἰδίων, ἐν Ἀσπενδίῳ πεδίῳ μέλλων συμβάλ- 4
λειν πολεμίοις ἄλλον διεσκεύασε τῇ αὑτοῦ πανοπλίᾳ,

ἐν ἄλλῃ δὲ αὐτὸς ἐκινδύνευεν. Οἱ δὲ ἐπιθέμενοι ἐγνώσθησαν, ὑπὸ τοῦ σχήματος ἐξαπατηθέντες.

5 Δατάμης πολιορκῶν Σινώπην, γράμματα παρὰ βασιλέως δεξάμενος οὐκ ἐῶντος πολιορκεῖν, ἀναγνοὺς προσεκύνησε τὴν ἐπιστολὴν καὶ ἔθυσεν εὐαγγέλια, ὡς μεγάλα δὴ ἀγαθὰ παρὰ βασιλέως λαβών· καὶ νυκτὸς ἐπιβὰς τῆς νεὼς ἀπέπλευσεν.

6 Δατάμης Αὐτοφραδάτην διώκοντα φεύγων ἧκεν ἐγγὺς ποταμοῦ· τὸν δὲ πόρον ἐκκλίνας προσεποιήσατο στρατοπεδεύειν, τὰς μὲν μεγίστας καὶ ὑψηλοτάτας σκηνὰς κατὰ πρόσωπον σκηνώσας, τὰ δὲ σκευοφόρα λύειν ὄπισθεν οὐκ ἐάσας, ἀλλ᾽ οὐδὲ τοῖς στρατιώταις ἀποθέσθαι τὰ ὅπλα ἐπιτρέψας. Οἱ πολέμιοι τὰς σκηνὰς ὁρῶντες καὶ αὐτοὶ κατεσκήνωσαν, καὶ τὰ σκευοφόρα διέλυσαν, καὶ τοὺς ἵππους ἀφῆκαν ἐπὶ νομὴν, καὶ παρασκευῇ τοῦ δείπνου προσεῖχον. Δατάμης, ἑτοίμην καὶ διεσκευασμένην ἔχων τὴν δύναμιν, διὰ τοῦ ποταμοῦ διήγαγεν.. Οἱ πολέμιοι διεσκεδασμένην τὴν δύναμιν αὐτῶν ἕως ἀνεκάλουν καὶ συνέλεγον καὶ συνέταττον καὶ τοὺς ἵππους ἐνεσκεύαζον καὶ τὰ ὅπλα ἀνελάμβανον, οἱ περὶ Δατάμην φθάσαντες ᾤχοντο.

7 Δατάμης πολεμίοις παρετάσσετο. Ἐν τῷ κινδύνῳ τῆς μάχης ἵππαρχος ἀπὸ κέρως εὐωνύμου τοὺς ἱππέας ἀναλαβὼν ηὐτομόλει πρὸς τοὺς ἐναντίους. Ὁ δὲ τοῖς πεζοῖς καταπεπληγόσι τὴν προδοσίαν παραθέων ὅλην τὴν φάλαγγα θαρρεῖν παρεκελεύετο, ὡς καὶ τῶν ἱππέων ἐν καιρῷ συνεπιθησομένων, ὃν αὐτὸς εἴη δεδωκώς. Ἐπίστευσαν οἱ πεζοὶ, προλαβεῖν τῶν ἱππέων τὴν νίκην ἔσπευσαν, καὶ αὐτοὶ πάντες εὐρώστως ἐμβαλόντες τοῖς πολεμίοις ἐνίκησαν· καὶ μετὰ τὴν νίκην ἔμαθον τὴν προδοσίαν τῶν ἱππέων.

22. ΚΟΣΙΓΓΑΣ.

Θράκια ἔθνη Κερρήνιοι καὶ Σκαιβόαι. Παρὰ τούτοις νόμος τῆς Ἥρας τοὺς ἱερεῖς ἡγεμόνας ἔχειν. Ἦν αὐτοῖς ἱερεὺς καὶ ἡγεμὼν Κοσίγγας. Οἱ Θρᾷκες οὐκ ἐπειθάρχουν. Ὁ Κοσίγγας κλίμακας πολλὰς καὶ μεγάλας ξυλίνας ἤγειρε, συνθεὶς ἄλλας ἐπ' ἄλλαις, καὶ λόγος ἦν, "Ἐς τὸν οὐρανὸν ἀναβήσεται κατερῶν πρὸς τὴν Ἥραν τῶν Θρᾳκῶν ὡς ἀπειθούντων." Οἱ δὲ, οἷα δὴ Θρᾷκες ἀνόητοι καὶ ἄλογοι, δείσαντες τὴν εἰς οὐρανὸν τοῦ ἡγεμόνος ἀνάβασιν ἱκέτευσαν καὶ ὤμοσαν, ἦ μὴν ὑπακούσεσθαι πᾶσιν αὐτοῦ τοῖς προστάγμασιν.

23. ΜΑΥΣΩΛΟΣ.

Μαύσωλος βασιλεὺς Καρίας χρήματα παρὰ τῶν 1
φίλων ἐβούλετο λαβεῖν, καὶ φανερῶς αἰτεῖν ὀκνῶν ὑπεκρίνατο, "Βασιλεὺς ἀφαιρεῖταί με τὴν ἀρχήν." Καὶ καλέσας τοὺς φίλους, ἀντίον αὐτῶν προκομίζει τὰ κειμήλια, χρυσὸν, ἄργυρον, ἐσθῆτα καὶ ὅσα τοιάδε, ὡς ταῦτα πάντα βασιλεῖ πέμψων, ἐφ' ᾧ τε μὴ ἀφαιρεθῆναι τὴν πατρῴαν ἀρχήν. Οἱ φίλοι πιστεύουσι Μαυσώλῳ ταῦτα λέγοντι, καὶ αὐτῆς ἡμέρας πλῆθος ἀμήχανον αὐτῷ χρημάτων ἔπεμψαν.

Μαύσωλος, βουλόμενος λαβεῖν Λάτμον πόλιν 2
ὀχυρὰν, προσεποιεῖτο φιλικῶς ἔχειν πρὸς τοὺς Λατμίους. Ἀπέδωκε μὲν αὐτοῖς τὰ ὅμηρα, ὅσα πολεμῶν Ἱδριεὺς ἔλαβε, φύλακας δὲ περὶ τὸ σῶμα Λατμίους εἶχεν, ὡς μόνους πιστούς· ὑπηρέτει δὴ αὐτοῖς προθύμως ὅσα ἐβούλοντο. Καὶ δὴ χειρωσάμενος αὐτοὺς ἐς ἀκρότατον εὐνοίας ᾔτησε παρ' αὐτῶν ἄνδρας τριακοσίους φύλακας, ἐς Πύγελα παριὼν, ὡς δεδιὼς

Ἡρόφυτον Ἐφέσιον. Οἱ δὲ παραχρῆμα ἐπιλέξαντες τοὺς τριακοσίους ἔπεμψαν. Μαύσωλος, λαβὼν τούτους καὶ τὴν ἄλλην δύναμιν ἔχων, παρὰ τὴν Λάτμον ἐπορεύετο, βαδίζων ἐς τὰ Πύγελα. Οἱ δὲ ἐκ τῆς πόλεως πάντες ἐξῆλθον ἐπὶ τὴν θέαν τῆς παριούσης δυνάμεως. Ἐνέδρα δὲ Μαυσώλου πολυάνθρωπος προπαρεσκευασμένη νύκτωρ προκατελάβετο τὴν πόλιν κενὴν, ἀνεῳγμένων τῶν πυλῶν, καὶ ὁ Μαύσωλος ἐπιστρέψας εἰσῆλθε μετὰ τῆς δυνάμεως ἁπάσης καὶ Λάτμου κύριος κατέστη.

24. ΒΟΓΗΣ.

Βόγης Ἠϊόνος τῆς ἐπὶ Στρυμόνος ἦρχε, δόντος αὐτῷ τὴν ἀρχὴν μεγάλου βασιλέως. Ἕλληνες ἐπολιόρκουν τὴν Ἠϊόνα· ὁ δὲ Βόγης ἐπὶ μακρὸν ἀντέσχε τῇ πολιορκίᾳ. Ὡς δὲ ἀπηγόρευεν, οὐχ ὑπομένων τὸ πιστευθὲν ἐκ βασιλέως χωρίον πολεμίοις προέσθαι, τῇ πόλει πῦρ ἐνῆκεν, ὥστε αὐτός τε καὶ ἡ γυνὴ καὶ τὰ τέκνα καὶ ἡ πόλις ὁμοῦ συγκατεφλέγησαν.

25. ΔΡΟΜΙΧΑΙΤΗΣ.

Δρομιχαίτης Θρᾳκῶν βασιλεὺς, Λυσίμαχος Μακεδόνων. Ἐστράτευσεν ὁ Μακεδὼν ἐπὶ τὴν Θρᾴκην. Ὁ Θρᾲξ τὸν Μακεδόνα ἐξηπάτησε. Στρατηγὸς αὐτοῦ Σεύθης αὐτόμολος δὴ πρὸς Λυσίμαχον ἥκειν ἐσκήψατο, καὶ πιστὸς εἶναι δόξας ἐς δυσχωρίας ἐμβάλλει τοὺς Μακεδόνας, ἔνθα λιμῷ καὶ δίψει κακοπαθοῦντας Δρομιχαίτης προσπεσὼν αὐτόν τε Λυσίμαχον καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ πάντας ἀνεῖλεν. Ἦσαν οἱ πεσόντες Λυσιμάχειοι ἀνδρῶν μυριάδες δέκα.

Cap. 24. Ex Herodoto 7, 107.

26. ΑΡΙΟΒΑΡΖΑΝΗΣ.

Ἀριοβαρζάνης, Ἀδραμύττιον κατέχων, ἐπολιορκεῖτο ὑπ' Αὐτοφραδάτου καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. Βουλόμενος δὲ τὰ ἐπιτήδεια καὶ στρατιώτας εἰσαγαγεῖν καὶ ὑπὸ τῶν πολιορκούντων εἰργόμενος ἐντέλλεται τῷ φρουροῦντι Πτελεοῦντα τὴν προκειμένην νῆσον ὑποκρίνασθαι προδιδόναι τῷ Αὐτοφραδάτῃ. Ὁ μὲν πιστεύει τῷ φρουράρχῳ καὶ πέμπει τὸ ναυτικὸν, ὡς ἂν παραλάβῃ τὸ χωρίον· ὁ δὲ Ἀριοβαρζάνης, ἕως αἱ νῆες πρὸς τὴν νῆσον ἔπλεον, ἔφθασεν εἰσκομίσας πλῆθος ἐπιτηδείων καὶ συμμάχων.

27. ΑΥΤΟΦΡΑΔΑΤΗΣ.

Αὐτοφραδάτης ἐμβαλεῖν Πισίδαις βουλόμενος, 1
τὴν εἰσβολὴν στενόπορον καὶ φυλαττομένην ὁρῶν προσήγαγε μὲν τὸ στρατόπεδον, πάλιν δὲ ἀπήγαγεν ὀπίσω μέχρι σταδίων ἐνενήκοντα. Νὺξ ἐπῆλθεν. Οἱ μὲν φυλάττοντες τῶν Πισιδῶν ἀπηλλάγησαν, οἰόμενοι τοὺς πολεμίους ἀπεληλυθέναι· ὁ δὲ τῶν ψιλῶν καὶ τῶν ὁπλιτῶν τοὺς ἐλαφροτάτους λαβὼν, πολλῇ σπουδῇ δραμὼν διῆλθε τὰ στενὰ καὶ τὴν Πισιδῶν χώραν ἐπόρθησεν.

Αὐτοφραδάτης Ἐφεσίων ἀντιστρατοπεδευόντων 2
ὁρῶν τοὺς πλείονας ἀδολεσχοῦντας καὶ περιπατοῦντας, προὐκαλέσατο τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν προελθεῖν καὶ διαλέξασθαι περὶ τῶν κοινῇ συμφερόντων. Οἱ μὲν προῆλθον καὶ διελέγοντο· οἱ δὲ ἡγεμόνες τῶν ἱππέων καὶ τῶν ὁπλιτῶν πρὸ πολλοῦ παράγγελμα εἶχον, τῶν ἀρχόντων διαλεγομένων, ἐμβαλεῖν εἰς τοὺς Ἐφεσίους ἀτάκτως καὶ ἀμελῶς ἔχοντας. Καὶ δὴ πολλοὶ τῶν Ἐφεσίων οἱ μὲν ἀνῃρέθησαν, οἱ δὲ ζωγρηθέντες ἑάλωσαν.

3 Αὐτοφραδάτης, μισθοφόρους ἐξαγαγεῖν βουλόμενος ἐπὶ μάχην, λογοποιοὺς καθῆκεν, ὡς ἕνεκα ἀριθμοῦ ποιοῖτο τὴν ἔξοδον, ἵνα τῶν μὴ παραγενομένων μηδὲ καθοπλισαμένων τὸν μισθὸν ἀποστερήσειεν. Οἱ στρατιῶται σπουδῇ πάντες ἐξωπλίσαντο καὶ προῆλθον. Ἦν δὲ ἄρα οὐκ ἐπίδειξις ἀριθμοῦ τὸ δρώμενον, ἀλλὰ παρασκευὴ πολέμου, τῷ πλήθει τοὺς ἐναντίους ἐκπλήττουσα.

28. ΑΡΣΑΜΗΣ.

1 Ἀρσάμης ἐπολιόρκει Βαρκαίους. Τῶν δὲ πρὸς αὐτὸν πρεσβευσαμένων περὶ διαλύσεως, ὡμολόγησε καὶ δεξιὰν αὐτοῖς ἔπεμψε νόμῳ Περσικῷ, καὶ τὴν πολιορκίαν διαλύσας παρεκάλει Βαρκαίους, βασιλεῖ κοινωνῆσαι τῆς ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα στρατείας καὶ πέμπειν αὐτῷ τὴν τῶν ἁρμάτων βοήθειαν. Οἱ δὲ τοὺς ἄρχοντας ἔπεμψαν βουλευσομένους μετ' αὐτοῦ περὶ τῆς συμμαχίας. Ἀρσάμης, λαμπρὰν ὑποδοχὴν παρασκευασάμενος, εἱστία τοὺς ἄρχοντας καὶ προέθηκεν ἀγορὰν πᾶσι Βαρκαίοις ἐπιτηδείων ἀφθόνων. Τῶν δὲ ἐπὶ τὴν ἀγορὰν προελθόντων σημεῖον ἦρε τοῖς Πέρσαις· οἱ δὲ, μετὰ ἐγχειριδίων καταλαβόμενοι τὰς πύλας, εἰσπεσόντες διήρπασαν τὴν πόλιν, τοὺς ἐγχειροῦντας κωλύειν φονεύοντες.

2 Ἀρσάμης ἀποστὰς βασιλέως, Φρυγίας τῆς μεγάλης κρατῶν, συμβαλεῖν μάχην ἔμελλε τοῖς ἐκ βασιλέως ἐπ' αὐτὸν ἥκουσιν. Ἵππαρχος ἱππέων συνέθετο τοῖς πολεμίοις, ἐπειδὰν προσαγάγῃ, αὐτομολήσειν πρὸς αὐτούς. Τὴν προδοσίαν ἔμαθεν Ἀρσάμης, καὶ νύκτωρ ἐπὶ τὴν σκηνὴν ἀφικόμενος ἐβασάνισε τὸν ἵππαρχον. Ἐπεὶ δὲ ὡμολόγησε, τὰ ὅπλα τῶν ἱππέων καὶ τὰς ἐσθῆτας περιέθηκεν ἄλλοις μάλιστα δὴ πι-

στοῖς, καὶ τῇ τοῦ ἱππάρχου σκευῇ ἄλλον ὥπλισεν ἵππαρχον καὶ προσέταξεν αὐτοῖς, ὅταν ἴδωσι τὸ σημεῖον ἀρθὲν ἀπὸ τῶν ἐναντίων, αὐτομολεῖν, παριππεύσαντας δὲ καὶ παραλλάξαντας αὐτῶν τὴν φάλαγγα, ἐπιστρέψαντας κατὰ νώτου τὴν ἐμβολὴν ποιήσασθαι. Τούτων οὕτω συγκειμένων κατὰ νώτου μὲν ἐνέβαλον οὗτοι, ἐξ ἐναντίου δὲ τὴν δύναμιν Ἀρσάμης προσήγαγεν· οἱ πολέμιοι δὲ λύσαντες τὴν τάξιν ἔφευγον, καὶ οἱ πλείονες αὐτῶν ἐν τῇ φυγῇ διεφθείροντο.

29. ΜΙΘΡΙΔΑΤΗΣ.

Μιθριδάτῃ ὁ βασιλεὺς προσέταξεν, "Ἀποστάντα 1
Δατάμην κτεῖνε ἢ ἄγε." Μιθριδάτης ὑποκρίνεται καὶ αὐτὸς ἀποστῆναι βασιλέως· οὐ μὴν ὅγε Δατάμης ἐπίστευσεν, εἰ μὴ πρόσθεν πολλὰ λυμανεῖται τῇ βασιλέως ἀρχῇ. Καὶ δὴ πολλὰ ἐλυμήνατο· φρούρια βασιλέως κατέσκαψε, κώμας κατέπρησε, φόρους ἥρπασε, λείαν ἤλασεν. Ἔδειξεν ἄρα πολέμιος εἶναι βασιλεῖ. Ἄμφω δὴ τότε συνηλθέτην γυμνώ, διαλεξομένω περὶ ὧν χρή. Μιθριδάτης ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ προκατεσκευάσατο νύκτωρ ἐγχειρίδια πολλά, κεκρυμμένον ἄλλο ἀλλαχοῦ, καὶ τούτοις ἐπέκειτο σημεῖον. Διαλεγόμενος δὴ προσῆγεν αὐτὸν ἠρέμα βαδίζων. Ἐπεὶ δὲ ἅλις ἦν τοῦ λόγου, Δατάμης ἀσπασάμενος ἀπῄει. Μιθριδάτης ἓν τῶν ἐγχειριδίων ἀνελόμενος διὰ τάχους καὶ ὑπὸ τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ κρύψας, ἀνεκαλέσατο Δατάμην, ὡς ἐπιλαθόμενος δή τινων ὧν ἐχρῆν εἰπεῖν· προσελθόντα δὲ ἐκεῖνο τὸ ὄρος ἐκέλευσεν ὀχυρῶσαι μάλιστα. Οὕτως ἀφορῶντα Δατάμην ἐς τὸ ὄρος τῷ ἐγχειριδίῳ Μιθριδάτης πλήξας ἀπέκτεινεν.

Μιθριδάτης ἐν Παφλαγονίᾳ καταφυγὼν ἐς πό- 2

λιν, ὅπως ἂν προλάβοι ὡς πλείστην ὁδὸν τοὺς διώξοντας πολεμίους, ὅσα ἦν ἐν ταῖς οἰκίαις ἔπιπλα καὶ σκεύη προὔθηκεν ἔξω, καὶ νύκτωρ αὐτὸς ἀπέδρα. Οἱ διώκοντες, ἐμβαλόντες τῇ πόλει καὶ τὰ σκεύη προκείμενα ἰδόντες, πρὸς ἁρπαγὴν ὥρμησαν· τῶν δὲ ἡγεμόνων διώκειν κελευόντων οὐχ ὑπήκουσαν, ὠφέλειαν φανερὰν οὐ καλὸν ἡγούμενοι προέσθαι. Μιθριδάτης δὲ πολὺ τῆς ὁδοῦ προλαβὼν ἀπιὼν ᾤχετο.

30. ΜΕΜΨΙΣ.

Μέμψις Ἀριβαίου στρατεύσαντος, ὅπως τειχήρης μὴ γένοιτο, πάντα ἔξω τείχους προήγαγεν καὶ πρὸ τῆς πόλεως ἔταξε γυναῖκας, τέκνα, χρήματα· τὰς δὲ πύλας τοῦ τείχους ἀπῳκοδόμησεν. Ἀριβαῖος, τὴν παρασκευὴν τῆς ἀπονοίας αὐτῶν φοβηθεὶς καὶ ὅτι μέχρι θανάτου μαχοῦνται, τὴν στρατιὰν ἀπήγαγεν.

31. ΚΕΡΣΟΒΛΕΠΤΗΣ.

Κερσοβλέπτης, ἀποστάντων αὐτοῦ συγγενῶν πολλὰ χρήματα ὑπεκτεθειμένων, διαλυσάμενος πρὸς αὐτοὺς κατέστησε πόλεων ἄρχοντας, διαστήσας ἀπ' ἀλλήλων. Ἐπεὶ δὲ χρόνου διαγενομένου τὰ ὑπεκκείμενα χρήματα μετεπέμψαντο, συλλαβὼν αὐτοὺς τῶν πόλεων ἐξήλασε καὶ τῶν χρημάτων αὐτὸς ἐκράτησεν.

32. ΣΕΥΘΗΣ.

Σεύθης, ἵππαρχος Κερσοβλέπτου, ἐν σπάνει χρημάτων προσέταξε τῶν γεωργῶν ἑκάστῳ πέντε μεδίμνων χωρίον αὐτῷ κατασπεῖραι. Οἱ μὲν κατέσπειραν, πολὺ πλῆθος γεωργῶν. Σίτου δὲ παμπόλλου γε-

ομένου, καταγαγὼν αὐτὸν ἐπὶ θάλατταν ἐπίπρασκεν, φέμενός τι τῆς τιμῆς, ὥστε ταχέως τῷ Κερσοβλέπτῃ ολλὰ χρήματα συνελέξατο.

33. ΑΡΤΑΒΑΖΟΣ.

1 Ἀρταβάζῳ πολιορκοῦντι Ποτίδαιαν Τιμόξενος Σκιωναῖος προεδίδου τὴν πόλιν. Ἀμφότεροι συνέ-εντο, τῷ βέλει προσάψαντας βραχὺ βιβλίδιον τοξεύ-ιν εἴς τινα τόπον συγκείμενον κἀκεῖθεν τὰς ἐπι-τολὰς ἀναλαμβάνειν.

2 Ἀρτάβαζος, ὑποπτεύσας Παμμένη κοινολογεῖ-θαι τοῖς πολεμίοις, ἐκάλεσεν αὐτὸν, ὡς δῶρα δώ-ων καὶ σῖτον τοῖς στρατιώταις μετρήσων. Ἐλθόντα υλλαβὼν τὸ στρατόπεδον τοῖς ἀδελφοῖς Ὀξύθρᾳ καὶ Ιιβικτῷ παρέδωκεν.

3 Ἀρτάβαζος Φαρνάκου, φεύγων ἐκ Πλαταιῶν, ροῆλθεν ἐς Θετταλίαν. Τῶν δὲ Θετταλῶν ἐρομένων ερὶ τῆς μάχης, δείσας ὁμολογῆσαι τὴν ἧτταν, αὐτὸς ὲν ἔφη σπεύδειν ἐς Θρᾴκην πράξων βασιλέως ἀπόρ-ητα, Μαρδόνιος δὲ νενικηκὼς ἕπεται καὶ τὰ ἔργα ῆς νίκης αὐτὸς ἀπαγγέλλει. Ἀρτάβαζος μὲν ἀπά-ῃ νίκης Θετταλίαν διεξῆλθε, Θετταλοὶ δὲ αὐτίκα ὴν Περσῶν ἧτταν ἐμάνθανον.

34. ΑΡΥΑΝΔΗΣ.

Ἀρυάνδης τὴν Βαρκαίων πόλιν πολιορκῶν, νυ-τὸς ὀρύξας τάφρον, ξύλα ἀσθενῆ διατείνας καὶ γῆν λίγην ἐπιβαλὼν, μεθ' ἡμέραν προκαλεῖται Βαρκαί-υς ἐπὶ σπονδάς· καὶ στὰς μετὰ τῶν τὰ ὅρκια τεμνόν-

---

Cap. 33. §. 1. 3. Ex Herod. 8, 128. 9, 89.
Cap. 34. Ex Herod. 4, 201. coll. 167.

των ἐπὶ τῆς κρυπτῆς τάφρου ὤμοσεν, ἐφ' ὅσον οὕτως ἡ γῆ μένει, φυλάξειν τὰ συγκείμενα. Οἱ Βαρκαῖοι μετὰ τοὺς ὅρκους ἀνέῳξαν τὰς πύλας. Οἱ περὶ τὸν Ἀρυάνδην καταρρήξαντες τὴν τάφρον κατελάβοντο τὴν πόλιν, ὡς οὐκέτι τῆς γῆς μενούσης ἐφ' ἧς ὤμοσαν.

35. ΒΡΕΝΝΟΣ.

1 Βρέννος, Γαλατῶν βασιλεὺς, πεῖσαι βουλόμενος αὐτοὺς ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα στρατεῦσαι, συναγαγὼν ἐκκλησίαν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν προήγαγεν αἰχμαλώτους Ἕλληνας, ἐλαχίστους τὰ σώματα καὶ ἀσθενεστάτους, τὰς κεφαλὰς ἀπεξυρημένους, τριβώνια ῥυπῶντα περιβεβλημένους· καὶ παρέστησεν αὐτοῖς τῶν Γαλατῶν τοὺς μεγίστους καὶ τοὺς εὐειδεστάτους, Γαλατικὴν ὅπλισιν ἔχοντας. Τοῦτο ποιήσας, "Ἡμεῖς", εἶπεν, "οἱ τηλικοῦτοι καὶ τοιοῦτοι, πρὸς τοὺς οὕτως ἀσθενεῖς καὶ μικροὺς πολεμήσομεν." Οὕτως ἐπείσθησαν Γαλάται καταφρονήσαντες Ἑλλήνων ἐλθεῖν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα.

2 Βρέννος Γαλάτας ἀγαγὼν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, θεώμενος τοὺς ἐν Δελφοῖς χρυσοῦς ἀνδριάντας, προσκαλεσάμενος Δελφοὺς αἰχμαλώτους διὰ τοῦ ἑρμηνέως ἤρετο, εἰ στερεὸν εἴη τὸ χρυσίον τῶν ἀναθημάτων. Εἰπόντων δὲ, "Τὰ μὲν ἔνδον ἐστὶ χαλκὸς, τὰ δὲ ἔξωθεν χρυσὸς ἐπελήλαται λεπτός," ἠπειλήσατο θάνατον ἅπασιν, εἰ τοῦτο πρὸς ἄλλους ὁμολογήσειαν· ἀλλὰ καὶ τοὐναντίον λέγειν παρήγγειλεν, ὡς ἐστιν ἅπαντα χρυσὸς (αὐτῷ δὴ) σφυρήλατος. Καὶ δὴ, τῶν ἡγεμόνων ἔνδον τινὰς καλέσας, τοὺς αἰχμαλώτους ὁμοίως ἤρετο. Τῶν δὲ τὸ προσταχθὲν εἰπόντων, ὡς πάντα εἴη χρυσὸς, ἐκέλευσεν αὐτοὺς ἀναγγέλλειν

τοῖς πλήθεσιν, ἵνα μάχοιντο προθυμότερον, ὡς ἀποληψόμενοι χρυσοῦ μοίρας μεγίστας.

36. ΜΥΓΔΟΝΙΟΣ.

Μυγδόνιος πολεμίων προσκαθημένων λιμῷ πιεζόμενος, σωροὺς ὑπερμεγέθεις γῆς καὶ λίθων ἐν τῇ ἀγορᾷ νήσας καὶ περιαλείψας πηλῷ, τοῖς μὲν πυροὺς, τοῖς δὲ κριθὰς ἐπέβαλε, καὶ θρέψας ἡμιόνους μεγίστους καὶ πιοτάτους ἐκτὸς τείχους ἀφῆκεν. Τούτους μὲν οἱ πολέμιοι συνέλαβον. Ὁ δὲ κήρυκα πέμψας ἠξίωσε πέμψαι τοὺς περὶ λύτρων συμβησομένους. Κήρυκες ἧκον· πρὸς οὓς ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς Μυγδόνιος συνέβαινεν. Οἱ δὲ, σωροὺς μεγάλους πυρῶν καὶ κριθῶν ἰδόντες καὶ ὑπηρέτας καὶ ἄλλους ἀλλαχόθεν ἀξιοῦντας μετρεῖσθαι, ταῦτα ἐπανελθόντες τοῖς πολεμίοις ἤγγειλαν. Οἱ δὲ, καὶ τὸ εὐτραφὲς τῶν ἡμιόνων ἑωρακότες καὶ τὴν παρασκευὴν τῶν τροφῶν, τοῖς κήρυξι πιστεύσαντες, ὡς οὐκ ἂν δυνάμενοι χρόνῳ μακρῷ τὴν πόλιν ἑλεῖν ἀνέζευξαν.

37. ΠΑΙΡΙΣΑΔΗΣ.

Παιρισάδης Πόντου βασιλεὺς, ἐν ἄλλῃ μὲν ἐσθῆτι τοὺς στρατιώτας ἐξέτασσεν, ἐν ἄλλῃ δὲ πρὸς τοὺς πολεμίους ἐκινδύνευεν, [ἐν] ἄλλῃ δὲ, εἰ φυγῆς καιρὸς ἦν, ἔφευγεν. Ἐκτάττων μὲν γὰρ ἐβούλετο εἶναι πᾶσιν ἐπιφανὴς, κινδυνεύων δὲ μηδενὶ τῶν πολεμίων καταφανὴς, φεύγων δὲ μήτε τοῖς οἰκείοις μήτε τοῖς ἐναντίοις γνώριμος.

38. ΣΕΥΘΗΣ.

Σεύθης, Ἀθηναίων τὰ ἐπὶ θάλατταν διὰ τῆς Χερρονήσου πορθούντων, μισθωσάμενος Γέτας ψι-

λοὺς δισχιλίους, δι' ἀπορρήτων συνέταξεν ὡς πολεμίους ἐμβαλόντας πυρπολεῖν τὴν χώραν καὶ βάλλειν τοὺς ἐπὶ τῶν τειχῶν. Ἀθηναῖοι ταῦτα ὁρῶντες καὶ πολεμίους τῶν Θρᾳκῶν ἡγησάμενοι τοὺς Γέτας ἀπὸ τῶν δρωμένων, ἐκβάντες θαρροῦντες τῶν νεῶν προσῆγον τοῖς τείχεσιν. Ὁ μὲν Σεύθης προεξῆλθε τῶν τειχῶν ἐναντίος τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ οἱ Γέται δὲ ὡς μετ' αὐτῶν παρατάττεσθαι μέλλοντες· ἐπεὶ δὲ κατόπιν ἐγένοντο, λαβόντες ὀπίσω τοὺς πολεμίους, ἔνθεν μὲν οἱ Θρᾷκες, ἔνθεν δὲ οἱ Γέται, πάντας αὐτοὺς διέφθειραν.

39. ΣΕΙΛΗΣ.

Σείλης, τρισχιλίους Περσῶν νεωτερίζοντας κτεῖναι βουλόμενος, ἐσκήψατο Σέλευκον αὐτῷ δι' ἐπιστολῆς χαλεπῶς ἀπειλεῖν· αὐτὸς δὲ τῇ τούτων συμμαχίᾳ χρησάμενος ἐθέλειν αὐτὸν προλαβεῖν. Ὅπως δ' ἂν βουλὴν ἀγάγοιεν, συνέταξεν αὐτοῖς ἀπαντᾶν ἐς κώμην Ῥάνδαν καλουμένην. Οἱ μὲν πιστεύσαντες ἧκον. Ὁ δὲ, ἦν γὰρ ἕλος βαθὺ καὶ κοῖλον ὑπὸ τὴν κώμην, ἐνταῦθα Μακεδόνων καὶ Θρᾳκῶν ἱππεῖς τριακοσίους, ὁπλίτας τρισχιλίους ἀποκρύφας συνέταξεν, ὅταν ἴδωσι πέλτην χαλκῆν ἀρθεῖσαν, ἐκδραμόντας ἀναιρῆσαι πάντας τοὺς ἠθροισμένους. Ἀνεδείχθη μὲν ἡ πέλτη· οἱ δὲ ἐκδραμόντες τοὺς τρισχιλίους Πέρσας κατεφόνευσαν.

40. ΟΒΟΡΖΟΣ.

Ὀβόρζος τρισχιλίους ἄνδρας τῶν ἐν τῇ Περσίδι κατοίκων ἐπιβουλεύοντας αἰσθόμενος ἀπεπέμψατο, δοὺς ἡγεμόνας τῶν ὁδῶν, οἳ προήγαγον αὐτοὺς εἴς τινα τόπον τῆς Περσίδος, [ὃς] καλεῖται Κωμαστὸς,

ἔνθα κῶμαι πυκναὶ καὶ λεὼς πολὺς καὶ σταθμοὶ πολλοί. Ἐπεὶ δὲ ἄλλος ἐν ἄλλῳ σταθμῷ κατήγετο, φυλακῆς ἰσχυρᾶς κυκλωσαμένης τὰς κώμας, ἕκαστος τῶν σταθμούχων τὸν ἴδιον ἐπίστασθμον εὖ μάλα καταμεθύσας ἀπέκτεινε· τὰ δὲ σώματα τῶν τρισχιλίων ταφέντα διὰ νυκτὸς ἀφανῆ ἐγένοντο.

41. ΣΟΥΡΗΝΑΣ.

Σουρήνας Παρθυαίων ἡγούμενος Κράσσον, μετὰ πολλῆς ἥττης ἀναχωροῦντα καὶ διὰ τῶν ὀρειοτέρων ὁδεύειν πειρώμενον, τὴν ἐξ ἀπονοίας μάχην φοβούμενος ἔπεμψε πρεσβευτὴν ὡς αὐτὸν λέγοντα, "Συντίθεταί σοι φιλίαν βασιλεὺς μέγας· δείξας Ῥωμαίοις ἀνδρίαν νῦν δεῖξαι βούλεται φιλανθρωπίαν." Κράσσος δόλον ὑφορώμενος οὐκ ἐπείθετο. Οἱ στρατιῶται, ἀθυμοῦντες καὶ ἀπειρηκότες, ἐβιάσαντο αὐτὸν, τὰ ὅπλα κρούσαντες, πιστεῦσαι τῷ βαρβάρῳ. Κράσσος ἄκων πεζὸς ἐβάδιζε. Σουρήνας φιλοφρονούμενος δὴ ἵππον χρυσοχάλινον αὐτῷ παρέστησεν, ἐφ' οὗ καθίσαι προσέταξεν. Ὁ μὲν δὴ ἀναβαίνει τὸν ἵππον· ὁ δὲ βάρβαρος ἱπποκόμος κεντρίσας ἐπετάχυνε τοῦ ἵππου τὸν δρόμον, ὅπως τὸν Κράσσον ἐς τὸ πλῆθος ἐξενέγκοι τῶν Παρθυαίων. Ὀκταούϊος, τῶν περὶ Κράσσον ἡγεμόνων, συνεὶς τῆς ἀπάτης λαμβάνεται τῶν χαλινῶν, καὶ μετ' ἐκεῖνον εἷς τῶν χιλιάρχων Πετρώνιος, ὥστε τὸν μὲν ἱπποκόμον Ὀκταούϊος κτινύει σπασάμενος τὸ ξίφος, τὸν δὲ Ὀκταούϊον ἄλλος τὶς τῶν Παρθυαίων· τὸν δὲ Κράσσον Ἐξάθρης Παρθυαῖος· καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ τὴν δεξιὰν ἀποκόψας ἐκόμισε πρὸς μέγαν βασιλέα Παρθυαίων

Cap. 41. Ex Plut. Crasso 30—33.

Ὑρώδην. Ἔτυχε δὲ βασιλεὺς κατ' ἐκεῖνο τῆς ὥρας ἑστιώμενος καὶ παρὰ τὸν πότον, ἀκροώμενος Ἰάσονος Τραλλιανοῦ τραγῳδοῦ ὑποκρινομένου Βάκχας Εὐριπίδου. Ὁ μὲν δὴ τραγῳδὸς ᾖδεν ἐκεῖνα τὰ μέλη,

Φέρομεν ἐξ ὀρέων
Ἕλικα νεότομον ἐπὶ μέλαθρον,
Μακάριον θήραμα.

Οἱ δὲ τὴν τοῦ Κράσσου κεφαλὴν κομίζοντες τῷ βασιλεῖ προσήνεγκαν. Ἐπὶ τούτῳ μεγάλη βοὴ καὶ πολὺς κρότος ἐγένετο, ὥστε ὁ μὲν Ἐξάθρης ἀναπηδήσας ἔφη, "Ἐμοὶ ταῦτα μᾶλλον τὰ τέλη προσήκει ᾄδειν ἢ τῷ τραγῳδῷ." Βασιλεὺς ἡσθεὶς τοῦτον μὲν ἐτίμησεν οἷς πάτριον ἦν, τῷ Ἰάσονι δὲ τῷ τραγῳδῷ τάλαντον ἔδωκεν.

42. ΚΕΛΤΟΙ.

Κελτοὶ στρατεύουσιν ἐπὶ Αὐταριάτας καὶ ἦν πόλεμος μακρός. Οἱ μὲν Κελτοὶ τὰς τροφὰς καὶ τὸν οἶνον πόαις δηλητηρίοις καταφαρμακεύουσι καὶ καταλιπόντες ἐν ταῖς σκηναῖς, αὐτοὶ νύκτωρ ἔφευγον· οἱ δὲ Αὐταριᾶται πιστεύσαντες, ὡς φοβηθέντες ἀποδιδράσκοιεν, κατελάβοντο τὰς σκηνάς, καὶ τῷ οἴνῳ καὶ ταῖς τροφαῖς ἀνέδην ἐχρήσαντο καὶ παραυτίκα ὑπὸ διαρροίας ἀκρατοῦς ληφθέντες [ἔκειντο]. Κελτοὶ δὲ ἐπελθόντες κειμένους φονεύουσιν.

43. ΘΡΑΙΚΕΣ.

Θρᾷκες παραταξάμενοι Βοιωτοῖς παρὰ τὴν Κωπαΐδα λίμνην, ἡττηθέντες, ἐς τὸν Ἑλικῶνα καταφυγόντες ἐσπείσαντο τοῖς Βοιωτοῖς ἡμέρας τινάς, ἐν αἷς βουλευσάμενοι ἀπαλλάξονται· οἱ Βοιωτοί, τῇ νίκῃ

Cap. 43. Ex Ephoro coll. Strab. 9, 2, 4. p. 401.

θαῤῥοῦντες καὶ ταῖς σπονδαῖς πιστεύοντες, τῇ Ἀθηνᾷ τῇ Ἰτωνίᾳ θύοντες ἑώρταζον ἐπινίκια. Οἱ Θρᾷκες θύουσι καὶ πανηγυρίζουσιν ἀόπλοις νύκτωρ ἐπιθέμενοι πολλοὺς μὲν ἀνεῖλον, πολλοὺς δὲ ζῶντας εἷλον. Αἰτιωμένων δὲ τῶν Βοιωτῶν, ὅτι παρεσπόνδησαν, ἀπεκρίναντο οἱ Θρᾷκες, οὐδαμῶς παραβῆναι τὰς σπονδάς· ἡμέρας γὰρ συνθέσθαι ῥητὰς τῶν ἀνοχῶν, περὶ δὲ τῶν νυκτῶν μηδεμίαν συνθήκην πρὸς αὐτοὺς πεποιῆσθαι.

44. ΣΚΥΘΑΙ.

Σκύθαι Τριβαλλοῖς παρατάσσεσθαι μέλλοντες 1
παρήγγειλαν τοῖς γεωργοῖς καὶ τοῖς ἱπποφορβοῖς, ἐπειδὰν αἴσθωνται συμβαλόντας αὐτοὺς τοῖς πολεμίοις, ἐπιφανῆναι πόῤῥωθεν τὰς ἀγέλας τῶν ἵππων ἐπελαύνοντας. Οἱ μὲν ἐπεφάνησαν· οἱ δὲ Τριβαλλοὶ πολὺ πλῆθος ἀνθρώπων καὶ ἵππων πόῤῥωθεν ἰδόντες, κονιορτὸν ἐγειρόμενον, βοὴν αἱρομένην, νομίσαντες τοὺς ἄνω Σκύθας ἥκειν αὐτοῖς συμμάχους, ἔφυγον φοβηθέντες.

Σκύθαι τὴν Ἀσίαν κατέτρεχον. Αἱ Σκυθίδες 2
γημάμεναι τοῖς οἰκέταις ἐπαιδοποιήσαντο. Ἐπανελθόντας οἱ δοῦλοι τοὺς δεσπότας οὐκ ἐδέξαντο. Πόλεμος ἦν. Οἱ μὲν οἰκέται φαλαγγηδὸν ἐπῄεσαν ὡπλισμένοι· Σκύθης δὲ ἀνὴρ, δείσας αὐτῶν τὴν ἐξ ἀπονοίας μάχην, συνεβούλευσεν ὅπλα μὲν καὶ τόξα καταβαλεῖν, μάστιγας δὲ ἀνατειναμένους ἐπὶ τοὺς οἰκέτας βαδίζειν. Οἱ μὲν ἀνατεινάμενοι τὰς μάστιγας ἐφώρμησαν· οἱ δὲ τὸ συνειδὸς τῆς δουλείας οὐ φέροντες αὐτίκα φεύγοντες ᾤχοντο.

45. ΠΕΡΣΑΙ.

Πέρσαι, περὶ Μυκάλην Σαμίους καὶ Μιλησίους 1

ὑπόπτους ἔχοντες, ἐκέλευσαν αὐτοὺς τὰ τῆς Μυκάλης ἄκρα φυλάττειν, λόγῳ μὲν ὡς ἐμπείρους τῆς χώρας, ἔργῳ δὲ, ἵνα μὴ παρόντες διαφθείροιεν καὶ τοὺς ἄλλους Ἴωνας.

ΠΕΡΣΙΔΕΣ.

2 *Πέρσαι Μήδοις παρετάσσοντο. Περσῶν Κῦρος ἡγεῖτο. Κύρου σατράπης Οἰβάρης ἦρξε φυγῆς, καὶ ὅσων ἡγεῖτο Περσῶν, πάντες τῷ σατράπῃ συνέφευγον. Ἔνθα δὴ αἱ Περσίδες, ἀπαντώμεναι τοῖς φεύγουσιν, ἀνασυράμεναι τοὺς χιτωνίσκους, "Ποῖ" ἔφασαν "φεύγετε; ἢ ὅθεν ἐξέδυτε, πάλιν ἐκεῖ καταδῦναι σπεύδετε;" Ὁ λόγος τῶν γυναικῶν ᾔσχυνε τοὺς Πέρσας, καὶ ἀναστρέψαντες ἐπὶ τὴν μάχην τοὺς Μήδους ἐς φυγὴν ἐτρέψαντο.*

46. ΤΑΥΡΟΙ.

Ταῦροι Σκυθικὸν γένος ἀεὶ, παρατάττεσθαι μέλλοντες, τὰς ὄπισθεν ὁδοὺς ἀνασκάπτουσιν, καὶ ποιήσαντες ἀβάτους οὕτως ἀγωνίζονται, ἵνα μὴ δυνάμενοι φυγεῖν ἢ κρατοῖεν ἢ ἀποθνήσκοιεν.

47. ΤΡΩΙΑΔΕΣ.

Πελληνεῖς ἀναπλέοντες ἐκ Τροίας κατέσχον εἰς τὴν Φλέγραν. Αἰχμάλωτοι Τρωϊάδες, τῶν Ἑλλήνων ἐπὶ γῆν ἀποβάντων οὐ φέρουσαι τὴν ἄλην, τὰς ναῦς κατέπρησαν. Ἔπειθε τὰς αἰχμαλώτους Ἀνθία, Πριάμου ἀδελφή· οἱ δὲ Ἕλληνες ἀπορίᾳ σκαφῶν κατελάβοντο τὴν νῦν καλουμένην Σκιώνην, καὶ πόλιν οἰ-

---

Cap. 45. §. 2. Cf. Plut. de virt. mul. 5 et Nicol. Damasc. t. 3. p. 406 Müller.

κίσαντες τὴν χώραν ἀντὶ Φλέγρας Παλλήνην προσηγόρευσαν.

48. ΣΑΛΜΑΤΙΔΕΣ.

Ἀννίβας ἐν Ἰβηρίᾳ πόλιν μεγάλην Σαλματίδα ἐπολιόρκει· καὶ δὴ συνθήκας ἐποιήσατο, λαβὼν ἀργυρίου τάλαντα τριακόσια καὶ τριακοσίους ὁμήρους, ἀνεῖναι τὴν πολιορκίαν. Τῶν δὲ Σαλματαίων οὐκ ἀποδιδόντων τὰ συγκείμενα, Ἀννίβας ἐπιστρέψας ἐπαφῆκε τοὺς στρατιώτας ὡς ἁρπασομένους τὴν πόλιν. Ἱκετεύουσιν οἱ βάρβαροι συγχωρῆσαι αὐτοῖς, ἐν ἱματίῳ μετὰ τῶν γυναικῶν ἐξελθεῖν, ὅπλα δὲ καὶ χρήματα καὶ ἀνδράποδα καταλιπεῖν. Αἱ γυναῖκες, ἐν τοῖς κόλποις κρύπτουσαι ξίφη, τοῖς ἀνδράσι συνεξῆλθον. Οἱ μὲν δὴ τοῦ Ἀννίβα στρατιῶται τὴν πόλιν διήρπαζον. Αἱ δὲ γυναῖκες ἐμβοήσασαι τοῖς ἀνδράσι τὰ ξίφη παρέδωκαν· ἔνιαι δὲ καὶ αὐταὶ σπασάμεναι μετὰ τῶν ἀνδρῶν ἐπέθεντο τοῖς διαρπάσασι τὴν πόλιν, ὥστε τοὺς μὲν κατέβαλον, τοὺς δὲ ἐτρέψαντο καὶ ἀθρόοι διεξεπαίσαντο. Ἀννίβας, τὴν ἀνδρίαν τῶν γυναικῶν θαυμάσας, ἀπέδωκε δι' αὐτὰς τοῖς ἀνδράσιν αὐτῶν τήν τε πατρίδα καὶ τὰ χρήματα.

49. ΤΥΡΡΗΝΙΔΕΣ.

Τυρρηνῶν οἱ Λῆμνον καὶ Ἴμβρον κατασχόντες, ἐξελασθέντες ὑπ' Ἀθηναίων, ἐς Ταίναρον κατασχόντες Σπαρτιάταις περὶ τὸν Εἱλωτικὸν πόλεμον συνεμαχέσαντο. Πολιτείας δὲ καὶ ἐπιγαμίας τυχόντες, οὐ μὴν ἀρχῆς οὐδὲ βουλῆς μετασχόντες ὑπόνοιαν ἔσχον ὡς νεωτερίζοντες, καὶ συλληφθέντες ὑπὸ Λακεδαι-

Cap. 48. Ex Plut. de virt. mul. 10.
Cap. 49. Ex Plut. de virt. mul. 8.

μονίων ἐφυλάσσοντο. Αἱ δὲ τῶν φρουρουμένων γυναῖκες, ἐπὶ τὴν εἱρκτὴν ἀφικόμεναι τοὺς φύλακας ἱκετεύουσι παρεῖναι αὐτὰς, ὅσον ἰδεῖν καὶ προσειπεῖν τοὺς ἄνδρας. Ἐπεὶ δὲ εἰσῆλθον, μετημφιέννυντο τὰς ἐσθῆτας· καὶ τὰς μὲν τῶν γυναικῶν οἱ ἄνδρες ἐνδύντες περικαλυψάμενοι προϊούσης ἑσπέρας ἐξίασι, τὰς δὲ τῶν ἀνδρῶν αἱ γυναῖκες λαβοῦσαι ὑπομένουσιν ἔνδον, ἐπὶ τῷ πᾶν ὁτιοῦν παθεῖν διασωσάμεναι τοὺς ἄνδρας. Οὐ τοίνυν οὐδὲ οἱ ἄνδρες τῶν γυναικῶν ἠμέλησαν, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ Ταΰγετον κατελάβοντο καὶ τὸ Εἱλωτικὸν ἀπέστησαν, ὥστε δείσαντες οἱ Λάκωνες ἐπεκηρυκεύσαντο καὶ διαλλαγέντες ἀπέδωκαν αὐτοῖς τὰς γυναῖκας· ἔδωκαν δὲ καὶ χρήματα καὶ ναῦς καὶ ὡς ἀποίκους Λακεδαιμονίων ἐξέπεμψαν.

50. ΚΕΛΤΑΙ.

Κελτοῖς στάσις ἦν ἐμφύλιος. Ἤδη δὲ καὶ ἐς πόλεμον ὡπλισμένων, αἱ γυναῖκες αὐτῶν [ἐν μέσῳ] στᾶσαι τῆς παρατάξεως τὰ ἐγκλήματα διήτησαν καὶ διέκριναν, ὥστε τοὺς ἄνδρας φίλους γενομένους διαλλαγὰς ποιήσασθαι καὶ κατὰ οἴκους καὶ κατὰ πόλεις. Αὖθις, εἴποτε Κελτοὶ βουλεύοιντο πολέμου πέρι καὶ εἰρήνης ἢ τῶν ἄλλων, ὅσα κοινὰ πρὸς ἀλλήλους ἢ τοὺς συμμάχους, ἕκαστα γνώμῃ τῶν γυναικῶν ἐβραβεύετο. Ἐν γοῦν ταῖς πρὸς Ἀννίβαν συνθήκαις γέγραπται, Κελτῶν μὲν ἐγκαλούντων Καρχηδονίοις, τοὺς Καρχηδονίων ἐπάρχους καὶ στρατηγοὺς εἶναι δικαστάς· ἢν δὲ Καρχηδόνιοι Κελτοῖς ἐγκαλῶσι, τὰς Κελτῶν γυναῖκας δικάζειν.

Cap. 50. Ex Plut. de virt. mul. 6.

άδε ἔνεστιν ἐν τῷ ὀγδόῳ βιβλίῳ τῶν

Πολυαίνου στρατηγημάτων.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

Καὶ τόδε ὑμῖν ὄγδοον βιβλίον, ἱερώτατοι βασιλεῖς Ἀντωνῖνε καὶ Οὐῆρε, προσφέρω τῶν Στρατηγημάτων· ὥστε συντετελεσμένης τῆς συντάξεως ἣν ὑπεσχόμην, εὔχομαι καὶ ὑμῖν μετὰ τῆς στρατηγικῆς ἀρετῆς τέλος ἀγαθὸν ἐν τοῖς πολέμοις γενέσθαι, ἐμαυτῷ δὲ ψῆφον παρ᾽ ὑμῶν δικαίαν, ὅτι προαιρέσει βίου καὶ λόγου δικανικοῦ χρώμενος οὐκ ἀμελῶ συγγράφειν, ὅσα γένοιτ᾽ ἂν ὠφέλιμα ὑμῖν τε αὐτοῖς καὶ τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ καὶ τοῖς Ἕλλησιν, ἤν τε πολεμῶμεν ἤν τ᾽ εἰρήνην ἄγωμεν. Ἐν μὲν γὰρ πολέμῳ ταῦτά ἐστι νίκης γυμνάσματα, ἐν δὲ εἰρήνῃ γνώμης παιδεύματα, τὴν δόξαν ἀθάνατον παρὰ τῆς ὑμετέρας βασιλείας λαβόντα.

1. ΑΜΟΥΛΙΟΣ.

Ἀμούλιος καὶ Νεμέτωρ ἀδελφοί. Νεώτερος Ἀμούλιος δυνάμει βιασάμενος βασιλεὺς Ἄλβης ἐγένετο. Τὸν μὲν δὴ Νεμέτορα τὸν ἀδελφὸν ἐφρούρει, θυγατέρα δὲ αὐτοῦ Σιλουΐαν, ἵνα μὴ παῖδες ἐξ αὐτῆς γένοιντο, τιμωροὶ τῆς Ἀμουλίου παρανομίας, ἀπέφηνεν ἱέρειαν τῆς Ἑστίας· ἐπειδὴ νόμος ταῖς Ἑστιάσιν ἀεὶ παρθενεύεσθαι.

2. ΝΕΜΕΤΩΡ.

Ῥῶμος καὶ Ῥωμύλος Ἄρεως καὶ Σιλουΐας παῖδες ἐπέθεντο Ἀμουλίῳ. Θόρυβος ἀπὸ τῆς ἄκρας ἐς τὴν

:όλιν ἐφέρετο. Νεμέτωρ εἰδὼς τὰ δρώμενα πρὸς τοὺς :ολίτας ἔφη, "Πολεμίων ἔφοδος γέγονεν· Ἀμούλιος 'ὲ προδοὺς τὴν πόλιν πέφευγεν. Ἀλλὰ ὁπλισάμενοι ς τὴν ἀγορὰν ἀθροιζώμεθα." Οἱ μὲν ὡπλίζοντο καὶ ·θροίζοντο. Ῥῶμος δὲ καὶ Ῥωμύλος ἀνελόντες Ἀμού-ιον ἐξεπήδησαν τῆς ἄκρας, καὶ τοῖς πολίταις ἠθροι-'μένοις ἀνήγγειλαν, οἵτινες ὄντες οἷα παθόντι τῷ :άππῳ δικαίως ἐτιμώρησαν. Ὁ δὲ δῆμος ἐπαινέσας ὸ ἔργον Νεμέτορι τὴν βασιλείαν ἀπέδωκεν.

3. ΡΩΜΥΛΟΣ.

Ῥωμύλος, Ῥωμαίων γυναῖκας οὐκ ἐχόντων, ἐκή-υξεν ἀνὰ τὰς γείτονας πόλεις, ὡς ἑορτὴν ἄξοι δημο-ελῆ Ποσειδῶνος Ἱππίου καὶ ἀγῶνας ἵππων ἐπὶ ἄθλοις εγίστοις. Πολλοὶ δὴ συνῆλθον ἐκ τῶν πόλεων ἐπὶ ὴν θέαν· πᾶν γένος ἀνδρῶν, γυναικῶν, παρθένων. 'ωμύλος παράγγελμα ἔδωκεν, ἀπέχεσθαι μὲν ἀν-ρῶν καὶ γυναικῶν, ἁρπάζειν δὲ μόνας παρθένους αὶ ταύτας οὐκ ἐς ὕβριν, ἀλλ' ἐς γάμον. Οὗτος ὁ άμος Ῥωμαίοις ἀρχὴ παιδοποιΐας ἐγένετο. 1

Ῥωμύλος, τῆς Φιδηναίων πόλεως ἀποσχὼν δέκα ου στάδια, κατεστρατοπέδευσε. Νύκτωρ δὲ τοῦ χρακος ἐξαγαγὼν τὴν δύναμιν, τοὺς ἡμίσεις τῶν όχων εἰς μέτωπον καταστήσας, τοὺς δὲ λοιποὺς ὀρ-ίους ἐκτάξας καὶ τοῖς ἡγεμόσιν ἐν ἀπορρήτῳ παρ-γγείλας ἃ χρὴ πράττειν, αὐτὸς ὀλίγους ἔχων εὐ-όνους πελέκεις φέροντας τοῖς τείχεσι προσῆλθεν, ελεύσας τὴν ἄλλην δύναμιν ἐφεδρεύειν ἐγγύ-εν. Ἤδη δὲ ὑπαυγαζούσης ἕω προσέταξε τὰς πύ-ας ἐκκόπτειν. Τῶν δὲ Φιδηναίων τῇ παραλόγῳ όλμῃ ταραχθέντων καὶ τὰς πύλας ἀνοιξάντων καὶ οῖς πολεμίοις ἐμπεσόντων ἀσυντάκτως, Ῥωμαῖοι 2

μὲν ὑπεχώρουν· Φιδηναῖοι δὲ τοὺς κατὰ μέτωπον ὁρῶντες, τοὺς δὲ ὄπισθεν οὐ βλέποντες, τῶν ὁρωμένων καταφρονοῦντες ἐνέκειντο σφοδρῶς, τούτων οἰόμενοι κρατήσειν. Ἐπεὶ δὲ περαιτέρω προῆλθον, οἱ μὲν ἡγεμόνες τοὺς ὀρθίους λόχους τοῖς κατὰ μέτωπον ὑπέταξαν καὶ συγκαθίσαι παρήγγειλαν, ὅπως ὑπὸ τῶν πολεμίων μὴ βλέποιντο. Τούτων δὲ γενομένων, οἱ μὲν κατὰ μέτωπον φυγόντες περιῆλθον τοὺς ὀρθίους λόχους καὶ ἀντιπρόσωποι τοῖς διώκουσιν ἐγένοντο· οἱ δὲ συγκαθήμενοι διαναστάντες μετὰ βοῆς ἐμβάλλουσι τοῖς πολεμίοις ἀκμῆτες κεκμηκόσι. Μετὰ τούτων δὲ συμβάλλουσι καὶ οἱ πεφευγέναι δοκοῦντες, καὶ Φιδηναίους εἰς φυγὴν τραπομένους ἀνελόντες, τῆς πόλεως αὐτῶν ἐκράτησαν.

4. ΝΟΥΜΑΣ.

Νουμᾶς Ῥωμαίους ἐκ πολέμου καὶ φόνου βουλόμενος μεταβαλεῖν ἐς εἰρήνην καὶ νόμους, ἀναχωρῶν τῆς πόλεως εἰς τέμενος ἱρὸν Νυμφῶν, ἐν τούτῳ μόνος διαιτώμενος ἐπὶ συχνὰς ἡμέρας ἐπανῄει, παρὰ τῶν Νυμφῶν θεοπρόπια κομίζων, ἃ συνεβούλευεν ἡγεῖσθαι νόμους. Τούτοις ἐπείθοντο Ῥωμαῖοι. Ὅσαι μέχρι νῦν ἑορταὶ, θυσίαι, τελεταὶ, ἱερουργίαι, ταῦτα πάντα Νουμᾶς οἷα δὴ νόμους Νυμφῶν κατεστήσατο. Δοκεῖν δὲ ἐμοὶ ζηλωτὴς ἐγένετο Μίνω καὶ Λυκούργου· καὶ γὰρ οὗτοι τοὺς νόμους, ὁ μὲν παρὰ Διὸς, ὁ δὲ παρὰ Ἀπόλλωνος μαθόντες ἢ μαθεῖν φάσκοντες, ἔπειθον αὐτοῖς χρῆσθαι, ὁ μὲν Κρῆτας, ὁ δὲ Λάκωνας.

5. ΤΥΛΛΟΣ.

Τύλλος ἦρχε Ῥωμαίων, παρατασσομένων Φιδηναίοις· Ῥωμαίους προδόντες Ἀλβανοὶ, τὸ λαιὸν κέρας

λιπόντες ἐς τὰ ὄρη παρεχώρουν. Ἱππεὺς διὰ τάχους Τύλλῳ προσδραμὼν ἤγγειλε τὴν προδοσίαν. Ὁ δὲ ἀνεβόησε μέγιστον, "Ἀλλὰ σὺ μὲν τὴν σαυτοῦ τάξιν φύλαττε· Ἀλβανοὶ δὲ ἀπίασι κυκλωσόμενοι τοὺς πολεμίους, ἐμοῦ προστάξαντος." Τοῦτ' ἀκούσαντες Ῥωμαῖοι λαμπρὸν ἠλάλαξαν. Οὐ μὴν οὐδὲ Φιδηναίους ἔλαθεν ἡ τῶν ἀλαλαξάντων χαρὰ, σπουδῇ δὲ καὶ τάχει φεύγειν ὥρμησαν ὑπ' Ἀλβανῶν κυκλωθῆναι φοβηθέντες.

6. ΤΑΡΚΥΝΙΟΣ.

Ταρκύνιος Γαβίους πολιορκῶν μακρῷ χρόνῳ, μὴ δυνάμενος ἑλεῖν, τὸν νεώτατον τῶν παίδων Σέξστον πληγαῖς αἰκισάμενος αὐτόμολον ἔπεμψεν. Οἱ δὲ τὸ σῶμα πικρῶς ᾐκισμένον ἰδόντες ἐδέξαντο, πολλὰ καὶ μεγάλα ἐπαγγειλάμενον κατὰ τοῦ πατρός· ὧν τὰ πλεῖστα δράσας πιστὸς ἦν. Ἐληΐζετο Ῥωμαίους, ἐς φυγὴν ἐτρέπετο, αἰχμαλώτους ἐλάμβανε, μάχας ἐνίκα πολλάς· ὥστε οἱ Γάβιοι θαυμάσαντες αὐτοκράτορα στρατηγὸν αὐτὸν ἀπεφήναντο. Ὁ δὲ ἄγγελον κρύφα πέμψας τὸν πατέρα ἤρετο, τί δρᾶν κελεύοι· Ταρκύνιος δὲ, καὶ γὰρ ἔτυχεν ὁμιλῶν ἐν κήπῳ, τοὺς ὑψηλοτάτους μήκωνας ἀποκλάσας ἔφη πρὸς τὸν ἄγγελον, "Φράζε μου τῷ παιδὶ τοῦτο πράττειν." Ὁ μὲν ἤγγειλεν· ὁ δὲ Σέξστος τῶν Γαβίων τοὺς προέχοντας διαφθείρας, οὕτω μηχανησάμενος ἐρημίαν καὶ ἀσθένειαν Γαβίοις τὴν πόλιν αὐτῶν παρέδωκε Ῥωμαίοις.

7. ΚΑΜΙΛΛΟΣ.

Κάμιλλος Φαλερίοις ἐπολέμει. Τῶν Φαλερίων 1
παίδων ὁ διδάσκαλος, προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω τείχους

Cap. 7. §. 1. Ex Plut. Camillo 10.

ὡς γυμνασομένους, παρέδωκε Ῥωμαίοις· Κάμιλλος δὲ, ἀσεβῆ τὴν τοῦ διδασκάλου προδοσίαν ἡγησάμενος, προσέταξεν ὀπίσω τὼ χεῖρε αὐτοῦ περιαχθῆναι καὶ δεθῆναι καὶ τοῖς παισὶν ἐπέτρεψεν ἀπάγειν τὸν προδότην ὡς τοὺς πατέρας. Φαλέριοι τὸν μὲν διδάσκαλον αἰκισάμενοι κατέφθειραν, τοῦ δὲ Καμίλλου θαυμάσαντες τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν δικαιοσύνην σφᾶς αὐτοὺς ἄνευ μάχης παρέδωκαν· Κάμιλλος δὲ τοὺς πολλῷ χρόνῳ ἁλῶναι μὴ δυναμένους εὐσεβεῖ στρατηγήματι παρεστήσατο.

2 Κελτοὶ, Βρέννου βασιλέως ἡγουμένου, κατὰ κράτος τὴν Ῥώμην ἑλόντες ἑπτὰ μησὶ κατέσχον· Κάμιλλος τοὺς ἔξω τῆς πόλεως Ῥωμαίους συναγαγὼν ἐξήλασε Κελτοὺς καὶ τὴν πόλιν ἀνέστησε. Πάλιν αὖ Κελτοὶ μετὰ τρία ἔτη καὶ δέκα εἰς τὴν Ῥώμην ἐμβαλεῖν τολμήσαντες ἐστρατοπεδεύσαντο περὶ τὸν Ἀνίωνα ποταμὸν, ἐλάχιστον τῆς πόλεως ἀπέχοντα. Κάμιλλος αἱρεθεὶς πέμπτον δικτάτωρ καὶ τὴν στρατιὰν ἀναλαβὼν πρὸς μὲν τὰς τῶν Κελτῶν μαχαίρας, αἷς καταφέροντες τὰς κεφαλὰς διέκοπτον, ἐκέλευσεν ἀντιχαλκεύσασθαι τὰ κράνη ὁλοσίδηρα καὶ λεῖα, ὅπως αἱ μάχαιραι ἀπολισθάνοιεν ἢ κατεάγνοιντο· τοῖς δὲ θυρεοῖς κύκλῳ περιήρμοσε λεπίδα χαλκῆν, τοῦ ξύλου τὰς πληγὰς μὴ στέγοντος. Τοὺς δὲ στρατιώτας ἐδίδαξε τοῖς ξυστοῖς μακροῖς ἀπὸ χειρὸς χρῆσθαι, καὶ τοῖς ξίφεσι τῶν πολεμίων σφᾶς αὐτοὺς ὑποβάλλοντας ἐκδέχεσθαι τὰς καταφοράς. Ὅ τε γὰρ σίδηρος τῶν Κελτῶν μαλακὸς ὢν καὶ πονηρῶς ἐληλασμένος ἐκάμπτετο ταχέως, αἵ τε μάχαιραι αὐτῶν ἐδιπλοῦντο καὶ ἦσαν ἄχρηστοι πρὸς τὴν μάχην. Οὕτως γέ τοι καὶ ῥα-

Cap. 7. §. 2. Ex Plut. Camillo 40.

δίως ἡττηθέντες οἱ πλεῖστοι μὲν αὐτῶν ἔπιπτον, οἱ λοιποὶ δὲ φυγόντες ᾤχοντο.

8. ΜΟΥΚΙΟΣ.

Τυρρηνοὶ Ῥωμαίοις ἐπολέμουν. Τυρρηνῶν βασιλεὺς ἦν Πορσίνας, Ῥωμαίων ἦρχε Ποπλικόλας τρίτον ὑπατεύων. Μούκιος Ῥωμαῖος ἀνήρ, ἄριστος τὰ πολεμικά, Πορσίναν βουλόμενος ἀνελεῖν ἐς τὸ Τυρρηνικὸν στρατόπεδον ἦλθεν, ἐσθῆτα ἔχων Τυρρηνίδα καὶ τῇ φωνῇ τυρρηνίζων· καὶ δὴ παρελθὼν ἐπὶ τὸ βῆμα, τὸν βασιλέα τὸν Πορσίναν οὐκ εἰδὼς ὅστις ἦν, ὃν ᾠήθη μάλιστα τῶν καθεζομένων ἐοικέναι βασιλεῖ καὶ δὴ τοῦτον ἔκτεινε, σπασάμενος τὸ ξίφος. Συλληφθεὶς ὡμολόγησεν ὅστις ἦν. Πορσίνας μὲν δὴ ἔθυεν ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ τοῖς θεοῖς· Μούκιος δὲ τῆς ἐσχάρας πῦρ ἐχούσης ὑπερέσχε τὴν χεῖρα τὴν δεξιάν, καὶ τῆς χειρὸς καιομένης εἱστήκει τῷ Πορσίνᾳ διαλεγόμενος φαιδρῷ καὶ ἀτρέπτῳ τῷ προσώπῳ. Ὡς δὲ Πορσίνας τὴν ἀρετὴν ὑπερεθαύμαζε, Μούκιος "Μηδαμῶς" ἔφη "θαυμάσῃς· τριακόσιοι Ῥωμαῖοι τὴν αὐτὴν ἐμοὶ καρτερίαν ἔχοντες ἐν τῷ στρατοπέδῳ σου πλανῶνται, καιρὸν παραφυλάσσοντες τῆς σῆς ἀναιρέσεως." Πορσίνας, πιστεύσας τοῖς λεγομένοις καὶ φοβηθείς, τὸν πόλεμον πρὸς Ῥωμαίους διελύσατο.

9. ΣΥΛΛΑΣ.

Σύλλας ἐν τῷ συμμαχικῷ πολέμῳ τῶν στρατιω- 1
τῶν αὐτοῦ στρατηγικὸν ἄνδρα καὶ πρεσβευτήν, Ἀλβῖνον, λίθοις καὶ ξύλοις διαχρησαμένων, οὐκ ἐπεξῆλ-

---

Cap. 8. Ex Plut. Publicola 17.
Cap. 9. §. 1. Ex Plut. Sulla 6.

θεν· ἀλλὰ παρεῖδε τοὺς ἀποκτεῖναντας, φάσκων ποιεῖν αὐτοὺς ἐν τούτῳ προθυμοτέρους ἐς τὸν πόλεμον, ὡς ὀφείλοντας ὑπὲρ ἁμαρτήματος μεγάλου διὰ μεγάλης ἀνδραγαθίας ἀπολογήσασθαι. Τοιγάρτοι καὶ ἐν ταῖς μάχαις πολλῷ γενναιότερον ἠγωνίσαντο, ὥστε καὶ λήθην ἐμποιῆσαι τῆς εἰς τὸν Ἀλβῖνον παρανομίας.

2 Σύλλας Ἀρχελάῳ τῷ Μιθριδάτου στρατηγῷ περὶ Ὀρχομενὸν παρετάσσετο. Ὁρῶν δὲ τοὺς Ῥωμαίους ἡττωμένους καὶ φεύγοντας, αὐτὸς ἀποπηδήσας τοῦ ἵππου καὶ σημεῖον ἁρπάσας ὠθεῖτο διὰ τῶν φευγόντων ἐς τοὺς πολεμίους, βοῶν, "Ἐμοὶ μὲν ἐνταῦθα καλόν, ὦ Ῥωμαῖοι, τελευτᾶν· ὑμεῖς δὲ τοῖς πυνθανομένοις, Ποῦ προδεδώκατε Σύλλαν, μέμνησθε φράζειν, Ἐν Ὀρχομενῷ." Τοῦτον τὸν λόγον Ῥωμαῖοι καταιδεσθέντες ἀνέστρεψαν, καὶ προθύμως ἐμβαλόντες ἐτρέψαντο τοὺς πολεμίους.

10. ΜΑΡΙΟΣ.

1 Μάριος Κιμβρίων καὶ Τευτόνων ἐς τὴν Ἰταλίαν ἐμβαλόντων, ἀγρίων ἀνθρώπων, μεγάλων, τὰς ὄψεις ἀλλοκότων, θηριώδη τὴν φωνὴν ἐχόντων, ἐπὶ πλεῖστον ὅσον οὐ συνέβαλεν ἐς μάχην, ἀλλὰ ἐκέλευσε τοὺς στρατιώτας τοῦ χάρακος προϊόντας † ἐμβάλλειν [καὶ] πόρρωθεν ἱσταμένους, ὁρῶντας τοὺς πολεμίους εἴθιζε, τὴν μορφὴν αὐτῶν ἀνέχεσθαι καὶ τὴν φωνὴν ὑπομένειν καὶ τὴν ὄψιν χειροήθη ποιεῖσθαι. Οὕτως ἄρα οἱ στρατιῶται, τὸ θάμβος τῶν βαρβάρων ἐκλύσαντες, κατεφρόνησαν αὐτῶν καὶ τὸν Μάριον αὐτοὶ παρεκάλουν ἐξάγειν αὐτοὺς ἐπὶ τὴν μάχην· καὶ δὴ

Cap. 9. §. 2. Ex Plut. Sulla 21.
Cap. 10. §. 1. Ex Plut. Mario 16.

συμβαλόντες δέκα μυριάσι τῶν πολεμίων τοὺς μὲν ἔκτειναν, τοὺς δὲ ζῶντας ἔλαβον.

Μάριος Τεύτοσι καὶ Κιμβρίοις μέλλων συμβάλ- 2
λειν ἐν ὑπωρείαις ἀνωμάλοις Μάρκελλον διὰ νυκτὸς ἐκέλευσε, τρισχιλίους ὁπλίτας ἄγοντα, δι' ἀβάτων ὀρῶν περιελθόντα κατὰ νώτου τῶν πολεμίων γενέσθαι. Ἐπεὶ δὲ συνέβαλε, παράγγελμα τοῖς στρατιώταις ἔδωκεν, ἐκ τῶν ἀνωμάλων ἠρέμα ὑποβαίνειν ἐς τὸ πεδίον, ὅπως οἱ πολέμιοι, φεύγειν αὐτοὺς οἰόμενοι, διώκειν ἐγχειροῖεν καὶ οὕτως ἐς τὸ ὁμαλὸν κατέλθοιεν. Ὡς δὲ κατῆλθον, κατὰ προσώπου μὲν οἱ περὶ τὸν Μάριον, κατὰ νώτου δὲ οἱ περὶ τὸν Μάρκελλον συρρήξαντες κατέκοψαν τοὺς πολεμίους καὶ νίκην λαμπροτάτην ἐνίκησαν.

Μάριος, Κιμβρίοις συμβαλὼν ἀπὸ χειμερίων 3
τόπων ὁρμωμένοις, ἠπίστατο κρύος μὲν καὶ χιόνα φέρειν δυναμένους, καῦμα δὲ καὶ ἥλιον οὐδαμῶς. Ἦν μὲν δὴ μὴν Αὔγουστος. Μάριος δὲ κατὰ νώτου τῶν πολεμίων προκατελάβετο τῆς μάχης τὸν τόπον. Οἱ βάρβαροι δὲ ἐπιστραφέντες, κατὰ προσώπου τὸν ἥλιον ἔχοντες, ἀντιλάμπουσαν τὴν αὐγὴν οὐ φέροντες, ὑπὸ τοῦ θάλπους ἱδρῶτα πολὺν μετὰ ἄσθματος ἀφιέντες τοὺς μὲν θυρεοὺς προεβάλοντο πρὸ τῶν προσώπων, τὴν ἀκμὴν τοῦ ἡλίου μὴ φέροντες· τὰ δὲ σώματα αὐτῶν γυμνούμενα τιτρώσκοντες οἱ Ῥωμαῖοι κατέκοψαν. Πίπτουσι τῶν βαρβάρων δωδεκάκις μύριοι, ἁλίσκονται ζῶντες ἑξάκις μύριοι.

Cap. 10. §. 2. Ex. Plut. Mario 20. sq.
Cap. 10. §. 3. Ex Plut. Mario 26.

11. ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ.

Μάρκελλος Συρακούσας πολιορκῶν, ὑπὸ τῶν Ἀρχιμήδου μηχανημάτων ἡσσώμενος προσβάλλειν μὲν οὐκέτι τοῖς τείχεσιν ἐθάρσει, χρόνῳ δὲ τὴν πολιορκίαν ἐπέτρεψε. Καὶ δὴ μετὰ πολὺ Δάμιππον Σπαρτιάτην Συρακουσῶν ἐκπλέοντα ἑλὼν αἰχμάλωτον, ἔμαθε παρὰ τούτου πύργον εἶναι τοῦ τείχους φυλασσόμενον ἀμελῶς, δυνάμενον ἄνδρας δέξασθαι συχνούς, τοῦ τείχους ἐπιβατοῦ ὄντος. Πρὸς δὴ τὸ ὕψος αὐτοῦ συμμέτρους κλίμακας κατασκευάσας Μάρκελλος, Συρακουσίων ἑορτὴν ἀγόντων Ἀρτέμιδι καὶ περὶ μέθην καὶ παιδιὰν ἐχόντων, τόν τε πύργον κατέσχε καὶ κύκλῳ τὸ τεῖχος ὅπλων ἐπλήρωσε, καὶ πρὸ τῆς ἕω τὰ Ἑξάπυλα διακόψας κατέσχε τὴν πόλιν. Οἱ μὲν στρατιῶται γενναίως ἀγωνισάμενοι τῆς πόλεως ἁρπαγὴν ᾐτήσαντο· οὐ μὴν ἔδωκε Μάρκελλος, ὅτι μὴ ἀπὸ μόνων ἀνδραπόδων καὶ χρημάτων ὠφελεῖσθαι, τῶν δὲ ἱερῶν καὶ τῶν ἐλευθέρων σωμάτων ἀπέχεσθαι προσέταξεν.

12. ΑΤΙΛΙΟΣ.

Ἀτίλιος ἁλοὺς ὑπὸ Καρχηδονίων ὤμοσεν αὐτοῖς, ἢν ἀφεθῇ, πεῖσαι τὴν σύγκλητον διαλύσασθαι τὸν πόλεμον, μὴ πείσας δὲ ὡς αὐτοὺς ἀναστρέψαι. Ἀφικόμενος ἐς Ῥώμην τοὐναντίον ἔπεισε τὴν σύγκλητον· τότε δὴ καὶ μᾶλλον [συμβάλλειν] Καρχηδονίοις ὡς ἀπαγορεύουσι, καὶ τὰ τῆς ἀσθενείας αὐτῶν ἀπόρρητα καὶ ὃν τρόπον εἶεν ἁλώσιμοι προηγόρευσε. Τῆς δὲ συγκλήτου παρακαλούσης αὐτὸν μένειν καὶ τὸν ἐν

Cap. 11. Ex Plut. Marcello 18 sq.
Cap. 12. Cf. Appianus Punic. 4.

κῖς ἀνάγκαις ὅρκον ἀνώμοτον ἡγεῖσθαι, περιπλεκο-
ένων τέκνων, γυναικὸς, φίλων, συγγενῶν, οὐχ ὑπέ-
ειvε παραβῆναι τὸν ὅρκον· πλεύσας δὲ ὡς τοὺς
αρχηδονίους ἀνήγγειλεν αὐτοῖς τό τε αὐτοῦ στρα-
ήγημα καὶ τὴν Ῥωμαίων γνώμην. Οἱ δὲ καθείρξαν-
ς αὐτὸν εἰς γαλεάγραν, αἰκίσαντές τε χρόνῳ μακρῷ,
κσανίσαντες ἔκτειναν.

13. ΓΑΙΟΣ.

Γάϊος παράγγελμα ἔδωκε τοῖς ἐν τῷ στρατοπέδῳ
ένειν ἐπὶ τῶν ὅπλων. Ἐπεὶ δὲ ὥρᾳ θέρους υἱὸς
ιτοῦ τὸν ἵππον διψῶντα ἤγαγεν ἐπὶ ποταμὸν παραρ-
όντα, προσέταξεν ἀφελεῖν αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν ὡς
πεισθέντος τῷ παραγγέλματι. Τούτῳ τῷ ἔργῳ
ὺς στρατιώτας ἐδίδαξε μηδέποτε παρακοῦσαι παρ-
γέλματος.

14. ΦΑΒΙΟΣ.

Φάβιος ἐν τῷ πρὸς Ἀννίβαν πολέμῳ μὴ παρα- 1
σσόμενος κακῶς ἤκουεν ἐν τῇ συγκλήτῳ. Τοῦ δὲ
οῦ παρακαλοῦντος ἀποτρίψασθαι τὴν ἀδοξίαν, ἐπέ-
ιξεν αὐτῷ μέρος ἕκαστον τῆς φάλαγγος. Ἐνίων δὲ
κ ἐρρωμένως ἐχόντων, „Ὁρᾷς" ἔφη „ὡς οὐ καλὸν
μβαλόντας ἀποκυβεῦσαι περὶ τῶν ὅλων· πολλάκις
ρ ὅλη μὲν ἡ φάλαγξ οὐκ εἴληφεν ἀγῶνος πεῖραν,
τὰ μέρος δὲ τὸν ἔμπειρον οὐκ ἔλαθεν ἡττᾶσθαι δυ-
μένη. Τοιγάρτοι συμβουλεύω μὴ συμβαλεῖν, ἀλλ'
εσθαι, τὰς ὑπωρείας κατέχοντα καὶ τὰς πόλεις ἀφι-
άντα." Ταῦτα λέγων καὶ πράσσων ἐν μὲν τῷ παρ-
τίκα ἐνομίσθη δειλός· ὕστερον δὲ, ἄλλων πολλὰς
νάμεις ἀπολλύντων, πάλιν οἱ Ῥωμαῖοι κατέφυγον

ἐπὶ Φάβιον καὶ τὴν αὐτοῦ στρατηγίαν, ὥστε καὶ δικτάτωρ ἀπεδείχθη καὶ Μάξιμος ἀνηγορεύθη· τοῦτο δ' ἂν εἴη Μέγιστος.

2 Φάβιος ἐπεκλήθη Μέγιστος, Σκιπίων Μέγας· ἐζηλοτύπει τῆς δόξης ὁ Σκιπίων τὸν Φάβιον, ὥστε καὶ ἤρετο· "Τί δή ποτε σὺ μὲν διατηρήσας μόνον τὰ στρατόπεδα κλήζῃ Μέγιστος, ἐγὼ δὲ Μέγας, ὁ συμβαλὼν καὶ κατὰ στόμα καὶ νικήσας Ἀννίβαν;" Φάβιος ἔφη, "Ἀλλ' εἰ μὴ ἐγώ σοι διεφύλαξα τοὺς στρατιώτας, οὐκ ἂν ἔσχες μεθ' ὧν μαχόμενος νικήσεις."

3 Φάβιος εἷλε τὴν Ταραντίνων πόλιν, Ἀννίβου συμμαχοῦντος αὐτοῖς, δόλῳ καὶ τέχνῃ. Στρατιώτης Ταραντῖνος ἦν παρὰ Φαβίῳ. Τούτου τῆς ἀδελφῆς καλῆς οὔσης ἐν Τάραντι Βρέττιος ἤρα ἀνὴρ, ὑπὸ Ἀννίβου τὰ τείχη φυλάττειν πεπιστευμένος. Τοῦτο μαθὼν Φάβιος τὸν Ταραντῖνον στρατιώτην ἐσέπεμψε πρὸς τὴν ἀδελφήν. Ὁ δὲ δι' αὐτῆς φίλον τὸν Βρέττιον ποιησάμενος ἔπεισε τὰ Ῥωμαίων φρονεῖν, ὥστε καὶ συνθέμενος ὁ Βρέττιος ἔδειξε, καθ' ὃ μέρος χρὴ προσβαλεῖν τοῖς τείχεσι· Φάβιος κλίμακας προσθεὶς, ἐπαναβὰς κατὰ κράτος αἱρεῖ τὴν πόλιν. Ἐπὶ τούτῳ μάλιστα πάντων ἐθαυμάσθη, στρατηγήματι κρατήσας Ἀννίβου, τοῦ τέχναις καὶ δόλοις τὰ πλεῖστα νικῶντος.

15. ΚΟΙΝΤΟΣ.

Κόϊντος Φάβιος τὸν υἱὸν αἱρεθῆναι στρατηγὸν βουλόμενος, αὐτὸς ἤδη γεγηρακὼς ἐδεῖτο Ῥωμαίων μηδαμῶς αὐτῷ δοῦναι τὴν ἀρχὴν, ἵνα μὴ ἀναγκάζοιτο συναποδημεῖν ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐν γήρᾳ μακρῷ· οἱ δὲ νομίσαντες ἄμεινον ἕξειν τὰ τῆς πόλεως, τούτου παρ-

---

Cap. 14. §. 3. Ex Plut. Fabio 21.

ντος, ἐψηφίσαντο τὸν νεανίσκον ἄρχοντα. Ὁ δὲ Φά-ιος οὐ συναπεδήμησεν, ἵνα μὴ παρέληται τὸν υἱὸν ἡν δόξαν τῆς ἀρχῆς.

16. ΣΚΙΠΙΩΝ.

1 Σκιπίων ἐν Ἰβηρίᾳ μαθὼν, ὡς τὸ τῶν πολεμίων τρατόπεδον ἄσιτον ἀφίκοιτο ἐς τὴν μάχην, ἐμήκυνεν άγων καὶ παρατάσσων τὴν αὑτοῦ φάλαγγα. Ἀμφὶ ὥραν ἑβδόμην πιεζομένοις ἤδη λιμῷ καὶ δίψει υμβαλὼν ῥᾳδίως ἐκράτησεν.

2 Σκιπίων τοῦ στρατοπέδου τὰς πόρνας ἐξήλασε, ιλεύσας ἐς πόλιν ἀπιέναι πανηγυρίζουσαν. Προσέ-ιξε δὲ ἀποπέμψασθαι κλίνας, τραπέζας, ἐκπώματα αὶ σκεύη πάντα πλὴν χύτρας καὶ ὀβελίσκου καὶ ποτη-ίου, ἀργυροῦν δὲ ἔκπωμα μὴ ἔχειν πλέον δικοτύ-λου, καὶ λούεσθαι μηδένα, τῶν δὲ ἀλειφομένων ἕκα-στον τρίβειν ἑαυτόν, τὰ γὰρ ὑποζύγια δεῖσθαι τῶν τρι-όντων· ἀριστᾷν δὲ ὀρθοὺς ἄπυρον ὄψον, δειπνοῦντας ὲ προσφέρεσθαι καὶ κρέας ὀπτὸν ἢ ἑφθόν· ἱματίῳ δὲ ρῆσθαι σισύρᾳ Γαλατικῇ. Καὶ πρῶτος ἐνεπορπή-ατο σισύραν μέλαιναν ** τοὺς δὲ στρατηγοὺς ἐπὶ ιβάδος ἀνακειμένους ἑωρᾶτο, φάσκων πενθεῖν ἡν τοῦ στρατεύματος ἀσωτίαν καὶ μαλακίαν.

3 Σκιπίων στρατιώτην ἰδὼν χάρακα κομίζοντα, Θλίβεσθαί μοι δοκεῖς" εἶπεν "ὦ συστρατιῶτα." Τοῦ ὲ "Καὶ πάνυ" φήσαντος, "Εἰκότως" ἔφη· "ἐν γὰρ ῷ ξύλῳ τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας ἔχεις, οὐκ ἐν τῇ αχαίρᾳ".

4 Σκιπίων στρατιώτην ἰδὼν μέγα φρονοῦντα ἐπὶ

Cap. 16 §. 2. Plut. apophthegm. Scip. min. 16. (vita cipionis?) coll Appiano Iber. 85.
Cap. 16. §. 3. 4. 5. Plut. apophthegm. ibid. 19. 18. 22.

θυρεῷ κεκοσμημένῳ, "Αἰσχρὸν" ἔφη "Ῥωμαῖον ἄνδρα τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ μᾶλλον ἢ τῇ δεξιᾷ πιστεύειν".

5 Σκιπίων ὑπὸ τοῦ δήμου θορυβούμενος, "Ἐμὲ" ἔφη "οὐδὲ στρατιωτῶν ἐνόπλων ἀλαλαγμὸς ἐξέπληξεν, οὔτι γε συγκλύδων ἀνθρώπων θόρυβος, ὧν οἶδα τὴν Ἰταλίαν μητρυιὰν οὐ μητέρα." Τούτῳ τῷ λόγῳ συνεστάλησαν καὶ τοῦ θορυβεῖν ἐπαύσαντο.

6 Σκιπίων δορυάλωτον λαβὼν ἐν Ἰβηρίᾳ πόλιν Οἴνυσσαν, ὡς οἱ λαφυραγωγοὶ παρθένον ἤγαγον κάλλους ὑπερφυῶς ἔχουσαν, τὸν πατέρα αὐτῆς ἀναζητήσας ἐχαρίσατο αὐτῷ τὴν θυγατέρα. Τοῦ δὲ δῶρα προσκομίσαντος, ὁ δὲ καὶ ταῦτα συνεδωρήσατο, προῖκα φήσας ἐπιδιδόναι τῇ κόρῃ. Ὅσαι δὲ καὶ ἄλλαι γυναῖκες τῶν εὖ γεγονότων ἢ θυγατέρες ἢ παῖδες ὥραν ἔχοντες ἑάλωσαν, τούτοις ἐπέστησε δύο Ῥωμαίων σωφρονεστάτους ἐκ τῶν πρεσβυτέρων, οἳ θεραπευτῆρες καὶ χορηγίαν ἔνεμον τοῖς αἰχμαλώτοις κατὰ τὴν ἀξίαν αὐτῶν. Σκιπίωνος ἡ σωφροσύνη πολλὰς πόλεις Ἰβηρικὰς Ῥωμαίοις φίλας καὶ συμμάχους ἑκούσας ἐποίησεν.

7 Σκιπίων Σόφακα τὸν Μασαισυλίων βασιλέα σύμμαχον ποιησάμενος διέβαλεν εἰς Σικελίαν. Ἀσδρούβας θυγατέρα παρθένον ἔχων, θαυμαστὴν τὸ κάλλος, ἐκδώσειν ὑπέσχετο Σόφακι, τῆς Ῥωμαίων συμμαχίας ἀποστάντι. Ὁ δὲ γήμας τὴν κόρην προσέθετο Καρχηδονίοις καὶ παραχρῆμα ἐπέστειλε Σκιπίωνι, ἀπαγορεύων ἐπιβῆναι Λιβύης. Σκιπίων εἰδὼς Ῥωμαίους ἐπὶ τῇ Σόφακος συμμαχίᾳ μέγα φρονοῦντας, εἰ δὲ μάθοιεν προστεθειμένον τοῖς πολεμίοις οὐκ ἂν τολμήσοντας εἰς Λιβύην διαβαίνειν, ἐκκλησίαν αὐτῶν συναγαγὼν ἐς τοὐναντίον μετεποίησε τὰ γράμματα τοῦ Σόφακος, ὡς καλοῦντος Ῥωμαί-

ους ἐπὶ τὴν Λιβύην, καὶ ὡς θαυμάζοντος ὅτι καὶ νῦν βραδύνοιεν, καὶ ὡς δέον μὴ ἐκλύειν αὐτοῦ τὴν ἀκμὴν τῆς συμμαχίας. Τοιαῦτα εἰπὼν ὁρμὴν καὶ θάρσος τοῖς Ῥωμαίοις ἐνεποίησεν· οἱ δὲ εὐθὺς ἡμέραν ᾔτησαν, καθ' ἣν διαπλεῦσαι προσήκοι.

Σκιπίων κατασκόπους Καρχηδονίων τρεῖς συλ- 8
ληφθέντας, νόμου Ῥωμαίων κελεύοντος πολεμίων κατασκόπους ἀναιρεῖσθαι, τοῦτο μὲν οὐκ ἐποίησε, προσέταξε δ' αὐτοῖς περιελθεῖν τὴν στρατιὰν ἅπασαν. Οἱ δὲ ἰδόντες Ῥωμαίους τοὺς μὲν βάλλοντας, τοὺς δὲ ἀκοντίζοντας, τοὺς δὲ πηδῶντας, τοὺς δὲ ὅπλα ἐπισκευάζοντας, τοὺς δὲ ξίφη ἀκονῶντας, πάλιν ἤχθησαν ἐπὶ τὸν Σκιπίωνα. Ὁ δὲ δοὺς ἄριστον αὐτοῖς, „Ἀπαγγείλατε", εἶπεν, „ἃ τεθέασθε πρὸς τὸν πέμψαντα ὑμᾶς." Οἱ δὲ, ἐπανελθόντες τῷ τε Ἀννίβᾳ καὶ τοῖς ἄλλοις Καρχηδονίοις ταῦτα ἀπαγγείλαντες, ἐξέπληξαν αὐτοὺς καὶ τῇ Ῥωμαίων παρασκευῇ καὶ τῇ Σκιπίωνος μεγαλοψυχίᾳ.

17. ΠΟΡΚΙΟΣ.

Πόρκιος Κάτων ἐνέβαλεν εἰς τὴν Ἰβήρων· ἐκ δὲ τῶν πόλεων ἁπασῶν ἧκον πρεσβευταὶ, σφᾶς αὐτοὺς ἐγχειρίζοντες αὐτῷ τε καὶ Ῥωμαίοις. Ὁ δὲ προσέταξεν αὐτοῖς ἀγαγεῖν ὅμηρα ἐπὶ ὥραν ὡρισμένην. Ἐπεὶ δὲ ἤγαγον, ἑκάστης πόλεως δυσὶν ἀνδράσι μίαν ἐπιστολὴν ἔδωκε, κελεύσας ἅπαντας κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐπανελθόντας τοῖς πολίταις ἀναγνῶναι. Ἐπεὶ δὲ ἐπανῆλθον, ἀνέγνωσαν τὰ γεγραμμένα, „Κατασκάψατε τὰ τείχη σήμερον." Ἑκάστη τοίνυν πόλις, καιρὸν οὐκ ἔχουσα πρὸς τὰς πλησίον πόλεις διαπέμψασθαι, φοβούμενοι δὲ ἕκαστοι μὴ τῶν ἄλλων ὑπα-

. Cap. 16. §. 8. Cf. Polyb. 15, 5.

κουσάντων αὐτοὶ μόνοι μὴ πεισθέντες ἐξανδραποδισθῶσιν, οὕτως ὁμοῦ πάντες Ἴβηρες τὰ τείχη κατέσκαψαν ἡμέρᾳ μιᾷ.

18. ΔΑΥΝΟΣ.

Δαῦνος Διομήδους ἐν Ἰταλίᾳ τελευτήσαντος, ἐπιτάφιον ἀγῶνα ποιῶν πρώτῃ μὲν ἡμέρᾳ τῶν Ἑλλήνων ὡπλισμένων πομπὴν ἔπεμψε, δευτέρᾳ δὲ τῶν βαρβάρων· καὶ δὴ συνέταξε τοῖς βαρβάροις χρήσασθαι παρὰ τῶν Ἑλλήνων τὰ ὅπλα. Οἱ δὲ χρήσαντες ὑπὸ τῶν βαρβάρων τοῖς ἰδίοις ὅπλοις ἀπώλοντο.

19. ΤΙΤΟΣ.

Τίτον αἰχμάλωτον λαβὼν Κλεώνυμος λύτρα ἐπράττετο δύο πόλεις, Ἐπίδαμνον καὶ Ἀπολλωνίαν· ὁ τοῦ Τίτου πατὴρ οὐκ ἔδωκεν, ἀλλὰ σώζειν αὐτὸν ἐκέλευσε. Τίτος εἴδωλον αὐτοῦ κατασκευάσας καθεύδοντος ἐν τῷ οἴκῳ καθῆκε, καὶ αὐτὸς μὲν ἐπιβὰς ἀκατίου λαθὼν ἔφυγεν· οἱ δὲ φύλακες τὸ εἴδωλον ἐφύλαττον.

20. ΓΑΙΟΣ.

Γάϊος περὶ τὴν Τυνδαρίδα Καρχηδονίων ἐφορμούντων ὀγδοήκοντα ναυσὶν, αὐτὸς ἔχων διακοσίας τριήρεις, ἐπειδὴ οἱ πολέμιοι διὰ τὸ πλῆθος τῶν νεῶν οὐκ ἀντανήγοντο, τῶν ἑκατὸν τοὺς ἱστοὺς καταθέμενος, τῶν λοιπῶν ἐκπετάσας τὰ ἱστία καὶ διὰ τούτων ἀποκρυπτόμενος τὰς ἄλλας, κάλοις ἐξηρτημένας, ἐκέπλευσεν. Οἱ δὲ Καρχηδόνιοι, νομίσαντες ἴσας εἶναι τὰς ναῦς τῷ πλήθει τῶν φαινομένων ἱστίων, θαρρήσαντες πρὸς τὸν κίνδυνον ὥρμησαν· Γάϊος πολλαῖς πρὸς ὀλίγας ἀγωνισάμενος ῥᾳδίως ἐνίκησεν.

21. ΠΕΙΝΑΡΙΟΣ.

Πεινάριος φρούραρχος, Ἐνναίων ἀποστάντων τῆς Ῥωμαίων συμμαχίας καὶ τὰς κλεῖς τῶν πυλῶν ἀπαιτούντων, "Ἐὰν ὁ δῆμος ἅπας" ἔφη "αὔριον εἰς ἐκκλησίαν συνελθὼν τοῦτο ψηφίσηται, πεισθήσομαι τῷ ψηφίσματι." Οἱ μὲν τῆς ὑστεραίας ἐς τὸ θέατρον συνελέγησαν· ὁ δὲ νύκτωρ ὑπὸ τὴν ἀκρόπολιν πολλοὺς στρατιώτας ἐφεδρεύειν ἔταξεν ὑπερδεξίους, ἄλλους δὲ περιστῆναι τὸ θέατρον καὶ τὰς διόδους, παραφυλάττοντας τὸ σημανθησόμενον. Οἱ μὲν Ἐνναῖοι συνελθόντες τὴν ἀπόστασιν ἐψηφίζοντο. Τοῦ δὲ φρουράρχου σημήναντος, οἱ στρατιῶται οἱ μὲν ἄνωθεν ἀφιέντες τὰ βέλη, οἱ δὲ κατὰ τὰς διόδους προσπεσόντες καὶ σπασάμενοι τὰς μαχαίρας τὸν δῆμον κατέκοψαν, ὥστε σωρηδὸν ἐπ' ἀλλήλοις ἔπιπτον ἅπαντες, πλὴν ὀλίγων, ὅσοι κατὰ τῶν τειχῶν αὑτοὺς καθῆκαν ἢ δι' ὑπονόμων ἔλαθον ἐκπεσόντες.

22. ΣΕΡΤΩΡΙΟΣ.

Σερτώριος, ἐν Ἰβηρίᾳ νεβρὸν ἐλάφου λευκῆς παρὰ κυνηγῶν δῶρον λαβών, ἔθρεψε καὶ τιθασσὸν ἐποίησεν, ὥστε προϊόντι μὲν εἵπετο, ἐπὶ τὸ βῆμα δὲ ἀναβαίνοντι συνανέβαινεν, καὶ δικάζοντι τὸ στόμα προσέφερεν. Ἔπεισε δὴ τοὺς βαρβάρους, ὡς ἄρα τὸ ζῷον δῶρον Ἀρτέμιδος, καὶ ἡ θεὸς δι' αὐτοῦ προλέγοι πάντα αὐτῷ τὰ μέλλοντα καὶ σύμμαχος ἐν τοῖς πολέμοις γίγνοιτο. Ὅσα γε μὴν ὑπὸ κατασκόπων ἀπόρρητα ἠγγέλλετο ἀποκρυπτόμενος, αὐτὸς προέλεγεν, ὡς διὰ τῆς νεβροῦ μανθάνων παρὰ τῆς θεοῦ, πολε-

Cap. 22. Cf. Plut. Sertor. 11. 20.

μίων ἐφόδους, ἐνέδρας, αἰφνιδίους καταδρομάς· τούτων ἄγγελον ἔφασκεν ἔχειν τὴν νεβρόν. Ὅσαι δὲ καὶ νίκαι πολέμων ἠλπίζοντο, καὶ ταῦτα διὰ τῆς νεβροῦ μανθάνειν παρὰ τῆς θεοῦ φάσκων ἐξέπλησσε τοὺς βαρβάρους καὶ προσεκυνεῖτο, καὶ πάντες αὐτῷ προσέφευγον ὡς δαιμονιωτέραν ἰσχὺν ἔχοντι.

23. ΚΑΙΣΑΡ.

1 *Καῖσαρ ὡς Νικομήδη πλέων περὶ Μαλέαν ὑπὸ ληστῶν ἥλω Κιλίκων. Οἱ μὲν ᾔτησαν λύτρα μεγάλα· ὁ δὲ τὰ διπλάσια ἐπηγγείλατο. Κατέσχον ἐς Μίλητον καὶ τειχῶν ἔξω προσωρμίσαντο. Καῖσαρ Ἐπικράτη Μιλήσιον οἰκέτην πέμπει πρὸς Μιλησίους, παρακαλῶν χρήματα ἐπιδανεῖσαι· οἱ δὲ παραχρῆμα ἔπεμψαν. Ἐπικράτης ἐντολὴν ἔχων παρὰ Καίσαρος, μετὰ τῶν χρημάτων παρασκευὴν εὐωχίας μεγάλης κομίζει καὶ ὑδρίαν πλήρη ξιφῶν καὶ οἶνον μανδραγόρᾳ κεκερασμένον. Καῖσαρ διπλᾶ τὰ λύτρα τοῖς λησταῖς ἀπαριθμήσας προὔθηκεν αὐτοῖς τὴν εὐωχίαν· οἱ δὲ ὑπερχαίροντες τῷ πλήθει τῶν χρημάτων ὥρμησαν ἀνέδην εὐωχεῖσθαι, καὶ τὸν οἶνον πεφαρμακωμένον πιόντες ἀπεκοιμήθησαν. Καῖσαρ, καθεύδοντας ἀναιρεθῆναι κελεύσας, παραυτίκα τοῖς Μιλησίοις ἀπέδωκε τὰ χρήματα.*

2 *Καῖσαρ ἐν Γαλατίᾳ προσῄει ταῖς Ἄλπεσιν. Ἠγγέλη στρατόπεδον τῶν ὀρείων βαρβάρων τὰς παρόδους φυλάττειν. Ὁ δὲ τὴν φύσιν τῶν Ἄλπεων παρεφύλαξε. Τοῦ ὄρους κάτω ποταμοὶ πολλοὶ διαρρέουσι καὶ πολλὰ ἕλη βαθύνεται· ἀπὸ τούτων ὁμίχλη ἐξαίρεται πολλὴ (καὶ ἅμα αὐγῆς) ἀρχομένης ἕω. Κατὰ τήνδε τὴν ὥραν Καῖσαρ μέρος ἥμισυ τῆς στρατιᾶς ἀγαγὼν κύκλῳ τὸ ὄρος περιήρχετο. Οἱ μὲν δὴ βάρβαροι,*

ῆς ὁμίχλης ἐπισκοτούσης, οὐδὲν ὁρῶντες ἡσύχαζον· δὲ ὑπὲρ κορυφῆς τῶν πολεμίων γενόμενος ἠλάλαξεν. Ἱ δὲ ἡμίσεις κάτωθεν ἀντηλάλαξαν, καὶ τὰ ὄρη ανταχόθεν συναπηχήσαντα ἀμήχανον δεῖμα ἐνέβαλε οῖς βαρβάροις. Οἱ μὲν αὐτίκα φεύγοντες ᾤχοντο· ΄αῖσαρ ἀμαχεὶ τὰς Ἄλπεις ὑπερέβαλεν.

Καῖσαρ Ἑλουηττίοις ἐπολέμει. Οὗτοι μοῖρα Γα- 3
κτῶν· καὶ Ῥωμαίοις ἐπῄεσαν πεντήκοντα μυριάδες, ν εἴκοσι τὸ μάχιμον ἦσαν. Καῖσαρ ἀεὶ μίαν ἡμέραν πανεχώρει· οἱ βάρβαροι ταύτῃ καὶ πλέον θαρροῦν- ες ἐδίωκον. Ἐπεὶ δὲ ποταμὸν Ῥοδανὸν διαβαίνειν ιελλον, οὐ πρὸ πολλοῦ ὁ Καῖσαρ ἐστρατοπεδεύσατο. ῶν δὲ βαρβάρων τραχὺν ποταμὸν σὺν πόνῳ πολλῷ αβάντων, οὐ πάντων ἀλλὰ τρισμυρίων, τῆς ὑστε- κίας τῶν λοιπῶν διαβαίνειν μελλόντων, οἱ μὲν δια- ὄντες παρὰ ταῖς ὄχθαις ἀνεπαύοντο κεκμηκότες· αῖσαρ δὲ νύκτωρ ἐπιφανεὶς κατέκοψε πάντας, ἀνα- ορῆσαι διὰ τὸν ποταμὸν οὐκ ἔχοντας.

Καῖσαρ Γερμανῶν ἐπιόντων οὐ θαρρῶν συνάψαι 4
άχην, ὁπότε ἔγνω τοὺς παρ' αὐτοῖς μάντεις προει- ηκότας πρὸ νέας σελήνης ἀπέχεσθαι μάχης, τότε τὴν ὑτοῦ στρατιὰν ἐπήγαγεν, ὡς ἀθυμότερον διὰ τὴν αντείαν μαχουμένοις. Καὶ δὴ ἀρίστῳ καιρῷ χρη- άμενος λαμπρῶς Γερμανοὺς ἐνίκησεν.

Καῖσαρ ἐν Βρεττανίᾳ ποταμὸν μέγαν ἐπεχείρει πε- 5
ραιοῦσθαι. Βασιλεὺς Βρετανῶν, Κασόλαυνος, ἀνεῖργε ετὰ πολλῶν ἱππέων καὶ ἁρμάτων· Καίσαρι μέγιστος ἐφας εἵπετο, ζῶον Βρετανοῖς οὐχ ἑωραμένον. Τοῦ- ν σιδηραῖς φολίσιν ὀχυρώσας καὶ πύργον ἐπ' αὐ- οῦ μέγαν ὑψώσας καὶ τοξότας καὶ σφενδονήτας ἐπι- τήσας, ἐκέλευσεν ἐς τὸ ῥεῦμα ἐμβαίνειν· Βρετανοὶ ἐξεπλάγησαν, ἀόρατον καὶ ὑπερφυὲς θηρίον ἰδόν-

τες. Περὶ γὰρ τῶν ἵππων τί χρὴ καὶ γράφειν; Ὅπου καὶ παρ' Ἕλλησιν, ἣν καὶ γυμνὸν ἐλέφαντα ἴδωσιν, ἵπποι φεύγουσι· πυργοφόρον δὲ καὶ ὡπλισμένον, βέλη καὶ σφενδόνας ἐξαφιέντα, οὐδὲ ἰδεῖν τὴν ὄψιν ὑπέμειναν. Βρετανοὶ μὲν δὴ αὐτοῖς ἵπποις καὶ ἅρμασιν ἔφευγον· Ῥωμαῖοι δὲ ἀκινδύνως τὸν ποταμὸν διέβησαν, ἑνὶ ζώῳ τοὺς πολεμίους φοβήσαντες.

6 *Καῖσαρ πυθόμενος, Κικέρωνα ὑπὸ Γαλατῶν πολιορκούμενον ἀπαγορεύειν, ἔπεμψε στρατιώτην ἀκοντίσαι κελεύσας ἐπιστολὴν, προσδήσαντα τῇ λόγχῃ, νύκτωρ (βαλεῖν) ὑπὲρ τὸ τεῖχος. Ὁ μὲν ἠκόντισεν· οἱ δὲ τειχοφύλακες εὑρόντες ἐκόμισαν Κικέρωνι. Ἀνέγνω δὲ, "Καῖσαρ Κικέρωνι θαρρεῖν. Προσδέχου βοήθειαν." Μετ' ὀλίγον ἐφάνη καπνὸς καὶ κονιορτὸς, Καίσαρος τὴν χώραν πορθοῦντος, ὥστε αὐτίκα τὴν πολιορκίαν διακόψας οὐ μόνον ἀνεσώσατο Κικέρωνα, ἀλλὰ καὶ τοὺς πολιορκοῦντας ἐτίσατο.*

7 *Καῖσαρ ἑπτακισχιλίους ἔχων ἐπολέμει Γαλάταις. Ἐμποιῆσαι δόξαν βουλόμενος ὡς καὶ τῶν ὄντων ὀλιγωτέρους ἔχοι, τὸν μὲν χάρακα στενώτατον ἐκέλευσε τειχίζειν· αὐτὸς δὲ, χωρίον ὑπερδέξιον δασὺ καταλαβόμενος, ἐν τούτῳ μετὰ τῶν πλειόνων στρατιωτῶν ἐκέκρυπτο. Προῆλθον ἱππεῖς ὀλίγοι τοῦ χάρακος, ἐκκαλούμενοι τοὺς βαρβάρους. Οἱ δὲ, κατασκιρτῶντες τῆς ὀλιγότητος τῶν ἱππέων, ἐπῆλθον τῷ χάρακι· οἱ μὲν ἔχουν τὰς τάφρους, οἱ δὲ ἀνέσπων τὰ σταυρώματα. Ἐν τούτῳ σημαίνει μὲν ἡ σάλπιγξ. Ὁμοῦ δὲ συνεξώρμησαν ἐκ μὲν τοῦ χάρακος ἀντίοι πεζοὶ, ἀπὸ δὲ τοῦ ὑπερδεξίου μετὰ Καίσαρος ἱππεῖς κατὰ νώτου, ὥστε ἐν μέσῳ τοὺς βαρβάρους ἀποληφθέντας διαφθαρῆναι τοὺς πλείονας.*

8 *Καῖσαρ ἐπολιόρκει φρούριον Γαλατικόν. Τῶν*

δὲ βαρβάρων ἐπὶ μακρὸν ἀντεχόντων, ὑετὸς ἀμήχανος κατεῤῥάγη, ὥστε καὶ ὅσοι φύλακες τειχῶν ἢ φρουροὶ λείπουσιν οἱ μὲν τὰς φυλακὰς, οἱ δὲ τὰς ἐπάλξεις. Καῖσαρ δὲ παρήγγειλεν ὁπλίσασθαι τότε, καὶ παραχρῆμα τοῖς τείχεσι προσήγαγε, καὶ ἀφύλακτα καταλαβὼν, εὐκόλως ὑπερβὰς ἐξεῖλε τὸ φρούριον.

9 Καῖσαρ ἐπὶ Γεργοβίην πόλιν τῶν ἐν Γαλατίᾳ μεγίστην ἐστράτευσεν· ἀντεστρατοπέδευεν αὐτῷ βασιλεὺς Γαλατῶν Οὐεργετόριξ. Μέσος ἦν ποταμὸς ναυσίπορος καὶ ἡ διάβασις ἀμήχανος. Καῖσαρ παρὰ τὴν ὄχθην πολλαῖς ἡμέραις ἀντιπαρεξῆγεν· οἱ βάρβαροι κατεφρόνουν ὡς διαβῆναι μὴ θαῤῥοῦντος. Ὁ δὲ νύκτωρ δύο τάγματα βαθείαις ὕλαις ἐγκατέκρυψεν, οἳ, τῶν Γαλατῶν τοὺς ἀμφὶ τὸν Καίσαρα παραφυλαττόντων, αὐτοὶ κατὰ τὸ ἄνω τοῦ ποταμοῦ μέρος ἀρχαίας γεφύρας διακεκομμένης, τὰ μὲν σταυρώματα πεπηγότα ἐχούσης, τὰς δὲ ἐπάνω δοκίδας ἀφῃρημένης, αὐτοὶ τεμόντες ἐκ τῆς ὕλης διὰ τάχους ἐγεφύρωσαν καὶ διῆλθον. Οἱ δὲ Γαλάται τῷ παραλόγῳ τῆς διαβάσεως ἐκπλαγέντες ἔφευγον· Καῖσαρ δὲ, μετὰ τῶν λοιπῶν διὰ τῆς αὐτοσχεδίου γεφύρας διαβὰς, ἦν τοῖς Γαλάταις φοβερώτερος.

10 Καῖσαρ ἐπολιόρκει Γεργοβίην πόλιν καὶ τείχεσιν ἐχυρὰν καὶ τῇ φύσει ἐχυρωτέραν. Ἦν γὰρ ἡ πόλις λόφος ἐρυμνὸς, τὰς κορυφὰς ὁμαλὰς ἔχων· κατὰ δὲ τὸ λαιὸν μέρος ὕλαι χθαμαλαὶ καὶ πυκναὶ τῷ λόφῳ συνῆντων, κατὰ δὲ τὸ δεξιὸν ἀπότομος ἦν στενὴν δίοδον ἔχων, καθ' ἣν οἱ Γεργοβιαῖοι μετὰ πολλῆς χειρὸς ἐφύλαττον. Καῖσαρ τῶν αὐτοῦ στρατιωτῶν τοὺς μάλιστα φιλοπόνους καὶ καρτερικοὺς ὡπλισμένους νύκτωρ ἐγκατέκρυψε ταῖς ὕλαις, κε-

λεύσας ἔχειν ἀκόντια βραχέα καὶ ξιφίδια σύμμετρα, ὅπως τὰς χαμαιπετεῖς ὕλας μὴ ὑπερέχοιεν· ἀλλὰ μηδὲ αὐτοὺς ὀρθοὺς βαδίζειν, ἐς γόνυ δὲ ὀκλάσαντας ἠρέμα διαδύεσθαι. Οἱ μὲν δὴ ἀρχομένης ἕω διὰ τῆς ὕλης ἕρποντες ἐπὶ τὸν λόφον κατὰ τὸ λαιὸν ἀνῄεσαν· ὁ δὲ Καῖσαρ κατὰ τὸ δεξιὸν προσῆγε τὴν στρατιὰν, περισπῶν εἰς αὐτὸν τοὺς βαρβάρους. Οἱ μὲν δὴ ἀπομάχεσθαι τοὺς φανερῶς προσβάλλοντας ὥρμηντο· οἱ δὲ ἀφανῶς ἐκ τῆς ὕλης ἀνερπύσαντες ἐκράτησαν τοῦ λόφου.

11 *Καῖσαρ Ἀλεσίαν πόλιν τῆς Γαλατίας ἐπολιόρκει· Γαλατῶν ἐπ᾽ αὐτὸν ἀθροίζονται μάχιμοι μυριάδες εἴκοσι πέντε. Ὁ δὲ, νύκτωρ ὁπλίτας τρισχιλίους καὶ τοὺς ἱππέας πάντας διελὼν, ἐκ πλαγίου μέρους ἑκατέρωθεν ἐκέλευσεν ἀναχωρήσαντας, τῆς ὑστεραίας ἀμφὶ δευτέραν ὥραν κατόπιν τῶν πολεμίων ἐπιφανέντας ἔργου ἔχεσθαι· αὐτὸς δὲ ἀρχομένης ἡμέρας ἐξῆγε τὴν στρατιὰν ἐς μάχην, ὥστε οἱ βάρβαροι, τῷ πλήθει θαρροῦντες, γελῶντες ἐδέχοντο. Τῶν δὲ κατὰ νώτου φανέντων καὶ ἀλαλαξάντων καὶ κυκλουμένων, φυγεῖν ἀπογνόντες ἐξεπλάγησαν, (ἐταράχθησαν,) καὶ τότε πλεῖστος φόνος Γαλατῶν ὁμολογεῖται γεγενῆσθαι.*

12 *Καῖσαρ Δυρράχιον κρατούμενον ὑπὸ Πομπηΐου βουλόμενος ἑλεῖν, αὐτὸς μὲν ὀλίγους εἶχεν ἱππέας, τοῖς δὲ ἦν πολὺ πλῆθος ἱππέων· ἀλλὰ καὶ τοὺς πολλοὺς τέχνῃ χρησάμενος ἐτρέψατο. Τοὺς ὀλίγους ἱππεῖς ἐπελαύνειν κελεύσας ἔμπροσθεν αὐτῶν λόχους τέσσαρας πεζῶν ἔταξε, παραγγείλας μηδὲν ἄλλο δρᾶν ἢ τοῖς ποσὶν ἀνεγείρειν κόνιν ὅσην πλείστην δύναιντο. Πολὺ δὴ νέφος ἀρθὲν φαντασίαν πολλοῦ*

λήθους ἱππέων ἐνεποίησε τοῖς πολεμίοις, ὥστε παραχρῆμα φοβηθέντες ἔφευγον.

Καῖσαρ ἀνεχώρει μετὰ τῆς στρατιᾶς διὰ στενῆς 13
δοῦ. Κατὰ τὸ λαιὸν ἕλος ἦν, κατὰ τὸ δεξιὸν θάλασσα, κατὰ τὴν οὐραγίαν οἱ πολέμιοι προσέκειντο. οὕτους μὲν δὴ ἀνέκοπτεν ἐπιδρομαῖς καὶ ἀναστροαῖς· ἐκ δὲ θαλάσσης τὸ Πομπηΐου ναυτικὸν παραλέον ἐτόξευε καὶ τοῖς βέλεσι κατετίτρωσκεν. Ὁ δὲ αῖσαρ ἐκέλευσε τοῖς στρατιώταις τοὺς θυρεοὺς ἀπὸ ῆς εὐωνύμου χειρὸς ἐς τὴν δεξιὰν μεταλαβεῖν. Οὕως ἐγένετο ἀχρεῖα τὰ βέλη τοῖς τοξεύουσιν ἐκ τῆς αλάττης.

Καῖσαρ καὶ Πομπήϊος ἐν Θεσσαλίᾳ ὁ μὲν ἐφυ- 14
ομάχει, ἀφθονίαν ἔχων ἐπιτηδείων, Πομπήϊος· [ὁ] ὲ ἔσπευδε μάχῃ κριθῆναι [Καῖσαρ]. Καῖσαρ ἐρεθίζει οὺς πολεμίους, ἀναζευγνύειν σκηψάμενος ἐπὶ σιτογίαν, καὶ διεκίνει τοὺς λόχους. Οἱ δὲ τοῦ Πομπηυ, ὡς ὑπὸ δέους φευγόντων καταφρονήσαντες, οὐ ιτέσχον αὐτοὺς, ἀλλὰ παραχρῆμα ἐξεπήδησαν, βιαόμενοι τὸν Πομπήϊον ἡγεῖσθαι. Ἐπεὶ δὲ ἀναχωρῶν Καῖσαρ ἐς τὸ πεδίον αὐτοὺς προήγαγε, καὶ δὴ τότε ιαστρέψας, λαμπρῶς ἀγωνισάμενος ἐνίκησεν.

Καῖσαρ τῶν στρατιωτῶν στασιασάντων καὶ τῆς 15
ρατείας καταβοώντων, προελθὼν ἐς τὸ πλῆθος ὶθαρσεῖ καὶ φαιδρῷ τῷ προσώπῳ, "Τί, ὦ συστραῶται", ἔφη, "βούλεσθε;" Οἱ δὲ κατεβόησαν, Γῆς στρατείας ἀφεθῆναι." Ὁ δὲ ὑπολαβὼν εἶπεν, Ἀγαθῇ τύχῃ, παραινῶ, πολῖται μὴ στασιάζειν." ι δὲ πολῖται ἀκούσαντες ἀντὶ τοῦ στρατιῶται, ιανάκτησαν καὶ παραχρῆμα τὰς γνώμας μετεβάλον-, καὶ πάλιν κατεβόησαν, "Ἀλλ' ἡμεῖς γε συστραῶται μᾶλλον ἢ πολῖται καλεῖσθαι βουλόμεθα."

Γελάσας ὁ Καῖσαρ "Οὐκοῦν", ἔφη, "συστρατευώμεθα."

16 Καῖσαρ παρατασσόμενος πρὸς Πομπήϊον τὸν νεώτερον, ὁρῶν τοὺς αὐτοῦ στρατιώτας φεύγοντας, αὐτίκα τοῦ ἵππου καταβὰς ἐξεβόησεν, "Ἐμὲ, ὦ συστρατιῶται, καταλιπόντες ταῖς χερσὶ τῶν πολεμίων φεύγειν μὴ αἰδεῖσθε." Τὸν τοιοῦτον λόγον αἰδεσθέντες οἱ φεύγοντες ἀνέστρεφον ἐπὶ τὴν μάχην.

17 Καῖσαρ τοῖς στρατιώταις ἀεὶ παρεσκευάσθαι προσέτασσεν, ὡς καὶ ἐν ἑορτῇ καὶ ἐν ὄμβρῳ, καὶ νυκτὸς καὶ ἡμέρας μέλλων ἐξάγειν ἄφνω τὴν δύναμιν· καὶ διὰ τοῦτο οὔτε τὸν καιρὸν οὔτε τὴν ἡμέραν προέλεγεν.

18 Καῖσαρ τὰς ἐξόδους ἐποιεῖτο σὺν πολλῷ δρόμῳ, ἵνα μὴ καταλαμβάνοιτο πρὸς τῶν ὑστεριζόντων.

19 Καῖσαρ, εἰ τεθορυβημένους ἑώρα τοὺς στρατιώτας ὡς προσδοκωμένης τοῖς πολεμίοις μείζονος δυνάμεως, οὐ μόνον ἔξαρνος οὐκ ἦν, ἀλλ' ἔτι καὶ πλέον ὄγκον προστιθεὶς καὶ μεγαλύνων ἐθάρσυνεν, ὡς πρὸς πλείονας χρὴ γενναιότερον ἀγωνίζεσθαι.

20 Καῖσαρ τοῖς στρατιώταις παρήγγελλεν ὅπλα ἔχειν ἀργύρῳ καὶ χρυσῷ πεποικιλμένα, μάλιστα μὲν κόσμου χάριν, οὐχ ἥκιστα δὲ ὅπως καὶ οἱ στρατιῶται τὰ πολύτιμα περιμάχητα ἡγοῖντο.

21 Καῖσαρ τὰ ἁμαρτήματα τῶν στρατιωτῶν οὐ πάντα παρεφύλασσεν, ἀλλ' οὐδὲ τοὺς ἁμαρτάνοντας κατὰ τὴν ἀξίαν ἐτιμωρεῖτο, τὴν συγγνώμην ἀνδρείας ποιητικὴν ἡγούμενος. Εἰ μέντοι τις ἐστασίασεν ἢ τὴν τάξιν ἔλιπεν, οὐκ ἂν τοῦτον ἀτιμώρητον παρῆκεν.

Cap. 23. §. 17. 18. Ex Suet. Divo Julio 65.
Cap. 23. §. 19. Ex Suet. ibid. 66.
Cap. 23. §. 20. 21. Ex Suet. ibid. 67.

Καῖσαρ τοὺς στρατιώτας ἐκάλει συστρατιώτας, τῷ ἰσοτίμῳ τοῦ ὀνόματος προθυμοτέρους ποιῶν ἐς τὰς μάχας. 22

Καῖσαρ, πυθόμενος ἐν Γαλατίᾳ κατακοπῆναι φάλαγγας στρατιωτῶν, ὤμοσε μὴ πρότερον ἀποκείρασθαι, πρὶν ἐπελθὼν τιμωρῆσαι τοῖς ἀνῃρημένοις. Τούτῳ πλείστην εὔνοιαν αὐτῷ παρὰ πάντων ἐπεσπάσατο. 23

Καῖσαρ ἐν λιμῷ τοῖς στρατιώταις ἄρτους διέδωκε, σκευάσας ἐκ βοτάνης. Πομπήϊος δὲ, πολεμῶν πρὸς αὐτὸν, ἕνα ἄρτον προσενεχθέντα τοιοῦτον ἀπέκρυψεν, οὐ βουλόμενος τοῖς ἑαυτοῦ στρατιώταις ἐπιδεῖξαι τὴν τῶν πολεμίων ἐγκράτειαν. 24

Καῖσαρ Πομπηΐῳ παρετάσσετο περὶ Φάρσαλον. Ὁρῶν δὲ πολλοὺς τῶν πολεμίων νέους καὶ καλοὺς ἐπὶ τῷ κάλλει φρονοῦντας καὶ σοβαροὺς, παρήγγειλε τοῖς ἰδίοις στρατιώταις τὰς λόγχας καὶ τοὺς ὑσσοὺς μὴ φέρειν ἐπὶ τὰ σώματα τῶν πολεμίων, ἀλλ' ἐς αὐτὰ τὰ πρόσωπα. Οἱ δὲ, λωβηθῆναι τὸ κάλλος τῶν προσώπων φοβηθέντες, καὶ δὴ ἀποστραφέντες ἔφευγον. 25

Οἱ Καίσαρος στρατιῶται περὶ Δυρράχιον ἡττηθέντες ἑαυτοὺς δεκατευθησομένους παρέδωκαν. Καῖσαρ οὐχ ὡς περὶ τιμωρίας αὐτῶν ἐβουλεύετο, ἀλλὰ καὶ παραμυθησόμενος ἀναμαχέσασθαι τὴν ἧτταν αὐτοὺς προέτρεψεν· οἱ δὲ ἐν ταῖς λοιπαῖς μάχαις ἀεὶ παραταξάμενοι πολὺ πλείοσιν ἐκράτησαν. 26

Καῖσαρ Πομπηΐου κηρύξαντος ἔχθραν καὶ τοῖς μηδετέρῳ προστιθεμένοις, ἀντεκήρυξε καὶ φίλους ἡγήσασθαι κατ' ἴσον τοῖς ἑαυτῷ συμμαχήσασιν. 27

Cap. 23. §. 22. 23. Ex Suet. ibid. 67.
Cap. 23. §. 24. 26. Ex Suet. ibid. 68.
Cap. 23. §. 25. Ex Plut. Caes. 45.
Cap. 23. §. 27. Ex Suet. ibid. 75.

28 *Καῖσαρ ἦν ἐν Ἰβηρίᾳ πρὸς τῇ Ἰλέρδῃ. Γενομένων ἀνοχῶν, οἱ πολέμιοι προσπεσόντες πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν ἀπροσδοκήτως κατέστρωσαν· αὐτὸς δὲ οὓς ἐκείνων εὗρεν ἐν τῷ στρατοπέδῳ σώους διῆκε, καὶ πολλὴν εὔνοιαν ἐπὶ τούτῳ παρὰ τῶν πολεμίων ἐκτήσατο.*

29 *Καῖσαρ ἐν Φαρσάλῳ Πομπήϊον ἐνίκησε. Θεασάμενος τοὺς ἰδίους στρατιώτας ἀμέτρως τῇ νίκῃ χρωμένους, ἀνέκραγε, "Φείδεσθε τῶν πολιτῶν."*

30 *Καῖσαρ τοὺς πολέμους ἅπαντας κατορθώσας, ἑκάστῳ τῶν ἰδίων στρατιωτῶν ἐπέτρεψεν ἕνα, ὃν ἂν βούληται, τῶν πολεμίων διασώζειν. Οὕτω δὴ τοὺς ἀντιστασιώτας Ῥωμαίους ἅπαντας ἐκ τῆς φυγῆς ἀνακαλεσάμενος, εὐνουστάτους ἑαυτῷ κατεσκεύασεν ἐν τῇ πόλει.*

31 *Καῖσαρ τοὺς ἀνδριάντας Πομπηΐου καὶ Σύλλα τῶν ἐχθρῶν, καταβληθέντας ὑπὸ τοῦ πλήθους, αὐτὸς ἀνέστησε καὶ μεγάλην εὔνοιαν παρὰ τῶν Ῥωμαίων ἐκτήσατο.*

32 *Καῖσαρ, τοῦ θύτου λέγοντος "Ἀπαίσια τὰ ἱερά," καὶ μὴν ἀμείνω ἔφη γενήσεσθαι, ἐπειδὰν αὐτὸς ἐθελήσῃ· καὶ οὕτως ἐπέρρωσε τοὺς στρατιώτας.*

33 *Καῖσαρ ἀκαρδίου θύματος εὑρεθέντος "Καὶ τί παράδοξον", ἔφη, "εἰ ἄλογον ζῶον καρδίαν οὐκ ἔχει;" Οἱ στρατιῶται τοῦτ' ἀκούσαντες ἐθάρρησαν.*

24. ΣΕΒΑΣΤΟΣ.

1 *Σεβαστὸς τοὺς ἐν ταῖς μάχαις καθυφιεμένους οὐκ ἀνῄρει πάντας, ἀλλ' ἐδεκάτευεν.*

Cap. 23. §. 28. 29. 30. 31. Ex Suet. Divo Julio 75.
Cap. 23. §. 32. 33. Ex Suet. ibid. 77.
Cap. 24. §. 1. Ex Suet. Divo Augusto 24.

Σεβαστὸς τοῖς διὰ δειλίαν ἀπολιπομένοις κριθὰς 2
ντὶ πυρῶν ἐκέλευε μετρεῖσθαι.

Σεβαστὸς τοὺς ἐπὶ στρατοπέδου διαμαρτόντας 3
κέλευσε πρὸ τοῦ στρατηγείου λυσιζώνους ἑστάναι,
στι δὲ ὅτε καὶ πλινθοφορεῖν δι' ὅλης ἡμέρας.

Σεβαστὸς τοῖς ἑαυτοῦ στρατηγοῖς παρήγγειλεν 4
σφαλείας πεφροντικέναι μάλιστα, καὶ συνεχῶς ἐπέ-
εγε τὸ, "Σπεῦδε βραδέως·" καὶ τὸ,

"Ἀσφαλὴς γάρ ἐστ' ἀμείνων ἢ θρασὺς στρατηλάτης."

Σεβαστὸς τοῖς ἀνδραγαθοῦσιν ἀργυρίου καὶ χρυ- 5
ίου μεγάλας ἐδίδου δωρεάς.

Σεβαστὸς τοὺς ἄνευ λυσιτελείας ῥιψοκινδύνους 6
λεγε μηδὲν διαφέρειν τῶν χρυσοῖς ἀγκίστροις ἁλι-
ομένων.

Σεβαστὸς ἐν τῷ πρὸς Κάσσιον καὶ Βροῦτον πο- 7
έμῳ περαιοῦσθαι τὸν Ἀδρίαν ἐβούλετο· Μοῦρκος,
αύαρχος τῶν πολεμίων ἐφορμῶν ἐν τῇ νησίδι τῇ
κτὰ Βρεντήσιον, κωλύσων δῆλος ἦν. Ὁ Σεβαστὸς
ξαπατᾷ τὸν Μοῦρκον, ὡς μέλλων πρὸς αὐτὸν ναυ-
αχεῖν, καὶ τὰς μὲν τριήρεις ἐν δεξιᾷ τοῦ Ἀδρίου
αρὰ τὴν Ἰταλίαν ἔταξε πλεῖν ὡς τῇ νησίδι ἐπιπλευ-
ουμένας, αὐτὸς δὲ φορτίδας πύργων ἐπλήρου καὶ
ηχανημάτων. Μοῦρκος δὲ, ἐξαπατηθεὶς τῇ παρα-
κευῇ τῆς ναυμαχίας, ἐς τὸ πέλαγος ἀνεχώρησεν, ὡς
ν εὐρυτέρῳ μᾶλλον ἢ στενῷ ναυμαχήσων. Ὁ δὲ Σε-
αστὸς οὐ συνῆψε μάχην, ἀλλὰ ἐν τῇ νησίδι καθωρ-
ίσατο. Μούρκου δὲ ἄλλον ὅρμον οὐκ ἔχοντος, ἀλλὰ
ιασθέντος ὑπὸ τῶν πνευμάτων ἐς τὴν Θεσπρωτίδα

Cap. 24. §. 2. 3. Ex eodem 24.
Cap. 24. §. 4. 5. 6. Ex eodem 25.
Cap. 24. §. 7. Cf. Appianus b. civ. 4, 82. 86.

περαιοῦσθαι, ὁ Σεβαστὸς τὸν Ἀδρίαν ἀκινδι διαπλεύσας τῇ Μακεδονίᾳ προσέσχεν.

25. ΡΩΜΑΙΟΙ.

1 *Ῥωμαῖοι Κελτῶν τὴν πόλιν λαβόντων συνθ· πρὸς αὐτοὺς ἐγράψαντο, φόρους τελεῖν, πύλην ωγμένην παρέχειν διὰ παντὸς καὶ γῆν ἐργάσι Κελτοὶ μὲν ἐπὶ τούτοις ἐστρατοπέδευον· Ῥωμαῖο ὡς φίλοις ξένια πολλὰ ἔπεμψαν καὶ οἶνον πάμπο Οἱ βάρβαροι, φύσει δὲ τὸ Κελτικὸν ὑπέροινον, λὺν ἀρυσάμενοι τὸν οἶνον ὑπὸ μέθης ἔκειντο· μαῖοι δὲ ἐπελθόντες ἅπαντας κατέκοψαν. Ἵνι κατὰ τὰς συνθήκας ἅπαντα ποιῆσαι δοκοῖεν, πέτρας ἀπροσβάτου πύλην ἀνεῳγμένην κατεσ: ασαν.*

2 *Οἱ περὶ Αἰνείαν Τρῶες φεύγοντες Ἰταλίᾳ πι ἔσχον, καὶ ἀμφὶ ταῖς ἐμβολαῖς τοῦ ποταμοῦ Θύβριδος ἐναυλόχουν. Οἱ μὲν Τρῶες ἀνὰ τὴν ραν ἠλῶντο, αἱ δὲ γυναῖκες αὐτῶν βουλεύοι Ῥώμη Τρῳὰς ἀγορεύει, "Μέχρι ποῦ πλανώμε μέχρι ποῦ πλέομεν; τὰ πλοῖα καταφλέξωμεν καὶ ἄνδρας εἰς ἀνάγκην καταστήσωμεν τήνδε τὴν κατοικῆσαι." Ταῦτα εἰποῦσα πῦρ πρώτη ἐνῆκε ναυσὶ, καὶ μετ' αὐτὴν αἱ λοιπαὶ Τρῳάδες· οἱ δὲ Τ(ἀπορούμενοι νεῶν Ἰταλίαν κατῴκησαν.*

3 *Ῥωμαῖοι Κοριολανὸν ἐδίωξαν. Ὁ δὲ φυγὰς ὡς Τυρρηνοὺς, νίκην κατὰ Ῥωμαίων ὑπισχνούμε Πιστεύουσι Τυρρηνοὶ καὶ στρατηγὸν ἀποφαίνου ὁ δὲ νικήσας ἐν μάχαις πολλαῖς τέλος ἐπ' αὐτὴν ρετο τὴν πόλιν, αἱρήσων κατὰ κράτος. Ῥωμαίω*

Cap. 25. §. 2. Ex Plut. de virt. mul. 1.

ητέρες — ἡγεῖτο δὲ αὐτῶν Οὐετηρία μήτηρ Κοριοάνου — προελθοῦσαι τῆς πόλεως ἀπήντων τοῖς ποεμίοις ὡπλισμένοις καὶ Κοριολάνῳ προσπεσοῦσαι ιετηρίας προΐσχουσι. Τὸ δὲ κεφάλαιον τῆς ἱκεσίας, Εἰ τὴν πόλιν αἱρεῖν ἔγνωκας, πρότερον τὴν μητέρα ἣν σὴν καὶ πάσας τὰς Ῥωμαίων μητέρας ἀπόκτεινον." Κοριολανὸς ἔπαθεν, ἐδάκρυσεν, ἀνέζευξεν. Ἡ μὲν νάζευξις εὐσεβής, ὀλέθριος δὲ τῷ στρατηγῷ· Τυρηνοὶ γὰρ ὡς προδόντα νίκην φανερὰν ἐψηφίσαντο ανάτῳ κολασθῆναι.

26. ΣΕΜΙΡΑΜΙΣ.

Σεμίραμις λουομένη τῶν Σιρανῶν ἤκουσε τὴν πόστασιν, καὶ παραυτίκα ἀνυπόδητος μηδὲ τὰς τρίχς ἀναπλεξαμένη ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐξῆλθεν. Τῇ δὲ τήλῃ αὐτῆς ἐπιγέγραπται τάδε· "Ἐμὲ γυναῖκα μὲν φύσις ἐποίησεν, ἐγὼ δὲ τοῖς ἔργοις τῶν ἀγαθῶν νδρῶν οὐδενὸς χείρων ἐγενόμην. Ἐγὼ Νίνου βαιλεύσασα πρὸς ἕω μὲν ὥρισα ποταμὸν Ἰναμάμην, ρὸς δὲ μέσον ἡλίου τὴν φέρουσαν λιβανωτὸν καὶ μύρναν, ἀπὸ δὲ χειμῶνος Σάκας καὶ Σόγδους. Θάασσαν πρότερον οὐδεὶς Ἀσσυρίων εἶδεν· ἐγὼ δὲ ἔσσαρας, αἷς οὐκ ἔστι πόρρω πελάσαι· τίς γὰρ ὑτὰς ὁρμὴ περιέχει; Ποταμοὺς ἠνάγκασα ῥεῖν ὅπου ουλοίμην· ἐβουλόμην δὲ ὅπου συνέφερε. Γῆν ἄκαρον ἐδίδαξα σπείρεσθαι· ποταμοῖς γὰρ αὐτὴν ἔμιξα ιοῖς. Ἀνάλωτα τὰ τείχη παρέσχον· πέτρας ἀβάτους ιδήρῳ κατειργασάμην· ὁδοὺς ἔτεμον ἐμοῖς ὀχήμασιν, ς οὐδὲ θηρία διῆλθεν. Καὶ τῶν ἔργων χρόνος οι περισσὸς ἐγένετο πολύς, ὃν ἐμαυτῇ καὶ φίλοις χαρισάμην."

27. ΡΟΔΟΓΟΥΝΗ.

Ῥοδογούνη λουομένη τὰς τρίχας ἐρρύπτετο. Ἧκέ τις ἀγγέλλων, “Ἔθνος ὑπήκοον ἀφέστηκεν.” Ἡ δὲ οὐκ ἀπορρυψαμένη τὰς τρίχας, ἀλλὰ ὡς εἶχεν ἀναδησαμένη, τόν τε ἵππον ἀνέβη καὶ τὴν στρατιὰν ἐξήγαγε καὶ ὤμοσε μὴ πρότερον ἀπορρύψαι τὰς τρίχας, εἰ μὴ κρατήσειε τῶν ἀποστάντων· καὶ δὴ πολλῷ χρόνῳ πολεμήσασα ἐκράτησε. Μετὰ τὴν νίκην ἐλούσατο καὶ τὰς τρίχας ἀπερρύψατο. Τοῖς Περσῶν βασιλεῦσι βασιλικὴ σφραγὶς εἰκών ἐστιν ἀναδεδεμένην τὰς τρίχας ἔχουσα Ῥοδογούνην.

28. ΤΟΜΥΡΙΣ.

Τόμυρις Κύρου στρατεύσαντος ἐπ' αὐτὴν προσεποιήσατο δεδοικέναι τοὺς πολεμίους. Ἔφυγε μὲν τὸ Μασσαγετικόν· ἐπῆλθε δὲ τὸ Περσικὸν καὶ κατέλαβεν ἐν τῷ στρατοπέδῳ πλῆθος οἴνου, τροφῶν, ἱερείων, οἷς ἀνέδην ἐχρήσαντο καὶ δαψιλῶς διὰ νυκτὸς ὅλης, ὥσπερ νενικηκότες. Ἐπεὶ δὲ μετὰ πολὺν οἶνον καὶ τρυφὴν ἔκειντο καθεύδοντες, ἐπελθοῦσα Τόμυρις δυσκινήτως ἔχοντας Πέρσας αὐτῷ Κύρῳ διέφθειρεν.

29. ΝΙΤΗΤΙΣ.

Κῦρος Περσῶν βασιλεὺς Ἄμασιν Αἰγύπτου βασιλέα μίαν τῶν θυγατρῶν ᾔτησε πρὸς γάμον· ὁ δὲ Νιτῆτιν θυγατέρα Ἀπρίου βασιλέως, ὃν καταλύσας αὐτὸς ἦρχεν, ἔπεμψεν ὡς αὐτόν. Νιτῆτις ὑποκρι-

---

Cap. 27. Cf. Aeschines philosophus in Westerm. Parodox. gr. pg. 215, 8.

Cap. 29. Ex Dinone (?) coll. Athen. 13, 10 p. 560 F.

ναμένη μεχρὶ πολλοῦ Κύρῳ συνῆν ὡς θυγάτηρ Ἀμάσιδος· ἡνίκα δὲ πολλῶν τέκνων ἐγένετο μήτηρ καὶ τὸν γήμαντα ἐς εὔνοιαν ἐκεχείρωτο, ὡμολόγησεν Ἀπρίην αὐτῇ πατέρα γενέσθαι, τὸν δεσπότην Ἀμάσιδος. "Ἀλλ' εἰ καὶ τέθνηκεν Ἄμασις, τὸν γὲ υἱὸν αὐτοῦ Ψαμμήτιχον τίσασθαι καλόν." Πείθεται Κῦρος. Ἀλλὰ καὶ Κῦρος μὲν πρὸ τῆς στρατείας ἐτελεύτησεν· ὁ δὲ παῖς αὐτοῦ Καμβύσης τῇ μητρὶ πεισθεὶς ἐστράτευσε, καὶ τὴν Αἰγυπτίων ἀρχὴν ἐς τὸν Ἀπρίου γένος ἀνεκτήσατο.

30. ΦΙΛΩΤΙΣ.

Ἐπὶ Ῥωμαίους ἐστράτευσαν Λατῖνοι ἡγεμόνα Ποστούμιον ἔχοντες, καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν ἐξήτουν πρὸς γάμον, ὥσπερ αὐτοὶ τὰς Σαβίνων ἥρπασαν, ἐπὶ τῷ σπείσασθαι τὴν εἰρήνην. Ῥωμαῖοι τὸν μὲν πόλεμον ἐφοβοῦντο, τὰς δὲ θυγατέρας οὐχ ὑπέμενον ἐκδοῦναι. Ἔνθα δὴ Φιλῶτις θεράπαινα, τὴν ὄψιν εὐπρεπής, συνεβούλευσεν αὐτήν τε καὶ ἄλλας θεραπαίνας, ὅσαι τὴν ὄψιν ἀστεῖαι, κοσμῆσαι καὶ τοῖς πολεμίοις ὡς θυγατέρας ἐκπέμψαι, προσυνθεμένη, ἐπειδὰν οἱ πολέμιοι λαβόντες αὐτὰς ἀναπαύσωνται, νύκτωρ ἀνασχεῖν πυρσόν. Οἱ μὲν Λατῖνοι συνεκάθευδον ταῖς κόραις· ἡ δὲ ἀνέσχε τὸν πυρσόν. Οἱ Ῥωμαῖοι δὲ ἐπελθόντες τοὺς Λατίνους καθεύδοντας ἀπέκτειναν.

31. ΚΛΟΙΛΙΑ.

Ῥωμαῖοι Τυρρηνοῖς πολεμοῦντες ποιησάμενοι συνθήκας ἔδωκαν αὐτοῖς ὁμήρους τῶν εὐγενεστά-

Cap. 30. Ex Plut. Romulo 29.
Cap. 31. Ex Plut. de virt. mul. 14.

των ἀνδρῶν θυγατέρας παρθένους· αἱ δὲ ὁμηρεύουσαι προσῆλθον ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν Θύβριν λουσόμεναι. Μία δὲ ἐξ αὐτῶν Κλοιλία προὔτρεψεν ἁπάσας ἀναδήσασθαι τοὺς χιτωνίσκους περὶ τὰς κεφαλὰς καὶ διανήξασθαι τὸ ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ δίναις βαθείαις δύσπορον. Ἐπεὶ δὲ διενήξαντο, Ῥωμαῖοι τὴν μὲν ἀρετὴν αὐτῶν καὶ τὴν ἀνδρίαν ἐθαύμασαν· ἀνέπεμψαν δὲ αὐτὰς Τυρρηνοῖς, τὸ πιστὸν τῶν συνθηκῶν φυλάσσοντες. Πορσίνας βασιλεὺς Τυρρηνῶν ἀνέκρινε τὰς κόρας, τίς ἦν αὐτῶν ἡ τοῦτο πρᾶξαι πείσασα· Κλοιλία προλαβοῦσα τὰς ἄλλας ὡμολόγησε. Πορσίνας ὑπεραγασθεὶς τὸ ἀνδρεῖον τῆς κόρης, ἵππον αὐτῇ λαμπρῶς κεκοσμημένον ἐδωρήσατο καὶ τὰς παρθένους πάσας ἐπαινέσας Ῥωμαίοις ἀπέπεμψεν.

32. ΠΟΡΚΙΑ.

Πορκία θυγάτηρ Κάτωνος, γυνὴ Βρούτου, τὸν ἄνδρα Βροῦτον ὑπονοοῦσα ἐπιβουλεύειν Καίσαρι, μαχαιρίῳ κουρέως τὸν ἑαυτῆς μηρὸν ἀνέσχισεν, ἐπιδεικνυμένη καρτερίαν σώματος καὶ ψυχῆς ἐγκράτειαν. Τότε δὴ Βροῦτος ἐπίστευσεν αὐτῇ τὸ ἀπόρρητον. Ἡ δὲ τοὺς χιτωνίσκους αὐτῆς προσεκόμισε τῷ ἀνδρὶ καὶ τῶν χιτώνων ἔνδον τὸ ξίφος. Προσελθὼν Βροῦτος μετὰ τῶν κοινωνούντων, ἐπιθέμενος κτιννύει Καίσαρα. Ἐπεὶ δὲ μετὰ Κασσίου παραταξάμενος ἐν Μακεδονίᾳ πρὸς τὸν Σεβαστὸν ἥττης γενομένης αὐτὸς ἑαυτὸν ἀνεῖλεν, Πορκία τὸ μὲν πρῶτον ἀποκαρτερεῖν ἐπειρᾶτο. Οἰκείων δὲ καὶ συγγενῶν οὐκ ἐώντων, ἐσχάραν ἐκέλευσε κομισθῆναι πυρός, ὡς ἀλεαινομένη· καὶ τῶν ἀνθράκων ἁρπάσασα πολλοὺς ταῖς χερσὶν

Cap. 32. Ex Nicolao Damasc. (?) coll. Plut. Bruto 53.

ἐνέβαλεν ἐς τὸ στόμα καὶ κατέπιε φθάσασα, πρίν τινα τῶν παρόντων βοηθῆσαι δύνασθαι. Οὕτως ἐτελεύτησε Πορκία, στρατηγικὴ καὶ ἀνδρεία πρὸς θάνατον καὶ φίλανδρος γενομένη.

33. ΤΕΛΕΣΙΛΛΑ.

Κλεομένης Σπαρτιατῶν βασιλεύς, κτείνας ἐν παρατάξει Ἀργείων ἄνδρας ἑπτακισχιλίους ἑπτακοσίους ἑβδομήκοντα ἑπτά, ἐβάδιζεν ἐπὶ τὸ Ἄργος ὡς κατὰ κράτος αἱρήσων τὴν πόλιν· Τελέσιλλα ἡ μουσικὴ τὰς Ἀργείας ὁπλίσασα προήγαγεν εἰς μάχην. Αἵ δὲ, ἔνοπλοι παρὰ ἔπαλξιν ἱστάμεναι, κύκλῳ τὰ τείχη φραξάμεναι Κλεομένη μὲν ἀπεκρούσαντο, Δημάρατον δὲ τὸν ἕτερον βασιλέα ἐξώσαντο καὶ τὴν πόλιν ἁλῶναι κινδυνεύουσαν ἀνέσωσαν. Τοῦτο τὸ στρατήγημα τῶν γυναικῶν μέχρι νῦν Ἀργεῖοι τιμῶσι, νουμηνίᾳ μηνὸς Ἑρμαίου τὰς μὲν γυναῖκας ἀνδρείοις χιτῶσι καὶ χλαμύσι, τοὺς δὲ ἄνδρας πέπλοις γυναικείοις ἀμφιεννύντες.

34. ΧΕΙΛΩΝΙΣ.

Χειλωνὶς Κλεάδα θυγάτηρ, Θεοπόμπου γυνή, μαθοῦσα τὸν ἄνδρα ὑπὸ Ἀρκάδων αἰχμάλωτον φυλάττεσθαι ἦλθεν ἐς τοὺς πολεμίους ἑκοῦσα. Θαυμάσαντες αὐτῆς τὸ φίλανδρον Ἀρκάδες ἐπέτρεψαν ἐς τὸ δεσμωτήριον αὐτὴν παρελθεῖν. Ἡ δὲ τὴν αὑτῆς ἐσθῆτα τῷ ἀνδρὶ περιθεῖσα, τὴν ἐκείνου δὲ αὐτὴ λαβοῦσα ἔπεισεν αὐτὸν ὑπεξελθεῖν, αὐτὴ δὲ ἀντ' αὐτοῦ παρὰ τοῖς πολεμίοις ἔμεινε. Θεόπομπος τῷ στρατηγήματι τῆς γυναικὸς διασωθεὶς καὶ αὐτὸς τὴν ἱέρειαν

Cap. 33. Ex Plut. de virt. mul. 4.

τῆς Ἀρτέμιδος, εἰς Φενεὸν πομπευούσαν, ἥρπασε· Τεγεᾶται, ταύτην ἀπολαβεῖν θέλοντες, ἀπέδωκαν αὐτῷ τὴν Χειλωνίδα.

35. ΠΙΕΡΙΑ.

Οἱ ἐν Μιλήτῳ Ἴωνες, πρὸς τοὺς Νηλέως παῖδας στασιάσαντες, ἀνεχώρησαν ἐς Μυοῦντα κἀκεῖθεν ἐπολέμουν· οὐ μὴν ὅγε πόλεμος ἄσπονδος ἦν, ἀλλὰ ἐν ταῖς ἑορταῖς ἦν αὐτοῖς ἐπιμιξία. Πύθου ἀνδρὸς ἐνδόξου θυγάτηρ Πιερία, ἑορτῆς οὔσης παρὰ Μιλησίοις, ἣν Νηληΐδα κλήζουσιν, ἧκεν ἐς Μίλητον. Τῶν Νηλέως παίδων [ὁ δυνατώτατος] ὄνομα Φρύγιος, Πιερίας ἐρασθεὶς ἤρετο, τί ἂν αὐτῇ μάλιστα γίγνοιτο κεχαρισμένον. Ἡ δὲ ἔφη· "Ἐμοὶ διαπρᾶξαι τὸ πολλάκις καὶ μετὰ πολλῶν ἐνθάδε βαδίζειν δύνασθαι." Συνῆκεν ὁ Φρύγιος, ὡς εἰρήνης καὶ φιλίας τοῖς πολίταις δέοιτο, καὶ τὸν πόλεμον ἔπαυσε· καὶ ἔνδοξος ὁ Φρυγίου καὶ Πιερίας ἔρως, εἰρήνην ἀντὶ πολέμου παρασχών.

36. ΠΟΛΥΚΡΙΤΗ.

Μιλήσιοι Ναξίοις ἐπολέμουν· Ἐρυθραῖοι Μιλησίοις συνεμάχουν. Διόγνητος, Ἐρυθραίων στρατηγὸς, λείαν τῶν Ναξίων ἔλαβε πολλὴν καὶ δὴ γυναῖκας καὶ παρθένους πολλὰς, ὧν ἦν Πολυκρίτη· ταύτης ἐρασθεὶς οὐχ ὡς αἰχμαλώτῳ συνῆν, ἀλλ' ὡς γαμετῇ γυναικί. Ἦν ἐν τῷ στρατοπέδῳ τῶν Μιλησίων πάτριος ἑορτὴ, καὶ πάντες ἀνέκειντο μέθῃ καὶ θυμηδίᾳ. Πολυκρίτη παρεκάλει Διόγνητον ἐπιτρέψαι τῶν πεμμάτων μερίδας

Cap. 35. Ex Plut. ibid. 16.
Cap. 36. Ex Plut. ibid. 17.

πέμψαι τοῖς ἀδελφοῖς. Ἐπιτρέψαντος, ἐμβάλλει μολυβδοῦν γραμματεῖον ἐς τὸν πλακοῦντα, τῷ κομίζοντι ἐντειλαμένη φράσαι τοῖς ἀδελφοῖς, ὅπως αὐτοὶ μόνοι φάγοιεν, ἀπὸ στόματος τῆς ἀδελφῆς. Οἱ δὲ, εὑρόντες τὸν μόλυβδον καὶ ἀναπτύξαντες, ἀναγινώσκουσι, "Νύκτωρ ἐπίθεσθε τοῖς πολεμίοις διὰ τὴν ἑορτὴν μεθύουσι καὶ καθεύδουσι καὶ ἀφυλάκτοις." Οἱ δὲ στρατηγοὶ ταῦτα μαθόντες νύκτωρ ἐπέθεντο καὶ τῶν πολεμίων ἐκράτησαν· τὸν μέντοι Διόγνητον ἡ Πολυκρίτη γέρας παρὰ τῶν πολιτῶν ᾐτήσατο.

37. ΛΑΜΨΑΚΗ.

Φωκαεῖς Φόξον ἡγεμόνα ἔχοντες Μάνδρωνι βασιλεῖ Βεβρύκων συνεμάχησαν ὑπὸ τῶν προσοίκων βαρβάρων πολεμουμένῳ· Μάνδρων ἔπεισε τοὺς Φωκαεῖς ἐνοικεῖν μέρος τῆς χώρας καὶ τῆς πόλεως λαβόντας. Ἐπεὶ δὲ πολλάκις μὲν ἐν ταῖς μάχαις ἐνίκων, πολλὰ δὲ λάφυρα ἐκτῶντο, ἐπίφθονοι τοῖς Βέβρυξιν ἐγένοντο, ὥστε ἀποδημοῦντος Μάνδρωνος λόχῳ καὶ δόλῳ τοὺς Ἕλληνας ἐβουλεύσαντο διαφθεῖραι. Μάνδρωνος θυγάτηρ Λαμψάκη παρθένος μαθοῦσα τὴν ἐπιβουλὴν ἀποτρέπειν ἐπειρᾶτο· ὡς δὲ οὐκ ἔπειθε, κρύφα τοῖς Ἕλλησι μηνύει τὰ κατ' αὐτῶν βεβουλευμένα. Οἱ δὲ, θυσίαν παρασκευάσαντες λαμπρὰν ἔξω τειχῶν καλοῦσι τοὺς βαρβάρους ἐς τὸ προάστειον. Οἱ μὲν δὴ κατακλιθέντες εὐωχοῦντο· οἱ δὲ Φωκαεῖς δίχα διελόντες αὐτοὺς οἱ μὲν τὰ τείχη κατελάβοντο, οἱ δὲ τοὺς εὐωχουμένους ἀνεῖλον, καὶ τὴν πόλιν αὐτοὶ κατέσχον. Τὴν δὲ Λαμψάκην μεγαλοπρεπῶς ἐτί-

---

Cap. 37. Ex Plut. ibid. 18.

μησαν καὶ τὴν πόλιν ἀπ' αὐτῆς Λάμψακον ἀνηγόρευσαν.

38. ΑΡΕΤΑΦΙΛΑ.

Νικοκράτης Κυρηναίων τύραννος ἄλλα τε πολλὰ καὶ δεινὰ εἰργάσατο τοὺς πολίτας, καὶ δὴ τὸν ἱερέα τοῦ Ἀπόλλωνος Μελάνιππον αὐτοχειρὶ κτείνας, γυναῖκα αὐτοῦ Ἀρεταφίλαν καλὴν οὖσαν ἔγημεν· ἡ δὲ ὑπὲρ τῆς πατρίδος καὶ τοῦ ἀνδρὸς τίσασθαι τὸν τύραννον ἐσπούδαζεν. Τὸ μὲν δὴ πρῶτον ἐπιβουλεύει φαρμάκοις· ἁλοῦσα δ' ἔφασκεν οὐ δηλητήριον, ἀλλὰ φίλτρον παρασκευάσαι, ὅπως ἐρῶντα αὐτῆς ἔχοι τὸν ἄνδρα. Ἡ μήτηρ τοῦ τυράννου βασανίσαι τὴν Ἀρεταφίλαν συνεβούλευσε· καὶ δὴ βασανισθεῖσα μακροῖς καὶ πικροῖς βασανιστηρίοις ἀντέσχε, μηδὲν πλέον ὁμολογοῦσα φίλτρου. Ὁ τύραννος ὡς οὐδὲν ἀδικοῦσαν ἀφῆκε καὶ συνοῦσαν εἶχεν, καὶ πλέον αὐτὴν ἐθεράπευεν ὡς βασανισθεῖσαν οὐ δικαίως· ἡ δὲ θυγατέρα ἔχουσα ὥρᾳ καὶ κάλλει διαφέρουσαν, ταύτην ὑφῆκεν ἀδελφῷ τοῦ τυράννου μειρακίῳ Λαάνδρῳ. Ὁ δὲ ἁλοὺς ἔρωτι παρακαλεῖ τὸν ἀδελφὸν γῆμαι τὴν κόρην. Ἔγημε, καὶ τῇ μητρὶ τῆς κόρης πειθαρχῶν ὑπ' αὐτῆς πείθεται τὴν πόλιν ἐλευθερῶσαι· ὁ δὲ διαφθείρας Δάφνιν, κατευναστὴν τοῦ τυράννου, διὰ τούτου τὸν Νικοκράτην διεχρήσατο.

39. ΚΑΜΜΑ.

Τῶν ἐν Γαλατίᾳ τετραρχῶν ἦσαν Σινόριξ καὶ Σινάτος. Τοῦ Σινάτου γυνή, κάλλει σώματος καὶ

Cap. 38. Ex Plut. ibid. 19.
Cap. 39. Ex Plut. ibid. 20.

ἀρετῇ ψυχῆς εὐκλεεστάτη, Κάμμα· καὶ γὰρ ἦν Ἀρτέμιδος ἱέρεια, ἣν μάλιστα Γαλάται σέβουσι· καὶ ἦν ἔν τε πομπαῖς καὶ θυσίαις ἀεὶ μεγαλοπρεπῶς καὶ σεμνῶς κεκοσμημένη. Ταύτης ἐρᾷ Σινόριξ· καὶ ζῶντος τοῦ ἀνδρὸς οὔτε πείσειν ἐλπίζων οὔτε βιάσεσθαι, τὸν Σινάτον ἐδολοφόνησεν· οὐκ εἰς μακρὰν δὲ Κάμμαν ἐμνᾶτο. Ἡ δὲ ἐπὶ πλεῖστον μὲν ἀντέλεγεν· οἰκείων δὲ καὶ φίλων ἐγκειμένων καὶ λιπαρῶς θεραπευόντων, ὑπεκρίνατο συγκατατίθεσθαι. Καὶ δὴ συνέθεντο· "Ἡκέτω Σινόριξ εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Ἀρτέμιδος, καὶ παρὰ τῇ θεᾷ συνθήκας τοῦ γάμου ποιησώμεθα." Ἧκε Σινόριξ, καὶ σὺν αὐτῷ πάντες ὅσοι Γαλατῶν ἐντελεῖς, ἄνδρες καὶ γυναῖκες. Ἡ δὲ, φιλοφρόνως αὐτὸν δεξαμένη, προσάγει τῷ βωμῷ· καὶ ἀπὸ χρυσῆς φιάλης ἔσπεισε καὶ τὸ μὲν ἐξέπιεν αὐτὴ, τὸ δὲ ἐκεῖνον ἐκέλευσεν πιεῖν. Ὁ δὲ, οἷα δὴ νυμφίος, παρὰ νύμφης λαβὼν ἡδέως πίνει· τὸ δὲ ποτὸν ἄρα ἦν μελίκρατον πεφαρμαγμένον. Ἡ δὲ πεπωκότα ὡς εἶδεν, λαμπρὸν ἀνωλόλυξε καὶ τὴν θεὸν προσεκύνησεν, εἰποῦσα, "Χάριν οἶδά σοι, ὦ πολυτίμητε Ἄρτεμι, ὅτι μοι παρέσχες ἐν τῷ σῷ ἱερῷ δίκας ὑπὲρ τοῦ ἀνδρὸς λαβεῖν ἀδίκως δι' ἐμὲ ἀναιρεθέντος." Ταῦτα εἰποῦσα παραχρῆμα αὐτή τε ἀπέθνησκε, καὶ ὁ νυμφίος αὐτῇ συναπέθνησκε παρὰ τῷ βωμῷ τῆς θεοῦ.

40. ΤΙΜΟΚΛΕΙΑ.

Τιμόκλεια Θηβαία Θεαγένους ἀδελφὴ, τοῦ παραταξαμένου Φιλίππῳ περὶ Χαιρώνειαν, ὃς καὶ πρὸς τὸν ἐμβοήσαντα, "Μέχρι ποῦ διώκεις;" ἀπεκρίνατο, "Μέχρι τῆς Μακεδονίας." Τούτῳ τελευτήσαντι πε-

---

Cap. 40. Ex Plut. ibid. 24.

ριῆν ἀδελφή. Θήβας κατέσκαψεν Ἀλέξανδρος. Ἄλλοι μὲν δὴ ἄλλα τῆς πόλεως ἐπόρθουν· Τιμοκλείας δὲ τὴν οἰκίαν κατελάβετο Θρᾷξ ἵππαρχος. Οὗτος ὁ Θρᾷξ μετὰ τὸ δεῖπνον ἐκάλει τὴν Τιμόκλειαν ἐς τὸν θάλαμον, καὶ οὐδὲ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ χρυσὸν καὶ ἄργυρον εἴ που κεκρυμμένον ἔχοι, καὶ ταῦτα ὁμολογεῖν ἐβιάζετο. Ἡ δὲ πολὺν μὲν κόσμον ἔχειν ἔφη ἀργύρου καὶ χρυσοῦ ἔν τε ὅρμοις καὶ ψελλίοις καὶ ἐκπώμασι καὶ νομίσμασιν· ἁλισκομένης δὲ τῆς πόλεως πάντα ἐμβαλεῖν εἰς φρέαρ ὕδωρ οὐκ ἔχον. Ὁ Θρᾷξ ἐπίστευσεν· ἡ δὲ ἤγαγεν αὐτὸν ἐς τὸν κῆπον τῆς οἰκίας ἔνθα τὸ φρέαρ ἦν, καὶ καταβῆναι κελεύει. Ὁ μὲν καταβὰς τὸν ἄργυρον καὶ τὸν χρυσὸν ἐζήτει, ἡ δὲ ἄνωθεν μετὰ τῶν θεραπαινίδων πολλοὺς αὐτῷ λίθους καὶ πέτρους ἐπεκύλισεν καὶ κατέχωσε τὸν βάρβαρον. Οἱ Μακεδόνες συλλαβόντες ἤγαγον ἐπὶ τὸν βασιλέα Ἀλέξανδρον· ὁμολογήσασαν δὲ αὐτὴν, ὡς παρανομοῦντα τὸν Θρᾷκα καὶ βιαζόμενον ἠμύνατο, θαυμάσας Ἀλέξανδρος αὐτήν τε ἐλευθέραν ἀφῆκε καὶ πάντας τοὺς κατὰ γένος αὐτῇ προσήκοντας.

41. ΕΡΥΞΩ.

Λάαρχος, Κυρηναίων βασιλεὺς ἀποδειχθεὶς ὡς Βάττῳ τῷ Ἀρκεσιλάου τὴν ἀρχὴν φυλάττων, ἐγένετο ἀντὶ βασιλέως τύραννος, πάσῃ παρανομίᾳ χρησάμενος κατὰ τῶν πολιτῶν. Τοῦ δὴ παιδὸς τοῦ Βάττου μήτηρ ἦν Ἐρυξὼ, σώφρων γυνὴ καὶ δικαιοτάτη. Ταύτης ἐρασθεὶς Λάαρχος ἐμνηστεύετο· ἡ δὲ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτὸν ἠξίου διαλέγεσθαι. Τῶν δὲ ἐπίτηδες ἀναβαλλομένων, ἔπεμψεν Ἐρυξὼ θεράπαιναν ἀπαγγέλλου-

Cap. 41. Ex Plut. ibid. 25.

σαν, νῦν μὲν ἀντιλέγειν τοὺς ἀδελφούς, εἰ δὲ σύνοδος αὐτῶν καὶ ὁμιλία γένοιτο, καὶ δὴ συγχωρήσειν τοὺς ἀδελφούς, τῆς ἀρχῆς τοῦ γάμου γενομένης. Ἀσμένως δέχεται· καὶ δὴ νύκτωρ ἄνευ τῶν δορυφόρων ἧκε πρὸς τὴν Ἐρυξώ, καὶ εἴς τι δωμάτιον εἰσελθὼν περιπίπτει Πολυάρχῳ τῷ πρεσβυτάτῳ τῶν Ἐρυξοῦς ἀδελφῶν, ἔνδον λοχῶντι καὶ δύο νεανίσκους ξιφήρεις ἔχοντι, ὑφ' ὧν κατακεντηθεὶς ἀπέθανε. Τὸν δὲ Βάττον προαγαγόντες ἀπέφηναν βασιλέα καὶ Κυρηναίοις ἀπέδωκαν τὴν πάτριον πολιτείαν.

42. ΠΥΘΟΠΟΛΙΣ.

Πύθης χρύσεια μέταλλα εὑρὼν πάντας τοὺς πολίτας ἐκέλευε μεταλλεύειν, ὀρύσσειν, χρυσίον καθαίρειν, ἄλλο μηδὲν δρᾶν μήτε ἐν τῇ γῇ μήτε ἐν τῇ θαλάσσῃ· πάντες ἀπηγόρευον, οὔτε καρποὺς ἔχοντες οὔτε ἄλλο τι τῶν πρὸς τὸν βίον πράσσοντες. Αἱ δὲ γυναῖκες αὐτῶν ἱκετεύουσι τὴν τοῦ Πύθου γυναῖκα Πυθόπολιν. Ἡ δὲ ἐκέλευσεν ἐκείνας μὲν ἀπιέναι καὶ θαρρεῖν· αὐτὴ δὲ τοὺς δημιουργοὺς τοῦ χρυσίου καλέσασα ἐκέλευσε ποιεῖν ἰχθῦς χρυσοῦς, πέμματα, ὡραῖα, ὄψα, βρώματα πάντα χρυσᾶ. Πύθης ἧκεν ἐξ ἀποδημίας καὶ δεῖπνον ᾔτει. Ἡ γυνὴ παρέθηκεν αὐτῷ χρυσῆν τράπεζαν, ἐφ' ἧς παρέκειτο οὐδὲν ἐδώδιμον, ἀλλὰ πάντα χρυσᾶ ἐδωδίμοις ὅμοια. Πύθης ἐπαινέσας τὴν μίμησιν τῆς τέχνης ᾔτει φαγεῖν. Ἡ δὲ προσέφερεν αὐτῷ ἄλλο τι χρυσοῦν ὅμοιον ἐδωδίμῳ, καὶ τοῦτο πάλιν. Δυσχεραίνοντος δὲ καὶ λιμώττειν ὁμολογοῦντος, "Ἀλλὰ γεωργίαν μὲν" [εἶπεν] "καὶ τέχνην πᾶσαν κατέλυσας· ἐκέλευες δ' ὀρύσσειν ἄχρηστον

Cap. 42. Ex Plut. ibid. 27.

χρυσίον, οὗ τί τοῖς ἀνθρώποις ὄφελος, εἰ μὴ τοὺς σπειρομένους καὶ φυτευομένους καρποὺς ἔχοιεν;" Τῇ σοφίᾳ τῆς γυναικὸς ἐδιδάχθη Πύθης καταλῦσαι μὲν τὴν τῶν μετάλλων ἐργασίαν, ἀφεῖναι δὲ τοὺς πολίτας ἐπὶ γεωργίαν καὶ τὰς ἄλλας τέχνας.

43. ΧΡΥΣΑΜΗ.

Τῆς Ἰωνικῆς ἀποικίας ἐς τὴν Ἀσίαν ἀφικομένης, τοῖς Ἐρυθρὰς κατέχουσιν ἐπολέμει Κνῶπος τοῦ Κοδριδῶν γένους. Ὁ θεὸς ἔχρησεν αὐτῷ στρατηγὸν παρὰ Θεσσαλῶν λαβεῖν τὴν ἱέρειαν τῆς Ἐνοδίας· ὁ δὲ πρεσβεύεται πρὸς Θεσσαλοὺς καὶ μηνύει τὸ λόγιον τοῦ θεοῦ. Οἱ δὲ ἔπεμψαν αὐτῷ τὴν ἱέρειαν τῆς θεοῦ Χρυσάμην. Αὕτη φαρμάκων ἔμπειρος οὖσα, ταῦρον ἐξ ἀγέλης μέγιστον καὶ κάλλιστον συλλαβοῦσα, τὰ μὲν κέρατα κατεχρύσωσε καὶ τὸ σῶμα κατεκόσμησε στέμμασι καὶ χρυσοπάστοις ἁλουργίσι, καὶ μετὰ τῆς τροφῆς ἀναμίξασα μανιοποιὸν φάρμακον ἔδωκεν αὐτῷ φαγεῖν· τὸ δὲ φάρμακον αὐτόν τε τὸν ταῦρον ἐξέμηνε καὶ τοὺς γευομένους αὐτοῦ μανιουργεῖν ἔμελλεν. Οἱ μὲν δὴ πολέμιοι ἀντεστρατοπέδευον· ἡ δὲ, ἐν ὄψει τῶν πολεμίων βωμὸν παραθεῖσα καὶ ὅσα πρὸς θυσίαν, ἐκέλευσε προσάγειν τὸν ταῦρον. Ὁ δὲ, ὑπὸ τοῦ φαρμάκου μεμηνὼς καὶ οἰστρῶν, ἐξεπήδησε καὶ μέγα μυκώμενος ἔφυγεν. Οἱ πολέμιοι, χρυσόκερων κατεστεμμένον ὁρῶντες καὶ φερόμενον ἐς τὸ ἑαυτῶν στρατόπεδον ἀπὸ τῆς θυσίας τῶν ἐναντίων, ὡς ἀγαθὸν σημεῖον καὶ οἰώνισμα αἴσιον ἐδέξαντο, καὶ συλλαβόντες καλλιεροῦσι τοῖς θεοῖς καὶ τῶν κρεῶν ἕκαστος φιλοτίμως ἐδαίσαντο, ὡς δαιμονίου καὶ θείας ἱερουργίας μεταλαγχάνοντες. Αὐτίκα δὴ πᾶν τὸ στρατόπεδον ὑπὸ μανίας καὶ παραφροσύνης ἐξίστατο·

πάντες ἀνεπήδων, διέθεον, ἀνεσκίρτων, τὰς φυλακὰς ἀπέλιπον. Χρυσάμη ταῦτα ἰδοῦσα τὸν Κνῶπον ἐκέλευσε, διὰ τάχους ὁπλίσαι τὴν στρατιὰν καὶ τοῖς πολεμίοις ἐπάγειν, ἀμύνασθαι μὴ δυναμένοις. Οὕτω δὴ Κνῶπος, ἀνελὼν ἅπαντας, ἐκράτησε τῆς Ἐρυθραίων πόλεως μεγάλης τε καὶ εὐδαίμονος.

44. ΠΟΛΥΚΛΕΙΑ.

Ἐπὶ Βοιωτούς, οἳ πάλαι Θεσσαλίαν ᾤκουν, ἐστράτευσεν Αἴατος ὁ Φειδίππου, Πολύκλειαν ἀδελφὴν ἔχων· Ἡρακλεῖδαι τὸ γένος ἄμφω. Χρησμὸς ἦν ἄρξειν, ὃς ἂν ἐκ τοῦ γένους πρῶτος διαβὰς τὸν Ἀχελῷον ἐπιβῇ τῆς πολεμίας. Ἡ μὲν στρατιὰ τὸν ποταμὸν διαβαίνειν ἔμελλε· Πολύκλεια δὲ τὸν πόδα ἐπιδησαμένη, φάσκουσα τετρῶσθαι τὸ σφυρὸν παρακαλεῖ τὸν ἀδελφὸν Αἴατον διενεγκεῖν αὐτὴν ὑπὲρ τὸν ποταμόν. Ὁ δὲ μηδὲν ὑποπτεύσας, ἀλλ' ὡς ἀδελφῇ βουλόμενος ὑπουργῆσαι, τὴν μὲν ἀσπίδα ἐπέδωκε τοῖς ὁπλοφόροις, τὴν δὲ Πολύκλειαν ἀράμενος ἐβάδιζε διὰ τοῦ ποταμοῦ προθύμως. Ἡ δὲ γενομένου πλησίον τῆς ὄχθης, φθάσασα ἐξήλατο καὶ μεταστραφεῖσα πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἔφη· "Ἐμὸν γέρας ἡ βασιλεία κατὰ τὸν τοῦ θεοῦ χρησμόν· πρώτη γὰρ ἁπάντων τῆς χώρας ἐπέβην." Αἴατος αἰσθόμενος τῆς ἀπάτης οὐκ ἐχαλέπαινεν, τὸ δὲ φρόνημα τῆς κόρης ἀγάμενος αὐτὴν ἔγημε· καὶ ὁμοῦ βασιλεύοντες παῖδα Θεσσαλὸν ἐποιήσαντο, ἀφ' οὗ καὶ τὴν πόλιν Θεσσαλίαν προσηγόρευσαν.

45. ΛΕΑΙΝΑ.

Ἀριστογείτων καὶ Ἁρμόδιος πῶς ἐπέθεντο τοῖς τυράννοις, οὐδεὶς Ἑλλήνων ἀγνοεῖ. Ἦν γὰρ Ἀριστογείτονι ἑταίρα, ὄνομα Λέαινα· Ἱππίας τὴν Λέαι-

ναν συλλαβὼν ἐβασάνισεν ἐφ' ᾧ τε ἐξειπεῖν τοὺς κοινωνήσαντας τῆς ἐπιθέσεως. Ἡ δὲ πλεῖστον ὅσον ἀντεῖχεν· ἐκνικωμένη δὲ ὑπὸ τῶν βασάνων, ἵνα μὴ ἐξείποι, αὐτὴ τὴν αὑτῆς γλῶτταν ἀπέδακεν. Ἀθηναῖοι τὴν ἑταίραν τιμῆσαι θέλοντες αὐτὴν μὲν οὐκ ἔστησαν ἐν ἀκροπόλει, τὸ δὲ ζῷον τὴν λέαιναν χαλκῆν δημιουργήσαντες ἀνέθηκαν. Εἴ τις ἀνῆλθεν εἰς ἀκρόπολιν, ἑώρακεν ἐν τῷ προπυλαίῳ τὴν λέαιναν χαλκῆν, γλῶσσαν οὐκ ἔχουσαν, ὑπόμνημα τοῦ διηγήματος.

46. ΘΕΜΙΣΤΩ.

Θεμιστὼ Κρίθωνος Οἰανθίου θυγάτηρ. Ταύτης ἤρα Φρικοδήμου τοῦ τυράννου παῖς Φίλων. Ὁ τύραννος ἐξῄτει πρὸς γάμον τὴν κόρην. Ὁ πατὴρ ἀντέλεγεν. Ὁ τύραννος τοὺς υἱοὺς τοῦ Κρίθωνος ἀποσπάσας ἐν ὄψει τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς παρέβαλε θηρίοις πεινῶσι· τὴν δὲ κόρην ἀποσπάσας ἐπετέλει τὸν γάμον. Θεμιστὼ διὰ τὴν ἀνάγκην ὑποκριναμένη ξίφος εἰσεκόμισεν ὑπὸ τῷ χιτωνίσκῳ, καὶ τὸν νυμφίον καθεύδοντα ἐν τῷ θαλάμῳ παρακλίνασα τὸν τράχηλον εὐκόλως ἀπέσφαξεν, ὡς μηδὲ φωνὴν τοῦ φονευομένου γενέσθαι. Ταῦτα δὲ πάντα νύκτωρ λαθοῦσα, πάλιν ἐπὶ θάλασσαν κατελθοῦσα, ἀκάτιον εὑροῦσα, πνεύματος ἐπιτυχοῦσα, τὸ ἀπόγειον ἑλκύσασα, μόνη ἀναχθεῖσα κατέπλευσεν ἐς Ἑλίκην πόλιν τῆς Ἀχαΐας, ἔνθα Ποσειδῶνος ἱερὸν ἅγιον ἦν· τούτῳ προσέφυγεν ἱκέτις. Φρικόδημος τὸν ἕτερον τῶν υἱῶν, ἀδελφὸν τοῦ φονευθέντος, Ἡράκοντα, ἔπεμψεν ἐξαιτήσοντα παρὰ τῶν Ἑλικαίων τὴν κόρην. Οἱ μὲν δὴ ἐξέδωκαν. Ἐπεὶ δὲ ἀνήχθησαν, χειμὼν μέγας ἐξέωσε τὸ σκάφος ἐπὶ τὸ Ῥίον τῆς Ἀχαΐας· οὗ προσορμισαμένοις ἐπεφάνησαν ἡμιολίαι δύο Ἀκαρνάνων ἐχθρῶς

;όντων πρὸς τὸν τ[illegible]ννον, οἳ τὸ σκάφος ἐξαψάμενοι κτῆγον ἐς Ἀκαρνανίαν. Τὸ πλῆθος τῶν Ἀκαρνάνων αθόντες τὰ πεπραγμένα οἰκτείρουσι τὴν κόρην, καὶ ὶν Ἡράκοντα δήσαντες αὐτῇ παρέδωκαν. Ὁ τύραννος ρεσβεύεται πρὸς αὐτὴν ὑπὲρ τοῦ παιδός· ἡ δὲ, εἰ ὺς γονέας ἀπολάβοι, τότε ἀποδώσειν τὸν υἱὸν ἐπηγείλατο. Φρικόδημος πιστεύσας ἐξέπεμψεν αὐτῇ τοὺς νέας· οἱ δὲ Ἀκαρνᾶνες οὐδὲν ἔλαττον τὸν Ἡράκοντα ἰκισάμενοι πικρῶς ἀπέκτειναν. Τὸν δὲ Φρικόδημον ὑ μετὰ πολλὰς ἡμέρας οἱ πολῖται διέφθειραν. Οἱ δὲ ἣν Ἑλίκην οἰκοῦντες οὐκ εἰς μακρὰν κατεπόθησαν ὑτοί τε καὶ ἡ πόλις, τῆς μὲν γῆς σεισθείσης, τοῦ δὲ ελάγους ἐπικλύσαντος. Ἔδοξε τὸ μήνιμα γενέσθαι ιῦ Ποσειδῶνος, ὅτι τὴν ἱκέτιν αὐτοῦ παρθένον τοῖς ολεμίοις ἐξέδωκαν.

47. ΦΕΡΕΤΙΜΑ.

Ἀρκεσίλαος Βάττου Κυρηναίων βασιλέως, καταιασιασθεὶς ὑπὸ τοῦ πλήθους ἐξέπεσε τῆς ἀρχῆς· ἡ ὲ μήτηρ αὐτοῦ Φερετίμα, πρὸς Εὐέλθοντα βασιλέα ἀλαμῖνος τῆς ἐν Κύπρῳ πλεύσασα, ἱκέτευσεν αἰτουένη συμμαχίαν. Ὁ μὲν Κύπριος τῆς ἱκεσίας ἠμέλησεν· ἐν δὲ τῷ τέως Ἀρκεσίλαος Ἑλλήνων συμμάχων ὐπορήσας, κατελθὼν, τὴν ἀρχὴν ἀναλαβὼν, πικρῶς μωρούμενος τοὺς λελυπηκότας ὑπὸ τῶν ὁμόρων αρβάρων ἀνῃρέθη. Φερετίμα πρὸς τὸ δεινὸν οὐκ πηγόρευσεν, ἀλλὰ ὡς τὸν Αἰγύπτου σατράπην Ἀρυνδην καταφυγοῦσα καί τινας εὐεργεσίας ἐς Καμβύην προβαλομένη, πολλὴν δύναμιν πεζικὴν καὶ ναυκὴν συλλαβοῦσα, προσβαλοῦσα τοῖς Κυρηναίοις

Cap. 47. Ex Herodoto 2, 162—167.

ἀνυπόστατος ἐγένετο, ὥστε καὶ δίκας ὑπὲρ τοῦ παιδὸς λαβεῖν καὶ τῷ γένει τὴν ἀρχὴν ἀπολαβεῖν.

48. ΑΞΙΟΘΕΑ.

Ἀξιοθέα Νικοκλέους γυνὴ Κυπρίων βασιλέως, πολλῶν ἡκόντων παρὰ Πτολεμαίου βασιλέως Αἰγύπτου καταλυσόντων τὴν ἀρχήν, ἐπειδὴ Νικοκλῆς μὲν αὑτὸν ἀνεκρέμασεν, οἱ δὲ ἀδελφοὶ αὐτοῦ σφᾶς αὐτοὺς κατέσφαξαν, αὕτη τὰς τῶν τετελευτηκότων ἀρετὰς ἐζήλωσε· καὶ τάς τε ἀδελφὰς αὐτῶν καὶ μητέρας καὶ γυναῖκας συγκαλέσασα, ἔπεισε μηδὲν ἀνάξιον ὑπομεῖναι τοῦ γένους. Αἱ δὲ πεισθεῖσαι συνέκλεισαν μὲν ἀσφαλῶς τῆς γυναικωνίτιδος τὰς θύρας· ἀναδραμοῦσαι δὲ ἐπὶ τὰ στέγη, τοῦ πλήθους τῶν πολιτῶν συνδεδραμηκότος, τὰ μὲν τέκνα φερόμενα ἐν ταῖς ἀγκάλαις ἀπέσφαξαν, πῦρ δὲ ἐνεῖσαι τοῖς ὀρόφοις, αἱ μὲν τοῖς ξίφεσιν αὑτὰς διεχρήσαντο, αἱ δὲ εὐθαρσῶς τῇ φλογὶ προστρέχουσαι διεφθείροντο. Ἀξιοθέα δὲ στρατηγὸς ἦν ἐν τοῖς δεινοῖς ἀρίστη· ὅτε γὰρ εἶδεν εὐγενῶς ἁπάσας κειμένας, τότε καὶ αὐτὴ τὸ ξίφος καθεῖσα διὰ τῆς σφαγῆς αὑτὴν ἔρριψεν εἰς τὴν φλόγα, ἵνα μηδὲ νεκροῦ τοῦ σώματος οἱ πολέμιοι κρατήσωσιν.

49. ΑΡΧΙΔΑΜΙΣ.

Πύρρος Ἠπειρώτης ἐστράτευσεν ἐπὶ Λακεδαίμονα. Μάχης ἰσχυρᾶς πρὸ τῆς πόλεως γενομένης, ἀναχωρήσαντες οἱ Λάκωνες ἐβουλεύσαντο παῖδας μὲν καὶ γυναῖκας ἐς Κρήτην ὑπεκθέσθαι, αὐτοὶ δὲ κινδυνεύειν μέχρι νίκης ἢ θανάτου. Ἀρχίδαμις Κλεάδα βασιλέως θυγάτηρ ἀντεῖπε τῇ γνώμῃ, καὶ "Καλὸν [ἔφη] ταῖς Λακαίναις, μετὰ τῶν ἀνδρῶν ἀποθανεῖν ἢ

Cap. 49. Cf. Plut. Pyrrho 27.

ζῆν μετ' αὐτῶν." Καὶ δὴ πρὸς αὐτὰς ἐνείμαντο τὰ ἔργα τοῦ πολέμου· ἐτάφρευον, ὤρυττον, ὅπλα προσέφερον, δόρατα ἔθηγον, τοὺς τιτρωσκομένους ἐθεράπευον, ὥστε καὶ οἱ Λάκωνες εὐτολμότεροι πρὸς τὸν ἀγῶνα ἐγένοντο, τὴν ἀνδρίαν τῶν γυναικῶν ὁρῶντες, καὶ τὸν Πύρρον ἀπεκρούσαντο.

50. ΛΑΟΔΙΚΗ.

Ἀντίοχος ὁ προσαγορευθεὶς Θεὸς ἔγημε Λαοδίκην ὁμοπατρίαν ἀδελφήν, ἐξ ἧς αὐτῷ παῖς ἐγένετο Σέλευκος. Δευτέραν ἔγημε Βερονίκην, Πτολεμαίου βασιλέως θυγατέρα, ἐξ ἧς ἀπολιπὼν παῖδα νήπιον ἐτελεύτησε, διάδοχον τῆς ἀρχῆς ἀποδείξας Σέλευκον. Λαοδίκη τὸν ἐκ τῆς Βερονίκης ὑποτρεφόμενον ἀναιρεθῆναι διεπράξατο. Βερονίκη προῆλθεν ἐς τὸ πλῆθος ἱκέτις, ἔλεον καὶ βοήθειαν παρὰ τῶν ἀρχομένων αἰτουμένη. Οἱ δὲ τὸν παῖδα πεφονευκότες ἕτερον ἐπιεικῶς ὅμοιον προήγαγον ἐς τὸ πλῆθος, ὡς αὐτὸν ἐκεῖνον ὄντα, περιστήσαντες αὐτῷ τὴν βασιλικὴν δορυφορίαν· τῇ δὲ Βερονίκῃ φυλακὴν μισθοφόρων Γαλατῶν ἐπέστησαν, καὶ τόπον ἔδωκαν τῶν βασιλείων ὀχυρώτατον, καὶ ὅρκους καὶ συνθήκας ἐσπείσαντο. Ἀριστάρχου δὲ ἰατροῦ Βερονίκῃ συνόντος καὶ πείσαντος αὐτὴν συνθέσθαι, ἡ μὲν ἐπίστευσεν· οἱ δέ, τῷ ὅρκῳ στρατηγήματι χρησάμενοι, τὴν Βερονίκην αὐτίκα προσπεσόντες ἔκτειναν. Αἱ δὲ ἀμφ' αὐτὴν γυναῖκες ὑπερασπίζουσαι προσαπέθανον αἱ πλείονες· Παναρίστη δὲ καὶ Μανία καὶ Γηθοσύνη, τὸ σῶμα τῆς Βερονίκης κρύψασαι κατὰ γῆν, ἑτέραν κατέκλιναν ὡς ἐκείνην ἔτι ζῶσαν καὶ τὸ τραῦμα θεραπευομένην ὑπὸ τούτων. Καὶ ἐπὶ τοσοῦτον ἔπεισαν τοὺς ὑπηκόους, ἐφ' ὅσον μεταπεμφθεὶς ὑπ' αὐτῶν Πτολεμαῖος ἧκεν ὁ

πατὴρ τῆς ἀνῃρημένης, καὶ διαπέμπων ἀπὸ τῆς προσηγορίας τοῦ πεφονευμένου παιδὸς καὶ τῆς ἀνῃρημένης Βερονίκης ὡς ἔτι ζώντων ἐπιστολάς, ἀπὸ τοῦ Ταύρου μέχρι τῆς Ἰνδικῆς χωρὶς πολέμου καὶ μάχης ἐκράτησε, τῷ στρατηγήματι τῆς Παναρίστης χρησάμενος.

51. ΘΕΑΝΩ.

Θεανὼ Παυσανίου μήτηρ, ἡνίκα Παυσανίας μηδίζων ἁλοὺς κατέφυγεν ἱκέτης ἐς τὸ ἱερὸν τῆς Ἀθηνᾶς τῆς Χαλκιοίκου, ὅθεν ἀποσπάσαι τὸν ἱκέτην οὐκ ἦν θέμις, αὕτη πρὸ τῶν ἄλλων ἀφικομένη πλίνθον πρὸς ταῖς θύραις ἀπηρείσατο. Οἱ Λάκωνες θαυμάσαντες τὴν ἀνδρίαν ὁμοῦ καὶ τὴν σοφίαν, ἕκαστος πλίνθον ἐνήρμοσε ταῖς θύραις, ὥστε ἄμφω γενέσθαι, οὔτε τὸν ἱκέτην ἀπέσπασαν καὶ τὸν προδότην ἐναποικοδομήσαντες διέφθειραν.

52. ΔΗΙΔΑΜΕΙΑ.

Δηϊδάμεια Πύρρου θυγάτηρ Ἀμβρακίαν καταλαβομένη, τιμωρῆσαι Πτολεμαίῳ δολοφονηθέντι προελομένη, πρεσβευσαμένων Ἠπειρωτῶν τὸν πόλεμον κατέθετο ἐπὶ τῷ τὸν κλῆρον καὶ τὰς τιμὰς τῶν προγόνων ἔχειν. Καὶ λαβοῦσα πίστεις ἐξηπατήθη· συνταξάμενοι γὰρ τῶν Ἠπειρωτῶν τινὲς Νέστορα τῶν Ἀλεξάνδρου σωματοφυλάκων ἀναιρήσοντα αὐτὴν εἰσέπεμψαν. Ὁ δὲ κάτω νεύσασαν αἰδεσθεὶς καὶ καταπλαγεὶς ἀνέστρεψεν. Ἡ δὲ κατέφυγεν ἐς τὸ ἱερὸν τῆς Ἡγεμόνης Ἀρτέμιδος· Μίλων δέ, αἰτίαν ἔχων ὡς τὴν αὐτοῦ μητέρα Φιλωτέραν ἀποκτείνας, ὥρμησεν ἐπ' αὐτὴν ὡπλισμένος. Ἡ δὲ ἀνεβόησεν·

„Ὁ μητροφόντης ἐπὶ φόνῳ πράσσει φόνον."

Τοῦτο μόνον αὐτὴν ἐκβοήσασαν ὁ Μίλων ἀπέκτεινεν ἐν τῷ τεμένει τῆς θεοῦ.

53. ΑΡΤΕΜΙΣΙΑ.

Ἀρτεμισία περὶ Σαλαμῖνα συνεναυμάχει [Ξέρξῃ]· 1
τοὺς Πέρσας ἤδη φεύγοντας οἱ Ἕλληνες ἐδίωκον. Ἡ δὲ καταλαμβανομένη προσέταξε τοῖς μὲν ἐπιβάταις ἀφελεῖν τῆς νεὼς τὰ σημεῖα τὰ Περσικά, τῷ κυβερνήτῃ δέ, ἐμβαλεῖν εἰς τὴν ναῦν τὴν προπλέουσαν Περσικήν. Οἱ Ἕλληνες ταῦτα ὁρῶντες, οἰηθέντες μίαν εἶναι τῶν συμμαχίδων νεῶν, ἀπολιπόντες ταύτην ἐπὶ τὰς ἄλλας ἐτράποντο· Ἀρτεμισία δέ, τὸν κίνδυνον ἐπικείμενον ἐκφυγοῦσα, εἰς Καρίαν ἀποπλέουσα ᾤχετο.

Ἀρτεμισία Λυγδάμιδος κατέδυσε ναῦν συμμαχίδα 2
Καλυνδίδα καὶ τριήραρχον Δαμασίθυμον. Ἔπεμψεν αὐτῇ βασιλεὺς ἀριστεῖον πανοπλίαν Ἑλληνικήν, τῷ δὲ ναυάρχῳ τοῦ στόλου ἄτρακτον καὶ ἠλακάτην.

Ἀρτεμισία τριηραρχοῦσα νεὼς μακρᾶς οὐ μόνον 3
τὸ τῶν βαρβάρων, ἀλλὰ καὶ τὸ τῶν Ἑλλήνων σημεῖον εἶχεν. Εἰ μὲν ἐδίωκεν αὐτὴ ναῦν Ἑλληνίδα, τὸ βαρβαρικὸν ἀνέτεινε σημεῖον· εἰ δὲ ὑπὸ Ἑλληνίδος νεὼς ἐδιώκετο, ἀνέτεινε τὸ Ἑλληνικόν, ἵνα οἱ διώκοντες ὡς Ἑλληνικῆς νεὼς ἀπέχωνται.

Ἀρτεμισία Λάτμον κατελάβετο, τὴν μὲν ὡπλι- 4
σμένην δύναμιν ἀποκρυψαμένη, αὐτὴ δὲ μετὰ εὐνούχων καὶ γυναικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ τυμπανιστῶν ἐς τὸ ἄλσος τῆς Μητρὸς τῶν θεῶν, ἀπέχον τῆς πόλεως ἑπτὰ στάδια, παρῆλθεν ὀργιάζουσα. Τῶν δὲ Λατμίων προελθόντων καὶ τὴν εὐσέβειαν αὐτῆς θεωμένων καὶ θαυμαζόντων, οἱ ἀποκεκρυμμένοι ἐπαναστάντες κατελάβοντο τὴν πόλιν, κρατήσαντες αὐλοῖς καὶ τυμπάνοις, ἧς οὐκ ἐκράτησαν ὅπλοις.

Cap. 53. §. 2. Cf. Anon. ap. Westerm. Paradox. p. 217.

5 Ἀρτεμισία βασιλεύουσα Καρίας Ξέρξῃ βασιλεῖ συνεμάχησε κατὰ τῶν Ἑλλήνων, ὥστε καὶ τὰ ἀριστεῖα τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας ταύτῃ βασιλεὺς ἔδωκε. Καὶ ἐν αὐτῷ δὲ τῷ καιρῷ τοῦ ναυμαχεῖν βασιλεὺς, ὁρῶν τὴν μὲν γενναίως ἀγωνιζομένην, τοὺς δὲ ἄνδρας ἀγεννῶς, ἀνεβόησεν, "Ὦ Ζεῦ, τοὺς μὲν ἄνδρας γυναῖκας πεποίηκας, τὰς δὲ γυναῖκας ἄνδρας."

54. ΜΑΝΙΑ.

Μανία γυνὴ Ζήνιδος ἄρχοντος τῶν περὶ Δάρδανον πόλεων, νόσῳ τελευτήσαντος τοῦ ἀνδρὸς αὐτὴ κατέσχε τὴν ἀρχὴν, Φαρναβάζῳ χρησαμένη συμμάχῳ. Αὐτὴ δὲ καὶ ἐπὶ τὰς μάχας ἐπὶ ἁρμαμάξης ἐπορεύετο, καὶ τὰ παραγγέλματα ἐδίδου τοῖς μαχομένοις, καὶ διέταττε τὰς τάξεις καὶ τὰ τῆς νίκης ἆθλα κατὰ τὴν ἀξίαν διένεμε τοῖς στρατιώταις. Πολέμιος μὲν οὐδεὶς ἐκράτησεν αὐτῆς· ὁ δὲ τὴν θυγατέρα (πρὸς) αὐτῆς πρὸς γάμον λαβὼν Μειδίας, πιστὸς εἶναι διὰ τὸ κῆδος δοκῶν, ὑπεισελθὼν αὐτὴν διεχρήσατο.

55. ΤΙΡΓΑΤΑΩ.

Τιργαταὼ Μαιῶτις ἐγήματο Ἑκαταίῳ βασιλεῖ Σιντῶν, οἳ νέμονται μικρὸν ἄνω Βοσπόρου. Τοῦτον τὸν Ἑκαταῖον ἐκπεσόντα τῆς ἀρχῆς κατήγαγε Σάτυρος ὁ Βοσπόρου τύραννος, καὶ τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα πρὸς γάμον ἐξέδωκεν, ἀξιώσας τὴν προτέραν ἀποκτεῖναι. Ὁ δὲ, τὴν Μαιῶτιν στέργων, ἀνελεῖν μὲν οὐχ ὑπέμεινεν, ἐς ὀχυρὸν δὲ φρούριον καθείρξας ἐκέλευσε διάγειν φρουρουμένην· ἡ δὲ Τιργαταὼ λαθοῦσα τοὺς φύλακας διέδρα. Τῶν δὲ περὶ τὸν Ἑκα-

---

Cap. 54. Ex Xenoph. Hellen. 3, 1, 10 sqq.

ταῖον καὶ τὸν Σάτυρον πολλῇ σπουδῇ ζητούντων — ἐδεδοίκεσαν γὰρ μὴ κινήσῃ τοὺς Μαιώτας ἐς πόλεμον — οὐ μὴν εὑρεῖν δυνηθέντων, ἡ Μαιῶτις, ἐρήμους καὶ τραχείας ὁδοὺς ὑπερβάλλουσα καὶ μεθ' ἡμέραν μὲν ἐν ταῖς ὕλαις κρυπτομένη, ταῖς δὲ νυξὶ βαδίζουσα, τέλος ἧκεν εἰς τοὺς καλουμένους Ἰξομάτας, ἔνθα ἦν αὐτῆς τὰ βασίλεια τῶν οἰκείων. Τὸν μὲν δὴ πατέρα τετελευτηκότα κατέλαβε, τῷ δὲ διαδεξαμένῳ τὴν ἀρχὴν συνοικήσασα τοὺς Ἰξομάτας ἐς πόλεμον ἐκίνησε. Καὶ πολλὰ μὲν τῶν περὶ Μαιῶτιν μαχίμων ἐθνῶν προσήγετο, μάλιστα δὲ τὴν Ἑκαταίου Σιντικὴν κατέτρεχε καὶ Σατύρου τὴν ἀρχὴν ἐλυμαίνετο, ὥστε ἱκετηρίας ἀμφότεροι πέμψαντες καὶ ὅμηρον δόντες παῖδα Σατύρου Μητρόδωρον, ἐδεήθησαν εἰρήνης τυχεῖν. Ἡ δὲ συνέθετο μέν· οὐ μὴν οἵ γε συνθέμενοι τοὺς ὅρκους ἐφύλαξαν. Ὁ γὰρ δὴ Σάτυρος ἔπεισε δύο φίλους, ἱκέτας καταφυγόντας πρὸς αὐτὴν, ἐπιβουλεῦσαι. Οἱ μὲν κατέφυγον· ὁ δὲ Σάτυρος ἐξῄτει· ἡ δὲ τὸν τῆς ἱκεσίας νόμον τιμῶσα πολλάκις ἀντέγραφε, σωτηρίαν πράττουσα τοῖς ἱκέταις. Οἱ δὲ ἐπέθεντο, ὁ μὲν ὡς περὶ μεγάλων αὐτῇ διαλεγόμενος πραγμάτων· ὁ δὲ σπασάμενος τὸ ξίφος ἀπέτυχε τῆς ἐπιβουλῆς, τοῦ ζωστῆρος ἀποδεξαμένου τὴν πληγήν. Οἱ δορυφόροι συνδραμόντες ἀμφοτέρους ἐβασάνισαν. Οἱ δὲ τὴν ἐπιβουλὴν ὡμολόγησαν τοῦ καθεικότος τυράννου. Πάλιν ἡ Τιργαταὼ τὸν πόλεμον ἐξήνεγκε, τὸν ὅμηρον ἀποκτείνασα καὶ πάντων τῶν δεινῶν ἁρπαγῆς καὶ φόνου πληροῦσα τὴν χώραν, ἕως αὐτὸς μὲν ὁ Σάτυρος ἀθυμήσας ἐτελεύτησε, Γόργιππος δὲ υἱὸς αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν διαδεξάμενος, ἱκέτης αὐτὸς ἐλθὼν καὶ δῶρα δοὺς αὐτῇ μέγιστα, τὸν πόλεμον διελύσατο.

56. ΑΜΑΓΗ.

Ἀμάγη, γυνὴ Μηδοσάκκου βασιλέως Σαρματῶν τῶν ἐπὶ τὴν Ποντικὴν παραλίαν καθηκόντων, ὁρῶσα τὸν ἄνδρα τρυφῇ προσέχοντα καὶ μέθῃ, αὐτὴ μὲν τὰ πολλὰ ἐδίκαζεν, αὐτὴ δὲ καὶ τὰς φυλακὰς τῆς χώρας καθίστατο καὶ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν πολεμίων ἀνέστελλε καὶ τοῖς ἀδικουμένοις τῶν προσοίκων συνεμάχει. Καὶ τὸ κλέος αὐτῆς λαμπρὸν ἦν ἀνὰ πάντας τοὺς Σκύθας, ὥστε καὶ οἱ [τὴν] Ταυρικὴν κατοικοῦντες Χερρονησῖται, κακῶς πάσχοντες ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν παρακειμένων Σκυθῶν, ἐδεήθησαν αὐτῆς γενέσθαι σύμμαχοι. Ἡ δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἐπέστειλεν, ἀπέχεσθαι Χερρονήσου κελεύουσα· ὡς δὲ κατεφρόνησεν ὁ Σκύθης, παραλαβοῦσα ἑκατὸν εἴκοσιν ἄνδρας τοὺς ψυχὴν καὶ σῶμα ἀλκιμωτάτους, τρεῖς ἵππους ἑκάστῳ παραδοῦσα διέδραμε νυκτὸς μιᾶς καὶ ἡμέρας χίλια καὶ διακόσια στάδια, καὶ τοῖς βασιλείοις ἐξαίφνης ἐπιστᾶσα τοὺς μὲν ἐπὶ θυρῶν ἅπαντας ἀπέκτεινε. Τῶν δὲ Σκυθῶν ὡς ἐν ἀπροσδοκήτῳ δεινῷ ταραχθέντων καὶ νομισάντων, οὐχ ὅσους ἔβλεπον ἥκειν, ἀλλὰ πολλῷ πλείονας εἶναι τοὺς ἐπερχομένους, Ἀμάγη μεθ᾽ ἧς εἶχεν ὁρμῆς ἐς τὸ βασίλειον ἐμπεσοῦσα, τὸν Σκύθην καὶ τοὺς συνόντας αὐτῷ συγγενεῖς καὶ φίλους ἀποκτείνασα Χερρονησίταις μὲν ἀπέδωκε τὴν χώραν, τῷ δὲ παιδὶ τοῦ πεφονευμένου τὴν βασιλείαν ἐνεχείρισε, παρεγγυήσασα δικαίως ἄρχειν καὶ ἀπέχεσθαι τῶν προσοικούντων Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων, ὁρῶντα τὸ τέλος τοῦ πατρός.

57. ΑΡΣΙΝΟΗ.

Ἀρσινόη Λυσιμάχου τοῦ ἀνδρὸς τελευτήσαντος,

μεγάλης ταραχῆς οὔσης ἐν Ἐφέσῳ, καὶ τῶν σελευκιζόντων τὰ τείχη καταβαλλόντων καὶ τὰς πύλας ἀνοιγόντων, εἰς μὲν τὸ φορεῖον τὸ βασιλικὸν κατέκλινε θεράπαιναν στολὴν περιθεῖσα βασιλικὴν, καὶ περιέστησε πολλοὺς τῶν ὑπασπιστῶν· αὐτὴ δὲ περιβαλομένη ῥάκια καὶ προσωπεῖον ἐρρυπωμένον, καθ' ἑτέραν θύραν ἐξῆλθε μόνη, καὶ δραμοῦσα ἐπὶ τὰς ναῦς ἀπέπλευσε. Μενεκράτης, εἷς τῶν ἡγεμόνων, τῷ φορείῳ προσπεσὼν κατεκέντησε τὴν θεράπαιναν, οἰόμενος Ἀρσινόην φονεύειν.

58. ΚΡΑΤΗΣΙΠΟΛΙΣ.

Κρατησίπολις Πτολεμαίῳ τὸν Ἀκροκόρινθον ἐνδοῦναι βουλομένη φυλαττόμενον ὑπὸ μισθοφόρων, οἳ πολλάκις ἔπειθον αὐτὴν χρῆναι φυλάττειν τὸν τόπον, ἐπαινέσασα αὐτοὺς ὡς ἀνδρείους καὶ πιστούς· ἀλλὰ καὶ ἀπὸ Σικυῶνος ἔφη μεταπέμψεσθαι συμμάχους, οἳ μετ' αὐτῶν ἀσφαλέστερον φυλάξουσιν. Ἔπεμψε μὲν πρὸς Σικυωνίους φανερῶς, κρύφα δὲ πρὸς Πτολεμαῖον· καὶ τοὺς παρ' αὐτοῦ στρατιώτας νύκτωρ ἥκοντας ὡς τοὺς ἀπὸ Σικυῶνος συμμάχους ἐδέξατο. Καὶ παρέλαβε Πτολεμαῖος Ἀκροκόρινθον ἀκόντων τῶν φυλασσόντων.

59. ΙΕΡΕΙΑ.

Αἰτωλοὶ Πελληνεῦσιν ἐπεστράτευον. Πρὸ τῆς Πελλήνης ὄχθος ἐστὶν ὑψηλὸς ἀντικρὺ τῆς ἀκροπόλεως, ἐφ' ὃν οἱ Πελληνεῖς συνελθόντες ὡπλίζοντο. Τῆς Ἀθηνᾶς ἱέρεια, κατά τι νόμιμον ἐκείνης τῆς ἡμέρας πανοπλίαν ἔχουσα καὶ τρίλοφον κράνος, ἡ καλλίστη καὶ μεγίστη τῶν παρθένων, ἀπὸ τῆς ἀκροπό-

---

Cap. 59. Cf. Plut. Arato 32.

λεως ἀπέβλεπεν ἐς τὸ πλῆθος τῶν ὁπλιζομένων πολιτῶν. Αἰτωλοὶ παρθένον ὡπλισμένην ἐκ τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἀθηνᾶς προελθοῦσαν ἰδόντες, αὐτὴν τὴν Ἀθηνᾶν σύμμαχον ἥκειν Πελληνεῦσι νομίσαντες ἀνέστρεψαν· Πελληνεῖς δὲ ἐπιδιώξαντες οὐκ ὀλίγους Αἰτωλῶν ἔκτειναν.

60. ΚΥΝΑΝΗ.

Κυνάνη Φιλίππου θυγάτηρ τὰ πολεμικὰ ἤσκησε καὶ στρατοπέδων ἡγεῖτο καὶ πολεμίοις παρετάσσετο· καὶ Ἰλλυριοῖς παρατασσομένη, τὴν βασιλεύουσαν αὐτῶν καιρίαν ἐς τὸν αὐχένα πλήξασα κατέβαλε, καὶ πολλοὺς τῶν Ἰλλυριῶν φεύγοντας ἔκτεινε. Γημαμένη δὲ Ἀμύντᾳ τῷ Περδίκκου, ταχέως τοῦτον ἀποβαλοῦσα οὐχ ὑπέμεινεν ἀνδρὸς πειραθῆναι δευτέρου, ἀλλὰ μίαν ἔχουσα θυγατέρα ἐξ Ἀμύντου Εὐρυδίκην καὶ ταύτην τὰ πολεμικὰ ἤσκησεν. Ἀλεξάνδρου δὲ ἐν Βαβυλῶνι τελευτήσαντος καὶ τῶν διαδόχων νεωτεριζόντων, ἐτόλμησεν αὐτὴ διαβῆναι τὸν Στρυμόνα· Ἀντιπάτρου δὲ κωλύοντος, βιασαμένη τοὺς κωλύοντας, τὸν ποταμὸν διῆλθε καὶ τοὺς ἐμποδὼν γιγνομένους καταγωνισαμένη διέβη τὸν Ἑλλήσποντον, συμμῖξαι τῷ Μακεδόνων στρατεύματι προθυμουμένη. Ἀλκέτα δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως ἀπαντήσαντος, οἱ Μακεδόνες, ἰδόντες τὴν Φιλίππου θυγατέρα καὶ ἀδελφὴν Ἀλεξάνδρου, αἰδεσθέντες τὴν γνώμην μετεβάλοντο. Ἡ δέ, τὸν Ἀλκέταν ὀνειδίσασα τῆς ἀχαριστίας, οὔτε τὸ πλῆθος τῶν ἀνδρῶν οὔτε τὴν παρασκευὴν τῶν ὅπλων κατεπλάγη, ἀλλ' εὐγενῶς ἤνεγκε τὴν σφαγήν, τεθνάναι μᾶλλον ἢ τὸ Φιλίππου γένος ἐκπεπτωκὸς τῆς ἀρχῆς ὁρᾶν αἱρουμένη.

61. ΜΥΣΤΑ.

Μύστα, γυνὴ Σελεύκου τοῦ Καλλινίκου κληθέντος περὶ Ἄγκυραν ὑπὸ Γαλατῶν ἡττηθέντος, ὑπὸ τῶν πολεμίων ἁλοῦσα, τὴν βασιλικὴν ἐσθῆτα μεταμφιασαμένη, θεραπαινίδος ἀθλιωτάτης ῥάκια λαβοῦσα ἐν τοῖς αἰχμαλώτοις ἐπράθη. Ἀχθεῖσα δὲ εἰς Ῥόδον μετὰ ἄλλων ἀνδραπόδων, ἐξηγόρευσεν ἥτις ἦν. Ῥόδιοι, τῷ πριαμένῳ τὸ ἀργύριον ἀποδόντες, λαμπρῶς κοσμήσαντες ἐς Ἀντιόχειαν ἐξέπεμψαν.

62. ΕΠΙΧΑΡΙΣ.

Πείσων καὶ Σενέκας ἐπιβουλὴν συνεστήσαντο κατὰ Νέρωνος. Ἦν ἀδελφὸς Σενέκᾳ Μέλας, ὃς ἑταίραν εἶχεν Ἐπίχαριν. Ταύτην τὴν Ἐπίχαριν ὁ Νέρων, ὡς μετέχουσαν τῶν ἀπορρήτων, ἐβασάνισε πικρῶς· ἡ δὲ ἀντέσχεν οὐδενὸς κατειποῦσα. Νέρων ἀνέθετο, ὡς αὖθις βασανίσων. Μετὰ τρεῖς ἡμέρας τὴν Ἐπίχαριν ἐκομίζετο ἐν φορείῳ· ἡ δὲ λυσαμένη τὴν ζώνην ἀπεβρόχισεν ἑαυτὴν ἐν αὐτῷ τῷ φορείῳ. Οἱ κομίζοντες, ἐγγὺς τῶν βασανιστήρων γενόμενοι, ἀποθέμενοι προελθεῖν αὐτὴν ἐκέλευον· τῆς δ' ἄρα τὸ σῶμα εὑρέθη νεκρὸν, καὶ ὁ τύραννος πολλὰ ἐσχετλίαζεν, ὡς ὑπὸ τῆς ἑταίρας νενικημένος.

63. ΜΙΛΗΣΙΑ.

Ἐν Μιλήτῳ τὰς παρθένους μανικὸν πάθος κατέσχεν· αἱ πλεῖσται γὰρ, οὐδεμιᾶς οὔσης συμφορᾶς, ἐξαίφνης αὑτὰς ἀπεβρόχιζον. Μιλησία γυνὴ συνε-

---

Cap. 61. Ex Phylarcho coll. Athen. 13, 64 pg. 593 E.
Cap. 63. Ex Plut. de virt. mul. 11.

βούλευσε τὰς ἀπαγχομένας διὰ τῆς ἀγορᾶς ἐκκομίζεσθαι. Τοῦτο κυρωθὲν ἐπέσχε θανατώσας τὰς παρθένους· τὴν γὰρ μετὰ θάνατον αἰσχύνην καὶ τὴν διὰ τῆς ἀγορᾶς πομπὴν οὐ φέρουσαι τῶν βρόχων ἀπέσχοντο.

64. ΜΗΛΙΑΙ.

Μήλιοι Καρίαν ἐπῴκισαν ἡγεμόνα Νυμφαῖον ἔχοντες· Κᾶρες οἱ Κρυασσὸν οἰκοῦντες, ἐπιβουλεύοντες Μηλίοις, καλοῦσιν αὐτοὺς ἐπὶ δημοσίαν ἑορτήν. Καρίνη παρθένος, ἐρῶσα Νυμφαίου, τὴν ἐπιβουλὴν ἐξηγόρευσεν. Ὁ δὲ πρὸς τοὺς Κᾶρας ἔφη, νόμον Ἕλλησιν εἶναι μετὰ γυναικῶν ἐπὶ δεῖπνον βαδίζειν. Οἱ μὲν δὴ Κᾶρες ἐκέλευσαν ἄγειν καὶ τὰς γυναῖκας· οἱ Μήλιοι δὲ αὐτοὶ μὲν ἄνευ ὅπλων ἐν ἱματίοις βαδίζουσιν, αἱ δὲ γυναῖκες, ἑκάστη ξίφος ἐν τῷ κόλπῳ κομίζουσα παρὰ τὸν αὑτῆς ἄνδρα πᾶσαι καθιζάνουσιν. Ὡς δὲ δειπνοῦντες τοῦ Καρίου συνθήματος ᾔσθοντο, αἱ μὲν γυναῖκες ὁμοῦ πᾶσαι τοὺς κόλπους ἀνέρρηξαν· οἱ δὲ ἄνδρες τὰ ξίφη λαβόντες ἐπέθεντο τοῖς βαρβάροις, καὶ διαχρησάμενοι πάντας τήν τε πόλιν αὐτῶν καὶ τὴν χώραν κατῴκησαν.

65. ΦΩΚΙΔΕΣ.

Φωκεῦσι καὶ Θετταλοῖς πόλεμος ἄσπονδος ἦν, ὥστε καὶ Θετταλοὶ δόγμα ἐκύρωσαν, μηδενὸς ἀπέχεσθαι τῶν ἐν ἡλικίᾳ, παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας ἀνδραποδίσασθαι. Φωκέων μελλόντων συμβάλλειν ἐς μάχην, αἱ Φωκίδες ἐψηφίσαντο· "Ὕλην παμμεγέθη

Cap. 64. Ex Plut. ibid. 7.
Cap. 65. Ex Plut. ibid. 2.

ησώμεθα· ἐπειδὰν δὲ αἰσθώμεθα τοὺς ἄνδρας ἡττω-ένους, αὗται τῆς πυρᾶς μετὰ τῶν τέκνων ἐπιβῶμεν κὶ τὴν ὕλην ὑφάψασαι καταπρήσωμεν." Τοῦτο τὸ ήφισμα τῶν γυναικῶν τοὺς Φωκέας ἐποίησεν ἀν-ρειότερον παρατάξασθαι καὶ κρατῆσαι τῇ μάχῃ.

66. ΧΙΑΙ.

Χίοις πρὸς Ἐρυθραίους πόλεμος ἦν Λευκωνίας έρι· καὶ δὴ συνέθεντο Χῖοι, μὴ δυνάμενοι τοῖς πο-:μίοις ἀντέχειν, ἐξελθεῖν ὑπόσπονδοι χλαῖναν μίαν ιαστος καὶ ἱμάτιον ἔχοντες. Αἱ Χῖαι γυναῖκες ἐσχε-λίαζον, εἰ τὰ ὅπλα προέμενοι γυμνοὶ φευξοῦνται. ῶν δὲ ὀμωμοκέναι φασκόντων, αἱ γυναῖκες συνε-ύλευσαν τὰ μὲν ὅπλα μηδαμῶς ἀφιέναι, λέγειν δὲ ὡς ος αὐτοῖς χλαῖναν μὲν καλεῖν τὸ ξυστὸν, χιτῶνα : τὴν ἀσπίδα. Ταῖς γυναιξὶν ἐπείσθησαν οἱ Χῖοι, καὶ ι ὅπλα κατασχόντες φοβερώτεροι τοῖς Ἐρυθραίοις ένοντο.

67. ΘΑΣΙΑΙ.

Θάσιοι πολιορκούμενοι, μηχανήματα ἔνδον τῶν ιχῶν ἐπαναστῆσαι τοῖς πολεμίοις βουλόμενοι, σπάρ-ιν ἠπόρουν, οἷς τὰ μηχανήματα συνδεῖν ἐχρῆν. Αἱ άσιαι τὰς κεφαλὰς ἀπεκείραντο· καὶ σύνδεσμοι τῶν ηχανημάτων ἐγένοντο τῶν γυναικῶν αἱ τρίχες.

68. ΑΡΓΟΛΙΔΕΣ.

Πύρρος Ἠπειρώτης ἐνέβαλεν εἰς Ἄργος, καλέ-:ντος αὐτὸν Ἀριστέως Ἀργείου. Οἱ μὲν Ἀργεῖοι συν-ραμον ἐς τὴν ἀγορὰν μετὰ τῶν ὅπλων· αἱ δὲ γυ-

Cap. 66. Ex Plut. ibid. 3.
Cap. 68. Cf. Plut. Pyrrho 34.

ναῖκες αὐτῶν, προκαταλαβόμεναι τὰ τέγη, τοὺς Ἠπειρώτας ἄνωθεν βάλλουσαι ἀναχωρῆσαι βιάζονται, ὥστε καὶ Πύῤῥος, ὁ δεινότατος τῶν στρατηγῶν, αὐτὸς ἔπεσεν ἐμπεσούσης ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ κεραμίδος. Αἱ δὲ Ἀργολίδες μέγιστον κλέος ἐν τοῖς Ἕλλησιν ἤραντο, Πύῤῥου τοῦ πολεμικωτάτου μηδὲ ὑπ' ἀνδρῶν, ἀλλὰ ὑπὸ γυναικῶν Ἀργολίδων πεσόντος.

69. ΑΚΑΡΝΑΝΙΔΕΣ.

Αἰτωλῶν Ἀκαρνᾶσι μακρῷ χρόνῳ πολεμούντων, τέλος δὲ κατὰ προδοσίαν ἐς τὴν πόλιν παραπεσόντων, οἱ μὲν ἄνδρες εὐρώστως ἐν παραλόγῳ κινδύνῳ παρετάσσοντο· αἱ δὲ γυναῖκες ἐπὶ τὰς στέγας ἀναδραμοῦσαι, αἱ μὲν λίθους, αἱ δὲ κεράμους βάλλουσαι πολλοὺς τῶν πολεμίων ἀνῄρουν. Τοὺς δὲ ἄνδρας ἐνδιδόντας καὶ ἡττωμένους αὗται, ποτὲ μὲν παρακαλοῦσαι, ποτὲ δὲ ὀνειδίζουσαι, ποτὲ δὲ ἱκετεύουσαι ἀνέστρεψαν ἐπὶ τὴν μάχην. Ἐπεὶ δὲ πάλιν ἀγωνισάμενοι γενναίως ἑάλωσαν, αἱ γυναῖκες ἐπὶ τοσοῦτον περιεπλέκοντο τοῖς σώμασι τῶν ἀνδρῶν ἢ ἀδελφῶν ἢ πατέρων, ὥστε αὐτὰς ἐξαρτωμένας ἀποσπᾶν οἱ πολέμιοι μὴ δυνάμενοι συγκατεφόνευσαν τοῖς ἀνδράσιν.

70. ΚΥΡΗΝΑΙΑΙ.

Κυρηναίοις ἐπολέμει Πτολεμαῖος. Οἱ δὲ ἡγεμόνα ἐξ Αἰτωλίας Λυκωπὸν μεταπεμψάμενοι τούτῳ τὴν προστασίαν τῶν κοινῶν ἐνεχείρισαν. Ἐν δὲ ταῖς μάχαις οἱ μὲν Κυρηναῖοι προεκινδύνευον· αἱ δὲ γυναῖκες αὐτῶν χάρακας περιέβαλλον, τάφρους ὤρυττον, βέλη προσέφερον, λίθους προσεκόμιζον, τοὺς τραυματίας ἐθεράπευον, τροφὴν παρεσκεύαζον. Σφα-

λέντων δὲ τῶν ἀνδρῶν, τοῦ Λυκωποῦ τὰ πράγματα μεταστήσαντος ἐς μοναρχίαν, ἐπὶ τοσοῦτον ἐβλασφήμησαν τὸν μόναρχον, ὥστε παροξυνθεὶς τὰς πλείστας αὐτῶν ἀπέκτεινεν ἑκούσας ἐπὶ σφαγὴν θεούσας.

71. ΛΑΚΑΙΝΑΙ.

Λακεδαιμονίων αἱ θυγατέρες ἐγήμαντο Μινύαις, τοῖς ἀπὸ τῶν Ἀργοναυτῶν γεγονόσιν· οἱ δὲ κοινωνοῦντες τῆς πολιτείας ἤδη καὶ τῆς βασιλείας ἀντεποιοῦντο. Τοὺς μὲν δὴ καθεῖρξαν Σπαρτιᾶται· αἱ δὲ θυγατέρες τῶν ****

Cap. 71. Ex Herodoto 4, 145 sq.

INDEX HISTORICUS.

PAGINA, VERSUS.

AUCTORITATES POLYAENI.

POL. LIB. CAP. §.

AENEAE

MMENTARIUS POLIORCETICUS

RECENSUIT

ARNOLDUS HUG.

LIPSIAE,
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.
MDCCCLXXIV.

THEODORO FRATRI

CARISSIMO.

PRAEFATIO.

In Aenea Tactico constat, postquam unici testis :edicei codicis lectiones Hercheri in usum nuper de- ao ab Iosepho Mueller accuratissime exploratae sunt, nendandi subsidia potissimum esse petenda e con- ctura: quam saepissime adhiberi et posse et debere . hoc scriptore, cuius oratio librariorum aliorumque ıi legerent et tractarent et licentia et incuria miser- me habita est, cum prioribus editionibus tum prae- pue recentissima Rudolphi Hercher, quae Berolini :odiit anno MDCCCLXX, luculento profecto demon- ratum est exemplo. Qui uir acutissimus cum primus ıtellexisset purgari posse Aeneae orationem labibus lis indignis, quibus ante eum erat commaculata, re- itui posse reiectis sordibus ueram scriptoris imaginem, ıalem fuisse et aetas testatur qua uixit et bona qua uebatur apud ueteres existimatio, ego quid noua hac litione, quae pars esset bibliothecae Teubnerianae, iam post Hercheri eximiam operam praestare posse ihi uiderer, fusius exposui libello, cui inscriptum est Prolegomena critica ad Aeneae editionem", lito illo ad sacra anniuersaria uniuersitatis Turicensis ıius anni indicenda*). Ad haec igitur Prolegomena dice locorum tractatorum munita relegatos uelim ıs lectores, quorum intersit causas cognoscere, quibus lductus aut coniectando locos quosdam mutandos

*) Venum dat libellum B. G. Teubnerus.

aut aliorum et ueterum et recentiorum supplementis uel interpretamentis purgandos putarim.

Hanc autem editionem ad exemplar Hercherianae institui ita, ut, quae Hercherus sub marginem relegarat, paucis exceptis sub margine relinquerem, ea autem, quae ex Aeneae oratione, qualem uir ille doctissimus constituerat, uel aliorum uel meae ipsius coniecturae obsecutus item expungenda haberem, cancellis tantum notarem, et quo melius distinguerentur, minoribus imprimenda curarem litteris. Quod si quis mihi obiecerit, aut omnia, quae uel ante Hercherum uel in eius editione uel post eum iure mihi uisa essent ab Aenea abiudicata uel abiudicanda, sub marginem mihi fuisse releganda, aut omnia pariter circumscribenda cancellis, id facile concedam, si rem ipsam spectes, a me fieri potuisse. Illud autem quominus facerem prohibebat siue modestia quaedam siue metus ne, cum uix crederem audaciae crimen me effugiturum, qui etiam longiores grauioresque partes easque partim haud ineleganter scriptas in dubitationem uocassem, cumulus audaciae esse uideretur, si nulla quodammodo lectori optione data statim eas extirparem. Contra nefas esse ducebam, quae Hercherus certissimis usus argumentis eaque plerumque etiam barbaro loquendi genere insignia ex Aeneae oratione stirpitus remouerat, denuo in eam inserere. Ratio autem a me inita defenditur etiam eo, quod pars eorum, quae ego habeo pro interpolatis, aliud produnt interpolationum genus.

De coniecturis, quibus aut in orationem ipsam recipiendis aut in adnotatione commendandis commemorandisue ab Herchero discessi — sunt autem longe plurimae aut a Sauppio in „Goetting. gel. Anzeigen“ anni MDCCCLXXI aut a me ipso excogitatae — eo breuius nunc agere in animo est, quod mearum complures in quarto Prolegomenon capite tractatae sunt: unum liceat in memoriam reuocare quod Hercherus ipse praefatus est: „periculose coniectanti ueniam dabunt quicunque corpori similiter

ulcerato manum admouerunt". Sufficiant igitur haec. De loco perdifficili XL 7, quem interpolatori tribuo, a sententia Proleg. p. 7 proposita ita nunc discedo, ut nec lacunam post *τὸν δὲ ἕτερον ἐπὶ τῷ ἀριστερῷ* esse statuam nec soloecismum in eis quae sequuntur *καὶ οἱ ἄλλοι κατὰ ταὐτά*: correxi enim: *καὶ τὸν ἄλλον κατὰ ταὐτά* „et reliquum h. e. tertium item (h. e. item ac secundum dextro humero gerere hastam). Quod me monuit Hertlinus uir doctissimus ipseque de Aenea optime meritus in censura quam de Prolegomenis meis egit (inserta Ienens. Annal. litter. huius anni num. 29). XXXI 20 pro corrupto *τοῦτο* non licere scribere *τούτου ὧδε*, sed aut *ὧδε* solum aut *τούτου τόδε*, id ipse interim senseram; scriptum enim est in editione *τούτου γίγνοιτο* ⟨*τόδε*⟩. Idem l. l. suasit ut II 2 in eiciendis *τὸ πόλισμα* duabus uocibus subsisteretur. Quod autem contendit X 24 *ἐπιτρέπειν*, quod conieci pro corrupto *ἐπιρρεῖν*, uerum esse non posse, cum non significaret „negotiis aliquem onerare" sed „confidere alicui aliquid", id coniecturae meae obstare nego, cum amicitiae specie et honoris negotia talia imponenda esse obsidum propinquis edoceamur cum re ipsa tum *διὰ προφάσεων* et *ἀνυπόπτως* uocibus; *λειτουργίας* deinde *ἐπιτρέπειν* eodem modo dicitur ac *φυλακὴν ἐπιτρέπειν* apud Thucyd. et sim. Ad X 5 denique cum concederet Hertlinus, si, quod feci, Sauppio obtemperaremus *ἀποκινῇ* in *ἀποκτείνῃ* mutanti, esse mecum haec uerba *ἐὰν δὲ ὦσι — ἔσται* in § 16 transponenda, ratus tamen est seruari loco suo posse, si pro *ἀποκινῇ* scriberetur *αὐτοῖς κοινωνῇ*. Obstat autem huic coniecturae cum uerborum *ἃ ἑκάστῳ τούτων ἔσται* significatio, quibus non poena, sed praemium notetur, tum praecipue quod si ita uerba constitueris, ut uoluit Hertlinus, mera repetitio deprehendetur in eis quae sequuntur *καὶ ἐάν τίς τινι τῶν φυγάδων συγγένηται ἢ ἐπιστολὰς πέμψῃ ἢ δέξηται, εἶναί τινα κίνδυνον ἢ ἐπιτίμιον αὐτῷ.*

Humanissime certiorem me fecit Hercherus

ipse epistula ad me data, ex qua cum uoluptate percepi uiro illi excellentissimo, qui uiam in Aenea mihi praeiuerat, rationem quam ingressus sum me probasse, in quibusdam exemplaribus editionis suae minoris receptam esse I 2 L. Dindorfii praeclaram coniecturam, qua in uerbis τὰς τῶν πολεμίων διαβάσεις scripsit τῶν ποταμῶν. Idem deinde mihi adsentiens Proleg. p. 38 in I 8 ἄλλας uocem desideranti simpliciter legendum proponit εἰς τὰς ἄλλας ἐν τῇ πόλει εὐρυχωρίας articulo seruato quem ego in ἄλλας mutaui, ἄλλας autem ipsam in οὔσας codicum lectione latere ratus. Addo denique in III 1 κατὰ πολυπλήθειαν δὲ φυλῆς ἑκάστης τὸ μέγεθος τοῦ τείχους φυλαττόντων me Hertlini coniecturae τὸ μέρος τοῦ τείχους quamuis probatae etiam Herchero ideo non accessisse, quod participium ad τὸ τεῖχος pertinens desidero, ex quo pendeant κατὰ πολυπλήθειαν δὲ ἑκάστης φυλῆς uerba; nec enim possunt haec cum φυλαττόντων uerbo coniungi. At poteram etiam μερισθὲν τὸ τεῖχος uel μερίσαντες τὸ τεῖχος scribere; utcunque uero statuas de his uerbis, certum hoc esse uidetur, quasi appendicis uel correcturae instar praecipi, ut, quae partes muri antea generaliter distinctae sint, eae, postquam sorte sua cuique tribui obtigerit, nunc accuratius circumscribantur secundum tribulium cuiusque tribus numerum. Simili modo uides in participio ipso uim maximam esse positam XXXVII 3: χρὴ δὲ γνωρίσαντα καθ' ὅν τινα τόπον ὑπορύσσουσιν, ἀνθυπορύσσειν; ut uernacule uertendum sit hoc de quo agimus enuntiatum „Jedoch soll man beim Beziehen der Wache vorerst die Theile der Mauer nach der Stärke jeder einzelnen Phyle abgrenzen".

De atheteseon rationibus postquam satis exposui in Prolegomenis, adnotandum mihi uidetur hoc loco praeter illas de quibus in libello isto egi, me in editione ipsa hanc emendandi uiam ingressum esse his locis: Hercheri ipsius suspicionibus obsecutum, quas dubitanter proposuerat IV 7. X 15. XI 1.

ΧΧΙΙ 11, 13. XXIII 2 (in idem incideram Prol. p. 38 nescius praeceptum iam esse ab Herchero Herm. VII p. 242). XXIV 18. XXVIII 6 (κατὰ Ἑλλήσποντον). XXIX 4. XXXI 23, 24, 28, Sauppii sententiae VIII 1. X 6. XI 7. XII 3. XVII 1, 3. XXXVIII 7; ex mea denique coniectura X 19. XVIII 9. XXI 2. XXVI 6. XXVIII 6 extr. XXXI 15, 22, 27, 31. XXXII 1. XXXIII 1. XXXV. XXXVIII 2. XXXIX 6. XL 5. Sunt autem fere omnia haec leuioris illius generis interpolationum, cuius alia exempla attuli in II cap. Prolegomenon p. 23—34. Quamquam nescio an in nonnullis, paucis quidem, horum locorum etiam longius aliquanto progredi debuerim: haud enim iniuria me quibusdam locis etiam grauiora et longiora Aeneae orationi interposita esse statuisse efficitur etiam adsensu quem hac de re et publice tuli ab Hertlino in censura supra laudata, qui doctus uir disertis uerbis me sibi persuasisse de capite XVI dixit, et priuatim epistulis ad me datis et ab Herchero et ab Adolpho Kirchhoff, uiro laude mea superiori, qui mecum consentire se adfirmauit de XVIII 13—22. Sic fortasse debebam XXII 26 etiam extrema uerba ἀκινδύνων — ὀχλεῖν expungere. In XXXIII 1 non abest suspicio quin haec sola ab Aenea profecta sint: χρὴ δὲ ταῖς προσαχθείσαις χελώναις ἐπιχεῖν πίσσαν καὶ στυππεῖον καὶ θεῖον ἐπιβάλλειν, ἔπειτα πιμπράναι ταῦτα ὧδε ceteris quotquot uerba in medio sunt eiectis. Idem enim interpolator qui in fine capitis illla ἐκ τῶν ...ητατα οἰκιῶν καθαιροῦντα, quae iam Hercherus ...n cum aliis eiecit, hausisse uidetur ex Thuc. II 75, ... ἐκ τῶν ἐγγὺς οἰκιῶν καθαιροῦντες, poterat ex eo... II 77, 3 ὕλης φακέλους haurire. Caput VII non ...un ausus cancellis includere quamquam in adnotatione haud dissimulaui suspectum mihi uideri totum. Suspicionem mouebat ante omnia § 3: ἐπειδὰν δὲ τούτοις σημανθῇ ἀπιέναι, οὕτως τοῖς ἐν τῇ πόλει ⟨σημαίνειν⟩ δειπνοποιεῖσθαι· τὸ δὲ τρίτον σημαίνειν εἰς φυλακὴν ἰέναι· ὡς δὲ δεῖ ταῦτα γίγνεσθαι καὶ ὡς

αἴρειν τοὺς φρυκτούς, ἐν τῇ Παρασκευαστικῇ βίβλῳ πλειόνως εἴρηται· ὅθεν δεῖ τὴν μάθησιν λαμβάνειν ἵνα μὴ δὶς περὶ τῶν αὐτῶν γράφειν συμβῇ. In quibus postquam Hercherus iam in dubitationem uocauit καὶ ὡς αἴρειν τοὺς φρυκτοὺς uerba, quae huc sane non pertinent, interpolationem sapere uidentur haec: ὅθεν δεῖ — συμβῇ. Quod deinde in hac paragrapho narratur idem est atque quod inuenitur XVIII 1: ὅταν δὲ οἱ ἐκπορευθέντες παραγένωνται καὶ δείλη γίγνηται, σημαίνειν δειπνοποιεῖσθαι καὶ εἰς φυλακὴν ἰέναι, hoc discrimine solo, quod quibus rebus idem signum constituendum dicitur XVIII 1, eisdem constituantur hoc loco duo diuersa (τὸ δὲ τρίτον). His uel similibus opinor difficultatibus permotus Kirchhoffius ad me scripsit se totam hanc paragraphum postea ab alio additam putare: additam autem esse, postquam errore uel alia causa capita VII (1—2) et XVIII—XXVII, quae olim sibi fuissent contigua, separata essent interpositis capp. VIII—XVII. Qua de re sibi certum esse, quamquam, ubi inserenda essent VIII—XVII, non satis liqueret. Hanc autem uiri eruditissimi et sagacissimi coniecturam de turbato quorundam capitum ordine illustrare liceat ipsis Kirchhoffii uerbis quibus de rerum ab Aenea tractatarum ordine quid sentiret mihi per litteras exposuit:

„Die Disposition der Stuecke VI—VII und XVIII—XXVII ist einfach folgende:

Organisation des Wachdienstes bei Tage (VI), Zurückberufung der waehrend des Tages in der Erntezeit ausserhalb beschaeftigten Stadtbewohner mit Sonnenuntergang (VII).

Nach deren Eintreffen 1) allgemeines Abkochen, 2) Antreten der Mannschaften zum Wachdienst waehrend der Nacht und zunaechst 3) Verschluss der Stadtthore (XVIII 1).

Details ueber Thorwachten und was damit zusammenhaengt (XVIII 2—XX 4).

Demnaechst Aufziehen der Wachen mit Ausgeung der Parole (XX 5).

Nachtraegliche Details ueber Einrichtung der [achtwachen, Patrouillen, panische Schrecken und Pa-)le (XXI—XXVII 14).

Abloesung der Wachen mit Tagesanbruch XXVII 15)."

Inde igitur cum mecum consentiret de eiciendis :s quae eicienda esse dixi in Prolegomenis XVIII 3—22. XX 1. XXI 1. XXII 1, 8, 10, 19, 26 (de XII 25 sese dubitare). XXIII 2. XXIV 7—8, 17—18. XVI 9, 10. XXVII 3, se tamen non probare, quod iam XXVII 15 remouere uellem „welcher Paragraph ür keine Schwierigkeiten bereitet und den ich sogar othwendig brauche"; ceterum putare se totum caput XIII in falsum locum irrepsisse: liberum ergo sibi ıdicium reseruare de XXIII 7—11, quae interpolatori ibuissem; addendum deinde VII 1 μὴ negationem ıte πόρρω aduerbium esse expungendam.

Haec Kirchhoffius; quem uides ἐκπορευθέντας ud XVIII 1, quod spectare puto ad omnes qui qua-)et de causa e. gr. etiam auxilii ferendi ex urbe terdiu profecti sint, explicare de illis qui capite [I frumentatum ex urbe exire dicuntur. Perelenti autem huic coniecturae, quamquam si, quod ero fore, Kirchhoffio placuerit longius exponere de rbato quem putat rerum tractarum ordine, fieri fa-l. poterit, ut in eius partes sit transeundum, quonus statim accedam prohibet praeter alia quod mihi ı uidetur in sola § 3 capitis VII expungenda posse bsisti. Hanc enim si exemeris, uix habebit quo eetet illud πρῶτον μὲν § 2: nec enim ueri simile spondere ei ἐὰν δὲ — πόλιν uerba sola: ut contra ., πρῶτον μὲν scripsit uideatur primo signo opponere uisse secundum (σημαίνειν δειπνοποιεῖσθαι) et rtium (τὸ δὲ τρίτον — εἰς φυλακὴν ἰέναι), absone quidem et contra rationem; quoniam nec alterum c tertium signum pertinet ad frumentatores in urbem

reuocandos, quod expectatur post τούτους δ' οὖν ἐς τὴν πόλιν ἀθροίζειν ὧδε χρή. At enim non aliena sunt talia a quorundam interpolatorum ingeniis: si ab Aenea profectas putemus § 1 et 2, tum necesse habeo πρῶτον μὲν illud eidem homini tribuere qui de suo addiderit totam § 3. Nec diffiteor me praeterea offendere in uerbis: ὅπως πάντες ἢ οἱ πλεῖστοι παραγίγνωνται εἰς τὴν πόλιν, quae futilem sapiunt loquacitatem. Nec credibile mihi uidetur quaque uespera διαδεκτῆρας signorum eo tantum consilio ex urbe longius mitti, ut eis qui sint in agris nuntietur, quod profecto suis oculis uident, adpropinquare solis occasum. Quibus omnibus adducor ut potius totum caput compositum ab interpolatore putem, qui usus sit et capite VI (uide inprimis § 4: διαδεκτῆρας) et capitis XVIII initio: exemplis enim illustrare uolebat signa non solum dari extra urbem, quae in urbe cognoscerentur, sed dari etiam in urbe ipsa.

Universam autem commentarii poliorcetici dispositionem, antequam comperissem Kirchhoffio ordinem capitum a libris traditum in suspicionem uenisse, talem fere repraesentaueram, ut Aeneas quodammodo temporum uices secutus sit, non diei uel noctis discrimina (quamquam in singulis partibus id facile fieri poterat), sed interualla quibus hostes distarent ab urbe oppugnanda:

I. Bellum urbi indicitur uel imminet; urbs parat defensionem I—XIV.
   1) defensorum genera constituuntur I—VI (V agitur de portarum custodibus, VI de hemeroscopis). [VII delendum.]
   2) aditus per agros hostibus impeditur VIII. [IX delendum.]
   3) edicta ad disciplinam publicam inter periculum spectantia X—XIV.

II. Hostes agros urbis intrauerunt (XV 1: ἄν τι ἀγγελθῇ ἢ πυρσευθῇ βοηθείας δεόμενον) XV—XX.

1) quomodo βοήθειαι instituendae XV, XVI 14—18 [cetera capitis XVI expungenda]. de festis extra urbem celebrandis XVII.
2) de portis claudendis XVIII—XX.

I. Hostes urbis moenibus propinqui sunt (XXII 1. XXIII 1: προσκαθήμενοι πολέμιοι). XXII—XXXI.
1) de custodibus et circitoribus XXII.
2) de nocturnis eruptionibus XXIII 1—6 [7—11 delend.].

Sequuntur de singulis supplementa: de synthematis XXIV. XXV, de circitoribus XXVI, de panicis terroribus XXVII [omissa § 15], de portis XXVIII, de mercibus et armis importatis XXIX. XXX, de litteris occultis XXXI.

7. Quando hostes moenia adgrediantur, quid rei gerendum sit. XXXII—XL.
1) in προσαγωγαῖς μηχανήμασιν ἢ σώμασιν
a) machinis XXXII—XXXV.
b) scalis XXXVI.
c) fossis XXXVII.
2) in προσβολαῖς μηχανήμασιν ἢ σώμασιν h. e. impetu ab hostibus in muros facto.
a) de hostibus pugnando arcendis XXXVIII.
b) de dolis adhibendis XXXIX.

Supplementum: quomodo efficiatur ut numerus fensorum uideatur maior uero XL.

Mirum autem minime uideri potest, in altera et rtia quas significaui huius commentarii partibus mplura etiam alio ordine ab Aenea poni potuisse iam posuit: consentaneum enim erat rerum enumendarum seriem in his partibus non tam necessario qui quam in prima et quarta parte. Lecturis autem gratum fecisse scio, quod Kirchhoffii sententiam ac quam supra posui sane discrepantem eos non iaui.

Postremo denique hac utar occasione ad errorem, iem commisi Prolegomenon p. 31, retractandum. Ibi

enim quod ad remouenda uerba XI 10 *καὶ τεττάρων ἑκατοστύων* hoc quoque argumentum adhibui, nusquam, ni multum fallerer, *ἑκατοστύας* partes *φυλῶν* dici: in ea re errasse me edoctus sum Conradi Bursian beneuolentia. Etenim in Samicis inscriptionibus editis a Vischero et Curtio extat etiam formula haec: *καὶ ἐπικληρῶσαι αὐτὸν ἐπὶ φυλὴν καὶ χιλιαστὺν καὶ ἑκατοστύν*. Cum autem in his exemplis prima *φυλῆς* subdiuisio fuerit *χιλιαστὺς*, eius subdiuisio *ἑκατοστύς*, ad hunc locum ne hanc quidem diuisionem pertinere apertum est, ut, quamuis labefactatum sit hoc meum argumentum, ob reliquas causas non putem ab sententia ibi proposita mihi esse recedendum. Eiusdem Bursiani mecum amice communicatas suspiciones duas hoc loco tacere nolim: ad VI 6 proposuit ille legendum *συνημερεύειν* pro corrupto *συνιμείρειν*; quae deinde ego X 19 cum ceteris quae sequuntur ab Herchero iam expunctis item expungenda duxi *ἀλλ' ὕστερον πεπωλήσεται*, in eis aeque atque ego offendens putauit post *ὕστερον* aduerbium inserendum esse participium *ἐπανελθών*.

Scribebam Turici mense Augusto.

Arnoldus Hug.

ΑΙΝΕΙΟΥ

ΤΑΚΤΙΚΟΝ ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΩΣ ΧΡΗ ΠΟΛΙΟΡΚΟΥΜΕΝΟΥΣ ΑΝΤΕΧΕΙΝ.

M = codex Laurentianus plut. LV 4.
C = Casaubonus.
H = Hercherus.
T = Turicenses.
O = Casparus Orelli.
Co. O = Conradus Orelli.
⟨ ⟩ notani quae aut ab aliis aut a me in orationem inserta su
[ ] et minoribus litteris quae ex interpolatione profecta e
putarem.

Ὅσοις τῶν ἀνθρώπων ἐκ τῆς αὐτῶν ὁρμωμένοις
ώρας ὑπερόριοί τε ἀγῶνες καὶ κίνδυνοι συμβαίνουσιν,
ν τι σφάλμα γένηται κατὰ γῆν ἢ κατὰ θάλασσαν,
πολείπεται τοῖς περιγιγνομένοις αὐτῶν οἰκεία τε χώρα
αὶ πόλις, ὥστε οὐκ ἂν ἄρδην πάντες ἀναιρεθεῖεν·
οῖς δὲ ὑπὲρ τῶν μεγίστων μέλλουσι κινδυνεύειν, 2
ερῶν καὶ πατρίδος καὶ γονέων καὶ τέκνων καὶ τῶν
λλων, οὐκ ἴσος οὐδ' ὅμοιος ὁ ἀγών ἐστιν, ἀλλὰ
ωθεῖσι μὲν καὶ καλῶς ἀμυναμένοις τοὺς πολεμίους
οβεροὺς τοῖς ἐναντίοις καὶ δυσεπιθέτους εἰς τὸν λοι-
τὸν χρόνον εἶναι, κακῶς δὲ προσενεχθεῖσι πρὸς τοὺς
ύνους οὐδεμία ἐλπὶς σωτηρίας ὑπάρχει. τοὺς οὖν 3
ὲρ τοσούτων καὶ τοιούτων μέλλοντας ἀγωνίζεσθαι
ὐδεμιᾶς παρασκευῆς καὶ προθυμίας ἐλλιπεῖς εἶναι
εῖ, ἀλλὰ πολλῶν καὶ παντοίων ἔργων πρόνοιαν
κτέον, ὅπως διά γε αὑτοὺς μηδὲν φανῶσι σφαλέντες·

ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΤΑΚΤΙΚΟΝ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΩΣ ΧΡΗ ΠΟΛΙΟΡΚΟΥΜΕΝΟΥΣ ΑΝΤΕΧΕΙΝ M, *Αἰνείου ἢ λιανοῦ τακτικόν τε καὶ πολιορκητικὸν ὑπόμνημα περὶ τοῦ ῶς χρὴ πολιορκουμένων ἀντέχειν* cod. Cas.

1. *αὑτῶν* Hertlinus: *αὐτῶν M* ‖ 4. *περιγιγνομένοις* H, qui bique *γίγνομαι* et *γιγνώσκω* restituit: *περιγινομένοις M* | κεῖα *M* ‖ 5. *καὶ πόλις* cod. Cas.: *καὶ πόλις καὶ πατρίς M* | ναιρεθεῖεν H: *ἀναιρεθείησαν M* ‖ 6. Post *μεγίστων* Sauppius τῇ *αὐτῶν* excidisse putat ‖ 8. *ὁ ἀγών* Hauptius: *ἀγών M* 2. *ὑπάρχει* Hertlinus: *ὑπάρξει M* ‖ 14. *οὐδὲ μιᾶς M* ‖ 16. *αὑτοὺς* : *αὐτοὺς M*

4 ἂν δὲ ἄρα τι σύμπτωμα γένηται, ἀλλ' οἵ γε λοιποὶ τὰ
ὑπάρχοντα εἰς ταὐτὸ ποτὲ καταστήσειαν ἄν, καθάπερ
τινὲς τῶν Ἑλλήνων εἰς τὸ ἔσχατον ἀφικόμενοι πάλιν
ἀνέλαβον ἑαυτούς.

1 Τὴν οὖν τῶν σωμάτων σύνταξιν σκεψάμενον πρὸς
τὸ μέγεθος τῆς πόλεως [καὶ τὴν διάθεσιν τοῦ ἄστεος]
καὶ τῶν φυλάκων τὰς καταστάσεις καὶ περιοδείας,
καὶ ὅσα ἄλλα σώμασι κατὰ τὴν πόλιν χρηστέον, πρὸς
2 ταῦτα τοὺς μερισμοὺς ποιητέον. τὰ μὲν γὰρ ἐκπο-
ρευόμενα δεῖ συντετάχθαι πρὸς τοὺς ἐν τῇ πορείᾳ
τόπους καὶ τὰς τῶν πολεμίων διαβάσεις καὶ τὰς ἐκ
3 τῶν τοιούτων παρατάξεις, τὰ δὲ τειχήρη καὶ πολιτο-
φυλακήσοντα πρὸς μὲν τὰ τοιαῦτα οὐδὲν δεῖ συντε-
τάχθαι, πρὸς δὲ τοὺς ἐν τῇ πόλει τόπους καὶ τὸν
4 παρόντα κίνδυνον. πρῶτον μὲν οὖν αὐτῶν ἀπονεῖμαι
δεῖ τοὺς φρονιμωτάτους τε καὶ ἐμπείρους μάλιστα
5 πολέμου, οἳ περὶ τοὺς ἄρχοντας ἔσονται· ἔπειτα ἀπο-
λέγειν σώματα ⟨τὰ⟩ δυνησόμενα μάλιστα πονεῖν, καὶ
μερίσαντα λοχίσαι, ἵνα εἴς τε τὰς ἐξόδους καὶ τὰς
κατὰ ⟨τὴν⟩ πόλιν περιοδείας καὶ τὰς τῶν πονουμένων
βοηθείας ἢ εἴς τινα ἄλλην ὁμότροπον ταύταις λει-
τουργίαν ὑπάρχωσιν οὗτοι προτεταγμένοι τε καὶ δυ-

1. ἀν *M* ‖ 2. καταστήσειαν ἄν H: καταστήσαιεν *M* | καθάπερ τινες *M* ‖ 5. σκεψάμενον H: σκεψαμένους *M* ‖ 6. καὶ τὴν διάθεσιν τοῦ ἄστεος ego inclusi ‖ 7. περιοδείας Hertlinus: περιοδίας *M* ‖ 9. τὰ μὲν γὰρ ἐκπορευόμενα H: τοὺς μὲν γὰρ ἐκπορευομένους *M* (quod defendit Sauppius) ‖ 11. Post τόπους in *M* est ὡς χρὴ πορεύεσθαι παρά τε τὰ ἐπικίνδυνα χωρία καὶ ἐρυμνὰ καὶ στενοπόρα καὶ πεδινὰ καὶ ὑπερδέξια καὶ ἐνεδρευτικά: deleuit H ‖ 12. πολιτοφυλακήσοντα Meierus: πολιτοφυλακῆς ὄντα *M* ‖ 15. αὐτῶν C: αὐτὸν *M* ‖ 17. Post ἔπειτα in *M* est λοιπὸν: expunxit H (defendit Sauppius, λοιπῶν suspicabatur Co, O, τὰ λοιπὰ T) ‖ 18. σώματα τὰ T: σώματα *M* | 19. μερίσαντα C: μετρίσαντα *M* ‖ 20. τὴν ante πόλιν addidi auctore H | περιοδείας Hertlinus: περιοδίας *M*

νατοὶ ὄντες ὑπηρετεῖν. εἶναι δὲ αὐτοὺς εὔνους τε 6
καὶ τοῖς καθεστηκόσι πράγμασιν ἀρεσκομένους· μέγα
γὰρ ἂν πρὸς τὰς τῶν ἄλλων ἐπιβουλὰς τοῦτο ἀγαθὸν
ὑπάρχοι ἐν πολιορκίᾳ· φόβος γὰρ ἂν εἴη τοῖς ἐναντία
θέλουσιν ἐν τῇ πόλει. ἡγεμὼν δὲ καὶ ἐπιμελητὴς 7
αὐτῶν ⟨ἀνὴρ⟩ ἔστω τά τε ἄλλα φρόνιμος καὶ εὔρωστος,
καὶ ᾧ ἂν πλεῖστοι κίνδυνοι εἶεν μεταβολῆς γενομένης.
τῶν δὲ λοιπῶν τοὺς ῥωμαλεωτάτους ἡλικίᾳ ἐκλέξαντα 8
ἐπὶ τὰς φυλακὰς καθιστάναι καὶ τὰ τείχη, τῶν δὲ
ὄχλων τοὺς μὲν εἰς τὴν ἀγοράν, τοὺς δὲ εἰς τὸ θέατρον, τοὺς δὲ ἄλλους εἰς ἄλλας οὔσας ἐν τῇ πόλει
εὐρυχωρίας, ἵνα μηδὲν ἔρημον ᾖ εἰς δύναμιν τῆς
πόλεως.

Ἄριστον δὲ τὰς ἀχρείους οὔσας εὐρυχωρίας, ἵνα 2
μὴ σωμάτων εἰς αὐτὰς δέῃ, τυφλοῦν ταφρεύοντα καὶ
ὡς μάλιστα ἀβάτους ποιοῦντα τοῖς νεωτερίζειν βουλομένοις καὶ προκαταλαμβάνειν αὐτάς. Λακεδαιμόνιοι 2
δὴ Θηβαίων ἐμβαλόντων ἔκ τε τῶν ἐγγυτάτω οἰκιῶν
ξύλα λύσαντες καὶ ἐκ τῶν αἱμασιῶν καὶ τειχίων ἄλλοι
κατ' ἄλλους τόπους φορμοὺς γῆς καὶ λίθων πληρώ-

---

1. ὄντες deleri uult H ‖ 2. μέγα γὰρ ἂν πρὸς τὰς τῶν ἄλλων ἐπιβουλὰς τοῦτο ἀγαθὸν ὑπάρχοι ἐν πολιορκίᾳ H coll. X 20: μέγα γὰρ πρὸς τὰς τῶν ἄλλων ἐπιβουλὰς τοῦτο ἀθρόον ὑπάρχον ἀντ' ἀκροπόλεως M (μέγα γὰρ πρὸς τὰς τῶν ἄλλων ἐπιβουλὰς τοῦτο τὸ ἀθρόον ⟨ἀγαθὸν⟩ ὑπάρχοι ἂν ἀντ' ἀκροπόλεως T) ‖ 5. ἐπιμελητὴς H: ὁ ἐπιμελητὴς M ‖ 6. ἀνὴρ inserui auctore H ‖ 8. Post ἡλικίᾳ in M est καὶ νεότητι: expunxit Hertlinus ‖ 9. Post τείχη in M est τὸ δὲ περιὸν πλῆθος μερίσαντα πρὸς τὸ μῆκος τῶν νυκτῶν καὶ τῶν φυλάκων τὸ πλῆθος κατανεῖμαι: expunxit H ‖ 11. εἰς ἄλλας scripsi coll. III 5, XXIX 10: εἰς τὰς M ‖ 14. ἄριστον δὲ O: ἄχρηστον δὲ εἰς M | Post εὐρυχωρίας in M est ἐν τῇ πόλει: expunxit H ‖ 15. τύφλουν M ‖ 18. δὴ Sauppius: δὲ M (cf. ad XXXI 33) ‖ 19. ξύλα λύσαντες H: διαλύοντες M (χερμάδια λύοντες Haasius, πλινθία λύοντες T, ἰκρία λ. Hauptius) | τειχίων Meinekius: τειχῶν M ‖ 20. πληρώσαντες H: πληρουντες M

σαντες, φασὶ δὲ καὶ ⟨ὅτι⟩ τοῖς ἐκ τῶν ἱερῶν χαλκοῖς
τρίποσι χρησάμενοι καὶ τούτοις προαποπληρώσαντες
τάς τε εἰσβολὰς καὶ τὰς διόδους καὶ τὰ εὐρύχωρα τοῦ
πολίσματος ἐκώλυσαν τοὺς εἰσβάλλειν ἐπιχειροῦντας
3 [εἰς αὐτὸ τὸ πόλισμα]. Πλαταιεῖς δὲ ἐπεὶ ᾔσθοντο
νυκτὸς ἐν τῇ πόλει Θηβαίους ὄντας, κατανοήσαντες
οὐ πολλοὺς αὐτοὺς ὄντας οὐδὲ ἔργων τῶν προσ-
ηκόντων ἁπτομένους, οἰομένους γε μέντοι κατέχειν τὴν
πόλιν, ἐνόμισαν ἐπιθέμενοι ῥᾳδίως κρατήσειν. τεχνά-
4 ζουσιν οὖν εὐθέως τοιόνδε. τῶν ἀρχόντων οἳ μὲν
ὁμολογίας ἐποιοῦντο τοῖς Θηβαίοις ἐν τῇ ἀγορᾷ, οἳ
δὲ παρήγγελλον κρύφα τοῖς ἄλλοις πολίταις σποράδην
μὲν ἐκ τῶν οἰκιῶν μὴ ἐξιέναι, καθ᾽ ἕνα δὲ καὶ δύο
τοὺς κοινοὺς τοίχους διορύττοντας λαθραίως παρ᾽
5 ἀλλήλους ἀθροίζεσθαι. ἑτοιμασθέντος δὲ πλήθους
ἀξιομάχου τὰς μὲν διόδους καὶ τὰς ῥύμας ἐτύφλωσαν
ἁμάξαις ἄνευ ⟨τῶν⟩ ὑποζυγίων, ἀπὸ δὲ σημείου ἀθροι-
6 σθέντες ἐφέροντο ἐπὶ τοὺς Θηβαίους. ἅμα δὲ τούτοις
τὰ γύναια καὶ οἱ οἰκέται ἦσαν ἐπὶ τοῖς κεράμοις, ὥστε
βουλομένων τῶν Θηβαίων πράσσειν ⟨τι⟩ καὶ ἀμύνεσθαι
ἐν σκότει, οὐκ ἐλάττω ἀπὸ τῶν ἁμαξῶν βλάβην ἢ
ἀπὸ τῶν προσκειμένων αὐτοῖς ἀνθρώπων γενέσθαι.
οἳ μὲν γὰρ ⟨ἔφυγον⟩ ἄπειροι ὄντες ᾗ χρὴ σωθῆναι, οἳ
7 δὲ ἐμπείρως διώκοντες πάνυ πολλοὺς ἔφθειραν. [ἐξοι-

---

1. ὅτι addidit H ‖ 2. Post τρίποσι (ν) in *M* est ὄντων πολλῶν καὶ μεγάλων: expunxit H ‖ 5. εἰς αὐτὸ τὸ πόλισμα inclusi | 13. καθένα *M* ‖ 16. τοὺς μὲν *M* ‖ 17. τῶν addidit H | ἀπὸ Hertlinus: ὑπὸ *M* ‖ 20. τι post πράσσειν addidit H cf. X 25, XII 2 XXII 5 ‖ 21. ἀπὸ H: ὑπὸ *M* | ἁμαξῶν *M* ‖ 22. ἀπὸ H: ὑπὸ *M* | 23. ἔφυγον ex Thuc. II 4 addidit H (ἠπόρουν T, ἠποροῦντο Kirchhoffius, item Hauptius sed eiectis ἄπειροι ὄντες) | Inter σωθῆναι et οἳ δὲ in *M* est διὰ τὰς φράξεις τῶν ἁμαξῶν: expunxit H ‖ 24. πάνυ H: ταχὺ *M* | διέφθειραν scribi uult Kirchhoffius | ἐξοιστέον — pg. 7, 9 ἐν τῇ πόλει inclusi cf. XXVI 10

στέον δὲ καὶ τὰ ὑπεναντία τούτοις, ὡς μιᾶς μὲν οὔσης εὐρυχωρίας κίνδυνον εἶναι τοῖς ἐν τῇ πόλει, ἂν προκαταλαμβάνωσιν οἱ ἐπιβουλεύοντες (κοινοῦ γὰρ καὶ ἑνὸς ὄντος τόπου τοιούτου τῶν φθασάντων ἂν εἴη τὸ ἔργον), δύο δὲ ἢ τριῶν ὄντων τοιῶνδε
τόπων, τάδε ἂν εἴη τὰ ἀγαθά. εἰ μὲν ἕνα ἢ δύο καταλαμβάνοιεν 8
τόπους, τὸν λοιπὸν ἂν τοῖς ἐναντίοις ὑπάρχειν· εἰ δὲ πάντας, χωρισθέντες ἂν καὶ μερισθέντες ἀσθενεστέρως διακέοιντο πρὸς τοὺς ὑπεναντίους ἀθρόους ὄντας, εἰ μὴ ἑκάστῳ μέρει ὑπερέχοιεν τῶν ἐν τῇ πόλει.]

Ἐκ προσφάτου δὲ ἐγγιγνομένου φόβου ἀσυντάκτῳ 3
πόλει, τάχιστα ἄν τις εἰς σύνταξιν καὶ φυλακὴν τῆς πόλεως τοὺς πολίτας καταστήσειεν, εἰ ἑκάστῃ φυλῇ μέρος τι τοῦ τείχους κλήρῳ ἀποδείξειεν, ἐφ' ὃ ἐλθοῦσαι εὐθὺς αἱ φυλαὶ φυλάξουσι. κατὰ πολυπλήθειαν δὲ φυλῆς ἑκάστης μερισθέντος τοῦ τείχους φυλαττόντων.
ἔπειτα οὕτως ἀφ' ἑκάστης φυλῆς τοὺς δυναμένους 2
τοῖς σώμασι ἀπολέγειν εἴς τε τὴν ἀγορὰν καὶ τὰς περιοδείας, καὶ εἴ τι ἄλλο δεῖ χρῆσθαι τοῖς τοιούτοις
ἀνθρώποις. [ὁμοτρόπως δὲ καὶ φρουρίου ὑπὸ συμμάχων 3
φρουρουμένου μέρος τι τοῦ τείχους τῶν συμμάχων ἑκάστοις ἀποδιδόσθω φυλάττειν.] *ἐὰν δὲ* <*οἱ*> *πολῖται ἐν ὑποψίᾳ*

---

1. *μενούσης* T ‖ 2. *κίνδυνος ἂν εἴη* H | *ἂν M*: *ἄν γε* malit H ‖ 5. *προκαταλαμβάνοιεν* malit H | 6. Pro *ὑπάρχειν* malit H: *ὑπάρχοι καταλαμβάνειν* ‖ 9. Post *πόλει* in *M* est *ὡς δὲ αὔτως καὶ κατὰ τῶν ἄλλων πάντων θελημάτων* (*βουλημάτων* Hertlinus) *χρὴ τὰ ἐνόντα ὑπεναντία τοῖς προγεγραμμένοις ὑπονοεῖν ἵνα μὴ ἀπερισκέπτως τι ἕτερον αἱρῆσαι* (*αἱρήσαιο* uel *αἱρήσαις* C, *αἱρήσῃ* Meierus: *αἱρῆται* Hassius): expunxit H ‖ 10. *ἐγγινομένου M* ‖ 12. *καταστήσειεν* H: *καταστήσοι M* (*καταστήσαι* T) ‖ 13. *ἐφ' ὃ* Reiskius: *ἐφ ᾧ M* ‖ 14. *φυλάξουσιν M* | *πολυπλήθειαν* H, *πολυπληθίαν M* ‖ 15. *μερισθέντος* scripsi: *τὸ μέγεθος M* (*φυλὴ ἑκάστη τὸ μέρος* Hertlinus, *φυλῆς ἑκάστης τὸ μέρος* H) ‖ 16. *ἀφ'* Kirchhoffius: *ἐφ' M* ‖ 17. *σώμασι* Hertlinus: *σώμασι πονέσαι M* ‖ 18. *περιοδείας* Hertlinus: *περιοδίας M* ‖ 19. *ἀνθρώποις* C: *ἄνθρωπος M* | *ὁμοτρόπως* — 21 *φυλάττειν* inclusi ‖ 21. *οἱ* ante *πολῖται* addidit H

πρὸς ἀλλήλους ὦσι, κατὰ ἀνάβασιν ἑκάστην τοῦ
τείχους δεῖ ἐπιστῆσαι ἄνδρας πιστούς, οἳ κωλυταὶ
4 ἔσονται, ἄν τις ἐπιχειρῇ ἄλλος ἀναβαίνειν. ἐν εἰ-
ρήνῃ δὲ [καὶ] ὧδε χρὴ συντετάχθαι τοὺς πολίτας.
πρῶτον μὲν ῥύμης ἑκάστης ἀποδεῖξαι ῥυμάρχην ἄνδρα
τὸν ἐπιεικέστατόν τε καὶ φρονιμώτατον, πρὸς ὅν, ἐάν
τι ἀπροσδοκήτως νυκτὸς γένηται, συναθροισθήσονται.
5 χρὴ δὲ τὰς ἐγγυτάτω ῥύμας τῆς ἀγορᾶς εἰς τὴν ἀγορὰν
ἄγειν τοὺς ῥυμάρχας, τοῦ δὲ θεάτρου τὰς ἐγγυτάτω
ῥύμας εἰς τὸ θέατρον, εἴς τε τὰς ἄλλας τὰς ἑκάστου
ἐγγυτάτω εὐρυχωρίας ἀθροίζεσθαι τοὺς ῥυμάρχας μετὰ
6 τῶν ἐξενεγκαμένων παρ' αὐτοὺς τὰ ὅπλα· οὕτω γὰρ
ἂν τάχιστα ἔς τε τοὺς προσήκοντας ἕκαστοι τόπους
ἀφίκοιντο, καὶ ἐγγυτάτω τῶν σφετέρων οἴκων εἶεν.
[διαπέμποιέν τε ἂν οἰκονομοῦντες πρὸς τοὺς κατ' οἶκον τέκνα καὶ
γυναῖκας, οὐ πρόσω αὐτῶν διατελοῦντες].

4 Ἔπειτα δεῖ αὐτοῖς πεποιῆσθαι σύσσημα, ἀφ' ὧν
μὴ ἀγνοήσουσι τοὺς προσιόντας αὐτοῖς· ἤδη γὰρ
τοιόνδε συνέβη. Χαλκὶς ἡ ἐν Εὐρίπῳ κατελήφθη ὑπὸ
φυγάδων ὁρμωμένων ἐξ Ἐρετρίας, τῶν ἐν τῇ πόλει
τινὸς τεχνασαμένου τοιόνδε. κατὰ τὸ ἐρημότατον τῆς

---

1. *ἀλλήλους* C: *ἄλλους* *M* ‖ 4. *καὶ* deleri uult H ‖ 5. *ῥύμαρχον* malit H, item 9 et 11 *ῥυμάρχους* ‖ 8. *ἐγγυτάτω* H: *ἐγγυτέρας* *M* ‖ 10. *εἰς δὲ* malit H | *ἄλλας τὰς ἑκάστου ἐγγυτάτω εὐρυχωρίας* Sauppius: *ἄλλας ἕκαστον ἐγγύτατα εὐρυχωρίας* *M* (*ἑκάστοθεν ἐγγύτατα* T, *ἕκαστον ἐγγύτατα* expungi uult H) ‖ 15. *διαπέμποιέν τε* — 16 *διατελοῦντες* inclusi; *τέκνα καὶ γυναῖκας* sola deleuit H ‖ 16. Post *διατελοῦντες* in *M* est *τῶν τε ἀρχόντων δεῖ προκεκληρῶσθαι εἰς ὃν ἕκαστοι τόπον ἐλθόντες τῶν συλλεγέντων ἐπὶ τὰ τείχη ἀποστελοῦσι καὶ τῶν λοιπῶν ἕνεκα ἐπιμελείας ἡγεμόνες ἔσονται ἄνπερ εὐθὺς ἡγεμονεύσωσιν ὧδε:* expunxit H ‖ 17. *Ἔπειτα δεῖ αὐτοῖς* Sauppius: *εὐθύτατα δὲ αὐτοῖς* *M* (*εὐθὺ τοιαῦτα δεῖ αὐτοῖς* Meinekius, *ἔπειτα οὕτω* H) ‖ 19. *ἐνευρίπω* *M* | *ὑπὸ φυγάδων ὁρμωμένων* Kirchhoffius: *ὑπὸ φυγάδος ὁρμωμένου* *M* ‖ 20. *Ἐρετρίας* Meinekius: *ἐρετρείας* *M*

ις καὶ πύλας οὐκ ἀνοιγομένας ἔχον φυλάσσων
μέρας καὶ τὰς νύκτας ἔλαθε νυκτὸς τὸν μοχλὸν
ίσας καὶ δεξάμενος ταύτῃ τοὺς στρατιώτας.
σθέντων δὲ ἐν τῇ ἀγορᾷ ὡς δισχιλίων ἀνδρῶν 3
ἐνθη τὸ πολεμικὸν σπουδῇ, πολλοὶ δὲ τῶν Χαλ-
ν ἐκφοβηθέντες ἐτίθεντο τὰ ὅπλα παρὰ τοὺς
ίους ὡς παρὰ φιλίους, αὐτὸς ἕκαστος δοκῶν
ος παραγίγνεσθαι. οὕτως οὖν καθ' ἕνα καὶ δύο 4
εῖστοι ἀπώλλυντο, μέχρι χρόνῳ ὕστερον ἔγνωσαν
υμβαῖνον, τῆς πόλεως ἤδη κατεχομένης. προ- 5
τα οὖν χρή, ἐγγὺς ὄντων τῶν πολεμίων, πρῶ-
ιὲν τὰ ἀποστελλόμενα ἐκ τῆς πόλεως κατὰ γῆν
ὰ θάλατταν ἐπί τινα πρᾶξιν μετὰ συσσήμων πρὸς
ὑπομένοντας ⟨συγκειμένων⟩ ἀποστέλλειν καὶ ἡμερι-
ιαὶ νυκτερινῶν, ἵνα μὴ ἀγνοῶσι πολεμίων αὐτοῖς
ινομένων ⟨εἰ⟩ φίλιοι ἢ πολέμιοί εἰσιν. † ἐπὶ δὲ 6
ν πορευθέντων καὶ πέμπειν τινὰς γνωσομένους, ἵνα

ἔχον cod. Cas.: ἔχων *M* | φυλάσσων τὰς ἡμέρας καὶ τὰς
ς ἔλαθε νυκτὸς τὸν μοχλὸν διαπρίσας H: ἔφερεν πύργα-
ιν φυλάσσων τὰς ἡμέρας καὶ τὰς νύκτας ἔλαθεν νυκτὸς
ιχλὸν διαπρήσας C (ut H, ita Sauppius nisi quod καὶ τὰς
ς deleri uult) ‖ 3. ταύτῃ τοὺς C: ταῦτα ἡ *M* ‖ 5. σπουδῇ
tum putat H ‖ 6. Post Χαλκιδέων in *M* est δι' ἄγνοιαν ἀπόλ-
οἱ γὰρ: expunxit H | Post ἐτίθεντο in *M* est φέροντες:
xit Hertlinus | παρὰ τοὺς πολεμίους ὡς παρὰ φιλίους H:
τοὺς πολεμίους ὡς πρὸς φίλους *M* ‖ 8. ὕστερος Hertlinus:
ν *M* | παραγίνεσθαι *M* ‖ 9. ἀπώλλυντο C: ἀπώλλοιντο *M* ‖
ρονοοῦντα οὖν χρὴ. ἐγγὺς H: πολεμοῦντα οὖν χρὴ καὶ
M ‖ 13. ἐπί τινα πρᾶξιν μετὰ συσσήμων πρὸς τοὺς ὑπο-
ιας ⟨συγκειμένων⟩ scripsi: ἐπί τινα πρᾶξιν πρὸς τοὺς
νοντας μετασυσσήμων *M* (ἐπί τινα πρᾶξιν μετὰ συσσήμων
ctis πρὸς τοὺς ὑπομένοντας ita tamen ut οἱ ὑπομένοντες
ἀγνοῶσιν lin. 15 insereret) ‖ 14. ἀποστέλλειν H: ἀποστέλ-
ι *M* ‖ 15. πολεμίων *M*, τινῶν Meierus, πολιτῶν ἢ πολε-
uel οἱ ἐν πόλει ἄλλων T ‖ 16. εἰ ante φίλιοι addidit C |
δὲ πρᾶξιν πορευθέντων] fort. ἔπειτα περὶ τῶν πορευθέν-
17. τινὰς] malim τοὺς | Post ἵνα in *M* est καὶ τὰ τοιαῦτα:
xit H

M = codex Laurentianus plut. LV 4.

C = Casaubonus.

H = Hercherus.

T = Turicenses.

O = Casparus Orelli.

Co. O = Conradus Orelli.

⟨ ⟩ notaui quae aut ab aliis aut a me in orationem inserta su

[ ] et minoribus litteris quae ex interpolatione profecta e
putarem.

Ὅσοις τῶν ἀνθρώπων ἐκ τῆς αὑτῶν ὁρμωμένοις
ώρας ὑπερόριοί τε ἀγῶνες καὶ κίνδυνοι συμβαίνουσιν,
ν τι σφάλμα γένηται κατὰ γῆν ἢ κατὰ θάλασσαν,
πολείπεται τοῖς περιγιγνομένοις αὐτῶν οἰκεία τε χώρα
αὶ πόλις, ὥστε οὐκ ἂν ἄρδην πάντες ἀναιρεθεῖεν·
ῖς δὲ ὑπὲρ τῶν μεγίστων μέλλουσι κινδυνεύειν, 2
ρῶν καὶ πατρίδος καὶ γονέων καὶ τέκνων καὶ τῶν
λλων, οὐκ ἴσος οὐδ' ὅμοιος ὁ ἀγών ἐστιν, ἀλλὰ
ωθεῖσι μὲν καὶ καλῶς ἀμυναμένοις τοὺς πολεμίους
οβεροὺς τοῖς ἐναντίοις καὶ δυσεπιθέτους εἰς τὸν λοι-
ὸν χρόνον εἶναι, κακῶς δὲ προσενεχθεῖσι πρὸς τοὺς
ιδύνους οὐδεμία ἐλπὶς σωτηρίας ὑπάρχει. τοὺς οὖν 3
πὲρ τοσούτων καὶ τοιούτων μέλλοντας ἀγωνίζεσθαι
ὐδεμιᾶς παρασκευῆς καὶ προθυμίας ἐλλιπεῖς εἶναι
εῖ, ἀλλὰ πολλῶν καὶ παντοίων ἔργων πρόνοιαν
ιτέον, ὅπως διά γε αὑτοὺς μηδὲν φανῶσι σφαλέντες

ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΤΑΚΤΙΚΟΝ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΩΣ ΡΗ ΠΟΛΙΟΡΚΟΥΜΕΝΟΥΣ ΑΝΤΕΧΕΙΝ M, *Αἰνείου ἢ λιανοῦ τακτικόν τε καὶ πολιορκητικὸν ὑπόμνημα περὶ τοῦ ῶς χρὴ πολιορκουμένων ἀντέχειν* cod. Cas.

1. *αὑτῶν* Hertlinus: *αὐτῶν* M ‖ 4. *περιγιγνομένοις* H, qui bique *γίγνομαι* et *γιγνώσκω* restituit: *περιγινομένοις* M | κεῖα M ‖ 5. *καὶ πόλις* cod. Cas.: *καὶ πόλις καὶ πατρίς* M | ναιρεθεῖεν H: *ἀναιρεθείησαν* M ‖ 6. Post *μεγίστων* Sauppius *τῇ αὑτῶν* excidisse putat ‖ 8. *ὁ ἀγών* Hauptius: *ἀγών* M | , *ὑπάρχει* Hertlinus: *ὑπάρξει* M ‖ 14. *οὐδὲ μιᾶς* M ‖ 16. *αὑτούς* : *αὐτούς* M

4 ἂν δὲ ἄρα τι σύμπτωμα γένηται, ἀλλ' οἵ γε λοιποὶ τὰ
ὑπάρχοντα εἰς ταὐτὸ ποτὲ καταστήσειαν ἄν, καθάπερ
τινὲς τῶν Ἑλλήνων εἰς τὸ ἔσχατον ἀφικόμενοι πάλιν
ἀνέλαβον ἑαυτούς.

1 Τὴν οὖν τῶν σωμάτων σύνταξιν σκεψάμενον πρὸς
τὸ μέγεθος τῆς πόλεως [καὶ τὴν διάθεσιν τοῦ ἄστεος]
καὶ τῶν φυλάκων τὰς καταστάσεις καὶ περιοδείας,
καὶ ὅσα ἄλλα σώμασι κατὰ τὴν πόλιν χρηστέον, πρὸς
2 ταῦτα τοὺς μερισμοὺς ποιητέον. τὰ μὲν γὰρ ἐκπο-
ρευόμενα δεῖ συντετάχθαι πρὸς τοὺς ἐν τῇ πορείᾳ
τόπους καὶ τὰς τῶν πολεμίων διαβάσεις καὶ τὰς ἐκ
3 τῶν τοιούτων παρατάξεις, τὰ δὲ τειχήρη καὶ πολιτο-
φυλακήσοντα πρὸς μὲν τὰ τοιαῦτα οὐδὲν δεῖ συντε-
τάχθαι, πρὸς δὲ τοὺς ἐν τῇ πόλει τόπους καὶ τὸν
4 παρόντα κίνδυνον. πρῶτον μὲν οὖν αὐτῶν ἀπονεῖμαι
δεῖ τοὺς φρονιμωτάτους τε καὶ ἐμπείρους μάλιστα
5 πολέμου, οἳ περὶ τοὺς ἄρχοντας ἔσονται· ἔπειτα ἀπο-
λέγειν σώματα ⟨τὰ⟩ δυνησόμενα μάλιστα πονεῖν, καὶ
μερίσαντα λοχίσαι, ἵνα εἴς τε τὰς ἐξόδους καὶ τὰς
κατὰ ⟨τὴν⟩ πόλιν περιοδείας καὶ τὰς τῶν πονουμένων
βοηθείας ἢ εἴς τινα ἄλλην ὁμότροπον ταύταις λει-
τουργίαν ὑπάρχωσιν οὗτοι προτεταγμένοι τε καὶ δυ-

---

1. *ἀν M* ‖ 2. *καταστήσειαν ἂν* H: *καταστήσαιεν M* | *καθάπερ τινες M* ‖ 5. *σκεψάμενον* H: *σκεψαμένους M* ‖ 6. *καὶ τὴν διάθεσιν τοῦ ἄστεος* ego inclusi ‖ 7. *περιοδείας* Hertlinus: *περιοδίας M* ‖ 9. *τὰ μὲν γὰρ ἐκπορευόμενα* H: *τοὺς μὲν γὰρ ἐκπορευομένους M* (quod defendit Sauppius) ‖ 11. Post *τόπους* in *M* est *ὡς χρὴ πορεύεσθαι παρά τε τὰ ἐπικίνδυνα χωρία καὶ ἐρυμνὰ καὶ στενοπόρα καὶ πεδινὰ καὶ ὑπερδέξια καὶ ἐνεδρευτικά*: deleuit H ‖ 12. *πολιτοφυλακήσοντα* Meierus: *πολιτοφυλακῆς ὄντα M* ‖ 15. *αὐτῶν* C: *αὐτὸν M* ‖ 17. Post *ἔπειτα* in *M* est *λοιπὸν*: expunxit H (defendit Sauppius, *λοιπῶν* suspicabatur Co. O, *τὰ λοιπὰ* T) ‖ 18. *σώματα τὰ* T: *σώματα M* | 19. *μερίσαντα* C: *μετρίσαντα M* ‖ 20. *τὴν* ante *πόλιν* addidi auctore H | *περιοδείας* Hertlinus: *περιοδίας M*

νατοὶ ὄντες ὑπηρετεῖν. εἶναι δὲ αὐτοὺς εὔνους τε 6
καὶ τοῖς καθεστηκόσι πράγμασιν ἀρεσκομένους· μέγα
γὰρ ἂν πρὸς τὰς τῶν ἄλλων ἐπιβουλὰς τοῦτο ἀγαθὸν
ὑπάρχοι ἐν πολιορκίᾳ· φόβος γὰρ ἂν εἴη τοῖς ἐναντία
θέλουσιν ἐν τῇ πόλει. ἡγεμὼν δὲ καὶ ἐπιμελητὴς 7
αὐτῶν ⟨ἀνὴρ⟩ ἔστω τά τε ἄλλα φρόνιμος καὶ εὔρωστος,
καὶ ᾧ ἂν πλεῖστοι κίνδυνοι εἶεν μεταβολῆς γενομένης.
τῶν δὲ λοιπῶν τοὺς ῥωμαλεωτάτους ἡλικίᾳ ἐκλέξαντα 8
ἐπὶ τὰς φυλακὰς καθιστάναι καὶ τὰ τείχη, τῶν δὲ
ὄχλων τοὺς μὲν εἰς τὴν ἀγοράν, τοὺς δὲ εἰς τὸ θέα-
τρον, τοὺς δὲ ἄλλους εἰς ἄλλας οὔσας ἐν τῇ πόλει
εὐρυχωρίας, ἵνα μηδὲν ἔρημον ᾖ εἰς δύναμιν τῆς
πόλεως.

Ἄριστον δὲ τὰς ἀχρείους οὔσας εὐρυχωρίας, ἵνα 2
μὴ σωμάτων εἰς αὐτὰς δέῃ, τυφλοῦν ταφρεύοντα καὶ
ὡς μάλιστα ἀβάτους ποιοῦντα τοῖς νεωτερίζειν βουλο-
μένοις καὶ προκαταλαμβάνειν αὐτάς. Λακεδαιμόνιοι 2
δὴ Θηβαίων ἐμβαλόντων ἔκ τε τῶν ἐγγυτάτω οἰκιῶν
ξύλα λύσαντες καὶ ἐκ τῶν αἱμασιῶν καὶ τειχίων ἄλλοι
κατ' ἄλλους τόπους φορμοὺς γῆς καὶ λίθων πληρώ-

---

1. ὄντες deleri uult H ‖ 2. μέγα γὰρ ἂν πρὸς τὰς τῶν ἄλλων ἐπιβουλὰς τοῦτο ἀγαθὸν ὑπάρχοι ἐν πολιορκίᾳ H coll. X 20: μέγα γὰρ πρὸς τὰς τῶν ἄλλων ἐπιβουλὰς τοῦτο ἀθρόον ὑπάρχον ἀντ' ἀκροπόλεως *M* (μέγα γὰρ πρὸς τὰς τῶν ἄλλων ἐπιβουλὰς τοῦτο τὸ ἀθρόον ⟨ἀγαθὸν⟩ ὑπάρχοι ἂν ἀντ' ἀκροπόλεως T) ‖ 5. ἐπιμελητὴς H: ὁ ἐπιμελητὴς *M* ‖ 6. ἀνὴρ inserui auctore H ‖ 8. Post ἡλικίᾳ in *M* est καὶ νεότητι: expunxit Hertlinus ‖ 9. Post τείχη in *M* est τὸ δὲ περιὸν πλῆθος μερίσαντα πρὸς τὸ μῆκος τῶν νυκτῶν καὶ τῶν φυλάκων τὸ πλῆθος κατανεῖμαι: expunxit H ‖ 11. εἰς ἄλλας scripsi coll. III 5, XXIX 10: εἰς τὰς *M* ‖ 14. ἄριστον δὲ O: ἄχρηστον δὲ εἰς *M* | Post εὐρυχωρίας in *M* est ἐν τῇ πόλει: expunxit H ‖ 15. τύφλουν *M* ‖ 18. δὴ Sauppius: δὲ *M* (cf. ad XXXI 33) ‖ 19. ξύλα λύσαντες H: διαλύοντες *M* (χερμάδια λύοντες Haasius, πλινθία λύοντες T, ἰκρία λ. Hauptius) | τειχίων Meinekius: τειχῶν *M* ‖ 20. πληρώσαντες H: πληροῦντες *M*

σαντες, φασὶ δὲ καὶ ⟨ὅτι⟩ τοῖς ἐκ τῶν ἱερῶν χαλκοῖς
τρίποσι χρησάμενοι καὶ τούτοις προαποπληρώσαντες
τάς τε εἰσβολὰς καὶ τὰς διόδους καὶ τὰ εὐρύχωρα τοῦ
πολίσματος ἐκώλυσαν τοὺς εἰσβάλλειν ἐπιχειροῦντας
3 [εἰς αὐτὸ τὸ πόλισμα]. Πλαταιεῖς δὲ ἐπεὶ ᾔσθοντο
νυκτὸς ἐν τῇ πόλει Θηβαίους ὄντας, κατανοήσαντες
οὐ πολλοὺς αὐτοὺς ὄντας οὐδὲ ἔργων τῶν προσ-
ηκόντων ἁπτομένους, οἰομένους γε μέντοι κατέχειν τὴν
πόλιν, ἐνόμισαν ἐπιθέμενοι ῥᾳδίως κρατήσειν. τεχνά-
4 ζουσιν οὖν εὐθέως τοιόνδε. τῶν ἀρχόντων οἳ μὲν
ὁμολογίας ἐποιοῦντο τοῖς Θηβαίοις ἐν τῇ ἀγορᾷ, οἳ
δὲ παρήγγελλον κρύφα τοῖς ἄλλοις πολίταις σποράδην
μὲν ἐκ τῶν οἰκιῶν μὴ ἐξιέναι, καθ' ἕνα δὲ καὶ δύο
τοὺς κοινοὺς τοίχους διορύττοντας λαθραίως παρ'
5 ἀλλήλους ἀθροίζεσθαι. ἑτοιμασθέντος δὲ πλήθους
ἀξιομάχου τὰς μὲν διόδους καὶ τὰς ῥύμας ἐτύφλωσαν
ἁμάξαις ἄνευ ⟨τῶν⟩ ὑποζυγίων, ἀπὸ δὲ σημείου ἀθροι-
6 σθέντες ἐφέροντο ἐπὶ τοὺς Θηβαίους. ἅμα δὲ τούτοις
τὰ γύναια καὶ οἱ οἰκέται ἦσαν ἐπὶ τοῖς κεράμοις, ὥστε
βουλομένων τῶν Θηβαίων πράσσειν ⟨τι⟩ καὶ ἀμύνεσθαι
ἐν σκότει, οὐκ ἐλάττω ἀπὸ τῶν ἁμαξῶν βλάβην ἢ
ἀπὸ τῶν προσκειμένων αὐτοῖς ἀνθρώπων γενέσθαι.
οἳ μὲν γὰρ ⟨ἔφυγον⟩ ἄπειροι ὄντες ᾗ χρὴ σωθῆναι, οἱ
7 δὲ ἐμπείρως διώκοντες πάνυ πολλοὺς ἔφθειραν. [ἐξοι-

1. ὅτι addidit H ‖ 2. Post τρίποσι (ν) in *M* est ὄντων πολλῶν καὶ μεγάλων: expunxit H ‖ 5. εἰς αὐτὸ τὸ πόλισμα inclusi ‖ 13. καθένα *M* ‖ 16. τοὺς μὲν *M* ‖ 17. τῶν addidit H | ἀπὸ Hertlinus: ὑπὸ *M* ‖ 20. τι post πράσσειν addidit H cf. X 25, XII 2, XXII 5 ‖ 21. ἀπὸ H: ὑπὸ *M* | ἁμαξῶν *M* ‖ 22. ἀπὸ H: ὑπὸ *M* ‖ 23. ἔφυγον ex Thuc. II 4 addidit H (ἠπόρουν T, ἠποροῦντο Kirchhoffius, item Hauptius sed eiectis ἄπειροι ὄντες) | Inter σωθῆναι et οἱ δὲ in *M* est διὰ τὰς φράξεις τῶν ἁμαξῶν: expunxit H ‖ 24. πάνυ H: ταχὺ *M* | διέφθειραν scribi uult Kirchhoffius | ἐξοιστέον — pg. 7, 9 ἐν τῇ πόλει inclusi cf. XXVI 10.

στέον δὲ καὶ τὰ ὑπεναντία τούτοις, ὡς μιᾶς μὲν οὔσης εὐρυχω-
ρίας κίνδυνον εἶναι τοῖς ἐν τῇ πόλει, ἂν προκαταλαμβάνωσιν οἱ
ἐπιβουλεύοντες (κοινοῦ γὰρ καὶ ἑνὸς ὄντος τόπου τοιούτου τῶν
φθασάντων ἂν εἴη τὸ ἔργον), δύο δὲ ἢ τριῶν ὄντων τοιῶνδε
τόπων, τάδε ἂν εἴη τὰ ἀγαθά. εἰ μὲν ἕνα ἢ δύο καταλαμβάνοιεν 8
τόπους, τὸν λοιπὸν ἂν τοῖς ἐναντίοις ὑπάρχειν· εἰ δὲ πάντας,
χωρισθέντες ἂν καὶ μερισθέντες ἀσθενεστέρως διακέοιντο πρὸς
τοὺς ὑπεναντίους ἀθρόους ὄντας, εἰ μὴ ἑκάστῳ μέρει ὑπερέχοιεν
τῶν ἐν τῇ πόλει.]

Ἐκ προσφάτου δὲ ἐγγιγνομένου φόβου ἀσυντάκτῳ 3
πόλει, τάχιστα ἄν τις εἰς σύνταξιν καὶ φυλακὴν τῆς
πόλεως τοὺς πολίτας καταστήσειεν, εἰ ἑκάστῃ φυλῇ
μέρος τι τοῦ τείχους κλήρῳ ἀποδείξειεν, ἐφ' ὃ ἐλθοῦσαι
εὐθὺς αἱ φυλαὶ φυλάξουσι. κατὰ πολυπλήθειαν δὲ
φυλῆς ἑκάστης μερισθέντος τοῦ τείχους φυλαττόντων.
ἔπειτα οὕτως ἀφ' ἑκάστης φυλῆς τοὺς δυναμένους 2
τοῖς σώμασι ἀπολέγειν εἴς τε τὴν ἀγορὰν καὶ τὰς
περιοδείας, καὶ εἴ τι ἄλλο δεῖ χρῆσθαι τοῖς τοιούτοις
ἀνθρώποις. [ὁμοτρόπως δὲ καὶ φρουρίου ὑπὸ συμμάχων 3
φρουρουμένου μέρος τι τοῦ τείχους τῶν συμμάχων ἑκάστοις ἀπο-
διδόσθω φυλάττειν.] *ἐὰν δὲ ⟨οἱ⟩ πολῖται ἐν ὑποψίᾳ*

1. *μενούσης* T ‖ 2. *κίνδυνος ἂν εἴη* H | *ἂν* M: *ἄν γε* malit H ‖ 5. *προκαταλαμβάνοιεν* malit H | 6. Pro *ὑπάρχειν* malit H: *ὑπάρχοι καταλαμβάνειν* ‖ 9. Post *πόλει* in M est *ὡς δὲ αὕτως καὶ κατὰ τῶν ἄλλων πάντων θελημάτων* (*βουλημάτων* Hertlinus) *χρὴ τὰ ἐνόντα ὑπεναντία τοῖς προγεγραμμένοις ὑπονοεῖν ἵνα μὴ ἀπερισκέπτως τι ἕτερον αἱρῆσαι* (*αἱρήσαιο* uel *αἱρήσαις* C, *αἱρήσῃ* Meierus: *αἱρῆται* Haasius): expunxit H ‖ 10. *ἐγγινομένου* M ‖ 12. *καταστήσειεν* H: *καταστήσοι* M (*καταστήσαι* T) ‖ 13. *ἐφ' ὃ* Reiskius: *ἐφ ὦ* M ‖ 14. *φυλάξουσιν* M | *πολυπλήθειαν* H, *πολυπληθίαν* M ‖ 15. *μερισθέντος* scripsi: *τὸ μέγεθος* M (*φυλὴ ἑκάστη τὸ μέρος* Hertlinus, *φυλῆς ἑκάστης τὸ μέρος* H) ‖ 16. *ἀφ'* Kirchhoffius: *ἐφ'* M ‖ 17. *σώμασι* Hertlinus: *σώμασι πονέσαι* M ‖ 18. *περιοδείας* Hertlinus: *περιοδίας* M ‖ 19. *ἀνθρώποις* C: *ἄνθρωπος* M | *ὁμοτρόπως* — 21 *φυλάττειν* inclusi ‖ 21. *οἱ* ante *πολῖται* addidit H

πρὸς ἀλλήλους ὦσι, κατὰ ἀνάβασιν ἑκάστην τοῦ τείχους δεῖ ἐπιστῆσαι ἄνδρας πιστούς, οἳ κωλυταὶ
4 ἔσονται, ἄν τις ἐπιχειρῇ ἄλλος ἀναβαίνειν. ἐν εἰρήνῃ δὲ [καὶ] ὧδε χρὴ συντετάχθαι τοὺς πολίτας. πρῶτον μὲν ῥύμης ἑκάστης ἀποδεῖξαι ῥυμάρχην ἄνδρα τὸν ἐπιεικέστατόν τε καὶ φρονιμώτατον, πρὸς ὅν, ἐάν τι ἀπροσδοκήτως νυκτὸς γένηται, συναθροισθήσονται.
5 χρὴ δὲ τὰς ἐγγυτάτω ῥύμας τῆς ἀγορᾶς εἰς τὴν ἀγορὰν ἄγειν τοὺς ῥυμάρχας, τοῦ δὲ θεάτρου τὰς ἐγγυτάτω ῥύμας εἰς τὸ θέατρον, εἴς τε τὰς ἄλλας τὰς ἑκάστου ἐγγυτάτω εὐρυχωρίας ἀθροίζεσθαι τοὺς ῥυμάρχας μετὰ
6 τῶν ἐξενεγκαμένων παρ' αὐτοὺς τὰ ὅπλα· οὕτω γὰρ ἂν τάχιστα ἔς τε τοὺς προσήκοντας ἕκαστοι τόπους ἀφίκοιντο, καὶ ἐγγυτάτω τῶν σφετέρων οἴκων εἶεν. [διαπέμποιέν τε ἂν οἰκονομοῦντες πρὸς τοὺς κατ' οἶκον τέκνα καὶ γυναῖκας, οὐ πρόσω αὐτῶν διατελοῦντες].

4 Ἔπειτα δεῖ αὐτοῖς πεποιῆσθαι σύσσημα, ἀφ' ὧν μὴ ἀγνοήσουσι τοὺς προσιόντας αὐτοῖς· ἤδη γὰρ τοιόνδε συνέβη. Χαλκὶς ἡ ἐν Εὐρίπῳ κατελήφθη ὑπὸ φυγάδων ὁρμωμένων ἐξ Ἐρετρίας, τῶν ἐν τῇ πόλει τινὸς τεχνασαμένου τοιόνδε. κατὰ τὸ ἐρημότατον τῆς

---

1. ἀλλήλους C: ἄλλους *M* ‖ 4. καὶ deleri uult H ‖ 5. ῥυμάρχον malit H, item 9 et 11 ῥυμάρχους ‖ 8. ἐγγυτάτω H: ἐγγυτάτας *M* ‖ 10. εἰς δὲ malit H | ἄλλας τὰς ἑκάστου ἐγγυτάτω εὐρυχωρίας Sauppius: ἄλλας ἕκαστον ἐγγύτατα εὐρυχωρίας *M* (ἑκάστοθεν ἐγγύτατα T, ἕκαστον ἐγγύτατα expungi uult H) ‖ 15. διαπέμποιέν τε — 16 διατελοῦντες inclusi; τέκνα καὶ γυναῖκας sola deleuit H ‖ 16. Post διατελοῦντες in *M* est τῶν τε ἀρχόντων δεῖ προκεκληρῶσθαι εἰς ὃν ἕκαστοι τόπον ἐλθόντες τῶν συλλεγέντων ἐπὶ τὰ τείχη ἀποστελοῦσι καὶ τῶν λοιπῶν ἕνεκα ἐπιμελείας ἡγεμόνες ἔσονται ἄνπερ εὐθὺς ἡγεμονεύσωσιν ἄλλ: expunxit H ‖ 17. Ἔπειτα δεῖ αὐτοῖς Sauppius: εὐθύτατα δὲ αὐτοῖς *M* (εὐθὺ τοιαῦτα δεῖ αὐτοῖς Meinekius, ἔπειτα οὕτω H) ‖ 19. ἐνευρίπω *M* | ὑπὸ φυγάδων ὁρμωμένων Kirchhoffius: ὑπὸ φυγάδος ὁρμωμένου *M* ‖ 20. Ἐρετρίας Meinekius: ἐρετρείας *M*

πόλεως καὶ πύλας οὐκ ἀνοιγομένας ἔχον φυλάσσων
τὰς ἡμέρας καὶ τὰς νύκτας ἔλαθε νυκτὸς τὸν μοχλὸν
διαπρίσας καὶ δεξάμενος ταύτῃ τοὺς στρατιώτας.
ἀθροισθέντων δὲ ἐν τῇ ἀγορᾷ ὡς δισχιλίων ἀνδρῶν 3
ἐσημάνθη τὸ πολεμικὸν σπουδῇ, πολλοὶ δὲ τῶν Χαλ-
κιδέων ἐκφοβηθέντες ἐτίθεντο τὰ ὅπλα παρὰ τοὺς
πολεμίους ὡς παρὰ φιλίους, αὐτὸς ἕκαστος δοκῶν
ὕστερος παραγίγνεσθαι. οὕτως οὖν καθ' ἕνα καὶ δύο 4
οἱ πλεῖστοι ἀπώλλυντο, μέχρι χρόνῳ ὕστερον ἔγνωσαν
τὸ συμβαῖνον, τῆς πόλεως ἤδη κατεχομένης. προ- 5
νοοῦντα οὖν χρή, ἐγγὺς ὄντων τῶν πολεμίων, πρῶ-
τον μὲν τὰ ἀποστελλόμενα ἐκ τῆς πόλεως κατὰ γῆν
ἢ κατὰ θάλατταν ἐπί τινα πρᾶξιν μετὰ συσσήμων πρὸς
τοὺς ὑπομένοντας ⟨συγκειμένων⟩ ἀποστέλλειν καὶ ἡμερι-
νῶν καὶ νυκτερινῶν, ἵνα μὴ ἀγνοῶσι πολεμίων αὐτοῖς
ἐπιφαινομένων ⟨εἰ⟩ φίλιοί ἢ πολέμιοί εἰσιν. † ἐπὶ δὲ 6
πρᾶξιν πορευθέντων καὶ πέμπειν τινὰς γνωσομένους, ἵνα

---

1. ἔχον cod. Cas.: ἔχων *M* | φυλάσσων τὰς ἡμέρας καὶ τὰς νύκτας ἔλαθε νυκτὸς τὸν μοχλὸν διαπρίσας H: ἔφερεν πυργαστρήνην φυλάσσων τὰς ἡμέρας καὶ τὰς νύκτας ἔλαθεν νυκτὸς τὸν μοχλὸν διαπρήσας C (ut H, ita Sauppius nisi quod καὶ τὰς νύκτας deleri uult) ‖ 3. ταύτῃ τοὺς C: ταῦτα ἡ *M* ‖ 5. σπουδῇ corruptum putat H ‖ 6. Post Χαλκιδέων in *M* est δι' ἄγνοιαν ἀπόλλυνται οἱ γὰρ: expunxit H | Post ἐτίθεντο in *M* est φέροντες: expunxit Hertlinus | παρὰ τοὺς πολεμίους ὡς παρὰ φιλίους H: πρὸς τοὺς πολεμίους ὡς πρὸς φίλους *M* ‖ 8. ὕστερος Hertlinus: ὕστερον *M* | παραγίνεσθαι *M* ‖ 9. ἀπώλλυντο C: ἀπώλλοιντο *M* ‖ 10. προνοοῦντα οὖν χρή, ἐγγὺς H: πολεμοῦντα οὖν χρὴ καὶ ἐγγὺς *M* ‖ 13. ἐπί τινα πρᾶξιν μετὰ συσσήμων πρὸς τοὺς ὑπομένοντας ⟨συγκειμένων⟩ scripsi: ἐπί τινα πρᾶξιν πρὸς τοὺς ὑπομένοντας μετασυσσήμων *M* (ἐπί τινα πρᾶξιν μετὰ συσσήμων H eiectis πρὸς τοὺς ὑπομένοντας ita tamen ut οἱ ὑπομένοντες post ἀγνοῶσιν lin. 15 insereret) ‖ 14. ἀποστέλλειν H: ἀποστέλλεσθαι *M* ‖ 15. πολεμίων *M*, τινῶν Meierus, πολιτῶν ἢ πολεμίων uel οἱ ἐν πόλει ἄλλων T ‖ 16. εἰ ante φίλιοι addidit C | † ἐπὶ δὲ πρᾶξιν πορευθέντων] fort. ἔπειτα περὶ τῶν πορευθέντων ‖ 17. τινὰς] malim τοὺς | Post ἵνα in *M* est καὶ τὰ τοιαῦτα: expunxit H

ὡς ἐκ πλείστου ⟨τὰ⟩ τῶν ἀπόντων οἱ ὑπομένοντες
εἰδῶσι· μέγα γὰρ ἂν φέροι πρὸς τὸ μέλλον ἐκ πλείονος
7 παρασκευάζεσθαι. τοῖς δὲ μὴ οὕτω πράττουσιν ἃ συμ-
βέβηκεν ἐμφανισθήσεται ⟨ἐκ⟩ τῶν ἤδη γενομένων [ἵνα
8 ἐπὶ παραδείγματος καὶ μαρτυρίου καθαροῦ παραλέγηται]. Πει-
σιστράτῳ γὰρ Ἀθηναίων στρατηγοῦντι ἐξηγγέλθη
ὅτι οἱ ἐκ Μεγάρων ἐπιχειροῖεν ἀφικόμενοι πλοίοις
ἐπιθέσθαι νυκτὸς ταῖς τῶν Ἀθηναίων γυναιξί,
θεσμοφόρια ἀγούσαις ἐν Ἐλευσῖνι· ὁ δὲ Πεισίστρατος
9 ἀκούσας προενήδρευσεν. ἐπεὶ δὲ οἱ ἐκ τῶν Μεγάρων
ὡς λεληθότες ἀπέβησαν καὶ ἀπὸ τῆς θαλάττης ἐγέ-
νοντο, ἐξαναστὰς ὁ Πεισίστρατος τῶν ἐνεδρῶν τῶν
τε ἀνδρῶν διέφθειρε τοὺς πλείστους, καὶ τῶν πλοίων
10 οἷς ἀφίκοντο ἐγκρατὴς ἐγένετο. ἔπειτα παραχρῆμα
τοῖς ἑαυτοῦ στρατιώταις πληρώσας τὰ πλοῖα ἔλαβε
τῶν γυναικῶν τὰς ἐπιτηδειοτάτας συμπλεῦσαι, καὶ
κατήγετο εἰς τὰ Μέγαρα ὀψὲ ἀπωτέρω τῆς πόλεως.
11 κατιδόντες οὖν τὰ πλοῖα προσπλέοντα ἀπήντων πολλοὶ
τῶν Μεγαρέων, αἵ τε συναρχίαι καὶ ἄλλοι, θεασόμενοι
ὡς εἰκὸς αἰχμαλώτους ἀγομένας ὡς πλείστας * * καὶ
μετ' ἐγχειριδίων ἀποβάντας τοὺς μὲν καταβαλεῖν,
ὅσους δὲ ἂν δύναιντο τῶν ἐπιφανεστάτων συναρπάζειν
εἰς τὰ πλοῖα. καὶ οὕτως ἐπράχθη.

---

1. τὰ τῶν ἀπόντων Hauptius: τῶν ἀπόντων *M* ‖ 2. εἰδῶσι Kirchhoffius: ἴδωσιν *M*; cf. XV 5 ‖ 3. συμβέβηκεν] malim συμβαίη ἂν ‖ 4. ἐκ ante τῶν addidit C | ἵνα — 5 παραλέγηται inclusi auctore H (post ἐμφανισθήσεται T scripserunt: ἂν τῶν ἤδη γενομένων ἓν ἐπὶ παραδείγματος καὶ μαρτυρίου καθαροῦ προσλέγηται) ‖ 7. Post Μεγάρων in *M* est οἳ: expunxit Co. O ‖ 10. προενήδρευσεν C: προσενήδρευσεν *M* ‖ 12. τῶν ἐνεδρῶν τῶν Kirchhoffius: τῶν ἐνεδρευόντων *M* | Inter τῶν τε ἀνδρῶν et διέφθειρε in *M* est ἐκράτησεν καί: expunxit H ‖ 13. διέφθειρεν *M* ‖ 19. In *M* ante ἄλλοι est οἱ: expunxit H | θεασόμενοι Kirchhoffius: θεώμενοι *M* ‖ 20. lacunam indicauit C, excidisse putans ὃ δὲ ἐκέλευσε ‖ 23. Post καὶ οὕτως ἐπράχθη *M* habet

Ἔπειτα πυλωροὺς καθιστάναι μὴ τοὺς τυχόντας 5
φρονίμους καὶ ἀγχίνους, ἔτι δὲ καὶ εὐπόρους
οἷς ἐνέχυρα ἐν τῇ πόλει ὑπάρχει, τέκνα καὶ
ῖκας λέγω, ἀλλὰ μὴ οἵτινες δι' ἔνδειαν ἢ συν-
γμάτων ἀνάγκην ἢ δι' ἄλλην τινὰ ἀπορίαν
ϑεῖεν ἂν ὑπό τινων ἢ αὐτοὶ παρακαλέσειαν
ινας ἐπὶ νεωτερισμόν. Λεύκων δὲ ὁ Βοσπόρου 2
ννος καὶ τῶν φρουρῶν τοὺς χρεωφειλέτας διὰ
ίαν ἢ δι' ἄλλας ἀκολασίας ἀπομίσθους ἐποίει.
Χρὴ δὲ καὶ ἡμεροσκόπους πρὸ τῆς πόλεως καθι- 6
αι ἐπὶ τόπῳ ὑψηλῷ καὶ ὡς ἐκ πλείστου φαι-
νῳ, ἡμεροσκοπεῖν δὲ ἐφ' ἑκάστῳ χωρίῳ τρεῖς
ἐχιστον, μὴ τοὺς τυχόντας, ἀλλ' ἐμπείρους πο-
ν, ὅπως μὴ δι' ἄγνοιαν δοξάζων τι ὁ σκοπὸς
νῃ ἢ διαγγείλῃ εἰς τὴν πόλιν, καὶ ματαίως ὀχλήσῃ
ἀνθρώπους. πάσχουσι δὲ ταῦτα οἱ ἄπειροι τά- 2
καὶ πολέμου, ἀγνοοῦντες τὰς τῶν πολεμίων
σίας καὶ πράξεις, εἴτε ἐκ παρασκευῆς πράσσονται,
καὶ ἀπὸ ταὐτομάτου. ὁ δὲ ἔμπειρος, γνοὺς τὴν 3
πολεμίων παρασκευὴν καὶ ⟨τὸ⟩ πλῆθος καὶ ⟨τὰς⟩
ίας καὶ τὴν ἄλλην κίνησιν τοῦ στρατεύματος,
τὴν ἀλήθειαν ἐμφανιεῖ. ἐὰν δὲ μὴ ὑπάρχωσι 4
δε τόποι, ὥστε καὶ εἰς τὴν πόλιν ἀπ' αὐτῶν

οὖν ὅτι μετὰ συσσήμων καὶ μὴ ἀγνοουμένων πρὸς ἀλλή- τὰς ἀθροίσεις καὶ τὰς πέμψεις δεῖ ποιεῖσθαι: expunxit ἰ. Post ἀγχίνους in *M* est καὶ μὴ ὑπονοεῖν μη δυναμέ- ἀεί τι τῶν εἰσκομιζομένων: eiecit H ‖ 4. γυκαῖκας cod. γυναῖκα *M* ‖ 6. ἂν post πεισθεῖεν adiecit H | παρακαλέ- Sauppius: παρακελεύσαιεν *M* (παραπείσειαν H) ‖ 7. ἐπὶ ρισμόν scripsi: ἐπινεοτερισμῷ *M* (ἐπὶ νεωτερισμῷ C) ‖ 14. ων τι C: δοξάζον τι *M* (δόξαν τινὰ H) ‖ 15. ὀχλήσῃ Mei- s: ὀχλῇ *M* ‖ 16. τοὺς ἀνθρώπους Hertlinus: τοῖς ἀνθρώ- *M* ‖ 18. πράσσονται H: πράσσεται *M* ‖ 19. ἀπὸ ταὐτομάτου ρατα‌ὐτομάτου *M* ‖ 20. τὸ et τὰς adiecit H ‖ 22. ὑπάρχωσιν ε *M* ‖ 23. καὶ deleri uult H | ἀπαντῶν *M*

φαίνεσθαι τὰ σημεῖα, ἄλλους ἐπ' ἄλλοις διαδεκτῆρας
εἶναι τῶν αἰρομένων σημείων, οἳ σημανοῦσιν εἰς τὴν
5 πόλιν. εἶναι δὲ τοὺς ἡμεροσκόπους καὶ ποδώκεις,
ὅπως, ἂν μὴ οἷόν τ' ᾖ τοῖς σημείοις δηλοῦν, ἀλλ'
αὐτῶν τινα δέῃ ἐξ ἀνάγκης ἀγγέλλειν, δύνωνται ταχὺ
6 ἀφικνεῖσθαι, κἂν ὡς ἐκ πλείστου ἀγγέλλωσιν. ἄριστον
δὲ ἱππασίμων ὄντων τῶν τόπων καὶ ὑπαρχόντων
ἵππων ἱππέας συνεργεῖν, ἵνα διὰ τῶνδε θᾶσσον ἀγ-
γέλληται. πέμπειν δὲ ἐκ τῆς πόλεως τοὺς ἡμεροσκό-
πους ὄρθρου ἢ ἔτι νυκτός, ἵνα τοῖς τῶν πολεμίων
σκοποῖς μὴ κατάδηλοι ὦσιν ἡμέρας πορευόμενοι ἐπὶ
7 τὰ ἡμεροσκοπεῖα. σύνθημα δὲ ⟨μὴ⟩ ἔχειν αὐτοὺς ἓν
καὶ τὸ αὐτὸ, ὅπως μήτε ἑκόντες μήτε ἄκοντες, ἐὰν
συλληφθῶσιν ὑπὸ τῶν πολεμίων, εἰπεῖν ἔχωσι τὸ
τῶν ἐν τῇ πόλει σύνθημα. παραγγέλλεσθαι δὲ τοῖς
ἡμεροσκόποις αἴρειν τὰ σύσσημα ἐνίοτε, καθάπερ οἱ
πυρσευταὶ τοὺς πυρσούς.

7 Ὅταν δὲ ἡ χώρα ἐγκάρπως διακέηται, μὴ πόρρω
ὄντων τῶν πολεμίων, εἰκὸς πολλοὺς τῶν ἐν τῇ πόλει
περὶ τοὺς ἐγγὺς χώρους διατελεῖν, γλιχομένους τοῦ
2 καρποῦ. τούτους δ' οὖν εἰς τὴν πόλιν ἀθροίζειν
ὧδε χρή. πρῶτον μὲν τοῖς ἔξω ἅμα ἡλίῳ δύνοντι

1. Post ἐπ' ἄλλοις in *M* est τόποις: expunxit Hertlinus 2. αἰρομένων Hertlinus: ἀειρομένων *M* | σημανοῦσιν T: σημαίνουσιν *M* ‖ 4. ὅπως, ἂν μὴ οἷόν τ' ᾖ τοῖς σημείοις Sauppius: οἱ ὅσα μὴ οἷά τε τῶν σημείων *M* (ἵνα ὅσ' ἂν μὴ οἷά τ' ᾖ διὰ τῶν σημείων Hertlinus) ἵν' ἂν μὴ οἷόν τε διὰ τῶν σημείων H ‖ 6. κἂν ὡς H: καὶ ὡς *M* ‖ 7. τῶν post ὄντων habet cod. Cas. ‖ 8. ἵππων cod. Cas.: ἱππέων *M* | συνεργεῖν H: συνιμείρειν *M* (συνείρειν cod. Cas.; fort. σύσσημα αἴρειν) ‖ 9. ἡμεροσκοπεῖα C: ἡμεροσκοπία *M* ‖ 11. ἐπὶ τὰ cod. Cas.: ἔπειτα *M* ‖ 12. μὴ addid. T (οὐχ ἓν C; post αὐτὸ addi uult Meierus ὁμοίως δὲ τοὺς πολίτας ἓν καὶ τὸ αὐτό. Mihi quoque oratio lacunosa uidetur. Fort. post τὸ αὐτὸ exciderunt τοῖς ἄλλοις uel τοῖς ὑπομένουσιν ‖ 16. σύσσιμα *M* ‖ 18. ἐγκάρπως Hertlinus: ἔγκαρπος *M* | διακέηται G. Dindorfius: διάκειται *M* ‖ 21. οὖν deleri uult H

ημαίνειν ἀπιέναι εἰς τὴν πόλιν· ἐὰν δὲ ἐπὶ πλέον
ῆς χώρας ἐσκεδασμένοι ὦσιν, ὑπὸ διαδεκτήρων ση-
αίνεσθαι, ὅπως πάντες ἢ οἱ πλεῖστοι παραγίγνωνται
ἰς ⟨τὴν⟩ πόλιν. ἐπειδὰν δὲ τούτοις σημανθῇ ἀπιέναι, 3
ὕτως τοῖς ἐν τῇ πόλει ⟨σημαίνειν⟩ δειπνοποιεῖσθαι·
ὸ δὲ τρίτον σημαίνειν εἰς φυλακὴν ἰέναι. ὡς δὲ δεῖ 4
αῦτα γίγνεσθαι καὶ ὡς αἴρειν τοὺς φρυκτούς, ἐν
ῇ Παρασκευαστικῇ βίβλῳ πλειόνως εἴρηται. ὅθεν δεῖ
ὴν μάθησιν λαμβάνειν, ἵνα μὴ δὶς περὶ τῶν αὐτῶν
ράφειν συμβῇ.

Μετὰ δὲ ταῦτα [εἰς τὴν χώραν] προσδεχόμενον 8
λείω καὶ μείζω δύναμιν πολεμίων πρῶτον μὲν τὴν
ώραν δυσείσβολον τοῖς πολεμίοις καὶ δυσστρατοπέ-
ευτον καὶ δυσπόρευτον κατασκευάζειν καὶ τοὺς πο-
αμοὺς δυσδιαβάτους καὶ δύσπλους. πρός τε τὰς 2
ποβάσεις τῶν πολεμίων εἰς τὰ ψαμμώδη καὶ στερεὰ
σα καὶ οἷα χρὴ κατασκευάζεσθαι δολώματα τοῖς
ποβαίνουσι, τοῖς τε ἐν τῇ χώρᾳ καὶ τῇ πόλει λι-
έσιν οἷα δεῖ φράγματα παρασκευάζεσθαι πρὸς τὸ
ὴ εἰσπλεῖν ἢ τὰ εἰσπλεύσαντα μὴ δύνασθαι ἐκπλεῦσαι,
ά τε καταλιμπανόμενα μὲν ἐν τῇ χώρᾳ ἀκουσίως 3

---

3. παραγίνωνται *M* ‖ 4. τὴν ante πόλιν add. H ‖ 5. τοῖς ἐν ῇ πόλει σημαίνειν δειπνοποιεῖσθαι H: τοῖς ἐν τῇ πόλει δει-νοποιεῖσθαι *M* (post πόλει addi uult δεῖ σημαίνειν C) ‖ 6. 'ost ἰέναι in *M* est καὶ καθιστάναι: expunxit H (καθεστάναι Iertlinus) ‖ 7. ταῦτα H: τούτους *M* (τοῦτο C) | γίνεσθαι *M* | καὶ ς αἴρειν τοὺς φρυκτοὺς ab interpolatore profectum esse suspi-atur H, mihi totum caput VII suspectum: ad § 3 conf. XVIII 1 t XX 5 ‖ 8. πλειόνως (τελέως H, διὰ πλειόνων Sauppius) ‖ 9. ὴ δὶς C: μηδεὶς *M* ‖ 11. εἰς τὴν χώραν inclusit Sauppius ‖ 13. υσείσβολον H: δυσεπίβολον εἶναι *M* (δυσεπίβολον ὡς δεῖ T) υσενστρατοπέδευτον Meinekius ‖ 14. δυσπόρευτον H: δυσπροσ-όριστον *M* ‖ 15. δύσπλους H: πλείους *M* (ἀπλεύστους O, πλοίους Meinekius, ἑλείους Hauptius) ‖ 16. εἴς τε ψαμμώδη Meinekius ‖ 17. Post οἷα in *M* est εἰς τούτους: expunxit H ‖ 1. μὲν add. H | ἀκουσίως T: ἑκουσίως *M*

εἰς χρείαν δὲ φέροντα τοῖς ἐναντίοις, οἷον ⟨τὰ⟩ πρὸς
4 τειχοποιίαν ἢ σκηνοποιίαν ἢ ἄλλην τινὰ πρᾶξιν, τά τε βρωτὰ καὶ ποτὰ καὶ τὰ κατ᾽ ἀγροὺς ἔγκαρπα ὡς δεῖ ἀχρεῖα ποιεῖν ἢ ἀφανίζειν, καὶ τὰ κατὰ τὴν χώραν στάσιμα ὕδατα ὡς ἄποτα δεῖ ποιεῖν, τά τε ἱππάσιμα
5 τῆς χώρας ὡς δεῖ ἄνιππα ποιεῖν, περὶ οὖν τούτων πάντων ὧδε μέν μοι παραλείπεται, γέγραπται δὲ τελέως περὶ αὐτῶν ἐν τῇ Παρασκευαστικῇ βίβλῳ.

9 ["Αν δὲ θρασύνεσθαί τι ἐπιχειρῶσιν οἱ ἐπιόντες πρός σε, τάδε ποιητέον. πρῶτον μὲν χρὴ σώμασι τόπους τινὰς τῆς οἰκείας χώρας καταλαβεῖν, ἔπειτα ἐκκλησιάσαντα τοὺς σεαυτοῦ στρατιώτας ἢ πολίτας ἄλλα τε προειπεῖν αὐτοῖς, ὡς ὑπαρξούσης τινὸς αὐτοῖς πράξεως εἰς τοὺς πολεμίους, καὶ ὅταν νυκτὸς σημήνῃ τῇ σάλπιγγι, ἑτοίμους εἶναι τοὺς ἐν τῇ ἡλικίᾳ, ἀναλαβόντας τὰ ὅπλα καὶ ἀθροισθέντας εἰς χωρίον ῥητὸν ἕπεσθαι τῷ ἡγου-
2 μένῳ. διαγγελθέντων οὖν τούτων εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν πολεμίων ἢ τὴν πόλιν, δύνασαι ἀποτρέψαι ὧν ἐπιχειροῦσι πράσσειν.
3 τούτων δὲ οὕτω πραχθέντων τοῖς μὲν φιλίοις θάρσος ἐμποιήσεις, ὥστε ἐπιχειρεῖν· τοῖς δὲ πολεμίοις φόβον ἐμπαρασκευάσεις, ὥστε ἐπὶ τῆς αὐτῶν ἠρεμεῖν.]

---

1. *οἷον τὰ πρὸς τειχοποιίαν* H: *οἷον πρός τε τειχ.* M ‖ 2. *ἢ ἄλλην τινὰ πρᾶξιν, τά τε βρωτὰ καὶ ποτὰ καὶ τὰ κατ᾽ ἀγροὺς ἔγκαρπα ὡς δεῖ ἀχρεῖα ποιεῖν ἢ ἀφανίζειν* H: *ἢ ἄλλην τινὰ πρᾶξιν ὡς δὴ ἀρχεῖα ποιεῖν ἢ φθείροντα ἀφανίζειν τά τι βρωτὰ — ἔγκαρπα* M (*ὡς δεῖ* C; idem coniecerat π. *φθείροντα ἢ ἀφανίζειν; ποιεῖν ἢ μὴ φθείροντα ἀφ.* Haasius) ‖ 4. *καὶ τὰ κατὰ τὴν* H: *καὶ τὰ ἄλλα κατὰ τὴν* M ‖ 6. *περὶ οὖν* H: *περὶ μὲν οὖν* M ‖ 7. *ὧδε* M | *μέν μοι* H: *μὲν νῦν* M | Post *παραλείπεται* in M est *ὡς δεῖ ἕκαστον τούτων γίνεσθαι ἵνα μὴ καὶ ταῦτα λίαν πολλὰ δηλοῦται*: expunxit H (*πολλαχῇ* pro *πολλὰ* T, *δηλῶται* Co, O) ‖ 9. Totum caput IX inclusi, eidem interpolatori tribuens qui XVI 1—13, 19—22 scripsit. Eiusdem esse suspicor XVIII 13—19. XXIII 7—11 et alia minora. Vide Prolegomena mea ad Aeneam ‖ 11. *σεαυτοῦ* H: *αὐτοῦ* M ‖ 12. *ὑπαρξούσης* Sauppius: *ὑπαρχούσης* M ‖ 13. *σημήνῃ* Hertlinus: *σημάνῃ* M ‖ 14. *τε* post *ἀναλαβόντας* inseri uult H ‖ 17. *δύνασαι* Hertlinus: *δύνανται* M | *ἐπιχειροῦσι* H: *ἐπιχειρῶσι* M ‖ 18. *ἐμποιήσεις ὥστε ἐπιχειρεῖν* H: *ἐμποιήσειας ἐπιχειρεῖν τι ἄλλου δεδιὼς* M (*ἐμποιήσεις ὡς ἐπιχειρῶν τι ἀλλ᾽ οὐ δεδιὼς* T) ‖ 19. *ὥστε* add. C ‖ 20. *αὐτῶν* M

Δεῖ δὲ καὶ τάδε παρηγγέλθαι. τῶν πολιτῶν τοὺς 10
κεκτημένους ζεύγη ἢ ἀνδράποδα ὑπεκτίθεσθαι εἰς
τοὺς προσοίκους, ὡς οὐκ εἰσαξόντων εἰς τὴν πόλιν.
οἷς δ' ἂν μὴ ὑπάρχῃ ξενία παρ' οὓς θήσονται, τοὺς 2
ἄρχοντας δημοσίᾳ παρατίθεσθαι τοῖς προσοίκοις, πα-
ρασκευάζοντας δι' ὧν σωθήσεται τὰ ὑπεκτιθέμενα.
ἔπειτα κηρύγματα ποιεῖσθαι τοιάδε διά τινος χρόνου, 3
φόβου καὶ ἀποτροπῆς τῶν ἐπιβουλευόντων ἕνεκα.
κατακομίζειν τὰ ἐλεύθερα σώματα καὶ τοὺς καρποὺς
εἰς τὴν πόλιν, τοῦ δὲ ἀνηκουστοῦντος ἐξουσίαν εἶναι
τῷ βουλομένῳ ἀζήμια ἄγειν καὶ φέρειν τὰ ἐκ τῆς
χώρας. τάς τε ἑορτὰς κατὰ ⟨τὴν⟩ πόλιν ἄγειν, συλλό- 4
γους τε ἰδίους μηδαμοῦ μήτε ἡμέρας μήτε νυκτὸς
γίγνεσθαι, τοὺς δὲ ἀναγκαίους ἢ ἐν πρυτανείῳ ἢ ἐν
ἄλλῳ φανερῷ τόπῳ. μηδὲ θύεσθαι μάντιν ἰδίᾳ ἄνευ
τῶν ἀρχόντων. μηδὲ δειπνεῖν κατὰ συσσιτίαν ἀλλ' 5
ἐν ταῖς αὑτῶν οἰκίαις ἑκάστους, ἔξω γάμου καὶ πε-
ριδείπνου, καὶ ταῦτα προαπαγγείλαντας τοῖς ἄρχουσιν.
καὶ ἐάν τίς τινι τῶν φυγάδων συγγένηται ἢ [παρ' 6
ἐκείνων τισὶν ἢ] *ἐπιστολὰς πέμψῃ ἢ δέξηται, εἶναι*
τινα κίνδυνον ἢ ἐπιτίμιον αὐτῷ. τῶν δὲ ἐκπεμπο-
μένων καὶ εἰσαγομένων ἐπιστολῶν εἶναι ἐπισκόπους,

---

3. *εἰσαξόντων* C: *εἰσαξιόντων* *M* ‖ 4. *ὑπάρχῃ ξενία* scripsi: *ὑπάρξῃ ξενία* *M* (*ὑπάρξωσι ξένοι* Reiskius, *ὑπάρχωσι ξένοι* H) | *τοὺς ἄρχοντας* Hertlinus: *πρὸς τοὺς ἄρχοντας* *M* ‖ 8. *ἕνεκα* H: *ἕνεκεν* *M* ‖ 10. *εἰς τὴν πόλιν* H: *ἐν τῇ πόλει* *M* ‖ 12. *κατὰ τὴν πόλιν* H: *κατὰ πόλιν* *M* ‖ 14. *γίνεσθαι* *M* | *πρυτανείῳ* C: *πυρσανείω* *M* | Post *πυρσανείω* in *M* est *ἢ ἐν βουλῇ*: expunxit H | 15. *ἰδία* *M* | *ἄνευ τῶν ἀρχόντων* H: *ἄνευ τοῦ ἄρχοντος* *M* | 16. *κατασυσσιτίαν* *M* ‖ 18. Post *ἄρχουσιν* in *M* est *ἐὰν δὲ ὦσιν φυγάδες, ἐπικηρύσσειν, ὃς ἂν ἀστῶν ἢ ξένων ἢ δούλων ἀπομινῇ, ἃ ἑκάστῳ τούτων ἔσται*: transposui in § 16 ‖ 19. *παρ' ἐκείνων τισὶν ἢ* inclusi Sauppio auctore (*ἢ ἐπιστολὰς πέμψῃ ἢ παρ' ἐκείνων δέξηται* Hertlinus: *ἢ δέξηται παρ' ἐκείνου ἐπιστολὰς ἢ πέμψῃ* H) ‖ 22. *ἐπισκόπους* H: *ἐπισκόπησιν* *M*

7 πρὸς οὓς οἰσθήσονται πρότερον. ὅπλα οἷς ἐστὶν
ἑνὸς πλείω ἀπογράφεσθαι, καὶ εἰσάγειν μηδένα μηδὲν
ὅπλον, μηδὲ ἐνέχυρον δέχεσθαι. στρατιώτας μὴ μι-
σθοῦσθαι μηδὲ ἑαυτὸν μισθοῦν ἄνευ ⟨τῶν⟩ ἀρχόντων.
8 ἐκπλεῖν μηδένα ἀστῶν μηδὲ μέτοικον ἄνευ συμβόλου,
τά τε πλοῖα ⟨μὴ⟩ ὁρμίζεσθαι κατὰ τὰς πύλας, ὡς ἐν
9 τοῖς ἐχομένοις ῥηθήσεται. ξένους τοὺς ἀφικνουμένους
τὰ ὅπλα ἐμφανῆ καὶ πρόχειρα φέρειν, καὶ εὐθὺς
αὐτῶν παραιρεῖσθαι, καὶ αὐτοὺς μηδένα ὑποδέχεσθαι
μηδὲ τοὺς πανδοκέας ἄνευ τῶν ἀρχόντων, τοὺς δὲ
ἄρχοντας ἀπογράφεσθαι καὶ παρ' ᾧτινι ἂν κατ-
10 άγωνται. τὰς δὲ νύκτας ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τὰ παν-
δοκεῖα ἔξωθεν κλείεσθαι· διὰ χρόνου δέ τινος, ὅσοι
ἂν ταλαιπείριοι αὐτῶν ὦσιν, ἐκκηρύττεσθαι. ὁμοτρό-
πως δὲ καὶ τοὺς κατὰ παίδευσιν ἢ κατ' ἄλλην τινὰ
11 χρείαν ἐπιδημοῦντας ἀπογράφεσθαι. ταῖς δὲ δημοσίᾳ
ἀφικνουμέναις πρεσβείαις ἀπὸ πόλεων ἢ στρατοπέδων

1. πρὸς οὓς cod. Cas.: προὺς *M* | οἰσθήσονται T: οἰσθήσεται *M* ‖ 2. εἰσάγειν Kirchhoffius: ἐξάγειν *M* ‖ 4. τῶν ante ἀρχόντων inseruit H ‖ 6. Post πλοῖα in *M* est προσηγγέλθαι: expunxit H (παρηγγέλθαι Hertlinus) | μὴ inserui | κατὰ τὰς πύλας, ὡς ἐν τοῖς ἐχομένοις ῥηθήσεται scripsi. (Fortasse τοῖς ἐχομένοις ῥηθήσεται ut marginalis nota expungenda. Confer XXVIII 2 ἔτι τε μηδὲ πλοῖα κατ' αὐτὰς [h. e. πύλας] ὁρμίζεσθαι): ὁρμίζεσθαι καθ' ἃς πύλας τοῖς ἐχομένοις ῥηθήσεται *M* (ἐν ante ἐχομένοις addidit H) ‖ 8. εὐθὺς H: εὐθὺ *M* ‖ 9. παραιρεῖσθαι Reiskius: παρῆσθαι *M* (παρηρῆσθαι C) cf. XXX 2 | αὐτοὺς μηδένα *M*, quod seruaui: (αὐτῶν μηδ. T et H) ‖ 10. πανδοκέας Meinekius: πανδοχέας *M* ‖ 11. παρ' ᾧτινι C: παρ' ᾧτινι C: παρ' ᾧ τινες *M* | ἂν κατάγωνται H: ὅτ' ἂν κατάγωνται *M* (καὶ ὅθεν κατάγονται O, οἵ τινες ἂν κατάγωνται omisso καὶ ante παρ' ᾧ τινι Meierus, καὶ ὅταν κατάγωνται T) ‖ 12. πανδοκεῖα Meinekius: πανδοχεῖα *M* ‖ 14. ὦσιν cod. C: ὦσι *M* | ὁμοτρόπως δὲ καὶ H: ὁμόρους δὲ ἢ *M* (ὁμήρους δὲ ἢ T, ἐμπόρους δὲ ἢ Hauptius) ‖ 16. δημοσίᾳ C: δημοσίαις *M* ‖ 17. In *M* post πόλεως est ἢ τυράννων: expunxit H

οὐ χρὴ ἐᾶν [αὐτοῖς] τὸν ἐθέλοντα διαλέγεσθαι, ἀλλὰ
εἶναί τινας τῶν πολιτῶν τοὺς πιστοτάτους, οἳ μετ'
αὐτῶν συνδιατελοῦσι, μέχρι ἂν ἐνδημῶσιν οἱ πρέσβεις.
καὶ ὧν ἂν σπανίζῃ ἡ πόλις, σίτου ἢ ἐλαίου ἢ ἄλλου 12
τινός, τῷ εἰσάγοντι κατὰ πλῆθος τῶν εἰσαγομένων
τόκους προκεῖσθαι καὶ στέφανον δίδοσθαι εἰς τιμήν,
τῷ δὲ ναυκλήρῳ ἀνολκὴν καὶ καθολκήν. ἐξοπλισίας 13
τε πυκνὰς ποιεῖσθαι, καὶ ξένους τοὺς ἐνδήμους τὸν
καιρὸν τοῦτον μεθίστασθαι εἰς χωρίον ῥητὸν ἢ κατ'
οἶκον διατελεῖν. ὃς δ' ἂν ὧν ἄλλῃ φαίνηται, ζημίαν
προκεῖσθαι ὡς ἀδικοῦντι. ὅταν τε σημήνῃ, τὰ ἐμπό- 14
ρια καὶ πρατήρια κλείεσθαι, καὶ τὰ λύχνα κατασβέν-
νυσθαι. καὶ τῶν ἄλλων μηδένα ἔτι προϊέναι. ὅταν
δέ τινι ἀναγκαῖόν τι συμβῇ, μετὰ λαμπτῆρος βαδί- 15
ζειν. καὶ ὃς ἂν καταμηνύσῃ τινὰ ἐπιβουλεύοντα τῇ
πόλει, ἢ ὃς ἂν τῶν προγεγραμμένων τι πραττόμενον
ἐξαγγείλῃ, ἀνηγγέλθαι τε αὐτῷ ἀργύριον καὶ τὸ
ἀναγγελθὲν ἐμφανῶς προκεῖσθαι ἐν ἀγορᾷ [ἢ ἐπὶ
βωμοῦ] ἢ ἐν ἱερῷ, ἵνα προχειρότερόν τις τολμήσῃ
μηνύειν τι τῶν προγεγραμμένων. ἐὰν δὲ ὦσι φυγάδες, 16

---

1. *οὐ χρὴ ἐᾶν τὸν ἐθέλοντα* eiecto *αὐτοῖς* Ed. Escherus seminarii philolog. Turicensis sodalis: *οὐ χρὴ ἐν αὐτοῖς τὸν ἐθέλοντα M* (*οὐ χρὴ ἐᾶν αὐτοῖς τὸν ἐθέλοντα* O, *οὐ χρὴ ἐν ἀπορρήτοις τ. ἐ.* T, *οὐ χρὴ τὸν ἐθέλοντα* H | *ἀλλὰ εἶναι* H: *ἀλλ' ἐκεὶ M* ‖ 3. *συνδιατελοῦσι* O: *συντελοῦσι M* | *μέχρι* H: *μέχρις M* ‖ 7. *καθολκὴν* C: *καθολικὴν M* ‖ 9. *ἢ κατ' οἶκον διατελεῖν* verba mihi suspecta ‖ 10. *ὃς δ' ἂν ὧν ἄλλῃ φαίνηται* scripsi: *ᾗ δε ἂν ἄλλῃ φαίνηται M* (*ὃς δ' ἂν ἄλλῃ φαίνηται* Reiskius, *ὃς δὲ ὧν ἄλλῃ φαίνηται* Hertlinus) ‖ 11. Inter *τὰ* et *ἐμπόρια* in *M* est *τούτοις*: expunxit H ‖ 12. *λύχνα* C: *ἴχνη M* ‖ 13. *προϊέναι* H: *παρειναι M* ‖ 15. Post *βαδίζειν* in *M* est *ἕως ἂν παραγγελθῇ*: expunxit H ‖ 16. *ὃς ἂν τῶν προγεγραμμένων τι* H: *ὅς τι αν τῶν προγεγραμμένων τις M* ‖ 18. *ἀναγγελθὲν* Kirchhoffius: *ἀγγελθὲν M* | *ἢ ἐπὶ βωμοῦ* inclusi Herchero auctore ‖ 20. Post *προγεγραμμένων* ex § 5 huc inserui *ἐὰν δὲ ὦσι φυγάδες — ἔσται*. Vide ad § 5

ἐπικηρύσσειν, ὃς ἂν ἀστῶν ἢ ξένων ἢ δούλων ἀπο-
κτείνῃ, ἃ ἑκάστῳ τούτων ἔσται. ἐπὶ δὲ [μονάρχῳ ἢ
στρατηγῷ ἢ] φυγάδι δυναστεύοντι χρὴ καὶ τάδε προ-
κηρύττεσθαι· ἐάν [δέ] τι καὶ αὐτὸς πάθῃ ὁ ἀποκτεί-
νας, τοῖς τέκνοις αὐτοῦ ἀποδίδοσθαι τὸ ἀναγγελθὲν
ἀργύριον· ἐὰν δὲ μὴ ᾖ τέκνα, τῷ ἐγγυτάτω γένους.
17 καὶ ἐάν τις τῶν συνόντων τῷ φυγάδι [ἢ μονάρχῳ
ἢ στρατηγῷ] πράξῃ τι τῶν προκειμένων, ἀποδίδοσθαι,
καὶ κάθοδον αὐτῷ εἶναι· διὰ γὰρ ταῦτα προχειρο-
18 τέρως ἂν ἐγχειροῖεν. ἐν δὲ ξενικῷ στρατοπέδῳ τοιάδ'
19 ἀναγγείλαντα σιγὴν πάντων ἀκουόντων κηρῦξαι. ἐάν
τις βούληται ἀπιέναι μὴ ἀρεσκόμενος τοῖς παροῦσιν,
ἐξεῖναι ἀπαλλάττεσθαι, [ἀλλ' ὕστερον πεπωλήσεται]· ἐὰν
δέ τις φαίνηται βλάπτων τι τὸ στράτευμα ἢ δια-
20 λύων τὸ στρατόπεδον, θάνατος ἔστω ἡ ζημία. μετὰ
δὲ ταῦτα τῶν ἄλλων ἐξετάσεων ἐπιμέλειαν ποιη-
τέον. καὶ πρῶτον ⟨μὲν⟩ ἐπισκεπτέον εἰ ὁμονοοῦσιν
οἱ πολῖται, ὡς ἂν ὄντος μεγίστου τούτου ἀγαθοῦ ἐν
πολιορκίᾳ· εἰ δὲ μή, τῶν τὰ ἐναντία φρονούντων
τοῖς παροῦσι πράγμασι ⟨τοὺς⟩ καὶ μάλιστ' ἂν ἡγεμόνας

1. ἀποκτείνῃ Sauppius: ἀποκινῇ *M* ‖ 2. μονάρχῳ ἢ στρατηγῷ ἢ inclusi (ἢ ante φυγάδι et δυναστεύοντι ceteris seruatis eiecerunt Kirchhoffius et H) ‖ 4. δὲ post ἐὰν inclusi signo lacunae ante ἐὰν omisso, quod posuerant T et H ‖ 5. ἀναγγελθὲν Kirchhoffius: ἀγγελθὲν *M* ‖ 6. γένους Kirchhoffius: γενομένω *M* ‖ 7. ἢ μονάρχῳ ἢ στρατηγῷ inclusi ‖ 8. Post προκειμένων lacunam esse putauit H ‖ 10. ἐν Co. O: ἐὰν *M* ‖ 11. ἀναγγείλαντα Meierus: ἀναγγείλαντι *M* | ἐάν τις βούληται H: εἴ τις βούλεται *M* (defendit Sauppius) ‖ 13. Post ἀπαλλάττεσθαι in *M* est ἀλλ' ὕστερον πεπωλήσεται: inclusi ego; sequitur deinde in *M* τὰ δ' ἐλάσσω τούτων ἀδικήματα κατὰ τὸν νόμον τὸν προκείμενον δεσμὸς ἢ ζημία: expunxit H ‖ 14. ἢ διαλύων cod. Cas.: διαλύων *M* ‖ 15. ἡ ζημία cod. Cas.: ἢ ζημία *M* ‖ 16. τῶν ἄλλων ἐξετάσεων H: τῶν ἄλλων τάξεων *M* (πράξεων Meinekius; fort. τῆς τῶν ἄλλων ἐξετάσεως) ‖ 17. μὲν inseruit H ‖ 20. τοὺς ante καὶ inseruit Hertlinus (τινὰς inseruer. T; in eis quae praecedunt τοὺς τὰ ἐναντία φρονοῦντας Reiskius et H scripserunt) | μάλιστ' ἂν H: μάλιστα *M*

ε καὶ αἰτίους γενομένους τῇ πόλει πράξεώς τινος
εθιστάναι ἀνυπόπτως, μετὰ προφάσεως εὐλόγου
κπέμποντα ἄλλῃ ὡς πρέσβεις τε καὶ ἐπ᾽ ἄλλας δη-
οσίας ἐργασίας. οἷον καὶ Διονύσιος ἔπραξε Λεπτί- 21
ην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἔχοντα Συρακοσίων τῷ
λήθει οἰκείως. γενόμενος γὰρ αὐτῷ ἐν ὑποψίᾳ τινί,
αὶ θέλων αὐτὸν μεταστήσασθαι, φανερῶς μὲν οὐκ
πεχείρει ἐκβάλλειν αὐτόν, γνοὺς ὅτι περὶ αὐτὸν
ολλὴ μετ᾽ εὐνοίας ἰσχὺς ἔσοιτο καὶ νεώτερον ἄν τι
ένοιτο, τεχνάζει δὲ τοιόνδε. πέμπει αὐτὸν μετὰ 22
ίνων ὀλίγων εἰς πόλιν ὄνομα Ἱμέραν, κελεύων
ρουρὰν τὴν μὲν ἐξαγαγεῖν τὴν δ᾽ ἐγκαταστῆσαι.
ενομένου δὲ αὐτοῦ ἐν τῇ Ἱμέρᾳ, πέμψας ἐκέλευσεν
ὐτὸν περιμένειν, μέχρι ἂν αὐτὸς μεταπέμψηται.
όλεως δ᾽ ὁμηρευομένης, ὅταν ἐπ᾽ αὐτὴν στρατεία 23
ίγνηται, τοὺς γονέας τῶν ὁμηρευόντων καὶ τοὺς
γγυτάτω γένους μεταστήσασθαι ἐκ πόλεως, ἄχρι ἂν
πολιορκία παρέλθῃ, ἵνα μὴ ἐφορῶσιν ἐν ταῖς προσ-
γωγαῖς τῶν πολεμίων τοὺς αὐτῶν παῖδας συμπροσ-
γομένους καὶ τὰ ἔσχατα πάσχοντας· ἐγχωρεῖ γὰρ
ὐτοὺς ἔνδον ὄντας καὶ ὑπεναντίον τι πρᾶξαι. ἐὰν 24
ὲ ἄρα δυσχερὲς ⟨ᾖ⟩ μετὰ [τῶνδε τῶν] προφάσεων ἐκ-
έμπειν, ἐᾶν [διάγειν αὐτοὺς ὡς ἐλαχίστων μετέχοντας ἔργων

1. τῇ πόλει H: ἐν τῇ πόλει *M* ‖ 2. Post μεθιστάναι in *M* t αὐτούς: expunxit H ‖ 5. Συρακοσίων Meinekius: συρακου-ων *M* ‖ 6. Post οἰκείως in *M* est καὶ ὁρῶν κατὰ πολλὰ ἰσχυρὸν ὐτὸν ὄντα: expunxit H ‖ 11. ἱμέραν *M* ‖ 12. δ᾽ ἐγκαταστῆσαι einekius: δὲ καταστῆσαι *M* ‖ 13. ἱμέρᾳ *M* ‖ 14. μέχρι H: μέ-ις *M* ‖ 15. στρατεία Hertlinus: στρατιᾶ *M* ‖ 16. γίνηται *M* | νέας H: γονεῖς *M* ‖ 17. ἐγγυτάτω γένους Kirchhoffius: ἐγγὺς γένη *M* | μεταστήσασθαι Sauppius: μεθίστασθαι *M* | ἄχρι ἄχρις *M* ‖ 19. αὐτῶν *M* ‖ 22. δυσχερὲς C: δυσχερὴς *M* | ᾖ did. T | τῶνδε τῶν inclusit Sauppius ‖ 23. ἐᾶν διάγειν H: νδιάγειν *M* | διάγειν — πράξεων καὶ inclusi

καὶ πράξεων καὶ] *μήτε ὅπου ἔσονται μήτε ὅ τι πρ*
ξουσι προειδέναι [καὶ ὡς ἥκιστα ἐπὶ σφῶν αὐτῶν δια
λοῦντας καὶ νύκτα καὶ ἡμέραν] *καὶ ἄλλας ἐπ' ἄλλαις πρ*
ξεις καὶ λειτουργιῶν αὐτοῖς πλῆθος ἐπιτρέπειν ἀ
25 *υπόπτως. ἔστωσαν δὲ διειλημμένοι εἰς παρατήρησι*
οὕτω γὰρ ἂν διακείμενοι ἥκιστα ἂν δύναιντο νε
τερίσαι. ἔτι τοίνυν μήτε εἰς τὰς ἐκκοιτίας λαμπτῆρ
ἐπιφέρεσθαι μήτε ἄλλο νυκτερινὸν φέγγος· ἤδη γ
τινες, ἐπεὶ πάντῃ ἐξείργοντο, μήτε νεωτερίσαι ἔχοντ
μήτε πρὸς τοὺς πολεμίους τι πρᾶξαι, τοιόνδε ἐτ
26 *χνασαν. ἐν γὰρ τοῖς καλάθοις καὶ στρώμασιν ἐπ*
φερόμενοι εἰς τὰς φυλακὰς λύχνα οἱ δὲ δᾷδας
δὲ λαμπτῆρας, διὰ τούτων τῶν φεγγῶν σύσση
ἐποιήσαντο.

11 *Ἔτι δὲ καὶ τῶν πολιτῶν τοῖς ἀντιπροθυμου*
νοις προσέχειν τὸν νοῦν καὶ μηδὲν εὐθέως ἀπο
2 *χεσθαι* [διὰ τάδε]. *ῥηθήσονται δὲ ἑξῆς αἱ ἐπιβου*

---

1. *πράξουσιν M* ‖ 2. *προειδέναι M* (*προειδότας* scripsit H
καὶ — ἡμέραν inclusi (*ἢ* post *ἡμέραν* inseri uult H) | *ἐπισφ*
M | *διατελοῦντας* H: *διατηροῦντας M* ‖ 3. *ἐπ' ἄλλαις* Meier
ἐπ' ἄλλας M ‖ 4. *λειτουργιῶν αὐτοῖς πλῆθος* H: *λειτουργ*
αὐτοῖς τὸ πλῆθος M | *ἐπιτρέπειν* scripsi: *ἐπιρρεῖν M* (*ἐπι*
πτεῖν H) ‖ 5. Post *ἀνυπόπτως* in *M* est *μεθ' ὧν ὄντες ἐν φ*
λακῇ μᾶλλον ἔσονται ἢ φυλάξουσί τι: expunxit H | *εἰς πα*
τήρησιν H: *ὡσεὶ παρὰ τρισὶν M* (*ὡς εἷς παρὰ τρισὶν* C, *ὡς*
παρατήρησιν T) ‖ 7. *μὴ δὲ M* | *ἐκκοιτίας* H: *κοίτας M* ‖ 8. *ἐ*
φέρεσθαι H: *φέρεσθαι M* | *μὴ δὲ M* ‖ 9. *ἐξείργοντο* Reiski
ἐξείργονται M | *μὴ δὲ M* | *ἔχοντες* H: *θέλοντες M* ‖ 10. *μὴ*
M | *ἐτέχνασαν* H: *τεχνάζουσι M* ‖ 11. *ἐν* H: *σὺν M* | *καλάθ*
Co. O: *ἀκολούθοις M* | *ἐπιφερόμενοι* H: *φερομένοις M* ‖ 13. P
λαμπτῆρας in *M* est *ἵνα δὲ πρός τι κοιτασθῶσιν*: expun
H | *διὰ τούτων τῶν φεγγῶν σύσσημα ἐποιήσαντο* H: *τοῦτ*
τὸν φεγγαῖον σύσσημον ἐποιήσαντο M ‖ 14. Post *ἐποιήσαντο*
M est *διὸ δεῖ πάντα τὰ τοιαῦτα ὑποπτεύειν*: expunxit H ‖
τοῖς ἀντιπροθυμουμένοις H (qui tamen malit *ἀντιπολιτευο*
νοις): *τοῖς δεῖ ἀντιπροθυμουμένοις* (*δεῖ τοῖς* C) *M* ‖ 17.
τάδε inclusi suadente Herchero

κ τῆς ** βίβλου παραδείγματος ἕνεκα, ὅσαι κατὰ
όλιν ἐξ ἀρχόντων ἢ ἰδιωτῶν γεγόνασι, καὶ ὡς ἔνιαι
ὑτῶν κωλυθεῖσαι διελύθησαν. Χίου γὰρ μελλούσης 3
ροδίδοσθαι, τῶν ἀρχόντων τις, συμπροδιδοὺς καὶ
πατῶν τοὺς συνάρχοντας, ἔπεισε λέγων, ὡς, ἐπειδὴ
ρήνη εἴη, τοῦ τε λιμένος τὸ κλεῖθρον εἰς γῆν ἀνα-
πάσαντας ξηρᾶναι δεῖ καὶ πισσαλοιφῆσαι καὶ τὰ πα-
αιὰ τῶν νεῶν ἅρμενα ἀποδόσθαι, τῶν τε νεωρίων
τισκευάσασθαι τὰ σαθρὰ καὶ τὴν ἐχομένην αὐτῶν
τοὰν καὶ τὸν πύργον, ἐν ᾧ διῃτῶντο οἱ ἄρχοντες,
χόμενον τῆς στοᾶς, ἵνα ἐκ προφάσεως κλίμακες
ροσπορισθῶσι τοῖς μέλλουσι καταλαμβάνειν τὰ νεώ-
ια καὶ τὴν στοὰν καὶ τὸν πύργον. ἔτι δὲ συν- 4
βούλευε καὶ τὸ πλῆθος τῶν τὴν πόλιν φυλασσόντων
πόμισθον ποιῆσαι, ἵν' ὡς ἐλάχιστον δῆθεν ἀνάλωμα
ῃ πόλει ᾗ. καὶ ἄλλα τούτοις ὁμότροπα λέγων ἔπεισε 5
οὺς συνάρχοντας ἅπερ ἔμελλε τοῖς προδιδοῦσι καὶ
τιτιθεμένοις συνοίσειν πρὸς τὴν κατάληψιν. ἅμα δὲ 6
οῦ τείχους ἐκδήσας κατεκρέμασε δίκτυα ἐλάφεια καὶ
ύεια, ὡσεὶ ξηρᾶναι θέλων, καὶ ἄλλῃ ἱστία ἔξω τοὺς
άλους ἔχοντα, καθ' ἅπερ ἐν νυκτὶ ἀνέβησαν <οἱ>
τρατιῶται. πρὸς δὲ ἀντιστασιώτας τοιόνδε ἐπράχθη 7
ν Ἄργει. μελλόντων γὰρ τῶν πλουσίων τὴν δευ-
έραν ἐπίθεσιν ἐπιτίθεσθαι τῷ δήμῳ καὶ ξένους ἐπ-

---

1. Post ἐκ τῆς lacunam indicau. T | ἕνεκα H: ἕνεκεν M | ἐξαρχόντων M ‖ 5. συνάρχοντας C: ἄρχοντας M ‖ 9. ἐπισκευά-κσθαι τὰ σαθρὰ H: ἐπεσκευάσθαι τὰ στάζοντα M ‖ 12. προσ-ορισθῶσιν M ‖ 16. ᾗ C: ἢ M (εἴη T) ‖ 17. Post συνάρχοντας inserendum esse ποιῆσαι putat H | ἔμελλε H: ἔμελλον M ‖ 18. τιτιθεμένοις T: ἐπιθεμένοις M | Post κατάληψιν in M est ὥστε εἰ δεῖ προσέχειν τοῖς τὰ τοιαῦτα τελειοῦν σπουδάζουσιν: eleuit H ‖ 19. ἐκδήσας Hauptius: ἐπιδήσας M ‖ 20. ἱστία O: ύεια M ‖ 21. οἱ addidit H coll. IV 2 δεξάμενος ταύτῃ τοὺς τρατιώτας

ἀγομένων, ὁ τοῦ δήμου προστάτης, προαισθόμενος τὸ
μέλλον, τῶν ἐπιθησομένων [τινὰς τῶν ὑπεναντίων ὄντων
τῷ δήμῳ] ἄνδρας δύο προσποιησάμενος φίλους [εἶναι
ἀπορρήτους πολεμίους αὐτῷ καθίστησιν αὐτοὺς καὶ] ἐποίει κα-
κῶς ἐν τῷ φανερῷ, σιγῇ δὲ τὰ τῶν ἐναντίων βου-
8 λεύματα ἤκουε παρ' αὐτῶν. ἐπεὶ δὲ ἐπὶ τῷ εἰσ-
άγεσθαι τοὺς ξένους ἦσαν οἱ πλούσιοι, καὶ εἰς τὴν
ἐπιοῦσαν νύκτα ἔμελλε τὸ ἔργον ἔσεσθαι, ἔδοξε τῷ
τοῦ δήμου προστάτῃ τάχιστα ἐκκλησίαν συναγαγεῖν
καὶ τὸ <μὲν> μέλλον μὴ προειπεῖν, ἵνα μὴ πᾶσα ἡ
πόλις ταραχθῇ, εἰπεῖν δὲ ἄλλα τε καὶ ὅτι συμφέροι
εἴη ἐν τῇ ἐπιούσῃ νυκτὶ σὺν τοῖς ὅπλοις πάντας
9 ὁμοίως παρεῖναι ἐν τῇ αὑτοῦ φυλῇ ἕνα ἕκαστον. ἐὰν
δέ τις ἄλλῃ τὰ ὅπλα ἐξενεγκάμενος φανῇ, ὡς προ-
10 δότης καὶ ἐπιβουλεύων τῷ δήμῳ πασχέτω τι. παρα-
πλησίως δὲ ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ ἐν τῷ Πόντῳ, οὔσης
δημοκρατίας καὶ ἐπιβουλευόντων τῶν πλουσίων τῷ
δήμῳ καὶ μελλόντων ἐπιτίθεσθαι, προγνόντες οἱ προ-
στάται τοῦ δήμου τὸ μέλλον, οὐσῶν αὐτοῖς τριῶν

2—4. hoc loco inclusi ea, quae deleri iussit Sauppius (Hercherus delevit sola *τινὰς τῶν ὑπεναντίων ὄντων* l. 2, l. 4 cum Reiskio *καθίστη* scripsit, cum T pro *αὐτούς*: *ὁρατούς*) ‖ 5. τὰ τῶν H: *τὸ ἐκ τῶν* M (*τὰ ἐκ τῶν* C) ‖ 6. *ἐπὶ* H: *ἐν* M ‖ 7. Post *οἱ πλούσιοι* in M est *ἅμα δὲ καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει τινὲς ἦσαν ἕτοιμοι*: expunxit H ‖ 8. *ἔμελλεν* M ‖ 9. *τάχιστα* C: *ταχίστην* M ‖ 10. *μὲν* addid. H ‖ 11. *εἰπεῖν* T: *εἰπόντα* M (*εἰπόντι* C) ‖ 12. *πάντας ὁμοίως* H: *πάντας μὲν οὓς* M ‖ 13. *ἕνα* H: *ὄντας* M *ἕκαστον* Meierus: *ἑκατὸν* M (pro *ὄντας ἑκατὸν* scribi voluit C: *ἕν τε τῇ αὑτοῦ ἑκατοστυῖ*) ‖ *ἐὰν δέ τις ἄλλῃ τὰ ὅπλα ἐξενεγκάμενος φανῇ* H coll. X 13: *ἐὰν δέ τις ἄλλως* (*ἄλλοσε* O) *ἐκθῆται τὰ ὅπλα ἢ ἄλλῃ* (*ἢ ἁπλῶς μὴ* Meierus) *ἐξενεγκάμενος φανῇ* M ‖ 15. Post *πασχέτω τι* in M est *τοῦτο δὴ αὐτὸ ἵνα κατὰ τὰς φυλὰς ὄντες οἱ πλούσιοι μὴ δύνωνται εἰς ταὐτὸ ἀθροισθέντες μετὰ τῶν ξένων ἐπιθέσθαι ἀλλ' ἐν ταῖς φυλαῖς ὄντες διακεχωρισμένοι ὦσιν ἐν πολλοῖς ὀλίγοι φυλέταις καλῶς δὲ δοκεῖ καὶ ἀγχινόως μετ' ἀσφαλείας διαλῦσαι τὸ μέλλον*: expunxit H

φυλῶν [καὶ τεσσάρων ἑκατοστύων] ἔπεισαν τὸ πλῆθος
ἑξήκοντα θεῖναι ἑκατοστύας, ἵνα ἐν ταύταις καὶ εἰς
τὰς φυλακὰς καὶ εἰς τὰς ἄλλας λειτουργίας φοιτῶσιν
οἱ πλούσιοι. ὁμότροπον δέ τι τούτῳ καὶ πάλαι ἐν 11
Λακεδαίμονι ⟨λέγεται⟩ γενέσθαι. μηνυθείσης γὰρ 12
ἐπιβουλῆς τοῖς ἄρχουσιν ὅτι ὅταν ὁ πῖλος ἀρθῇ ἐπι-
θήσονται, ἔπαυσαν τοὺς ἐγχειροῦντας ἐπιθέσθαι, κή-
ρυγμα ἀναγγείλαντες τοὺς τὸν πῖλον μέλλοντας αἴρειν
μὴ ἆραι. ἐν Κορκύρᾳ δὲ ἐπανάστασιν δέον γενέσθαι 13
ἐκ τῶν πλουσίων καὶ ὀλιγαρχικῶν τῷ δήμῳ (ἐπεδή-
μει δὲ καὶ Χάρης Ἀθηναῖος φρουρὰν ἔχων, ὅσπερ
συνήθελε τῇ ἐπαναστάσει) ἐτεχνάσθη τοιόνδε. τῶν 14
τῆς φρουρᾶς τινες ἄρχοντες σικύας προσβαλόμενοι
καὶ τομὰς ἐν τῷ σώματι ποιησάμενοι καὶ αἱματω-
θέντες ἐξέδραμον εἰς τὴν ἀγορὰν ὡς πληγὰς ἔχοντες,
ἅμα δ' αὐτοῖς εὐθὺς προπαρεσκευασμένοι οἵ τε ἄλλοι
στρατιῶται τὰ ὅπλα ἐξηνέγκαντο καὶ τῶν Κορκυραίων
οἱ ἐπιβουλεύοντες. τῶν ⟨δ'⟩ ἄλλων ἀγνοούντων τὸ 15
πρᾶγμα καὶ εἰς ἐκκλησίαν παρακληθέντων συνελάμ-
βανον τοὺς προστάτας τοῦ δήμου, ὡς ⟨τῆς⟩ ἐπαναστά-

---

1. *καὶ τεσσάρων ἑκατοστύων* inclusi: (*τεσσαράκοντα* pro *τεσσάρων* scripsit C, *τριάκοντα* Haasius, *καὶ τεσσάρων ἐν ἑκάστῃ ἑκατοστύων* T) ‖ 2. *θεῖναι* H: *εἶναι* M ‖ 4. Post *οἱ πλούσιοι* in M est: *συνέβαινεν καὶ ἐνταῦθα διεσκεδασμένους εἶναι τοὺς πλουσίους καὶ ἐν ταῖς ἑκατοστύσιν ὀλίγοις* (*ὀλίγους* C) *ἑκάστοθι παραγίνεσθαι ἐν πολλοῖς δημόταις* | *καὶ πάλαι* T: *καὶ παλαιὸν* M (*κατέλαβεν* H) cf. XXXI 25. XXXVII 6. ‖ 5. Post *Λακεδαίμονι* inserui *λέγεται*, post *γενέσθαι* T | *γενέσθαι* cod. C: *γίνεσθαι* M ‖ 6. *πῖλος* C: *πηλὸς* M ‖ 8. *πῖλον* C: *πηλὸν* M | *αἴρειν μὴ ἆραι* H: *ἆραι μὴ ἆραι* M ‖ 9. *κορκύρα* M ‖ 10. *ἐπεδήμει* C: *ἐπιδημεῖ* uel *ἐπιδημεὶ* M ‖ 11. *ὅσπερ* C: *ὥσπερ* M ‖ 12. *συνήθελεν* M ‖ 13. *προσβαλόμενοι* C: *προβαλλόμενοι* M ‖ 18. *δ'* post *τῶν* add. C ‖ 19. *συνελάμβανον τοὺς προστάτας* scripsi: *συνελαμβάνοντο οἱ προστάται* M ‖ 20. *τῆς* add. H

σεως γενομένης ἐξ αὐτῶν, καὶ τὰ ἄλλα μεθίστασ
πρὸς τὸ συμφέρον αὐτοῖς.

12 Χρὴ δὲ καὶ συμμάχων εἰς τὴν πόλιν ** μήπ
ἅμα διατελεῖν τοὺς συμμάχους, ἀλλὰ διεσκεδάσθ
2 ὁμοτρόπως τοῖς προειρημένοις. τὸ δὲ αὐτὸ ⟨ποιεῖ
καὶ μετὰ ξένων μισθοφόρων μέλλοντά τι πράσσε
ἀεὶ ⟨δὲ⟩ χρὴ ὑπερέχειν πλήθει καὶ δυνάμει τοὺς ἐπα
μένους πολίτας τῶν ξένων· εἰ δὲ μή, ἐπ' ἐκείνοις
3 γνονται αὐτοί τε καὶ ἡ πόλις. οἷον Χαλκηδονίοις π
λιορκουμένοις ⟨οἱ Κυζικηνοί⟩ ὄντες σύμμαχοι ἔπεμψ
φρουράν [αὐτοῖς οἱ τῶν Χαλκηδονίων σύμμαχοι]. ⟨αὐτῶν δ
βουλευομένων τὰ αὐτοῖς συμφέροντα οὐκ ἔφασαν
φρουροὶ ἐπιτρέψειν, ἐὰν μὴ καὶ Κυζικηνοῖς δο
εἶναι συμφέροντα, ὥστε τοῖς Χαλκηδονίοις τὴν φρο
ρὰν ἐφέδραν πολὺ φοβερωτέραν εἶναι τῶν προσκαθ
4 μένων πολεμίων. [δεῖ οὖν μήποτε εἰς πόλιν οἰκείαν με
δύναμιν ἐπακτὸν δέχεσθαι τῆς ὑπαρχούσης τοῖς πολίταις, ξέν
τε χρωμένην ἀεὶ δεῖ τὴν πόλιν πολλῷ ὑπερέχειν τῆς τῶν ξέν
δυνάμεως· οὐ γὰρ ἀσφαλὲς ξενοκρατεῖσθαι καὶ ἐπὶ μισθοφόρ

---

1. *γενομένης* Meinekius: *γινομένης M* | *μεθίστασαν*
3. Post *πόλιν* lacunam indicauit C ‖ 5. Inter *ὁμοτρόπως* et
προειρημένοις in *M* est *τῶν αὐτῶν ἕνεκεν*: del. H | *ποιεῖν*
H coll. XXXII 10. XXII 13. XXXI 3. ‖ 6. *μισθοφόρων* de
uult Hertlinus | *μέλλοντά τι* H: *μέλλοντάς τι M* ‖ 7. *δὲ* add.
9. *γίγνονται* H: *γίνονται M* ‖ 9—12. Sauppium secutus sum
οἱ Κυζικηνοὶ et *αὐτῶν δὲ* addidit, mutauit *παρόντες* in ὄν
αὐτοῖς — σύμμαχοι eiecit: *οἷον Χαλκηδονίοις πολιορκουμέ*
παρόντες σύμμαχοι ἔπεμψαν φρουρὰν αὐτοῖς οἱ τῶν κα
δονίων σύμμαχοι. βουλ. etc. *M* (*οἷον Χαλκηδονίοις πολιορ*
μένοις οἱ παρόντες σύμμαχοι — ἔπεμψαν δὲ φρουρὰν αὐ
⟨Κυζικηνοὶ⟩ οἱ τῶν Χαλκηδονίων σύμμαχοι — βουλευομέ
⟨οὖν⟩ T) ‖ 12. *ἔφασαν* C: *ἔφησαν M* ‖ 13. *δοκῇ* C: *δοκεῖ*
14. *καλχιδονίοις M* ‖ 15. *ἐφέδραν* H coll. XIV 1: *ἔσω ὁρᾶν*
(*ἔσω οὖσαν* C) | *προσκαθημένων* Meierus: *προκαθημένων*
16. *δεῖ οὖν* — p. 25, 1 *μισθοφόροις γίγνεσθαι* inclusi ‖ 16. *οἰκε*
deleri uult Sauppius, sed l. 18 post *ὑπερέχειν* inseri *τῇ οἰκ*
at cf. IX 1 in interpolato loco *τῆς οἰκείας χώρας* ‖ 17. *ἐπακ*
C: *ἐπ' αὐτὸν M* ‖ 18. *χρωμένην* T: *χρώμενον M* (*χρωμένου*
δεῖ τὴν πόλιν deleri uult H *χρώμενον* seruato ‖ 19. *ἐπὶ* C: *ἐπ*

γίγνεσθαι.] οἷον καὶ Ἡρακλεώταις τοῖς ἐν τῷ Πόντῳ συνέβη. ἐπαγαγόμενοι γὰρ ξένους πλείονας τοῦ προσήκοντος, πρῶτον μὲν τοὺς ἀντιστασιώτας ἀνεῖλον, ἔπειτα αὐτοὺς καὶ τὴν πόλιν ἀπώλεσαν, τυραννευθέντες ὑπὸ τοῦ εἰσαγαγόντος τοὺς ξένους.

Ἂν δὲ δέῃ ξενοτροφεῖν, ὧδε ἂν ἀσφαλέστατα **13**
γίγνοιτο. χρὴ τοῖς ἐν τῇ πόλει εὐπορωτάτοις προσ-
τάξαι κατὰ δύναμιν παρασχεῖν ξένους ἕκαστον, τοὺς
μὲν τρεῖς, τοὺς δὲ δύο, τινὰς δὲ ἕνα· ἀθροισθέντων
δὲ ὅσων δεῖ, οὕτω διελεῖν αὐτοὺς εἰς λόχους, κατα-
στήσαντα ἐπ᾽ αὐτοὺς τῶν πολιτῶν τοὺς πιστοτάτους
λοχαγούς. τὸν δὲ μισθὸν καὶ τὴν τροφὴν οἱ ξένοι 2
παρὰ τῶν μισθωσαμένων λαμβανόντων, τὸ μέν τι
παρεχόντων αὐτῶν, τὸ δὲ καὶ τῆς πόλεως συμβαλλο-
μένης. καὶ διαιτάσθων ἕκαστοι ἐν ταῖς τῶν μισθω- 3
σαμένων οἰκίαις, εἰς δὲ τὰς λειτουργίας καὶ τὰς ἐκ-
κοιτίας καὶ τὰ ἄλλα ἐπιτάγματα ἐκ τῶν ἀρχόντων
ἀθροιζόμενοι ὑπὸ τῶν λοχαγῶν ὑπηρετούντων. κο- 4
μιδὴ δὲ τοῖς προαναλίσκουσιν εἰς τοὺς ξένους χρόνῳ
τινὶ γενέσθω ὑπολογιζομένων τῶν εἰς τὴν πόλιν
εἰσφερομένων παρὰ ἑκάστου τελῶν· οὕτω γὰρ ἂν
τάχιστά τε καὶ ἀσφαλέστατα καὶ εὐτελέστατα ξενο-
τροφηθείη.

Τοῖς μὲν οὖν ἐν τῇ πόλει ὑπεναντία θέλουσι **14**

---

1. γίνεσθαι *M* ‖ 2. ἐπαγαγόμενοι Meinekius: ἐπαγόμενοι *M* ‖ 4. αὐτοὺς *M* ‖ 5. εἰσαγαγόντος C: εἰσάγοντος *M* ‖ 6. ὧδε *M* | ἀσφαλέστατα H: ἀσφαλέστατον *M* ‖ 7. γίνοιτο *M* ‖ 8. Post δύναμιν in *M* est ἑκάστῳ: expunxit H ‖ 10. ὅσων δεῖ, οὕτω H coll. XV, 3: ὅσων δέοιτο *M* | καταστήσαντα H: καταστήσαντας *M* ‖ 13. τὸ μέν τι παρεχόντων αὐτῶν scripsi: τὸ μέν τι παρ᾽ αὐτῶν *M* (τὸ μέν τι αὐτῶν χορηγούντων uel παρεχόντων uel συντελούντων H) ‖ 15. διαιτάσθων H: διαιτάσθωσαν *M* ‖ 16. εἰς δὲ H coll. I 5: οἱ δὲ *M* ‖ 20. ὑπολογιζομένων Co. O: ὑπολογιζομένοις ὑπὸ *M* ‖ 24. θέλουσιν *M*

τοῖς καθεστηκόσι προσφέρεσθαι ὡς προγέγραπται· τὸ δὲ πλῆθος τῶν πολιτῶν εἰς ὁμόνοιαν ὡς μάλιστα χρὴ προάγειν, ἄλλοις τε ὑπαγόμενον αὐτοὺς καὶ τοὺς χρεωφειλέτας κουφίζοντα, ⟨τῶν μὲν⟩ τόκων βραχύ τι ἢ ὅλους ἀφιέντα, ἐν δὲ τοῖς λίαν ἐπικινδύνοις καὶ τῶν ὀφειλημάτων τι μέρος ⟨ἢ⟩ καὶ πάντα ὅταν δέῃ (ὅπου γε καὶ φοβερώτατοι ἔφεδροί εἰσιν οἱ τοιοίδε ἄνθρωποι), τούς τε ἐν ἀπορίᾳ ὄντας τῶν ἀναγκαίων
2 εἰς εὐπορίαν καθιστάντα. καὶ ὅπως ⟨ἂν⟩ ἴσως καὶ ἀλύπως τοῖς πλουσίοις ταῦτα γίγνοιτο καὶ ἐξ οἵων πόρων πορίζοιτο, καὶ περὶ τούτων ἐν τῇ *Ποριστικῇ* βίβλῳ δηλωτικῶς γέγραπται.

15 *Κατασκευασθέντων* δὲ τούτων, ἄν τι ἀγγελθῇ ἢ πυρσευθῇ βοηθείας δεόμενον, ἐξιέναι ἐπὶ τὰ κακού-
2 μενα τῆς χώρας. τὸν δὲ στρατηγὸν τοὺς παρόντας εὐθὺς συντάττειν, ἵνα μὴ σποράδην καὶ κατ᾽ ὀλίγους ἐξιόντες ἐπὶ τὰ αὑτῶν ἀπολλύωνται δι᾽ ἀταξίαν καὶ κόπον ἄκαιρον, ἐνεδρευόμενοί τε ὑπὸ τῶν πολεμίων
3 καὶ κακὰ πάσχοντες. ἀλλὰ χρὴ τοὺς παραγιγνομένους ἐπὶ τὰς πύλας ἀθροίζεσθαι μέχρι τινὸς πλήθους, ὡς λόχου ἢ διλοχίας, εἶτα συνταχθέντας καὶ ἡγεμόνος αὐτοῖς φρονίμου δοθέντος, οὕτως ἐκπέμπεσθαι καὶ σπεύδειν ἰόντας ἐν τάξει ὡς μάλιστα.

2. ὡς μάλιστα scripsi: τέως μάλιστα *M* ‖ 4. χρεοφειλέτας *M* | τῶν μὲν add. H | βραχύ τι Kirchhoffius: βραχύτητι *M* 5. ὅλους H: ὅλως *M* | ἀφιέντα H: ἀφαιροῦντα *M* ‖ 6. ἢ ante καὶ add. Meierus | ὅταν δέῃ Haasius: ὅταν δὲ *M* ‖ 7. ὅπου γε καὶ H: ὡς πολύ γε καὶ *M* ‖ 9. καθιστάντα H: καθιστάναι *M* ἂν post ὅπως add. Kirchhoffius ‖ 10. γίγνοιτο H: γιγνόμενα πράττοιτο *M* (πράττοιτο solum Hertlinus) ‖ 11. πόρων C: τόρων *M* ‖ 13. ἀγγελθῇ C: ἀγγελθὲν *M* ‖ 15. τὸν δὲ στρατηγὸν τοὺς H: τοὺς δὲ στρατηγοὺς *M* ‖ 16. συντάττειν C: συντάττει *M* 17. αὑτῶν *M* | ἀπολλύωνται C: ἀπολλύονται *M* ‖ 19. τοὺς H: τούς τε *M* | παραγινομένους *M* ‖ 21. λόχου C: λόχω *M* ‖ 23. ἰόντας Reiskius: ὄντας *M*

ἔπειτα ἄλλο καὶ ἄλλο πλῆθος τούτοις ἐπιπέμπειν, ἵνα καὶ 4
ἐν τῇ πορείᾳ ἐχόμενα ᾖ τὰ μέρη, καὶ ἐάν τε μέρος δέῃ
βοηθῆσαι ἐάν τε ἅμα πάντας δέῃ, ῥᾳδίως ὑπάρχῃ συμ-
μίσγειν ἀλλήλοις, [καὶ μὴ δρόμῳ πόρρωθεν παραγίγνωνται]. 5
πρὸ δὲ αὐτῶν δεῖ πρώτους τοὺς ὑπάρχοντας ἱππέας καὶ
κούφους ἐξιέναι, μηδὲ τούτους ⟨ἀσκέπτως ἀλλὰ⟩ προ-
εξερευνῶντάς τε καὶ προκαταλαμβάνοντας τὰ ὑψηλὰ τῶν
χωρίων, ἵν' ὡς ἐκ πλείστου προειδῶσιν οἱ ὁπλῖται τὰ
τῶν πολεμίων, καὶ μηδὲν ἐξαίφνης αὐτοῖς προσπέσῃ. 6
περί τε τὰς καμπὰς τῶν χωρίων καὶ τὰς ἀναβάσεις
τῶν ἀκρολοφιῶν καὶ τὰς ἐκτροπὰς τῶν ὁδῶν, ὅπου ἂν
τρίοδοι ὦσιν, εἶναι σημεῖα, ἵνα μὴ περὶ ταῦτα σχί-
ζωνται ἀπ' ἀλλήλων οἱ ὑπολελειμμένοι δι' ἄγνοιαν
τῆς ὁδοῦ. ἀπιόντα τε εἰς τὴν πόλιν πεφυλαγμένως 7
ἀναχωρεῖν πολλῶν ⟨τε⟩ ἕνεκα καὶ μάλιστα ἐνέδρας φο-
βούμενον πολεμίων· ἤδη γὰρ περὶ βοήθειαν ἀφύλα-
κτον τοιόνδε συνέβη. Τριβαλλῶν ἐμβαλόντων εἰς 8
τὴν Ἀβδηριτῶν χώραν, ἐπεξελθόντες Ἀβδηρῖται καὶ
παράταξιν ποιησάμενοι κάλλιστον ἔργον εἰργάσαντο·
συμβαλόντες γὰρ κατέβαλον πολλοὺς καὶ ἐνίκων
πλῆθος πολὺ καὶ μάχιμον. οἱ δὲ Τριβαλλοί, ἀγα- 9
νακτήσαντες τῷ συμβάντι, ἀπαλλαγέντες καὶ ἀναλα-

---

1. *ἄλλο καὶ ἄλλο* Meinekius: *καὶ κατὰ ἄλλο M* (*ἄλλο κατ' ἄλλο* Meierus) | *πλῆθος* C: *πάθος M* | *τούτοις ἐπιπέμπειν* scripsi: *οὕτως ἐκπέμπειν M* (*οὕτως* expunxit H) | Post *ἐπιπέμπειν* in *M* est *καὶ ἐν τάχει μέχρις οὐ ἱκανοὶ δοκοῦσιν ἐκβεβοηθηκέναι*: expunxit H (*ἀεὶ ἐν τάξει* ceteris seruatis T) ‖ 2. *ἐάν τε* C: *ἐὰν M* | *μέρος* Sauppius: *τὰ μέρη μέρος M* (*μέρη ἢ μέρος* C, *μέρει μέρος* T, *τὰ μέρη* H) ‖ 4. *καὶ μὴ — παραγίγνωνται* inclusi | *παραγίνωνται M* ‖ 6. *ἀσκέπτως* inseruit H (*ἀφυλάκτως* C) | *ἀλλὰ* inseruit C ‖ 8. *προείδωσιν M* | *ὁπλῖται* T: *πολῖται M* ‖ 9. *προσπέσῃ* Hertlinus: *προσπέσοι M* ‖ 10. *ἀναβάσεις* T: *βάσεις M* ‖ 14. *ἀπιόντα* Hertlinus: *ἀπιόντας M* ‖ 15. *τε* post *πολλῶν* add. Sauppius (*ἄλλων τε* H) ‖ 17. *ἐμβαλόντων* T: *ἐμβαλλόντων M* ‖ 18. *ἀβδηρίται M*, ita etiam pg. 28, 3 ‖ 20. *ἐνίκησαν* malit H

βόντες αὐτούς, πάλιν ἀφικόμενοι εἰς τὴν χώραν καὶ ἐνέδρας προκαθίσαντες ἔκειρον τὴν χώραν τὴν Ἀβδηριτῶν οὐ πόρρω τῆς πόλεως, οἱ δὲ Ἀβδηρῖται ὑπερφρονήσαντες αὐτῶν διὰ τὸ προειργασμένον ἔργον ἐπιβοήθουν πασσυδί, οἳ δὲ ὑπῆγον αὐτοὺς εἰς τὰς ἐνέδρας. ὅπου δὴ λέγεται ἐκ μιᾶς πόλεως, τοσαύτης γε τὸ μέγεθος, πλείστους ἐν ἐλαχίστῳ χρόνῳ ἀπολέσθαι. [οὐδὲ γὰρ ἀκούσαντες τὸν ὄλεθρον τῶν πρώτων ἐπεξελθόντων οἱ ἄλλοι ἐπέσχον τῆς βοηθείας, ἀλλ' ἄλλος ἄλλον παρακαλῶν ἔσπευδε βοηθεῖν τοῖς ἐπεξελθοῦσι, μέχρι ἠρημώθη ἡ πόλις ἀνδρῶν.]

16 [Ὅδε οὖν ἄλλος τρόπος βοηθείας βελτίων ἂν εἴη ἐπὶ τοὺς
2 ἐμβεβληκότας. πρῶτον μὲν οὖν οὐ χρὴ εὐθὺς βοηθεῖν, εἰδότα ὅτι ἀτακτότατοι ἂν εἶεν οἱ ἄνθρωποι, τῶν μὲν ἐπειγομένων τὰ οἰκεῖα σῴζειν ὡς τάχιστα ἐκ τῶν ἀγρῶν, ἑτέρων δὲ πεφοβημένων εἰς τοὺς κινδύνους προϊέναι, ἄλλων δὲ πάμπαν ἀπαρασκεύων
3 ὄντων. χρὴ οὖν τὴν μὲν βοήθειαν εὐτρεπίζειν ἀθροίζοντα ὅτι τάχος, ἅμα τῶν μὲν τὸ δεῖμα ἀφαιροῦντα, τοῖς δὲ θάρσος ἐμ-
4 ποιοῦντα, τοὺς δὲ ὁπλίζοντα. δεῖ γάρ σε εἰδέναι ὅτι τῶν πολεμίων οἱ μετὰ συνέσεως καὶ ἐπιστήμης γιγνόμενοι ἐν πολεμίᾳ, κατ' ἀρχὰς μὲν τὸ ἰσχυρότατον αὐτῶν ἐν τάξει ἄγουσι προσδεχόμενοί τινας ἐφ' ἑαυτοὺς ⟨ἰόντας⟩ καὶ ἑτοίμως ἔχοντας ἀμύ-

---

1. *αὐτούς* M ‖ 5. *πασσυδί* Meinekius: *πασσυδίη* M | Post *πασσυδίη* in M est *πάσῃ ῥώμῃ καὶ προθυμίᾳ*: expunxit Co. O ‖ 6. *ὅπου δὴ* C: *ὅπου δὲ* M ‖ 8—11. *οὐδὲ γὰρ — πόλις ἀνδρῶν* inclusi ‖ 8. *πρώτων* Hertlinus: *πρῶτον* M ‖ 10. *ἔσπευδεν* M | *μέχρις* M ‖ 12. — p. 30, 19 (XVI, 1—13) *πλέων ὑπ' αὐτῶν* inclusi ‖ 12. *ὅδε* (uel *ὅδ'*) scripsi: *ὁ δ'* M (*εἴη δ' ἂν ἄλλος τρόπος βοηθείας ἐπὶ τοὺς ἐμβεβληκότας τοιόσδε* expectabat H) ‖ 13. *εὐθὺς* H: *εὐθὺ* M | Fort. *βοηθεῖν ἐᾶν* ‖ 14. Post *ἀτακτότατοι ἂν* in M est *καὶ ἀπαράσκευοι πρὸ τῆς ἔω*: expunxit H ‖ 16. Post *προϊέναι* in M est *οἱ δ'* (*οἷα* C) *εἰκὸς προσφάτως ἀγγελμένων* (*ἠγγελμένων* C) ‖ 18. *ἐμποιοῦντα* C: *ἐμποιοῦντας* M ‖ 19. *ὁπλίζοντα* C: *ὁπλίζοντας* M ‖ 20. *συνέσεως* H: *ξυνέσεως* M | *γιγνόμενοι* M | *πολεμίᾳ* C: *πόλει μιᾷ* M ‖ 22. *ἰόντας* inseruit H | *ἔχοντας* H: *ἔχοντες* M

)αι· τινὲς δὲ διασπαρέντες αὐτῶν ⟨τὰ⟩ κατὰ τὴν χώραν ἀδι-
σιν, ἄλλοι δ' ἂν ἐνεδρεύοιεν προσδεχόμενοί τινας βοηθοῦντας
ν ἄτακτον βοήθειαν. δεῖ οὖν μὴ εὐθὺς αὐτοῖς προσκείμενον 5
λεῖν, ἀλλ' ἐᾶσαι αὐτοὺς πρότερον θαρρῆσαι καὶ καταφρονή-
τάς σου ἐπὶ λεηλάτησιν καὶ πλεονεξίαν ὁρμῆσαι· ἅμα δ' ἂν
η σιτίων καὶ πόσεως πληρούμενοι ἀμελεῖς καὶ ἀπειθεῖς τοῖς
ουσι γίγνοιντο. ἐκ δὲ τούτων εἰκὸς μοχθηροὺς αὐτῶν τοὺς 6
νας καὶ ⟨χαλεπὴν⟩ τὴν ἀποχώρησιν συμβαίνειν, ἐάνπερ
σὺ αὐτοῖς εὐκαίρως ἐπιθῇ. ἠτοιμασμένης γάρ σοι τῆς βοη- 7
ς εἰς τὸν παρηγγελμένον τόπον καὶ ἐσπαρμένων ἤδη τῶν
εμίων πρὸς ἁρπαγήν, οὕτω χρὴ αὐτοῖς προσκεῖσθαι τοῖς μὲν
εῦσι προκαταλαμβάνοντα τὰς ἀποχωρήσεις, τοῖς δ' ἐπιλέκτοις
ρας ποιούμενον, τοῖς δ' ἄλλοις κούφοις ἐπιφαινόμενον αὐτοῖς,
ς δ' ὁπλίτας ἀθρόους ἐν τάξει ἄγοντα, μὴ πόρρω δὲ τῶν
πεμφθέντων μερῶν. ἐπιτίθεσο δὲ τοῖς πολεμίοις ἐν οἷς ἄκων
⟨μὴ⟩ μαχεῖ, μαχόμενος δὲ μὴ ἔλασσον ἕξεις τῶν πολεμίων.
οὖν τὰ εἰρημένα λυσιτελεῖ πρότερον ἐφεῖναι καὶ ἐᾶσαι τοὺς 8
εμίους ὡς πλείστην κατασῦραι τῆς χώρας, ἵνα λεηλατοῦντες
πεπληρωμένοι λαφύρων ῥᾳδίως σοι τὴν δίκην δῶσι· τά τε
ληφθέντα πάντα σῴζοιο ἄν, οἵ τ' ἀδικήσαντες κατ' ἀξίαν
οιεν τὰ ἐπιτίμια. ὀξέως δ' ἂν βοηθήσας τοῖς μὲν σαυτοῦ 9

---

1. *τὰ* addidit C ‖ 3. *ὑμῶν* C: *ἡμῶν* M | *βοήθειαν* Hertlinus: *θησιν* M | *αὐτοῖς* Meierus: *αὐτοὺς* M ‖ 4. *αὐτοὺς* H: *τούτους* *θαρσῆσαι* M ‖ 6. Post *πληρούμενοι* in M est *καὶ οἰνωθέντες*: unxit Meinekius | *ἀμελεῖς* C: *ἀμελλεῖς* M ‖ 7. *γίνοιντο* M ‖ 8. *επὴν* inseruit H (post *ἀποχώρησιν* addi uult Meinekius *χα-ωτάτην*) ‖ 9. *ἐπιθῇ* Hertlinus: *ἐπιθήσῃ* M ‖ 12. *ἱππεῦσιν* M | *κούφοις* C: *κούφως* M ‖ 14. *ἄγοντα* C: *ἄγοντας* M ‖ 15. *προ-φθέντων* C: *προοφθέντων* M ‖ 16. *μὴ* inseruit C ante *μαχεῖ* | *εῖ* Hertlinus: *μαχήσῃ* M ‖ 17. *εἰρημένα* Sauppius: *πρότερα* *ημένα* M (*πρότερον εἰρημένα* C, *πρότερον γεγραμμένα* uel *εἰρημένα* L. Dindorfius, *προγεγραμμένα* H) | *πρότερον* H: *ε* M | *ἐάσαι* M ‖ 18. *ἵνα* Reiskius: *ἵνα ᾖ* M (*ἵνα δὴ* T, *ἵνα* L. Dindorfius) ‖ 19. *πεπληρωμένοι* H: *διαπεπληρωμένοι* M | *ι* T: *δώσουσιν* M ‖ 20. *σῴζοιο ἂν* H: *σώζοιντο* M (*σιώζοιτο* O)

ἀπαρασκεύοις τε καὶ ⟨οὐ⟩ τεταγμένοις κινδυνεύοις, οἱ δὲ πολέμιοι
μικρὰ μὲν ἂν φθάσειαν κακουργήσαντες, ἐν τάξει δ' ἂν ἔτι ὄντες
10 ἀτιμώρητοι ἂν ἀπέλθοιεν. πολὺ δὲ κρεῖσσον, ὡς προγέγραπται,
11 ἐνδόντα ἀφυλάκτως διακειμένοις αὐτοῖς ἐπιθέσθαι. ἐὰν δέ σε
λάθῃ ἢ φθάσῃ τὰ ἐκ τῆς χώρας λεηλατηθέντα, οὐ χρὴ τὴν
δίωξιν αὐτῶν ποιεῖσθαι ⟨κατὰ⟩ τὰς αὐτὰς ὁδοὺς καὶ τοὺς αὐτοὺς
χώρους, ἀλλὰ τῇδε μὲν ὀλίγους ἐπιφαίνεσθαι καὶ διώκοντας μὴ
ἐπικαταλαμβάνειν ἑκουσίως καὶ ἀνυπόπτως, ἄλλο δὲ πλῆθος μετὰ
ἀξιόχρεω δυνάμεως σπεύδειν κατ' ἄλλας ὁδοὺς ὅτι τάχιστα πορευόμενον, καὶ φθάσαν ἐν τῇ τῶν ἀγόντων χώρᾳ περὶ τὰ ὅρια
12 ἐνεδρεῦσαι (φθάσαι δέ σε εἰκός ἐστι πρότερον εἰς τὴν ἐκείνων
ἀφικόμενον, διὰ τὸ λείαν ἄγοντας αὐτοὺς βραδυτέρως πορεύεσθαι), τὴν δ' ἐπίθεσιν αὐτοῖς ποιεῖσθαι δειπνοποιουμένοις· οἱ γὰρ
λεηλατήσαντες, ⟨ὡς⟩ ἔν τε τῇ αὐτῶν ἤδη γεγονότες καὶ ἐν ἀσφαλεῖ ὄντες, πρὸς ῥαθυμίαν τρεπόμενοι ἀφυλακτοτέρως ἂν δια-
13 κέοιντο. ἄριστον ⟨δ'⟩, ἵνα νεοκμῆσι τοῖς στρατιώταις χρήσῃ,
ὑπαρχόντων γε πλοίων, κατὰ θάλατταν τὴν δίωξιν ποιεῖσθαι· τό
τε γὰρ φθάσαι καὶ τὰ ἄλλα εἰς τὸ δέον σοι συμβήσεται, ἐὰν μὴ
14 καταφθῇς πλέων ὑπ' αὐτῶν.] *Κυρηναίους ⟨δὲ⟩ καὶ Βαρκαίους
λέγεται τὰς μακρὰς βοηθείας κατὰ τὰς ἁμαξηλάτους*

---

1. *οὐ* ante *τεταγμένοις* inseruit C | *δὲ* H: *τε* *M* ‖ 2. *φθάσειαν* H: *φθάσαιεν* *M* ‖ 3. *προγέγραπται* H: *γέγραπται* *M* ‖ 6. *κατὰ* adiecit Meinekius ‖ 7. *τῇδε* C: *τῆσδε* *M* ‖ 8. *ἑκουσίως καὶ ἀνυπόπτως* deleri uult H: sed ab rhetore haec non uidetur abiudicanda ‖ 9. *ἀξιόχρεω* Hertlinus: *ἀξιοχρέου* *M* ‖ 10. *φθάσαν* Co. O: *φθάσαντος* *M* ‖ *ὅρια* *M* ‖ 11. *πρότερον* deleri uult H: sed cf. Thuc. VII 25, Dem. VI 18 ‖ 12. *λείαν* C: *λίαν* *M* ‖ 14. *ὡς* addiderunt T | *αὐτῶν* *M* ‖ 15. *ἀφυλακτοτέρως* C: *ἀφυκτοτέρως* *M* ‖ 16. *δ'* addidit C | *νεοκμῆσι* C: *νεοσμησιν* *M* ‖ 17. *γε* C: *δὲ* *M* ‖ 19. *Κυρηναίους* C: *κρηναίους* *M* | Post *Κυρηναίους* H inseruit *δὲ* ‖ 20. Post *λέγεται* in *M* est *καὶ ἄλλας τινὰς πόλεις*: deleuit H | *τὰς μακρὰς βοηθείας κατὰ τὰς ἁμαξηλάτους τε ὁδοὺς* H: *τὰς ἁμαξηλάτους τε ὁδοὺς καὶ μακρὰς βοηθείας* *M* (*ἁμαξηλάτους τε ὁδοὺς τὰς μακρὰς βοηθείας* T, *κατὰ* ante *τὰς ἁμαξ.* inseruit Meinekius)

ς καὶ ἐπὶ συνωρίδων καὶ ζευγῶν βοηθεῖν.
των δὲ εἰς τὸ προσῆκον καὶ ἑξῆς τῶν ζευ-
ραταχθέντων, ἀποβάντες οἱ ὁπλῖται καὶ ἐν
νόμενοι, εὐθὺς νεοκμῆτες προσφέροιντ' ἂν
λεμίοις. εἶεν δὲ ἂν αἱ ἅμαξαι καὶ ἔρυμα 15
ατοπεδείαις, οἵ ⟨τε⟩ τραυματίαι καὶ εἴ τι ἄλλο
σύμπτωμα τοῖς στρατιώταις, ἐπὶ τούτων ἀπ-
ἂν εἰς τὴν πόλιν. καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἡ χώρα 16
σβολος, ἀλλ' ὀλίγαι ὦσιν αἱ εἰσβολαὶ καὶ
προκατασκευάσαντας αὐτάς, ὡς προγέγραπται,
ρισθέντας ἐπὶ τὰς εἰσβολὰς ἐναντιοῦσθαι τοῖς
ῦσι καὶ βουλομένοις πρὸς τὴν πόλιν προσ-
ροσδιαταξαμένους καὶ τοὺς φρυκτοῖς γνωρι-
τὰ ἀλλήλων πάθη, ὅπως τὰ μέρη βοηθῇ, ἂν
ται ἀλλήλων. ἂν δὲ μὴ δυσείσβολος ᾖ ἡ 17
ῇ δὲ πολλαχῇ πολλοὺς εἰσβάλλειν, χρή τινας
εῖν τῆς χώρας τόπους, ὥστε τοῖς πολεμίοις
εἶναι τὴν πάροδον ἐπὶ τὴν πόλιν. ἂν δὲ 18
ῦτο ὑπάρχῃ, λοιπὸν καταλαβεῖν ἐγγὺς τῆς

ισυνωρίδων *M* | ζευγῶν H: ζευγέων *M* ‖ 4. προσφέ-
H: προσεφέροντο *M* ‖ 5. Post τοῖς πολεμίοις in *M* est
εὐπορία ζευγῶν καλὸν τὸ πλεονέκτημα ταχύ τε καὶ
ς τοὺς στρατιώτας εἰς τὸ δέον ἐλθεῖν: expunxit H |
ῖησαν *M* | Post ἅμαξαι in *M* est εὐθὺς: expunxit H ‖
idisse uidetur C ‖ 7. ἐπὶ τούτων T: ἐπὶ τούτοις *M* ‖ 10.
κευάσαντας αὐτάς, ὡς προγέγραπται, οὕτω μερισθέν-
ὰς εἰσβολὰς T et Sauppius: προκατασκευάσαντα αὐτὰ
γραπται, οὕτω μερισθέντα ἐπὶ τῆς εἰσβολῆς *M* (αὐτὰς
Co. O, idem μερισθέντας; προκατασκευάσαντα αὐτὰς,
γραπται, σὺν τοῖς μέρεσιν ἰόντα ἐπὶ τὰς εἰσβολὰς H) ‖
ιαταξάμενον scribi iubet H | καὶ τοὺς φρυκτοῖς γνω-
H: καὶ φρυκτοῖς γνωρίζοντας *M* ‖ 16. ᾗ δὲ Hertlinus:
ὥστε ἤδη T) | τινας H: ὑμᾶς *M* ‖ 19. τοῦτο scripsi:
| λοιπὸν Sauppius: τῶν λοιπῶν *M* (totum locum sic
I: ἂν δὲ μὴ ὑπάρχωσι τοιοίδε τόποι, καταλ. et q. seqq.)

πόλεως χωρία σύμμαχά τε πρὸς τὸ μάχεσθαι πλ
νεκτικῶς καὶ εὐαπαλλάκτως ἔχοντα, ὅταν βούλῃ ἀπιέ
πρὸς τὴν πόλιν, καὶ οὕτως ἄρχειν τῆς μάχης ἐκ τ
19 *χωρίων τούτων ὁρμώμενον.* [τὰς δ' ἐπιθέσεις αὐτοῖς
εἶσθαι ἀεὶ πλεονεκτοῦντα τῇ τῆς χώρας συνηθείᾳ· πολὺ
προέξεις προειδὼς τὰ χωρία καὶ προάγων εἰς τόπους οἵους
σὺ βούλῃ, σοὶ μὲν γνωστοὺς καὶ ἐπιτηδείους καὶ φυλάξασθαι
διῶξαι καὶ φυγεῖν καὶ ἀπιέναι εἰς τὴν πόλιν λαθραίως καὶ
νερῶς, τοῖς δὲ πολεμίοις ἀσυνήθεις καὶ ἀγνῶτας καὶ λελειμμέν
20 πάντων τούτων, εἰδόσιν ὅτι ἄπειρον ὄντα τῆς χώρας οὐ μό
ἀδύνατον πρᾶξαί τι ὧν θέλει, ἀλλὰ καὶ σωθῆναι χαλεπόν,
γε ἐν τῇ χώρᾳ βουλομένων ἐπιχειρεῖν. πρὸς πάντα ἂν
ἀτόλμως καὶ δειλῶς διακείμενοι σφάλλοιντο· διενέγκοι γὰρ
τοσοῦτον ἑκατέροις, ὅσον εἰ τοῖς μὲν νυκτὸς γένοιτο ἡ μάχη
21 δὲ ἡμέρας, εἰ οἷόν τέ πως ἦν ταῦτα ἅμα γενέσθαι. ὑπάρχον
δέ σοι ναυτικοῦ, πεπληρῶσθαι τὰς ναῦς· οὐ γὰρ ἐλάσσω
πολεμίους ὀχλήσουσιν οἱ ἐν ταῖς ναυσίν, ἐάν γε παραπ

---

1. *σύμμαχά τε πρὸς τὸ μάχεσθαι* H: *σύμμαχα πρὸς τὸ* *χεσθαί τι* *M* (*τε* C) ‖ 2. *ἔχοντα* Meierus: *ἔχων τὸ χωρίον* *βούλῃ* Hertlinus: *βούλει* *M* ‖ 3. Post *οὕτως* in *M* est *ἐμβαλόν* *οἱ πολέμιοι εἰς τὴν χώραν πρὸς τὴν πόλιν πορεύονται καί*: punxit H | Post *ἄρχειν* in *M* est *ὑμᾶς*: deleuit idem ‖ 4. *ὁρ* *μενον* H: *ὁρμωμένους* *M* | *τὰς δ' ἐπιθέσεις* — p. 33, 3 *ἀποβ* (§ 19—22) inclusi ‖ 5. *τῇ τῆς χώρας συνηθείᾳ* scripsi: *ἐκ* *χώρας τῇ συνηθείᾳ* *M* (*τῆς χώρας τῇ συνηθείᾳ* Co. O) ‖ 6. *π* *έξεις* T: *προήξεις* *M* ‖ 9. Post *φανερῶς* in *M* est *ἔτι δὲ καὶ* *ἐπιτήδεια προειδότα ὅπου ἂν τῆς χώρας ὑπάρχῃ ὑμῖν*: punxit H | *ἀσυνήθεις* C: *συνήθεις* *M* ‖ 10. *τούτων, εἰδό* *ὅτι* scripsi: *τούτων εἰδότας ὅτι* *M* (*τούτων, εἰδέναι γὰρ* H) ‖ 11. *θέλεις* scribi uult H ‖ 12. *πάντα ἂν οὖν* H: *πάντ* *M* (*πάντα οὖν ἂν* T) ‖ 13. Post *σφάλλοιντο* in *M* est *διότι* *δὲν τῶν τοιούτων εἰκάζειν*: expunxit H ‖ 14. *τοσοῦτον ἑκα* *ροις* H: *τοῖς ἑτέροις* *M* | *τοῖς μὲν νυκτὸς γένοιτο ἡ μάχη* *τοῖς μὲν νυκτὸς . . . ηχη* *M* (*τοῖς μὲν νυκτὸς μάχη γένοιτο* O, *μὲν νυκτὸς εἴη ἡ μάχη* T) ‖ 15. *οἷόν τέ πως* C: *οἷόν τε* *M* | *ἦν ταῦτα ἅμα* H: *ἢ τοῦτο ἅμα* *M* (*εἴη τοῦτο ἅμα* T) ‖ *ἐάν γε* T: *ἐάν τε* *M* | *παραπλεῖν* H: *παραπλέων* *M*

χη πρὸς τὰ ἐπιθαλάσσια χωρία καὶ τὰς παρὰ θάλασσαν
ς. ταῦτα δὲ οὕτως πράττων ἀπαρασκευοτάτοις ἂν τοῖς πο- 22
ις ἐπιθεῖο, καὶ παρὰ δόξαν τὰ ἀφ' ὑμῶν αὐτοῖς ἀποβαίη.]

Ἐν δὲ μὴ ὁμονοούσῃ πόλει καὶ ὑπόπτως πρὸς 17
ήλους ἐχόντων χρὴ προνοοῦντα εὐλαβεῖσθαι τὰς
ὄχλου ἐξόδους ἐπὶ θεωρίαν λαμπάδος καὶ ἱππο-
ιίας καὶ τῶν ἄλλων ἀγώνων, ὅσαι τε ἱεροποιίαι
δημεὶ ἐκτὸς τῆς πόλεως καὶ σὺν ὅπλοις [πομπαὶ]
ίμπονται, ἔτι καὶ περὶ τὰς πανδήμους νεωλκίας
τὰς συνεκφορὰς τῶν τελευτησάντων· ἔνι γὰρ
ἐν ⟨τῷ⟩ τοιῷδε καιρῷ σφαλῆναι τοὺς ἑτέρους.
άδειγμα δὲ ἐξοίσω γενόμενόν ⟨τι⟩ πάθος. ἑορτῆς 2
πανδήμου ἔξω τῆς πόλεως Ἀργείων γιγνομένης
ον πομπὴν σὺν ὅπλοις τῶν ἐν τῇ ἡλικίᾳ, συχνοὶ
τῶν ἐπιβουλευόντων καὶ αὐτοὶ παρεσκευάζοντο καὶ
οῖς συνείποντο ἔνοπλοι εἰς τὴν πομπήν. καὶ 3
ετο πρὸς τῷ ναῷ τε καὶ τῷ βωμῷ] οἱ μὲν πολλοὶ τὰ
χ θέμενοι ἀπωτέρω τοῦ νεὼ πρὸς τὰς εὐχάς τε

---

2. Post ὁδούς in M est: ἵν' ὑπὸ ἡμῶν (ὑμῶν C) τε ὀχλῶν-
ιαὶ ὑπὸ τῶν νηῶν κατὰ νῶτον αὐτοῖς τὴν ἀπόβασιν ποι-
νων: expunxit H | ἀπαρασκευοτάτοις L. Dindorfius: ἀπα-
ευαστοτάτοις M | πράττων — ἐπιθεῖο H: πράττων — ἐπι-
θε M (πράττοντες — ἐπιθεῖσθε C) ‖ 4. ἐν C: ἐὰν M ‖ 5. τὰς
οὺς M ‖ 7. ὅσαι τε T: ὅσαι γε M ‖ 8. συνόπλοις M | πομπαὶ
si Sauppio auctore ‖ 9. νεωλκίας C: νεολκίας M ‖ 11. τῷ
τοιῷδε add. H | ἑτέρους cod. C: ἑταίρους M ‖ 12. γενόμε-
⟨τι⟩ πάθος scripsi: γενόμενον πάθος M (γενόμενον Ἀργείων
ος uel Ἀργείων πάθος eiecto illo γενόμενον H, qui Ἀργείων
τῆς πόλεως in M scriptum huc transtulit, sed cf. XI 2 et
XII 18) ‖ 13. γιγνομένης Kirchhoffius: γενομένης M ‖ 14.
ον C: ἐξείργων M | συχνοὶ δὲ τῶν T: συχνῶν τῶν δὲ M ‖
παρεσκευάζοντο Meierus: παρεσκεύαζον M ‖ 16. αὐτοῖς συν-
ντο ἔνοπλοι H: αὐτοῖς συνηττοῦντο ὅπλα M (αὐτοὶ συνήροντο
πλα Meierus, τοῖς ἄλλοις συνήροντο τὰ ὅπλα T, αὐτοῖς
θεντο τὰ ὅπλα Sauppius) ‖ 17. ἐγένετο πρὸς τῷ ναῷ τε καὶ
ωμῷ inclusi Sauppio et Arn. Schaefero suadentibus (γενό-
scribi uult H) ‖ 18. νεὼ H: ναοῦ M

καὶ τὸν βωμὸν ὥρμησαν, τῶν δὲ ἐπιβουλευόντων οἳ μὲν ἐπὶ τῶν ὅπλων ὑπέμειναν, οἳ δὲ ταῖς ἀρχαῖς τε καὶ τῶν πολιτῶν τοῖς προέχουσι παρέστησαν ἐν ταῖς
4 εὐχαῖς, ἀνὴρ ἀνδρί, ἔχοντες ἐγχειρίδια. καὶ τοὺς μὲν κατεβεβλήκεσαν, οἳ δὲ αὐτῶν εἰς τὴν πόλιν σὺν τοῖς ὅπλοις ἔσπευσαν, ἕτεροι δὲ τῶν συνεπιβουλευόντων ὑπομείναντες ἐν τῇ πόλει μετὰ τῶν προαλισθέντων ὁπλιτῶν προκατέλαβον οὓς προσῆκε τόπους τῆς πόλεως, ὥστε δέξασθαι τῶν ἔξω οὓς ἐβούλοντο.
5 Χῖοι δὲ ἄγοντες τὰ Διονύσια καὶ πέμποντες πομπὰς λαμπρὰς πρὸς τοῦ Διονύσου τὸν βωμόν, προκαταλαμβάνουσι τὰς εἰς τὴν ἀγορὰν φερούσας ὁδοὺς φυλακαῖς καὶ δυνάμεσι πολλαῖς. [ἄριστον δὲ τὰς ἀρχὰς πρῶτον μετὰ τῆς προειρημένης δυνάμεως ἱεροποιῆσαι, τούτων δὲ ἐκ τοῦ ὄχλου ἀπαλλαγέντων, οὕτω τοὺς ἄλλους συνιέναι.]

18 Ὅταν δὲ οἱ ἐκπορευθέντες παραγένωνται καὶ δείλη γίγνηται, σημαίνειν δειπνοποιεῖσθαι καὶ εἰς φυλακὴν ἰέναι. ἐν ᾧ ⟨δὲ⟩ οἱ φύλακες εὐτρεπίζονται, ἐν τούτῳ περὶ τῶν πυλῶν ἐπιμελητέον ὅπως καλῶς κλείωνται· περὶ γὰρ τὰς βαλάνους πολλὰ σφάλματα
2 γίγνεται διὰ τὰς τῶν ἀρχόντων μαλακίας. ὅταν γὰρ ἐπὶ τὰς πύλας τις αὐτῶν ἐλθὼν κλεῖσαι μὴ αὐτουργὸς γίγνηται, ἀλλὰ παραδοὺς τὴν βάλανον τῷ πυλωρῷ

5. κατεβεβλήκεσαν Hertlinus: καταβεβλήκεισαν *M* ‖ 7. προαλισθέντων G. Dindorfius: προσαλισθέντων *M* ‖ 8. ὁπλιτῶν Meinekius: ὅπλων *M* ‖ 9. ἐβούλοντο C: ἐβουλεύοντο *M* | sequitur in *M* διὸ δὴ (διὸ δεῖ πρὸς C) τὰς τοιαύτας ἐπιβουλὰς ἐν οὐδένι καιρῷ ἀφυλάκτως διακεῖσθαι: expunxit H ‖ 10. Post πολλαῖς in *M* est κώλυμα οὖν οὐ μικρὸν τοῖς βουλομένοις νεωτερίζειν: expunxit H | ἄριστον δὲ — 15. ἄλλους συνιέναι inclusi ‖ 14. Pro προειρημένης scribi uult H: προκειμένης, προηταιρισμένης O, προῃρημένης Meierus ‖ 16. ἐκπορευθέντες Meinekius: εἰσπορευθέντες *M* ‖ 17. γίνηται *M* | σημαίνειν C: σημαίνει *M* ‖ 18. δὲ addidit C ‖ 20. περὶ γὰρ τὰς cod. C: περιπέρτας *M* ‖ 21. γίνεται *M* ‖ 23. γίνηται *M*

εῖσαι κελεύῃ, τάδε κακουργεῖται ὑπὸ πυλωρῶν βου-
μένων νυκτὸς δέξασθαι τοὺς πολεμίους. ὃ μέν τις 3
έρας εἰς τὴν βαλανοδόκην τῶν πυλῶν ἄμμον προ-
βαλεν, ὅπως ἡ βάλανος ἔξω μένῃ ⟨καὶ⟩ μὴ ἐμβάλ-
ται εἰς τὸ τρύπημα. φασὶ δὲ καὶ ἐμβεβλημένας
λάνους ὧδε ἐξαιρεθῆναι. ἐμβαλλομένης κατ' ὀλίγον 4
μου εἰς τὴν βαλανοδόκην ἐσείετο ⟨ὁ μοχλὸς⟩ ἀψοφητί,
μηδεὶς αἴσθηται. μετέωρος οὖν ἡ βάλανος ἐγίγνετο
οπιπτούσης τῆς ψάμμου, ὥστε ῥᾳδίως αὐτὴν ἐξαιρε-
ναι. ἤδη δὲ πυλωρὸς δεξάμενος τὴν βάλανον 5
ρὰ ⟨τοῦ⟩ στρατηγοῦ ἐμβαλεῖν, ἐντεμὼν λάθρᾳ σμίλῃ
ῥίνῃ τὴν βάλανον, βρόχον λίνου περιβαλὼν ἐνέ-
λεν, εἶτα μετ' ὀλίγον τῷ λίνῳ ἀνέσπασεν. ἄλλος 6
προετοιμάσας ἐν γυργάθῳ λεπτῷ ἐνέβαλεν προσ-
μένου λίνου, καὶ ὕστερον ἀνέσπασεν. ἐξηρέθη
καὶ ἀνακρουσθεῖσα ἡ βάλανος. ἔτι δὲ καὶ θερ-
στρίῳ λεπτῷ ἐξῃρέθη· χρὴ δὲ τοῦ θερμαστρίου τὸ
ν ἓν μέρος εἶναι οἷον σωλῆνα, τὸ δὲ ἕτερον πλατύ,
τε τῷ μὲν σωληνοειδεῖ ὑπολαμβάνειν τὴν βάλανον,
δὲ ⟨πλατεῖ⟩ ἐπιλαμβάνειν. ἕτερος δὲ ἔλαθε τρί- 7
ς τὸν μοχλὸν μέλλων ἐμβάλλειν, ἵνα μὴ κατέλθῃ
τὸ τρύπημα ἡ βάλανος. περὶ Ἀχαΐαν δὲ ἐν πόλει 8
Ἡραιέων⟩ ἐπιχειροῦντές ⟨τινες⟩ κρυφαίως δέξασθαι ξέ-

3. προενέβαλεν C: προενέβαλλεν *M* ‖ 4. ἔξω μένῃ καὶ μὴ ἐξομένη μὴ *M* ‖ 7. ἐσείετο ⟨ὁ μοχλὸς⟩ H: σείεσθαι *M* ‖ 8. ἐγί-ο *M* | ὑποπιπτούσης H: προσπιπτούσης *M* ‖ 9. ψάμμου *M* ut XII 2, 8, ψαμμώδης VIII 2 ‖ 11. τοῦ ante στρατηγοῦ inse-t H | σμίλῃ C: σμήλη *M* ‖ 12. ἐνέβαλεν T: ἔβαλεν *M* ‖ 16. θερ-στρίῳ et θερμαστρίου H: θερμαστίῳ et θερμαστίου *M* ‖ 20. ατεῖ inseruit C | ἔλαθεν *M* ‖ 22. Post ἡ βάλανος in *M* est ὕστερον ἐωσθεῖσα ἀνοιχθῇ: expunxit H ratus interpolato-a olim scripsisse: ὕστερον ὠσθεῖσα ἀνήχθη | ἐν πόλει ⟨Ἡραιέ-⟩ ἐπιχειροῦντές ⟨τινες⟩ κρυφαίως C coll. Polyaen. II 36: πόλει ἐπιχειροῦντες κρυφαίως *M*

νους πρῶτον μὲν τῆς βαλάνου ἔλαβον τὰ μέτρα
9 τρόπῳ τοιῷδε. προκαθέντες ἐν τῇ ἡμέρᾳ εἰς τὴν
βαλανοδόκην λίνου λεπτοῦ καὶ ἰσχυροῦ βρόχον καὶ
τὰς ἀρχὰς ἔξω ἐάσαντες ἀφανεῖς, ὡς ἐν τῇ νυκτὶ
ἐνεβλήθη ἡ βάλανος, ἀνέσπασαν [τὰς ἀρχὰς τοῦ λίνου]
τὸν βρόχον καὶ τὴν βάλανον, λαβόντες δὲ τὰ μέτρα
αὐτῆς πάλιν καθῆκαν. ἔπειτα πρὸς ⟨τὰ⟩ μέτρα τῆς
10 βαλάνου βαλανάγραν ἐποιήσαντο τρόπῳ τοιῷδε. ἐχαλ-
κεύσαντο σίφωνά τε καὶ φορμορραφίδα. ἦν δὲ ὁ
μὲν σίφων ἐργασθεὶς καθάπερ εἴωθε γίγνεσθαι· τῆς
δὲ φορμορραφίδος τὸ μὲν ὀξὺ καὶ πολὺ μέρος εἰργά-
σαντο καθάπερ ταῖς ἄλλαις φορμορραφίσιν, ἡ δὲ
λαβὴ ἦν κοίλη ὥσπερ † στυρακίου ἢ ** στελέα ἐμ-
11 βάλλεται. καὶ παρὰ μὲν τῷ χαλκεῖ ἐνεβλήθη στελεόν,
† ἀπενεχθέντος δὲ ἐξῃρέθη, ὥστε πρὸς τὴν βάλανον
12 προσαχθεῖσαν ἁρμόσαι. ἤδη δέ τινες ἐν τῇ βαλανο-
δόκῃ οὔσης ⟨τῆς⟩ βαλάνου τὸ περίμετρον ὧδε ἔλαβον·
πηλὸν κεραμικὸν περιελίξαντες ὀθονίῳ λεπτῷ καθ-

3. καὶ τὰς ἀρχὰς ἔξω ἐάσαντες ἀφανεῖς H: καὶ τὰς ἀρχὰς ἔξω οὔσας ἀφανεῖς *M* (ἐάσας pro οὔσας C, καὶ τὰς ἀρχὰς ἔξω ἔχοντος οὔσας ἀφανεῖς T) ‖ 5. ἀνέσπασαν Co. O: ἀνέσπασεν *M* | Post ἀνέσπασεν in *M* est τὰς ἀρχὰς τοῦ λίνου: inclusi ego (τὰς ἀρχὰς solum eiecit H, ἀνέσπασε τὰς ἀρχὰς τοῦ λίνου καὶ τὸν βρόχον C) ‖ 7. τὰ ante μέτρα addidit H | Post τὰ μέτρα in *M* est οὕτω: expunxit H (οὕτω ⟨ληφθέντα⟩ T) ‖ 9. φορμορραφίδα L. Dindorfius: φορμοροφίδα *M* ‖ 10. γίνεσθαι *M* ‖ 11. δὲ T: τε *M* | φορμορραφίδος L. Dindorfius: φορμοραφίδος *M* (sic etiam 12) | εἰργάσαντο C: εἰργάσατο *M* ‖ 13. Post ἢ in *M* est lacuna. Ceterum verba corrupta ‖ 15. ἀπενεχθέντος, quod in *M* est, in ἀπενεχθείσης mutauit H; oratio manca esse uidetur. (Totus locus sic a Turr. legitur: ὥσπερ στυράκιον ἢ στελεά, ᾗ τὸ στελεὸν ἐμβάλλεται — ἀπενεχθέντος δὲ ἐξῃρέθη, ὥστε πρὸς τὸν σίφωνα προσαχθεῖσαν ἁρμόσαι.) ‖ 16. Post ἁρμόσαι in *M* est προνοητικῶς δὴ δοκεῖ ποιηθῆναι πρός τε τὸν χαλκέα μηδὲν ὑποπτεῦσαι ὅ τε σίφων οὗ ἕνεκα ἐργασθεὶς εἴη καὶ ἡ φορμοραφὶς καὶ τὰ ἅρμενα γίνεσθαι: expunxit H ‖ 17. τῆς ante βαλάνου inseruit H ‖ 18. κεραμικὸν C: κεραμεικὸν *M*

ἧκαν, ἐρρωμένως πιέζοντες περὶ τὴν βάλανον τὸν πη-
λόν· ἔπειτα ἀνέσπασαν τὸν πηλὸν καὶ ἔλαβον τὸν
τύπον τῆς βαλάνου, πρὸς ὃν τὴν βαλανάγραν ἐποιή-
σαντο. [† συμβάλλεται γίνεσθαι Τημένῳ Ῥοδίῳ ἐν Ἰωνίᾳ Τέως 13
πόλις εὐμεγέθης προειδότος ὑπὸ τοῦ πυλωροῦ. ἄλλα τε οὖν
προσυνέθεντο καὶ νύκτα ἀσέληνον καὶ σκοτεινήν, ἐν ᾗ ἔδει τὸν
μὲν ἀνοῖξαι, τὸν δὲ μετὰ ξένων εἰσελθεῖν. ἔπειτα δέον εἰς τὴν 14
ἐπιοῦσαν νύκτα πραχθῆναι παρῆν τῷ πυλωρῷ ἀνήρ, ὅστις ἐπεὶ
ὀψὲ ἦν καὶ φυλακαί τε ἐπὶ τοῦ τείχους καθίσταντο καὶ αἱ πύλαι
ἔμελλον κλείεσθαι, σκότους οὖν ἤδη ὄντος ἀπηλλάσσετο, ἐκδήσας
ἀρχὴν ἀγαθίδος λίνου κλωστοῦ, ὅπερ οὐκ ἔμελλε ῥᾳδίως διαρραγῆναι.
τὴν δὲ ἀγαθίδα ἐπορεύθη ἀπελίσσων ἀπὸ τῆς πόλεως πέντε στάδια, 15
ὅποι ἔμελλον οἱ εἰσπορευόμενοι ἥξειν. ἐπεὶ δὲ παρῆν ὁ στρατηγὸς 16
κλεῖσαι τὰς πύλας, καὶ ἔδωκε κατὰ τὸ ἔθος τῷ πυλωρῷ ἐμβαλεῖν
τὴν βάλανον, δεξάμενος ἐνέτεμε λαθραίως ῥίνῃ ἢ σμίλῃ τὴν
βάλανον, ὥστε ἐνέχεσθαι λίνον· εἶτα βρόχον περιθεὶς καθῆκε τὴν
βάλανον ἐχομένην ὑπὸ τοῦ λίνου, μετὰ δὲ ταῦτα κινήσας τὸν
μοχλὸν καὶ ἐπιδείξας τῷ στρατηγῷ κεκλειμένην τὴν πύλην εἶχεν
ἡσυχίαν. χρόνου δὲ προϊόντος ἀνασπάσας τὴν βάλανον, τὴν 17
ἀρχὴν τοῦ σπάρτου πρὸς αὑτὸν ἔδησε τοῦδε ἕνεκα, ἵν', εἰ καθ-
υπνώσας τύχοι, ἐγερθείη σπώμενος ὑπὸ τοῦ λίνου. ὁ δὲ Τήμενος 18

1. *ἐρρωμένως* H: *ἀρμένω M* | *πιέζοντες* Hertlinus: *πιεζοῦντες M* ‖ 4. *συμβάλλεται* — p. 38, 10: *προϊέναι* (§ 13—19) inclusi. Primum enuntiatum sic fortasse restituendum: *συμβόλῳ λέγεται γενέσθαι ὑπὸ Τημένῳ Ῥοδίῳ ἐν Ἰωνίᾳ Τέως πόλις εὐμεγέθης προδιδόντος τοῦ πυλωροῦ*: puto enim *ὑπὸ* loco suo aberrasse | *Τημένῳ* C: *τῇ μένω M* ‖ 7. *ἔπειτα δέον* scripsi (conf. XI 13 *ἐπανάστασιν δέον γενέσθαι*): *ἐπεὶ δὲ M* (*ἐπεὶ δὲ ἔδει* Haasius) ‖ 8. *ἀνὴρ ὅστις M* (*ἀνήρ τις ὃς* T) ‖ 9. *τείχους* Hertlinus: *τείχεος M* ‖ 11. *ἀγαθίδος* C: *ἀκανθίδος M* ‖ 12. *ἀγαθίδα* C: *ἀκανθίδα M* | *ἀπελίσσων* Hertlinus: *ἀπελάσσων M* (*ἀνελίσσων* C, *ἀπειλίσσων* O) ‖ 13. *ὅποι* Hertlinus: *ὅπη M* ‖ 15. Post *λαθραίως* in *M* est *ἀψοφητὶ*: expunxit H (*λαθραίως καὶ ἀψοφητὶ* Meinekius) | *σμίλῃ* T: *σμηλη M* ‖ 18. *κεκλειμένην* H: *κεκλεῖμένην* h. e. *κεκλεισμένην M* ‖ 20. *αὐτὸν M* | *ἔδησεν M* | *ἕνεκα ἵν'* H: *ἕνεκεν ὅτι M* (*ἕνεκεν ὡς* Hertlinus) ‖ 21. *τύχοι* L. Dindorfius: *τύχῃ M*

** πράσσοντα δέ τι τοιοῦτον τὸν μοχλὸν ἀφα- 22
ίζειν· ἤδη γάρ τινες ἐπιφανέντες ὑπεναντίοι ἐβιά-
αντο πάλιν κλεῖσαι, τοῦ μοχλοῦ παρόντος.
** διαπρίοντα δὲ ⟨τὸν⟩ μοχλὸν ἔλαιον ἐπιχεῖν· 19
ᾶσσον γὰρ καὶ ἀψοφητὶ μᾶλλον πρισθήσεται. ἐὰν
ὲ καὶ σπόγγος ἐπί τε τὸν πρίονα καὶ τὸν μοχλὸν
πιδεθῇ, πολλῷ κωφότερος ὁ ψόφος ἔσται. πολλὰ
ʼ ἄν τις καὶ ἄλλα ὁμότροπα τούτοις γράψειεν, ἀλλὰ
αῦτα μὲν παρετέον.

Εἰς δὲ τὸ τούτων μηδὲν κακουργεῖσθαι χρὴ 20
ρῶτον μὲν ⟨τὸν⟩ στρατηγὸν [μὴ δεδειπνηκότα] δι᾽ αὑτοῦ
ὴν κλεῖσιν ποιεῖσθαι, μηδὲ ἄλλῳ πιστεύειν ῥαθύμως
ιακείμενον· ἐν δὲ ⟨τοῖς⟩ ἐπικινδύνοις καὶ πάμπαν
ύννουν δεῖ περὶ ταύτην εἶναι. ἔπειτα τὸν μοχλὸν 2
εσιδηρῶσθαι διὰ μήκους ⟨ὅλου⟩ τριχῇ ἢ τετραχῇ·
ριστος γὰρ ἔσται. ἔπειτα βαλάνους ἐμβάλλεσθαι
ρεῖς μὴ ὁμοτρόπους, τούτων δὲ ἑκάστην φυλάττειν
μέρας τὸν στρατηγόν· εἰ δὲ πλείονες εἶεν, πάλῳ
αθ᾽ ἡμέραν τὸν λαχόντα. ἄριστον δὲ τὴν βάλανον 3
ὴ ἐξαιρετὴν εἶναι, ὑπὸ δὲ λοπίδος σιδηρᾶς κατ-
χεσθαι, ἵνα μὴ πλέον ἐξαιρομένη μετεωρίζηται τῷ
αρκίνῳ ἢ ὥστε ⟨τῷ⟩ μοχλῷ ὑποκεῖσθαι κλειομένων

1. Lacunam asteriscis indicauit H ‖ 3. Post *παρόντος* in *M* st *διὸ δεῖ πάντα τὰ τοιαῦτα προνοεῖν*: expunxit H ‖ 4. Asteiscos posuit H | *τὸν* ante *μοχλὸν* adiecit H ‖ 7. *κωφότερος ὁ* ψόφος Hauptius: *κουφότερος ὁ μοχλὸς M* ‖ 8. *γράψειεν* H: *ράψαι M* ‖ 11. *τὸν* ante *στρατηγὸν* adiecit H | *μὴ δεδειπνηκότα* ıclusi ‖ 12. Post *κλεῖσιν* in *M* est *καὶ τὴν ἐπιμέλειαν*: deleuit ‖ 13. *τοῖς* ante *ἐπικινδύνοις* adiecit H ‖ 15. *διὰ μήκους ⟨ὅλου⟩* auppius: *διὰ μήκους M* (eici uult H, sed cf. § 4 *πάντη σεσιηρωμένα*) ‖ 17. *ἑκάστην* H: *ἕκαστον M* ‖ 18. *ἡμέρας* Sauppius: *ὥρα M* (*ἄρα* H) | *τὸν στρατηγὸν* H: *τῶν στρατηγῶν M* | *εἶεν* …ησαν *M* ‖ 19. *τὸν λαχόντα* H: *τοὺς λαχόντας M* | *τὴν βά-* … *μὴ ἐξαιρετὴν* H: *τὰς βαλάνους μὴ ἐξαιρετὰς M* ‖ 20. *λο-* … *M* (*λεπίδος* voluit C) ‖ 22. *τῷ* add. Sauppius | *ὑποκεῖσθαι* …ius: *ὑποθεῖσθαι M* | *κλειομένων* H: *ἐπικλειομένων M*

τῶν πυλῶν καὶ ἀνοιγομένων ⟨ἁρμόττειν⟩. τὸν δὲ
καρκίνον ἐσκευάσθαι, ὅπως ὑπὸ τὴν λοπίδα κάθηται
4 καὶ ῥᾳδίως τὴν βάλανον μετεωρίζῃ. Ἀπολλωνιᾶται
δὲ οἱ ἐν τῷ Πόντῳ παθόντες τι τῶν προγεγραμμέ-
νων κατεσκεύασαν τὰς πύλας κλείεσθαι ὑπὸ σφύρας
τε μεγάλης καὶ κτύπου παμμεγέθους γιγνομένου, ὡς
σχεδὸν κατὰ πᾶσαν τὴν πόλιν ἀκούεσθαι ὅταν κλεί-
ωνται ἢ ἀνοίγωνται αἱ πύλαι· οὕτω μεγάλα τε καὶ
σεσιδηρωμένα πάντῃ ⟨τὰ⟩ κλεῖθρα. τὸ δὲ αὐτὸ καὶ
5 ἐν Αἰγίνῃ ⟨γίγνεται⟩. ὅταν δὲ αἱ πύλαι κλεισθῶσι,
τοῖς φύλαξι σύνθημα καὶ παρασύνθημα δόντα ἐπὶ
τὰ φυλακεῖα διαπέμψαι.

21 [Περὶ δὲ ἁρμένων ἑτοιμασίας καὶ ὅσα ⟨χρὴ⟩ περὶ χώραν φι-
λίαν προκατασκευάζειν ἢ τὰ ἐν τῇ χώρᾳ ὡς δεῖ ἀφανίζειν ἢ
ἀχρεῖα ποιεῖν τοῖς ἐναντίοις, ὧδέ μοι παραλείπεται, ἐν δὲ τῷ
2 Παρασκευαστικῷ περὶ τούτων τελέως δεδήλωται.] Περὶ δὲ
φυλάκων καταστάσεως καὶ περιοδειῶν [καὶ πανείων]
καὶ συνθημάτων καὶ παρασυνθημάτων τὰ μὲν πολλὰ
ἐν τῇ Στρατοπεδευτικῇ βίβλῳ γέγραπται ὃν τρόπον
δεῖ γίγνεσθαι, ὀλίγα δὲ [αὐτῶν] καὶ νῦν δηλώσομεν.

22 Νυκτοφυλακεῖν ἐν μὲν τοῖς κινδύνοις προσκαθη-
μένων ἤδη ἐγγὺς ⟨τῶν⟩ πολεμίων πόλει [ἢ στρατοπέδῳ]

1. ἁρμόττειν inserui post ἀνοιγομένων. cf. XXXVI 1 ‖ 2. ἐσκευάσθαι M (ἐσκολιῶσθαι proposuit H) | λεπίδα uoluit C | κάθηται M (καθίηται homo doctus) ‖ 9. πάντῃ τὰ κλεῖθρα scripsi: πάντα κλεῖθρα M (τὰ κλεῖθρα H) ‖ 10. Post Αἰγίνῃ inserui γίγνεται suadente H; facile enim inter Αἰγίνῃ et ὅταν haec uox excidere poterat ‖ 11. δόντα Hertlinus: δόντας M ‖ 12. φυλακεῖα H: φυλάκια M ‖ 13. περὶ δὲ ἁρμένων — 16. δεδήλωται inclusi (14. ἢ τὰ — 15. ἐναντίοις iam Herchero suspecta erant) | χρὴ add. H ‖ 16. τελέως δεδήλωται H: τελείως δηλοῦται M ‖ 17. περιοδειῶν Hertlinus: περιοδιῶν M | καὶ πανείων inclusi ‖ 19. γέγραπται H: γραπτέον M ‖ 20. γίγνεσθαι scripsi: γενέσθαι M (ὃν τρόπον — γενέσθαι deleri uoluit H) | αὐτῶν inclusi auct. H ‖ 21. νυκτοφυλακεῖν H: νυκτοφυλακεῖσθαι M | Post κινδύνοις in M καὶ est: expunxit H | προσκαθημένων Meierus: προκαθημένων M ‖ 22.

ὧδε>. τὸν μὲν στρατηγὸν καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ 2
τάχθαι περὶ τὰ ἀρχεῖα καὶ τὴν ἀγοράν, ἐὰν ὀχυ-
ότητος μετέχῃ· εἰ δὲ μή, προκατειληφέναι τόπον
ς πόλεως ἐρυμνότατόν τε καὶ ἐπὶ πλεῖστον τῆς
λεως ὁρώμενον. περὶ δὲ τὸ στρατήγιον σκηνοῦν 3
ὶ διατελεῖν ἀεὶ τὸν σαλπικτὴν καὶ τοὺς δρομο-
ρυκας, ἵν', ἐάν τι δέῃ σημῆναι ἢ παραγγεῖλαι, ἐξ
οίμου ὑπάρχωσι, καὶ οἵ τε ἄλλοι φύλακες τὸ μέλ-
ν αἴσθωνται καὶ οἱ περίοδοι, ὅπου ἂν ὄντες τύ-
σι κατὰ περιοδείαν τῆς πόλεως. ἔπειτα τούς τε 4
ὶ τῷ τείχει φύλακας καὶ τοὺς ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ
οὺς> ἐπὶ τῶν ἀρχείων καὶ τῶν εἰς τὴν ἀγορὰν εἰσ-
λῶν καὶ τοῦ θεάτρου καὶ τῶν ἄλλων κατεχομένων
ρίων διὰ βραχέων τε φυλάσσειν καὶ ἅμα πολλούς.
γὰρ τῷ δι' ὀλίγου φυλάσσειν οὔτ' ἂν κατὰ μῆ- 5
ς χρόνου δύναιτό τις πρᾶξαί τι πρὸς τοὺς πολε-
ους καὶ νεωτερίσαι φθάσας, ἧττόν τ' ἂν ὕπνοι
γίγνοιντο διὰ βραχέος φυλασσόντων, τῷ τε πολλοὺς
α φυλάσσειν μᾶλλον <ἂν> δύναιτο ἐκφερομυθεῖσθαί
τῶν πρασσομένων· ἐὰν δὲ ὀλίγοι τε καὶ μακρὰς 6

ν addid. H | ἢ στρατοπέδῳ inclusi ‖ 1. ὧδε addid. Meierus | Post
ν μὲν στρατηγὸν in *M* est: τὸν τοῦ ὅλου ἡγεμόνα: expunxit
‖ 2. τετάχθαι περὶ τὰ ἀρχεῖα H: τετάχθαι καὶ τὰ περὶ ἀρχεῖα
‖ 4. ἐπὶ πλεῖστον τῆς πόλεως H: ἐπὶ πλεῖστον ἀπ' αὐτοῦ
ς πόλεως *M* (ἐπὶ πλεῖστον πανταχοῦ τῆς πόλεως T) ‖ 6. σαλ-
κτὴν H: σαλπιγκτὴν *M* ‖ 8. οἵ τε C: εἴτε οἱ *M* ‖ 9. ὅπου ἂν
. O: ὅπου ἐὰν *M* ‖ 10. περιοδείαν Hertlinus: περιοδίαν *M* ‖
. τοὺς ante ἐπὶ τῶν ἀρχείων addidit H ‖ 14. διὰ βραχέων τε
λάσσειν καὶ ἅμα πολλούς H: διὰ βραχέων τε φυλάσσειν καὶ
λλὰς εἶναι τὰς φυλακὰς καὶ ἅμα πολλοὺς ἀνθρώπους *M* ‖ 15.
τ' ἂν Sauppius: ὅτ' ἂν *M* (οὐκ ἂν C, ἧττον ἂν ἢ T, ἥκιστ'
H) ‖ 17. ὕπνος ἐγγίγνοιτο scribi uult H ‖ 18. τῷ τε C: τότε
‖ 19. ἂν addiderunt T ‖ 20. Post πρασσομένων in *M* est
ρηγορέναι τε ὡς πλείστους ἄμεινον ἐν τοῖς κινδύνοις καὶ
ντα φυλάξαι ἐν τῇ νυκτὶ ἵν' ὡς πλεῖστοι καθ' ἑκάστην φυ-
κὴν προφυλάσσωσιν: expunxit H

φυλάσσωσιν, ὕπνος τ' ἂν ἐγγίγνοιτο διὰ τὸ μῆκος
τῶν φυλακῶν, καὶ εἴ τινές τι ἐγχειροῖεν νεωτερίσαι,
παρέχοι ἂν αὐτοῖς τοῦ χρόνου τὸ μῆκος καὶ φθάσαι
7 καὶ λαθεῖν πράξαντάς τι πρὸς τοὺς πολεμίους. ἔτι
δὲ χρὴ ἐν τοῖς κινδύνοις καὶ τάδε προνοεῖν. τῶν
φυλάκων μηδένα προγιγνώσκειν μήτε ὁπότε μήτε
ὅπου φυλάξει τῆς πόλεως, μηδὲ τῶν αὐτῶν ἀεὶ τοὺς
αὐτοὺς ἡγεῖσθαι, ἀλλ' ὡς πυκνότατα [πάντα] μεθιστά-
ναι τὰ περὶ τὴν πολιτοφυλακίαν· οὕτω γὰρ ἂν ἥκι-
στά τις δύναιτο τοῖς ἔξω προδιδοὺς δηλοῦν τι ἢ
8 προσδέξασθαι παρὰ τῶν πολεμίων [μὴ προειδότων ὅπου
τοῦ τείχους τὴν νύκτα ἔσονται μηδὲ μεθ' ὧν, ἀλλ' ἀγνοοῦντες
τὸ μέλλον, καὶ τοὺς ἡμέρας φυλάξαντας μὴ φυλάσσειν νυκτός·
9 οὐ γὰρ ἐπιτήδειον προειδέναι ἃ μέλλει ἕκαστος πράσσειν.] προ-
φυλάσσοιέν τ' ἂν ἐκ τῶν ἐπὶ τῷ τείχει φυλακείων
οἱ προφύλακες ὧδε. ἐξ ἑκάστου γὰρ φυλακείου καθ'
ἑκάστην φυλακὴν προφυλασσόντων εἷς ἀνὴρ ἐπὶ τὸ
ἐχόμενον φυλακεῖον, καὶ ἀπ' ἐκείνου ἄλλος ἐπὶ τὸ
ἐχόμενον, καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων ⟨ἄλλοι⟩ ἐπὶ τὰ ἄλλα·
παρηγγέλθω δὲ ποιεῖν ἅπαντας τοῦτο ἀπὸ συσση-

---

3. *παρέχοι* C: *ὑπάρχοι* *M* ‖ 4. Post *πολεμίους* in *M* est *διὰ δεῖ τὰ τοιαῦτα μὴ ἀγνοεῖν*: expunxit H ‖ 6. *προγιγνώσκειν* H: *προγινώσκειν* *M* ‖ *μήτε ὁπότε* Sauppius: *μήτε ὅπου στῆναι* *M* (*μήτε ὅπου στήσει* C, *μήτε ὅπου στῆναι ἔσται* uel *ὑπάρξει* Meinekius, *μήτε ὅπου στήσεται* uel *στῆναι δεήσει* Hertlinus, *μήτε ὅπου πράξει* H; an scribendum *μήτε ὅπου ἔσται μήτε ὁπότε φυλάξει* eiecto *τῆς πόλεως*? ‖ 8. *πάντα* inclusi Herchero suadente ‖ 11. *μὴ προειδότων* — 14. *πράσσειν* inclusi | *μὴ οὖν προειδέναι* scribi uult H ‖ 12. *ἀγνοοῦντες* *M* (*ἀγνοούντων* puto hunc interpolatorem scripsisse: *ἀγνοεῖν πάντας* T, *ἀγνοεῖν* H) 14. *οὐ* Hassius: *οὗ* *M* | *προειδέναι ἃ μέλλει* Hassius: *πρoϊέναι ἀμελεῖ* cod. Cas. (in *M* periit) ‖ 15. *φυλακείων* H: *φυλάκων* *M* (*φυλακίων* T) ‖ 16. *φυλακίου* *M* ‖ 17. *προφυλασσόντων* C: *τῶν προφυλασσόντων* *M* 1 (*προφυλασσέτω* mallit H) ‖ 18. *φυλάκιον* *M* | *ἄλλος ἐπὶ* H: *ἄλλος εἰς* *M* ‖ 19. *ἄλλοι* add. T ‖ 20. *ἅπαντας* cod. Cas.: *ἅπα . . . πάντας* *M*

μων. [καὶ οὕτω πολλοί τε ἅμα περιοδεύσουσι καὶ μικρὸν ἕκαστος 10
χωρίον κινηθήσεται, καὶ οὐ θαμὰ οἱ αὐτοὶ παρὰ τοῖς αὐτοῖς δια-
τελοῦσι, πυκνὰ ἄλλων προφυλάκων παρ' ἄλλοις γιγνομένων φύ-
λαξι. τούτου δὲ οὕτω πρασσομένου οὐκ ἄν τι ἐκ τῶν φυλάκων
νεωτερισθείη.] *τοὺς δὲ προφυλάσσοντας ἀντιπροσώπους* 11
ἀλλήλοις ἑστάναι· οὕτω γὰρ ἂν πάντα ὑπ' αὐτῶν
βλέποιτο, καὶ ἥκιστ' ἂν ὑπό τινων ἀγρευθεῖεν λάθρᾳ
προσελθόντων, [ἅπερ ἤδη γεγονότα περὶ τὰ ἡμεροσκοπεῖα δε-
δήλωται.] *ἐν δὲ ταῖς χειμεριναῖς καὶ σκοτειναῖς νυξὶν* 12
ἄλλην ⟨καὶ ἄλλην⟩ αὐτοὺς λίθους βάλλειν εἰς τὸ ἔξω
μέρος τοῦ τείχους, καὶ ὡς δὴ ὁρωμένους τινὰς ὑπ' αὐτῶν
ἐρωτώντων τίνες εἰσίν· ἀπὸ ταὐτομάτου γὰρ ἂν γνω-
σθεῖέν τινες προσπελάζοντες. ἂν δὲ δοκῇ, καὶ εἰς τὸ ἔσω 13
μέρος [τῆς πόλεως] *τὸ αὐτὸ ποιεῖν. οἱ δέ τινες τοῦτό φασι*
βλαβερὸν εἶναι· τοὺς γὰρ προσιόντας τῶν πολεμίων
ἐν τῷ σκότει προαισθάνεσθαι ⟨ὅτι⟩ οὐ προσιτητέον
ἐστίν. ἄριστον δ' ἐν ⟨ταῖς⟩ τοιαύταις νυξὶν ἔξω τοῦ 14
τείχους κύνας προσδεδέσθαι νυκτερεύοντας, οἵπερ ἐκ

---

1. *καὶ οὕτω* — 5. *νεωτερισθείη* inclusi | *πολλοί τε ἅμα* H: *πολλοί τε καὶ ἅμα* M | *περιοδεύσουσι* Meierus: *περιοδεύουσιν* M | *ἕκαστος* C: *ἕκαστον* M ‖ 2. *καὶ οὐ θαμὰ* Hertlinus: *καὶ οὐδ' ἅμα* M (*οὐδ' ἀεὶ* H) ‖ 3. *προφυλάκων* C: *φυλάκων* M | *γινομένοις* M | *φύλαξιν* C: *προσφύλαξιν* M ‖ 4. *οὐκ ἄν τι* Sauppius: *ὅταν τι* M (*ἥκιστ' ἄν τι* Kirchhoffius) ‖ 5. *τοὺς δὲ προφυλάσσοντας* Kirchhoffius: *τούσδε προφυλάσσωσιν* M (*τοὺς δὲ οἳ ἂν προφυλάσσωσιν* Sauppius, *τούσδε οἳ ἂν προφυλάσσωσιν* (ad praecedentia relatum) ** *φυλάσσωσιν, ἀντιπ.* etc. T) ‖ 6. *πάντα* H: *πάντῃ* Par. | *ὑπ'* T: *ἀπ'* M ‖ 7. *βλέποιτο* H: *βλέποιντο* M | *ἥκιστ' ἂν* H: *ἥκιστα* M ‖ 8. *προσελθόντων* T: *προελθόντων* Par. | *ἡμεροσκοπεῖα* Hertlinus: *ἡμεροσκόπια* Par. | *ἅπερ* — *δεδήλωται* inclusi auctore H ‖ 9. *ἄλλην ⟨καὶ ἄλλην⟩* C: *ἄλλην* M ‖ 11. *ὁρωμένων τινῶν* legendum esse suspicatur H ‖ 12. *εἰσὶν* H: *εἶεν* M ‖ 14. *τῆς πόλεως* inclusi H auctore | *φασὶν* M ‖ 16. *⟨ὅτι⟩ οὐ προσιτητέον* Hauptius: *οὐ προσπηγαιον* M ‖ 17. Post *ἐστὶν* in M est *διὰ τὴν φωνήν τε τῶν περιόδων καὶ τὸ βάλλειν ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸν σιγώμενον τόπον* | *ταῖς* addidit H ‖ 18. *τείχους* Hertlinus: *τείχεος* M | *κύνας* C: *κύνα* M

πλείονος ἐμφανιοῦσι τοῦ τ' ἂν ἐγγίγνοιτο διὰ τὸ μῆκος
που προσπελάζοντα τῇ πόλει λαῦ τι ἐγχειροῖεν νεωτερίσαι,
μενον αὐτομολεῖν· ἅμα δὲ καὶ τὸν τὸ μῆκος καὶ φθάσαι
15 καθεύδων, ἐγεροῦσι διὰ τὸν ὑλαγμόν. ἢ πολεμίους. ἔτι
πόλεως εὐπρόσοδα καὶ εὐεπίθετα τοῖς πολεμίοις ᾖ,
τῇδε φύλακας καθιστάναι τοὺς τὰ πλεῖστα κεκτημέ-
νους καὶ ἐντιμοτάτους τε καὶ τῶν μεγίστων μετ-
έχοντας ⟨ἐν⟩ τῇ πόλει· μάλιστα γὰρ ἂν αὐτοῖς προσ-
ήκοι μὴ πρὸς ἡδονὰς τραπέσθαι, ἀλλὰ μεμνημένους
16 τοῖς αὐτῶν ἂν προσέχειν. ⟨ἐν⟩ δὲ ταῖς πανδήμοις
ἑορταῖς χρὴ τῶν κατὰ ⟨τὴν⟩ πόλιν φυλάκων ὅσοι ἂν
ὦσι μάλιστα ὕποπτοι καὶ ἄπιστοι ἀφίεσθαι ἀπὸ τῶν
17 φυλακείων κατ' οἰκίας ἑορτάζειν. καὶ ἅμα μὲν πο-
λυωρεῖσθαι δόξουσιν, ἅμα δὲ οὐδὲν ἂν ἐπ' αὐτοῖς
εἴη πρᾶξαι. ἀντὶ δὲ τούτων ἄλλους εἰς τὰ φυλακεῖα
καθιστάναι πιστοτέρως ἔχοντας· περὶ γὰρ τὰς ἑορτὰς
18 μάλιστα οἱ βουλόμενοί τι νεωτερίζειν ἐγχειροῦσιν. ὅσα
δὲ πάθη γέγονε περὶ τοὺς τοιούτους καιρούς, ἐν
19 ἄλλοις δεδήλωται. ἀγαθὸν δὲ ἅμα τούτοις μηδὲ τὰς
ἀναβάσεις ἐπὶ τὸ τεῖχος εὐπόρους εἶναι ἀλλὰ κλει-
στάς, ἵνα μηδενὶ ἐγγίγνηται προκαταλαμβάνειν τι τοῦ

1. κατάσκοπον προσπελάζοντα H: κατάσκοπον ἢ αὐτόμολον προσπελάζοντα *M* | 2. ἢ ⟨τὸν⟩ πειρώμενον αὐτομολεῖν H: ἢ πῆ ὁρμώμενον αὐτομολοῦντα *M* ‖ 4. ἐγεροῦσι C: ἐγείρουσι *M* ‖ 5. ᾖ C: ἢ *M* ‖ 8. ἐν addidit Hertlinus; confert H XXXVIII 3 | προσήκοι T: προσήκει *M* ‖ 9. ἀλλὰ μεμνημένους τοῖς αὐτῶν ἂν προσέχειν scripsi, τοῖς αὐτῶν illo ex lin. 12 ὕποπτοι τοῖς αὐτῶν huc transposito: ἀλλὰ μεμνημένους ἂν προσέχειν *M* ‖ 10. ⟨ἐν⟩ δὲ ταῖς Haasius: δὲ ταῖς Par. ‖ 11. τὴν inseruit Sauppius | ὅσοι ἂν ὦσι H: ὅσοι ἐν σώμασι *M* ‖ 12. τοῖς αὐτῶν, quod post ὕποπτοι in *M* est, ex hoc loco remoui uide ad l. 9 ‖ 13. φυλακίων Par. | καὶ ἅμα C: καὶ ἀλλὰ *M* ‖ 16. Post περὶ γὰρ τὰς ἑορτὰς in *M* est τοὺς τοιούτους καιροὺς: expunxit H ‖ 18. πάθη Hertlinus: πάθεα *M* | τοὺς τοιούτους καιροὺς C: τοῦ στοιχείου τοὺς καιροὺς *M* ‖ 19. δεδήλωται H: δηλοῦται *M* | ἀγαθὸν T: -αλὸν *M* (καλὸν C) ‖ 21. ἐγγίνηται *M* | τι Kirchhoffius: ἔτι *M*

ν. [καὶ οὕτω πολλοί τε ἅμα πεπ...ναι τοῖς πολεμίοις, [ἀλλ' ὦσι
ίον κινηθήσεται, καὶ ο...ουλη ἐξ ἀνάγκης ἐπὶ τοῦ τείχους διατε-
ῶσι, πυκνὰ ἄλλ...ταβαίνοντες,] ἄν τέ τινες ἔξωθεν τῆς πό-
τούτο...ωσιν ὑπερβάντες, μὴ ῥᾳδίως διὰ ταχέων
ταβαίνωσιν ἀπὸ τοῦ τείχους εἰς τὴν πόλιν, ἐὰν
θέλωσιν ἀφ' ὑψηλῶν καταπηδῶντες κινδυνεύειν
ἢ μήτε λαθεῖν μήτε φθάσαι. πρέποι δ' ἂν τὸ παρασκεύασμα
)το περὶ τὰς ἀναβάσεις καὶ ἐν τυράννου ἀκροπόλει.] μετὰ δὲ 2
ν † ἔξω ναυμαχίαν ἐπιβουλευόμενος ὁ φρούραρχος
κοκλῆς, ⟨τὰς⟩ ἀναβάσεις κλειστὰς ποιήσας κατέστησε
λακας ἐπὶ τῷ τείχει, ἔξω δὲ τῆς πόλεως περιοδείας
οιεῖτο μετὰ κυνῶν· προσεδέχετο γὰρ ἔξωθέν τινα
ιβουλήν. ἐν ὁμονοοῦσι δὲ καὶ μηδενὸς ὑπόπτου 2
τος ἐν τῇ πόλει ἐν ⟨τοῖς ἐπὶ⟩ τῷ τείχει φυλακείοις
ὶ τὰς νύκτας λύχνα καίεσθαι ⟨ἐν⟩ λαμπτῆρσιν, ἵνα
θ' οὓς ἄν τι προσπελάζῃ πολέμιον, ἄρωσι τῷ στρα-
γῷ τὸν λαμπτῆρα. ἐὰν ⟨δὲ⟩ μὴ φαίνηται πρὸς τὸν 2
ρατηγὸν ὁ λαμπτὴρ τόπου κωλύοντος, ἄλλος ⟨ἐπ'
λῳ⟩ διαδεκτὴρ ὑπολαμβάνων λαμπτῆρι σημαινέτω
στρατηγῷ, ὁ δὲ στρατηγὸς τὸ ἐμφανιζόμενον
τῷ τοῖς ἄλλοις φύλαξι δηλούτω ⟨τῇ⟩ σάλπιγγι ἢ

---

1. ἀλλ' ὦσι — 3. καταβαίνοντες inclusi ‖ 2. βούλῃ Hertlinus: ίλει M ‖ 3. καταβαίνοντες C: καταβαίνουσιν M (ceterum rchero quoque καὶ μὴ καταβαίνοντες delendum uidetur) ‖ 6. ' ὑψηλῶν Hertlinus: ἀπ' ἀλλήλων M ‖ 7. καὶ μήτε — 8. ἀκρο-λει inclusi | προτρέποι M ‖ 9. ἔξω M (ἐν Νάξῳ C, ἐν Κιτίῳ | ἐπιβουλευόμενος C: ἐπιβουλευομένοις M ‖ 10. νικοκλης M | ; inseruit H ‖ 11. περιοδείας C: περιοδίας M ‖ 12. προσεδέ-το H: προσεδέχοντο M ‖ 13. ὑπόπτου ὄντος Kirchhoffius: οπτεύοντος M (μηδενὸς μηδένα ὑποπτεύοντος Meinekius, δενὸς ὑποπτευθέντος Hertlinus, μηδενὸς ὑποπτεύοντος τὸν ίας H) ‖ 14. ἐν τοῖς ἐπὶ τῷ τείχει φυλακείοις T: ἐν τῷ τείχει λακείοις M (ἐν τοῖς ἐν τῷ τ. φ. C) ‖ 15. ἐν add. C ‖ 17. δὲ l. C ‖ 18. ἄλλος ⟨ἐπ' ἄλλῳ⟩ διαδεκτὴρ H coll. VI 2: ἄλλος δέκτηρ M ‖ 19. σημαινέτω H: φαινέτω M ‖ 21. τῇ addidit ἢ τοῖς δρομοκήρυξι T: τοῖς δρομοκήρυξιν ἢ M

23 τοῖς δρομοκήρυξιν, ὁποτέρως ἂν συμφέρῃ. κατὰ δὲ
τοὺς καιροὺς τούτους καὶ οὕτω περὶ τὰς φυλακὰς
διατελούντων παραγγελλέσθω τῷ ἄλλῳ ὄχλῳ, ὅταν
σημανθῇ, μηδένα ἐξιέναι· ἐὰν δέ τις ἐξίῃ ἐπί τινα
πρᾶξιν ἀναγκαῖον, μετὰ λαμπτῆρος πορεύεσθαι, ἵνα
24 πόρρωθεν κατάδηλος ᾖ τοῖς περιοδεύουσι. μηδ' ἐργά-
ζεσθαι μηδένα δημιουργὸν ⟨ἢ⟩ χειροτέχνην, ἵνα μὴ
ψόφοι ἀπατηλοὶ γίγνωνται τοῖς φύλαξιν. ὃν δ' ἂν
τρόπον ἴσως καὶ κοινῶς μακροτέρων ἢ βραχυτέρων
⟨τῶν⟩ νυκτῶν γιγνομένων ἅπασιν αἱ φυλακαὶ γίγνοιντο,
25 πρὸς κλεψύδραν χρὴ φυλάσσειν. ταύτην δὲ συμβάλ-
λειν διαδοχῇ ⟨μιᾶς⟩ μερίδος, μᾶλλον δὲ αὐτῆς κεκη-
ρῶσθαι τὰ ἔσωθεν, καὶ μακροτέρων μὲν γιγνομένων
τῶν νυκτῶν ἀφαιρεῖσθαι τοῦ κηροῦ, ἵνα πλέον ὕδωρ
χωρῇ, βραχυτέρων δὲ προσπλάσσεσθαι, ἵνα ἔλασσον
δέχηται. [περὶ μὲν οὖν φυλακῶν ἰσότητος ἱκανῶς μοι δεδη-
λώσθω.]

26 Ἐν δὲ τοῖς ἀκινδυνοτέροις τοὺς ἡμίσεις τῶν προ-
γεγραμμένων εἰς τὰς φυλακὰς καὶ περιοδείας χρὴ
τετάχθαι, [καὶ οὕτω τὸ ἥμισυ τῆς στρατιᾶς νύκτα ἑκάστην
φυλάξει·] ἀκινδύνων δὲ καὶ εἰρηναίων ὄντων ἐλάχιστά
27 τε καὶ ἐλαχίστους τῶν ἀνθρώπων ὀχλεῖν.

Καὶ ἐν ταῖς περιοδείαις χρὴ σκυταλίδα ἔχουσαν

---

4. σημανθῇ Kirchhoffius: σημειωθῇ *M* ‖ 7. ἢ ante χειροτέχνην addidit Meinekius ‖ 8. ἀπατηλοὶ scripsi: ἀπό τινων *M* (ἀπ' αὐτῶν H) | γίνωνται *M* ‖ 10. τῶν addidit Kirchhoffius | γινομένων *M* | ἅπασιν C: καὶ πᾶσιν *M* ‖ 11. ταύτην δὲ συμβάλλειν διαδοχῇ ⟨μιᾶς⟩ μερίδος scripsi (poteram etiam ταύτῃ δὲ — διαδοχὴν exhibere): ταύτην δὲ συμβάλλειν διαδοχῇ μέριδος *M* (ταύτης δὲ συμβάλλειν εἰς διαδοχὴν τὰς μερίδας T, ταύτην δὲ μεταβάλλειν διὰ δέχ' ἡμερῶν H) ‖ 13. γινομένων *M* ‖ 15. προσπλάσσεσθαι C: προσπελάσσεσθαι *M* ‖ 16. περὶ μὲν — 17. δεδηλώσθω inclusi | φυλακῶν C: φυλάκων *M* | ἱκανῶς C: ἱκανός *M* | 18. ἡμίσεις H: ἡμίσεας *M* ‖ 19. περιοδείας C: περιοδίας *M* | 20. καὶ οὕτω — 21. φυλάξει inclusi ‖ 23. καὶ ἐν ταῖς T: καὶ ἐὰν

μεῖον παρὰ τοῦ στρατηγοῦ παραδίδοσθαι τῷ πρώτῳ
λακι, τοῦτον δὲ ⟨διδόναι⟩ τῷ ἐχομένῳ καὶ ἕτερον
ρῳ, μέχρι ⟨ἂν⟩ περιενεχθῇ ἡ σκυταλὶς κύκλῳ τὴν
λιν καὶ ἀνακομισθῇ παρὰ τὸν στρατηγόν· προειρῆσθαι
τοῖς φύλαξι μὴ πορρωτέρω προενεγκεῖν τὴν σκυτα-
ία τοῦ ἐχομένου φύλακος. ἐὰν δ' ὁ ἐλθὼν κατα- 28
βῃ τόπον ἔρημον φύλακος, πάλιν ἀποδιδόναι παρ'
ἔλαβε τὴν σκυταλίδα, ⟨ἵν'⟩ αἴσθηται ὁ στρατηγὸς
γνῷ τὸν μὴ παραδεξάμενον ἀλλ' ἐκλιπόντα τὴν
λακήν. ὃς δ' ἂν φυλακῆς αὐτῷ οὔσης μὴ παρῇ 29
τὸ τεταγμένον, ὁ λοχαγὸς αὐτοῦ παραχρῆμα τὴν
λακὴν ἀποδόσθω, ὁπόσον ἂν εὑρίσκῃ, καὶ κατα-
ησάτω ὅστις ὑπὲρ αὐτοῦ φυλάξει. ἔπειτα ⟨ὁ⟩ πρό-
νος αὐτοῦ ἀποδιδότω τῷ πριαμένῳ τὴν φυλακήν,
δὲ ταξίαρχος αὐτὸν τῇ ὑστεραίᾳ ζημιούτω τῇ νο-
ομένῃ ζημίᾳ.

Ἐπεξόδους δὲ ποιούμενον λαθραίους ἐν νυκτὶ 23
ς προσκαθημένοις πολεμίοις τάδε προνοεῖν. πρῶ-
ν μὲν φυλάξαι ὅπως μή ⟨τις⟩ ἐξαυτομολήσῃ· ἔπειτα
ς ὑπαίθριον μηδὲν εἶναι, ἵνα μὴ ὁ ὑπὲρ τῆς πό-
ος ἀὴρ πυρωδέστερος ὢν τοῦ ἄλλου ἐκφήνῃ τὸ
λλον. τούς τε τῶν κυνῶν ὑλαγμοὺς καὶ τῶν ἀλεκ- 2

M | περιοδείαις H: περιοδείας M (περιοδίαις T) | Post χρὴ M est τῶν στρατηγῶν: expunxit H (χρὴ τὸν στρατηγὸν T) || διδόναι adiecit H || 4. ἂν adiecit Meinekius || 5. ἀνακομισθῇ inekius: κομισθῇ M || 6. φύλαξι H: προφύλαξιν M || 7. δ' ὁ δὲ M || 8. πάλιν ἀποδιδόναι Sauppius: πάντ' ἀντιδιδόναι (παραχρῆμα ἀποδιδόναι C, πάλιν ἀντιδιδόναι O, ἀντιδιδό- H) || 9. ἵν' adiecit C || 10. ἐκλιπόντα C: ἐκλείποντα M || 13. ὁπόσον Hertlinus: πόσον δ' M || 14. ὁ ante πρόξενος addiderunt πρόξενος αὐτοῦ Sauppius: πρόξενος ἐξ αὐτοῦ M (πρόξενος τῶν αὐτοῦ T) || 15. φυλακὴν M (κομιδὴν scribi uult H) || 18. θραίους (uel λαθραίας) H: λαθραίως M || 20. μή ⟨τις⟩ C: M || 21. μὴ ὁ T: μήθ' M

τρυόνων τὰς φωνὰς ἀφανίζειν τόνδε τὸν καιρ
ἐπικαύσαντά τι τοῦ σώματος· [καὶ γὰρ αἱ τούτων φω
3 ὄρθρου φθεγγόμεναι ἐκφαίνουσι τὸ μέλλον.] ἐποίησαν δέ
νες καὶ τοιόνδε τεχνάσαντες. στασιασμοῦ προσπο
τοῦ μετὰ προφάσεως εὐλόγου γενομένου παρ' αὐτ
καιρὸν τηρήσαντες καὶ ἐπεξελθόντες ἐπέθεντο π
4 ἐλπίδα τοῖς πολεμίοις καὶ κατώρθωσαν. ἤδη δέ τι
τειχήρεις ὄντες καὶ ὧδε ⟨ἔλαθον ἐπεξ⟩ελθόντες.
μὲν πύλας ἀνέδειμαν ὁρατῶς τοῖς πολεμίοις· ᾗ
μάλιστα εὐεπιθέτους εἶχον τοὺς ἐναντίους, ταύτῃ κ
επέτασαν ἱστίον, καὶ ἀνῆραν διὰ χρόνου τινός, ὥ
κατ' ἀρχὰς μὲν θαυμάσαι τοὺς πολεμίους, ὕστε
5 δὲ καὶ πολλάκις γιγνομένου ἀμέλειαν εἶχον. οἱ
ἐν τῇ πόλει ἐν νυκτὶ διελόντες τοῦ τείχους ὅ
ἤθελον, καὶ ἀντιδομὴν παρασκευασάμενοι κατεπέτα
τὸ ἱστίον, τηρήσαντες δὲ καιρὸν ⟨καὶ⟩ ἐπεξελθόν
ἐπέθεντο παραδόξως τοῖς πολεμίοις· [ποιοῦντες δὲ τα
6 ἐφύλασσον μή τις αὐτομολήσῃ.] οὐ μὴν οὐδ' ἐν ταῖς
ξὶν ἀσκέπτως μετ' ὄχλου ἐκπορευτέον. οἷα καὶ
τοῖς ⟨τοιούτοις⟩ καιροῖς τῶν ἐπιβουλευόντων τινὲς
χνάζουσιν, οἳ μὲν ἔσω τῆς πόλεως οἳ δὲ καὶ ἔξωθ

---

1. φωνὰς *M* (ᾠδὰς H) | Post ἀφανίζειν in *M* est ἄφ
ποιοῦντα: expunxit H ‖ 2. καὶ γὰρ — 3. τὸ μέλλον inclusi s
dente H in Herm. VII p. 242. Idem enim cum proponerem
legom. meor. pg. 26, fugiebat me in hanc suspicionem Herc
rum ante me incidisse l. l. | ἐποίησαν H: ἐποιήσαντο *M* ‖ 5.
νομένου C: γενομένης *M* ‖ 8. ἔλαθον ἐπεξελθόντες T: ἐλθόν
M (ἐπεξῆλθον O) ‖ 10. εὐεπιθέτους εἶχον τοὺς ἐναντίους
εὐεπιθέτως εἶχεν τοῖς ἐναντίοις *M* ‖ 11. ἱστίον H: ἀγγεῖον
(ἀγ ex αν terminatione praecedentis uocis exortum uide
ἁρμενον Hertlinus (ἀκάτειον Kirchhoffius) | ἀνῆραν *M* | 12.
C: καὶ *M* ‖ 13. γινομένου *M* ‖ 16. καὶ post καιρὸν addidit
17. ποιοῦντες — 18. αὐτομολήσῃ Sauppius inclusit coll. §. 2
18. Post αὐτομολήσῃ in *M* est διὸ δεῖ μηδὲν τῶν τοιού
παρορᾶν: expunxit H ‖ 19. ἐκπορευτέον C: ἐκπορευταῖον
Post hanc uocem lacunam esse putat H ‖ 20. τοιούτοις add

[προσάγεσθαι βουλόμενοι τοιοῖσδε ἀπατήμασι], ***πυρσεύσαντές
τι ἢ ἐμπρήσαντες νεώριον ἢ γυμνάσιον <ἢ> ἱερὸν πάν-
δημον ἢ δι' ὅπερ ἂν ἔξοδος γένοιτο πλήθους ἀν-
θρώπων οὐ τῶν τυχόντων.*** [πρᾶξις δὲ καὶ ἥδε ἐξοισθή- 7
σεται ἐξ ἀρχόντων <γεγενημένη>. προητοίμασαν κατὰ τὴν
χώραν θόρυβον γενέσθαι καὶ ἐκ τῶν ἀγρῶν εἰς τὴν πόλιν ἀγγελ-
θῆναι κλωπῶν ἐπιβουλήν, δι' ὅπερ ἔμελλον οἱ πολῖται σπεύσειν
εἰς βοήθειαν. γενομένου δὲ τούτου οἵ τε ἄρχοντες καὶ οἱ συν- 8
εθέλοντες τοὺς πολίτας παρεκάλουν εἰς βοήθειαν. ἐπεὶ δ' ἠθροίσθη
τὸ πλῆθος τῶν πολιτῶν πρὸς τὰς πύλας σὺν ὅπλοις, τοιόνδε
ἐτεχνάσαντο. προεῖπον οἱ ἄρχοντες τοῖς ἠθροισμένοις ὅτι τρία 9
μέρη αὐτοὺς γενομένους δεῖ ἐνεδρεῦσαι μικρὸν ἀπωτέρω τῆς
πόλεως, παραγγείλαντες ἃ προσῆκε πρὸς τὰ μέλλοντα, τοῖς δὲ
ἀκούουσιν ἦν ἀνύποπτα. καὶ τοὺς μὲν ἐξαγαγόντες ἐκάθισαν εἰς 10
χωρία ἐπιτήδεια ὡς ἐνεδρεύσοντας τοῖς ἐμβεβληκόσι πολεμίοις·
αὐτοὶ δὲ λαβόντες σώματα αὐτοῖς συνίστορα τῆς πράξεως προ-
επορεύοντο ὡς κατασκεψόμενοί τε τὰ ἀγγελλόμενα καὶ προκινδυ-
νεύσοντες τῶν ἄλλων, ἵνα δῆθεν προαγάγοιεν τοὺς πολεμίους εἰς
τὰς ἐνέδρας ὡς ὑποφεύγοντες. πορευθέντες δὲ εἰς τόπον ὅπου 11

---

1. *προσάγεσθαι — ἀπατήμασι* inclusi H auctore ‖ 2. *ἢ* ante *ἱερὸν* addidit C ‖ 3. *διόπερ M* ‖ 4. Post *ἀνθρώπων* in *M* est *καί*: expunxit H | Post *τυχόντων* in *M* est *προνοοῦντα οὖν καὶ τὰ τοιαῦτα μὴ ἑτοίμως ἀποδέχεσθαι*: expunxit H | *πρᾶξις δὲ καὶ ἥδε ἐξοισθήσεται ἐξ ἀρχόντων <γεγενημένη>* scripsi (cf. XI 2: *ὅσαι ἐξ ἀρχόντων γεγόνασι*): *πράξεις δὲ καὶ ωδε ἐξοισθήσεται ἐξαρχόντων M* (*πρᾶξις δὲ καὶ ὧδε <γεγενημένη> ἐξοισθήσεται ἐξ ἀρχόντων* C, *πρᾶξις δὲ καὶ ἥδ' ἐξοισθήσεται ἐξ ἀρχόντων* T). Ceterum inclusi totum hoc exemplum inde a *πρᾶξις* — pg. 50, 5: *ἐδέχοντο* (§ 7–11) ‖ 5. *προητοίμασαν* H: *προετοιμάσαντες M* (*προητοίμασαν ὡς* Hertlinus; an <*ἐποίησαν ξένους*> *προετοιμάσαντες*? ‖ 7. *διόπερ M* | *πολίται M* ‖ 8. *οἵ τε* T: *οἵ γε M* | *συνεθέλοντες* T: *συνελθόντες M* ‖ 9. *πολίτας* C: *πολεμίους M* | *ἐπεὶ δ'* T: *ἐπειδὴ M* ‖ 10. *σὺν <τοῖς> ὅπλοις* malit H ‖ 13. *προσῆκεν M* | *τὸ μέλλον* scripsit H ‖ 17. *κατασκεψόμενοί* C: *κατανοψόμενοί M* | *τὰ ἠγγελμένα* malit Kirchhoffius | *προκινδυνεύσοντες* Hertlinus: *προκινδυνεύοντες M* ‖ 18. *δῆθεν* C: *μηθὲν M*

ἣν αὐτοῖς ξενικὸν προητοιμασμένον κρυφαίως κομισθὲν κατὰ θάλατταν, ἀναλαβόντες ἔφθασαν καὶ ἔλαθον εἰσαγαγόντες εἰς τὴν πόλιν κατ' ἄλλας ὁδούς, ὡς τοὺς ἐπεξελθόντας πολίτας πάλιν ἀπαγαγόντες· τὴν δὲ πόλιν καταλαβόντες τοῖς ξένοις τῶν ἐν ταῖς ἐνέδραις ὄντων τοὺς μὲν ἐφυγάδευον τοὺς δὲ ἐδέχοντο.]

24 *Παραδιδόντα δὲ συνθήματα δεῖ προνοεῖν, ἐὰν
τύχῃ τὸ στράτευμα μιγάδες ὄντες ἀπὸ πόλεων ἢ
ἐθνῶν, ὅπως μή, ἂν παρέχῃ τὸ ἓν εἶδος δύο ὀνό-
2 ματα, ἀμφιβόλως παραδοθήσεται, οἷον τάδε, Διόσ-
κοροι Τυνδαρίδαι, Ἄρης Ἐνυάλιος, Ἀθηνᾶ
Παλλάς, ξίφος ἐγχειρίδιον, λαμπὰς φῶς, καὶ
ἄλλα ὁμότροπα τούτοις, ἅπερ δυσμνημόνευτά ἐστι καὶ
βλάβην φέρει, ἐὰν κατὰ γλῶσσάν τις παραγγέλλῃ καὶ
3 μὴ κοινότατα πᾶσιν. ἐν μιγάσιν οὖν ξένοις οὐ δεῖ
τὰ τοιαῦτα παραγγέλλειν, οὐδὲ ἐν ἔθνεσι συμμάχοις.
οἷον Χαριδήμῳ Ὠρείτῃ περὶ τὴν Αἰολίδα συνέβη,
4 καταλαβόντι Ἴλιον τρόπῳ τοιῷδε. τῷ ἄρχοντι τοῦ
Ἰλίου ἦν οἰκέτης ἐκπορευόμενος ἐπὶ λείαν ἀεί, καὶ
μάλιστα ἐν ταῖς νυξὶν ἐξεπορεύετο καὶ εἰσεπορεύετο
5 εἰσάγων τὰ ἀγρευθέντα ἑκάστοτε. ἐν δὲ τῷ χρόνῳ
τοῦτον καταμαθὼν ὁ Χαρίδημος ταῦτα πράσσοντα
οἰκειοῦται, καὶ εἰς λόγους κρυφαίους ἀφικόμενος δι-
ομολογεῖται, καὶ ἔπεισεν αὐτὸν ἐκπορευθῆναι ἐν ῥητῇ*

---

1. *κρυφαίως κομισθὲν* C: *κρυφαι ὡς κονισθέντες M* ‖ 5. Post *ἐδέχοντο* in *M* est *διὸ δεῖ πάντα τὰ τοιαῦτα ὑποπτεύειν καὶ μὴ ἀλογίστως νύκτωρ εἰς πολεμίους ἔξοδον πλήθους ποιεῖσθαι*: deleuit H ‖ 9. *Διόσκοροι* Meinekius: *διόσκουροι M* ‖ 10. Post *Τυνδαρίδαι* in *M* est *περὶ ἑνὸς εἴδεος δύο ὀνόματα οὐ τὰ αὐτὰ καὶ ἄλλοτε δὲ*: expunxit H | *ἀθηνὰ M* ‖ 12. Post *ἐστι* in *M* est *παρὰ τὰ νομιζόμενα ἑκάστῳ ἔθει (ἔθνει?) τῶν ἀνθρώπων*: expunxit H ‖ 13. *καὶ μὴ κοινότατα πᾶσιν* H coll. § 15: *ἢ κοινόν τι ἅπασιν* (*ἢ μὴ κοινόν τι ἅπ.* Meierus) ‖ 14. *μιγάσιν* T: *μιγάσι δ' M* ‖ 20. *εἰσάγων* C: *εἰς ἀγρὸν M* ‖ 21. *τοῦτον* Sauppius: *τούτῳ M*

νυκτὶ ὡς ἐπὶ λείαν· μεθ' ἵππου δὲ ἐκέλευσεν αὐτὸν
ἐξελθεῖν [ἐν τῇ νυκτί], ἵνα αἱ πύλαι αὐτῷ ἀνοιχθεῖεν.
γενόμενος δ' ἔξω καὶ διαλεχθεὶς τῷ Χαριδήμῳ ἔλαβε 6
παρ' αὐτοῦ ξένους ὡς τριάκοντα τεθωρακισμένους
καὶ ἔχοντας ἐγχειρίδια καὶ περικεφαλαίας [κρυφαίας].
ἀπήγαγέ τε οὖν αὐτοὺς ἐν ἐσθῆτι φαύλῃ κρύψας τὰ 7
ὅπλα, καὶ ὁμοιώσας αἰχμαλώτοις· ⟨καὶ⟩ μετ' αὐτῶν
[γυναικῶν καὶ παιδαρίων, καὶ τούτων ὡς αἰχμαλώτων] εἰσεπορεύετο ἀνοιχθεισῶν αὐτῷ τῶν πυλῶν διὰ τὸν ἵππον.
ὅπου δὴ εὐθὺς [οἱ] εἰσελθόντες ⟨τοῦ⟩ ἔργου ἔσχοντο· τὸν 8
δὲ πυλωρὸν ἀποκτείναντες [καὶ εἰς ἄλλας ξένας πράξεις ὁρμήσαντες] καὶ τῶν πυλῶν ἐγκρατεῖς ὄντες, ἐφ' ἃς εὐθύς, οὐ πόρρω ὄντος τοῦ Χαριδήμου, παρῆσαν τάξεις,
[καὶ] κατέλαβον τὸ πόλισμα. μετὰ δὲ ταῦτα καὶ αὐτὸς 9
εἰσεπορεύθη μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως. ἅμα δὲ τού- 10
τοις καὶ τοιόνδ' ἔπραξε. τοῦ στρατεύματός τινι μέρει ἐνέδρας ἐποιήσατο, προνοήσας ὅτι παρέσοιτο βοήθεια ἐπὶ τὸ χωρίον, ὅπερ συνέβη· εὐθὺς γὰρ αἰσθόμενος Ἀθηνόδωρος Ἴμβριος, ὢν οὐ πόρρω μετὰ στρατεύ-
ματος, ἐπειρᾶτο βοηθεῖν ἐπὶ τὸ χωρίον. ἔτυχε δὲ 11
καὶ αὐτὸς ἀγχίνως μάλα ἀνθυποπτεύσας, καὶ οὐ τὰς

2. *ἐν τῇ νυκτὶ* inclusi Herchero et Sauppio auctoribus | Post *ἀνοιχθεῖεν* in *M* legitur *ἀλλὰ μὴ κατὰ τὴν διάλυσιν ἢ τὴν ἐκτομάδα πυλίδα ὥσπερ εἰώθει εἰσελθών*: expunxit H ‖ 4. *αὐτοῦ* C: *αὐτῶν M* ‖ 5. Post *ἐγχειρίδια* in *M* est *καὶ ὅπλα*: del. H | *κρυφαίας* C: *κορυφαίας M*; inclusi Sauppio auctore ‖ 6. *ἀπήγαγέ* T: *ὡς ἀπήγαγεν M* | Post *αὐτοὺς* in *M* est *ἐν τῇ νυκτί*: expunxit H | *κρύψας* scripsi: *καὶ ἔκρυψε M* (*καὶ ἔκρυψε τὰ ὅπλα* Herchero erant suspecta) ‖ 7. *⟨καὶ⟩ μετ' αὐτῶν* scripsi: *μετ' ἄλλων M* ‖ 8. *γυναικῶν καὶ παιδαρίων καὶ τούτων ὡς αἰχμαλώτων* inclusi ‖ 10. *οἱ* inclusi (*οἱ ξένοι* scribi uult H) | *τοῦ* ante *ἔργου* inseruit Sauppius | *ἔσχοντο* H: *εἴχοντο M* | *τὸν δὲ* scripsi: *τόν τε M* ‖ 11. *καὶ εἰς — ὁρμήσαντες* inclusi ‖ 12. *ἐγκρατεῖς ὄντες M*; an *κρατήσαντες*? ‖ 14. *καὶ* ante *κατέλαβον* ex dittographia natum inclusi ‖ 16. *ἔπραξεν M* ‖ 21. *βαγχίνως M* | *μάλα* H: *πάλιν M* (*πάνυ* Meinekius) | *ἀνθυποπτεύσας* C: *ἂν ὑποπτεύσας M*

ἐνεδρευομένας ὁδοὺς ἐπορεύθη πρὸς τὸ Ἴλιον, ἀλλὰ
ἄλλας πορευθεὶς ἔλαθέ τε ἐν τῇ νυκτὶ καὶ ἦλθε πρὸς
12 τὰς πύλας. καὶ ἔλαθόν τινες ⟨τῶν σὺν αὐτῷ⟩ εἰσελ-
θόντες εἰς τὴν πόλιν ἐν τῷ θορύβῳ, ὡς τοῦ Χαρι-
13 δήμου ὄντες στρατεύματος. ἔπειτα πρὸ τοῦ πλείους
εἰσελθεῖν ἐγνώσθησαν τῷ συνθήματι καὶ οἳ μὲν ἐξ-
έπεσον αὐτῶν, οἳ δὲ περὶ τὰς πύλας διεφθάρησαν·
τοῖς μὲν γὰρ ἦν τὸ σύνθημα Τυνδαρίδαι, τοῖς δὲ
14 Διόσκοροι. καὶ παρὰ τοῦτο ἐγένετο ⟨τὴν⟩ πόλιν μὴ
ἀντικαταληφθῆναι παραχρῆμα ὑπὸ τοῦ Ἀθηνοδώρου
ἐν τῇ αὐτῇ νυκτί. παραγγέλλειν οὖν χρὴ τὰ συν-
θήματα εὐμνημόνευτά τε καὶ ὡς μάλιστα ἀδελφὰ ταῖς
15 μελλούσαις πράξεσι γίγνεσθαι, οἷον τάδε. ἐπὶ μὲν
ἄγραν πορευόμενον Ἄρτεμιν Ἀγροτέραν, ἐπὶ δὲ κλο-
πήν τινα πράξεως Ἑρμῆν Δόλιον, ἐπὶ δὲ βιασμὸν
Ἡρακλέα, ἐν δὲ τοῖς φανεροῖς ἐγχειρήμασιν Ἥλιον
καὶ Σελήνην, καὶ ὡς μάλιστα ὁμότροπα τούτοις καὶ
16 κοινότατα πᾶσιν. Ἰφικράτης δὲ οὐδὲ ⟨τὸ⟩ αὐτὸ σύν-
θημα ἐκέλευε τὸν περίοδόν τε καὶ φύλακα ἔχειν,
ἀλλὰ ἕτερον ἑτέρῳ δεδόσθαι, ἵνα ὁ μὲν πρότερος
ἐρωτηθεὶς ἀποκρίνηται Ζεὺς Σωτήρ, ἐὰν τοῦτο ἔχων
τύχῃ, ὁ δ' ἀντερωτηθεὶς Ποσειδῶν· οὕτω γὰρ ἂν
ἥκιστα σφάλλοιντο ὑπὸ τῶν πολεμίων καὶ ἐξαυτομο-

---

3. ἔλαθόν τινες ⟨τῶν σὺν αὐτῷ⟩ εἰσελθόντες H: ἔλαθόν τινες συνελθόντες *M* (συνεισελθόντες T) ‖ 5. πλείους H: πλείονος *M* (πλείονας C) ‖ 8. τοῖς δὲ C: τοῦ δὲ *M* ‖ 9. Διόσκοροι C: διοσκουροι *M* | ⟨τὴν⟩ πόλιν H: πάλιν *M* (πόλιν T) ‖ 12. ὡς μάλιστα T: μάλιστα ὡς *M* ‖ 13. γίνεσθαι *M* ‖ 14. πορευόμενον H: πορευόμενος *M* | κλοπήν τινα πράξεως scripsi: κλοπήν τινα πράξεων *M* (κλοπὴν πράξεως H) ‖ 15. βιασμόν C: βιασμῶν *M* ‖ 16. ἐν δὲ τοῖς H: τοῖς δὲ *M* ‖ 18. ⟨τὸ⟩ αὐτὸ C: αὐτὸ *M* ‖ 19. τὸν περίοδον C: τὴν περίοδον *M* ‖ 20. ὁ μὲν πρότερος scripsi: ὁ μὲν τὸ πρῶτον *M* (ὁ μὲν πρῶτος Hertlinus) ‖ 22. ἀντερωτηθεὶς C: ἂν ἐρωτηθεὶς *M* ‖ 23. καὶ ante σφάλλοιντο inseri uult H

λοῖτο τὸ σύνθημα. πλάνης δὲ γενομένης τοῖς φύλαξιν ἀπ' ἀλλήλων συριγμῷ χρῆσθαι πρὸς αὐτούς, τοῦτον δὲ προσυγκεῖσθαι· πλὴν γὰρ τῷ εἰδότι ἄγνωστος τοῖς ἄλλοις ἔσται [ἐάν τε Ἕλληνες ἐάν τε βάρβαροι ὦσιν. προενθυμεῖν δὲ τῶν κυνῶν μὴ διὰ τὸν συριγμὸν ἀσύμφορον ἐξ αὐτῶν ᾖ] ἐχρήσαντο δὲ αὐτῷ καὶ οἱ ἐν Θήβαις τὴν Καδμείαν καταλαβόντες· ὅτε γὰρ ἐσκεδάσθησαν νυκτὸς καὶ ἠγνόησαν ἑαυτούς, πρὸς συριγμὸν συνελέγοντο. τὰ δὲ συνθήματα ἐρωτᾶσθαι κοινῶς τοῖς τε περιοδεύουσι καὶ προφύλαξιν· οὐδὲν γὰρ προσήκει τὸν ἕτερον ἐρωτᾶν. ὡς γὰρ περίοδος καὶ πολέμιος ἂν ἐρωτῴη.

Ἔνιοι δὲ παρασυνθήμασι χρῶνται τῶν τε πανείων ἕνεκα καὶ πρὸς τὸ γνωρίζειν μᾶλλον τοὺς φίλους. εἶναι δὲ τὰ παρασυνθήματα ὡς ἰδιαίτατα καὶ δυσγνωστότατα τοῖς πολεμίοις· εἴη δ' ἂν τοιάδε. ἐν μὲν ταῖς σκοτειναῖς νυξὶ τό τε σύνθημα ἐρωτῆσαι καὶ φωνῆσαί τι ἄλλο ἢ ψόφον ἐμφανίσαι, τὸν δὲ ἐρωτώμενον τό τε σύνθημα ἀποκρίνασθαι καὶ ἄλλο

---

3. τοῦτον H: τοῦτο *M* | ἄγνωστος H: ἄγνωστον *M* ‖ 4. ἐάν τε — 5. ὦσιν inclusi; item quae sequuntur προενθυμεῖν — 6. αὐτῶν ᾖ, in his quidem Herchero obsecutus ‖ 6. καὶ οἱ ἐν Θήβαις τὴν Καδμείαν καταλαβόντες· ὅτε γὰρ ἐσκεδάσθησαν H: καὶ ἐν θήβαις ὅτε τὴν καδμεῖαν καταλαβόντες ἐσκεδάσθησαν *M* (καὶ ἐν Θήβαις οἱ τὴν Καδμείαν καταλαβόντες· ὅτε ἐσκεδάσθησαν T, καὶ ἐν Θήβαις, ὅτε τὴν Καδμείαν καταλαβόντες ἐσκεδάσθησαν — in proximis πρὸς συριγμὸν ⟨δὲ⟩ συνελέγοντο Meinekius) ‖ 8. ἑαυτούς C: ἑαυτοῖς *M* ‖ 9. Pro κοινῶς malim κοινὸν ἔστω ‖ 11. ὡς γὰρ C: ὁ γὰρ *M* ‖ 11. ἂν ἐρωτῴη C: ἀνερωτῶν *M* ‖ 13. παρασυνθήμασι T: παρασυνθήματι *M* ‖ 14. ἕνεκα H: ἕνεκεν *M* ‖ 15. εἶναι δὲ τὰ παρασυνθήματα H: εἶναι δὲ καὶ παρὰ συνθήματα *M* (εἶναι δὲ δεῖ παρασ. C, εἶναι δὲ δεῖ τὰ παρασ. T) ‖ 16. Post εἴη δ' ἂν in *M* est τὰ παρασυνθήματα: expunxit H ‖ 17. ἐρωτῆσαι καὶ φωνῆσαι H: ἐρωτᾶν καὶ φωνεῖν *M* ‖ 18. ἄλλο Hertlinus: μᾶλλον *M* | ἢ ψόφον H: καὶ ψόφον *M* ‖ 19. ἀποκρίνασθαι H: ἀποκρίνεσθαι *M* | ἄλλο ⟨τι⟩ H: ἄλλω *M* (ἄλλο C)

⟨τι⟩ προσυγκείμενον φωνῆσαι ἢ ψόφον ἐμφανίσαι· ἐν δὲ τοῖς φαεινοῖς χρόνοις τὸν μὲν ἐρωτῶντα τὸ σύνθημα τὸν πῖλον ἀφελέσθαι ἢ ἐν τῇ χειρὶ ἔχοντα ἐπι-
3 θέσθαι, ἔτι δὲ καὶ ἐπαγαγέσθαι τὸν πῖλον ἐπὶ τὸ
4 πρόσωπον καὶ ἀπαγαγέσθαι ἀπὸ τοῦ προσώπου, ἔτι δὲ καὶ τὸ δόρυ καταπῆξαι προσιόντα ἢ εἰς τὴν ἀριστερὰν χεῖρα λαβεῖν ἢ ἔχειν ἐν τῇ χειρὶ ἄραντα, τὸν δὲ ἐρωτώμενον τό τε σύνθημα ἀποκρίνασθαι καὶ τοιοῦτόν τι προσυγκείμενον ποιῆσαι.

26 Περιοδεύειν ⟨δὲ⟩ ἐν τοῖς κινδύνοις πρῶτον τῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ ἠθροισμένων λόχων δύο ὑπὸ τὸ τεῖχος ἐναλλὰξ ἀλλήλοις, διεσκευασμένους τοῖς ὑπάρχουσιν ὅπλοις καὶ * * παρασυνθήμασιν, ὥστε ἀκριβῶς ἐκ
2 πλείονος διαγνῶναι ἑαυτούς. τοὺς δὲ τὴν πρώτην φυλακὴν περιοδεύοντας ἀδείπνους χρὴ περιοδεύειν· τυγχάνουσι γὰρ οἱ τὴν πρώτην προφυλάσσοντες ἀπὸ δείπνου ὄντες ῥᾳθυμοτέρως τε καὶ ἀκολαστοτέρως
3 διακείμενοι. περιοδεύειν δὲ ἄνευ λαμπτῆρος, ἂν μὴ λίαν χειμὼν ᾖ καὶ σκότος· εἰ δὲ μὴ [οὕτω], ὁ λαμπτὴρ φεγγέτω εἰς ὕψος μὲν μηδέν (κεκαλύφθω γάρ τινι), ἐπὶ δὲ τὴν γῆν καὶ τὰ πρὸ τῶν ποδῶν μόνον φεγ-

---

1. Pro *ἐν δὲ τοῖς φαεινοῖς χρόνοις* legendum esse *ἐν δὲ τοῖς φαεινοτέροις* suspicatur H ‖ 4. *ἔτι* H: *ἔστιν* *M* ‖ 7. *χεῖρα λαβεῖν* H: *παραλαβεῖν* *M* (*μεταβαλεῖν* Hauptius) | *ἢ ἔχειν ἐν τῇ χειρὶ ἄραντα* expunctum ab Herchero recte defenditur a Sauppio. Sequitur in *M* *ἢ ἀνελέσθαι*: deleuit H ‖ 9. *τοιοῦτόν τι* Hertlinus: *τούτων τι* *M* (*ἄλλο τι* H) ‖ 10. *δὲ* post *περιοδεύειν* inseruerunt T | Inter *πρῶτον* et *τῶν* in *M* est *δὲ*: deleuit H ‖ 12. Pro *ὑπάρχουσιν* malim *ἐπαρκοῦσιν* ‖ 13. Lacunam significaui, quam sic fere expleuerim ⟨*τοῖς συνθήμασι καὶ*⟩ *παρασυνθήμασιν* | *παρασυνθήμασιν* C: *παρασύνθημα* *M*, ⟨*τοῖς*⟩ *παρασυνθήμασιν* H | *ὥστε* Hauptius: *ὡς* *M* ‖ 16. *ἀπὸ δείπνου ὄντες* C: *οτιοδειπνουοντοσ* *M* ‖ 19. *εἰ δὲ μὴ* scripsi: *εἰ δὲ μὴ οὕτω* *M* (*εἰ δὲ μή, οὕτως* T, *εἰ δὲ εἴη σκότος* H, *εἰ δὲ εἴη οὕτω* Sauppius) ‖ 21. *τὰ* ante *πρὸ* eici uult H | *τῶν ποδῶν* C: *τῶν διπων* *M*

γέτω. ἐν ἱπποτροφούσῃ δὲ πόλει καὶ ἱππασίμῳ χει- 4
μῶνος ἱππεῦσι περιοδεύειν· ἐν γὰρ τοῖς ψύχεσι καὶ
πηλοῖς καὶ μήκεσι τῶν νυκτῶν θᾶσσον ἀνύοιτ' ἂν ἡ
περιοδεία. εἶναι δὲ ἅμα τούτοις καὶ ἐπὶ τοῦ τείχους 5
περιοδείας, ὥστε τινὰς μὲν τὰ ἔξω τοῦ τείχους ἐπι-
σκοπεῖσθαι, τινὰς δὲ τὰ ἔσω. [ἔχειν δὲ καὶ περιοδεύοντας 6
λίθους ἐν ταῖς σκοτειναῖς νυξί, καὶ βάλλειν ἄλλην εἰς τὸ ἔξω μέρος
τοῦ τείχους. οἱ δὲ οὐκ ἐπαινοῦσι τοῦτο διὰ τὰ προγεγραμμένα.]
ἐν ὑποψίᾳ δ' ὄντων ἀλλήλοις χρὴ τὰς περιοδείας εἶναι 7
κάτω τοῦ τείχους, καὶ μὴ ἀναβαίνειν τοὺς περιόδους
πλὴν τῶν φυλάκων. καὶ ἐὰν ⟨τὸ⟩ στράτευμα κεκακο-
παθήκῃ μάχῃ λειφθέν, ἢ διὰ τὸ πλῆθος ἀποβαλεῖν
ἢ ⟨ἐκ⟩ τραυμάτων ἢ συμμάχων ἀποστάσει ἢ δι' ἄλλο
τι σύμπτωμα ἀθυμῇ καὶ τεταπεινωμένον ᾖ, ἐπικίν-
δυνά τε ᾖ ⟨τῶν⟩ πολεμίων ἐγγὺς ὄντων, χρὴ τὰ προ-
γεγραμμένα κατὰ τὰς φυλακὰς πράσσειν καὶ τὰς πε-
ριοδείας. ἐν ⟨δὲ⟩ τοῖς τοιούτοις καιροῖς πυκνά τε χρὴ 8
περιοδεύειν, καὶ οὐ δεῖ προθυμεῖσθαι ἐν ταῖς περιο-
δείαις εὑρίσκειν τινὰς τῶν προφυλασσόντων ἀμελέ-
στέρως διακειμένους διὰ ὕπνον ἢ κάματον· οὐ γὰρ
συμφέρει οὕτω διακείμενον τὸ στράτευμα ἔτι ἀθυμό-
τερον καθιστάναι, ἀλλὰ μᾶλλον πρὸς θεραπείαν τε

1. καὶ ἱππασίμῳ H: καὶ ἐν ἱππασίμῳ M ‖ 3. πηλοῖς C: δηλοις M (πήλοις cod. C) ‖ 4. εἶναι δὲ — 5. περιοδείας H: ἐὰν δὲ — περιοδεύωσι M (ἔνιοι δὲ — περιοδεύουσιν C) ‖ 5. τὰ ἔξω H: εἰς τὰ ἔξω M ‖ 6. ἔχειν — 8. προγεγραμμένα inclusi; hausta sunt ex XXII 12 ‖ 9. ἐν ὑποψίᾳ δ' ὄντων ἀλλήλοις χρὴ τὰς T: ἐν ὑποψίᾳ ὄντων ἀλλήλοις χρὴ δὲ τὰς M ‖ 10. τοὺς C: τὰς M ‖ 11. τὸ ante στράτευμα addidit H | κεκακοπαθήκῃ T: κεκακοπάθηκεν M ‖ 12. λειφθὲν C: ληφθὲν M ‖ 13. ἐκ ante τραυμάτων addidit C ‖ 14. ἀθυμῇ C: ἀθυμεῖ M ‖ 15. τε ᾖ C: τε ἢ M | τῶν ante πολεμίων addidit H ‖ 16. τὰς περιοδείας scripsi cf. XXII 26: τὰς περιόδους M (τοὺς περιόδους T) ‖ 17. ἐν ⟨δὲ⟩ τοῖς T: ἐν τοῖς M | πυκνά Hertlinus: πυκνάς M | 22. Post καθιστάναι in M est εἰκὸς δὲ ὅταν εὑρεθῇ αἰσχρόν τι ποιῶν ἀθυμεῖν: deleuit H (defendit Sauppius)

9 *καὶ ἀνάληψιν αὐτῶν τραπέσθαι.* [καὶ περιόδους ἐν τοῖς
τοιούτοις καιροῖς ἐκ πλείονος χωρίου καταδήλους εἶναι προσιόν-
τας τοῖς φύλαξι φωνοῦντάς τι πόρρωθεν, ὅπως ἂν ἐγερθῇ ἐὰν
καθεύδῃ ὁ προφύλαξ, καὶ παρασκευάσηται ἀποκρίνεσθαι τὸ ἐρω-
10 τώμενον.] *ἄριστον δὲ αὐτὸν τὸν στρατηγὸν ἐν τοῖς
τοιούτοις καιροῖς ἐπιμελῶς ἑκάστοτε περιοδεύειν μετὰ
ἀπολέκτων ἀνδρῶν.* [ὑπεναντίως δὲ τούτοις διακειμένου τοῦ
11 στρατεύματος ἐπισπερχεστέρως τοὺς φύλακας ἐξετάζειν.] *ἐφο-
δεύειν τε τὸν στρατηγὸν μηδέποτε τὴν αὐτὴν ὥραν
ἀλλ' ἀεὶ διαλλάσσοντα, ἵνα μὴ προειδότες σαφῶς ἐκ
πολλοῦ χρόνου τὴν ἄφιξιν τοῦ στρατηγοῦ οἱ στρα-
12 τιῶται ταύτην μάλιστα τὴν ὥραν φυλάσσωσιν. ἀπο-
δέχονται δέ τινες καὶ τόδε ἐπαγγελλομένων τινῶν
καὶ κελευόντων. τὸν πολίταρχον, ἐὰν μὴ θέλῃ πε-
ριοδεύειν διὰ φόβον τινὰ ἢ ἀρρωστίαν, θέλῃ δὲ εἰ-
δέναι τὸν μὴ φυλάσσοντα καθ' ἑκάστην φυλακήν,
13 τάδε ποιεῖν χρή. λαμπτῆρα εἶναι προσυγκείμενον
πᾶσι τοῖς ἐπὶ τῷ τείχει φύλαξι, πρὸς ὃν πάντες ἀντα-
ροῦσιν οἱ προφύλακες· αἰρέσθω δὲ ἐκ τόπου ὅθεν
14 πάντες ὄψονται οἱ ἐπὶ τῷ τείχει φύλακες. ἐὰν δὲ
μὴ ὑπάρχῃ τοιοῦτος τόπος, παρασκευασθήτω ἔκ τινων
ὕψος ὡς μέγιστον. ἔπειτα ἀπὸ τούτου αἰρέσθω λαμ-*

1. *καὶ περιόδους* — 4. *τὸ ἐρωτώμενον* (§ 9) inclusi | *τοὺς* ante *περιόδους* adiecit C ‖ 2. *χωρίου* deleuit H ‖ 4. *ἀποκρίνεσθαι* *M* (*ἀποκρίνασθαι* H) ‖ 6. *ἑκάστοτε* H: *ἕκαστον* *M* | *μετὰ ἀπολέκτων ἀνδρῶν* H: *μετὰ τῶν αὐτῶν ἀποδέκτων ἀνδρῶν* *M* (*μετὰ τῶν αὐτῶν ἀπολέκτων ἀνδρῶν* C: *μετὰ τῶν αὐτῷ ἀπολέκτων ἀνδ.* T) ‖ 7. *ὑπεναντίως* — 8. *ἐξετάζειν* inclusi | *ὑπεναντίως* C: *ὑπεναντίοις* *M* | *τοῦ* cod. Cas.: deest in *M* ‖ 10. *ἀεὶ διαλλάσσοντα* Hauptius: *ἰδίᾳ λαμβάνοντα* *M* | *προειδότες* T: *προειδόντες* *M* ‖ 15. Pro *φόβον* scribi uult *νόσον* H ‖ 17. *λαμπτῆρα* H: *λαμπτῆρας* *M* ‖ 18. *πρὸς ὃν* H: *καὶ πρὸς ὃν* *M* (*λαμπτῆρας* — *καὶ ἕνα πρὸς ὃν* T) | *ἀνταροῦσιν* Meinekius: *ἀνταίρουσιν* *M* ‖ 19. *αἰρέσθω* Hertlinus: *ἀειρέσθω* *M* ‖ 20. *οἱ ἐπὶ τῷ τείχει φύλακες* H: *οἱ ἐπὶ τοῦ τείχους φύλακες* *M* ‖ 21. *τοιοῦτος* Hertlinus: *ὁ τοιοῦτος* *M*

πτήρ, καὶ πρὸς τοῦτον ἀνταίρεσθαι τοὺς ἄλλους καθ'
ἕνα ἕκαστον ἀφ' ἑκάστου φυλακείου. ἔπειτα ἀριθ-
μεῖσθαι, καὶ οὕτως εἰδέναι εἰ πάντες ἦσαν οἱ προ-
φύλακες ἢ ἐξέλιπέ τις τὴν φυλακήν.

Τοὺς δὲ περὶ πόλιν ἢ στρατόπεδον ἐξαίφνης θο- 27
ρύβους καὶ φόβους γενομένους νυκτὸς ἢ μεθ' ἡμέραν,
ἅπερ ὑπό τινων καλεῖται πάνεια (ἔστι δὲ τὸ ὄνομα
Πελοποννήσιον καὶ μάλιστα Ἀρκαδικόν), ταῦτ' οὖν
τινες κελεύουσι καταπαύειν θέλοντας αὐτὰ * * προ- 2
συγκεῖσθαι τοῖς ἐν τῇ πόλει σημεῖον, ὃ ἰδόντες γνώ-
σονται ὅτι ἐστὶ πάνειον· ἔστω δὲ πυρσός τις προ-
συγκείμενος ἐπὶ χωρίου εὐκατόπτου πᾶσιν εἰς δύνα-
μιν τοῖς ἐν τῇ πόλει. ἄριστον δὲ παρηγγέλθαι, καθ' 3
οὓς ἂν τῶν στρατιωτῶν γένηται ⟨ὁ⟩ φόβος, κατὰ χώραν
τε ἠρεμεῖν καὶ ἀναβοᾶν παιᾶνα, [ἢ λέγειν ὅτι εἴη πά-
νειον, καὶ τὸν ἀκούοντα ἀεὶ τῷ πλησίον παραγγέλλειν]. καθ' 4
οὓς ἂν ⟨οὖν⟩ τοῦ στρατεύματος μὴ ἀντιπαιανίζωσιν,
εἰδέναι κατὰ τούτους τὸν φόβον ὄντα. ἐὰν δέ τι ὁ
στρατηγὸς φοβερὸν αἴσθηται, τῇ σάλπιγγι σημαίνειν·
οὕτω δ' ἔσται γνωστὸν ὅτι ἐστί τι πολέμιον. μάχης

---

4. ἐξέλιπέ τις τὴν φυλακήν H in Herm. V p. 284 coll. Polyaen. I 40: ἐκλείπει τις τῶν φυλάκων *M* ‖ 5. στρατόπεδον H: στρατόπεδα *M* ‖ 8. ταῦτ' οὖν τινες κελεύουσι καταπαύειν θέλοντας αὐτὰ ** Sauppius, ratus excidisse τοιάδε ποιεῖν uel simile quid: ταῦτ' οὖν τινες κελεύουσι καταπάνειν (καταπαύειν cod. Cas.) θέλοντες αὐτά *M* (τοιόνδε τινὲς κελεύουσι καταπαύειν θέλοντες αὐτά H) ‖ 10. σημεῖον ὃ ἰδόντες γνώσονται ὅτι H: σημεῖα δ' ἰδόντες γνώσονται γνώσονται δὲ ὅτι *M* (σημεῖα δι' ὧν γνώσονται ὅτι C, σημεῖα ἃ ἰδόντες γνώσονται ὅτι T) ‖ 11. ἔστιν *M* | ἔστω δὲ πυρσός τις προσυγκείμενος ἐπὶ χωρίου H: ἔστω δὲ αἰσθήσονται πυρός τι προσυγκείμενον ἐπιχώρου *M* (ἔστω δὲ ὃ αἰσθήσονται πυρός τι etc. T) ‖ 12. εὐκατόπτου T: ἐκκατόπτου *M* ‖ 13. παρηγγέλθαι Hertlinus: προπαρηγγέλθαι *M* ‖ 14. ὁ addidit H ‖ 15. ἢ λέγειν — 16. παραγγέλλειν inclusi | Pro εἴη scripsit H ἐστὶ ‖ 16. τῷ cod. Cas.: τὸν *M* ‖ 17. ἂν ⟨οὖν⟩ Meierus: ἂν *M* | ἀντιπαιανίζωσιν Meierus: ἀντιπαιανίζουσιν *M* ‖ 20. οὕτω δ' ἔσται γνωστὸν H: τοῦτο δ' ἔστω γνωστὸν *M* | ἔστι τι πολέμιον H: εἴη τὸ πολέμιον *M*

δὲ γενομένης καὶ νικηθέντων ὡς τὰ πολλὰ γίγν
φόβοι, ἐνίοτε μὲν καὶ ἡμέρας, νυκτὸς δὲ καὶ
5 ὡς οὖν ἧσσόν τι τοιοῦτο γένηται, χρὴ εἰς τὴν
παρηγγέλθαι τοῖς στρατιώταις πᾶσι παρὰ τὰ
6 εἶναι ὡς μάλιστα, ὡς ἐσόμενόν τι περὶ αὐτούς.
ειδότων οὖν εἰκός ἐστιν, ἐάν τι γένηται, μὴ ἀ
δοκήτοις προσπεσεῖν, μηδὲ ὑπὸ φόβων ἐξαπι
7 ταράσσεσθαι καὶ ἀπόλλυσθαι. Εὐδαμίδας δέ,
κώνων ἁρμοστὴς ἐπὶ Θρᾴκης, ἐπεὶ αὐτῷ πυκνὰ
γνοντο ἐν τῷ στρατεύματι τὰς νύκτας φόβοι, κα
ἐδύνατο ἄλλῳ τρόπῳ παῦσαι, τοιόνδε παρήγ
8 εἰς⟨τὴν⟩νύκτα. ὅταν τις θόρυβος γίγνηται, ἀνακα
πάντας εὐθὺς παρὰ τὰ ὅπλα ἐν τῇ εὐνῇ, ἀνίστ
δὲ μηδένα ὀρθόν· ἂν δέ τις ἴδῃ τινὰ ὀρθόν,
9 πολεμίῳ τῷ ἀναστάντι χρῆσθαι. πρὸς δὲ τούτοις,
ἀληθῶς τὸ παράγγελμα μετὰ φόβου ᾖ, γενομένου
θορύβου ἐπλήγη τις τῶν σπουδαιοτέρων ἀνδρῶν
θανατηφόρως, τῶν δὲ φαύλων τινὲς ὥστε καὶ ἀποθ
10 συμβάντος δὲ τούτου ὑπήκουσάν τε οἱ ἄνθρωποι
εὐλαβούμενοι ἐπαύσαντο τῶν τε θορύβων κα
περιδεῶς ἐξανίστασθαι ἐκ τῶν κοιτῶν. ἐπαύ

1. γίνονται M ‖ 2. Ante νυκτὸς in M est καί: deleui
nekius ‖ 3. ὡς οὖν ἧσσόν τι τοιοῦτο γένηται, χρὴ H: ὥσ
ἧσσόν τις τοιοῦτον γενέσθαι χρὴ M ‖ 4. παρὰ T: κατὰ
προειδότων H: προειδότες M ‖ 6. γένηται C: γίνηται M ‖
δαμίδας (cf. Xen. Hell. V 2, 24. Diod. XV 21) Arn. Scha
Philol. XXXI 185: Εὐφράτας M ‖ 9. πυκνὰ M: πυκνοὶ m
ἐγίνοντο M ‖ 11. ἐδύνατο H: ἠδύναντο M (ἠδύνατο Mei
12. τὴν ante νύκτα inseruit H | γίνηται M ‖ 13. πάντας H:
M | παρὰ τὰ ὅπλα H: πρὸς τὰ ὅπλα M ‖ 14. Post τινὰ ὀρθὸ
est παρήγγειλεν ἐν πᾶσιν: expunxit H ‖ 15. ἀναστάντι H:
στάντι M | Post χρῆσθαι in M est διὰ γὰρ τὸν φόβον το
αγγελθέντος οὐδένα ἂν ᾤετο ἀμνημονήσειν: deleuit H
ἀληθῶς H: ἀληθὲς M | μετὰ φόβου ᾖ, γενομένου T: μετ
βου ἡγεμόνος M ‖ 18. θανατηφόρως cod. Cas.: θανατηφό
τινὲς C: τινὰ M ‖ 20. εὐλαβούμενοι cod. C: εὐλαβουμένο

τοιῷδε τρόπῳ. στρατοπέδῳ θορυβουμένῳ νυκτὸς 11
ύξας σιγὴν ὁ κήρυξ ἀνήγγειλε τὸν μηνύσαντα τὸν
ντα τὸν ἵππον, ⟨ὃν⟩ διώκοντας θορυβηθῆναι ** χρὴ 12
ἵνα μή τι τοιοῦτον ἐν ταῖς νυξὶ πάσχῃ τὸ στρά-
ια, καθ' ἑκάστην φυλακὴν καθεστάναι ⟨ἀφ'⟩ ἑκά-
λόχου ἢ τάξεως ἐπὶ τοῖς κέρασι καὶ ⟨ἐν⟩ τοῖς
ις ἄνδρα, ὃς προσέξει τὸν νοῦν, ὅπως ἐάν τινα
ηται ἐκ τοῦ ὕπνου ἢ ἄλλως ἀρχόμενον θορυβεῖν,
ὺς παρὼν καθέξει καὶ κωλύσει αὐτόν. τοῦ δὲ 13
υ πλήθους ἀπὸ συσσιτίου ἑκάστου ἄνδρα παρα-
άσσειν, ὅπως, ἐάν τις φόβος γένηται, οὗτοι εἰδότες
ματαίους φόβους καταπαύσωσι τοὺς παρ' αὑτῷ
τος. αὐτὸν δὲ θορυβεῖν νυκτὸς τὸ τῶν ἐναντίων 14
τευμα δαμάλεις τὰς ἀγελαίας μετὰ κωδώνων ἀφ-
ι εἰς τὸ στρατόπεδον καὶ ἄλλα ὑποζύγια, οἶνον
σαντα. [γενομένης δὲ ἡμέρας τοὺς φύλακας μὴ ἀφ- 15
ἐκ τῶν φυλακείων πρὶν ἂν τὰ ἔξω προερευνηθέντα ἐμφα-

. σιγὴν C: σιγῇ M ‖ 3. ἀφέντα τὸν ἵππον C: ἀφεθέντα ν M | ⟨ὃν⟩ διώκοντας Sauppius: διώκειν M (δι' ὃν καὶ C) | θορυβηθῆναι asteriscos fecerunt T. Lacunam ex Xen. An. expleuit Sauppius sic: τάλαντον ἀργυρίου λήψεσθαι ‖ ι μή τι H: ἄν τι M ‖ 5. ⟨ἀφ'⟩ ἑκάστου H: ἑκάστου M ‖ 6. τοῖς μέσοις H: τοῖς μέσοις M ‖ 7. ἄνδρα ὃς προσέξει τὸν ὅπως ἐάν τινα αἴσθηται scripsi: ἂν ἄρα σοι προσέξωσιν ἐάν τινα αἰσθάνωνται M (ἄνδρας οἳ προσέξουσιν, ὅπως, τινα αἰσθάνωνται cum Haasio T — in proximis εὐθύ⟨τις⟩ ν καθέξει T, ἄνδρα ὡς οἷόν τε προσεκτικὸν ὅς, ἐάν τινα ηται etc. H ‖ 8. ἄλλως T: ἄλλω M | ἀρχόμενον Hertlinus: ιενον M ‖ 9. εὐθὺς H: εὐθὺ M | αὐτόν Meinekius: αὐτίκα 11. οὗτοι H: οὗτοι δὲ M ‖ 12. παρ' αὑτῷ T: παρ' αὐτῷ 3. αὐτὸν δὲ θορυβεῖν cf. XXXV M: αὐτὸς δὲ θορυβήσεις ι postea ἀφιεὶς et ποτίσας | νυκτὸς Kirchhoffius: νοστος M ‖ φιέντα Sauppius: ἀφιέντες M ‖ 16. ποτίσαντα T: ποτίσας ενομένης δὲ ἡμέρας — pg. 60, 3. διατελῶσιν inclusi, quae ιον pertinere etiam Sauppius uidit. γενομένης δὲ ἡμέρας φύλακας μὴ ἀφιέναι H: γενομένης δὲ ἡμέρας χρὴ τοὺς φύλα- εὐθὺ ἀφιέναι M (χρὴ τοὺς φύλακας οὐκ εὐθὺ ἀφιέναι C, ιὴ τοὺς φύλακας εὐθὺ ἀφιέναι T) ‖ 17. πρὶν ἂν Meinekius:

νισθῇ καθαρὰ ὄντα πολεμίων· καὶ ἀπιέναι τοὺς ἀπὸ τῶν φυλ
κείων μὴ ἅμα πάντας ἀλλὰ κατὰ μέρη, ὅπως ἀεί τινες ἐπὶ τ
φυλακείοις διατελῶσιν.]

28 Προνοεῖσθαι δὲ καὶ τάδε ἐν φόβῳ οὔσης ⟨τῆ
πόλεως. πύλας τὰς μὲν ἄλλας κεκλεῖσθαι, μίαν
ἀνεῷχθαι ᾗ ἂν δυσπροσοδώτατον ᾖ τῆς πόλεως, κ
ἐπὶ πλεῖστον ἀπ' αὐτῆς μέλλωσιν ὁρᾶσθαι οἱ πρ
2 ιόντες. καὶ ἐν ταύτῃ ἐκτομάδα ⟨εἶναι⟩, ἵνα σώμα
ἀνθρώπων δι' αὐτῆς ἐξίῃ καὶ εἰσίῃ καθ' ἕν· οὔ
γὰρ ἂν ἥκιστά τις λανθάνοι αὐτομολῶν ἢ κατάσκοπ
3 εἰσιών, ἐάνπερ γε ᾖ ὁ πυλωρὸς φρόνιμος. ⟨πᾶσα
δὲ ἀνοίγεσθαι ὑποζυγίων ἕνεκα καὶ ἁμαξῶν καὶ ⟨ἄ
λων⟩ ἀγωγίμων ἐπισφαλές. καὶ ἐάν τι δέῃ εἰσενε
κασθαι σίτου ἢ ἐλαίου ἢ οἴνου ἢ τῶν ὁμοτρόπ
τούτοις ἁμάξαις ἢ σωμάτων πλήθει, ταῦτα χρὴ κα
τὰς ἐγγυτάτω πύλας εἰσκομίζειν, **† καὶ ἐὰν τάχισ
4 καὶ ῥᾷστα εἰσκομισθείη. τὸ δ' ὅλον μὴ ἀνοίγεσθ
πρῴ τὰς πύλας ἀπροσκέπτως ἀλλ' ὀψιαίτερον, ἔξω

πρὶν ἢ ‖ 1. καθαρὰ ὄντα Hertlinus: καὶ καθαρὰ εἶναι M | Y
καὶ in M est οὕτω: expunxit H | φυλακείων C: φυλάκων M
2. ἅμα πάντας Meinekius: ἅπαντας M ‖ 4. τῆς ante πόλ
addidi ‖ 7. αὐτῆς Hertlinus: αὐτῶν M | μέλλωσιν Meierus: μ
λουσιν M ‖ 8. καὶ ἐν ταύτῃ ἐκτομάδα ⟨εἶναι⟩ ἵνα H: καὶ
ταύτῃ ἐκτομάδα ἵνα M (καὶ ⟨εἶναι⟩ ἐν ταύτῃ ἐκτομάδα ἵνα T
Post σώματα in M est μὲν: expunxit H ‖ 9. δι' αὐτῆς Iul. A
can. XLIX et ex eo H: κατὰ τὴν ἐκτομάδα πυλίδα M | κα
ἓν H: καθ' ἕνα M (ἓν καθ' ἓν Iul. Afr.) ‖ 10. λανθάνοι Meine
λανθάνῃ M ‖ 11. φρόνιμος H coll. I 4, III 4, V 1, XV 3: νοη
M (νοήμων C, νοερὸς T) | πᾶσαν δὲ H: δὲ M (πᾶν δὲ
Afric.) ‖ 12. ἕνεκα H: ἕνεκεν M | ἄλλων ἀγωγίμων Iul. Afr
ἀγωγίμων M ‖ 13. ἐπισφαλὲς C: ἐπισφα M ‖ 14. Post ἢ οἴνου
M est ἐν τάχει: expunxit H ‖ 15. πλήθει Iul. Afr.: πάθῃ M
ταῦτα C: ταῦτα δὲ M ‖ 16. ἐγγυτάτω H: ἐγγυτάτας M | εἰσκο
μίζειν H: κοιμίζειν M | Post εἰσκομίζειν asteriscos fecit H
Iulii Africani uerbis προεξιόντος στρατεύματος lacunam
explendam statuens hoc fere modo: προεξιόντος μέρους τ
πολιτῶν | καὶ ἐὰν M uerba corrupta (ἵνα ὡς T, καὶ οὕτως
H) ‖ 18. πρῴ Meinekius: πρωὶ M

δένα ἀφίεσθαι πρὶν ἂν ἐξερευνηθῇ τὰ περὶ τὴν
λιν, ἔτι τε μηδὲ πλοῖα κατ' αὐτὰς ὁρμίζεσθαι ἀλλ'
ωτέρω, ὡς ἤδη γε καὶ ἡμέρας πολλαὶ πράξεις
οιχθεισῶν ἀμφοτέρων πυλῶν γεγόνασιν ἀπὸ τεχνα-
άτων καὶ προφάσεων τοιῶνδε [ἐφ' ἑνὸς ἔργου πολλὰ
ραπλησίως τούτῳ πραχθέντα]. Πύθων μὲν ὁ Κλαζομέ- 5
ς, καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει τινῶν συνεθελόντων, τη-
σας ἐπιμελῶς τὸ ἡσυχαίτατον τῆς ἡμέρας, ἁμά-
ς ἐκ παρασκευῆς πίθους εἰσαγούσαις κατέλαβε
αζομενὰς ⟨μενουσῶν⟩ τῶν ἁμαξῶν ἐν ταῖς πύλαις,
θ' ἃς ξένοι προϋπῆρχον κρυφαίως οὐ πόρρω τῆς
λεως [τοὺς μὲν τῶν πολιτῶν λαθόντες, τοὺς δὲ φθάσαντες,
ὰς δὲ τῶν ἔσω συνεργοὺς ἔχοντες κατέσχον τὴν πόλιν].
ιάδης δὲ ⟨ὁ⟩ Ἀβυδηνός, [κατὰ Ἑλλήσποντον] καταλαμ- 6
νων Πάριον ἄλλα τε περὶ τὴν ἀνάβασιν νυκτὸς
τὸ τεῖχος λάθρᾳ παρεσκευάσατο, καὶ ἁμάξας πλη-
σας φρυγάνων καὶ βάτων παρέπεμψε πρὸς τὸ τεῖχος,
η τῶν πυλῶν κεκλειμένων, ὡς τῶν Παριανῶν οὔσας·
ι ἐγγὺς ἐλθοῦσαι πρὸς τὰς πύλας ηὐλίζοντο, ὡς φοβούμεναι

1. πρὶν ἂν Iul. Afr.: πρὶν ἢ *M* | ἐξερευνηθῇ O: ἐξερευνήσῃ (ἐξερευνήσῃς T) ‖ 2. μηδὲ Iul. Afr.: μήτε *M* | κατ' αὐτὰς . Afr.: κατὰ ταύτας *M* ‖ 3. ἡμέρας Iac. Gronouius: ἡμέραι ‖ 4. ἀπὸ τεχνασμάτων Meinekius: ἐπιτεχνασμάτων *M* (ἐπὶ χν. Co. O) ‖ 5. ἐφ' ἑνὸς — 6. πραχθέντα inclusi (δηλώσω ex- isse ante ἐφ' ἑνὸς putauit C, ibidem ἃ add. T, ut lacuna esset st πραχθέντα) ‖ 6. In *M* ante πύθων paucarum litterarum atium relictum est ‖ 8. ἐπιμελῶς H: τελέως *M* | ἡσυχαίτατον ἡσυχότατον *M* (ἡσυχώτατον T) ‖ 10. ⟨μενουσῶν⟩ τῶν ἁμα- ν ἐν ταῖς πύλαις scripsi: ἐν ταῖς πύλαις τῶν ἁμαξῶν *M* μενουσῶν⟩ ἐν ταῖς πύλαις τῶν ἁμαξῶν C) ‖ 11. ξένοι προ- ῆρχον scripsi (coll. XXIV 8: ἐφ ἃς — παρῆσαν): ξένων προ- αρχόντων *M* (ξένοι προϋπάρχοντες malit H) ‖ 12. τοὺς μὲν — τὴν πόλιν inclusi ‖ 14. δὲ T: τε *M* | ὁ addidit H | κατὰ Ἑλ- σποντον inclusi H suadente ‖ 16. ἐπὶ τὸ τεῖχος H: ἐπὶ τοῦ ίχους *M* ‖ 18. κεκλειμένων H: κεκλεισμένων *M* | οὔσας Hert- us: οὔσας τὰς ἁμάξας *M* ‖ 19. ἔτι ἐγγὺς — pg. 62, 1. πολε- ους inclusi (pro ἔτι coniecerunt C: αὗται, T: αἳ ἔτι, Meine- is εἶτα. — Herchero ὡς φοβούμεναι πολεμίους absurda uisa

7 πολεμίους.] ἃς ἔδει ἐν καιρῷ τινι ὑφαφθῆναι, ἵνα αἱ
πύλαι ἐμπρησθῶσι καὶ πρὸς τὸ σβεννύειν τῶν Πα-
ριανῶν ὁρμησάντων αὐτὸς κατὰ ἄλλον τόπον εἰσέλθῃ.
29 Περὶ δὲ τῶν εἰσκομιζομένων εἰς τὴν πόλιν ἀγ-
2 γείων τε καὶ φορημάτων νῦν δηλωθήσεται. ὅπερ
εὐλαβεῖσθαι δεῖ καὶ μὴ ἀφροντίστως αὐτῶν ἔχειν,
καὶ μάλιστα τὸν πυλωρὸν ἔν τισι καιροῖς, ὅταν ἔξω-
3 θέν τι ἢ ἔσωθεν φοβερὸν ᾖ. ἐξοίσω δὲ παραδείγματος
ἕνεκα ἐπὶ πρᾶξιν εἰσηγμένα. κατελήφθη γὰρ πόλις,
ἔσωθέν τινων συνεθελόντων, ἐν ἑορτῇ πανδήμῳ τρόπῳ
4 τοιῷδε. πρῶτον μὲν τοῖς προενδημήσασι ξένοις καὶ
τῶν πολιτῶν τοῖς ἀνόπλοις τε καὶ συνεργοῖς εἰς τὸ
μέλλον ἐσομένοις εἰσεκομίσθησαν θώρακες λινοῖ καὶ
σπολάδες καὶ περικεφαλαῖαι [ὅπλα] κνημῖδες μάχαιραι
τόξα τοξεύματα ἐν κιβωτοῖς ὡς φορταγωγοῖς κατε-
σκευασμέναις, ὡς ἱματίων ἐνόντων καὶ ἄλλων ἀγω-
5 γίμων, ὥσπερ οἱ ἐλλιμενισταὶ ἀνοίξαντες καὶ ἰδόντες

---

sunt). Ad ἃς ἔδει cf. XXXI 2: παρ' ὃν ἔδει ‖ 3. Post εἰσέλθῃ in *M* est δοκεῖ δέ μοι συναγαγόντα δηλωτέον ἵνα δὴ φυλάσσησθε καὶ ἐν οἷς καιροῖς ἕκαστα ἵνα τις μηδὲν εὐήθως ἀποδέχηται: deleuit H ‖ 5. Post φορημάτων in *M* est ενοισ ἤστικρυφαιονένίοισ ἤδη πόλισ καὶ ἡ ἀκρόπολισ κατελήφθη, ex quibus Turicenses haec eruerunt: ἐν οἷς ἄν τι κρυφαῖον ἐνῇ, ᾧ ἐνίοις ἤδη πόλις καὶ ἀκρόπολις κατελήφθη: expunxit H ‖ 8. Post ᾖ in *M* est: ἔστιν δέ οἱ προσεκτέον εἰσκομιζομένοις: expunxit H | δὲ C: δὲ καὶ *M* ‖ 9. ἕνεκα H: ἕνεκεν *M* | ἐπὶ πρᾶξιν εἰσηγμένα scripsi conf. § 11: ἐπὶ πράξει γεγενημένα *M* (τὰ ἐπὶ τοιαύτῃ πράξει γεγενημένα T, ἐπὶ Θρᾳξὶ γεγενημένα· κατελήφθη γὰρ Ἀμφίπολις Meinekius Brasidam spectari censens) ‖ 10. συνεθελόντων T: συνθελόντων *M* ‖ 11. Post ξένοις in *M* est ἐπὶ τὸ μέλλον: expunxit H ‖ 12. τῶν πολιτῶν cod. Cas.: πολιτῶν *M* | Post συνεργοῖς uocem εἰς τὸ μέλλον inseruit H, Iulium Africanum L secutus qui ἐπὶ τὸ μέλλον post ξένοις (11) omissum hoc loco exhibet ‖ 14. σπολάδες H: στολίδια *M* | περικεφαλαῖαι T: περικεφαλαῖα *M* | ὅπλα inclusi suadente H; idem in proximis malit καὶ κνημῖδες καὶ μάχαιραι καὶ τόξα καὶ τοξεύματα ‖ 15. κατεσκευασμέναις H: κατεσκευασμένα *M* ‖ 17. ὥσπερ H: ἅπερ *M* | ἰδόντες ἱμάτια μόνον scripsi: ἰδόντες ὡς ἱμάτια μό-

ἱμάτια μόνον κατεσημήναντο, μέχρι τιμήσαιντο οἱ
εἰσαγαγόντες. καὶ ταῦτα μὲν ἐτέθη ἐγγὺς τῆς ἀγορᾶς, 6
ὅπου ἔδει· ἐν δὲ ταρσοῖς καὶ ῥιψὶ καὶ ἱστίοις ἡμι-
υφάντοις δοράτια καὶ ἀκόντια ἐνειλημένα εἰσηνέχθη,
καὶ ἐτέθη ὅπου ἕκαστα συνέφερεν ἀνυπόπτως· ἐν δ'
ἄγγεσιν ἀχύρων καὶ ἐρίων πέλται καὶ μικρὰ ἀσπίδια
ἐν τοῖς ἐρίοις καὶ ἀχύροις κεκρυμμένα, καὶ ἄλλα
εὐογκότερα ἐν σαργάναις ἀσταφίδος καὶ σύκων πλή-
ρεσιν, ἐγχειρίδια δὲ ἐν ἀμφορεῦσι πυρῶν καὶ ἰσχά-
ν καὶ ἐλαῶν. [εἰσηνέχθη δὲ ἐγχειρίδια καὶ ἐν σικυοῖς πέ- 7
γυμνά, ἀπεωσμένα κατὰ τοὺς πυθμένας εἰς τὸ σπέρμα τῶν
ν.] ὁ δὲ τῆς ἐπιβουλῆς ἡγεμὼν εἰσηνέχθη ἐν
ργάνων φορήματι. νυκτὸς δὲ γενομένης ἀθροισθέν- 8
των ἐπιθησομένων καὶ τηρησάντων τὸν καιρόν,
ᾗ μάλιστα οἰνωμένοι ἦσαν οἱ ἄλλοι, πρῶτον μὲν
ρόρημα ἐλύθη, καὶ ἐξ αὐτοῦ ὁ ἡγεμὼν ἕτοιμος
ν· ἔπειτα ἄλλοι μὲν αὐτῶν τοὺς ταρσοὺς ἐξείλισσον,

νον *M* (ὡς ἱμάτια μόνον deleuit H) ‖ 1. τιμήσαιντο H: τιμή-σονται *M* ‖ 3. ῥιψὶ H (cf. XXXVII 9): ῥιποῖς *M* (ῥίποις T) | ἱστίοις T: ἱστοῖς *M* ‖ 7. ἀχύροις C: ἀχύρες *M* ‖ 10. ἐλαῶν Meinekius: ἐλαιῶν *M* | εἰσηνέχθη — 12. σικυῶν inclusi ‖ 11. ἀπεωσμένα C: ἀπεω ὡ ενα *M* (ἐωσμένα H) ‖ 12. ὁ δὲ τῆς ἐπιβουλῆς ἡγεμὼν H ex Iul. Afric.: ὁ δ' ἐπιβουλεύων τε καὶ ἡγεμὼν *M* ‖ 12. Ante εἰσηνέχθη in *M* est ἔξωθεν: expunxit Th. Mommsenus ‖ 13. νυκτὸς δὲ γενομένης ἀθροισθέντων τῶν ἐπιθησομένων καὶ τηρησάντων τὸν καιρόν scripsi: νυκτὸς δὲ γενομένης καὶ ἀθροισθέντων τῶν ἐπιθησομένων ἕκαστος ὃν ἔδει τηρήσαντες καιρὸν *M* (νυκτ. γιν. καὶ ἀθρ. τ. ἐ. ἑκάστου ὃν ἔδει τηρήσαντος τὸν καιρὸν T, ἑκάστου τηρήσαντος τὸν καιρὸν omisso ὃν ἔδει H; — cf. καιρὸν τηρήσαντες XXIII 3 et 5) ‖ 15. Post οἱ ἄλλοι in *M* est: κατὰ τὴν πόλιν οἱ δὲ ἐν ἑορτῇ: expunxit H ‖ 16. καὶ ἐξ αὐτοῦ ὁ ἡγεμὼν ἕτοιμος ἦν *M* uerba corrupta, ἀναφανεὶς excidisse putat Meinekius, ἐξ αὐτῆς pro ἐξ αὐτοῦ coniecit M. Schmidt ut esset αὐτίκα; ego coniecerim ᾔει (ᾔειν) uel ἦλθεν pro corrupto ἦν ‖ 17. ἐξείλισσον Meinekius: ἐξέλισσον *M* | Post ἐξείλισσον in *M* legitur πρὸς τὰς λήψεις τῶν δοράτων καὶ ἀκοντίων: deleuit H

ἕτεροι δὲ τὰ ἄγγη τῶν ἀχύρων καὶ ἐρίων ⟨ἐξεκέ-
νουν⟩, οἳ δὲ τὰς σαργάνας ἀνέτεμνον, ἄλλοι δὲ τὰς
κιβωτοὺς ἀνοίγοντες τὰ ὅπλα ἐξῄρουν, οἳ δὲ τοὺς
ἀμφορέας συνέτριβον, ἵνα ταχεῖα ἡ λῆψις τῶν ἐγχει-
9 ριδίων γένοιτο. [ἅμα δὲ ταῦτα καὶ οὐ πόρρω ὄντα ἀλλήλων
ἐπορσύνετο ἀπὸ σημείου τοῦ ἐν τῇ πόλει ταῖς ἔξω φάλαγξι γε-
10 νομένου.] ὁπλισθέντες δ' ἕκαστοι τοῖς προσήκουσιν
ὅπλοις οἳ μέν τινες αὐτῶν ἐπὶ πύργους ὥρμησαν
καὶ πύλας καθ' ἃς καὶ ⟨τοὺς⟩ ἄλλους προσεδέχοντο,
οἳ δὲ ἐπὶ τὰ ἀρχεῖα καὶ τὰς ⟨τῶν⟩ ἐναντίων οἰκίας,
11 οἱ δὲ ἄλλοι ἄλλων τόπων εἴχοντο. εἰς δὲ ὁμοίαν
πρᾶξιν τῇ εἰρημένῃ δεόμενοί τινες ἀσπίδων ἐπεὶ
οὐδενὶ ἄλλῳ τρόπῳ ἐδύναντο ἑτοιμάσασθαι οὐδὲ εἰσ-
αγαγέσθαι, πλῆθος οἰσυίων καὶ ἐργάτας ἅμα τούτων
12 εἰσηγάγοντο. καὶ ἐν μὲν τῷ φανερῷ ἄλλα ἀγγεῖα
ἔπλεκον, ἐν δὲ ταῖς νυξὶν ἀσπίδας, αἷς ὄχανα προσ-
ετίθεσαν σκύτινα καὶ ξύλινα. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τῶν
κατὰ θάλατταν προσορμιζομένων πλοίων νυκτὸς καὶ
ἡμέρας οὔτε μεγάλων οὔτε μικρῶν ἀδιασκέπτως ἔχειν.

---

1. ἕτεροι Meinekius: ἕτερος *M* | ἐξεκένουν inseruit H (ἐνέλυον uel κατήγνουν Meinekius) ‖ 2. ἀνέτεμνον H: ἀνέτεμον *M* ‖ 5. ἅμα δὲ ταῦτα — 6. γενομένου inclusi a barbaro homine scripta, qui tamen in extr. uerbis scripsisse uidetur ταῖς ἔξω φάλαγξι γενομένου: καὶ ὡς φάλαγξι γινόμενον *M* (ἅμα δὲ καὶ ταῦτα οὐ πόρρω ὄντα ἀλλήλων ἐπορσύνετο ἀπὸ σημείου τοῦ ἐν τῇ πόλει, καὶ ἡ ἔξω φάλαγξ ⟨ξυνεῖδε τὸ⟩ γινόμενον T) ‖ 7. ὁπλισθέντες C: ὁπλισθέντας *M* ‖ 8. Post ὥρμησαν in *M* est καταλαβεῖν: expunxit H ‖ 9. τοὺς ἄλλους Iul. Afric.: ἄλλους *M* ‖ 10. τὰς ⟨τῶν⟩ ἐναντίων οἰκίας T: τὰς ἐναντίας οἰκίας M (τὰς ἐναντίων οἰκίας C) ‖ 11. εἰς δὲ ὁμοίαν πρᾶξιν τῇ εἰρημένῃ H: εἰς δὲ ὁμοίας πράξεις τῶν εἰρημένων *M* ‖ 14. πλῆθος οἰσυίων Sauppius: ὅπλα, οισοιών *M* (ὅπλα, οἰσύας C) | τούτων Hertlinus et Bursianus: οὕτως *M* (τούτῳ Sauppius) ‖ 16. ἐν δὲ ταῖς νυξὶν ἀσπίδας Hauptius: ἐν δὲ ταῖς νυξὶν ὅπλα περικεφαλαίας καὶ ἀσπίδας ἔπλεκον *M* | προσετίθεσαν Meinekius: περιετίθεσαν *M* ‖ 17. σκύτινα C: συκινα *M*

ἀλλὰ ἐμβαίνοντας τοὺς λιμενοφύλακάς τε καὶ ἀποστολέας ἰδεῖν αὐτοὺς τὰ ἀγώγιμα, ἐνθυμουμένους ὅτι καὶ Σικυώνιοι ἀμελήσαντες τῶν τοιούτων μεγάλα ἐσφάλησαν.

Προνοεῖν δὲ καὶ τὰ ἐπὶ πράσει εἰσαγόμενα καὶ 30 εἰς τὴν ἀγορὰν ἐκτιθέμενα ὅπλα τά τε ἐπὶ τῶν καπηλείων καὶ παντοπωλείων, ὅπως μηδενὶ ἕτοιμα ᾖ τῶν βουλομένων νεωτερίζειν· εὔηθες γὰρ τῶν μὲν 2 ἀφικνουμένων ἀνδρῶν παραιρεῖσθαι τὰ ὅπλα, ἐν δὲ τῇ ἀγορᾷ καὶ ταῖς συνοικίαις ὑπάρχειν σωράκους τε ἀσπιδίων καὶ ἐγχειριδίων κιβώτια **

Ἐπιστολῶν δὲ κρυφαίων παντοῖαι μέν εἰσι πέμ- 31 ψεις, αἱ δὲ λανθάνουσαι μάλιστα τοιαίδε ἂν εἶεν. εἰς φορτία ἢ ἄλλα σκεύη ἐνεβλήθη βιβλίον ἢ ἄλλο 2 τι γράμμα τὸ τυχὸν καὶ μεγέθει καὶ παλαιότητι. ἐν τούτῳ δὲ ἐγέγραπτο ἡ ἐπιστολὴ ἐπιστιζομένων γραμμάτων ⟨τοῦ πρώτου στίχου⟩ ἢ δευτέρου ἢ τρίτου, ἐπιστιγμαῖς δὲ ἐλαχίσταις καὶ ἀδηλοτάταις. εἶτα

---

2. ἰδεῖν Iul. Afr. XLIX: εἰδέναι *M* (δεῖ ἰδεῖν T) | αὐτοὺς Iul. Afr.: αὐτοῖς *M* ‖ 7. Post παντοπωλείων in *M* est ἀθροισθέντων πλῆθός τι γένοιτο: deleuit H (ὧν ἀθροισθ. etc. C, μὴ ἀθρ. etc. Haasius) | μηθενὶ *M* ‖ 10. συνοικίαις H: συνοικίας ἀθρόα *M* | σωράκους C: συρακους *M* ‖ 11. Post κιβώτια legitur in *M*: διὸ δεῖ τὰ εἰσαφικνούμενά τε καὶ ἠθροισμένα μὴ ἐκφέρεσθαί τε εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ νυκτερεύειν ὅπου ἂν τύχῃ ἀλλὰ πλὴν δείγματος τὸ ἄλλο πλῆθος ἐκτίθοιτό τις εἶναι δημοσίᾳ κρίνειν: deleuit H, qui putat haec effinxisse interpolatorem ex ueris Aeneae uerbis. Asteriscos igitur posuit ‖ 12. ἐπιστολῶν δὲ κρυφαίων παντοῖαι μέν εἰσι πέμψεις expunctis ceteris H: περὶ δὲ ἐπιστῶν κρυφαίων παντοῖαι μέν εἰσιν αἱ πέμψεις, προσυγκεῖσθαι δὲ τῷ πέμψαντι καὶ δεχομένῳ ἰδίᾳ *M* ‖ 13. λανθάνουσαι μάλιστα *M* (μάλ. λανθάνουσαι H) | Post εἶεν in *M* est ἐπέμφθη ἐπιστολὴ ὧδε: expunxit H ‖ 14. βιβλίον ἢ ἄλλο τι γράμμα Meinekius: βυβλίον ἢ ἄλλο τι δράμα *M* (δρᾶμα ἢ ἄλλο τι βιβλίον Meierus) ‖ 16. ἐγέγραπτο Hertlinus: γέγραπται *M* ‖ 17. τοῦ πρώτου στίχου inserui ‖ 18. Post ἀδηλοτάταις in *M* est πλὴν τῷ πεμπομένῳ: expunxit H

ἀφικομένου τοῦ βιβλίου παρ' ὃν ἔδει, ἐξεγράφετο καὶ
τὰ ἐπισεσημασμένα γράμματα τιθεὶς ἐφεξῆς τὰ ἐκ
τοῦ πρώτου στίχου καὶ δευτέρου καὶ τὰ ἄλλα ὡσαύ-
3 τως, ἐγνώριζε τὰ ἐπισταλέντα. ὀλίγα δ' ἄν τις θέ-
λων ἐπιστεῖλαι καὶ τόδε ποιήσειε παρόμοιον τούτῳ.
ἐπιστολὴν γράψαντα περί τινων φανερῶς ἐν πλείοσιν
ἐν ταύτῃ τῇ ἐπιστολῇ τὸ αὐτὸ ποιεῖν ἐπισημαινόμε-
νον γράμματα, δι' ὧν ἐμφανῆ ἔσται ἅπερ ἂν βούλῃ.
4 τὴν δὲ ἐπισημασίαν εἶναι ὡς ἀδηλοτάτην. * * πεμ-
πέσθω ἀνὴρ ἀγγελίαν φέρων τινὰ ἢ καὶ ἐπιστολὴν
περὶ ἄλλων φανερῶς. τοῦ δὲ μέλλοντος πορεύεσθαι
κρύφα αὐτοῦ εἰς τὸ τῶν ὑποδημάτων πέλμα ἐντε-
θήτω βιβλίον καὶ ἐγκαταρραπτέσθω, πρὸς δὲ τοὺς
πηλοὺς καὶ τὰ ὕδατα εἰς κασσιτέρου ἐλασμὸν λεπτὸν
γραφέσθω· ἀφικομένου δὲ παρ' ὃν δεῖ, καὶ ἀναπαυο-
μένου ἐν τῇ νυκτί, ἀναλυέτω τὰς ῥαφὰς τῶν ὑπο-
δημάτων, καὶ ἐξελὼν καὶ ἀναγνοὺς <καὶ> ἄλλα γράψας
<καὶ> λάθρᾳ ἔτι καθεύδοντος ἐγκαταρράψας ἀποστελλέτω
5 τὸν ἄνδρα, ἀντεπιστείλας φανερῶς. οὕτως οὖν οὔτε

1. βυβλίου M | παρὸν M | ἔδει Hertlinus: δεῖ M ‖ 3. ὡς αὔτως M ‖ 5. τόδε H: ὧδε M | ποιήσειε H: ποιῆσαι M ‖ 6. γράψαντα T: γράψας M ‖ 8. γράμματα δι' ὧν Kirchhoffius: γράμματα δὲ ἔτι M | ἐμφανῆ ἔσται ἅπερ ἂν βούλῃ scripsi: ἐμφανῆ ὥσπερ ἐν βούλλη M (ἐμφανιεῖς ἅπερ ἂν βούλῃ Kirchhoffius) ‖ 9. ἀδηλοτάτην Hertlinus: ἀδηλωτάτην M | Post ἀδηλωτάτην legitur in M ἐπιστιγμαῖς διὰ πολλοῦ ἢ γραμμαῖς παραμήκεσιν ἃ τοῖς μὲν ἄλλοις μηδεμίαν ὑπόνοιαν ἕξει τῷ δὲ πεμπομένῳ γνωστὴ ἔσται ἡ ἐπιστολή: deleuit H | Asteriscos posuit H ‖ 11. φανερῶς T: φανερῶν M | τοῦ δὲ μέλλοντος M: μέλλοντος δὲ H in minore editione ‖ 12. κρύφα αὐτοῦ H: κρυφαίως αὐτοῦ M ‖ 13. Post ἐντεθήτω in M est εἰς τὸ μεταξύ: expunxit H | βυβλίον M | ἐγκαταρραπτέσθω H: καταρραπτέσθω M ‖ 14. εἰς κασσιτέρου ἐλασμὸν λεπτὸν H: εἰς κασσίτερον ἠλασμένον λεπτὸν M (ἐληλασμένον Meinekius) ‖ 15. Post γραφέσθω in M est πρὸς τὸ μὴ ἀφανίζεσθαι ὑπὸ τῶν ὑδάτων τὰ γράμματα: expunxit H | πυρὸς M ‖ 17. <καὶ> ἄλλα γράψας <καὶ> T: ἄλλα γράψας M ‖ 18. Post καθεύδοντος in M est καὶ: deleuerunt T ‖ 19. ἀντεπιστείλας

ἄλλος οὔτε ὁ φέρων εἰδήσει· χρὴ δὲ τὰς ῥαφὰς τῶν
ὑποδημάτων ὡς ἀδηλοτάτας ποιεῖν. εἰς Ἔφεσον δ' 6
εἰσεκομίσθη γράμματα τρόπῳ τοιῷδε. ἄνθρωπος ἐπέμ-
φθη ἐπιστολὴν ἔχων ⟨ἐν⟩ φύλλοις γεγραμμένην, τὰ δὲ
φύλλα ⟨ὡς⟩ ἐφ' ἕλκει καταδεδεμένα ἦν ἐπὶ κνήμην.
εἰσενεχθείη δ' ἂν γραφὴ καὶ ἐν τοῖς τῶν γυναικῶν 7
ὠσὶν ἔχουσιν ἀντ' ἐνωτίων ἐλασμοὺς λεπτοὺς μολιβδί-
νους. ἐκομίσθη δὲ ἐπιστολὴ περὶ προδοσίας εἰς στρα- 8
τόπεδον ἀντικαθήμενον ὑπὸ τοῦ προδιδόντος ὧδε.
τῶν ἐξιόντων ἱππέων ἐκ τῆς πόλεως εἰς προνομὴν
ἑνὶ ἐγκατερράφη ὑπὸ τὰ πτερύγια τοῦ θώρακος βι-
βλίον· τούτῳ ἐντέταλτο, ἐάν τις ἐπιφάνεια τῶν πο-
λεμίων γένηται, πεσεῖν ἀπὸ τοῦ ἵππου ὡς ἄκοντα
καὶ ζωγρηθῆναι, παραγενόμενον δ' ἐν τῷ στρατο-
πέδῳ ἀποδοῦναι τὸ βιβλίον ᾧ ἔδει. ὑπηρέτησε δ' 9
ἀδελφὸς ἀδελφῷ. ἄλλος δὲ ἱππέα ἐκπέμπων εἰς
τὴν ἡνίαν τοῦ χαλινοῦ βιβλίον ἐνέρραψεν. κομίζεται

T: ἀποστείλας M (ἀνταποστείλας Iul. Afr. LII). Sequitur in M καὶ δούς τε (τι) φέρειν: deleuit H (defendit Sauppius) ‖ 4. ἐν φύλλοις Hertlinus et H coll. § 2, 14, 33; φύλλοις M (φύλλοις ἐγγεγρ. Meinekius) ‖ 5. ὡς ante ἐφ' ἕλκει addidit H ‖ 7. ἔχουσιν T: ἐχούσαις M | ἐλασμοὺς λεπτοὺς μολιβδίνους H: ἐνειλημένοις λεπτοῖς μολιβδίνοις M (ἐχουσῶν — ἐν εἱλυμένοις λ. μ. C, ἐλασμοὺς ἐνειλημένους λεπτοὺς μολιβδίνους T) ‖ 9. Post ἀντικαθήμενον in M est πολέμιον: expunxit H ‖ 10. Post εἰς προνομὴν in M est τῶν πολεμίων: expunxit H ‖ 12. τούτῳ (uel τούτῳ δ') scripsi: ἐν ᾧ M (ᾧ C) ‖ 14. παραγενόμενον δ' scripsi: καὶ γενομένου δ' M (παραγενομένου δ' C) ‖ 15. ἀποδοῦναι scripsi: ἀποδοθῆναι M | βυβλίον M | ᾧ C: ὡς M | ἔδει Hertlinus: δεῖ M | ὑπηρέτησε δὲ ἀδελφὸς ἀδελφῷ H: ὑπηρέτησεν δὲ ἱππεὺς ἀδελφὸς ἀδελφὸν M (ὑπηρέτησε δὲ ἱππεὺς ἀδελφὸς ἀδελφῷ Kirchhoffius. Fort. ὑπηρέτησε δ' ⟨ὁ⟩ ἱππεὺς ἀδελφὸς ⟨ὢν⟩ ἀδελφῷ) ‖ 17. βυβλίον M | ἐνέρραψεν C: ἐνέγραψεν M. Sequuntur in M haec: ἐγένετο δὲ περὶ ἐπιστολὴν τοιόνδε. πόλεως γὰρ πολιορκουμένης ἐπεὶ παρῆλθεν ἔσω τῆς πόλεως ὁ κομίζων τὰς ἐπιστολὰς τῷ μὲν προδιδόντι καὶ προσέφερεν οὐκ ἀποδίδωσιν πρὸς δὲ τὸν ἄρχοντα τῆς πόλεως ἦλθεν μηνύων καὶ τὰς ἐπιστολὰς ἐδίδου ὁ δ' ἀκούσας ἐκέλευεν ταύτας μὲν

10 δὲ καὶ ὧδε. κύστιν ἰσομεγέθη ληκύθῳ φυσήσα
καὶ ἀποδήσαντα σφόδρα ξηρᾶναι, ἔπειτα εἰς αὐτ
γράψαι ὅ τι ἂν βούλῃ μέλανι κατακόλλῳ. ξηρ
11 θέντων δὲ τῶν γραμμάτων ἐξελεῖν τὴν πνοὴν
κύστιδος καὶ συμπιέσαντα εἰς τὴν λήκυθον ἐνθεῖν
τὸ δὲ στόμα τῆς κύστιδος ὑπερεχέτω τοῦ στόμα
12 τῆς ληκύθου. ἔπειτα φυσήσαντα τὴν κύστιν,
διευρυνθῇ ὡς μάλιστα, <καὶ> ἐλαίου ἐμπλήσα
περιτεμεῖν τῆς κύστιδος τὸ ὑπερέχον τῆς ληκύθου
προσαρμόσαι τῷ στόματι ὡς ἀδηλότατα, καὶ βύσα
τὴν λήκυθον κομίζειν φανερῶς. διαφανές τε οὖν
ἔλαιον ἔσται ἐν τῇ ληκύθῳ, καὶ οὐδὲν ἄλλο φανε
13 ἐνόν. ὅταν δὲ ἔλθῃ παρ' ὃν δεῖ, ἐξεράσας τὸ ἔλα
ἀναγνώσεται, <καὶ> φυσήσας τὴν κύστιν καὶ ἐκσπογ

τὰς ἐπιστολὰς οἷς ἔφερεν ἀποδοῦναι τὰ (τὰς C) δὲ π
ἐκείνων εἰ ἀληθές τι μηνύει παρ' αὐτὸν ἐνεγκεῖν κα
μηνύων ταῦτ' ἔπραξεν. ὁ δὲ ἄρχων λαβὼν τὰς ἐπιστολὰς
ἀνακαλεσάμενος τοὺς ἀνθρώπους τὰ σημεῖά τε ἐδείκνυεν
δακτυλίων ἅπερ ὡμολόγουν αὐτὸν (αὐτῶν T) εἶναι καὶ λ
τὰ βιβλία ἐδήλου τὸ πρᾶγμα. τεχνικῶς δὲ δοκεῖ φωρᾶσαι
τὰς πεμπομένας παρὰ τοῦ ἀνθρώπου ὅτι καὶ ἔλαβεν (οὐ
ἔλαβε T) ἦν γὰρ αὐτοῖς ἀρνηθῆναι καὶ φάσκειν ἐπιβουλευ
ὑπό τινος τὰς δ' ἀνταποστελλομένας λαβὼν ἂν ἀντιλεπ
(ἀναντιλέκτως cod. C) ἤλεγξεν: expunxit H | Post κομίζετα
existimat ἐπιστολὴ uocem excidisse H | In proximis cum T
censibus ubique obliquam orationem restitui, et Aeneae
suetudinem et codicum plura testimonia secutus (Herch
rectam fecerat) ‖ 1. Post ληκύθῳ in M est: ὁπόση ἀντιβο
πρὸς τὸ πλῆθος τῶν γραφησομένων: expunxit H | φυσήσα
καὶ ἀποδήσαντα T: φυσήσας καὶ ἀποδήσας M ‖ 2. ξηρᾶναι
ξηρανεῖς H | εἰς αὐτὴν H: ἐπ' αὐτῆς M ‖ 3. γράψαι M:
ψεις H | βούλῃ Meierus: βούλει M ‖ 4. ἐξελεῖν T: ἐξελε
5. συμπιέσαντα T: συμπιέσαντας M (συμπιέσας C) | ἐνθε
M: ἔνθες H ‖ 7. στόματος T: πώματος M | φυσήσαντα T:
σήσας M | Post τὴν κύστιν in M est ἐν τῇ ληκύθῳ ἐνοῦσ
deleuit H ‖ 8. διευρυνθῇ Gronouius: διερυνθῇ M | καὶ
ἐλαίου addiderunt T | ἐμπλήσαντα περιτεμεῖν M: ἐμπλήσας
ριτεμεῖς H ‖ 10. προσαρμόσαι M: προσαρμόσεις H | βύσαντα
βύσας H ‖ 11. κομίζειν M: κομιεῖς H ‖ 14. καὶ ante φυσ
addidit H

ας καὶ κατὰ ταὐτὰ εἰς αὐτὴν γράψας ἀνταποστελ-
έτω. ἤδη δέ τις ἐν δέλτου ξύλῳ γράψας κηρὸν ἐπέ- 14
ηξε, καὶ ἄλλα εἰς τὸν κηρὸν ἐνέγραψεν. εἶτα ὅτε
λθε παρ' ὃν ἔδει, ἐκκνήσας τὸν κηρὸν καὶ ἀναγνοὺς
μοτρόπως ἀντεπέστειλεν. γράφοιτο δ' ἂν καὶ εἰς 15
ινάκιον ἡρωϊκὸν ἅπερ ἂν βούλῃ. ἔπειτα καταλευ-
ῶσαι καὶ ξηράναντα γράψαι ἱππέα φωσφόρον ἢ ὅ
ι ἂν βούλῃ, μάλιστα μὲν λευκὸν [καὶ τὸν ἵππον λευ-
όν]· εἰ δὲ μή, καὶ ἄλλῳ χρώματι, πλὴν μέλανος.
πειτα δοῦναί τινι ἀναθεῖναι ἐγγὺς τῆς πόλεως εἰς
ερὸν ὃ ἂν τύχῃς συνταξάμενος. ὃν δὲ δεῖ ἀναγνῶ- 16
αι τὰ γεγραμμένα, χρὴ ἐλθόντα εἰς τὸ ἱερὸν καὶ
νόντα τὸ πινάκιον συσσήμῳ τινὶ προσυγκειμένῳ,

---

1. εἰς αὐτὴν H: εἰς τὴν αὐτὴν *M* | ἀνταποστελλέτω scripsi: ἀποστελλέτω *M* ‖ 2. τις C: τινες *M* | ἐν δέλτου ξύλῳ H ex Herod. VII 239: ἐν δέλτῳ ἐνξύλῳ *M* (ἐν ξύλῳ solum Sauppius) | ἐπέτηξε C: ἐπέθηκε *M* ‖ 3. ὅτε ἦλθε Iul. Afr. LIII: ὅταν ἔλθῃ *M* ‖ 4. παρὸν *M* | ἔδει Meierus: δεῖ *M* | ἐκκνήσας T: ἐκκνίσας *M* ‖ 5. ὁμοτρόπως ἀντεπέστειλεν H: γράψας πάλιν ὡσαύτως ἐπέστειλεν *M*, ὁμοιοτρόπως ἀνταπέστειλεν Iul. Afr. | Post ἀπέστειλεν in *M* est λέγεται δὲ καὶ εἰς πυξίον γράψαντα μέλανι ὡς βελτίστῳ ἐᾶν ξηρανθῆναι ἔπειτα λευκώσαντα ἀφανίζειν τὰ γράμματα· ὅταν οὖν ἀφίκηται παρὰ τὸν πεμπόμενον, λαβόντα εἰς ὕδωρ θεῖναι τὸ πυξίον. φανεῖται οὖν ἐν τῷ ὕδατι ἀκριβῶς πάντα τὰ γεγραμμένα: deleuit H | γράφοιτο *M*: γράφοις H ‖ 6. πινάκιον ἡρωϊκὸν *M*. Pro ἡρωικὸν alii alia coniecerunt: γραφικὸν C, ζωγραφικὸν Meierus, ἱερατικὸν T, κεραμικὸν Benndorfius, ἀκήρωτον H. Conieci ego: εἰκονικὸν, quod per itacismum facile in ἡρωικὸν poterat abire: πίνακες εἰκονικοὶ picturae, quae in templis conlocantur, adpellatae sunt in inscriptione Rangabé antiquit. II 777 — ναῷ εἰκονικῶν πινάκων — στῆσαι αὐτοὺς εἰς τὴν στοάν, καὶ ἀφελεῖν ὅσα ἀνάξια τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον μετατιθέναι μηθὲν ἐν τῷ ναῷ. Sed fortasse nil mutandum | βούλῃ Meierus: βούλει *M* ‖ 8. βούλῃ Meierus: βούλει *M* | μάλιστα μὲν Sauppius: ἱματισμὸν *M* | καὶ τὸν ἵππον λευκὸν inclusi: orta esse uidetur haec interpolatio postquam μάλιστα μὲν in ἱματισμὸν abierat. (Sauppius totum locum sic scripsit: μάλιστα μὲν γλαυκὸν ἢ καὶ ὑπόλευκον) ‖ 10. εἰς ἱερὸν ὃ ἂν τύχῃς συνταξάμενος H: εἰς ὃ ἐὰν τύχῃ ἱερὸν ὡς εὐξόμενος *M* (εἰς ὃ ἂν τύχῃ ἱερόν, ὡς εὐξάμενον Meierus) ‖ 11. ὃν Meinekius: ὅσον *M*

ἀπενέγκαντα εἰς οἶκον θεῖναι εἰς ἔλαιον. πάντα οὖν τὰ γεγραμμένα φανεῖται.
17 ⟨ἡ⟩πασῶν δὲ ἀδηλοτάτη⟨μὲν⟩ πέμψις πραγματωδεστάτη δὲ νῦν μοι ἐμφανισθήσεται· ἔστι δὲ τοιάδε. ⟨εἰς⟩ ἀστράγαλον εὐμεγέθη τρυπῆσαι ⟨τρυπήματα⟩ εἴκοσι καὶ τέτταρα, ἓξ εἰς ἑκάστην πλευρὰν τοῦ ἀστραγάλου· ἔστω δὲ τὰ τρυπήματα τοῦ ἀστραγάλου ⟨τὰ στοιχεῖα. διαμνημονεύειν⟩ δὲ ἀφ' ἧς ἂν πλευρᾶς ἄρξηται τὸ ἄλφα, καὶ τὰ ἐχόμενα ἅπερ ἐν ἑκάστῃ γέγραπται. μετὰ δὲ ταῦτα, ὅταν τινὰ θέλῃς ἐν αὐτοῖς τίθεσθαι λόγον, λίνον διείρειν. ⟨οἷον⟩ ἐὰν θέλῃς *AINEIAN* δηλοῦν τῇ διέρσει τοῦ λίνου, ἀρξάμενος ἐκ τῆς πλευρᾶς τοῦ ἀστραγάλου ἐν ᾗ τὸ ἄλφα ἐστί, παρελθὼν τὰ ἐχόμενα τούτου γράμματα, ὅταν ἔλθῃς εἰς ⟨τὴν⟩ πλευρὰν οὗ τὸ ἰῶτά ἐστι, δίειρον πάλιν, παρεὶς δὲ τούτου τὰ ἐχόμενα, ὅπου συμβαίνει τὸ ν̄ εἶναι, ⟨δίειρον⟩ καὶ πάλιν παρεὶς τὰ ἐχόμενα τούτου, ὅπου ⟨τὸ⟩ ε̄ι ἐστί, δίειρον τὸ λίνον, καὶ οὕτω τὰ ἐπίλοιπα τοῦ λόγου *IAN* γράφων ἔνειρον εἰς τὰ

2. ⟨ἡ⟩ πασῶν δὲ ἀδηλοτάτη⟨μὲν⟩ πέμψις πραγματωδεστάτη δὲ Sauppius: πασῶν δὲ ἀδηλοτάτη πέμψις πραγματωδεστάτη δὲ *M* (πέμψις δὲ πασῶν μὲν ἀδηλοτάτη πρ. δὲ H) ‖ 3. νῦν μοι ἐμφανισθήσεται H: νῦν μοι διὰ γραμμάτων ἐμφανισθήσεται *M* (διὰ γραμμάτων νῦν μοι ἐμφανισθήσεται Co. O) ‖ 4. εἰς addid. T ‖ 5. τρυπήματα inseruit H ex Iulio Afr. LII ‖ 7. τὰ στοιχεῖα διαμνημόνευε δὲ ex Iul. Africano inseruerunt T, de suo τὰ addentes: *M* pro his solum δ̄ habet. Ceterum etiam in hoc exemplo olim fuisse orationem obliquam puto, quare διαμνημονεύειν scripsi ‖ 8. ἄρξηται ex Iul. Afr. T: ἄρξῃ *M* (ἄρχηται malit H) ‖ 10. λίνον T: λίνω *M* | διείρειν C: διαιρεῖν *M*: δίειρον H | οἷον inseruerunt T ‖ 11. θέλῃς *AINEIAN* H: ελῆδινηαλὶ *M* (θέλῃς Co. O; *AINEIAΣ* Haasius) | τῇ T: ἐν τῇ *M* | διέρσει C: διαιρέσει *M* | 13. ἐστίν *M* | τούτου γράμματα H: τούτων παραγράμματα *M* (τοῦ ἰῶτα γράμματα Iul. Afr.) ‖ 14. ἔλθῃς Iul. Afr.: ἔλθῃ *M* | τὴν addidit H | οὗ το ἰῶτα Iul. Afr.: ὁυτο τω τα *M* | διείρον *M* ‖ 16. τὸ ν̄ εἶναι Co. O: τονεἶναι *M* | δίειρον post εἶναι inseruit ex Iul. Africano C ‖ 17. τὸ ante ει addiderunt T | ει ἐστι Haasius: ἔνεστιν *M* | διεῖρον *M* ‖ 18. τὰ ἐπίλοιπα τοῦ λόγου *IAN* γράφων scripsi: τὰ ἐπίλοιπα τοῦ λόγου ἀντιγράφων *M*

τρυπήματα, † ὥσπερ αρτίαιμέθα ὄνομα. ἔσται οὖν 19
περὶ τὸν ἀστράγαλον ἀγαθὶς λίνου πεποιημένη, δεήσει
δὲ ⟨τὸν⟩ ἀναγιγνώσκοντα ἀναγράφεσθαι εἰς δέλτον τὰ
δηλούμενα γράμματα ἐκ τῶν τρυπημάτων. ἀνάπαλιν
δὲ γίγνεται ἡ ἐξαίρεσις τῇ ἐνέρσει. διαφέρει δὲ οὐδὲν
τὰ γράμματα ἀνάπαλιν γραφῆναι εἰς ⟨τὴν⟩ δέλτον·
οὐδὲν γὰρ ἧττον ἀναγωσθήσεται. καταμαθεῖν δὲ
πλεῖον ἔργον ἐστὶ τὰ γεγραμμένα ἢ τὸ ἔργον αὐτὸ
γενέσθαι. εὐχερέστερον δ' ἂν τούτου γίγνοιτο ⟨τόδε⟩. 20
ξύλου ὡς σπιθαμιαίου τρυπηθέντος ὅσα γε τὰ στοι-
χεῖα τῶν γραμμάτων, ἔπειτα ὡσαύτως ἐνείρειν τὸ
λίνον εἰς τὰ τρυπήματα. ὅταν δ' εἰς τὸ αὐτὸ τρύ-
πημα συμβῇ δὶς ἐνείρεσθαι, ὥστε τὸ αὐτὸ γράμμα δὶς
ἐφεξῆς γράφεσθαι, προπεριελίξαντα τὸ λίνον περὶ τὸ
ξύλον ἐνείρειν. γίγνοιτο δ' ἂν καὶ ὧδε. ἀντὶ τοῦ ἀστρα-
γάλου καὶ ξύλου ποιήσαντα κύκλον ξύλινον λεᾶναι, 21
καὶ τρυπῆσαι ἐφεξῆς κύκλῳ τὰ στοιχεῖα τῶν γραμ-
μάτων τὰ τέτταρα καὶ εἴκοσι, ὑποψίας δ' ἕνεκα καὶ

(ἀεὶ γράφων T, τὰ ἐπίλοιπα τοῦ λόγου παντὸς γράφων Sauppius) ‖ 1. ὥσπερ αρτίαιμέθα ὄνομα *M* uerba nondum sanata (ὥσπερ ἄρτι ἐτιθέμεθα ὄνομα T, ὥσπερ ὃ ἄρτι ἐθέμεθα ὄνομα Sauppius, ἕως ἂν περάνῃς τὸ ὄνομα H). Fortasse legendum: ὥστε περᾶναι ὃ ἐθέμεθα ὄνομα quamquam post ἐπίλοιπα superflua uidentur) ‖ 2. πεποιημένη H: πεμπομένη *M* | δεήσει Hertlinus: δεήσεται *M* ‖ 3. τὸν ex Iulio Afr. inseruerunt T | ἀναγινώσκοντα *M* ‖ 5. γίνεται *M* | ἐξαίρεσις C: ἐξίεσις *M* (ἔξεσις Schneiderus, ἐξείλησις Haasius, ἐξέλιξις H) | ἐνέρσει C: ἐνέρξει *M* ‖ 6. τὴν ante δέλτον add. H ‖ 7. ἀναγνωσθήσεται H: γνωσθήσεται *M* ‖ 8. πλεῖον O: πλεῖστον *M* ‖ 9. εὐχερέστερον H: εὐπρεπέστερον *M* | τούτου scripsi: τοῦτο *M* (ταύτῃ H) | τόδε addidi ‖ 10. σπιθαμιαίου cod. Cas.: σπιθαμαίου *M* | γε C: τε *M* ‖ 12. ὅταν δ' H: ὅπου δ' ἂν *M* ‖ 13. ὥστε H: ὥσπερ *M* ‖ 15. ἐνείρειν *M*: ἐνεῖραι uult H | γίνοιτο *M* ‖ 16. ποιήσαντα Hertlinus: ποιήσας *M* (ποιῆσαι addito καὶ post ξύλινον H) ‖ 17. τρυπῆσαι H: τρῆσαι *M* ‖ 18. τὰ τέτταρα cod. Cas.: τέτταρα *M* | ἕνεκα H: ἕνεκεν *M*

ἄλλα ἐν μέσῳ τοῦ κύκλου τρυπῆσαι, ἔπειτα οὕτω εἰς
22 τὰ στοιχεῖα ἐφεξῆς ὄντα τὸ λίνον ἐνεῖραι. ὅταν δὲ
δὶς τὸ αὐτὸ γράμμα συμβῇ γράφεσθαι, εἴς τι τῶν
ἐν μέσῳ τρυπημάτων προενείραντα εἰς τὸ αὐτὸ γράμμα
23 ἐνεῖραι· [γράμμα δὲ λέγω τὸ τρύπημα]. ἤδη δέ τινες
εἰς βιβλίον γράψαντες ὡς λεπτότατον μακροὺς στίχους
καὶ λεπτὰ γράμματα, ἵν' ὡς εὐογκοτάτη γένηται ἡ
ἐπιστολή, εἶτα ἐπὶ ὤας χιτωνίσκου ἐπιθέντες καὶ ἐπι-
πτύξαντες τοῦ χιτωνίσκου τὴν ὤαν ἀνύποπτον ἐποίη-
σαν τὴν κομιδὴν τῆς ἐπιστολῆς [καὶ ἐνδεδυκότος τινὸς
24 τὸν χιτωνίσκον καὶ οὕτω φερομένου]. [μαρτύριον δὲ ὅτι τὰ
εἰσπεμπόμενα μετὰ ἐπιβουλῆς χαλεπὸν φυλάξαι. οἱ γοῦν περὶ
Ἴλιον ἄνθρωποι ἐκ τοσούτου χρόνου καὶ οὕτω διατεταμένοι οὔπω
δύνανται φυλάξαι μὴ εἰσελθεῖν αὐτοῖς τὰς Λοκρίδας, ἀλλ' οἱ
Λοκροὶ προσέχοντες τῷ λαθεῖν, λανθάνουσιν ἀν' ἔτη πολλὰ εἰσ-

---

2. ἐνεῖραι H: ἐνείρειν *M* ‖ 3. συμβῇ H: συμβαίνει *M* (συμβαίνῃ Meierus) | γράφεσθαι H: γράφειν *M* | εἴς τι Hertlinus: ἐκ *M* ‖ 4. προενείραντα H: προενείροντα *M* ‖ 5. γράμμα — τρύπημα inclusi: γράμμα δὲ H: γράμματα δὲ *M* ‖ 6. εἰς Iul. Afr. LIII: εἰς τὸ *M* ‖ 7. γένηται Iul. Afric.: γίνηται *M* ‖ 8. εἶτα ἐπὶ ὤας χιτωνίσκου ἐπιθέντες καὶ ἐπιπτύξαντες τοῦ χιτωνίσκου τὴν ὤαν ἀνύποπτον ἐποίησαν τὴν κομιδὴν τῆς ἐπιστολῆς H partim ex Hauptii coniectura partim ex Iul. Afric.: εἶτα ἐπὶ τῷ ωμω τοῦ χιτῶνος ὑποθέντες καὶ ἀποπτύξαντες τοῦ χιτωνίσκου ἐπὶ τῷ ὤμῳ ἀνύποπτος δὴ δοκεῖ εἶναι ἡ κομιδὴ τῆς ἐπιστολῆς *M* (εἰς τὸν ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ χιτωνίσκου ὑποθέντες καὶ ἀποπτύξαντες ἀνύποπτον ἐποίουν τὴν κομιδὴν τῆς ἐπιστολῆς Iul. Afr., εἶτα ἐπὶ τῇ ὤᾳ τοῦ χιτῶνος ἐπιθέντες καὶ ἐπιπτύξαντες τοῦ χιτωνίσκου τὴν ὤαν, ἀνύποπτος δὴ δοκεῖ εἶναι ἡ κομιδὴ τῆς ἐπιστολῆς Hauptius) ‖ 10. καὶ ἐνδεδυκότος τινὸς τὸν χιτωνίσκον καὶ οὕτω φερομένου inclusi auctore H ‖ 11. μαρτύριον — 15. εἰσάγοντες item inclusi eodem auctore H, qui huc quidem hoc exemplum non pertinere perspexit ‖ 13. Inter Ἴλιον et ἄνθρωποι in *M* est spatium quattuor litterarum | ἄνθρωποι ἐκ cod. Cas.: ἄνθρωποι καὶ ἐκ *M* | διατεταμένοι Hertlinus: διατεταγμένοι *M* ‖ 14. Post Λοκρίδας in *M* est καίτοι τοσοῦτόν ἐστιν αὐτοῖς ἡ σπουδὴ καὶ ἡ φυλακή: expunxit H | οἱ Λοκροὶ Sauppius: ὀλίγοι *M* ‖ 15. ἀν' ἔτη Hertlinus: ανέτεα *M* | Post εἰσάγοντες in *M* est σώματα: expunxit Sauppius

ἄγοντες [σώματα]]. *παρὰ δὲ τοῖς παλαιτέροις καὶ τοιόνδε* 25
ποτὲ ἐτεχνάσθη. Ποτίδαιαν γὰρ θέλων προδοῦναι
Τιμόξενος Ἀρταβάζῳ προσυνέθεντο ἀλλήλοις ὃ μὲν
τῆς πόλεώς τι χωρίον ὃ δὲ τοῦ στρατοπέδου. [εἰς ὅπερ 26
ἐτόξευον ὅ τι ἄν τι ἤθελον ἀλλήλοις ἐμφανίσαι] † *αξετο*
δὲ τοῦ τοξεύματος περὶ τὰς γλυφίδας ἑλίξαντες τὸ
βιβλίον καὶ πτερώσαντες ἐτόξευον εἰς τὰ προσυγκεί-
μενα χωρία. ἐγένετο δὲ καταφανὴς ὁ Τιμόξενος 27
προδιδοὺς τὴν Ποτίδαιαν· τοξεύων γὰρ ὁ Ἀρτάβαζος
εἰς τὸ προσυγκείμενον, ἁμαρτὼν τοῦ χωρίου [διὰ πνεῦμα
καὶ φαύλην πτέρωσιν], *βάλλει ἀνδρὸς Ποτιδαιάτου τὸν*
ὦμον, τὸν δὲ βληθέντα περιέδραμεν ὄχλος, οἷα φιλεῖ
γίγνεσθαι ἐν πολέμῳ· αὐτίκα δὲ τὸ τόξευμα λαβόντες
ἔφερον ἐπὶ τοὺς στρατηγούς, καὶ οὕτως καταφανὴς
ἐγένετο ἡ πρᾶξις. Ἱστιαῖος δὲ βουλόμενος τῷ Ἀρι- 28
σταγόρᾳ σημῆναι ⟨ἀποστῆναι⟩, ἄλλως μὲν οὐδαμῶς εἶχεν
ἀσφαλῶς δηλῶσαι, ἅτε φυλασσομένων τῶν ὁδῶν [καὶ
οὐκ εὔπορον γράμματα λαθεῖν φέροντα], *τῶν ⟨δὲ⟩ δούλων τὸν*
πιστότατον ἀποξυρήσας ἔστιξε, καὶ ἐπεῖχεν ἕως ἀν-
έφυσαν αἱ τρίχες. ⟨ὡς δὲ ἀνέφυσαν⟩ τάχιστα, ἔπεμπεν 29
εἰς Μίλητον, ἐπιστείλας τῷ ἐπεστιγμένῳ ἄλλο μὲν
οὐδέν, ἐπειδὰν δ' ἀφίκηται εἰς Μίλητον πρὸς Ἀρι-

---

1. *παλαιτέροις* H: *παλαιοτέροις* M ‖ 4. *εἰς ὅπερ* — 5. *ἐμφανίσαι* inclusi auctore Sauppio, qui pro corruptis *αξετο δὲ τοῦ τοξεύματος* coniecit: *γράψαντες δὲ καὶ τοξεύματος* (*εἰς ὅπερ ἐτόξευον· ὅτε οὖν τι ἤθελον ἀλλήλοις ἐμφανίσαι, τότε τοῦ τοξεύματος* T) cf. Herod. VIII 128 ‖ 6. *γλυφίδας* C: *πύλας γλυφὰς* M ‖ 10. *διὰ πνεῦμα* — 11. *πτέρωσιν* inclusi; desunt etiam in Herodoto ‖ 12. *τὸν δὲ βληθέντα* ex Herodoto H: *προβληθέντα* M ‖ 13. *γίνεσθαι* M | *ἐν πολέμῳ* ex Herodoto H: *ἐν τῷ πολέμῳ* M ‖ 15. *Ἱστίαιος* M. Ad haec conferas Herod. V 35 ‖ 16. *ἀποστῆναι* addidit ex Herodoto C ‖ 17. *καὶ οὐκ εὔπορον* — 18. *φέροντα* inclusi auctoribus Herchero et Sauppio ‖ 18. *τῶν δὲ δούλων* T: *τῶν δοῦλον* M m. pr. ‖ 19. *ἔστιξεν* M | *ἐπεῖχεν* H: *ἐπέσχεν* M | *ἀνέφυσαν* Meierus: *ἂν ἔφυσαν* M ‖ 20. *ὡς δὲ ἀνέφυσαν τάχιστα* ex Herodoto H: *τάχιστα* M

σταγόραν, κελεύειν ξυρήσαντα κατιδεῖν εἰς τὴν κεφα-
30 λήν. τὰ δὲ στίγματα ἐσήμαινεν ἃ ἔδει ποιεῖν. γρά-
φειν δὲ καὶ ὧδε. προσυνθέμενον τὰ φωνήεντα γράμματα ἐν κεντήμασι τίθεσθαι· ὁπόστον ⟨δ'⟩ ἂν τύχῃ ἕκαστον ὂν ἐν στοιχείοις γραφομένοις, τοσαύτας στιγμὰς
31 εἶναι. οἷον τόδε

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΚΑΛΟΣ

Δ:: ::˙ Ν::: Σ:: ::˙ Σ Κ. Λ::˙ Σ

καὶ τόδε ἄλλο

ΗΡΑΚΛΕΙΑΔΑΣ ΗΚΕΤΩ

:.Ρ. ΚΛ.. :: Δ.: Σ:. Κ˙˙ Τ:::˙

[ἀντὶ τῶν φωνηέντων γραμμάτων τίθεσθαι † τί δαί]. πολλοὶ δὲ
32 κατ' Ἤπειρον κυσὶν ἐχρήσαντο ὧδε. ἀπαγαγόντες νυκτὸς δέσμιον περιέθηκαν περὶ τὸν αὐχένα ἱμάντα, ἐν ᾧ ἐπιστολὴ ἐνέρραπτο. εἶτα ἀφῆκαν μεθ' ἡμέραν † πρὸς ὃν ἐξ
33 ἀνάγκης ἔμελλεν ἥξειν ὅθεν ἀπήχθη. ἔστι δὲ τοῦτο ⟨καὶ⟩

---

2. ἔδει H: δεῖ M ‖ 5. ἐν στοιχείοις γραφομένοις scripsi: ἐν τοῖς γραφομένοις M ‖ 6. οἷον τόδε H: οιον τε δὲ M ‖ 7—11 ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ et q. seqq. Casaubonus constituit: $\overline{Δ}\ \overline{N}\ \overline{C}\ \overline{C}\ \overline{K}\ \overline{Λ}\ \overline{C}$ et $\overline{P}\ \overline{K}\ \overline{Λ}\ \overline{Δ}\ \overline{C}\ \overline{K}\ \overline{T}$ habet M ‖ 9. καὶ τόδε ἄλλο quod in M legitur ante ἀντὶ τῶν φωνηέντων (12), huc transposui auctore H ‖ 12. ἀντὶ τῶν φωνηέντων γραμμάτων τίθεσθαι † τί δαί (quod aut τί δεῖ aut τάδε δεῖ scribendum est) glossa marginalis librarii uel correctoris fuisse mihi uidetur, qui, quo modo in duobus illis exemplis uocales notandae essent, aut ignoraret aut siglis adpictis doceret | Post τί δαί in M est καὶ τάδε τὰ πεμπόμενα γράμματα εἴς τινα τόπον τῷ πεμπομένῳ δῆλον γίνεσθαι ἐλθόντος τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν πόλιν καὶ πωλοῦντός τι ἢ ὠνουμένου, ὅτι ἥκει αὐτῷ γράμματα καὶ κεῖται ἐν τῷ τόπῳ. καὶ οὕτω οὔτε ὁ φέρων οἶδεν ὅτῳ ἠνέχθη, οὔτε ὁ λαβὼν γνωστὸς ἔστι ὅτι ἔχει del. H ‖ 13. ἀπαγαγόντες νυκτὸς δέσμιον scripsi, νυκτὸς illo quod post ἀφῆκαν est in hunc locum transposito; loco suo νυκτὸς remotum esse adparet ex Iulio Afr. quoque cap. LIII | δέσμιον C: δεσμὸν M ‖ 15. ἐνέρραπτο T: ἐγέγραπτο M | ἀφῆκαν μεθ' ἡμέραν ex Iulio Africano scripsi: ἀφῆκαν νυκτὸς ἢ μεθ' ἡμέραν M, uide supra | πρὸς ὃν mutilum est; fort. πρὸς δὲ τοῦτον scribendum (aut ὃ δὲ scribendum putat H aut ὅθεν ἀπήχθη eiciendum) ‖ 16. καὶ adiecerunt T

Θεσσαλόν. χρὴ δὲ τὰς παραγιγνομένας εὐθὺς ἀνοίγειν 33 δέλτους. Ἀστυάνακτι δὴ τυράννῳ Λαμψάκου πεμφθείσης ἐπιστολῆς, ἐν ᾗ γεγραμμένα ἦν ⟨τὰ⟩ μηνύοντα τὴν ἐπιβουλὴν ἀφ᾽ ἧς ἀνῃρέθη, παρὰ τὸ μὴ εὐθὺς ἀνοῖξαι καὶ ἀναγνῶναι τὰ γεγραμμένα διεφθάρη, τὴν ἐπιστολὴν ἔχων περὶ τοὺς δακτύλους. διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν καὶ ἐν Θήβαις ἡ Καδμεία κατελήφθη, τῆς τε Λέσβου ἐν Μυ- 34 τιλήνῃ παραπλήσια τούτοις ἐπράχθη. * * Γλοῦς δὲ βα- 35 σιλέως ναύαρχος παρὰ βασιλέα ἀναβάς, ἐπεὶ οὐχ οἷόν τε ἦν ὑπομνήματα ἐν βιβλίῳ ἔχοντα εἰσιέναι παρὰ βασιλέα (ἦν δὲ αὐτῷ περὶ πολλῶν τε καὶ μεγάλων διαμνημονευτέον), ἐγράψατο εἰς τὰ διαστήματα τῆς χειρὸς τῶν δακτύλων περὶ ὧν ῥητέον ἦν αὐτῷ.

Πρὸς δὲ τὰς τῶν ἐναντίων προσαγωγὰς μηχανή- 32 μασιν ἢ σώμασιν ἐναντιοῦσθαι ὧδε. πρῶτον μὲν εἰς τὰ ὑπεραιρόμενα ἐκ πύργων ἢ ἱστῶν ἢ τῶν ὁμοτρόπων τούτοις * * οἷς⟨τὰ⟩ προσαχθέντα † ὑπεραιρατο χρη τισὶν ἀδιατμήτοις περιβληθέντα κατατετάσθαι † ὑπονεόντων, ἅμα δὲ καὶ [ὑποθυμιᾶν καπνὸν πολὺν] ὑφάπτειν ὡς μέγιστον πῦρ ποιοῦντα. ἀνταίρεσθαι ⟨δὲ⟩ 2

1. θετταλὸν Iul. Africanus: θεσσαλονικὸν *M* | παραγιγνομένους *M* ‖ 2. δὴ Sauppius: δὲ *M* ‖ 3. τὰ addidit H ‖ 5. Post γεγραμμένα in *M* est ἀλλ᾽ ἀμελήσαντος αὐτοῦ πρὸς ἄλλοις δὲ γενομένου πρότερον: deleuit H ‖ 8. In *M* est τὰ ante παραπλήσια: expunxit H | Asteriscos fecit H | Γλοῦς C: πλοῦς *M* | 9. οσιον pro οἷόν τε coniecit H ‖ 11. Post αὐτῷ in *M* legitur περὶ τὴν τῶν τοιούτων ἐπιμέλειαν τῶ πυλωρῷ ποιητέον ὡς ἂν μηθὲν λανθάνηται εἰς τὴν πόλιν εἰσφερόμενον μήτε ὅπλον μήτε γράμματα: expunxit H ‖ 16. ἱστῶν C: ἱστίων *M* ‖ 17. Inter τούτοις et οἷς excidisse uocem suspicati sunt T: ἱστία addi uoluerunt, fort. ἄλλα inserendum | τὰ inseruerunt T | In uerbis corruptis ὑπεραιρατο χρη τισὶν (pro quibus T posuerunt ὑπεραίρειν χρή, τισὶν) coniecerim: ὑπεραίρονται (uel ἀνθυπεραίρονται), χρὴ ἱμᾶσιν (uel ἁλύσεσιν cf. XXXIX 7) ἀδιατμ. ‖ 19. ὑπονεόντων *M* uox corrupta (ὑπὸ τεινόντων C: ὑπὸ τενόντων T) | ἅμα δὲ Meinekius: ἄλλα δὲ *M* | ὑποθυμιᾶν καπνὸν πολὺν inclusi (post πολὺν Tur. ἱέντα καὶ inseruerunt) ‖ 20. ποιοῦντα H: πνέοντα *M* | ἀνταίρεσθαι

πύργους ξυλίνους ἢ ἄλλα ὕψη ἐκ φορμῶν πληρουμένων ψάμμου ἢ ἐκ λίθων ἢ ἐκ πλίνθων. ἴσχοιεν δ' ἂν τὰ βέλη καλάμων ταρσοὶ ὀρθίως καὶ πλαγίως
3 συντεθειμένων. ἡτοιμάσθαι δὲ καὶ τοῖς εἰς τὰ τείχη μηχανήμασιν εἰσπίπτουσι κριῷ καὶ τοῖς ὁμοτρόποις τούτῳ ἐρύματα ⟨τάδε⟩. σάκκους ἀχύρων πληροῦντα προκρεμαννύειν ⟨καὶ⟩ ἀγγεῖα ἐρίων καὶ ἀσκοὺς βοείους νεοδάρτους πεφυσημένους ἢ πεπληρωμένους τινῶν ⟨καὶ⟩
4 ἄλλα τούτοις ὁμότροπα. καὶ ὅταν ἢ πύλην ἢ ἄλλο τι τοῦ τείχους διακόπτῃ, χρὴ βρόχῳ τὸ προῖσχον ἀναλαμβάνεσθαι, ἵνα μὴ δύνηται προσπίπτειν τὸ μη-
5 χάνημα. παρασκευάζεσθαι δὲ ὅπως λίθος ἁμαξοπληθὴς ἀφιέμενος ἐμπίπτῃ καὶ συντρίβῃ τὸ τρύπανον· τὸν δὲ λίθον ἀφίεσθαι ἀπὸ τῶν προωστῶν, ἐχόμενον ὑπὸ
6 καρκίνων. ὅπως δὲ μὴ ἁμαρτάνῃ τοῦ τρυπάνου ὁ λίθος φερόμενος, κάθετον χρὴ προαφίεσθαι, καὶ ὅταν αὕτη πέσῃ ἐπὶ τὸ τρύπανον, εὐθὺς τὸν λίθον ἐπ-
7 αφίεσθαι. ἄριστον δὲ πρὸς τὰ διακόπτοντα τὸ τεῖχος καὶ τόδε παρεσκευάσθαι. ᾗ ἂν κριὸς προσάγηται τῷ τείχει, ταύτῃ χρὴ ἔσωθεν ἀντιπαρασκευάζειν ἀντίκριον, διορύξαντα τοῦ τείχους μέχρι τοῦ ἔξω μέρους τῶν

Hertlinus: ἀνταείρεσθαι *M* | δὲ inserui suadente H ‖ 2. ψάμμου *M*: ἄμμου malit H | ἴσχοιεν Hertlinus: ἴσχοι *M* ‖ 3. ὀρθίως καὶ πλαγίως συντεθειμένων H: ὀρθίων καὶ πλαγίων συντιθεμένων *M* ‖ 4. ἡτοιμάσθαι Hertlinus: ἡτοίμασται *M* | τείχη C: χείλη *M* ‖ 5. εἰσπίπτουσι C: εισπουσιν *M* ‖ 6. τούτῳ Hertlinus: τούτων *M* | τάδε inseruit H ‖ 7. προκρεμαννύειν C: προσκρεμαννύειν *M* | καὶ ante ἀγγεῖα addid. T ‖ 8. πεπληρωμένους C: πεπληρωμένων *M* | καὶ ante ἄλλα addidit H ‖ 10. προῖσχον C: προσίσχον *M* ‖ 12. Ante παρασκευάζεσθαι in *M* est καί: delevit H | ἁμαξοπλήθης *M* ‖ 13. τὸ τρύπ. C: τὸν τρύπ. *M* ‖ 14. τῶν expungi vult Kirchhoffius ‖ 16. κάθετον H: καθέτην *M* ‖ 17. εὐθὺς H: εὐθὺ *M* ‖ 19. ᾗ ἂν κριὸς προσάγηται τῷ τείχει H: ὅταν γνῷς ἢ προσάγεσθαι τοῦ τείχους *M* ‖ 20. ἀντικριὸν *M* ‖ 21. τοῦ τείχους *M*, a Sauppio defensum (τὸ τεῖχος H) | ἔξω H: ἄλλου *M* | τῶν πλίνθων C: τὸν πλίνθον *M*

πλίνθων, ἵνα μὴ προειδῶσι πρότερον οἱ πολέμιοι·
ὅταν δὲ ἐγγὺς ᾖ τὸ διακόπτον, οὕτως ἔσωθεν τῷ
ἀντικρίῳ παίειν. [πρὸς δὲ τὰ μεγάλα μηχανήματα, ἐφ' ὧν 8
σώματά τε πολλὰ προσάγεται καὶ βέλη ἐξ αὐτῶν ἀφίεται ἄλλα
τε καὶ καταπέλται καὶ σφενδόναι, εἰς δὲ τὰς ὀροφίνας οἰκίας
καὶ πυρφόρα τοξεύματα, πρὸς δὲ ταῦτα τὰ μηχανήματα πρῶτον
μὲν χρὴ τοὺς ἐν τῇ πόλει κρυφαίως ὑπορύσσειν κατὰ τὰς προσ-
αγωγὰς τῶν μηχανημάτων, ἵνα οἱ τροχοὶ τῶν μηχανημάτων
ἐμπίπτοντες δύωσιν εἰς τὰ ὑπορύγματα· ἔπειτα ἔσωθεν ἀνταίρειν
ἐκ φορμῶν πληρουμένων ψάμμου ἢ ἐκ λίθων τῶν ὑπαρχόντων
ἔρυμα, ὅπερ τοῦ τε μηχανήματος ὑπερέξει καὶ τὰ ἐκ τῶν ἐναν-
τίων βέλη ἀργὰ ποιήσει. προκαλύπτειν δὲ ἅμα τούτοις καὶ πυκνὰ 9
παραπετάσματα ἢ ἱστία, ἐρύματα τῶν εἰσαφιεμένων βελῶν, ἅπερ
σχήσει τε τὰ ὑπερπίπτοντα τῶν βελῶν καὶ ῥᾳδίως συλλεγήσεται,
χαμαιπετὲς δὲ μηδὲν ἔσται. τὸ δὲ αὐτὸ ποιεῖν καὶ ᾗ ἂν ἄλλη 10
τοῦ τείχους ὑπερπετῆ γιγνόμενα τὰ βέλη τοὺς ὑπηρετοῦντάς τε
καὶ τοὺς διαπορευομένους βλάπτῃ καὶ τιτρώσκῃ.] ᾗ δὲ ἂν τοῦ 11
τείχους χελώνη προσαχθεῖσα δύνηται τὸ τεῖχος δι-
ορύξαι ἢ καταβαλεῖν, ταύτῃ χρὴ ἀντιοῦσθαι παρεσκευα-
σμένον ⟨ὧδε⟩. πρὸς μὲν τὸ διόρυγμα πῦρ ποιεῖν 12
πολύ, πρὸς δὲ τὸ πέσημα τοῦ τείχους τάφρον ἔσωθεν
ὀρύσσειν καὶ ἅμα ἀνταίρειν τειχίον πρότερον ἢ πεσεῖν
τὸ τεῖχος, ἂν μὴ ἄλλως δύνῃ κωλύειν.

---

1. *προειδῶσι* H: *προΐδωσιν* M ‖ 3. *ἀντικριῷ* M | Post *παίειν* in M est *καὶ πολὺ ἰσχυρότερον ὁ ἀντικριὸς γίνεται*: expunxit H | *πρὸς δὲ τὰ* — 17. *τιτρώσκῃ* inclusi ‖ 8. *τῶν μηχανημάτων* H: *τοῦ μηχανήματος* M ‖ 9. *δύωσιν* H: *δύνωσιν* M | *ἀνταίρειν* Hertlinus: *ἀνταείρειν* M ‖ 10. *πληρουμένων* C: *πληρουμένου* M | *ψάμμου* M (*ἄμμου* H) | *ἢ ἐκ λίθων* H: *καὶ λίθων ἐκ* M ‖ 12. *προκαλύπτειν* H: *προκαλύπτεσθαι* M | *πυκνὰ* Th. Mommsenus: *γυμνὰ* M ‖ 15. *οὐδὲν* malit H ‖ 16. *γινόμενα* M ‖ 17. *βλάπτῃ καὶ τιτρώσκῃ* H: *βλάπτει καὶ τιτρώσκει* M ‖ 18. *δύνηται* Hertlinus: *δυνήσηται* M | *τὸ τεῖχος* H: *τι τοῦ τείχους* M ‖ 20. *ὧδε* inserui suadente H ‖ 22. Post *ὀρύσσειν* in M est *ἵνα μὴ εἰσέλθωσιν*: expunxit H | *ἀνταίρειν* Hertlinus: *ἀνταείρειν* M | *τειχίον* H: *τειχίζοντα* M (*τειχίον τειχίζοντα* Meinekius) ‖ 23. Post *τεῖχος*

33 Χρὴ δὲ ταῖς προσαχθείσαις χελώναις ἐπιχεῖν
πίσσαν καὶ στυππεῖον καὶ θεῖον ἐπιβάλλειν, ἔπειτα
φλογώσαντα φάκελλον καὶ ἐξάψαντα ἐπαφιέναι σχοίνῳ
ἐπὶ τὴν χελώνην. [τὰ δὲ τοιαῦτα προτεινόμενος ἀπὸ τοῦ τεί-
2 χους ἐπιβάλλεται τοῖς προσαγομένοις μηχανήμασι.] * * πιμπρά-
ναι χρὴ ταῦτα ὧδε. παρεσκευάσθω ξύλον οἷον ὕπερον,
μεγέθει δὲ πολλῷ μεῖζον. καὶ εἰς μὲν τὰ ἄκρα τοῦ
ξύλου κροῦσαι σιδήρια ὀξέα, περὶ δὲ τὰ ἄλλα μέρη
τοῦ ξύλου καὶ ἄνω καὶ κάτω χρῖσαι πυρὸς σκευασίας
ἰσχυράς, τὸ δὲ εἶδος γενέσθω οἷον κεραυνὸς τῶν
γραφομένων. τοῦτο δὲ ἀφίεσθαι χρὴ εἰς τὸ προσ-
αγόμενον μηχάνημα οὕτως ὥστε ἐμπήγνυσθαι εἰς τὸ
μηχάνημα, καὶ ἐπινεμήσεται τὸ πῦρ ἐμπαγέντος αὐτοῦ.
3 ** † ἔπειτ' ἄν τινες ὦσι τῆς πόλεως ξύλινοι μόσυνες
ἢ τοῦ τείχεός τι, χρὴ τούτοις ὑπάρχειν πρὸς τὸ μὴ
ἐμπίπρασθαι ὑπὸ τῶν πολεμίων πίλους καὶ βύρσας
4 πρὸ τῶν ἐπάλξεων. ἐὰν δὲ ἐμπρησθῶσιν ⟨αἱ⟩ πύλαι, προσ-
φέρεσθαι ξύλα καὶ ἐμβάλλοντα ὡς μέγιστον τὸ πῦρ
ποιεῖν, μέχρι ἂν ταφρευθῇ τὰ ἔσωθεν.

---

in *M* est ἢ ὀρύσσεται: expunxit H ‖ 1. προσαχθείσαις H: προσενεχθείσαις *M* ‖ 2. στυππεῖον C: στίππυον *M* ‖ 3. φλογώσαντα Iul. Afr. XLV: φλογωθέντα *M* | Pro his malit H: ἔπειτα φάκελλον σχοίνων φλογώσαντα καὶ ἐξάψαντα ἐπαφιέναι ἐπὶ τὴν χελώνην. In quibus cum displiceat φάκελλος σχοίνων, cf. Thuc. II 77, 3 ὕλης φακέλλους, malim et φλογωθέντα et καὶ et σχοίνῳ interpolatori attribuere ‖ 4. τὰ δὲ τοιαῦτα — 5. μηχανήμασι inclusi | προτεινόμενος *M* (προτεινόμενα T, προωθούμενα H) ‖ 5. Asteriscos posuit H, qui ἐμπιπράναι et καὶ ante ὧδε scribi uelit. Fort.: ἐμπιπράναι δὲ καὶ ὧδε ‖ 6. ξύλον H: ξύλα *M* | οἷον ὕπερον, μεγέθει H: οἷον ὑπερμεγέθη (οἷον ὕπερα, μεγέθη Iac. Gronouius, οἷον ὕπερα, μεγέθει T) ‖ 7. μεῖζον H: μείζω *M* ‖ 8. ὀξέα H: ὀξέα καὶ μείζω *M* ‖ 9. χρῖσαι H: χωρὶς *M* ‖ 10. τῶν γραφομένων Hertlinus: τὸ γραφόμενον *M* ‖ 13. Post μηχάνημα in *M* est ἐσκευασμένον: expunxit H | ἐπινεμήσεται H: ἐπιμένειν *M* | 14. Asteriscos feci | ξύλινοι superuacuum uidebatur Casaubono (τῆς πόλεως μόσυνες ἢ τοῦ τείχεος ξύλινόν τι T. Fort. ἢ τοῦ τείχους ⟨ἄλλο⟩ τι ξύλινον. cf. XXXII 4) ‖ 16. πίλους Cornes: πλοίους H | 17. πρὸ τῶν ἐπάλξεων scripsi. De plurali cf. Thuc. III 21: πρὸς τὴν τάξιν *M* (πρὸς τὴν ἔπαλξιν T) | αἱ add. H ‖ 19. μέχρι ἂν H: μέχρι

Ἐὰν δέ τι τῆς πόλεως καίηται ἐμπιπράμενον 34
ἰσχυραῖς σκευασίαις πυρός, [τὸ πῦρ] σβεννύειν χρὴ
αὐτὸ ὄξει· οὐ γὰρ ἔτι ῥᾳδίως ἐξάπτεται. μᾶλλον δὲ
αὐτῷ προαλείφειν· τούτου γὰρ πῦρ οὐχ ἅπτεται. τοὺς 2
δὲ κατασβεννύντας ἀπὸ τῶν ὑψηλοτέρων ἔχειν περὶ
τὸ πρόσωπον ἔρυμα, ἵνα ἧσσον ὀχλῶνται προσᾳσσούσης αὐτοῖς τῆς φλογός.

Αὐτὸν δὲ πῦρ σκευάζειν ἰσχυρὸν ὧδε, [ὅπερ οὐ 35
πάντη κατασβέννυται]. πίσσαν, θεῖον, στυππεῖον, μάνναν
λιβανωτοῦ, δᾳδὸς πρίσματα ἐν ἀγγείοις ἐξάψαντα
προσφέρειν, ἐὰν βούλῃ τῶν πολεμίων τι ἐμπρησθῆναι.

Ταῖς δὲ τῶν κλιμάκων προσθέσεσιν ἀντιοῦσθαι 36
⟨ὧδε⟩. ἐὰν μὲν ὑπερέχῃ τοῦ τείχους ἡ κλῖμαξ προστεθεῖσα, χρή, ὅταν ἐπ᾽ ἄκρων ᾖ ⟨ὁ⟩ ἀναβαίνων, τότε
ἀπῶσαι τὸν ἄνδρα ἢ τὴν κλίμακα ξύλῳ δικρῷ, ἐὰν
μὴ ἄλλως κωλύειν δύνῃ διὰ τὸ ὑποτοξεύεσθαι· ἐὰν
δὲ ἁρμόττῃ τῷ τείχει ἡ κλῖμαξ, τήν τε κλίμακα οὐχ
οἷόν τ᾽ ᾖ ἀπωθεῖν, τὸν ὑπερβαίνοντα χρὴ ἀπῶσαι.
† ἐὰν δὲ ταῦτα μὲν δοκῇ εἶναι, πεποιῆσθαι χρὴ οἷον 2

οὗ *M* | *ταφρευθῇ* scripsi: *ταφρεύσῃ M* (*ταφρεύσῃς* Hertl.) | Post *ἔσωθεν* in *M* est *καὶ ἄν τι δέῃ ἐκ τῶν σοὶ συνυπαρχόντων τάχιστα εἰ δὲ μὴ ἐκ τῶν ἐγγύτατα οἰκιῶν καθαιροῦντα*: expunxit H (cf. Thuc. II 75) ‖ 1. *τι τῆς πολεως καίηται ἐμπιπράμενον ἰσχυραῖς σκευασίαις* scripsi: *τινες πολέμιοι παὶ ται ἐμπιπράμεναι ἰσχυραὶ σκευασίαι M* ‖ 2. *πυρὸς* H: *πρὸς M* | *τὸ πῦρ* inclusi ‖ 3. *ῥᾳδίως* cod. Cas.: *ῥᾳιως M* ‖ 4. *αὐτῷ πρ.* T (qui cetera sic: *μᾶλλον δὲ συμφέρει τὸ μέλλον καίεσθαι αὐτῷ προαλείφειν*): *τὸ πρ. M* (*κάλλιον δὲ τὸ ἰξῷ προαλείφειν* Meinekius) ‖ 6. *προσαΐσσούσης M* ‖ 8. *ὅπερ* — 9. *κατασβέννυται* inclusi ‖ 9. *στυππεῖον* C: *στυπεῖον M* ‖ 10. *ἐν ἀγγείοις* O: *ἐναντίως M* | *ἐξάψαντα* C: *ἐξάπτοντα M* ‖ 11. *βούλῃ* Hertlinus: *βούλει M* ‖ 13. *ὧδε* inseruit H | *κλίμαξ M* ‖ 14. *ὁ* ante *ἀναβαίνων* addidit H ‖ 17. *ἁρμόττῃ* H coll. XXXI 7: *ἄρτι ἀνῃ M* (*ἀρτηθῇ* O: *ἆρα παγῇ* Meierus, *ἀρτιπαγὴς ᾖ* T) | *τῷ τείχει* O: *τω τε σχει M* | *τήν τε* H: *τὴν μὲν M* ‖ 18. *οἷόν τ᾽ ᾖ* H: *οἷόν τε M* | *τὸν* H: *τὰ δὲ M* ‖ 19. *ἐὰν δὲ ταῦτα μὲν δοκῇ εἶναι M*: uerba corrupta (*ἐὰν δὲ ἀδύνατα μὲν μὴ δοκῇ εἶναι* Meierus: *ἐὰν δὲ δοκῇ* reiectis *ταῦτα μὲν* et *εἶναι* H; an fort. *ἐὰν δὲ ταῦτα μέλλοντα* uel *μέλλειν δοκῇ*?)

θύραν ἐκ σανίδων, ἔπειτ' ἐὰν προσφέρηται ἡ
μαξ, προϋποτιθέναι τῇ κλίμακι τῇ προσφερο
ὅταν δὲ προσίῃ ἡ κλῖμαξ πρὸς τὴν θύραν, ἐξ ἀνά
ὑπαχθείσης τῆς θύρας, ἡ κλῖμαξ πίπτει. [σφον
προϋποτιθεμένου, οὐδὲ προστεθῆναι δυνήσεται].

37 Τοὺς δὲ ὑπορύσσοντας ὧδε κωλύειν. ἐὰν
ὑπορύσσεσθαι, ὡς βαθυτάτην ἐκτὸς χρὴ τάφρον
σεσθαι, ὅπως εἰς τὴν τάφρον τὸ ὑπόρυγμα ἀφί
2 καὶ οἱ ὑπορύσσοντες ὀφθῶσιν. ἐὰν δέ σοι ὑπ
καὶ τειχίον τειχίσαι εἰς αὐτὴν ὡς ἰσχυρότατο
μεγίστων λίθων. ἐὰν δὲ μὴ ὑπάρχῃ τειχίσαι λί
3 ξύλα καὶ φορυτὸν κομίσαι. ᾗ δ' ἂν τὸ ὑπόρ
τῇ τάφρῳ προσπέσῃ, ταύτῃ ἐμβαλόντα ⟨τὰ⟩ ξύλ
τὸν φορυτὸν ἐμπρῆσαι καὶ ἅμα κατασκεπάσαι,
ὁ καπνὸς εἰς τὸ διόρυγμα πορεύηται καὶ κακῶς
τοὺς ἐν τῷ ὀρύγματι ὄντας· ἐνδέχεται γὰρ πο
4 ἀπολέσθαι αὐτῶν ὑπὸ τοῦ καπνοῦ. ἤδη δέ τινε
σφῆκας καὶ μελίσσας εἰς τὸ διόρυγμα ἀφέντες
5 μήναντο τοὺς ἐν τῷ ὀρύγματι ὄντας. χρὴ δὲ
ρίσαντα καθ' ὅν τινα τόπον ὑπορύσσουσιν, ἀν

---

1. προσφέρηται Meierus: προφέρηται *M* ‖ 2. προϋποτι
Hertlinus: ὑποπροτιθέναι *M* (ὑποτιθέναι H) ‖ 4. σφονδύλο
δυνήσεται inclusi | σφονδύλου Hertlinus: σπονδύλου *M* ‖ 5.
τεθῆναι T: προσταθῆναι *M* ‖ 6. δοκῇ cod. Cas.: δοκῇ
7. τάφρον cod. Cas.: τὴν τάφρον *M* ‖ 10. ἰσχυρότατον O:
ροτάτην *M* ‖ 11. λίθοις Iul. Afr. LIV: λίθους *M* ‖ 12. ξύλ
φορυτὸν H coll. § 3, ξύλων φορυτὸν *M* | κομίσαι H: κομί
M | ᾗ δ' ἂν τὸ ὑπόρυγμα H: ἂν δὲ τὰ ὀρύγματα *M* ‖
τάφρῳ Iul. Afr.: τῆς τάφρου *M* | ἐμβαλόντα Sauppius: ἐ
λοντες *M* (ἐπιβάλλοντα T: ἐμβάλλοντα Iul. Afr.) | τὰ ante
inseruit H ‖ 14. ἅμα H: τὰ ἄλλα *M* ‖ 15. πορεύηται Iul.
πορεύσηται *M* | ποιῇ C: ποιῇ ἢ *M* ‖ 16. ὀρύγματι *M* (ὑπορύ
H) | γὰρ Iul. Afric.: δὲ καὶ *M* ‖ 18. σφῆκας C: σφίκας *M*
ὀρύγματι *M* (ὑπορύγματι H) | γνωρίσαντα H: αγνωσσειν
γνωσθῇ uel ἂν γνωστὸν ᾖ O, ἂν νοήσῃς uel γνῷς uel γνω
T) ‖ 20. τόπον C: τρόπον *M* | ὑπορύσσουσιν H: ὀρύσσουσ

ὀρύσσειν [καὶ ἀντιοῦσθαι καὶ ἐμπιπράναι ἐν τῷ ὀρύγματι μαχόμενον]. *πάλαι δέ ποτε λέγεται Ἄμασιν Βαρκαίους* 6
πολιορκοῦντα ἐπιχειρεῖν ὀρύσσειν· οἱ δὲ Βαρκαῖοι αἰσθόμενοι τὸ ἐπιχείρημα τοῦ Ἀμάσιδος, ἠποροῦντο μὴ λάθῃ ἢ φθάσῃ. ἔπειτα ἀνὴρ χαλκεὺς ἀνεῦρεν ἐνθυμηθεὶς <*ὧδε*>. *ἀσπίδος χάλκωμα περιφέρων ἐντὸς* 7
τοῦ τείχους ἐπάνω προσίσχε πρὸς τὸ δάπεδον. τὰ μὲν δὴ ἄλλα κωφὰ ἦν πρὸς ἃ προσίσχοι τὸ χάλκωμα· ᾗ δ' ὑπωρύσσετο, ἀντήχει. ἀντορύσσοντες οὖν οἱ Βαρκαῖοι ταύτῃ ἀπέκτειναν πολλοὺς τῶν ὑπορυσσόντων. καὶ οἷς μὲν προσήκει τὰ ἐκ τῶν ἐναντίων 8
τεχνάσματα ἀντιούμενον ἀμύνειν δεδήλωται· τοῖς δὲ ὑπορύσσειν μέλλουσιν τόδ' ἂν γένοιτο ἰσχυρότατον φράγμα. χρὴ δύο ἁμαξῶν τοὺς ῥυμοὺς εἰς ταὐτὸ 9
δῆσαι, συμπετάσαντα κατὰ τὸ ἕτερον μέρος τῆς ἁμάξης, ὅπως μετεωρισθῶσιν οἱ ῥυμοὶ εἰς ταὐτὸ συννεύοντες· ἔπειτα οὕτως ἐπισυνδεῖν ἄλλα ξύλα καὶ ῥίπας καὶ

1. *καὶ ἀντιοῦσθαι — μαχόμενον* inclusi | *ἐμπιμπράναι M* | *ἐν τῷ ὀρύγματι μαχόμενον M* (*τὸ ἐν τῷ ὀρύγματι ἐνεχόμενον* T, *τ. ἐ. τ. ὀ. μηχανώμενον* Meinekius, *τοὺς ἐν τῷ ὀρύγματι ὄντας* H) ‖ 2. *πάλαι δέ ποτε* scripsi: *παλαιὸν δέ τι M* ‖ 3. *πολιορκοῦντα* C: *πολιορκοῦντας M* | *ἐπιχειρεῖν* Meierus: *ἐπεὶ ἐπεχείρει M* ‖ 4. *τὸ ἐπιχείρημα* cod. Cas.: *ἐπιχείρημα M* ‖ 6. *ἐνθυμηθεὶς* Sauppius: *ἐνθυμήσας M* | *ὧδε* post *ἐνθυμηθεὶς* inseruit Sauppius | *περιφέρων* ex Herod. IV 200 T: *ἐπιφέρων M* | *ἐντὸς* ex eodem Wesselingius: *ὄντος M* ‖ 7. *πρὸς τὸ δάπεδον* Wesselingius: *πρὸς τάδε M* | *τὰ μὲν δὴ ἄλλα* H: *τῇ μὲν δὴ ἄλλῃ M* ‖ 8. *προσίσχοιτο χάλκωμα M* ‖ 9. *ὑπωρύσσετο* C: *ὑπορύσσετο M* | *ἀντορύσσοντες M* et Herod. (*ἀνθυπορύσσοντες* H) ‖ 10. Post *ὑπορυσσόντων* in *M* est *ὅθεν καὶ νῦν χρῶνται αὐτῷ ἐν τῇ νυκτὶ γνωρίζοντες ἢ ὑπορύσσεται*: expunxit H ‖ 11. *προσήκει* Hertlinus: *προσῆκεν M* | *τὰ ἐκ* C: *καὶ ἐκ M* ‖ 12. *ἀντιούμενον* H: *καὶ ἀντιωμεθα M* | *ἀμύνειν* cod. Cas.: *ἀμύνῃ M* ‖ 13. *τόδ'* H: *ὧδ' M* ‖ 14. *ταὐτὸ* Iul. Afr. LV: *τὸ αὐτὸ M* ‖ 16. *ταὐτὸ συννεύοντες* Iul. Afr.: *τὸ αὐτὸ νεύοντες M* ‖ 17. *οὕτως* Iul. Afric.: *ὅπως M* | *ῥίπας* H ut in XXIX 6: *ῥιποὺς M* | *καὶ σάγματα* scripsi auctore H: *καὶ ἄλλα φράγματα M*

[ἄλλα] σάγματα ἐπάνω, ταῦτα δὲ πηλῷ καταλεῖψαι.
ἔσται οὖν τοῦτο καὶ προσαγαγεῖν ὅποι ἂν βούλῃ τοῖς
τροχοῖς καὶ ἀπαγαγεῖν. ὑπὸ δὲ τούτῳ τῷ φράγματι
τοὺς ὑπορύσσοντας εἶναι.

38 Ἐν δὲ ταῖς προσβολαῖς τῶν πολεμίων πρὸς τὸ
τεῖχος μηχανήμασιν ἢ σώμασι χρὴ διατετάχθαι τοὺς
ἐν τῇ πόλει [μαχομένους] τρία μέρη, ὅπως οἳ μὲν
μάχωνται, οἳ δὲ ἀναπαύωνται, οἳ δὲ παρασκευάζωνται,
2 καὶ νεοκμῆτες ἀεὶ ἐπὶ τοῦ τείχους ὦσι. δεῖ δέ τινας
καὶ ἄλλους ἐπιλελεγμένους [πλήθει πλείονι] μετὰ τοῦ
στρατηγοῦ συμπεριιέναι κύκλῳ τὸ τεῖχος, ἐπικου-
ροῦντας ἀεὶ τῷ πονουμένῳ μέρει· τὸ γὰρ ἐπιὸν μᾶλλον
οἱ πολέμιοι φοβοῦνται τοῦ ὑπάρχοντος καὶ παρόντος
3 ἤδη. [τάς τε κύνας δεσμεῖν τὸν καιρὸν τοῦτον· μετὰ γὰρ ὅπλων
καὶ θορύβου τῶν ἀνθρώπων τρεχόντων κατὰ τὴν πόλιν δι'
4 ἀήθειαν ὁρῶσαι αἱ κύνες ὀχλοῖεν ἂν προσκείμεναι.] τοῖς τε ἐπὶ
τῷ τείχει μαχομένοις παραινεῖν οἷα ἑκάστῳ δεῖ, τοὺς
μὲν ἐπαινοῦντα τῶν δὲ δεόμενον· ὀργῇ δὲ μηδένα
μετιέναι τῶν τυχόντων ἀνθρώπων, ἀθυμότεροι γὰρ
5 εἶεν ἄν. εἰ δέ τινας δεῖ ⟨μετιέναι⟩ ἀμελοῦντας καὶ

---

1. *ἐπάνω, ταῦτα δὲ* T: *σπανιώτατα δὲ M* (*ἐπάνω τὰ δὲ* Iul. Afric.) ‖ 2. *ὅποι ἂν βούλῃ* H: *ὅπου βούλει M* | *τοῖς τροχοῖς* O: *τοὺς τροχοὺς M* ‖ 6. *ἢ* H: *ἢ καὶ M* | *μαχομένους* inclusi auctore Sauppio; cetera intacta reliqui; *διατάττεσθαι* enim cum accusatiuo coniungi potest ut *διαιρεῖσθαι*, *διανέμεσθαι* alia (*δ. τοὺς ἐν τῇ πόλει μαχομένους ⟨εἰς⟩ τρία μέρη* C: *δ. τοὺς ἐν τῇ πόλει γενομένους τρία μέρη* Meinekius, *δ. τὸ ἐν τῇ πόλει μάχιμον ⟨εἰς⟩ τρία μέρη* H, *δ. τῶν ἐν τῇ πόλει τρία μέρη* Sauppius) ‖ 9. *νεοκμῆτες* C: *νεοχμῆτες M* | *ὦσι* C: *σώμασιν M* ‖ 10. *πλήθει πλείονι* inclusi (*πλήθει πλείους* H) ‖ 11. *ξυμπεριιέναι M* ‖ 12. *τῷ* T: *τινι M* ‖ 14. *τάς τε κύνας — 16. προσκείμεναι* inclusi (cf. XXIV 18) ‖ 15. *θορύβου τῶν ἀνθρώπων* Meinekius: *θορυβούντων ἀνθρώπων M* | *δι' ἀήθειαν* C: *δι' ἀλήθειαν M* 16. *ὁρῶσαι αἱ κύνες* expungi uoluit H ‖ 18. *ἐπαινοῦντα* C: *ἐπαινοῦντας M* | *τῶν δὲ δεόμενον* C: *τῶν δεδεμένων M* | *μηθένα M* ‖ 20. *μετιέναι* inseruit C

*ἀκοσμοῦντας, τοὺς τὰ πλεῖστα κεκτημένους καὶ ἐν τῇ
πόλει δυνάμεως μάλιστα μετέχοντας· εἴη γὰρ ἂν τὸ
τοιοῦτο καὶ τοῖς ἄλλοις παράδειγμα. ἐν οἷς ⟨δὲ⟩ καιροῖς
ἕκαστα τούτων δεῖ ποιεῖν, ἐν τοῖς Ἀκούσμασι γέ-
γραπται. χερμάδια δὲ μὴ ἐπιτρέπειν ἀκαίρως ἀφιέναι,* 6
*παρεσκευάσθαι δὲ ὅπως καὶ τὰ ἀφεθέντα ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ἐν ⟨τῇ⟩ νυκτὶ ἀναλέγηται ὧδε. κατακρεμαννύειν χρὴ* 7
*κοφίνους κατὰ τοῦ τείχους, εἰς οὓς τινες ἀναλέξουσι·
τοὺς δὲ ἄνδρας χρὴ τοὺς ἀναλέξοντας τὰ χερμάδια
καταβαίνειν διὰ τῶν* [εἰς τὸ τεῖχος] *κατακρεμασθέντων
δικτύων συείων καὶ ἐλαφείων ἢ ταῖς ἐκ τῶν σχοινίων
κλίμαξι πεποιημέναις. ταύτας δ' ἴσας εἶναι τὸν ἀριθμὸν* 8
*τοῖς ἀναλέγουσιν ἀνθρώποις, ὅπως, ἐάν τινες ἐπίωσι,
ταχὺ ἀναβαίνωσι· πύλας γὰρ μὴ ἀνοίγεσθαι νυκτός,
ἀλλὰ ταῖς τοιαύταις κλίμαξι χρῆσθαι καὶ ἂν ⟨ἄλλα⟩
τινὰ βούλησθε.*

Χρὴ δὲ πολιορκούμενον καὶ τοιόνδε τεχνάζειν. 39
*ἐν ταῖς πύλαις εἰς τὸ ἔσω μᾶλλον μέρος ὀρύξαντα
τάφρον ἔνθεν καὶ ἔνθεν πάροδον λιπεῖν· ἔπειτα ἐπ-*

---

2. *δυνάμεως* Co. O.: *δυναμένους M* | *ἂν τὸ* Meinekius: *ἄν τι M* ‖ 3. *δὲ* addidit C ‖ 4. *ποιεῖν* H: *παρεῖναι M* (*παραινεῖν* T) ‖ 6. In *M* ante *δὲ ὅπως* est *ὁ*: expunxit C ‖ 7. *τῇ* ante *νυκτὶ* addidit H | Quae sequuntur inde a *κατακρεμαννύειν* usque ad 12: *πεποιημέναις* dedi ex Hercheri coniectura, nisi quod Sauppio auctore *εἰς τὸ τεῖχος*, quod post *ἀναβαίνειν* in *M* est, inclusi: *κατακρεμαννύειν χρὴ ἐν κοφίνοις ἄνδρας κατὰ τοῦ τείχεος οἵτινες ἀναλέξουσιν· οὕτως δὲ ἄνδρας χρὴ τοὺς ἀναλέξοντας τὰ χερμάδια ἀναβαίνειν εἰς τὸ τεῖχος κατακρεμασθέντων δακτυλίων ἴστων πελαφίων ἢ ταῖς ἐκ τῶν σχοινίων κλίμαξι πεποιημέναις M* ‖ 10. *δικτύων συείων καὶ ἐλαφείων* T: *δακτυλίων ἴστων πελαφίων M* (*ἱστίων ἢ δικτύων ἐλαφείων* Co. O) ‖ 12. *δ' ἴσας* Kirchhoffius: *δισσὰς M* ‖ 13. *ἐπίωσι* Kirchhoffius: *πονῶσι M* ‖ 15. *ἄλλα* inseruit Co. O ‖ 17. *πολιορκούμενον* H: *πολιορκουμένους M* | *καὶ τοιόνδε* H: *καὶ τὰ τοιαῦτα M* ‖ 18. Post *πύλαις* in *M* est *καὶ*: expunxit H ‖ 19. *λιπεῖν* ex Iul. Afr. LVI H: *λιπόντα M*

ἐξελθόντας τινὰς ἀκροβολίζεσθαι καὶ προάγειν τῶν
πολεμίων τινάς, ὥστε συνεισδραμεῖν εἰς τὴν πόλιν.
2 τοὺς μὲν οὖν ἐκ τῆς πόλεως καταφεύγοντας εἰς τὴν
πόλιν χρὴ ἔνθεν καὶ ἔνθεν κατὰ τὰς λελειμμένας
παρόδους εἰστρέχειν, τοὺς δὲ τῶν πολεμίων συνεισ-
τρέχοντας εἰκός ἐστι, μὴ προειδότας τὴν τάφρον,
εἰσπίπτειν καὶ φθείρεσθαι· ἔσω δὲ τῆς πόλεως ἐν τῷ
καιρῷ τούτῳ εἶναι συντεταγμένους τινὰς ἐν ταῖς
3 διόδοις καὶ † πρωτοις ορυγμασι πυλῶν χώραις. ἐὰν
δὲ πλείονες τῶν πολεμίων ἐπεισφέρωνται καὶ βούλῃ
αὐτοὺς κατασχεῖν, χρὴ ἡτοιμάσθαι ἄνωθεν ἀπὸ τοῦ
μεσοπύλου πύλην ξύλων ὡς παχυτάτων καὶ σεσιδη-
4 ρῶσθαι αὐτήν. ὅταν οὖν βούλῃ ἀπολαβεῖν τοὺς
εἰστρέχοντας πολεμίους, ταύτην ἀφιέναι ὀρθήν, καὶ
αὐτῶν τινὰς ἡ πύλη φερομένη διαφθερεῖ καὶ τοὺς
λοιποὺς σχήσει μὴ εἰσιέναι· ἅμα δὲ καὶ οἱ ἐπὶ τῷ
τείχει βαλλόντων τοὺς πρὸς ταῖς πύλαις πολεμίους.
5 χρὴ δὲ τοῖς φίλοις ἀεὶ προειρῆσθαι, ἐάν ποτε αὐτοῖς

---

1. *προάγειν* ex Iulio Afric. H: *προσάγειν M* ‖ 2 *τινάς* ex Iulio Afric. addid. T ‖ 4. *κατὰ* Meinekius: *παρὰ M* ‖ 6. *εἰκός* C: *εἴη ὃς M* | Post *τάφρον* in *M* est *ἅμα τε καὶ κεκρυμμένης οὔσης*: deleuit H ‖ 7. *φθείρεσθαι· ἔσω δὲ τῆς πόλεως ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ εἶναι* H: *φθείρεσθαι ἔσω τῆς πόλεως ἐν τῷ καιρῷ τούτων δὲ εἶναι M* (*φθείρεσθαι· ἔσω δὲ τῆς πόλεως ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ δεῖ εἶναι* T) ‖ 9. Locum nondum sanatum exhibui qualis in *M* est | *πρὸς τοῖς ὀρύγμασι ἐν ταῖς τῶν πυλῶν χώραις* C, *πρὸς τοῖς ὀρύγμασι καὶ πυλῶν χώραις* T; cf. II 2 *τὰς διόδους καὶ τὰ εὐρύχωρα τοῦ πολίσματος*. Certe *ὀρύγματα* huc non pertinent. Inde coniecerim *πρώταις ῥύμαις καὶ εὐρυχωρίαις* uel *πρὸς ταῖς τῆς πόλεως εὐρυχωρίαις* ‖ 10. *βούλῃ* Meierus: *βούλει M*; item H ‖ 11. *κατασχεῖν* H: *ἔχειν M* (*κατέχειν* Iul. Afric.) | *ἄνωθεν* cod. Cas.: *ἄνθεν M* ‖ 12. *πύλην* T: *πύλη M* | *ξύλων* C: *πυλῶν M* ‖ 13. *βούλῃ* Meierus: *βούλει M* | *ἀπολαβεῖν* Hertlinus: *ὑπολαβεῖν M* ‖ 15. *αὐτῶν* H: *αὐτή τε M* | *ἡ πύλη φερομένη διαφθερεῖ* O: *ἡ πολυφερομένη διαφέρει M* ‖ 16. *λοιποὺς* Iac. Gronouius: *πολεμίους M* | *οἱ* ex Iul. Afr. T: *τῶν M* ‖ 18. *φιλίοις* malit H, item pg. 85, 2 *φίλιοι* | *αὐτοῖς* Hertlinus: *αὖθις M*

ολέμιοι συνεισπίπτωσιν, ὅπῃ τῆς πόλεως συναθροι-
θήσονται, ὅπως τῷ τόπῳ οἱ φίλοι διαγιγνώσκωνται·
ὐ γὰρ ῥᾴδιον μιγάδας τε ὄντας ⟨καὶ⟩ μεθ' ὅπλων
αὶ μετὰ θορύβου συνεισπίπτοντας διαγιγνώσκεσθαι.
δη δέ ⟨τινες⟩ τοῖς θρασυνομένοις τε λίαν καὶ προσ- 6
ελάζουσι τῷ τείχει ἐγγυτέρῳ τοῦ προσήκοντος νυκτὸς
μεθ' ἡμέραν βρόχους [ἡμέρας μὲν] κρυφαίους κατε-
κεύασαν [νυκτὸς δὲ ἀκρύπτους], οἷς τὸν εἰσπεσόντα ἀν-
ϊπασαν. ἔστω δὲ ὁ μὲν βρόχος ὅπλον ὡς ἰσχυρό- 7
ατον, τὸ δὲ ἕλκον ἐπὶ δύο πήχεις ἅλυσις, τοῦ μὴ
ιατμηθῆναι· τὸ δ' ἄλλο, ὅθεν ἕλκουσι, σχοῖνος. οὗτος
ὲ ἔσω κατακρέμαται καὶ ἀνασπᾶται ὄνοις ἢ κηλωνείοις.
ἱ δὲ πολέμιοι ἐὰν διατέμνειν ἐπιχειρῶσι, πρὸς ταῦτα πάλιν οἱ 8
ϊωθεν κηλωνείοις χρῶνται καθιέντες, ἵνα μὴ διατέμνηται· αἱ
ὰρ ἁλύσεις πρὸς τὰ τοιαῦτα πραγματῶδες καὶ δυσμεταχείριστον,
μα δὲ καὶ ἀλυσιτελές.]

Ἂν ⟨δὲ⟩ ᾖ ἡ πόλις μεγάλη καὶ μὴ ἱκανοὶ ὦσιν 40
ἱ ἐν τῇ πόλει ἄνθρωποι περιίστασθαι ἐν κύκλῳ τὴν
όλιν, τοῖς δὲ ὑπάρχουσι θέλῃς αὐτὴν διαφυλάξαι,
ρὴ τῆς πόλεως ὅσα ἂν ᾖ εὐπρόσοδα οἰκοδομεῖν
ψηλὰ ἐκ τῶν ὑπαρχόντων, ἵνα, ἄν τινες τῶν πολε-
ίων ἢ λαθραίως ἢ βίᾳ ἀναβῶσιν, [ἐν ἀπορίᾳ γενόμενοι

---

2. *διαγινώσκωνται M* ‖ 3. *καὶ* post *ὄντας* add. H ‖ 4. *θορύβου* :: *θορύβων M* | *διαγινώσκεσθαι M* ‖ 5. *ἤδη δέ ⟨τινες⟩* Meinekius: *ἤδη δὲ M* | *τε λίαν* scripsi: *τέλεον M* (*τῶν ἐπιόντων* el *τῶν πολεμίων* H) ‖ 6. *ἐγγυτέρῳ* Meinekius: *ἐγγύτεροι M* | *υκτὸς ἢ M* (*νυκτὸς καὶ* H) ‖ 7. *ἡμέρας μὲν* et postea 8. *νυκτὸς ὲ ἀκρύπτους* inclusi | *κρυφαίους* cod. Cas.: *κρυφαίως M* ‖ 8. 'ost *οἷς* in *M* est *προσκαλούμενοι ἀκροβολισμοῖς*: expunxit H | *νέσπασαν* H: *ἀνασπάσουσιν M* ‖ 9. *ὅπλον ὡς ἰσχυρότατον* H: *πλουῶς ἰσχυροτάτου M* ‖ 10. *ἅλυσις* C: *ἁλύσεις M* ‖ 11. *σχοῖνος* ·· *σχοίνου M* | *οὗτος* H: *ὅλος M* ‖ 12. *ὄνοις* H: *ὅπλοις M* | *κη-νείοις* C: *αλωνίοις M* ‖ 13. *οἱ δὲ πολέμιοι* — 16. *ἀλυσιτελές* ıclusi ‖ 17. *δὲ* post *ἂν* inseruit H ‖ 21. *ὑψηλὰ* Iul. Afr.: *ὕψει* / ‖ 22. *ἐν* — pg. 86, 1 *ἀλλὰ* inclusi | *ἀπορίᾳ* C: *ἀπειρίᾳ M*

μὴ δύνωνται καταπηδᾶν ἀφ' ὑψηλῶν, ἀλλὰ] *πάλιν ἀπίωσι μὴ*
ἔχοντες ὅπῃ καταβαίνωσι. [παρὰ δὲ τὰ ᾠκοδομημένα ἔνθεν
καὶ ἔνθεν φυλασσόντων οἱ ὑπάρχοντες ἄνθρωποι, ἵνα τοὺς κατα-
2 πηδῶντας ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν διαφθείρωσι.] *Διονύσιος δὲ πό-*
λιν ὑποχείριον ποιησάμενος, ἀνδρῶν τῶν ἐν τῇ πόλει
⟨τῶν μὲν⟩ τεθνηκότων τῶν δὲ πεφευγότων, ἠθέλησε
κατασχεῖν· ἦν δὲ μείζων ἢ ὥστε ὑπ' ὀλίγων φυ-
3 *λάσσεσθαι. ἐπιμελητὰς μὲν οὖν τινας μετ' ὀλίγων οὓς*
*ἐνεδέχετο **, τῶν δὲ ἐν τῇ πόλει τὰ μέγιστα δυ-*
ναμένων τοῖς οἰκέταις συνῴκισε τῶν δεσποτῶν τὰς
θυγατέρας καὶ γυναῖκας καὶ ἀδελφάς· οὕτω γὰρ
αὐτοὺς ᾤετο μάλιστα πολεμιωτάτους ⟨τε⟩ ἔσεσθαι τοῖς
4 *δεσπόταις καὶ αὑτῷ πιστοτάτους. Σινωπεῖς δὲ πρὸς*
Δαταμᾶν πολεμοῦντες ἐπεὶ ἐν κινδύνῳ ἦσαν [καὶ]
σπάνει ἀνδρῶν, τῶν γυναικῶν τὰς ἐπιεικεστάτας
μεταμορφώσαντες καὶ στολίσαντες ἐς ἄνδρας ὡς μά-
λιστα, ἀντὶ ὅπλων καὶ περικεφαλαίων τούς τε κάδους
καὶ τὰ ὁμότροπα τούτοις δόντες χαλκώματα, περιῆγον
τοῦ τείχους ᾗ μάλιστα οἱ πολέμιοι ὄψεσθαι ἔμελλον.
5 *βάλλειν ⟨δὲ⟩ οὐκ εἴων αὐτάς· πόρρωθεν γὰρ κατάδηλος*
βάλλουσα γυνή. [ποιοῦντες δὲ ταῦτα αὐτομόλους ἐφύλασσον
6 μὴ διαγγελθῇ.] *ἐὰν δὲ θέλῃς ⟨τοὺς⟩ ἐπὶ τῷ τείχει περι-*

---

1. *πάλιν ἀπίωσι* O: *πᾶσιν ἅπασι M* ‖ 2. *παρὰ δὲ τὰ* . . . . 4. *διαφθείρωσι* inclusi ‖ 3. *οἱ ὑπάρχοντες ἄνθρωποι* ex Iul. Afr. LVII H: *ὑπαρχόντων ἀνθρώπων M* ‖ 6. *τῶν μὲν* ante *τεθνηκότων* inseruit H ‖ 9. Lacunam esse uidit Casaubonus; *ἐπέστησε* proposuit idem, *κατέστησε* H | *δυναμένων τοῖς οἰκέταις* T: *δυναμένους οἰκέτας M* ‖ 10. *συνώκισεν M* ‖ 12. *αὐτοὺς* H: *ἂν M* (*δὴ* Sauppius) | Post *πολεμιωτάτους* inserui *τε* ‖ 13. *πιστοτάτους* T: *πιστοτέρους M* | *Σινωπεῖς M* |(*Σινωπῆς* malit H) ‖ 14. *καὶ* inclusit Schaeferus Philol. XXXI 185 ‖ 15. *τὰς ἐπιεικεστάτας μεταμορφώσαντες* H: *τὰ ἐπιεικέστατα σώματα μορφώσαντες M* ‖ 16. *καὶ στολίσαντες ἐς ἄνδρας ὡς μάλιστα* H: *καὶ ὁπλίσαντες ὡς ἐς ἄνδρας μάλιστα M* ‖ 20. *δὲ* post *βάλλειν* add. C ‖ 21. *ποιοῦντες* — 22. *διαγγελθῇ* inclusi. Cf. ad XXIII 6 et 1. | *τοὺς* add. H

ὀδοὺς πλείους φαίνεσθαι, χρὴ περιιέναι ἐπὶ δύο, ἔχοντας τὰ δόρατα τὸν ⟨μὲν⟩ ἕνα στίχον ἐπὶ τῷ ἀριστερῷ ὤμῳ, τὸν δὲ ἕτερον ἐπὶ τῷ δεξιῷ· καὶ οὕτω φανοῦνται εἰς τέσσαρας. [ἐὰν δὲ ἐπὶ τριῶν περιίωσι, τὸν 7
μὲν πρῶτον ἄνδρα ἐπὶ τῷ δεξιῷ ὤμῳ ἔχειν τὸ δόρυ, τὸν δὲ ἕτερον ἐπὶ τῷ ἀριστερῷ καὶ τὸν ἄλλον κατὰ ταὐτά· καὶ οὕτω φανοῦνται εἰς δύο.]

Περὶ δὲ τροφῆς ἀσίτου καὶ ὧν σπάνις ἐν πο- 8
λιορκίᾳ καὶ ὑδάτων ὡς δεῖ πότιμα ποιεῖν, ἐν τῇ Παρασκευαστικῇ βίβλῳ δεδήλωται. ἐπεὶ δὲ ταῦθ' ἡμῖν εἴρηται, περὶ ναυτικῆς τάξεως δίειμι.

Ναυτικοῦ δὲ στρατεύματος δύο εἰσὶ στόλοι....

---

2. μὲν post τὸν addidit H ‖ 4. ἐὰν δὲ — 7. εἰς δύο inclusi | ἐπὶ τριῶν Hertlinus: τρία M | περιίωσι cod. Cas.: περιῶσι M ‖ 7. εἰς δύο ex Iul. Afr. LVIII ego: εἰς δύο M ‖ 6. τὸν ἄλλον scripsi („reliquum h. e. tertium cf. Plat. legg. 833 B: πρῶτος — εὔτερος — πέμπτος — τὸν δὲ ἄλλον): οἱ ἄλλοι M. Quid uoluerit interpolator, exposui Prolegom. p. 7. (Totum locum, qui dummodo interpolatori tribuatur, paucis exceptis sanus est, emendare uolebat H sic: ἐὰν δὲ ἐπὶ τριῶν περιίωσι, τὸν μὲν πρῶτον (sc. στίχον) ἐπὶ τῷ δεξιῷ ὤμῳ ἔχειν τὸ δόρυ, τὸν δὲ ἕτερον ἐπὶ τῷ ἀριστερῷ ⟨τὸν δὲ τρίτον ἐπὶ τῷ δεξιῷ⟩ καὶ οὕτω φανοῦνται εἰς ἕξ.)

In M in fine legitur Αἰνείου πολιορκητικὰ ἢ Αἰλιανοῦ καθὼς ἡ ἀρχή.

INDEX NOMINUM.